NEUVOSTOLIITON KOMMUNISTISEN PUOLUEEN (BOLSHEVIKKIEN) HISTORIA

LYHYT OPPIKURSSI

☆

NKP/b/:n KESKUSKOMITEAN

HYVÄKSYMÄ 1938

Kaikkien maiden proletaarit, liittykää yhteen!

NEUVOSTOLIITON KOMMUNISTISEN PUOLUEEN (bolshevikkien) HISTORIA

LYHYT OPPIKURSSI

TOIMITTANUT
NEUVOSTOLIITON KOMMUNISTISEN PUOLUEEN (bolshevikkien)
KESKUSKOMITEAN ASETTAMA TOIMITUSKUNTA

★

NKP(b):n KESKUSKOMITEAN HYVÄKSYMÄ 1938

★

Viides suomenkielinen painos

KARJALAIS-SUOMALAISEN SNT:n VALTION KUSTANNUSLIIKE
PETROSKOI — 1949

JOHDANTO

Neuvostoliiton Kommunistinen Puolue (bolshevikit) on kulkenut pitkän ja mainehikkaan tien ensimmäisistä Venäjällä viime vuosisadan 80-luvulla syntyneistä pienistä marxilaisista kerhoista ja ryhmistä suureen bolshevikkien puolueeseen, joka nykyään johtaa maailman ensimmäistä työläisten ja talonpoikain sosialistista valtiota.

Neuvostoliiton Kommunistinen Puolue (bolshevikit) kohosi vallankumousta edeltäneellä Venäjällä työväenliikkeen pohjalla marxilaisista kerhoista ja ryhmistä, jotka asettuivat yhteyteen työväenliikkeen kanssa ja toivat siihen sosialistisen tietoisuuden. Neuvostoliiton Kommunistinen Puolue (bolshevikit) on pitänyt ja pitää ohjeenaan marxismin-leninismin vallankumouksellista oppia. Sen johtajat ovat kehittäneet Marxin ja Engelsin oppia edelleen imperialismin, imperialististen sotien ja proletaaristen vallankumousten aikakauden uusissa olosuhteissa, ovat kohottaneet sen uudelle asteelle.

Neuvostoliiton Kommunistinen Puolue (bolshevikit) on kasvanut ja lujittunut periaatteellisessa taistelussa työväenliikkeen sisällä olleita pikkuporvarillisia puolueita vastaan — eserriä (ja vielä aikaisemmin heidän edeltäjiään narodnikkeja), menshevikkejä, anarkisteja, kaikenvärisiä porvarillisia natsionalisteja vastaan ja puolueen sisällä — menshevistisiä, opportunistisia virtauksia, — trotskilaisia, buharinilaisia, natsionalististen poikkeamain kannattajia ja muita leniniläisvastaisia ryhmiä vastaan.

Neuvostoliiton Kommunistinen Puolue (bolshevikit) on lujittunut ja karaistunut vallankumouksellisessa taistelussa kaikkia työ-

väenluokan vihollisia vastaan, kaikkia työtätekevien vihollisia: tilanherroja, kapitalisteja, kulakkeja, tuholaisia, vakoilijoita, kaikkia Neuvostoliittoa ympäröivän kapitalistisen maailman palkkarenkejä vastaan.

Neuvostoliiton Kommunistisen Puolueen (bolshevikkien) historia on kolmen vallankumouksen historiaa: vuoden 1905 porvarillis-demokraattisen vallankumouksen, vuoden 1917 helmikuun porvarillis-demokraattisen vallankumouksen ja vuoden 1917 lokakuun sosialistisen vallankumouksen historiaa.

Neuvostoliiton Kommunistisen Puolueen (bolshevikkien) historia on tsarismin kukistamisen, tilanherrojen ja kapitalistien vallan kukistamisen historiaa, ulkomaisen aseellisen intervention musertamisen historiaa kansalaissodan aikana, Neuvostovaltion ja sosialistisen yhteiskunnan rakentamisen historiaa meidän maassamme.

Neuvostoliiton Kommunistisen Puolueen (bolshevikkien) historian tutkiminen rikastuttaa meitä maamme työläisten ja talonpoikain sosialismin puolesta käymän taistelun kokemuksilla.

Neuvostoliiton Kommunistisen Puolueen (bolshevikkien) historian tutkiminen, puolueemme kaikkia marxismin-leninismin vihollisia, kaikkia työtätekevien vihollisia vastaan käymän taistelun tutkiminen auttaa meitä: *omaksumaan bolshevismin*, kohottaa poliittista valppauttamme.

Bolshevikkipuolueen sankarillisen historian tutkiminen aseistaa meidät yhteiskunnallisen kehityksen ja poliittisen taistelun lakien tuntemuksella, vallankumouksen liikkeellepanevien voimien tuntemuksella.

Neuvostoliiton Kommunistisen Puolueen (bolshevikkien) historian tutkiminen lujittaa luottamusta Leninin — Stalinin puolueen suuren asian lopulliseen voittoon, kommunismin voittoon koko maailmassa.

Tämä kirja esittää lyhyesti Neuvostoliiton Kommunistisen Puolueen (bolshevikkien) historian.

I LUKU

TAISTELU SOSIALIDEMOKRAATTISEN TYÖVÄENPUOLUEEN PERUSTAMISEKSI VENÄJÄLLÄ

(1883—1901)

1. Maaorjuuden lakkauttaminen ja teollisuuskapitalismin kehitys Venäjällä. Nykyaikaisen teollisuusproletariaatin synty. Työväenliikkeen ensi askeleet.

Tsaarin Venäjä lähti kapitalistisen kehityksen tielle myöhemmin kuin muut maat. Viime vuosisadan 60-luvulle saakka oli Venäjällä hyvin vähän tehtaita. Aatelisten tilanherrojen maaorjatalous oli vallitsevana. Maaorjajärjestelmän vallitessa ei teollisuus voinut kehittyä todenteolla. Epävapaan maaorjatyön tuottavaisuus maataloudessa oli alhainen. Taloudellisen kehityksen koko kulku vei maaorjuuden hävittämistä kohti. Tsaarin hallituksen, jota Krimin sotaretken aikana kärsitty sotilaallinen tappio oli heikentänyt ja talonpoikien «mellakat» tilanherroja vastaan pelästyttäneet, oli pakko vuonna 1861 lakkauttaa maaorjuus.

Mutta maaorjuuden lakkauttamisen jälkeenkin tilanherrat jatkoivat talonpoikien sortamista. Tilanherrat rosvosivat talonpoikia ottaen pois, «leikaten» heiltä «vapautuksen» yhteydessä pois huomattavan osan siitä maasta, joka oli aikaisemmin talonpoikien käytössä. Tätä osaa maasta alkoivat talonpojat nimittää «poisleikatuiksi maiksi» («otrezki»). Talonpojat pakotettiin maksamaan tilanherroille «vapautuksestaan» lunnaita noin kaksi miljardia ruplaa.

Maaorjuuden lakkauttamisen jälkeen oli talonpoikain pakko vuokrata tilanherrain maata mitä raskaimmilla ehdoilla. Paitsi rahallista vuokramaksua pakotti tilanherra talonpojan usein viljelemään jonkun määrän tilanomistajan maata talonpojan välinein ja hevosin. Tätä sanottiin «päivätyöksi» («otrabotki»), «työveroksi» («barshtshina»). Useimmiten oli talonpojan pakko

maksaa tilanherralle luonnossa puolet omasta sadostaan maanvuokrana. Tätä nimitettiin «ispolu»-työksi (työksi «puolen päälle»).

Siten jäi voimaan melkein sama tilanne kuin maaorjuudenkin aikana, vain sillä eroituksella, että talonpoika oli nyt henkilökohtaisesti vapaa, että häntä ei saanut myydä eikä ostaa kuin esinettä.

Tilanherrat pusersivat takapajuisesta talonpoikaistaloudesta viimeisenkin mehun erilaisin rosvouskeinoin (vuokrat ja sakot). Talonpoikaiston perusjoukko ei tilanherrojen harjoittaman sorron vuoksi voinut parantaa talouttaan. Tästä seurasi katoihin ja nälänhätään useasti johtanut maatalouden äärimmäinen takapajuisuus vallankumousta edeltäneen ajan Venäjällä.

Maaorjatalouden jätteet, suunnattomat verot ja tilanherroille suoritettavat lunastusmaksut, jotka usein olivat suuremmat kuin talonpoikaistalouden tulot, aiheuttivat talonpoikaisjoukkojen häviöönjoutumista, kurjistumista ja pakottivat talonpojat lähtemään maaseudulta pois ansiotyön etsintään. He menivät tehtaisiin. Tehtailijat saivat halpaa työvoimaa.

Työläisten ja talonpoikien yläpuolella oli kokonainen armeija ispravnikkoja (kruununvouteja), urjadnikkoja (maalaispoliiseja), santarmeja, poliiseja ja henkivartijoita, jotka puolustivat tsaaria, kapitalisteja ja tilanherroja työtätekeviä vastaan, riistettyjä vastaan. Ruumiilliset rangaistukset olivat käytännössä vuoteen 1903 saakka. Huolimatta maaorjuuden lakkauttamisesta ruoskittiin talonpoikia raipoilla pienimmästäkin rikkomuksesta, verojen maksamatta jättämisestä. Työläisiä pieksivät poliisit ja kasakat, varsinkin lakkojen aikana, jolloin työläiset keskeyttivät työnsä, kun eivät jaksaneet kestää tehtailijain harjoittamaa sortoa. Työläisillä ja talonpojilla ei ollut minkäänlaisia poliittisia oikeuksia tsaarin Venäjällä. Tsaarin itsevaltius oli kansan pahin vihollinen.

Tsaarin Venäjä oli kansojen vankila. Lukuisat tsaarin Venäjän ei-venäläiset kansallisuudet olivat aivan oikeudettomia, niitä nöyryytettiin ja loukattiin alituisesti. Tsaarin hallitus opetti venäläistä väestöä pitämään kansallisten alueiden kantaväestöä alhaisempana rotuna, nimitti sitä virallisesti «muukalaisiksi», kasvatti ylenkatsetta ja vihaa sitä kohtaan. Tsaarin hallitus lietsoi tietoisesti kansallista eripuraisuutta, yllytti kansaa toista vastaan, järjesti juutalaispogromeja ja tatarilais-armenialaisen verilöylyn Taka-Kaukaasiassa.

Kansallisilla alueilla olivat kaikki tai miltei kaikki valtion virat venäläisten virkamiesten hallussa. Kaikki asiat virastoissa ja oikeusistuimissa käsiteltiin venäjän kielellä. Oli kielletty julkaisemasta lehtiä ja kirjoja kansallisilla kielillä, kouluissa kiellettiin opiskelu äidinkielellä. Tsaarin hallitus pyrki tukahduttamaan kaiken kansallisen kulttuurin ilmaantumisen, harjoitti ei-venäläisten kansallisuuksien väkivaltaisen venäläistyttämisen politiikkaa. Tsaarinvalta esiintyi ei-venäläisten kansojen pyövelinä ja kiduttajana.

Maaorjuuden lakkauttamisen jälkeen tapahtui teollisuuskapitalismin kehitys Venäjällä melko nopeasti, huolimatta tätä kehitystä hidastuttavista maaorjuuden jätteistä. 25 vuoden aikana, vuodesta 1865 vuoteen 1890, lisääntyi työläisten lukumäärä yksinomaan suurissa tehtaissa, ruukeissa ja rautateillä 706 tuhannesta 1.433 tuhanteen, siis enemmän kuin kaksinkertaisesti.

Vielä nopeammin alkoi Venäjän kapitalistinen suurteollisuus kehittyä 90-luvulla. 90-luvun lopulla kasvoi työläisten lukumäärä suurissa tehtaissa, ruukeissa, vuoriteollisuudessa ja rautateillä yksin euroopanpuoleisen Venäjän 50:ssä läänissä 2.207 tuhanteen, ja koko Venäjällä 2.792 tuhanteen.

Se oli nykyaikaista teollisuusproletariaattia, joka perinpohjaisesti erosi maaorjakauden tehtaitten työläisistä, pikkuteollisuuden, kotiteollisuuden ja muun samantapaisen teollisuuden työläisistä niin yhteenliittymisensä puolesta suurissa kapitalistisissa tuotantolaitoksissa kuin vallankumouksellisten taisteluominaisuuksiensakin puolesta.

90-luvun teollinen nousu liittyi ensi kädessä voimaperäiseen rautateiden rakentamiseen. Vuosikymmenen aikana (vuosina 1890—1900) rakennettiin yli 21 tuhatta virstaa uusia rautateitä. Rautateitä varten tarvittiin suunnaton määrä metallia (kiskoihin, vetureihin ja vaunuihin), tarvittiin yhä enemmän polttoainetta, kivihiiltä ja naftaa. Tästä johtui metallurgian ja polttoaineteollisuuden kehitys.

Kuten kaikissa kapitalistisissa maissa, vaihtuivat vallankumousta edeltäneellä Venäjälläkin teollisuuden nousuvuodet teollisuuspulan vuosiin, teollisuuden seisauksiin, jotka koskivat kovasti työväenluokkaan ja syöksivät satoja tuhansia työläisiä työttömyyteen ja kurjuuteen.

Vaikka kapitalismin kehitys Venäjällä maaorjuuden lakkauttamisen jälkeen tapahtui melkoisen nopeasti, jäi Venäjä kuitenkin

taloudellisessa kehityksessään paljon jälkeen muista kapitalistisista maista. Väestön valtava enemmistö harjoitti vielä maataloutta. Kuuluisassa kirjassaan «Kapitalismin kehitys Venäjällä» Lenin esitti tärkeitä numeroita vuonna 1897 suoritetusta yleisestä väenlaskusta. Ne osoittivat, että maataloutta harjoitti noin viisi kuudettaosaa koko väestöstä, kun taas suur- ja pienteollisuudessa, kaupassa, rautatie- ja vesiliikenteessä, rakennusalalla, metsätöissä j.n.e. työskenteli kaikkiaan vain noin yksi kuudesosa väestöstä.

Se osoittaa, että Venäjä, maassa tapahtuneesta kapitalismin kehityksestä huolimatta, oli maatalousmaa, taloudellisessa suhteessa jälkeenjäänyt, pikkuporvarillinen maa, siis sellainen maa, jossa pikkuomistuksellinen, vähätuottoinen talonpoikainen yksityistalous vielä oli vallitsevana.

Kapitalismin kehitys ei tapahtunut vain kaupungeissa, vaan myös maaseudulla. Talonpoikaisto, vallankumousta edeltäneen Venäjän kaikkein suurilukuisin luokka, hajaantui, jakautui kerroksiin. Varakkaimmista talonpojista muodostui maaseudulla huippukerros, kulakit (suurtalolliset), maaseutuporvaristo, mutta toiselta puolen monet talonpojat joutuivat häviöön; talonpoikaisköyhälistön, maaseudun proletaarien ja puoliproletaarien määrä lisääntyi. Keskitalonpoikien lukumäärä sitävastoin pieneni vuosi vuodelta.

Vuonna 1903 Venäjällä laskettiin olevan noin 10 miljoonaa talonpoikaistaloutta. Kirjasessaan «Maalaisköyhälistölle» Lenin laski, että ainakin kolme ja puoli miljoonaa näistä talouksista kuului *hevosettomille* talonpojille. Nämä köyhimmät talonpoikaistaloudet viljelivät tavallisesti mitättömän pientä maakaistaletta ja luovuttivat lopun maastaan kulakeille sekä menivät itse ansiotyöhön. Asemansa puolesta olivat köyhimmät talonpojat lähimpänä proletariaattia. Lenin nimitti heitä maalaisproletaareiksi eli puoliproletaareiksi.

Toisaalta puolitoista miljoonaa rikasta kulakkitaloutta (10 miljoonan talonpoikaistalouden kokonaisluvusta) oli ottanut haltuunsa puolet talonpoikien koko kylvöalasta. Tämä talonpoikaisporvaristo rikastui sortaen köyhälistöä ja keskitalonpoikaistoa, hyötyen maatyöläisten ja päivätyöläisten työstä sekä muuttuen maatalouskapitalisteiksi.

Jo viime vuosisadan 70-luvulla ja varsinkin 80-luvulla alkoi Venäjän työväenluokka herätä ja ryhtyi taisteluun kapitalisteja vastaan. Työläisten asema tsaarin Venäjällä oli tavattoman

raskas. 80-luvulla oli työpäivä tehtaissa vähintään 12 1/2 tuntia ja kutomateollisuudessa se nousi aina 14—15 tuntiin. Naisten ja lasten työn riisto oli laajalti käytännössä. Lapset työskentelivät yhtä monta tuntia kuin aikuisetkin, mutta saivat samoinkuin naisetkin tuntuvasti pienemmän työpalkan. Työpalkka oli tavattoman alhainen. Suuri osa työläisistä sai 7—8 ruplaa kuukaudessa. Korkeimmin palkatut työläiset metallinjalostustehtaissa ja valimoissa eivät saaneet enempää kuin 35 ruplaa kuukaudessa. Ei ollut minkäänlaista työnsuojelua, mistä johtui joukottain tapaturmia ja kuolemantapauksia työläisten keskuudessa. Ei ollut työväen vakuutusta, lääkärinapua annettiin vain maksusta. Asunto-olot olivat tavattoman vaikeat. Pienissä «kopeissa» työläiskasarmeissa asui työläisiä 10—12 henkilöä kussakin. Tehtailijat tekivät työläisille usein vääryyttä palkanmaksussa, pakottivat ostamaan tavaraa isäntien kaupoista nylkyhintoihin ja kynivät työläisiä sakoilla.

Työläiset alkoivat neuvotella keskenään ja esittää yhteisesti tehtaan isännälle vaatimuksia sietämättömän asemansa parantamiseksi. He lopettivat työnteon, s.o. julistivat lakon. Ensimmäiset lakot 70- ja 80-luvulla syntyivät tavallisesti suunnattomien sakkojen, puijausten, työväen palkanmaksussa tapahtuneiden petosten ja palkkataksojen alentamisen johdosta.

Kärsivällisyytensä menettäneet työläiset rikkoivat joskus ensimmäisten lakkojen aikana koneita, särkivät ikkunoita tehdashuoneistoista, panivat toimeen hävityksiä isäntien kaupoissa ja konttoreissa.

Valveutuneimmat työläiset alkoivat ymmärtää, että menestykselliseen taisteluun kapitalisteja vastaan tarvitaan järjestäytymistä. Alkoi ilmaantua työväenliittoja.

Vuonna 1875 muodostui Odessassa «Etelä-Venäjän työväenliitto». Tämä ensimmäinen työväenjärjestö oli olemassa 8—9 kuukautta, sitten sen hävitti tsaarin hallitus.

Pietarissa muodostui vuonna 1878 «Pohjois-Venäjän työväenliitto», jonka johdossa olivat puuseppä Halturin ja viilari Obnorski. Tämän liiton ohjelmassa sanottiin, että tehtäviensä puolesta se liittyi läheisesti Lännen sosialidemokraattisiin työväenpuolueisiin. Liiton lopulliseksi päämääräksi asetettiin sosialistisen vallankumouksen suorittaminen — «olemassaolevan poliittisen ja taloudellisen valtiojärjestelmän suistaminen äärimmäisen epäoikeudenmukaisena järjestelmänä». Yksi liiton organisaattoreista,

Obnorski, oli ollut jonkun aikaa ulkomailla ja tutustunut siellä marxilaisten sosialidemokraattisten puolueiden ja Marxin johtaman I Internationalen toimintaan. Tämä löi leimansa «Pohjois-Venäjän työväenliiton» ohjelmaan. Lähimmäksi tehtäväkseen tämä liitto asetti poliittisen vapauden ja poliittisten oikeuksien hankkimisen kansalle (sanan- ja painovapaus, kokoontumisvapaus j.n.e.). Lähimpien vaatimusten joukossa oli myöskin työpäivän rajoittaminen.

Liiton jäsenten lukumäärä nousi 200 henkeen ja saman verran oli myötämielisiä. Liitto alkoi ottaa osaa työlakkoihin, johti niitä. Tsaarin hallitus hajoitti tämänkin työväenliiton.

Mutta työväenliike kasvoi edelleen vallaten yhä uusia alueita. 80-luvulla on suuri määrä lakkoja. Viiden vuoden aikana (vuosina 1881—1886) oli enemmän kuin 48 lakkoa, joihin osallistui 80 tuhatta työläistä.

Erikoisen suuri merkitys vallankumouksellisen liikkeen historiassa oli suurella lakolla, joka puhkesi vuonna 1885 Morozovin tehtaalla Orehovo-Zujevossa.

Tässä tehtaassa työskenteli noin 8 tuhatta työläistä. Työehdot huononivat päivä päivältä: vuodesta 1882 vuoteen 1884 alennettiin työpalkkaa viisi kertaa ja vuonna 1884 pienennettiin palkkataksoja yhdellä kertaa neljänneksellä eli 25 prosentilla. Mutta sitäpaitsi tehtailija Morozov piinasi työläisiä sakoilla. Kuten kävi selville oikeudessa lakon jälkeen, vietiin työläiseltä sakkojen varjolla 30—50 kopeekkaa jokaista ansaittua ruplaa kohti tehtailijan hyväksi. Työläiset eivät jaksaneet kestää tätä ryöstöä ja julistivat tammikuussa 1885 lakon. Lakko oli edeltäpäin järjestetty. Sitä johti työväen eturivin mies Pietari Moisejenko, joka aikaisemmin oli ollut «Pohjois-Venäjän työväenliiton» jäsen ja jolla oli jo vallankumouksellista kokemusta. Lakon edellä Moisejenko yhdessä toisten tietoisimpien kutojien kanssa laati tehtailijalle joukon vaatimuksia, jotka vahvistettiin työläisten salaisessa neuvottelussa. Työläiset vaativat ennen muuta ryöstösakkojen lakkauttamista.

Tämä lakko kukistettiin asevoimin. Yli 600 työläistä vangittiin, joitakin kymmeniä heistä pantiin syytteeseen.

Samantapaisia lakkoja tapahtui vuonna 1885 Ivanovo-Voznesenskin tehtaissa.

Seuraavana vuonna oli tsaarin hallitus työväenliikkeen kasvun pelästyttämänä pakotettu säätämään lain sakoista. Tässä laissa

sanottiin, että sakkorahat eivät saa joutua tehtailijan taskuihin, vaan on ne käytettävä työläisten omiin tarpeisiin.

Morozovin ja muiden lakkojen kokemuksesta työläiset ymmärsivät, että järjestetyllä taistelulla he voivat saavuttaa paljon. Työväenliike alkoi nostaa omasta keskuudestaan kykeneviä johtajia ja organisaattoreita, jotka puolustivat lujasti työväenluokan etuja.

Samaan aikaan alkavat Venäjällä muodostua ensimmäiset marxilaiset järjestöt työväenliikkeen kasvun pohjalla ja länsieurooppalaisen työväenliikkeen vaikutuksesta.

2. Narodnikkilaisuus ja marxilaisuus Venäjällä. Plehanov ja hänen «Työn vapautus» ryhmänsä. Plehanovin taistelu narodnikkilaisuutta vastaan. Marxilaisuuden leviäminen Venäjällä.

Ennen marxilaisten ryhmien ilmaantumista Venäjälle tekivät vallankumouksellista työtä narodnikit, jotka olivat marxilaisuuden vastustajia.

Ensimmäinen venäläinen marxilainen ryhmä syntyi vuonna 1883. Se oli «Työn vapautus» ryhmä, jonka G. V. Plehanov oli järjestänyt ulkomailla, Genevessä, minne hänen oli matkustettava vallankumouksellista toimintaa vastaan kohdistettujen, tsaarin hallituksen toimeenpanemien vainojen johdosta.

Plehanov itse oli tätä ennen ollut narodnikki. Tutustuttuaan maanpaossa ollessaan marxilaisuuteen, hän katkaisi välinsä narodnikkilaisuuteen, ja hänestä tuli etevä marxilaisuuden propagandisti.

«Työn vapautus» ryhmä suoritti suuren työn marxilaisuuden levittämisessä Venäjällä. Se käänsi venäjän kielelle Marxin ja Engelsin teokset: «Kommunistisen puolueen manifesti», «Palkkatyö ja pääoma», «Sosialismin kehitys utopiasta tieteeksi» ja muita, painatti ne ulkomailla ja alkoi levittää niitä salaa Venäjällä. G. V. Plehanov, Zasulitsh, Axelrod ja muut tämän ryhmän jäsenet kirjoittivat myöskin joukon teoksia, joissa he selittivät Marxin ja Engelsin oppia, selittivät *tieteellisen sosialismin* aatteita.

Marx ja Engels, proletariaatin suuret opettajat, selittivät ensimmäisinä, vastapainoksi utopisti-sosialisteille, että sosialismi ei ole haaveilijoiden (utopistien) keksintö, vaan nykyaikaisen kapitalistisen yhteiskunnan kehityksen kiertämätön tulos. He osoittivat, että kapitalistinen järjestelmä kaatuu samoinkuin kaatui maa-

orjajärjestelmä, että kapitalismi itse luo proletariaatin hahmossa oman haudankaivajansa. He osoittivat, että vain proletariaatin luokkataistelu, vain proletariaatin voitto porvaristosta vapauttaa ihmiskunnan kapitalismista, riistosta.

Marx ja Engels opettivat proletariaattia tajuamaan omat voimansa, tajuamaan luokkaetunsa ja yhtymään päättävään taisteluun porvaristoa vastaan. Marx ja Engels saivat selville kapitalistisen yhteiskunnan kehityksen lait ja todistivat tieteellisesti, että kapitalistisen yhteiskunnan kehityksen ja siinä tapahtuvan luokkataistelun täytyy ehdottomasti johtaa kapitalismin luhistumiseen, proletariaatin voittoon, *proletariaatin diktatuuriin.*

Marx ja Engels opettivat, että pääoman vallasta vapautuminen ja kapitalistisen omistuksen yhteiskunnalliseksi omistukseksi muuttaminen ei ole mahdollista rauhallista tietä, että työväenluokka voi päästä tähän vain käyttämällä vallankumouksellista väkivaltaa porvaristoa vastaan, *proletaarisen vallankumouksen* tietä, pystyttämällä oman poliittisen herruutensa — proletariaatin diktatuurin, jonka on kukistettava riistäjien vastarinta ja luotava uusi, luokaton kommunistinen yhteiskunta.

Marx ja Engels opettivat, että teollisuusproletariaatti on kapitalistisen yhteiskunnan vallankumouksellisin ja sen vuoksi edistyksellisin luokka, että vain sellainen luokka kuin proletariaatti voi koota ympärilleen kaikki kapitalismiin tyytymättömät voimat ja viedä ne rynnäkköön kapitalismia vastaan. Mutta voittaakseen vanhan maailman ja luodakseen uuden, luokattoman yhteiskunnan täytyy proletariaatilla olla oma työväenpuolueensa, jota Marx ja Engels nimittivät kommunistiseksi puolueeksi.

Ensimmäinen venäläinen marxilainen ryhmä, Plehanovin «Työn vapautus» ryhmä, alkoikin levittää Marxin ja Engelsin katsomuksia.

«Työn vapautus» ryhmä kohotti marxilaisuuden lipun ulkomailla ilmestyvässä venäläisessä sanomalehdistössä hetkellä, jolloin Venäjällä ei vielä ollut sosialidemokraattista liikettä. Oli välttämätöntä raivata tälle liikkeelle tie ennen kaikkea teoreettisesti, aatteellisesti. Pääasiallisena aatteellisena esteenä marxilaisuuden ja sosialidemokraattisen liikkeen leviämisen tiellä olivat siihen aikaan narodnikkilaiset katsomukset, jotka olivat silloin vallitsevina eturivin työläisten ja vallankumousmielisen intelligenssin keskuudessa.

Kapitalismin kehittyessä Venäjällä tuli työväenluokasta mahtava, järjestettyyn vallankumoukselliseen taisteluun kykenevä edistyksen voima. Mutta narodnikit eivät ymmärtäneet työväenluokan johtotehtävää. Venäläiset narodnikit arvelivat virheellisesti, että vallankumouksellinen päävoima ei ole työväenluokka, vaan talonpoikaisto, että tsaarin ja tilanherrojen valta voidaan kukistaa yksinomaan talonpoikais-«mellakoilla». Narodnikit eivät tunteneet työväenluokkaa eivätkä ymmärtäneet, että ryhtymättä liittoon työväenluokan kanssa ja ilman työväenluokan johtoa eivät talonpojat yksinään voi voittaa tsaarinvaltaa ja tilanherroja. Narodnikit eivät ymmärtäneet, että työväenluokka on yhteiskunnan vallankumouksellisin ja edistynein luokka.

Narodnikit yrittivät aluksi nostaa talonpoikia taisteluun tsaarin hallitusta vastaan. Tässä tarkoituksessa lähti vallankumouksellinen intelligenttinuoriso talonpoikaisvaatteisiin puettuna maaseudulle — «kansaan», kuten silloin sanottiin. Tästä syntyi nimitys «narodnikit» (narod = kansa). Mutta talonpoikaisto ei seurannut heitä, sillä narodnikit eivät kunnolla tunteneet eivätkä ymmärtäneet talonpoikiakaan. Poliisi vangitsi suurimman osan narodnikeista. Silloin narodnikit päättivät jatkaa taistelua tsaarin itsevaltiutta vastaan omin voiminsa ilman kansaa, mikä johti vieläkin pahempiin virheisiin.

Narodnikkien salainen yhdistys «Narodnaja volja» («Kansan tahto») alkoi valmistella tsaarin murhaa. Maaliskuun 1 päivänä 1881 onnistui narodnajavoljalaisten murhata heittämällään pommilla tsaari Aleksanteri II. Siitä ei kuitenkaan ollut mitään hyötyä kansalle. Yksityisten henkilöiden murhilla ei voitu kukistaa tsaarin itsevaltiutta, ei voitu hävittää tilanherrojen luokkaa. Murhatun tsaarin tilalle ilmestyi toinen, Aleksanteri III, jonka aikana työläisten ja talonpoikien olot tulivat vieläkin huonommiksi.

Narodnikkien valitsema tie, taistelu tsarismia vastaan yksityisten murhien avulla, yksilöterrorin avulla, oli virheellinen ja vallankumoukselle vahingollinen. Yksilöterrorin politiikka sai alkunsa väärästä narodnikkilaisesta teoriasta, aktiivisten «sankareiden» ja passiivisen, «sankareilta» urotekoja odottavan «lauman» teoriasta. Tämä valheellinen teoria sanoi, että vain yksityiset etevät yksilöt tekevät historiaa, mutta joukot, kansa, luokka, «lauma», kuten narodnikkikirjailijat halveksien lausuivat, ei pysty tietoisiin, järjestettyihin tekoihin, se voi vain kulkea sokeasti

«sankareitten» perässä. Sen vuoksi narodnikit luopuivat vallankumouksellisesta joukkotyöstä talonpoikaiston ja työväenluokan keskuudessa ja ryhtyivät harjoittamaan yksilöterroria. Narodnikit pakottivat erään sen ajan suurimman vallankumouksellisen, Stepan Halturinin, keskeyttämään työnsä vallankumouksellisen työväenliiton järjestämiseksi ja harjoittamaan yksinomaan terroria.

Narodnikit johtivat työtätekevien huomion pois taistelusta sortajaluokkaa vastaan vallankumoukselle hyödyttömillä tämän luokan yksityisten edustajien murhilla. He jarruttivat työväenluokan ja talonpoikaiston vallankumouksellisen alotteellisuuden ja aktiivisuuden kehitystä.

Narodnikit estivät työväenluokkaa ymmärtämästä sen johtotehtävää vallankumouksessa ja jarruttivat työväenluokan itsenäisen puolueen luomista.

Vaikka tsaarin hallitus olikin lyönyt hajalle narodnikkien salaisen järjestön, säilyivät narodnikkilaiset katsomukset vielä kauan vallankumouksellismielisen intelligenssin keskuudessa. Jäljellejääneet narodnikit vastustivat sitkeästi marxilaisuuden leviämistä Venäjälle, häiritsivät työväenluokan järjestäytymistä.

Sen vuoksi saattoi marxilaisuus Venäjällä kasvaa ja lujittua vain taistellen narodnikkilaisuutta vastaan.

«Työn vapautus» ryhmä nousi taisteluun narodnikkien virheellisiä katsantokantoja vastaan, osoittaen, mitä vahinkoa narodnikkien oppi ja heidän taistelukeinonsa aiheuttavat työväenliikkeelle.

Plehanov osoitti narodnikkeja vastaan suunnatuissa teoksissaan, että narodnikkien katsomuksilla ei ole mitään yhteistä tieteellisen sosialismin kanssa, vaikka narodnikit nimittivätkin itseään sosialisteiksi.

Plehanov esitti ensimmäisenä marxilaisen arvostelun narodnikkien virheellisistä katsomuksista. Suunnaten nasevat iskunsa narodnikkien katsomuksia vastaan Plehanov samalla kävi loistavasti kamppailua marxilaisten katsomusten puolesta.

Mitkä olivat narodnikkien pääasialliset virheelliset katsomukset, joille Plehanov antoi murskaavan iskun?

Ensiksikin narodnikit väittivät, että kapitalismi on Venäjällä «satunnainen» ilmiö, että se ei tule kehittymään Venäjällä eikä siis proletariaattikaan tule kasvamaan eikä kehittymään.

Toiseksi, narodnikit eivät pitäneet työväenluokkaa johtavana luokkana vallankumouksessa. He haaveilivat sosialismin saavut-

tamisesta ilman proletariaattia. Vallankumouksellisena päävoimana narodnikit pitivät intelligenssin johtamaa talonpoikaistoa sekä kyläyhteisöä, jota he pitivät sosialismin ituna ja perustana.

Kolmanneksi, narodnikeilla oli virheellinen ja vahingollinen käsitys ihmiskunnan historian koko kulusta. He eivät tunteneet eivätkä ymmärtäneet yhteiskunnan taloudellisen ja poliittisen kehityksen lakeja. He olivat tässä suhteessa täysin takapajuista väkeä. Heidän mielipiteensä mukaan eivät historiaa tee luokat eikä luokkataistelu, vaan ainoastaan yksityiset etevät persoonallisuudet, «sankarit», joita joukko, «lauma», kansa, luokat sokeasti seuraavat.

Plehanov kirjoitti narodnikkeja vastaan taistellessaan ja heitä paljastaessaan joukon marxilaisia teoksia, joiden avulla marxilaiset Venäjällä oppivat ja kehittyivät. Sellaiset Plehanovin teokset kuin «Sosialismi ja poliittinen taistelu», «Erimielisyytemme», «Monistisen historiankäsityksen kehityksestä» raivasivat maaperää marxilaisuuden voitolle Venäjällä.

Plehanov esitti teoksissaan marxilaisuuden peruskysymykset. Erikoisen tärkeä merkitys oli hänen kirjallaan «Monistisen historiankäsityksen kehityksestä», joka ilmestyi vuonna 1895. Lenin totesi, että tämä kirja «kasvatti venäläisten marxilaisten kokonaisen sukupolven» (*Lenin*, XIV osa, sivu 347).

Narodnikkeja vastaan kohdistetuissa teoksissaan Plehanov todisti, että on järjetöntä asettaa kysymystä niin kuin sen asettivat narodnikit: «pitääkö kapitalismin kehittyä Venäjällä vai ei?» Asia on niin, sanoi Plehanov, todistaen tämän tosiasioilla, että Venäjä *on jo astunut* kapitalistiselle kehitystielle ja että ei ole olemassa sellaista voimaa, joka voisi sen kääntää pois tältä tieltä.

Vallankumouksellisten tehtävänä ei ollut *pidättää* kapitalismin kehitystä Venäjällä, sitä he eivät kuitenkaan voisi tehdä. Vallankumouksellisten tehtävänä oli nojautua siihen mahtavaan vallankumoukselliseen voimaan, jonka kapitalismin kehitys synnyttää, nimittäin työväenluokkaan, kehittää sen luokkatietoisuutta, järjestää se, auttaa sitä luomaan oman työväenpuolueensa.

Plehanov kumosi toisenkin narodnikkien virheellisen katsomuksen, joka kielsi proletariaatin johtotehtävän vallankumouksellisessa taistelussa. Narodnikit pitivät proletariaatin syntyä Venäjällä jonkinlaatuisena «historiallisena onnettomuutena»; he kirjoittivat «köyhälistöläisyyden mätäpaiseesta». Puolustaessaan marxilaisuuden oppia ja sen täyttä soveltuvaisuutta Venäjään

nähden Plehanov todisti, että huolimatta talonpoikaiston määrällisestä enemmistöstä ja proletariaatin suhteellisesta vähälukuisuudesta on vallankumouksellisten asetettava pääasialliset toiveensa juuri proletariaattiin, sen kasvuun.

Miksi juuri proletariaattiin?

Siksi, että proletariaatti, huolimatta sen nykyisestä vähälukuisuudesta, on sellainen työtätekevä luokka, joka on sidottu *edistyneimpään* talousmuotoon, suurtuotantoon, ja sillä on sen tähden suuri tulevaisuus.

Siksi, että proletariaatti luokkana *kasvaa* vuodesta vuoteen, *kehittyy* poliittisesti, on helposti järjestettävissä työehtojensa tähden suurtuotannossa ja on vallankumouksellisin proletaarisen asemansa vuoksi, sillä vallankumouksessa sillä ei ole muuta menetettävänä kuin kahleensa.

Toisin on talonpoikaiston laita.

Talonpoikaisto (puhe oli yksityistaloutta harjoittavasta talonpoikaistosta. — *Toim.*) on monilukuisuudestaan huolimatta sellainen työtätekevä luokka, joka on sidottu *takapajuisimpaan* talousmuotoon — pikkutuotantoon, minkä vuoksi sillä ei ole eikä voi olla suurta tulevaisuutta.

Ei siinä kyllin, että talonpoikaisto ei kasva luokkana, vaan päinvastoin se *jakaantuu* vuosi vuodelta porvaristoksi (kulakeiksi) ja köyhälistöksi (proletaareiksi ja puoliproletaareiksi). Sitäpaitsi se on vaikeammin järjestettävissä hajanaisuutensa tähden ja se lähtee pikkuomistaja-asemansa vuoksi haluttomammin mukaan vallankumoukselliseen liikkeeseen kuin proletariaatti.

Narodnikit väittivät, että sosialismi ei tule Venäjällä proletariaatin diktatuurin, vaan kyläyhteisön kautta, jota he pitivät sosialismin ituna ja perustana. Mutta kyläyhteisö ei ollut eikä voinut olla sosialismin perusta eikä itu, siksi että siinä hallitsivat kulakit, «verenimijät», jotka riistivät köyhälistöä, maatyöläisiä ja vähäväkisiä keskitalonpoikia. Muodollisesti vallinnut kyläyhteisön maanomistus ja aika ajoittain tapahtuneet maan uudelleenjaot henkilöluvun mukaan eivät vähääkään muuttaneet asiaa. Maata käyttivät ne kyläyhteisön jäsenet, joilla oli työkarjaa, kalustoa ja siemeniä, siis varakkaat keskitalonpojat ja kulakit. Hevosettomien talonpoikien, köyhien ja yleensä vähäväkisten oli pakko luovuttaa maa kulakeille ja mennä palkollisiksi, maatyöläisiksi. Kyläyhteisö oli itse asiassa mukava kulakkien mahdin peittelemisen muoto sekä helppo keino tsaarinvallan käsissä verojen kokoami-

seksi talonpojilta yhteistakuun periaatteen mukaan. Senpä vuoksi ei tsaarinvalta koskenutkaan kyläyhteisöön. Olisi naurettavaa pitää tällaista yhteisöä sosialismin ituna tai perustana.

Plehanov kumosi myös narodnikkien kolmannen virheellisen peruskatsomuksen «sankareiden», etevien persoonallisuuksien ja heidän aatteittensa ensiluokkaisesta merkityksestä yhteiskunnallisessa kehityksessä sekä joukon, «lauman», kansan, luokkien mitättömästä merkityksestä. Plehanov syytti narodnikkeja *idealismista*, todistaen, että totuus ei ole idealismin puolella, vaan Marxin ja Engelsin *materialismin* puolella.

Plehanov kehitti ja perusteli marxilaisen materialismin katsantokantaa. Marxilaisen materialismin mukaisesti hän todisti, että yhteiskunnan kehitystä eivät loppujen lopuksi määrää etevien persoonallisuuksien toiveet eivätkä aatteet, vaan yhteiskunnan olemassaolon aineellisten ehtojen kehitys, yhteiskunnan olemassaololle välttämättömien aineellisten hyödykkeiden tuotantotapojen muutokset, luokkien keskinäisten suhteiden muutokset aineellisten hyödykkeiden tuotannon alalla, luokkien taistelu osuudestaan ja paikastaan aineellisten hyödykkeiden tuotannon ja jakelun alalla. Eivät aatteet määrää ihmisten yhteiskunnallis-taloudellista asemaa, vaan ihmisten yhteiskunnallis-taloudellinen asema määrää heidän aatteensa. Etevät persoonallisuudet voivat muuttua merkityksettömiksi, jos heidän aatteensa ja toivomuksensa käyvät ristiin yhteiskunnan taloudellisen kehityksen kanssa, ristiin edistyksen eturivissä kulkevan luokan tarpeitten kanssa, ja päinvastoin — etevistä ihmisistä voi tulla todella eteviä persoonallisuuksia, jos heidän aatteensa ja toivomuksensa ilmaisevat oikein yhteiskunnan taloudellisen kehityksen tarpeita, edistyneimmän luokan tarpeita.

Narodnikkien väitteisiin, että joukko on laumaa, että vain sankarit tekevät historiaa ja muuttavat lauman kansaksi, marxilaiset vastasivat: eivät sankarit tee historiaa, vaan historia tekee sankareita, eivätkä sankarit siis luo kansaa, vaan kansa luo sankareita ja vie historiaa eteenpäin. Sankarit, etevät persoonallisuudet voivat esittää vakavaa osaa yhteiskuntaelämässä vain sikäli, mikäli he osaavat oikein ymmärtää yhteiskunnan kehityksen ehtoja, ymmärtää, miten ne on muutettava paremmiksi. Sankarit, etevät persoonallisuudet voivat joutua naurettavien ja kaikille tarpeettomien kovaonnisten asemaan, jos he eivät osaa ymmärtää oikein yhteiskunnan kehityksen ehtoja ja alkavat hangotella

yhteiskunnan historiallisia tarpeita vastaan luullen itseään historian «tekijöiksi».

Juuri tällaisten kovan onnen sankarien luokkaan kuuluivat narodnikitkin.

Plehanovin kirjalliset tuotteet, hänen taistelunsa narodnikkeja vastaan horjuttivat perinpohjin narodnikkien vaikutusta vallankumouksellisen intelligenssin keskuudessa. Mutta narodnikkilaisuuden aatteellinen nujertaminen ei ollut vielä läheskään loppuun suoritettu. Tämä tehtävä, narodnikkilaisuuden, tämän marxilaisuuden vihollisen lopullinen lyöminen — lankesi Leninin osaksi.

Narodnikkien enemmistö luopui pian «Narodnaja volja» puolueen tuhoamisen jälkeen vallankumouksellisesta taistelusta tsaarin hallitusta vastaan, alkoi saarnata sovittelua, sovintoa tsaarin hallituksen kanssa. Narodnikeista tuli 80- ja 90-luvulla kulakkien etujen puoltajia.

«Työn vapautus» ryhmä laati kaksi Venäjän sosialidemokraattien ohjelmaluonnosta (ensimmäisen v. 1884 ja toisen v. 1887). Tämä oli hyvin tärkeä askel marxilaisen sosialidemokraattisen puolueen perustamisen valmistelussa Venäjällä.

Mutta «Työn vapautus» ryhmällä oli pahoja virheitäkin. Sen ensimmäisessä ohjelmaluonnoksessa oli vielä narodnikkilaisten katsomusten jätteitä, siinä sallittiin yksilöterrorin taktiikka. Plehanov ei myöskään ottanut lukuun, että vallankumouksen kuluessa proletariaatti voi ja sen pitää johtaa mukanaan talonpoikaisto, että vain liitossa talonpoikaiston kanssa proletariaatti voi saavuttaa voiton tsarismista. Plehanov piti myöskin liberaalista porvaristoa voimana, joka voi antaa vallankumoukselle tukea, vaikkakin heikkoa tukea, mutta talonpoikaiston hän joissakin teoksissaan heitti kokonaan pois laskuista selittäen esimerkiksi, että:

> «Paitsi porvaristoa ja proletariaattia emme näe muita yhteiskunnallisia voimia, joihin meillä voitaisiin perustaa oppositiota tahi vallankumousta koskevat sommitelmat» (*Plehanov*, III osa, sivu 119).

Nämä Plehanovin virheelliset katsomukset olivat hänen tulevien menshevististen katsomustensa ituja.

Ei «Työn vapautus» ryhmä eivätkä sen ajan marxilaiset kerhotkaan olleet vielä käytännöllisesti yhteydessä työväenliikkeeseen. Tämä oli vasta marxilaisuuden teorian, marxilaisuuden aatteiden, sosialidemokratian ohjelmakohtien syntymis- ja lujittu-

miskautta Venäjällä. Vuosikymmenellä 1884—1894 oli sosialidemokratia olemassa vasta yksityisten pienten ryhmien ja opintokerhojen muodossa, jotka eivät olleet ensinkään tai olivat hyvin vähän yhteydessä työväen joukkoliikkeeseen. Vielä syntymättömän, mutta jo äidin kohdussa kehittyvän lapsukaisen tavoin sosialidemokratia eli, kuten Lenin kirjoitti, *«sikiökehityksen prosessia»*.

«Työn vapautus» ryhmä «perusti sosialidemokratian vain teoreettisesti ja otti ensimmäisen askeleen työväenliikettä kohti», selitti Lenin.

Marxilaisuuden yhdistäminen työväenliikkeeseen Venäjällä samoinkuin «Työn vapautus» ryhmän virheitten oikaiseminen oli tehtävä, joka tuli Leninin ratkaistavaksi.

3. Leninin vallankumouksellisen toiminnan alku. Pietarin «Taisteluliitto työväenluokan vapauttamiseksi».

Vladimir Iljitsh Lenin, bolshevismin perustaja, syntyi Simbirskin (nykyisessä Uljanovskin) kaupungissa vuonna 1870. Vuonna 1887 Lenin meni opiskelemaan Kasanin yliopistoon, mutta vangittiin pian ja erotettiin yliopistosta ylioppilaitten vallankumoukselliseen liikkeeseen osallistumisen takia. Kasanissa Lenin liittyi Fedosejevin perustamaan marxilaiseen opintokerhoon. Leninin siirryttyä Samaraan muodostui hänen ympärilleen pian ensimmäinen samaralaisten marxilaisten kerho. Jo silloin hämmästytti Lenin kaikkia marxilaisuuden tuntemuksellaan.

Vuoden 1893 lopussa muutti Lenin Pietariin. Jo Leninin ensimmäiset esiintymiset tekivät voimakkaan vaikutuksen Pietarin marxilaisten opintokerhojen osanottajiin. Tavattoman syvä Marxin tuntemus, kyky sovelluttaa marxilaisuutta sen ajan Venäjän taloudellisiin ja poliittisiin oloihin, palava, murtumaton usko työväen asian voittoon, etevä organisatoorinen kyky — kaikki tämä teki Leninistä Pietarin marxilaisten tunnustetun johtajan.

Ne eturivin työläiset, joiden kanssa Lenin työskenteli opintokerhoissa, olivat häneen syvästi kiintyneet.

«Meidän luennoillamme», muisteli työmies Babushkin Leninin opettamistyötä työläisten opintokerhoissa, «oli hyvin elävä, mielenkiintoinen luonne, me olimme kaikki hyvin tyytyväisiä näihin luentoihin ja ihailimme alituisesti luennoitsijamme älyä».

Vuonna 1895 Lenin yhdisti Pietarissa kaikki marxilaiset työläisten opintokerhot (niitä oli jo noin 20) yhteiseksi «Taisteluliitoksi työväenluokan vapauttamiseksi». Tällä hän valmisteli vallankumouksellisen marxilaisen työväenpuolueen perustamista.

Lenin asetti «Taisteluliiton» tehtäväksi kiinteämmän yhteyden ottamisen työväen joukkoliikkeeseen ja sen poliittisen johtamisen. Propagandakerhoihin koottujen eturivin työläisten pienen määrän keskuudessa suoritetusta marxilaisuuden *propagandasta* Lenin ehdotti siirryttäväksi päivänpolttavia poliittisia kysymyksiä koskevaan *agitatioon* työväenluokan laajojen joukkojen keskuudessa. Tällä käänteellä joukkoagitatioon oli vakava merkitys työväenliikkeen vastaiselle kehitykselle Venäjällä.

90-luvulla eli teollisuus nousukautta. Työläisten luku kasvoi. Työväenliike voimistui. Vuodesta 1895 vuoteen 1899 osallistui lakkoihin epätäydellisten tietojen mukaan ainakin 221 tuhatta työläistä. Työväenliike muuttuu huomattavaksi voimaksi maan poliittisessa elämässä. Itse elämä vahvisti marxilaisten katsomukset — joita he olivat puolustaneet taistelussa narodnikkeja vastaan — työväenluokan johtotehtävästä vallankumouksellisessa liikkeessä.

«Taisteluliitto työväenluokan vapauttamiseksi» yhdisti Leninin johdolla työläisten taloudellisten vaatimusten puolesta — työehtojen parantamiseksi, työpäivän lyhentämiseksi, työpalkan kohottamiseksi — käydyn taistelun poliittiseen taisteluun tsarismia vastaan. «Taisteluliitto» kasvatti työläisiä poliittisesti.

Pietarin «Taisteluliitto työväenluokan vapauttamiseksi» ryhtyi Leninin johdolla ensimmäisenä Venäjällä toteuttamaan *sosialismin yhdistämistä työväenliikkeeseen.* Kun jossakin tehtaassa puhkesi lakko, niin «Taisteluliitto», joka kerhojensa jäsenten kautta hyvin tunsi tilanteen työpaikoilla, vastasi siihen viipymättä julkaisemalla lentolehtisiä, sosialistisia julistuksia. Näissä lentolehtisissä tuotiin julkisuuteen tehtailijoiden harjoittama työläisten sorto, selitettiin, miten työläisten on taisteltava etujensa puolesta, julkaistiin työväen vaatimuksia. Lentolehtiset lausuivat julki koko totuuden kapitalismin mätäpaiseista, työläisten kurjasta elämästä, heidän ylenmäärin raskaasta 12—14-tuntisesta työstään ja oikeudettomasta asemastaan. Niissä tuotiin esiin myöskin vastaavat poliittiset vaatimukset. Lenin kirjoitti vuoden 1894 lopulla yhdessä työmies Babushkinin kanssa ensimmäisen tällaisen agitatio-lentolehtisen ja vetoomuksen Semjannikovin tehtaalla Pietarissa lak-

koon ryhtyneille työläisille. Vuoden 1895 syksyllä Lenin kirjoitti lentolehtisen Torntonin tehtaan lakossa oleville työmiehille ja työläisnaisille. Tämä tehdas kuului englantilaisille miljoonavoittoja nostaville tehtailijoille. Työpäivän pituus oli täällä yli 14 tuntia, mutta kutojat ansaitsivat noin 7 ruplaa kuukaudessa. Lakko päättyi työläisten voittoon. Lyhyellä ajalla painatti «Taisteluliitto» kymmeniä tällaisia lentolehtisiä ja vetoomuksia eri tehtaitten työläisille. Jokainen tällainen lehtinen kohotti voimakkaasti työläisten mielialaa. Työläiset näkivät, että sosialistit auttavat ja puolustavat heitä.

«Taisteluliiton» johdolla käytiin 30 tuhannen pietarilaisen kutomatyöläisen lakko vuoden 1896 kesällä. Perusvaatimuksena oli työpäivän lyhentäminen. Tämän lakon painostuksesta oli tsaarin hallituksen kesäkuun 2 päivänä vuonna 1897 pakko säätää laki, joka rajoitti työpäivän $11\frac{1}{2}$ tuntiin. Ennen tätä lakia ei työpäivä yleensä ollut rajoitettu.

Joulukuussa vuonna 1895 tsaarin hallitus vangitsi Leninin. Lenin ei vankilassakaan keskeyttänyt vallankumouksellista taisteluaan. Hän auttoi «Taisteluliittoa» neuvoillaan ja ohjeillaan lähettäen vankilasta kirjasia ja lentolehtisiä. Vankilassa Lenin kirjoitti kirjasen «Lakoista» ja lentolehtisen «Tsaarin hallitukselle», jossa paljastettiin tsaarin hallituksen hurja mielivalta. Vankilassa Lenin kirjoitti myöskin puolueen ohjelmaluonnoksen (se oli kirjoitettu maidolla lääketieteellisen kirjan rivien väliin).

Pietarin «Taisteluliitto» antoi voimakkaan sysäyksen työläisten opintokerhojen yhdistämiselle samanlaisiksi liitoiksi Venäjän muissakin kaupungeissa ja alueilla. 90-luvun puolivälissä syntyy marxilaisia järjestöjä Taka-Kaukaasiassa. Vuonna 1894 muodostuu Moskovassa Moskovan «Työväen liitto». Siperiassa perustettiin 90-luvun lopulla Siperian «Sosialidemokraattinen liitto». 90-luvulla syntyi Ivanovo-Voznesenskissa, Jaroslavlissa ja Kostromassa marxilaisia ryhmiä, jotka myöhemmin yhtyivät «Sosialidemokraattisen puolueen pohjoiseksi liitoksi». Donin Rostovissa, Jekaterinoslavissa, Kievissä, Nikolajevissa, Tulassa, Samarassa, Kasanissa, Orehovo-Zujevossa ja muissa kaupungeissa muodostetaan 90-luvun toisella puoliskolla sosialidemokraattisia ryhmiä ja liittoja.

Pietarin «Taisteluliitolla työväenluokan vapauttamiseksi» oli se merkitys, että se, Leninin sanojen mukaan, oli ensimmäinen

vakava *työväenliikkeeseen nojautuvan vallankumouksellisen puolueen itu.*

Pietarin «Taisteluliiton» vallankumoukselliseen kokemukseen nojautui Lenin myöhemmässä työssään marxilaisen sosialidemokraattisen puolueen perustamiseksi Venäjällä.

Leninin ja hänen lähimpien taistelutovereittensa vangitsemisen jälkeen muuttui pietarilaisen «Taisteluliiton» johdon kokoonpano huomattavasti. Ilmestyi uutta väkeä, joka nimitti itseään «nuoriksi», sen sijaan Leniniä ja hänen työtovereitaan «vanhoiksi». Tämä väki alkoi noudattaa virheellistä poliittista linjaa. Se julisti, että työläisiä on kehoitettava pelkkään taloudelliseen taisteluun isännistöä vastaan; mitä taas tulee poliittiseen taisteluun, on se liberaalisen porvariston asia, jolle poliittisen taistelun johdon täytyy kuulua.

Tuota väkeä alettiin nimittää «ekonomisteiksi».

Se oli ensimmäinen luokkasovinnon kannalla oleva opportunistinen ryhmä marxilaisten järjestöjen riveissä Venäjällä.

4. Leninin taistelu narodnikkilaisuutta ja «legaalista marxilaisuutta» vastaan. Leninin ajatus työväenluokan ja talonpoikaiston liitosta. Venäjän sosialidemokraattisen työväenpuolueen I edustajakokous.

Vaikka Plehanov jo 80-luvulla oli antanut pääiskun narodnikkilaisten katsomusten järjestelmälle, saivat narodnikkien katsomukset kuitenkin 90-luvun alussa yhä vielä osakseen myötätuntoa vallankumouksellisen nuorison jonkun osan keskuudessa. Osa nuorisosta ajatteli edelleenkin, että Venäjä voi välttää kapitalistisen kehitystien, että pääosaa vallankumouksessa tulee suorittamaan talonpoikaisto eikä työväenluokka. Jäljellejääneet narodnikit yrittivät kaikin tavoin häiritä marxilaisuuden levittämistä Venäjällä, kävivät taistelua marxilaisia vastaan, yrittäen parjata heitä kaikin tavoin. Narodnikkilaisuus oli *nujerrettava* loppuun saakka aatteellisesti, jotta saataisiin taatuksi marxilaisuuden leviäminen edelleen ja sosialidemokraattisen puolueen perustamisen mahdollisuus.

Tämän työn suoritti Lenin.

Kirjassaan «Mitä ovat «kansan ystävät» ja miten he taistelevat sosialidemokraatteja vastaan?» (vuonna 1894) Lenin paljasti

loppuun saakka narodnikkien, itse asiassa kansaa vastaan toimivien väärien «kansan ystävien» todelliset kasvot.

90-luvun narodnikit olivat todellisuudessa aikoja sitten luopuneet kaikesta vallankumouksellisesta taistelusta tsaarin hallitusta vastaan. Liberaaliset narodnikit saarnasivat sovintoa tsaarin hallituksen kanssa. «He luulevat yksinkertaisesti», kirjoitti Lenin sen ajan narodnikeista, «että jos tältä hallitukselta pyydetään kauniisti ja kiltisti, niin se voi järjestää kaiken hyvin päin» (*Lenin*, Kootut teokset, I osa, sivu 161).

90-luvun narodnikit sulkivat silmänsä köyhälistön asemalta maaseudulla, luokkataistelulta maaseudulla, kulakkien harjoittamalta köyhälistön riistolta ja ylistivät kulakkitalouksien kehitystä. He esiintyivät itse asiassa kulakkien etujen puoltajina.

Samaan aikaan narodnikit harjoittivat aikakauslehdissään marxilaisten ajojahtia. Tietoisesti valehdellen, vääristellen venäläisten marxilaisten katsomuksia narodnikit vakuuttivat, että marxilaiset muka tahtovat saattaa maaseudun häviöön, että marxilaiset tahtovat muka «keittää jokaisen talonpojan tehtaan kattilassa». Paljastaen tämän narodnikkien harjoittaman väärän arvostelun Lenin osoitti, että kysymys ei ole marxilaisten «toivomuksista», vaan kapitalismin kehityksen todellisesta kulusta Venäjällä, minkä yhteydessä proletariaatin lukumäärä lisääntyy kiertämättömästi. Mutta proletariaatista tulee kapitalistisen järjestelmän haudankaivaja.

Lenin osoitti, että todellisia kansan ystäviä, jotka tahtovat hävittää kapitalistien ja tilanherrojen ikeen, hävittää tsarismin, eivät ole narodnikit, vaan marxilaiset.

Lenin esitti kirjassaan «Mitä ovat kansan ystävät» ensimmäisen kerran ajatuksen työläisten ja talonpoikien vallankumouksellisesta liitosta tsarismin, tilanherrojen ja porvariston kukistamisen pääkeinona.

Lenin arvosteli useissa tämänaikaisissa teoksissaan niitä narodnikkien poliittisen taistelun keinoja, joita narodnikkien perusryhmä — narodnajavoljalaiset — ja myöhemmin narodnikkien seuraajat, eserrät (sosialisti-vallankumoukselliset) käyttivät, erikoisesti yksilöterrorin taktiikkaa. Lenin piti sitä vahingollisena vallankumoukselliselle liikkeelle, koska se vaihtoi joukkojen taistelun sankariyksilöiden taisteluun. Se merkitsi uskon puuttumista vallankumoukselliseen kansanliikkeeseen.

Kirjassa «Mitä ovat kansan ystävät» Lenin viitoitti Venäjän marxilaisten perustehtävät. Leninin mielipiteen mukaan Venäjän marxilaisten oli ensi työkseen järjestettävä hajallaan olevista marxilaisista kerhoista yhtenäinen sosialistinen työväenpuolue. Lenin osoitti edelleen, että juuri Venäjän työväenluokka, liitossa talonpoikaiston kanssa, kaataa tsaarin itsevaltiuden, minkä jälkeen Venäjän proletariaatti, liitossa työtätekevien ja riistettyjen joukkojen kanssa, rinnan muiden maiden proletariaatin kanssa lähtee suoraa avoimen poliittisen taistelun tietä voitokasta kommunistista vallankumousta kohti.

Lenin osoitti siis yli 40 vuotta sitten oikein työväenluokan taistelun tien, määritteli työväenluokan tehtävän yhteiskunnan johtavana vallankumouksellisena voimana, määritteli talonpoikaiston tehtävän työväenluokan liittolaisena.

Leninin ja hänen kannattajiensa taistelu narodnikkilaisuutta vastaan johti jo 90-luvulla narodnikkilaisuuden lopulliseen aatteelliseen nujertamiseen.

Valtava merkitys oli myös Leninin taistelulla «legaalista marxilaisuutta» vastaan. Kuten aina tapahtuu historiassa, tunkeutuu suureen yhteiskunnalliseen liikkeeseen tavallisesti väliaikaisia «mukanakulkijoita». Tällaisia «mukanakulkijoita» olivat niin kutsutut *«legaaliset marxilaisetkin»*. Marxilaisuus alkoi levitä laajalti Venäjällä. Ja niin alkoivat porvarilliset intelligentit verhota itseään marxilaisilla vaatteilla. He painattivat kirjoituksiaan legaalisissa, s.o. tsaarin hallituksen sallimissa sanoma- ja aikakauslehdissä. Tämän vuoksi heitä alettiinkin nimittää «legaalisiksi marxilaisiksi».

He kävivät omalla tavallaan taistelua narodnikkilaisuutta vastaan. Mutta he yrittivät käyttää tätä taistelua ja marxilaisuuden lippua työväenliikkeen alistamiseksi ja mukaannuttamiseksi porvarillisen yhteiskunnan etuihin, porvariston etuihin. Marxin opista he heittivät syrjään pääasian, opin proletaarisesta vallankumouksesta, proletariaatin diktatuurista. Huomatuin legaalinen marxilainen Pietari Struve ylisteli porvaristoa ja kehoitti vallankumouksellisen taistelun sijasta kapitalismia vastaan «tunnustamaan sivistymättömyytemme ja menemään oppiin kapitalismille».

Taistelussa narodnikkeja vastaan piti Lenin väliaikaista sopimusta «legaalisten marxilaisten» kanssa sallittavana heidän käyttämisekseen narodnikkeja vastaan, esimerkiksi yhteisen painetun kirjoituskokoelman julkaisemiseksi narodnikkeja vastaan. Mutta

samaan aikaan Lenin arvosteli hyvin jyrkästi «legaalisia marxilaisia», paljastaen heidän liberaalis-porvarillisen olemuksensa. Monista näistä «mukanakulkijoista» tuli myöhemmin kadetteja (Venäjän porvariston tärkein puolue) ja kansalaissodan aikana kiivaita valkokaartilaisia.

Pietarin, Moskovan, Kievin y.m. «Taisteluliittojen» rinnalle syntyi sosialidemokraattisia järjestöjä myös Venäjän läntisissä kansallisissa reunamaissa. 90-luvulla erosivat marxilaiset ainekset Puolan natsionalistisesta puolueesta ja muodostivat «Puolan ja Liettuan sosialidemokratian». 90-luvun lopulla muodostetaan Latviaan sosialidemokraattisia järjestöjä. Lokakuussa vuonna 1897 muodostettiin Venäjän läntisissä lääneissä Yleinen juutalainen sosialidemokraattinen liitto, Bund.

Vuonna 1898 tekivät muutamat «Taisteluliitot», Pietarin, Moskovan, Kievin, Jekaterinoslavin liitot ja Bund ensimmäisen yrityksen yhtyä sosialidemokraattiseksi puolueeksi. Tässä tarkoituksessa ne kokoontuivat Venäjän sosialidemokraattisen työväenpuolueen ensimmäiseen edustajakokoukseen Minskiin maaliskuussa vuonna 1898.

Venäjän sosialidemokraattisen työväenpuolueen I edustajakokouksessa oli kaikkiaan 9 osanottajaa. Leniniä ei edustajakokouksessa ollut, kun hän oli tähän aikaan karkoituksella Siperiassa. Edustajakokouksessa valittu puolueen Keskuskomitea vangittiin pian. Edustajakokouksen nimessä julkaistu «Manifesti» oli vielä monessa suhteessa epätyydyttävä. Siinä oli sivuutettu proletariaatin tehtävänä oleva valtiovallan valloittaminen, ei sanottu mitään proletariaatin hegemoniasta, oli sivuutettu kysymys proletariaatin liittolaisista sen taistelussa tsarismia ja porvaristoa vastaan.

Päätöksissään ja «Manifestissa» edustajakokous julisti Venäjän sosialidemokraattisen työväenpuolueen perustetuksi.

Tähän muodolliseen tekoon, jolla oli suuri vallankumouksellis-propagandistinen vaikutus, sisältyi Venäjän sosialidemokraattisen työväenpuolueen I edustajakokouksen merkitys.

Mutta siitä huolimatta, että I edustajakokous oli pidetty, ei marxilaista sosialidemokraattista puoluetta Venäjällä tosiasiassa kuitenkaan vielä oltu muodostettu. Edustajakokouksen ei onnistunut yhdistää erillisiä marxilaisia kerhoja ja järjestöjä eikä liittää niitä yhteen organisatoorisesti. Ei ollut vielä yhtenäistä linjaa paikallisten järjestöjen työssä, ei ollut puolueen ohjelmaa,

puolueen sääntöjä, ei ollut yhden keskuksen taholta toteutettua johtoa.

Tämän ja useiden muiden syiden johdosta aatteellinen rikkinäisyys paikallisissa järjestöissä alkoi lisääntyä ja tämä seikka loi suotuisat ehdot opportunistisen virtauksen, «ekonomismin», voimistumiselle työväenliikkeessä.

Tarvittiin vuosia Leninin ja hänen perustamansa «Iskra» lehden tarmokasta työtä rikkinäisyyden poistamiseksi, opportunistisen horjunnan voittamiseksi ja Venäjän sosialidemokraattisen työväenpuolueen muodostamisen valmistelemiseksi.

5. Leninin taistelu «ekonomismia» vastaan. Leniniläisen lehden «Iskran» synty.

Venäjän sosialidemokraattisen työväenpuolueen I edustajakokouksessa ei Lenin ollut. Hän oli tähän aikaan karkoituksella Siperiassa, Shushenskojen kylässä, minne tsaarin hallitus hänet ajoi pitkän oleskelun jälkeen Pietarin vankilassa «Taisteluliiton» jutun vuoksi.

Mutta karkoituksella ollessaankin Lenin jatkoi vallankumouksellista työtään. Karkoituksella ollessaan Lenin päätti mitä tärkeimmän tieteellisen teoksen «Kapitalismin kehitys Venäjällä», joka suoritti loppuun narodnikkilaisuuden aatteellisen nujertamisen. Siellä hän kirjoitti myöskin tunnetun kirjasen «Venäjän sosialidemokraattien tehtävät».

Huolimatta siitä, että Lenin oli erossa välittömästä vallankumouksellisesta käytännöllisestä työstä, osasi hän kuitenkin säilyttää joitakin yhteyksiä käytännöllisen työn tekijöihin, oli heidän kanssaan kirjeenvaihdossa karkoituspaikalta, teki kyselyjä, antoi heille neuvoja. Leniniä kiinnosti tähän aikaan erikoisesti kysymys «ekonomisteista». Hän ymmärsi paremmin kuin kukaan muu, että «ekonomismi» on luokkasovinnon, opportunismin perussolu, että «ekonomismin» voitto työväenliikkeessä tulee merkitsemään proletariaatin vallankumouksellisen liikkeen vahingoittamista, marxilaisuuden tappiota.

Ja Lenin alkoi antaa «ekonomisteille» musertavia iskuja heidän esiintymisensä ensi päivistä alkaen.

«Ekonomistit» väittivät, että työläisten on käytävä vain taloudellista taistelua; mitä taas tulee poliittiseen taisteluun, niin käy-

köön sitä liberaalinen porvaristo, jota työläisten tulee tukea. Lenin piti tällaista «ekonomistien» saarnaa marxilaisuudesta luopumisena, työväenluokan itsenäisen poliittisen puolueen välttämättömyyden kieltämisenä, yrityksenä muuttaa työväenluokka porvariston poliittiseksi lisäkkeeksi.

Vuonna 1899 ryhmä «ekonomisteja» (Prokopovitsh, Kuskova ynnä muut, joista myöhemmin tuli kadetteja) julkaisi oman manifestinsa. He esiintyivät vallankumouksellista marxilaisuutta vastaan ja vaativat luopumaan proletariaatin itsenäisen poliittisen puolueen luomisesta, luopumaan työväenluokan itsenäisistä poliittisista vaatimuksista. «Ekonomistit» olivat sitä mieltä, että poliittinen taistelu on liberaalisen porvariston asia; mitä tulee työläisiin, niin heille on kylliksi jo taloudellisessakin taistelussa tehtaanisäntiä vastaan.

Tutustuttuaan tähän opportunistiseen asiakirjaan Lenin kutsui koolle lähistöllä olevien poliittisten karkoitettujen marxilaisten neuvottelun, ja 17 toveria Leninin johdolla esitti jyrkän syyttävän vastalauseen «ekonomistien» katsomuksia vastaan.

Tätä Leninin kirjoittamaa vastalausetta levitettiin marxilaisiin järjestöihin koko Venäjällä, ja sillä oli valtava merkitys marxilaisen ajattelun ja marxilaisen puolueen kehityksessä Venäjällä.

Venäläiset «ekonomistit» saarnasivat samoja katsomuksia kuin ulkomaiden sosialidemokraattisissa puolueissa olevat marxilaisuuden vastustajat, niin kutsutut bernsteiniläiset, s.o. opportunisti Bernsteinin kannattajat.

Leninin taistelu «ekonomisteja» vastaan oli sen vuoksi samaan aikaan taistelua kansainvälistä opportunismia vastaan.

Pääasiallisen taistelun «ekonomismia» vastaan, proletariaatin itsenäisen poliittisen puolueen luomiseksi kävi Leninin järjestämä illegaalinen lehti «Iskra» («Kipinä»).

1900 vuoden alussa Lenin palasi muiden «Taisteluliiton» jäsenten kanssa Siperian karkoitukselta Venäjälle. Lenin aikoi perustaa suuren yleisvenäläisen illegaalisen marxilaisen lehden. Monet Venäjällä jo olemassaolleet pienet marxilaiset kerhot ja järjestöt eivät vielä olleet yhteydessä toisiinsa. Tällä hetkellä, jolloin toveri Stalinin sanojen mukaan «näpertely ja kerhoilu jäytivät puoluetta ylhäältä alas saakka, jolloin aatteellinen rikkinäisyys oli puolueen sisäisen elämän luonteenomaisena piirteenä», oli yleisvenäläisen illegaalisen lehden perustaminen Venäjän vallankumouksellisten marxilaisten perustehtävä. Vain tällainen lehti kykeni yhdistä-

mään hajallaan olevat marxilaiset järjestöt ja valmistamaan todellisen puolueen perustamista.

Mutta oli mahdotonta perustaa tällaista lehteä tsaarin Venäjällä poliisivainojen tähden. Kuukauden tai kahden kuluttua olisivat tsaarin urkkijat päässeet sen jäljille ja tuhonneet sen. Senvuoksi Lenin päätti julkaista sitä ulkomailla. Siellä painettiin lehti hyvin ohuelle ja lujalle paperille ja lähetettiin salaa Venäjälle. Joistakin «Iskran» numeroista otettiin jälkipainoksia Venäjällä, salaisissa kirjapainoissa Bakussa, Kishinevissä ja Siperiassa.

Syksyllä vuonna 1900 Vladimir Iljitsh Lenin matkusti ulkomaille sopimaan «Työn vapautus» ryhmään kuuluvien tovereitten kanssa yleisvenäläisen poliittisen lehden julkaisemisesta. Tämän ajatuksen Lenin oli karkoituksella ollessaan harkinnut kaikkia yksityiskohtia myöten. Matkan varrella karkoitukselta palatessaan Lenin järjesti tästä kysymyksestä neuvotteluja Ufassa, Pihkovassa, Moskovassa ja Pietarissa. Kaikkialla hän sopi tovereiden kanssa salakirjaimistosta salaista kirjeenvaihtoa varten, osotteista kirjallisuuden lähettämistä varten j.n.e. ja käsitteli heidän kanssaan vastaisen taistelun suunnitelmaa.

Tsaarin hallitus tunsi, että Lenin on sille mitä vaarallisin vihollinen. Tsaarin ohrana, santarmi Zubatov, kirjoitti salaisessa kirjeenvaihdossaan, että «Uljanovia (Lenin) suurempaa ei vallankumouksessa nykyään ole ketään», minkä johdosta hän piti tarkoituksenmukaisena panna toimeen Leninin murhan.

Ulkomaille tultuaan sopi Lenin «Työn vapautus» ryhmän, s.o. Plehanovin, Axelrodin ja V. Zasulitshin kanssa «Iskran» yhteisestä julkaisemisesta. Koko julkaisusuunnitelma oli Leninin laatima alusta loppuun saakka.

Joulukuussa vuonna 1900 ilmestyi ulkomailla «Iskra» lehden ensimmäinen numero. Lehden otsikon alla oli tunnuslause (motto): «*Kipinästä tuli syttyy*». Nämä sanat on otettu dekabristien* vastauksesta runoilija Pushkinille, joka lähetti heille tervehdyksen Siperian karkoitusmaille.

Ja todellakin, Leninin sytyttämästä «Kipinästä» syttyi myöhemmin suuren vallankumouksellisen palon liekki, joka poltti poroksi aatelistilanherrojen tsaristisen monarkian ja porvariston vallan.

---

* *Dekabristit* («joulukuun miehet») — aateliset vallankumoukselliset, jotka esiintyivät itsevaltiutta ja maaorjuutta vastaan joulukuussa v. 1825. — *Suom.*

LYHYT YHTEENVETO

Marxilainen sosialidemokraattinen työväenpuolue Venäjällä syntyi taistelussa ensi sijassa narodnikkilaisuutta vastaan, sen virheellisiä ja vallankumouksen asialle vahingollisia katsomuksia vastaan.

Vain nujertamalla aatteellisesti narodnikkien katsomukset voitiin raivata maaperä marxilaisen työväenpuolueen luomiselle Venäjällä. Ratkaisevan iskun antoi narodnikkilaisuudelle viime vuosisadan 80-luvulla Plehanov ja hänen «Työn vapautus» ryhmänsä.

Lenin suoritti 90-luvulla loppuun narodnikkilaisuuden aatteellisen nujertamisen, antoi narodnikkilaisuudelle viimeisen iskun.

«Työn vapautus» ryhmä, joka perustettiin vuonna 1883, suoritti suuren työn marxilaisuuden levittämisessä Venäjällä, laski teoreettisen perustan sosialidemokratialle ja otti ensimmäisen askeleen työväenliikettä kohti.

Kapitalismin kehittyessä Venäjällä kasvoi teollisuusproletariaatin lukumäärä nopeasti. 80-luvun puolivälissä lähti työväenluokka järjestetyn taistelun tielle, joukkoesiintymisten tielle järjestettyjen lakkojen muodossa. Mutta marxilaiset kerhot ja ryhmät harjoittivat vain propagandaa, eivät ymmärtäneet työväenluokan keskuudessa suoritettavaan joukkoagitatioon siirtymisen tarkoituksenmukaisuutta, eivät tämän vuoksi vielä olleet käytännöllisesti yhteydessä työväenliikkeeseen eivätkä johtaneet sitä.

Leninin muodostama Pietarin «Taisteluliitto työväenluokan vapauttamiseksi» (vuonna 1895), joka ryhtyi harjoittamaan joukkoagitatiota työläisten keskuudessa ja johti joukkolakkoja, merkitsi uutta vaihetta — siirtymistä joukkoagitatioon työläisten keskuudessa ja marxilaisuuden yhdistämistä työväenliikkeeseen. Pietarin «Taisteluliitto työväenluokan vapauttamiseksi» oli ensimmäinen vallankumouksellisen proletaarisen puolueen itu Venäjällä. Pietarin «Taisteluliiton» jälkeen perustettiin marxilaisten järjestöjä kaikkiin tärkeimpiin teollisuuskeskuksiin samoinkuin reunamaihinkin.

Vuonna 1898 tehtiin ensimmäinen, vaikkakin epäonnistunut yritys marxilaisten sosialidemokraattisten järjestöjen yhdistämiseksi puolueeksi — pidettiin Venäjän sosialidemokraattisen työväenpuolueen I edustajakokous. Mutta tämä edustajakokous ei vielä luonut puoluetta: puolueella ei ollut ohjelmaa eikä sääntöjä,

ei ollut yhdestä keskuksesta toteutettua johtoa, ei ollut juuri minkäänlaista yhteyttä yksityisten marxilaisten kerhojen ja ryhmien välillä.

Yhdistääkseen ja liittääkseen erillään olevat marxilaiset järjestöt yhdeksi puolueeksi Lenin esitti ja toteutti suunnitelman vallankumouksellisten marxilaisten ensimmäisen yleisvenäläisen lehden, «Iskran», luomiseksi.

Yhtenäisen poliittisen työväenpuolueen luomisen päävastustajia olivat tällä kaudella «ekonomistit». He kielsivät tällaisen puolueen välttämättömyyden. He kannattivat yksityisten ryhmien irrallisuutta ja näpertelyä. Juuri heitä vastaan Lenin ja hänen perustamansa «Iskra» suuntasivatkin iskunsa.

«Iskran» ensimmäisten numeroiden ilmestyminen (vuosina 1900—1901) oli siirtymistä uuteen kauteen, jolloin Venäjän sosialidemokraattinen työväenpuolue todellisuudessa muodostettiin hajallaan olleista ryhmistä ja opintokerhoista.

II LUKU

VENÄJÄN SOSIALIDEMOKRAATTISEN TYÖVÄENPUOLUEEN MUODOSTAMINEN. BOLSHEVIKKIEN JA MENSHEVIKKIEN RYHMÄIN ILMESTYMINEN PUOLUEEN SISÄLLE

(1901—1904)

1. Vallankumouksellisen liikkeen nousu Venäjällä vuosina 1901—1904.

XIX vuosisadan lopulla Euroopassa puhkesi teollisuuspula. Tämä pula valtasi pian Venäjänkin. Pulavuosina 1900—1903 suljettiin lähes 3 tuhatta suurta ja pientä tuotantolaitosta. Kadulle heitettiin yli 100 tuhatta työläistä. Työhön jääneiden työläisten palkat pienenivät jyrkästi. Kapitalistit ottivat nyt takaisin työläisten sitkeissä taloudellisissa lakoissa aikaisemmin kapitalisteilta valtaamat vähäiset myönnytykset.

Teollisuuspula ja työttömyys eivät pysäyttäneet eivätkä heikentäneet työväenliikettä. Päinvastoin, työläisten taistelu alkoi saada yhä vallankumouksellisemman luonteen. Taloudellisista lakoista he alkoivat siirtyä poliittisiin lakkoihin. Vihdoin he ryhtyvät järjestämään mielenosoituksia, esittävät poliittisia vaatimuksia demokraattisista vapauksista, esittävät tunnuksen: «alas tsaarin itsevaltius».

Vuonna 1901 muuttui toukokuun ensimmäisen päivän lakko Obuhovin sotatarviketehtaalla Pietarissa veriseksi yhteentörmäykseksi työläisten ja sotaväen välillä. Aseistettuja tsaarin sotajoukkoja vastaan työläisillä ei ollut kuin kiviä ja raudankappaleita. Työläisten sitkeä vastarinta murrettiin. Ja sen jälkeen seurasi julma kosto: noin 800 työläistä vangittiin, monet heitettiin vankiloihin ja karkoitettiin pakkotyöhön. Mutta sankarillinen «Obuhovin puolustus» teki suuren vaikutuksen Venäjän työläisiin, nostatti myötätunnon aallon työläisten keskuudessa.

Vuoden 1902 maaliskuussa tapahtuvat Batumin sosialidemokraattisen komitean järjestämät Batumin työläisten suuret lakot

ja mielenosoitus. Batumin mielenosoitus herätti liikkeelle Taka-Kaukaasian työläis- ja talonpoikaisjoukot.

Samana vuonna 1902 oli Donin Rostovissa suuri lakko. Aluksi ryhtyivät lakkoon rautatieläiset, pian heihin yhtyivät monien tehtaiden työläiset. Lakko sai liikkeelle kaikki työläiset, kaupungin ulkopuolella pidettyihin kansankokouksiin osallistui muutamien päivien kuluessa lähes 30 tuhatta työläistä. Näissä kokouksissa luettiin ääneen sosialidemokraattisia julistuksia ja niissä esiintyi puhujia. Poliisi ja kasakat eivät pystyneet hajoittamaan näitä monituhantisia työväen kokouksia. Kun poliisi surmasi muutamia työläisiä, kokoontui toisena päivänä heidän hautajaisiinsa suunnaton työväen mielenosoitus. Vasta koottuaan lähikaupungeista sotaväkeä tsaarin hallitus kykeni tukahduttamaan lakon. Rostovin työläisten taistelua johti Venäjän sosialidemokraattisen työväenpuolueen Donin komitea.

Mutta lakot pääsivät vieläkin suurempaan mittaan vuonna 1903. Tuona vuonna on etelässä poliittisia joukkolakkoja, jotka käsittävät Taka-Kaukaasian (Bakun, Tiflisin, Batumin) ja Ukrainan suurimmat kaupungit (Odessan, Kievin, Jekaterinoslavin). Lakot tulevat yhä sitkeämmiksi, järjestyneemmiksi. Toisin kuin työväenluokan aikaisemmissa esiintymisissä sosialidemokraattiset komiteat alkavat johtaa melkein kaikkialla työläisten poliittista taistelua.

Venäjän työväenluokka oli nousemassa vallankumoukselliseen taisteluun tsaarinvaltaa vastaan.

Työväenliike teki vaikutuksensa talonpoikaistoon. Vuoden 1902 keväällä ja kesällä Ukrainassa (Poltavan ja Harkovin lääneissä) ja Volgan varrella pääsi vauhtiin talonpoikaisliike. Talonpojat polttivat tilanherrojen kartanoita, ottivat tilanherrojen maan, surmasivat vihaamiaan maapiiripäälliköitä (zemski natshalnik*) ja tilanherroja. Kapinaan nousseita talonpoikia vastaan lähetettiin sotavoimaa, talonpoikia ammuttiin, heitä vangittiin sadoittain, johtajia ja organisaattoreita heitettiin vankiloihin, mutta talonpoikien vallankumousliike kasvoi jatkuvasti.

Työläisten ja talonpoikien vallankumoukselliset esiintymiset osoittivat, että Venäjällä on kypsymässä ja lähestymässä vallankumous.

---

* *Zemski natshalnik* — aatelinen hallintoherra, joka käytteli poliisi-, oikeus- ja hallintovaltaa. — *Suom.*

Työläisten vallankumouksellisen taistelun vaikutuksesta voimistuu ylioppilaidenkin oppositioliike. Vastaukseksi ylioppilaiden mielenosoituksiin ja lakkoihin hallitus sulki yliopistot, heitti satoja ylioppilaita vankiloihin ja keksi vihdoin sen keinon, että niskoittelevat ylioppilaat lähetettiin sotaväkeen. Tähän vastaukseksi kaikkien korkeimpien oppilaitosten opiskelijat panivat toimeen talvella vuonna 1901—1902 ylioppilaiden yleislakon. Tämä lakko käsitti noin 30 tuhatta henkeä.

Työläisten ja talonpoikien vallankumouksellinen liike ja varsinkin vainotoimenpiteet ylioppilaita vastaan saivat liikkeelle myöskin liberaaliset porvarit ja liberaaliset tilanherrat, jotka istuivat niinsanotuissa zemstvoissa *; saivat heidät kohottamaan äänensä «vastalauseeksi» heidän ylioppilaspoikiaan vainoavan tsaarin hallituksen «äärimmäisyyksiä» vastaan.

Zemstvo-liberaalien tukikohtina olivat zemstvohallinnot (zemskie upravy). Zemstvohallinnoiksi nimitettiin paikallisia hallintoelimiä, jotka hoitivat maalaisväestöä koskevia, puhtaasti paikallisia asioita (teiden tekoa, sairaaloiden ja koulujen rakentamista). Liberaalit tilanherrat esittivät melko huomattavaa osaa zemstvohallinnoissa. He olivat läheisesti sidotut liberaalisiin porvareihin ja melkein sulautuivat näihin, sillä he itse alkoivat siirtyä tiloillaan puolittaisesta maaorjataloudesta kapitalistiseen, edullisempaan talouteen. Molemmat nämä liberaalien ryhmät olivat tietenkin tsaarin hallituksen puolella, mutta ne vastustivat tsarismin «äärimmäisyyksiä», peläten juuri näiden «äärimmäisyyksien» voivan voimistuttaa vallankumouksellista liikettä. Ne pelkäsivät tsarismin «äärimmäisyyksiä», mutta vielä enemmän ne pelkäsivät vallankumousta. Pannessaan vastalauseensa tsarismin «äärimmäisyyksiä» vastaan, liberaalit pyrkivät kahteen päämäärään: ensiksikin «järkiinnyttämään» tsaaria ja toiseksi pukemaan kasvoilleen tsarismia kohtaan «suuren tyytymättömyyden» naamion, hankkimaan kansan luottamuksen, irroittamaan kansan tai osan kansaa vallankumouksesta ja siten heikentämään vallankumousta.

Zemstvo-liberaalinen liike ei tietenkään ollut mikään vaara tsarismin olemassaololle, mutta se oli kuitenkin osoituksena siitä, että tsarismin «ikuiset» perustukset eivät olleet vallan vankat.

---

* *Zemstvot* — paikalliset hallintoelimet tsaarin Venäjällä. Zemstvoilla, jotka oli perustettu v. 1864, oli hyvin rajoitetut oikeudet. Ne hoitivat ainoastaan alkeisopetusta, teiden rakennusta ja väestön sairasapua koskevia kysymyksiä. — *Suom.*

Zemstvo-liberaalinen liike johti vuonna 1902 porvarillisen «Vapautus» ryhmän perustamiseen, joka muodosti Venäjän tulevan tärkeimmän porvaripuolueen — kadettipuolueen —ydinjoukon.

Nähdessään, miten työläisten ja talonpoikien liike tulvehtii pitkin maata yhä peloittavampana virtana, tsaarinvalta ryhtyy kaikkiin toimenpiteisiin pysähdyttääkseen vallankumouksellisen liikkeen. Yhä useammin käytetään työläisten lakkoja ja mielenosoituksia vastaan sotavoimaa, kuula ja nagaikka tulevat tsaarin hallituksen tavanmukaisiksi vastauksiksi työläisten ja talonpoikien esiintymisiin, vankilat ja karkoituspaikat täyttyvät ylenmäärin.

'Vainotoimenpiteiden lisäämisen ohella tsaarin hallitus koettaa ryhtyä muihinkin, «joustavampiin», vainojen luonnetta vailla oleviin toimenpiteisiin, johtaakseen työläiset pois vallankumouksellisesta liikkeestä. Tehdään yrityksiä luoda vale-työväenjärjestöjä santarmien ja poliisien holhouksen alla. Näitä järjestöjä nimitettiin silloin «poliisisosialismin» järjestöiksi eli zubatovilaisiksi järjestöiksi (näitä poliisityöväenjärjestöjä muodostaneen santarmieversti Zubatovin nimen mukaan). Tsaarin ohrana koetti kätyriensä avulla saada työläiset sellaiseen käsitykseen, että tsaarin hallitus on muka itse valmis auttamaan työläisiä heidän taloudellisten vaatimustensa tyydyttämisessä. «Miksi harjoittaa politiikkaa, miksi puuhata vallankumousta, kun itse tsaari on työläisten puolella», sanoivat zubatovilaiset työläisille. Zubatovilaiset perustivat muutamissa kaupungeissa järjestöjään. Zubatovilaisten järjestöjen esikuvan mukaan ja samoin tarkoituksin perusti pappi Gapon vuonna 1904 järjestön, jonka nimenä oli «Pietarin venäläisten tehdastyöläisten yhdistys».

Mutta tsaarin ohranan yritys alistaa valtaansa työväenliike ei onnistunut. Tsaarin hallitus ei pystynyt selviytymään kasvavasta työväenliikkeestä moisin keinoin. Työväenluokan kasvava vallankumousliike lakaisi tieltään nämä poliisijärjestöt.

2. Leninin suunnitelma marxilaisen puolueen rakentamiseksi. «Ekonomistien» opportunismi. «Iskran» taistelu Leninin suunnitelman puolesta. Leninin kirja «Mitä on tehtävä?». Marxilaisen puolueen ideologiset perusteet.

Huolimatta vuonna 1898 pidetystä Venäjän sosialidemokraattisen puolueen I edustajakokouksesta, joka oli julistanut puolueen perustetuksi, ei puoluetta kuitenkaan oltu luotu. Ei ollut puolueen

ohjelmaa eikä sääntöjä. I edustajakokouksessa valittu puolueen Keskuskomitea oli vangittu eikä sitä enää muodostettu uudelleen, sillä ei ollut ketään, joka olisi sen muodostanut. Vielä enemmänkin: I edustajakokouksen jälkeen puolueen aatteellinen rikkinäisyys ja organisatoorinen hajanaisuus lisääntyivät yhä.

Kun vuodet 1884—1894 olivat narodnikkilaisuudesta saadun voiton ja sosialidemokratian aatteellisen valmennuksen aikaa ja vuodet 1894—1898 aikaa, jolloin tehtiin yritys, tosin epäonnistunut, sosialidemokraattisen puolueen luomiseksi yksityisistä marxilaisista järjestöistä, niin vuoden 1898 jälkeisestä ajasta tuli puolueessa vallinneen aatteellisen ja organisatoorisen sekasorron lisääntymisen aika. Marxilaisuuden voitto narodnikkilaisuudesta ja työväenluokan vallankumoukselliset esiintymiset, jotka olivat osoittaneet marxilaisten olevan oikeassa, voimistuttivat vallankumouksellisen nuorison myötätuntoa marxilaisuutta kohtaan. Marxilaisuus tuli muotiin. Tämä johti siihen, että marxilaisiin järjestöihin tulvasi joukottain vallankumouksellista intelligenttinuorisoa, joka oli heikkoa teoriassa, kokematonta organisatoorispoliittisessa suhteessa ja jolla oli vain sanomalehdistön palstoja täyttäneistä «legaalisten marxilaisten» opportunistisista kyhäyksistä ammennettu hämärä, suurimmaksi osaksi väärä käsitys marxilaisuudesta. Tämä seikka johti marxilaisten järjestöjen teoreettisen ja poliittisen tason alenemiseen, «legaalisten marxilaisten» opportunistisen mielialan leviämiseen niissä, aatteellisen rikkinäisyyden, poliittisen horjunnan ja organisatoorisen sekasorron lisääntymiseen.

Työväenliikkeen lisääntyvä nousu ja vallankumouksen ilmeinen läheisyys vaativat työväenluokan yhtenäisen, keskitetyn, vallankumousliikettä johtamaan kykenevän puolueen luomista. Mutta puolueen paikallisten elinten, paikallisten komiteoiden, ryhmien ja kerhojen tila oli niin surkuteltava, niiden organisatoorinen hajanaisuus ja aatteellinen eripuraisuus niin suuret, että sellaisen puolueen muodostamista haittasivat uskomattomat vaikeudet.

Vaikeudet eivät olleet vain siinä, että puolue oli rakennettava tsaarinvallan ankarien vainotoimenpiteiden tulen alaisena, jolloin tämän tästä temmattiin järjestöjen riveistä parhaimmat toimihenkilöt ja heitettiin karkoituspaikkoihin, vankiloihin, pakkotyöhön. Oli vielä sellaisiakin vaikeuksia, että paikallisten komiteoiden ja niiden toimihenkilöiden melkoinen osa ei halunnut tietää mistään muusta paitsi omasta paikallisesta, käytännöllisestä pikku-

työstään, ei ymmärtänyt puolueen organisatoorisen ja aatteellisen yhtenäisyyden puutteesta johtuvaa vahinkoa, oli tottunut puolueen hajanaisuuteen, aatteelliseen sekasortoon puolueessa ja oli sitä mieltä, että ilman yhtenäistä, keskitettyä puoluetta voidaan tulla toimeen.

Keskitetyn puolueen luomiseksi oli voitettava tämä paikallisten elinten takapajuisuus, kankeus ja ahtaan käytännön rajoittuneisuus.

Mutta ei siinä kaikki. Puolueessa oli melko lukuisa ryhmä henkilöitä, joilla oli omat äänenkannattajansa, «Rabotshaja Mysl» («Työväen ajatus») Venäjällä ja «Rabotsheje Dielo» («Työväen asia») ulkomailla; tämä ryhmä puolusteli teoreettisesti organisatoorista hajanaisuutta ja aatteellista rikkinäisyyttä puolueessa, veisasipa niille usein ylistystäkin ja piti työväenluokan yhtenäisen keskitetyn poliittisen puolueen perustamista tarpeettomana ja keksittynä tehtävänä.

Nämä olivat «ekonomisteja» ja heidän kannattajiaan.

Proletariaatin yhtenäisen poliittisen puolueen luomiseksi oli ennen kaikkea nujerrettava «ekonomistit».

Näiden tehtävien täyttämiseen ja työväenluokan puolueen rakentamiseen ryhtyikin Lenin.

Oli olemassa erilaisia mielipiteitä kysymyksestä, mistä on aloitettava työväenluokan yhtenäisen puolueen rakentaminen. Jotkut ajattelivat, että puolueen rakentaminen oli aloitettava kutsumalla kokoon puolueen II edustajakokous, joka sitten yhdistäisi paikalliset järjestöt ja loisi puolueen. Lenin oli sellaista mielipidettä vastaan. Hän oli sitä mieltä, että ennen edustajakokouksen koollekutsumista on selvitettävä kysymys puolueen päämääristä ja tehtävistä, on tiedettävä, millaisen puolueen haluamme rakentaa, on tehtävä aatteellisesti rajat selviksi «ekonomistien» kanssa, on sanottava puolueelle rehellisesti ja avoimesti, että on olemassa kaksi erilaista mielipidettä puolueen päämääristä ja tehtävistä — «ekonomistien» mielipide ja vallankumouksellisten sosialidemokraattien mielipide, on harjoitettava laajaa sanomalehtipropagandaa vallankumouksellisen sosialidemokratian katsomusten puolesta, samoin kuin «ekonomistit» harjoittavat sitä omien katsomuksiensa puolesta äänenkannattajissaan, on annettava paikallisille järjestöille mahdollisuus tehdä tietoinen valinta näiden kahden virtauksen välillä ja vasta sen jälkeen, kun tämä välttämätön

ennakkotyö on suoritettu, voidaan kutsua koolle puolueen edustajakokous.

Lenin sanoi suoraan:

> «Ennen yhtymistä ja yhtymistä varten on välttämätöntä tehdä ensin päättävästi ja tarkasti rajat selviksi» (*Lenin*, Valitut teokset, I osa, sivu 161, suomenkielinen painos).

Tätä silmällä pitäen oli Lenin sitä mieltä, että työväenluokan poliittisen puolueen rakentaminen on aloitettava yleisvenäläisen poliittisen taistelulehden perustamisesta, joka harjoittaa propagandaa ja agitatiota vallankumouksellisen sosialidemokratian katsomusten puolesta, että sellaisen sanomalehden perustamisen täytyy olla puolueen rakentamisen ensimmäisenä askeleena.

Tunnetussa kirjoituksessaan «Mistä on alettava?» Lenin hahmoitteli puolueen konkreettisen rakennussuunnitelman, jota on kehitetty sitten hänen kuuluisassa kirjassaan «Mitä on tehtävä?».

> «Meidän mielestämme», sanoi Lenin tässä kirjoituksessa, «toiminnan lähtökohtana, ensimmäisenä käytännöllisenä askeleena haluamamme järjestön* luomiseen, ja vihdoin, tärkeimpänä johtolankana, josta pidellen me voisimme järkkymättä kehittää, syventää ja laajentaa tätä järjestöä, täytyy olla yleisvenäläisen poliittisen sanomalehden perustamisen. Ilman sitä on mahdotonta periaatteellisesti vankan ja kaikinpuolisen propagandan ja agitation järjestelmällinen harjoittaminen, joka on yleensä sosialidemokratian vakituinen päätehtävä ja erikoisen välttämätön tehtävä nykyhetkellä, jolloin mielenkiinto politiikkaan, sosialismin kysymyksiin on herännyt mitä laajimmissa väestökerroksissa» (*Lenin*, IV osa, sivu 110).

Lenin oli sitä mieltä, että sellainen sanomalehti ei ole ainoastaan puolueen aatteellisen yhteenliittämisen väline, vaan myös paikallisten järjestöjen organisatoorisen puolueeksi yhdistämisen väline. Sellaisen lehden asiamiesten ja kirjeenvaihtajien verkosto, joka muodostuu paikallisten järjestöjen edustajista, on se runko, jonka ympärille puolue kootaan organisatoorisesti. Sillä, sanoi Lenin, «sanomalehti ei ole vain kollektiivinen propagandisti ja kollektiivinen agitaattori, vaan myöskin kollektiivinen organisaattori».

---

* Puhe on puolueen luomisesta. — *Toim.*

«Tästä asiamiesten verkostosta», sanoi Lenin samassa kirjoituksessa, «tulee juuri runko meille tarpeelliselle järjestölle, joka on riittävän suuri käsittämään koko maan; riittävän laaja ja monipuolinen toteuttaakseen tiukan ja yksityiskohtaisen työnjaon; riittävän vankka kyetäkseen kaikissa olosuhteissa, kaikissa «käänteissä» ja odottamattomissa tilanteissa tekemään järkkymättä *oman* työtään; riittävän joustava osatakseen toisaalta väistää taistelua avoimella kentällä vihollisen musertavaa ylivoimaa vastaan, kun vihollinen on koonnut yhteen kohtaan kaikki voimat, ja toisaalta osatakseen käyttää hyväkseen tämän vihollisen kömpelyyttä ja hyökätä sitä vastaan siellä ja silloin, missä kaikkein vähimmin odotetaan hyökkäystä» (*Lenin*, IV osa, sivu 112).

Sellaisena lehtenä tuli olla «Iskran».

Ja todellakin, «Iskrasta» tuli juuri sellainen yleisvenäläinen poliittinen, puolueen aatteellista ja organisatoorista yhteenliittämistä valmistava lehti.

Mitä tulee itse puolueen rakenteeseen ja kokoonpanoon, niin Lenin oli sitä mieltä, että puolueen täytyy muodostua kahdesta osasta: a) vakituisten johtavien työntekijäin ahtaasta piiristä, johon pitää kuulua pääasiallisesti ammattivallankumouksellisten, s.o. kaikista muista toimista, paitsi puoluetyöstä, vapaiden toimihenkilöiden, joilla on välttämätön vähimmäismäärä teoreettisia tietoja, poliittista kokemusta, organisatoorisia tottumuksia ja taitoa taistella tsaarin poliisia vastaan, taitoa piiloutua poliisilta, ja b) periferian (ulkopiirin) puoluejärjestöjen laajasta verkostosta, puoluejäsenten monilukuisesta joukosta, joka nauttii satojen tuhansien työtätekevien myötätuntoa ja kannatusta.

«Minä väitän», kirjoitti Lenin, «että (1) ei ainoakaan vallankumouksellinen liike voi olla luja ilman kestävää, jatkuvaisuutensa säilyttävää johtajien järjestöä; (2) että mitä laajempi on vaistovaraisesti taisteluun mukaan tuleva joukko... sitä pakottavampi on sellaisen järjestön välttämättömyys ja sitä lujemman täytyy tämän järjestön olla... (3) että sellaisen järjestön täytyy pääasiallisesti muodostua henkilöistä, jotka harjoittavat ammatikseen vallankumouksellista toimintaa; (4) että mitä enemmän me itsevaltiuden maassa *supistamme* sellaisen järjestön jäsenmäärää, niin pitkälle, että siihen osallistuvat vain sellaiset jäsenet, jotka harjoittavat ammatikseen vallankumouksellista toimintaa ja

ovat saaneet ammattivalmennuksen taistelutaidossa valtiollista poliisia vastaan, sitä vaikeampi on «saada kiinni» sellaista järjestöä, ja — (5) — sitä *laajemmaksi* tulee sellaisten sekä työväenluokasta että muista yhteiskuntaluokista peräisin olevien henkilöiden joukko, joille on mahdollista osallistua liikkeeseen ja työskennellä siinä aktiivisesti» (*Lenin*, Valitut teokset, I osa, sivut 243—244).

Mitä tulee perustettavan puolueen luonteeseen ja sen asemaan työväenluokkaan nähden, mitä tulee puolueen päämääriin ja tehtäviin, niin Lenin oli sitä mieltä, että puolueen täytyy olla työväenluokan etujoukko, että sen täytyy olla työväenliikkeen johtava voima, joka yhdistää ja ohjaa proletariaatin luokkataistelua. Puolueen lopullinen päämäärä on kapitalismin kukistaminen ja sosialismin pystyttäminen. Lähin päämäärä on tsarismin kukistaminen ja kansanvaltaisen järjestelmän pystyttäminen. Ja koska kapitalismin kukistaminen on mahdotonta ilman ennakolta tapahtuvaa tsarismin kukistamista, niin puolueen päätehtävänä tällä hetkellä on työväenluokan nostattaminen, koko kansan nostattaminen taisteluun tsarismia vastaan, vallankumouksellisen kansanliikkeen kehittäminen tsarismia vastaan ja tsaarinvallan suistaminen, koska se on ensimmäinen ja paha este tiellä sosialismiin.

«Historia on asettanut nyt meille», sanoi Lenin, «lähimmän tehtävän, joka on *kaikkein vallankumouksellisin* minkä tahansa muun maan proletariaatin kaikista *lähimmistä* tehtävistä. Tämän tehtävän toteuttaminen, ei ainoastaan, eurooppalaisen, vaan myöskin (voimme sanoa nyt) aasialaisen taantumuksen mahtavimman suojamuurin murskaaminen tekisi Venäjän proletariaatista kansainvälisen vallankumouksellisen proletariaatin etujoukon» (sama, sivut 165—166).

Ja edelleen:

«Meidän on muistettava, että taistelu hallitusta vastaan yksityisten vaatimusten puolesta ja yksityisten myönnytysten valloittaminen ovat vain pikku kahakoita vihollisen kanssa, vain pieniä etuvartiokahakoita, mutta ratkaiseva ottelu on vielä edessä. Edessämme on koko mahtavuudessaan vihollislinnoitus, josta syydetään meitä vastaan tykinkuula- ja kiväärinluotiryöppyjä, jotka vievät riveistämme parhaimpia taistelijoitamme. Meidän on valloitettava tämä

linnoitus, ja me valloitamme sen, jos yhdistämme heräävän proletariaatin kaikki voimat venäläisten vallankumouksellisten kaikkien voimien kanssa yhdeksi puolueeksi, johon pyrkii kaikki, mikä Venäjällä on elävää ja rehellistä. Ja vasta silloin täyttyy venäläisen työläisvallankumouksellisen Pietari Aleksejevin ennustus: «kohoaa miljoonaisen työkansan jäntevä käsi ja sotilaspistimin suojattu despotismin ies hajoaa tomuksi!» (*Lenin*, IV osa, sivu 59).

Sellainen oli Leninin suunnitelma työväenluokan puolueen luomiseksi itsevaltaisen tsaarin Venäjän oloissa.

«Ekonomistit» avasivat viivyttelemättä tulen Leninin suunnitelmaa vastaan.

«Ekonomistit» väittivät, että yleispoliittinen taistelu tsarismia vastaan on kaikkien luokkien asia, ennen kaikkea porvariston asia, ja että tämän vuoksi se ei kiinnosta suuresti työväenluokkaa, sillä työläisten pääasiallinen mielenkiinto kohdistuu taloudelliseen taisteluun tehtaanisäntiä vastaan työpalkan korottamiseksi, työehtojen parantamiseksi j.n.e. Siksi sosialidemokraatit eivät saa asettaa lähimmäksi päätehtäväkseen poliittista taistelua tsarismia vastaan eivätkä tsaarinvallan kukistamista, vaan «työläisten taloudellisen taistelun järjestämisen tehtaanisäntiä ja hallitusta vastaan»; taloudellisella taistelulla hallitusta vastaan tarkoitettiin taistelua tehdaslainsäädännön parantamiseksi. «Ekonomistit» vakuuttivat, että sillä tavalla voisi «itse taloudellinen taistelukin saada poliittisen luonteen».

«Ekonomistit» eivät enää muodollisesti uskaltaneet vastustaa poliittisen puolueen välttämättömyyttä työväenluokalle. Mutta he olivat sitä mieltä, että puolueen ei ole oltava työväenliikkeen johtavana voimana, ettei sen ole sekaannuttava työväenluokan vaistovaraiseen liikkeeseen, saati sitten johdettava sitä, vaan seurattava sen jäljessä, tutkittava sitä ja otettava siitä oppia.

«Ekonomistit» väittivät edelleen, että tietoisen aineksen merkitys työväenliikkeessä, sosialistisen tietoisuuden, sosialistisen teorian järjestävä ja suuntaava voima on mitätön tahi melkein mitätön ja että sosialidemokratian ei ole kohotettava työläisiä sosialistisen tietoisuuden tasolle, vaan päinvastoin sen itsensä on mukaannuttava ja laskeuduttava työväenluokan keskinkertaisten tahi vieläkin takapajuisimpien kerrosten tasolle, että sosialidemokratian ei ole juurrutettava työväenluokkaan sosialistista tietoisuutta, vaan sen on odotettava, kunnes työväenluokan vaisto-

varainen liike itse omin voimin muokkaa sosialistisen tietoisuuden.

Mitä tulee Leninin organisatiosuunnitelmaan puolueen rakentamiseksi, niin he pitivät sitä jonkinlaisena väkivaltana vaistovaraista liikettä kohtaan.

Lenin kävi «Iskran» palstoilla ja erikoisesti kuuluisassa kirjassaan «Mitä on tehtävä?» tämän «ekonomistien» opportunistisen filosofian kimppuun jättämättä siitä kiveä kiven päälle.

1) Lenin osoitti, että työväenluokan johtaminen pois yleispoliittisesta taistelusta tsarismia vastaan ja sen tehtävien rajoittaminen taloudelliseen taisteluun tehtaanisännistöä ja hallitusta vastaan, kajoamatta enempää tehtaanisäntiin kuin hallitukseenkaan, merkitsee työläisten tuomitsemista ikuiseen orjuuteen. Työläisten taloudellinen taistelu tehtaanisäntiä ja hallitusta vastaan on tradeunionistista taistelua parempien ehtojen puolesta työvoiman myynnissä kapitalisteille, mutta työläiset eivät halua taistella vain parempien ehtojen puolesta myydessään työvoimaansa kapitalisteille, vaan myöskin tuhotakseen itse kapitalistisen järjestelmän, joka pakottaa heidät myymään työvoimansa kapitalisteille ja olemaan riistettävinä. Mutta työläiset eivät voi lähteä taisteluun kapitalismia vastaan, he eivät voi aloittaa taistelua sosialismin puolesta niin kauan kuin työväenliikkeen tiellä on tsaarinvalta, kapitalismin kahlekoira. Sen tähden puolueen ja työväenluokan lähin tehtävä on tsaarinvallan korjaaminen pois tieltä ja siten samalla tien avaaminen sosialismiin.

2) Lenin osoitti, että työväenliikkeen vaistovaraisen prosessin ylistely ja puolueen johtotehtävän kieltäminen ja sen tehtävän supistaminen tapahtumien kirjaajan tehtäväksi merkitsee samaa kuin saarnata «perässälaahustamisen» politiikkaa, saarnata puolueen muuttumista vaistovaraisen prosessin laahustimeksi, liikkeen passiiviseksi voimaksi, joka kykenee vain tarkkailemaan vaistovaraista prosessia ja antaa asiain mennä menojaan. Sellainen saarnailu merkitsee pyrkimystä puolueen tuhoamiseen, se merkitsee työväenluokan jättämistä ilman puoluetta, työväenluokan jättämistä aseettomaksi. Mutta työväenluokan aseettomaksi jättäminen silloin, kun työväenluokan edessä ovat sellaiset viholliset kuin kaikin taisteluvälinein aseistettu tsaarinvalta ja nykyaikaisesti järjestäytynyt porvaristo, jolla on oma puolueensa, joka johtaa sen taistelua työväenluokkaa vastaan, merkitsee työväenluokan pettämistä.

3) Lenin osoitti, että työväenliikkeen vaistovaraisuuden edessä kumartaminen ja tietoisuuden merkityksen väheksyminen, sosialistisen tietoisuuden, sosialistisen teorian merkityksen väheksyminen, merkitsee ensiksikin työläisten pilkkaamista, jotka pyrkivät tietoisuuteen kuten valoon, toiseksi teorian arvon polkemista puolueen silmissä, toisin sanoen sen aseen arvon polkemista, jonka avulla puolue tietoaa nykyisyyden ja näkee ennakolta tulevaisuuden, sekä kolmanneksi — täydellistä ja lopullista opportunismin suohon vajoamista.

> «Ilman vallankumouksellista teoriaa», sanoi Lenin, «ei voi olla vallankumouksellista liikettäkään... Eturivin taistelijan osan voi suorittaa vain puolue, jolla on johtonaan edistynein teoria» (*Lenin*, Valitut teokset, I osa, sivut 163—164).

4) Lenin osoitti, että «ekonomistit» pettävät työväenluokkaa väittäessään, että sosialistinen ideologia voi syntyä työväenluokan vaistovaraisesta liikkeestä, sillä itse asiassa sosialistinen ideologia ei synny vaistovaraisesta liikkeestä, vaan tieteestä. Kieltäessään, että sosialistisen tietoisuuden vieminen työväenluokkaan on välttämätöntä, «ekonomistit» raivaavat juuri siten tietä porvarilliselle ideologialle, helpottavat porvarillisen ideologian viemistä, juurruttamista työväenluokkaan, yrittävät siis haudata työväenliikkeen ja sosialismin yhdistämisajatuksen, auttavat porvaristoa.

> «*Kaikenlainen* työväenliikkeen vaistovaraisuuden kumartelu», sanoi Lenin, «kaikenlainen «tietoisen aineksen» merkityksen, sosialidemokratian merkityksen väheksyminen *merkitsee* samalla — ***täysin riippumatta siitä, toivooko väheksyvä sitä tahi ei, — porvarillisen ideologian vaikutuksen voimistuttamista työläisiin*** (sama, sivu 174).

Ja edelleen:

> «Kysymys voidaan asettaa *vain näin:* joko porvarillinen tahi sosialistinen ideologia. Keskitietä tässä ei ole... Siksi sosialistisen ideologian *kaikenlainen* väheksyminen, *kaikenlainen loittoneminen* siitä merkitsee samalla porvarillisen ideologian voimistuttamista» (sama, sivu 175).

5) Tehdessään yhteenvedon kaikista näistä «ekonomistien» virheistä Lenin tuli siihen johtopäätökseen, etteivät «ekonomistit» halua sellaisen yhteiskunnallisen vallankumouksen puoluetta, joka vapauttaa työväenluokan kapitalismista, vaan he haluavat sellaisten «yhteiskunnallisten reformien» puolueen, jotka edellyttävät kapitalismin herruuden säilymistä, ja että «ekonomistit» ovat

tämän vuoksi reformisteja, jotka kavaltavat proletariaatin elinedut.

6) Lenin osoitti lopuksi, että «ekonomismi» ei ole satunnainen ilmiö Venäjällä, että «ekonomistit» ovat väkeä, joka välittää porvarillista vaikutusta työväenluokkaan, että heillä on liittolaisia länsieurooppalaisissa sosialidemokraattisissa puolueissa revisionistien, opportunisti Bernsteinin kannattajien hahmossa. Lännessä sosialidemokratian keskuudessa alkoi yhä enemmän lujittua opportunistinen virtaus, joka esiintyi Marxin suhteen «arvostelun vapauden» lipun alla, vaatien Marxin opin «revisiota» eli tarkistusta (siitä nimi «revisionismi»), vaatien luopumista vallankumouksesta, sosialismista ja proletariaatin diktatuurista. Lenin osoitti, että samanlaista vallankumouksellisesta taistelusta, sosialismista ja proletariaatin diktatuurista luopumisen linjaa noudattivat venäläiset «ekonomistit».

Sellaiset ovat Leninin kirjassa «Mitä on tehtävä?» kehitetyt teoreettiset pääkohdat.

«Mitä on tehtävä?» teoksen leviäminen johti siihen, että vuoden kuluttua sen ilmestymisestä (se julkaistiin maaliskuussa vuonna 1902), Venäjän sosialidemokraattisen puolueen II edustajakokoukseen mennessä, oli «ekonomismin» aatteellisista asenteista jäänyt jäljelle vain epämiellyttävä muisto ja puoluetyöntekijäin enemmistö alkoi pitää «ekonomistin» nimitystä loukkauksena.

Se oli «ekonomismin» täydellinen aatteellinen tuho, opportunismin, perässälaahaamisen ja vaistovaraisuuden ideologian tuho.

Mutta tähän ei rajoitu Leninin «Mitä on tehtävä?» teoksen merkitys.

«Mitä on tehtävä?» teoksen historiallinen merkitys on siinä, että Lenin tässä kuuluisassa kirjassaan:

1) Ensimmäisenä marxilaisen ajattelun historiassa paljasti juurtajaksain opportunismin aatteelliset lähteet osoittaen, että niitä ovat ennen kaikkea työväenliikkeen vaistovaraisuuden kumartaminen ja sosialistisen tietoisuuden merkityksen alentaminen työväenliikkeessä;

2) Kohotti arvoonsa teorian, tietoisuuden, puolueen merkityksen vaistovaraisen työväenliikkeen vallankumouksellistuttavana ja johtavana voimana;

3) Perusteli loistavasti sen marxilaisuuden perusajatuksen, joka kuuluu, että marxilainen puolue on työväenliikkeen ja sosialismin yhdistämistä;

4) Suoritti marxilaisen puolueen ideologisten perusteiden nerokkaan muokkauksen.

«Mitä on tehtävä?» teoksessa kehitetyt teoreettiset pääajatukset olivat sitten bolshevikkipuolueen ideologian perustana.

«Iskra», jolla oli sellainen teoreettinen rikkaus, voi kehittää ja todella kehittikin laajan kamppailun Leninin laatiman suunnitelman puolesta puolueen rakentamiseksi, puolueen voimien kokoamisen, puolueen II edustajakokouksen, vallankumouksellisen sosialidemokratian puolesta, «ekonomisteja» vastaan, kaikkia ja kaikenlaisia opportunisteja, revisionisteja vastaan.

«Iskran» tärkeimpiä töitä oli puolueen ohjelmaluonnoksen laatiminen. Työväenpuolueen ohjelma on, kuten tunnettua, työväenluokan taistelun päämäärien ja tehtävien lyhyt tieteellisesti perusteltu esitys. Ohjelma määrittelee niin proletariaatin vallankumouksellisen liikkeen lopullisen päämäärän kuin myöskin ne vaatimukset, joiden puolesta puolue taistelee tiellä lopullista päämäärää kohti. Sen vuoksi ohjelmaluonnoksen laatimisella oli pakostakin ensiluokkainen merkitys.

Ohjelmaluonnoksen laatimisen aikana syntyi «Iskran» toimituksessa vakavia erimielisyyksiä Leninin ja Plehanovin sekä myöskin muiden toimituksen jäsenten välillä. Nämä erimielisyydet ja väittelyt olivat vähällä johtaa Leninin ja Plehanovin välien täydelliseen rikkoutumiseen. Mutta välien rikkoutuminen ei tapahtunut vielä silloin. Lenin sai aikaan sen, että ohjelmaluonnokseen otettiin tärkein, proletariaatin diktatuuria koskeva kohta ja osoitettiin selvästi työväenluokan johtotehtävä vallankumouksessa.

Leninin työtä on puolueen ohjelmassa myöskin kokonaan tämän ohjelman agraarikysymystä koskeva osa. Lenin oli jo silloin maan kansallistuttamisen kannalla, mutta taistelun ensi vaiheessa hän piti välttämättömänä vaatimuksen esittämistä «otrezkien», s.o. niiden maiden, jotka tilanherrat olivat «vapauttamisen» aikana lohkaisseet pois talonpoikien maista, talonpojille palauttamisesta. Maan kansallistuttamista vastaan esiintyi Plehanov.

Leninin väittelyt Plehanovin kanssa puolueen ohjelmasta määrittelivät osittain vastaiset erimielisyydet bolshevikkien ja menshevikkien välillä.

3. Venäjän sosialidemokraattisen työväenpuolueen II edustajakokous. Ohjelman ja sääntöjen hyväksyminen ja yhtenäisen puolueen luominen. Erimielisyydet edustajakokouksessa ja kahden virtauksen, bolshevistisen ja menshevistisen, ilmestyminen puolueeseen.

Leniniläisten periaatteiden voitto ja «Iskran» menestyksellinen taistelu Leninin organisatiosuunnitelman puolesta valmistivat siis kaikki perusehdot, jotka olivat välttämättömiä puolueen luomiseksi eli, kuten silloin sanottiin, todellisen puolueen luomiseksi. Iskralainen suunta oli voittanut sosialidemokraattisten järjestöjen keskuudessa Venäjällä. Nyt voitiin kutsua koolle puolueen II edustajakokous.

Heinäkuun 17 (30) päivänä vuonna 1903 avattiin Venäjän sosialidemokraattisen työväenpuolueen II edustajakokous. Edustajakokous kokoontui ulkomailla salaa. Alussa sen istunnot pidettiin Brysselissä. Mutta sitten Belgian poliisi kehotti edustajakokouksen edustajia lähtemään Belgiasta. Silloin edustajakokous muutti Lontooseen.

Edustajakokoukseen oli saapunut kaikkiaan 43 edustajaa 26 järjestöstä. Jokaisella komitealla oli oikeus lähettää edustajakokoukseen 2 edustajaa, mutta muutamat lähettivät vain yhden. Siten 43 edustajalla oli 51 ratkaisevaa ääntä.

Edustajakokouksen päätehtävä oli «*todellisen* puolueen luominen niillä periaatteellisilla ja organisatoorisilla perusteilla, jotka «Iskra» oli esittänyt ja laatinut» (*Lenin*, Valitut teokset, I osa, sivu 305).

Edustajakokouksen kokoonpano ei ollut yhtenäinen. Edustajakokouksessa eivät julkiset «ekonomistit» olleet edustettuina heitä kohdanneen tappion vuoksi. Mutta tällä aikaa he olivat muuttaneet muotoaan niin ovelasti, että heidän onnistui saada kokoukseen muutamia edustajiaan. Sitäpaitsi Bundin edustajat erosivat «ekonomisteista» vain sanoissa, mutta tosiasiassa he olivat «ekonomistien» kannalla.

Siten kokouksessa ei ollut läsnä ainoastaan «Iskran» kannattajia, vaan sen vastustajiakin. «Iskran» kannattajia oli 33, siis enemmistö. Mutta eivät kaikki iskralaisiin lukeutuneet olleet todella iskralaisia, leniniläisiä. Edustajat jakautuivat muutamiin ryhmittymiin. Leninin kannattajilla eli lujilla iskralaisilla oli 24 ääntä, 9 iskralaista seurasi Martovia. Nämä olivat horjuvia

iskralaisia. Osa edustajista horjui «Iskran» ja sen vastustajien välillä; sellaisilla laskettiin edustajakokouksessa olleen 10 ääntä. Se oli keskusta. «Iskran» avoimilla vastustajilla oli 8 ääntä (3 «ekonomistia» ja 5 bundilaista). Iskralaisten hajoaminen oli riittävä antamaan «Iskran» vihollisille yliotteen.

Tästä näkyy, miten monimutkainen tilanne oli edustajakokouksessa. Lenin teki suuria ponnistuksia turvatakseen «Iskran» voiton edustajakokouksessa.

Tärkeimpänä asiana edustajakokouksessa oli puolueen ohjelman hyväksyminen. Pääkysymys, joka herätti edustajakokouksen opportunistisen osan vastaväitteitä ohjelmaa käsiteltäessä, oli kysymys proletariaatin diktatuurista. Opportunistit eivät olleet yksimielisiä edustajakokouksen vallankumouksellisen osan kanssa monista muistakaan ohjelmakysymyksistä. Mutta he päättivät ryhtyä taisteluun pääasiallisesti proletariaatin diktatuuria koskevasta kysymyksestä vedoten siihen, että useilla ulkomaiden sosialidemokraattisilla puolueilla ei ollut ohjelmassaan kohtaa proletariaatin diktatuurista ja että sen vuoksi voitaisiin olla sitä ottamatta Venäjänkään sosialidemokraattisen puolueen ohjelmaan.

Opportunistit vastustivat myöskin talonpoikaiskysymystä koskevien vaatimusten ottamista puolueen ohjelmaan. Tämä väki ei halunnut vallankumousta, sen vuoksi se vieroksui työväenluokan liittolaista, talonpoikaistoa, suhtautui siihen vihamielisesti.

Bundilaiset ja puolalaiset sosialidemokraatit vastustivat kansakuntien itsemääräämisoikeutta. Lenin on aina opettanut, että työväenluokan velvollisuus on taistella kansallista sortoa vastaan. Tämän ohjelmavaatimuksen vastustaminen oli samaa kuin ehdotus luopua proletaarisesta internationalismista, tulla kansallisen sorron auttajaksi.

Lenin antoi kaikille näille vastaväitteille musertavan iskun.

Edustajakokous hyväksyi «Iskran» ehdottaman ohjelman.

Tässä ohjelmassa oli kaksi osaa — maksimiohjelma (enimmäisohjelma) ja minimiohjelma (vähimmäisohjelma). Maksimiohjelmassa puhuttiin työväenluokan puolueen päätehtävästä — sosialistisesta vallankumouksesta, kapitalistien vallan kukistamisesta, proletariaatin diktatuurin pystyttämisestä. Minimiohjelmassa puhuttiin jo ennen kapitalistisen järjestelmän kukistamista, ennen proletariaatin diktatuurin pystyttämistä suoritettavista

puolueen lähimmistä tehtävistä: tsaarin itsevaltiuden kukistamisesta, demokraattisen tasavallan pystyttämisestä, 8-tuntisen työpäivän käytäntöönottamisesta työläisille, maaorjuuden kaikkien jätteiden hävittämisestä maaseudulla, tilanherrojen talonpojilta riistämien maiden («otrezki») talonpojille palauttamisesta.

Myöhemmin bolshevikit asettivat «otrezkien» palauttamisvaatimuksen tilalle vaatimuksen kaiken tilanherrojen maan pakkoluovutuksesta.

II edustajakokouksessa hyväksytty ohjelma oli työväenluokan puolueen vallankumouksellinen ohjelma.

Se oli voimassa puolueen VIII edustajakokoukseen asti, jolloin puolueemme hyväksyi proletaarisen vallankumouksen voiton jälkeen uuden ohjelman.

Hyväksyttyään ohjelman puolueen II edustajakokous siirtyi käsittelemään puolueen sääntöjen luonnosta. Hyväksyttyään ohjelman ja luotuaan perusteet puolueen aatteelliselle yhdistämiselle oli edustajakokouksen hyväksyttävä myöskin puolueen säännöt tehdäkseen lopun näpertelystä ja kerhoilusta, organisatoorisesta pirstoutuneisuudesta ja lujan kurin puuttumisesta puolueessa.

Mutta vaikka ohjelman hyväksyminen tapahtui verraten sujuvasti, niin kysymys puolueen säännöistä herätti edustajakokouksessa ankaria väittelyitä. Kaikkein jyrkimmät erimielisyydet puhkesivat sääntöjen ensimmäisen pykälän sanamuodosta, puolueen jäsenyydestä. Kuka voi olla puolueen jäsen, millaisen on oltava puolueen kokoonpanon, millaisen on puolueen oltava organisatoorisessa suhteessa — järjestetty kokonaisuus vaiko jotakin epämääräistä — sellaisia olivat sääntöjen ensimmäisen pykälän yhteydessä syntyneet kysymykset. Kaksi sanamuotoa oli vastakkain: Leninin sanamuoto, jota kannattivat Plehanov ja lujat iskralaiset, ja Martovin sanamuoto, jota kannattivat Axelrod, Zasulitsh, horjuvat iskralaiset, Trotski ja edustajakokouksen koko avoimesti opportunistinen osa.

Leninin sanamuodon mukaan puolueen jäsenenä voi olla jokainen, joka tunnustaa puolueen ohjelman, kannattaa puoluetta aineellisesti ja on jonkun sen järjestön jäsen. Martovin sanamuoto sitävastoin, pitäen puolueen ohjelman tunnustamista ja puolueen aineellista kannattamista puolueen jäsenyyden välttämättöminä ehtoina, ei kuitenkaan pitänyt osallistumista puolueen johonkin järjestöön puolueen jäsenyyden ehtona, ollen sitä mieltä,

että puolueen jäsen voi olla olemattakin jossakin puoluejärjestössä jäsenenä.

Lenin piti puoluetta *järjestettynä* joukko-osastona, jonka jäsenet eivät itse ota itseään puolueeseen, vaan jotka hyväksyy puolueeseen joku sen järjestöistä ja jotka alistuvat niin muodoin puoluekuriin, kun taas Martov piti puoluetta jonakin organisatoorisesti *epämääräisenä*, jonka jäsenet itse lukeutuvat puolueeseen eivätkä niin muodoin ole velvollisia alistumaan puoluekuriin, kun he eivät kuulu mihinkään puoluejärjestöön.

Siten Martovin sanamuoto, päinvastoin kuin Leninin sanamuoto, avasi puolueen ovet selälleen horjuville epäproletaarisille aineksille. Porvarillis-demokraattisen vallankumouksen kynnyksellä oli porvarillisen intelligenssin keskuudessa sellaista väkeä, joka oli tilapäisesti myötätuntoista vallankumoukselle. Se saattoi silloin tällöin suorittaa pientä palvelustakin puolueelle. Mutta tämä väki ei olisi liittynyt järjestöön, alistunut puoluekuriin, täyttänyt puoluetehtäviä, ei olisi pannut itseään alttiiksi vaaroille, mitkä siihen liittyivät. Ja sellaista väkeä Martov ja muut menshevikit ehdottivat pidettäväksi puolueen jäseninä, ehdottivat sille oikeuden ja mahdollisuuden antamista puolueasioihin vaikuttamiseen. He ehdottivat myöskin annettavaksi jokaiselle lakkolaiselle oikeuden «lukeutua» puolueen jäseneksi, vaikka lakkoihin osallistui myöskin ei-sosialisteja, anarkisteja ja eserriä.

Kävi niin, että täysin yhtenäisen ja eheän, selväpiirteisesti järjestetyn taistelupuolueen asemesta, jonka puolesta Lenin ja leniniläiset taistelivat edustajakokouksessa, martovilaiset halusivat saada kirjavan ja löyhän, epämääräisen puolueen, joka ei olisi voinut olla taistelupuolue jo senkään vuoksi, että se olisi ollut monenkirjava eikä sillä olisi ollut lujaa kuria.

Horjuvien iskralaisten eroaminen lujista iskralaisista, heidän liittonsa keskustan kanssa ja avointen opportunistien yhtyminen heihin antoi Martoville yliotteen tässä kysymyksessä. 28 äänen enemmistöllä 22 vastaan yhden pidättäytyessä edustajakokous hyväksyi sääntöjen ensimmäisen pykälän Martovin esittämässä muodossa.

Sääntöjen ensimmäisen pykälän johdosta tapahtuneen iskralaisten hajoamisen jälkeen kärjistyi taistelu edustajakokouksessa yhä enemmän. Tultiin edustajakokouksen loppupuolelle, puolueen johtavien elinten, puolueen pää-äänenkannattajan («Iskran») toimituksen ja Keskuskomitean vaaleihin. Ennenkuin edustaja-

kokous kuitenkaan siirtyi vaaleihin, sattui eräitä tapauksia, jotka muuttivat voimasuhteen edustajakokouksessa.

Puolueen sääntöjen yhteydessä edustajakokouksen täytyi käsitellä Bundin asiaa.· Bund tavoitteli erikoisasemaa puolueessa. Se vaati, että se tunnustettaisiin juutalaisten työläisten ainoaksi edustajaksi Venäjällä. Suostuminen tähän Bundin vaatimukseen olisi merkinnyt työläisten jakamista puoluejärjestöissä kansallisen tuntomerkin mukaan, luopumista työväenluokan yhtenäisistä alueellisista luokkajärjestöistä. Edustajakokous hylkäsi Bundin organisatoorisen natsionalismin. Silloin bundilaiset lähtivät pois edustajakokouksesta. Myöskin kaksi «ekonomistia» lähti pois edustajakokouksesta, kun kokous kieltäytyi tunnustamasta heidän ulkomaista liittoaan puolueen edustajaksi ulkomailla.

Seitsemän opportunistin poismeno edustajakokouksesta muutti voimasuhteen leniniläisten eduksi.

Kysymys puolueen keskuselinten kokoonpanosta oli alusta alkaen Leninin huomion keskeisenä kohteena. Lenin piti välttämättömänä saada Keskuskomiteaan lujia ja johdonmukaisia vallankumouksellisia. Martovilaiset koettivat saada ylivaltaa Keskuskomiteassa horjuville, opportunistisille aineksille. Edustajakokouksen enemmistö seurasi tässä kysymyksessä Leniniä. Keskuskomiteaan valittiin Leninin kannattajia.

Leninin ehdotuksesta «Iskran» toimitukseen valittiin Lenin, Plehanov ja Martov. Martov vaati edustajakokouksessa, että «Iskran» toimituskuntaan valittaisiin kaikki kuusi vanhaa «Iskran» toimittajaa, joiden enemmistö oli Martovin kannattajia. Edustajakokouksen enemmistö hylkäsi tämän ehdotuksen. Valittiin Leninin ehdottama kolmikko. Silloin Martov selitti, että hän ei mene pää-äänenkannattajan toimitukseen.

Sillä tavoin edustajakokous äänestyksellään puolueen keskuslaitoksia koskevasta kysymyksestä vahvisti Martovin kannattajien tappion ja Leninin kannattajien voiton.

Tästä hetkestä lähtien alettiin edustajakokouksessa suoritetuissa vaaleissa ääntenenemmistön saaneita Leninin kannattajia nimittää bolshevikeiksi (enemmistöläisiksi), kun taas vähemmistöön jääneitä Leninin vastustajia alettiin nimittää menshevikeiksi (vähemmistöläisiksi).

Yhteenvetona II edustajakokouksen työstä voidaan tehdä seuraavat johtopäätökset:

1) Edustajakokous lujitti marxilaisuuden voiton «ekonomismista», avoimesta opportunismista;

2) Edustajakokous hyväksyi ohjelman ja säännöt, loi sosialidemokraattisen puolueen ja rakensi siten yhtenäisen puolueen puitteet;

3) Edustajakokous toi ilmi vakavia organisatoorisia erimielisyyksiä, jotka jakoivat puolueen kahteen osaan, bolshevikkeihin ja menshevikkeihin, joista ensinmainitut puolustavat vallankumouksellisen sosialidemokratian organisatoorisia periaatteita, mutta viimemainitut vaipuvat organisatoorisen löyhyyden, opportunismin suohon;

4) Edustajakokous osoitti, että vanhojen, puolueen jo musertamien opportunistien tilalle, «ekonomistien» tilalle, puolueessa alkavat tulla uudet opportunistit, menshevikit;

5) Edustajakokous ei ollut tilanteen tasolla organisatooristen kysymysten alalla, se horjui, antoi toisinaan yliotteenkin menshevikeille, ja vaikka se lopuksi kohentautuikin, niin ei se kuitenkaan osannut paljastaa menshevikkien opportunismia organisatoorisissa kysymyksissä ja eristää heitä puolueessa, eipä edes osannut asettaa puolueelle sellaista tehtävääkään.

Tuo viimemainittu seikka oli yhtenä pääsyynä siihen, että taistelu bolshevikkien ja menshevikkien välillä ei laimennut edustajakokouksen jälkeen, vaan päinvastoin kärjistyi vieläkin enemmän.

4. Menshevikkijohtajien hajoitustoiminta ja taistelun kärjistyminen puolueen sisällä II edustajakokouksen jälkeen. Menshevikkien opportunismi. Leninin kirja «Askel eteenpäin, kaksi askelta taaksepäin». Marxilaisen puolueen organisatooriset perusteet.

II edustajakokouksen jälkeen taistelu puolueen sisällä kärjistyi yhä enemmän. Menshevikit pyrkivät kaikin voimin tekemään mitättömiksi puolueen II edustajakokouksen päätökset ja anastamaan puolueen keskukset. Menshevikit vaativat edustajiaan liitettäviksi «Iskran» toimitukseen ja Keskuskomiteaan siinä määrin, että heillä olisi enemmistö toimituksessa ja sama määrä menshevikkejä kuin bolshevikkejakin Keskuskomiteassa. Katsoen siihen, että tämä oli ristiriidassa II edustajakokouksen suoranaisten päätösten kanssa, bolshevikit hylkäsivät menshevikkien vaatimuksen. Silloin menshevikit perustivat puolueelta salaa puolue-

vastaisen ryhmäjärjestönsä, jonka johdossa olivat Martov, Trotski ja Axelrod, ja kuten Martov kirjoitti, «nostivat kapinan leninismiä vastaan». Taistelukeinoksi puoluetta vastaan he valitsivat «koko puoluetyön sekasortoon saattamisen, asiain tärvelemisen, kaikkinaisen jarruttamisen» (Leninin sanat). He kaivautuivat venäläisten sosialidemokraattien «Ulkomaan Liittoon», josta 9/10 muodostivat Venäjällä tehtävästä työstä irrallaan olevat intelligentti-emigrantit, ja alkoivat sieltä tulittaa puoluetta, Leniniä ja leniniläisiä.

Menshevikkejä auttoi suuresti Plehanov. II edustajakokouksessa Plehanov oli esiintynyt yhdessä Leninin kanssa. Mutta II edustajakokouksen jälkeen Plehanov antoi menshevikkien pelästyttää itsensä hajotusuhkalla. Hän päätti hinnalla millä tahansa «sopia» menshevikkien kanssa. Plehanovia veti menshevikkien puoleen hänen entisten opportunististen virheittensä taakka. Oltuaan sovittelija menshevistisiin opportunisteihin nähden Plehanov muuttui itse pian menshevikiksi. Plehanov vaati kaikkien edustajakokouksen hylkäämien vanhojen menshevikki-toimittajien liittämistä «Iskran» toimituskuntaan. Lenin ei voinut tietenkään suostua tähän, ja hän erosi «Iskran» toimituksesta asettuakseen lujiin asemiin puolueen Keskuskomiteassa ja lyödäkseen sieltä opportunisteja. Plehanov kiinnitti omavaltaisesti, vastoin edustajakokouksen tahtoa, «Iskran» toimituskuntaan entiset menshevikki-toimittajat. Tästä hetkestä alkaen, «Iskran» numerosta 52 lähtien, menshevikit muuttivat sen omaksi äänenkannattajakseen ja alkoivat saarnata «Iskran» avulla opportunistisia katsomuksiaan.

Tästä ajasta lähtien alettiin puolueessa puhua *vanhasta* «Iskrasta» leniniläisenä, bolshevistisena «Iskrana» ja *uudesta* «Iskrasta» menshevistisenä, opportunistisena.

«Iskran» siirryttyä menshevikkien käsiin siitä tuli taisteluväline Leniniä, bolshevikkeja vastaan, menshevikkien opportunismin propagandaväline ennen kaikkea organisatooristen kysymysten alalla. Yhdyttyään «ekonomistien» ja bundilaisten kanssa menshevikit avasivat «Iskran» palstoilla sotaretken leninismiä vastaan, kuten he sanoivat. Plehanov ei jaksanut pysytellä sovitteluasenteessa, vaan yhtyi hänkin muutaman ajan kuluttua sotaretkeen. Niinhän täytyi käydäkin asioiden logiikan mukaan: sen, joka vaatii sovittelua opportunistien kanssa, täytyy luisua opportunismiin. Uuden «Iskran» palstoilta valui kuten runsauden sarvesta julis-

tuksia ja kirjoituksia, joissa sanottiin, että puolueen ei tarvitse olla organisoitu kokonaisuus, että puolueessa on pidettävä vapaita ryhmiä ja yksityisiä henkilöitä, jotka eivät ole velvolliset alistumaan puolueen elinten päätöksiin, että on annettava jokaisen puoluetta kohtaan myötämielisen intelligentin samoin kuin «jokaisen lakkolaisen» ja «jokaisen mielenosoittajan» julistautua puolueen jäseneksi, että vaatimus kaikkiin puolueen päätöksiin alistumisesta on «muodollista ja byrokraattista» suhtautumista asiaan, että vaatimus vähemmistön alistumisesta enemmistön päätöksiin on puolueen jäsenten tahdon «mekaanista tukahduttamista», että vaatimus puolueen kaikkien jäsenten, niin johtajien kuin rivijäsentenkin, yhtäläisestä puoluekuriin alistumisesta on «maaorjuuden» toteuttamista puolueessa, että «me» emme puolueessa tarvitse sentralismia, vaan anarkistista «autonomismia», joka antaa yksityisille henkilöille ja puoluejärjestöille oikeuden olla täyttämättä puolueen päätöksiä.

Se oli organisatoorisen holtittomuuden hillitöntä propagandaa, puoluekannan ja puoluekurin horjuttamista, intelligenttimäisen individualismin ylistelyä, anarkistisen kurittomuuden puolustelua.

Menshevikit kiskoivat ilmeisesti puoluetta II puoluekokouksesta takaisin organisatooriseen pirstoutuneisuuteen, kerhoiluun, pikku näpertelyyn.

Oli välttämätöntä antaa menshevikeille jyrkkä vastaus.

Tämän vastauksen antoi heille Lenin 1904 toukokuussa ilmestyneessä kuuluisassa kirjassaan «Askel eteenpäin, kaksi askelta taaksepäin».

Organisatooriset peruskohdat, jotka Lenin kehitti tässä kirjassa ja jotka tulivat sitten bolshevikkipuolueen organisatoorisiksi perusteiksi, ovat seuraavat:

1) Marxilainen puolue on työväenluokan osa, sen joukko-osasto. Mutta työväenluokalla on useita joukko-osastoja — jokaista työväenluokan joukko-osastoa ei siis voida nimittää työväenluokan puolueeksi. Puolue eroaa muista työväenluokan joukko-osastoista ennen kaikkea siinä, että se ei ole työväenluokan tavallinen joukko-osasto, vaan *etujoukko*, *tietoinen* joukko-osasto, *marxilainen* joukko-osasto, joka on aseistettu yhteiskuntaelämän tuntemuksella, yhteiskuntaelämän kehityslakien tuntemuksella, luokkataistelun lakien tuntemuksella ja kykenee niin ollen ohjaamaan työväenluokkaa, johtamaan sen taistelua. Sen

vuoksi ei saa sekoittaa keskenään puoluetta ja työväenluokkaa, kuten ei saa sekoittaa keskenään osaa ja kokonaisuutta, ei saa vaatia, että jokainen lakkolainen voisi julistautua puolueen jäseneksi, sillä joka sekoittaa puolueen ja luokan, se alentaa puolueen tietoisuustason «jokaisen lakkolaisen» tasolle, hävittää puolueen työväenluokan tietoisena etujoukkona. Puolueen tehtävänä ei ole tasonsa *alentaminen* «jokaisen lakkolaisen» tasolle, vaan työläisjoukkojen *kohottaminen*. «jokaisen lakkolaisen» *kohottaminen* puolueen tasolle.

«Me olemme luokan puolue», kirjoitti Lenin, «ja sen tähden *melkein koko luokan* (ja sota-aikoina, kansalaissodan kaudella aivan koko luokankin) täytyy toimia puolueemme johdolla, täytyy tulla puoluettamme mahdollisimman likelle, mutta olisi manilovilaisuutta* ja tapausten perässä laahustamista, jos ajateltaisiin, että melkein koko luokka tahi aivan koko luokka kykenisi koskaan kapitalismin aikana kohoamaan etujoukkonsa, sosialidemokraattisen puolueensa tietoisuuteen ja aktiivisuuteen asti. Ei yksikään järkevä sosialidemokraatti ole epäillyt vielä sitä, että kapitalismin aikana ei edes ammatillinen järjestö (alkeellisempi, kehittymättömien kerrosten tietoisuutta paremmin vastaava) kykene valtaamaan melkein koko tahi aivan koko työväenluokkaa. Olisi vain itsensä pettämistä, silmien ummistamista näkemästä tehtäviemme valtavuutta, näiden tehtävien typistämistä, jos unohdettaisiin eroitus etujoukon ja kaikkien sen yhteyteen pyrkivien joukkojen välillä, jos unohdettaisiin etujoukon vakituinen velvollisuus *kohottaa* yhä laajemmat kerrokset tälle korkeimmalle tasolle» (*Lenin*, Valitut teokset, I osa, sivu 346).

2) Puolue ei ole vain työväenluokan tietoinen etujoukko, vaan samalla kertaa työväenluokan *järjestynyt* joukko-osasto, jolla on oma, kaikkia sen jäseniä velvoittava kurinsa. Sen vuoksi puolueen jäsenten täytyy ehdottomasti olla puolueen jonkun järjestön jäseniä. Jollei puolue olisi luokan *järjestynyt* joukko-osasto, jos se ei olisi *järjestösysteemi*, vaan pelkkä yhteenlaskettu summa ihmisiä, jotka itse julistautuvat puolueen jäseniksi, mutta eivät kuulu mihinkään puoluejärjestöön ja *eivät* siis *ole järjestyneitä*

---

* *Manilovilaisuus* — nahjusmaisuutta, toimettomuutta, tyhjää haihattelua. Manilov on eräs Gogolin «Kuolleet sielut» teoksen sankareista. — *Suom.*

eivätkä niinmuodoin ole velvollisia alistumaan puolueen päätöksiin, niin puolueella ei olisi koskaan yhtenäistä tahtoa, se ei voisi koskaan toteuttaa jäsentensä toiminnan yhtenäisyyttä — sen ei siis olisi mahdollista johtaa työväenluokan taistelua. Puolue voi johtaa käytännöllisesti työväenluokan taistelua ja ohjata sitä yhteen päämäärään vain siinä tapauksessa, jos kaikki sen jäsenet ovat *järjestyneet* yhtenäiseksi, yhteiseksi joukko-osastoksi, jota pitää koossa yhtenäinen tahto, yhtenäinen toiminta, yhtenäinen kuri.

Menshevikkien vastaväite, että siinä tapauksessa monet intelligentit, sanokaamme professorit, ylioppilaat, lukiolaiset j.m.s., jäävät puolueen ulkopuolelle, koska he eivät halua liittyä mihinkään puoluejärjestöön, joko siksi, että he pitävät puoluekuria rasituksena, tahi siksi, kuten Plehanov sanoi II edustajakokouksessa, että pitävät «itselleen alentavana liittyä johonkin paikalliseen järjestöön» — tämä menshevikkien vastaväite sattuu kuitenkin menshevikkeihin itseensä, sillä puolue ei tarvitse sellaisia jäseniä, jotka pitävät puoluekuria rasituksena ja pelkäävät puoluejärjestöön liittymistä. Työläiset eivät pelkää kuria eivätkä järjestäytymistä, vaan liittyvät mielellään järjestöön, kun he kerran ovat päättäneet tulla puolueen jäseniksi. Kuria ja järjestäytymistä pelkäävät individualistisesti ajattelevat intelligentit, ja he todellakin jäävät puolueen ulkopuolelle. Mutta sehän on hyvä, sillä puolue vapautuu horjuvien ainesten tulvasta, joka kasvaa varsinkin nyt, porvarillis-demokraattisen vallankumouksen alkavan nousun kaudella.

> «Kun minä sanon», kirjoitti Lenin, «että puolueen täytyy olla *järjestöjen summa* (eikä yksinkertainen aritmeettinen summa, vaan kompleksi), niin... ilmaisen tällä täysin selvästi ja tarkasti toivomukseni, vaatimukseni, että puolue luokan etujoukkona olisi jotakin mahdollisimman *järjestynyttä*. että puolue ottaisi vastaan vain sellaisia aineksia, jotka *sallivat edes vähimmäismäärän järjestyneisyyttä*...» (*Lenin,* Valitut teokset, I osa, sivut 343—344).

Ja edelleen:

> «*Sanoissa* Martovin sanamuoto puolustaa proletariaatin laajojen joukkojen etuja; *tosiasiassa* tämä sanamuoto palvelee proletaarista kuria ja järjestyneisyyttä kammoksuvan *porvarillisen intelligenssin* etuja. Ei kukaan uskalla kieltää sitä, että *intelligenssille* nykyaikaisten kapitalististen yhteis-

kuntien *erikoiskerroksena* on suurin piirtein luonteenomaista *juuri individualismi* ja kyvyttömyys kuriin ja järjestäytymiseen» (sama, sivu 353).

Ja vielä:

«Proletariaatti ei pelkää järjestäytymistä eikä kuria... Proletariaatti ei ota murehtiakseen siitä, että herrat professorit ja lukiolaiset, jotka eivät halua liittyä järjestöön, tunnustettaisiin puolueen jäseniksi järjestön valvonnan alla tekemästään työstä... Ei proletariaatilta, vaan *eräiltä intelligenteiltä* puuttuu puolueessamme *itsekasvatusta* järjestyneisyyden ja kurin hengessä» (sama, sivu 453).

3) Puolue ei ole pelkästään järjestynyt joukko-osasto, vaan *«järjestäytymisen korkein muoto»* työväenluokan kaikkien muiden järjestöjen joukossa, ja on sen kutsumuksena kaikkien muiden työväenluokan järjestöjen *johtaminen* Puolueella, joka on järjestäytymisen korkein muoto ja jonka muodostavat luokan parhaimmat, edistyneimmällä teorialla, luokkataistelun lakien tuntemuksella ja vallankumouksellisen liikkeen kokemuksella aseistetut ihmiset, on kaikki mahdollisuudet johtaa — ja sen velvollisuus on johtaa — työväenluokan kaikkia muita järjestöjä. Menshevikkien pyrkimys puolueen johtotehtävän väheksymiseen ja alentamiseen vie kaikkien muiden puolueen johtamien proletariaatin järjestöjen heikentämiseen, siis proletariaatin heikentämiseen ja aseistariisumiseen, sillä «proletariaatilla ei ole valtataistelussa muuta asetta kuin organisatio» (sama, sivu 475).

4) Puolue on työväenluokan etujoukon ja *työväenluokan miljoonaisten joukkojen yhteyden ruumiillistuma.* Olkoon puolue miten hyvä etujoukko tahansa ja olkoon se järjestetty miten hyvin tahansa, se ei kuitenkaan voi elää eikä kehittyä ilman yhteyksiä puolueettomiin joukkoihin, moninkertaistuttamatta näitä yhteyksiä, lujittamatta näitä yhteyksiä. Kuoreensa sulkeutuneen, joukoista eristäytyneen ja yhteydet luokkaansa kadottaneen tahi niitä vaikkapa heikentäneenkin puolueen täytyy menettää joukkojen luottamus ja kannatus — sen täytyy siis kiertämättömästi tuhoutua. Elääkseen täyttä elämää ja kehittyäkseen täytyy puolueen moninkertaistuttaa yhteyksiään joukkoihin ja saavuttaa luokkansa miljoonajoukkojen luottamus.

«Puolueen, ollakseen sosialidemokraattinen *puolue»*, sanoi Lenin, «täytyy saavuttaa nimenomaan *luokan kannatus»* (sama, sivu 348).

5) Toimiakseen oikein ja johtaakseen suunnitelmanmukaisesti joukkoja, puolueen täytyy olla järjestynyt *sentralismin* perustalle, sillä täytyy olla yhtenäiset säännöt, yhtenäinen puoluekuri, yhtenäinen johtoelin puolueen edustajakokouksen muodossa ja edustajakokousten väliaikoina puolueen Keskuskomitean muodossa, vähemmistön täytyy alistua enemmistön, yksityisten järjestöjen täytyy alistua keskuksen ja alempien järjestöjen täytyy alistua ylempien päätöksiin. Ilman näitä ehtoja työväenluokan puolue ei voi olla todellinen puolue, ei voi täyttää tehtäviään luokan johtamisessa.

Puolueen illegaalisen aseman vuoksi tsaarin itsevaltiuden oloissa puoluejärjestöt eivät tietenkään voineet niinä aikoina rakentua alhaaltapäin toteutettavan valinnallisuuden perustalle, minkä johdosta puolueella oli pakostakin hyvin konspiratiivinen luonne. Mutta Lenin oli sitä mieltä, että tämä *väliaikainen* ilmiö puolueemme elämässä poistuu tsaarinvallan kukistumisen ensi päivistä alkaen, kun puolue on julkinen, legaalinen, ja puoluejärjestöt rakentuvat demokraattisten vaalien perustalle, *demokraattisen sentralismin* perustalle.

> «*Ennen*», kirjoitti Lenin, «ei puolueemme muodoltaan ollut järjestetty kokonaisuus, vaan ainoastaan yksityisten ryhmien summa, ja sen vuoksi näiden ryhmien välillä ei voinut ollakaan muita suhteita kuin aatteellinen vaikutus. *Nyt* meistä on tullut järjestynyt puolue, ja sehän merkitseekin vallan luomista, aatteiden auktoriteetin muuttamista vallan auktoriteetiksi, alempien puolue-elinten alistumista ylempien tahtoon» (*Lenin*, Valitut teokset, I osa, sivu 435).

Syyttäessään menshevikkejä organisatoorisesta nihilismistä ja herrasanarkismista, mikä ei siedä itseensä nähden puolueen valtaa ja sen kuria, Lenin kirjoitti:

> «Tämä herrasanarkismi on erikoisesti ominaista venäläiselle nihilistille. Puoluejärjestö näyttää hänestä hirmuiselta «tehtaalta», osan alistuminen kokonaisuuden ja vähemmistön alistuminen enemmistön alaiseksi näyttää hänestä «orjuuttamiselta»... keskuksen johdolla toteutettu työnjako synnyttää hänen taholtaan tragikoomillista voivottelua sitä vastaan, että ihmiset muutetaan «rattaiksi ja ruuveiksi» (ja tämän muuttamisen erikoisen murhaavana lajina pidetään toimittajien muuttamista avustajiksi), puolueen järjestösääntöjen mainitseminen aiheuttaa halveksivan virnistyksen

ja ylenkatseellisen («formalisteille» osoitetun) huomautuksen, että tullaanhan sitä toimeen ihan ilman sääntöjäkin» (sama, sivu 456).

6) Puolueen täytyy, jos se haluaa säilyttää riviensä *yhtenäisyyden*, noudattaa käytännöllisessä toiminnassaan kaikkia puoluejäseniä, niin johtajia kuin rivijäseniäkin, *yhtäläisesti* velvoittavaa *yhtenäistä* proletaarista kuria. Sen tähden puoluetta ei saa jakaa «valittuihin», joille kuri ei ole velvoittava, ja «ei-valittuihin», jotka ovat velvolliset alistumaan kuriin. Ilman tätä ehtoa ei voida säilyttää puolueen eheyttä ja sen rivien yhtenäisyyttä.

«*Järjellisten* perustelujen», kirjoitti Lenin, «täydellistä puuttumista edustajakokouksen nimittämää toimitusta vastaan kuvaavat Martovilla ja kumpp. parhaiten heidän omat sanansa: «me emme ole maaorjia!»... Joukkojärjestön ja joukkokurin yläpuolella oleviin «valittuihin sieluihin» itsensä laskevan porvarillisen intelligentin psykologia esiintyy tässä erinomaisen selvästi... Intelligenttimäisestä individualismista... näyttää *jokainen* proletaarinen organisatio ja kuri *maaorjuudelta*» (sama, sivu 426).

Ja edelleen:

«Sitä mukaa kuin meillä muodostuu *todellinen* puolue, täytyy tietoisen työläisen oppia erottamaan proletaarisen armeijan soturin psykologia anarkistisilla fraaseilla keikaroivan porvarillisen intelligentin psykologiasta, täytyy oppia *vaatimaan* puoluejäsenen velvollisuuksien täyttämistä ei vain rivijäseniltä, vaan myöskin «silmäntekeviltä» (sama, sivu 458).

Tehdessään yhteenvedon erimielisyyksien käsittelystä ja määritellen menshevikkien kannan «opportunismiksi organisatoorisissa kysymyksissä» Lenin piti menshevikkien yhtenä perussyntinä puolue*järjestön* merkityksen aliarvioimista proletariaatin aseena sen taistelussa vapautumisensa puolesta. Menshevikit olivat sitä mieltä, että proletariaatin puolue*järjestöllä* ei ole suurta merkitystä vallankumouksen voitolle. Päinvastoin kuin menshevikit Lenin piti proletariaatin pelkkää *aatteellista* yhdistämistä *riittämättömänä* voittoa varten; jotta voitettaisiin, on välttämätöntä «*varmentaa*» aatteellinen yhtenäisyys «proletariaatin aineellisella *järjestö*yhtenäisyydellä». Lenin oli sitä mieltä, että proletariaatti voi vain tällä ehdolla tulla voittamattomaksi mahdiksi.

«Proletariaatilla», kirjoitti Lenin, «ei ole valtataistelussa muuta asetta kuin organisatio. Ollen porvarillisessa maailmassa anarkistisen kilpailun herruuden pirstoma, pääoman hyväksi tekemänsä epävapaan työn painama, alituisesti syöstynä täydellisen kurjuuden, villiintymisen ja rappeutumisen «pohjalle», proletariaatista voi tulla ja siitä tulee ehdottomasti voittamaton mahti vain siten, että marxilaisuuden periaatteiden mukaisesti tapahtuvaa sen aatteellista yhdistämistä lujitetaan aineellisella järjestöyhtenäisyydellä, joka liittää miljoonat työtätekevät työväenluokan armeijaksi. Tämän armeijan edessä ei kestä venäläisen itsevaltiuden raihnaantunut valta eikä kansainvälisen pääoman raihnaantuva valta» (*Lenin*, Valitut teokset, I osa, sivu 475).

Näillä profeetallisilla sanoilla päättää Lenin kirjansa.

Sellaiset ovat Leninin kuuluisassa kirjassa «Askel eteenpäin, kaksi askelta taaksepäin» kehitetyt organisatooriset perusajatukset.

Tämän kirjan merkitys on ennen kaikkea siinä, että se puolusti voitokkaasti puoluekantaa kerhoilua vastaan ja puoluetta sitä hajoittavia aineksia vastaan, löi maahan menshevistisen opportunismin organisatoorisissa kysymyksissä ja loi bolshevistisen puolueen organisatooriset perusteet.

Mutta tähän ei rajoitu sen merkitys. Sen historiallinen merkitys on se, että siinä Lenin ensimmäisenä marxilaisuuden historiassa esitti *opin puolueesta*, proletariaatin johtavasta *järjestöstä*, proletariaatin *pääaseesta*, jota ilman on mahdotonta voittaa taistelussa proletaarisen diktatuurin puolesta.

Leninin kirjan «Askel eteenpäin, kaksi askelta taaksepäin» levittäminen puoluetyöntekijäin keskuudessa johti siihen, että paikallisten järjestöjen enemmistö liittyi Leninin ympärille.

Mutta mitä läheisemmin järjestöt liittyivät bolshevikkien ympärille, sitä kiukkuisemmin käyttäytyivät menshevikkijohtajat.

Kesällä vuonna 1904 menshevikit kaappasivat Keskuskomitean enemmistön Plehanovin avulla ja kahden rappeutuneen bolshevikin, Krasinin ja Noskovin, petoksen kautta. Oli silminnähtävää, että menshevikit pyrkivät puolueen hajoitukseen. «Iskran» ja Keskuskomitean menetys saattoi bolshevikit vaikeaan asemaan. Oli välttämätöntä perustaa oma bolshevistinen sanomalehti. Oli välttämätöntä järjestää uusi, puolueen III edustajakokous

uuden Keskuskomitean luomiseksi puolueelle ja välien selvittämiseksi menshevikkien kanssa.

Tähän työhön ryhtyi Lenin, ryhtyivät bolshevikit.

Bolshevikit lähtivät taisteluun puolueen III edustajakokouksen koollekutsumiseksi. Vuoden 1904 elokuussa pidettiin Sveitsissä Leninin johdolla 22 bolshevikin neuvottelukokous. Tämä neuvottelukokous hyväksyi vetoomuksen «Puolueelle», josta tuli bolshevikkien taisteluohjelma III edustajakokouksen koollekutsumisen puolesta.

Kolmen (Eteläisen, Kaukaasian ja Pohjoisen) alueen bolshevististen komiteoiden konferensseissa valittiin Enemmistön Komiteain byroo, joka ryhtyi puolueen III edustajakokouksen käytännölliseen valmisteluun.

Tammikuun 4 pnä vuonna 1905 ilmestyi bolshevistisen «Vperjod» («Eteenpäin») lehden ensimmäinen numero.

Siten puolueessa muodostui kaksi erillistä ryhmää, bolshevikkien ja menshevikkien ryhmät, omine keskuksineen ja omine äänenkannattajineen.

LYHYT YHTEENVETO

Marxilaiset sosialidemokraattiset järjestöt varttuvat ja vahvistuvat Venäjällä vuosina 1901—1904 vallankumouksellisen työväenliikkeen kasvun perustalla. Leniniläisen «Iskran» vallankumouksellinen linja voittaa sitkeässä periaatteellisessa taistelussa «ekonomisteja» vastaan, saadaan voitto aatteellisesta rikkinäisyydestä ja «näpertelystä».

«Iskra» yhdistää toisiinsa hajallaan olevat sosialidemokraattiset kerhot ja ryhmät ja valmistaa puolueen II edustajakokousta. II edustajakokouksessa vuonna 1903 muodostettiin Venäjän sosialidemokraattinen työväenpuolue, hyväksyttiin puolueen ohjelma ja säännöt, muodostettiin puolueen johtavat keskuselimet.

II edustajakokouksessa käydyssä taistelussa iskralaisen suunnan lopullisesta voitosta ilmestyy Venäjän sosialidemokraattisen työväenpuolueen sisälle kaksi ryhmää: bolshevikkien ryhmä ja menshevikkien ryhmä.

Pääasialliset erimielisyydet bolshevikkien ja menshevikkien välillä II edustajakokouksen jälkeen kehittyvät organisatoorisista kysymyksistä.

Menshevikit lähentyvät «ekonomisteja» ja ottavat heidän paikkansa puolueessa. Menshevikkien opportunismi ilmenee toistaiseksi organisatooristen kysymysten alalla. Menshevikit ovat lenіniläistyyppistä vallankumouksellista taistelupuoluetta vastaan. He ovat löyhän, järjestymättömän, tapauksien perässä laahustavan puolueen kannalla. Heidän pyrkimyksenään on puolueen hajoitus. Plehanovin avulla he kaappaavat «Iskran» ja Keskuskomitean, käyttäen näitä keskuksia hajoitustarkoituksiinsa.

Nähdessään menshevikkien taholta tulevan hajoitusuhkan bolshevikit ryhtyvät toimenpiteisiin hajoittajien taltuttamiseksi, mobilisoivat paikalliset järjestöt III edustajakokouksen koollekutsumisen puolelle, julkaisevat «Vperjod» lehteänsä.

Siten Venäjän ensimmäisen vallankumouksen aattona, jo alkaneen venäläis-japanilaisen sodan aikana, bolshevikit ja menshevikit esiintyvät toisistaan erillisinä poliittisina ryhminä.

III LUKU

MENSHEVIKIT JA BOLSHEVIKIT VENÄLÄIS-JAPANILAISEN SODAN JA VENÄJÄN ENSIMMÄISEN VALLANKUMOUKSEN KAUDELLA

(1904—1907)

1. Venäläis-japanilainen sota. Vallankumousliikkeen jatkuva nousu Venäjällä. Lakot Pietarissa. Työläisten mielenosoitus Talvipalatsin luona tammikuun 9 pnä vuonna 1905. Mielenosoittajien ampuminen. Vallankumouksen alku.

Imperialistiset valtiot aloittivat XIX vuosisadan lopulta lähtien voimaperäisen taistelun herruudesta Tyynellä valtamerellä, Kiinan jakamiseksi. Tähän taisteluun osallistui tsaarin Venäjäkin. Vuonna 1900 tsaarin sotajoukot tukahduttivat Kiinassa yhdessä japanilaisten, saksalaisten, englantilaisten ja ranskalaisten kanssa ennenkuulumattoman julmasti kansankapinan, jonka kärki oli suunnattu ulkolaisia imperialisteja vastaan. Tsaarin hallitus oli jo aikaisemmin pakottanut Kiinan luovuttamaan Venäjälle Liautungin niemen ja siinä olevan Port-Arthurin linnoituksen. Venäjä hankki itselleen oikeuden rakentaa rautateitä Kiinan alueelle. Pohjois-Mandshuriaan rakennettiin Itä-Kiinan rautatie ja venäläiset sotajoukot pantiin suojelemaan sitä. Tsaarin Venäjä miehitti sotilaallisesti Pohjois-Mandshurian. Tsarismi läheni vaanien Koreaa. Venäjän porvaristo suunnitteli «Kelta-Venäjän» luomista Mandshuriaan.

Tehdessään valloituksiaan Kauko-Idässä tsarismi törmäsi toiseen rosvoon, Japaniin, joka oli nopeasti muuttunut imperialistiseksi maaksi ja myöskin pyrki valloituksiin Aasian mantereella, ennen kaikkea Kiinan kustannuksella. Japani samoin kuin tsaarin Venäjäkin pyrki anastamaan itselleen Korean ja Mandshurian. Japani haaveili jo silloin Sahalinin ja Kauko-Idän valloituksesta. Englanti, joka pelkäsi tsaarin Venäjän voimistumista Kauko-Idässä, oli salaa Japanin puolella. Venäläis-japanilainen sota oli

kypsymässä. Tsaarin hallitusta ajoivat tähän sotaan uusia markkinoita etsivä suurporvaristo ja tilanherrojen taantumuksellisimmat kerrokset.

Tsaarin hallituksen sodanjulistusta odottamatta aloitti Japani sodan ensimmäisenä. Japani, jolla oli hyvä tiedustelutoiminta Venäjällä, laski, että sillä tulee tässä taistelussa olemaan valmistumaton vastustaja. Japani hyökkäsi sotaa julistamatta vuoden 1904 tammikuussa yllättäen venäläistä linnoitusta Port-Arthuria vastaan ja aiheutti Port-Arthurissa olleelle venäläiselle laivastolle vakavia menetyksiä.

Siten alkoi venäläis-japanilainen sota.

Tsaarin hallitus oli laskenut, että sota auttaa sitä lujittamaan poliittista asemaansa ja pysähdyttämään vallankumouksen. Mutta sen laskelmat eivät osoittautuneet oikeiksi. Sota horjutti tsaarinvaltaa entistä enemmän.

Huonosti aseistettu ja harjoitettu, lahjattomien ja lahjottavissa olevien kenraalien johtama Venäjän armeija kärsi tappion toisensa jälkeen.

Sodasta rikastuivat kapitalistit, virkamiehet, kenraalit. Joka puolella rehotti varastelu. Sotajoukot olivat huonosti huolletut. Kun puuttui ammuksia, niin armeija sai aivan kuin pilkaksi vaununlastillisia pyhäinkuvia. Sotilaat puhelivat katkeroituneina: «japanilaiset pommittavat meitä tykinkuulilla, mutta me heitä — pyhäinkuvilla». Sen sijaan, että olisivat kuljettaneet haavoittuneita, erikoisjunat kuljettivat tsaarin kenraalien rosvoamaa omaisuutta.

Japanilaiset piirittivät ja sitten valloittivat Port-Arthurin linnoituksen. Tuotettuaan useita tappioita tsaarin armeijalle he löivät sen hajalle Mukdenin luona. Kolmesataatuhantinen tsaarin armeija menetti tässä taistelussa lähes 120 tuhatta miestä kaatuneina, haavoittuneina ja vankeina. Sen jälkeen seurasi piiritetylle Port-Arthurille Itämereltä avuksi lähetetyn tsaarin laivaston täydellinen tuhoaminen ja perikato Tsusiman salmessa. Tappio Tsusiman luona merkitsi täyttä katastrofia: kahdestakymmenestä tsaarin lähettämästä sotalaivasta upotettiin ja tuhottiin 13 sekä kaapattiin 4. Tsaarin Venäjä oli hävinnyt sodan lopullisesti.

Tsaarin hallituksen oli pakko solmia häpeällinen rauha Japanin kanssa. Japani anasti Korean, otti Venäjältä Port-Arthurin ja puolet Sahalinia.

Kansanjoukot eivät olleet halunneet tätä sotaa ja tajusivat sen Venäjälle aiheuttaman vahingon. Kansa sai maksaa kalliin hinnan tsaarin Venäjän takapajuisuudesta.

Bolshevikit ja menshevikit suhtautuivat eri tavalla tähän sotaan.

Menshevikit, heidän joukossaan Trotski, luisuivat isänmaanpuolustuksen kannalle, s.o. tsaarin, tilanherrojen ja kapitalistien «isänmaan» puolustuksen kannalle.

Lenin ja bolshevikit päinvastoin olivat sitä mieltä, että tsaarin hallituksen tappio tässä ryöstösodassa on hyödyllinen, koska se vie tsarismin heikentymiseen ja vallankumouksen voimistumiseen.

Tsaarin sotajoukkojen tappiot paljastivat mitä laajimmille kansanjoukoille tsarismin mädännäisyyden. Viha tsarismia kohtaan kasvoi kansanjoukoissa päivä päivältä. Port-Arthurin kukistuminen on itsevaltiuden kukistumisen alkua, kirjoitti Lenin.

Tsaari tahtoi tukahduttaa vallankumouksen sodalla. Hän saavutti päinvastaisen tuloksen. Venäläis-japanilainen sota joudutti vallankumousta.

Tsaarinvallan harjoittama sorto tehosti kapitalistista sortoa tsaarin Venäjällä. Työläiset eivät kärsineet vain kapitalistisesta riistosta, pakkotyökomennosta, vaan koko kansan oikeudettomuudesta. Sen vuoksi tietoiset työläiset pyrkivät johtamaan kaupungin ja maaseudun kaikkien demokraattisten ainesten vallankumouksellista liikettä tsarismia vastaan. Talonpoikaisto oli menehtyä maattomuuden takia, maaorjuuden monilukuisten jätteiden takia, se oli tilanherran ja kulakin orjuudessa. Tsaarin Venäjällä asuvat kansat vaikeroivat kaksinkertaisen ikeen, sekä omien että venäläisten tilanherrojen ja kapitalistien ikeen alaisina. Vuosien 1900—1903 talouspula lisäsi työtätekevien joukkojen hätää, ja sota kärjisti sitä vieläkin enemmän. Tappiot sodassa lisäsivät joukkojen vihaa tsarismia kohtaan. Kansan kärsivällisyys oli loppumaisillaan.

Kuten näkyy, oli syitä vallankumoukseen enemmän kuin riittävästi.

Vuoden 1904 joulukuussa käytiin Bakun bolshevikkien komitean johdolla Bakun työläisten valtava, hyvin järjestetty lakkotaistelu. Tämä lakko päättyi työläisten voittoon, Venäjän työväenliikkeen historian ensimmäisen kollektiivisen sopimuksen solmiamiseen työläisten ja naftateollisuudenharjoittajien välillä.

Bakun lakko oli vallankumouksellisen nousun alkua Taka-Kaukaasiassa ja useilla muilla Venäjän seuduilla.

«Bakun lakko oli merkkinä mainehikkaille tammi- ja helmikuun esiintymisille koko Venäjällä» *(Stalin).*

Tämä lakko oli kuin salama ennen ukkosta suuren vallankumousmyrskyn edellä.

Vallankumousmyrskyn alkua oli vuoden 1905 tammikuun 9 (22) päivän tapahtumat Pietarissa.

Tammikuun 3 pnä vuonna 1905 alkoi lakko Pietarin suurimmalla tehtaalla, Putilovin (nyt Kirovin) tehtaalla. Tämä lakko alkoi neljän työläisen erottamisen tähden tehtaasta. Lakko Putilovin tehtaalla kasvoi nopeasti, siihen yhtyivät Pietarin muut tehtaat ja työpaikat. Lakko tuli yleiseksi. Liike kasvoi uhkaavasti. Tsaarin hallitus päätti tukahduttaa liikkeen heti alkuunsa.

Jo vuonna 1904, ennen Putilovin lakkoa, poliisi oli perustanut provokaattorin pappi Gaponin avulla oman järjestönsä työläisten keskuuteen, «Venäjän tehdastyöläisten yhdistyksen». Tällä järjestöllä oli osastonsa Pietarin kaikissa kaupunginosissa. Kun lakko alkoi, niin pappi Gapon esitti yhdistyksensä kokouksissa provokatoorisen suunnitelman: kokoontukoot kaikki työläiset tammikuun 9 pnä ja lähtekööt rauhallisena kulkueena kirkkolippuja ja tsaarin muotokuvia kantaen Talvipalatsille ja esittäkööt tsaarille anomuksen (petition) tarpeistaan. Tsaari saapuu muka kansan luo, kuuntelee sitä ja tyydyttää sen vaatimukset. Gapon otti tehtäväkseen avustaa tsaarin ohranaa aiheuttamaan työläisten ampumisen ja hukuttamaan vereen työväenliikkeen. Mutta poliisisuunnitelma kääntyikin tsaarin hallitusta vastaan.

Anomusta käsiteltiin työläisten kokouksissa, siihen tehtiin korjauksia ja muutoksia. Näissä kokouksissa esiintyivät bolshevikitkin, nimittämättä itseään avoimesti bolshevikeiksi. Heidän vaikutuksestaan liitettiin anomukseen vaatimukset paino- ja sananvapaudesta, työväen yhdistymisvapaudesta, Perustavan kokouksen koollekutsumisesta Venäjän valtiojärjestelmän muuttamiseksi, kaikkien tasa-arvoisuudesta lain edessä, kirkon erottamisesta valtiosta, sodan lopettamisesta, 8-tuntisen työpäivän säätämisestä, maan luovuttamisesta talonpojille.

Esiintyessään näissä kokouksissa bolshevikit todistivat työläisille, että vapautta ei saavuteta tsaarille esitettävillä anomuksilla, vaan se valloitetaan ase kädessä. Bolshevikit varoittivat, että

työläisiä tullaan ampumaan. Mutta he eivät voineet pysähdyttää Talvipalatsille menevää kulkuetta. Melkoinen osa työläisiä uskoi vielä, että tsaari auttaa heitä. Liike valtasi joukot suunnattomalla voimalla.

Pietarin työläisten anomuksessa sanottiin:

> «Me, Pietarin kaupungin työläiset, meidän vaimomme, lapsemme ja avuttomat iäkkäät vanhempamme, olemme saapuneet sinun luoksesi, hallitsija, etsimään totuutta ja suojelusta. Me olemme joutuneet kurjuuteen, meitä sorretaan, rasitetaan ylivoimaisella työllä, meitä herjataan, meitä ei tunnusteta ihmisiksi... Olemme sietäneetkin, mutta meitä työnnetään yhä syvemmälle ja syvemmälle kurjuuteen, oikeudettomuuden ja tietämättömyyden kuiluun, meitä kuristaa despotismi ja mielivalta... Kärsivällisyytemme on lopussa. Meille on tullut se kauhea hetki, jolloin kuolema on parempi kuin sietämättömien tuskien jatkuminen...»

Tammikuun 9 pnä vuonna 1905 aikaisin aamulla työläiset lähtivät Talvipalatsille, jossa tsaari silloin oleskeli. Työmiehet menivät tsaarin luo koko perheineen: vaimoineen, lapsineen ja vanhuksineen, kantoivat tsaarin muotokuvia ja kirkkolippuja, lauloivat rukousvirsiä, menivät aseettomina. Kaduille kokoontui kaikkiaan yli 140 tuhatta henkeä.

Nikolai II otti heidät vihamielisesti vastaan. Hän antoi käskyn ampua aseettomia työläisiä. Tsaarin sotajoukot surmasivat sinä päivänä yli tuhat työläistä, haavoittivat yli 2 tuhatta. Pietarin katuja huuhtoi työläisten veri.

Bolshevikit olivat työläisten mukana. Monet heistä surmattiin tahi vangittiin. Bolshevikit selostivat heti, työläisveren huuhtomilla kaduilla, työläisille, kuka on syyllinen tähän kauheaan ilkitekoon ja kuinka on taisteltava häntä vastaan.

Tammikuun 9 päivää alettiin nimittää «Verisunnuntaiksi». Tammikuun 9 pnä työläiset saivat verisen opetuksen. Sinä päivänä ammuttiin kuoliaaksi työläisten usko tsaariin. He ymmärsivät, että voivat saavuttaa oikeutensa vain taistelemalla. Jo tammikuun 9 päivän iltaan mennessä alettiin työläiskaupunginosissa rakentaa barrikaadeja. Työläiset sanoivat: «Tsaari on hutkinut meitä, hutkitaanpa mekin häntä!».

Kauhea sanoma tsaarin verisestä ilkityöstä kiiti kaikkialle. Kiihtymys ja suuttumus valtasi koko työväenluokan, koko maan. Ei ollut sitä kaupunkia, missä työläiset eivät olisi ryhtyneet lak-

koon vastalauseeksi tsaarin ilkityötä vastaan ja esittäneet poliittisia vaatimuksia. Työläiset menivät nyt kadulle tunnuksin: «alas itsevaltius». Lakkolaisten määrä saavutti tammikuussa suunnattoman luvun: 440 tuhatta. Yhden kuukauden aikana oli lakossa enemmän työläisiä kuin koko sitä edeltäneellä vuosikymmenellä. Työväenliike nousi valtavan korkealle.

Venäjällä alkoi vallankumous.

2. Työläisten poliittiset lakot ja mielenosoitukset. Talonpoikien vallankumouksellisen liikkeen kasvu. Kapina panssarilaiva «Potemkinilla».

Tammikuun 9 päivän jälkeen työläisten vallankumouksellinen taistelu sai terävämmän, poliittisen luonteen. Työläiset alkoivat siirtyä taloudellisista lakoista ja kannatuslakoista poliittisiin lakkoihin, mielenosoituksiin ja muutamin paikoin tsaarin sotaväen aseelliseen vastustamiseen. Erikoisen sitkeä ja järjestynyt luonne oli lakoilla suurkaupungeissa — Pietarissa, Moskovassa, Varsovassa, Riiassa, Bakussa, — joissa oli keskittyneenä huomattavia työläisjoukkoja. Taistelevan proletariaatin ensi riveissä olivat metallityöläiset. Edistyneimmät työläiskerrokset ravistelivat lakoillaan liikkeelle vähemmän tietoisia kerroksia, nostivat taisteluun koko työväenluokan. Sosialidemokratian vaikutus kasvoi nopeasti.

Toukokuun ensimmäisen päivän mielenosoituksiin liittyi monin paikoin yhteentörmäyksiä poliisin ja sotajoukkojen kanssa. Varsovassa oli mielenosoittajien ampumisen tuloksena muutamia satoja kuolleita ja haavoittuneita. Ampumisiin Varsovassa vastasivat työläiset Puolan sosialidemokratian kehoituksesta yleisellä vastalauselakolla. Koko toukokuun kuluessa oli yhtä mittaa lakkoja ja mielenosoituksia. Toukokuun lakkoihin osallistui koko Venäjällä yli 200 tuhatta työläistä. Bakun, Lodzin ja Ivanovo-Voznesenskin työläiset olivat yleislakossa. Lakkoilevat työläiset ja mielenosoittajat törmäsivät yhä useammin yhteen tsaarin sotajoukkojen kanssa. Sellaisia yhteentörmäyksiä tapahtui useissa kaupungeissa — Odessassa, Varsovassa, Riiassa, Lodzissa ynnä muissa.

Erikoisen terävän luonteen sai taistelu Puolan suuressa teollisuuskeskuksessa Lodzin kaupungissa. Lodzin työläiset rakensivat

kaupungin kaduille kymmeniä barrikaadeja ja kävivät kolme päivää (22—24 kesäkuuta 1905) katutaisteluita tsaarin sotajoukkoja vastaan. Aseellinen esiintyminen sulautui täällä yhteen suurlakon kanssa. Lenin piti näitä taisteluita työläisten ensimmäisenä aseellisena esiintymisenä Venäjällä.

Kesän lakkojen joukossa on erikoisen huomattava Ivanovo-Voznesenskin työläisten lakko. Se kesti toukokuun lopulta elokuun alkuun asti vuonna 1905, siis melkein kaksi ja puoli kuukautta. Lakkoon osallistui noin 70 tuhatta työläistä, heidän joukossaan oli paljon naisia. Lakkoa johti bolshevikkien Pohjoinen komitea. Melkein joka päivä kokoontui kaupungin ulkopuolelle Talka-joen varrelle tuhansia työläisiä. Siellä pitämissään kokouksissa he pohtivat työväen omia tarpeita. Työläisten kokouksissa esiintyivät bolshevikit. Tukahduttaakseen lakon käskivät tsaarinvallan viranomaiset sotajoukkojaan ajamaan työläiset hajalle, ampumaan heitä. Kymmenet työläiset saivat surmansa ja satoja haavoittui. Kaupunki julistettiin piiritystilaan. Työläiset pysyivät kuitenkin lujina eivätkä menneet työhön. Työläiset ja heidän perheensä kärsivät nälkää, mutta eivät antautuneet. Ainoastaan äärimmäinen nääntyminen pakotti työläiset lähtemään työhön. Lakko karaisi työläisiä. Se oli työväenluokan miehuuden, sitkeyden, kestävyyden ja solidaarisuuden mallinäyte. Se oli Ivanovo-Voznesenskin työläisten poliittisen kasvatuksen todellinen koulu.

Tuon lakon aikana Ivanovo-Voznesenskin työläiset perustivat Valtuutettujen Neuvoston, joka oli tosiasiallisesti yksi ensimmäisiä työväen edustajien Neuvostoja (Soviet) Venäjällä.

Työläisten poliittiset lakot ravistelivat koko maata. Kaupungin jälkeen alkoi nousta maaseutu. Keväästä lähtien alkoivat talonpoikaislevottomuudet. Talonpojat nousivat suunnattoman suurin joukoin tilanherroja vastaan, tuhosivat näiden tiloja, sokeritehtaita ja viinapolttimoita, polttivat tilanherrojen hoveja ja kartanoita. Useissa paikoin talonpojat ottivat väkivalloin haltuunsa tilanherrojen maan, ryhtyivät joukottain kaatamaan metsää, vaativat tilanherrojen maiden luovuttamista kansalle. Talonpojat valtasivat tilanherrojen viljaa ja muita varastoja, jakaen ne nälkäisten kesken. Tilanherrojen oli pelästyksissään pakko paeta kaupunkeihin. Tsaarin hallitus lähetti sotilaita ja kasakoita kukistamaan talonpoikien kapinoita. Sotajoukot ampuivat talonpoikia, vangitsivat «yllyttäjiä», pieksivät ja kiduttivat heitä. Mutta talonpojat eivät lopettaneet taistelua.

Talonpoikien liike alkoi laajeta yhä enemmän Keski-Venäjällä, Volgan seudulla, Taka-Kaukaasiassa ja varsinkin Gruusiassa.

Sosialidemokraatit alkoivat päästä yhä syvemmälle maaseudulle. Puolueen Keskuskomitea julkaisi vetoomuksen talonpojille: «Talonpojat, teitä koskevat sanamme». Sosialidemokraattiset komiteat Tverin, Saratovin, Poltavan, Tshernigovin, Jekaterinoslavin, Tiflisin ja monissa muissa lääneissä antoivat julistuksia talonpojille. Kylissä pitivät sosialidemokraatit kokouksia, järjestivät talonpoikain kerhoja, perustivat talonpoikaiskomiteoita. Vuoden 1905 kesällä oli useissa paikoin sosialidemokraattien järjestämiä maataloustyöläisten lakkoja.

Mutta tämä oli vasta talonpoikien taistelun alkua. Talonpoikaisliike käsitti vain 85 kihlakuntaa (ujezdia) eli lähes seitsemännen osan tsaarin Venäjän euroopanpuoleisen osan kihlakuntain koko luvusta.

Työläisten ja talonpoikien liike sekä Venäjän sotajoukkojen useat tappiot venäläis-japanilaisessa sodassa tekivät vaikutuksensa armeijaan. Tämä tsarismin tuki alkoi horjua.

Vuoden 1905 kesäkuussa leimahti kapina Mustan meren laivastossa, panssarilaiva «Potemkinilla». Panssarilaiva oli tähän aikaan lähellä Odessaa, jossa oli käynnissä työläisten yleislakko. Kapinaan nousseet matruusit kostivat eniten vihaamilleen upseereille ja veivät panssarilaivan Odessaan. Panssarilaiva «Potemkin» siirtyi vallankumouksen puolelle.

Leninin mielestä oli tällä kapinalla suunnattoman suuri merkitys. Hän piti välttämättömänä, että bolshevikit johtaisivat tätä liikettä, yhdistäisivät sen työläisten, talonpoikien ja paikallisten varuskuntien liikkeeseen.

Tsaari lähetti «Potemkinia» vastaan sotalaivoja, mutta näiden laivojen matruusit kieltäytyivät ampumasta kapinaan nousseita tovereitaan. Muutamien päivien ajan panssarilaiva «Potemkinilla» liehui vallankumouksen punainen lippu. Mutta silloin, vuonna 1905, bolshevikkien puolue ei ollut ainoa liikettä johtava puolue, kuten myöhemmin, vuonna 1917. «Potemkinilla» oli aika paljon menshevikkejä, eserriä ja anarkisteja. Sen vuoksi sillä ei ollut oikeaa ja riittävän kokenutta johtoa, huolimatta yksityisten sosialidemokraattien osallistumisesta kapinaan. Osa matruuseja alkoi horjua ratkaisevalla hetkellä. Mustan meren laivaston muut laivat

eivät yhtyneet kapinalliseen panssarilaivaan. Vallankumouksellisen panssarilaivan, jolla ei ollut hiiliä eikä elintarvikkeita, oli pakko laskea Romanian rannikolle ja antautua romanialaisille viranomaisille.

Matruusien kapina panssarilaiva «Potemkinilla» päättyi tappioon. Jälkeenpäin tsaarin hallituksen käsiin joutuneet matruusit asetettiin syytteeseen. Osa mestattiin, osa lähetettiin pakkotyöhön. Mutta itse sillä tosiasialla, että kapina oli tapahtunut, oli tavattoman tärkeä merkitys. Kapina panssarilaiva «Potemkinilla» oli ensimmäinen vallankumouksellinen joukkoesiintyminen armeijassa ja laivastossa, ensimmäinen tapaus, jolloin tsaarin sotajoukkojen suuri osasto siirtyi vallankumouksen puolelle. Tämä kapina teki työläisille, talonpojille ja erikoisesti itse sotilas- ja matruusijoukoille helpommin ymmärrettäväksi ja läheisemmäksi ajatuksen armeijan ja laivaston yhtymisestä työväenluokkaan, kansaan.

Työläisten siirtyminen poliittisiin joukkolakkoihin ja mielenosoituksiin, talonpoikaisliikkeen voimistuminen, kansan aseelliset yhteentörmäykset poliisin ja sotajoukkojen kanssa, vihdoin kapina Mustan meren laivastossa — kaikki tämä oli todistuksena siitä, että kansan aseellisen kapinan ehdot ovat kypsymässä. Tästä tuli liberaaliselle porvaristolle hätä käteen. Peläten vallankumousta ja samalla peloitellen tsaaria vallankumouksella se etsi sovintoa tsaarin kanssa vallankumousta vastaan ja vaati «kansaa varten» pikku reformeja «rauhoittaakseen» kansaa, hajoittaakseen vallankumouksen voimat ja estääkseen siten «vallankumouksen kauhut». «On leikattava lisää maata talonpojille, muuten he leikkaavat meiltä pään!», puhelivat liberaalit tilanherrat. Liberaalinen porvaristo valmistautui jakamaan vallan tsaarin kanssa. «Proletariaatti taistelee, porvaristo hiipii valtaan», kirjoitti Lenin näinä päivinä työväenluokan taktiikasta ja liberaalisen porvariston taktiikasta.

Tsaarin hallitus jatkoi työläisten ja talonpoikien sortamista raivoisalla julmuudella. Mutta se ei voinut olla näkemättä, että pelkillä vainotoimenpiteillä on mahdotonta selviytyä vallankumouksesta. Sen vuoksi se alkoi vainotoimenpiteiden ohella turvautua luovimispolitiikkaan. Toiselta puolen se alkoi provokaattoriensa avulla yllyttää Venäjän kansoja toisiaan vastaan järjestäen juutalaispogromeja ja armenialais-tataarilaisen verilöylyn. Toiselta puolen se lupasi kutsua koolle «edustuslaitoksen» Zemski

soborin * tahi Valtakunnanduuman muodossa, antaen ministeri Bulyginin tehtäväksi laatia ehdotuksen duumasta, kuitenkin siten, että duumalla ei olisi lainsäädäntöoikeuksia. Kaikkiin näihin toimenpiteisiin ryhdyttiin vallankumouksen voimien hajoittamiseksi ja kansan maltillisten kerrosten irroittamiseksi vallankumouksesta.

Bolshevikit julistivat Bulyginin duuman boikottiin asettaen päämääräkseen tämän kansanedustuslaitoksen irvikuvan tyhjäksitekemisen.

Menshevikit päinvastoin päättivät olla pyrkimättä duuman estämiseen ja pitivät välttämättömänä ottaa siihen osaa.

3. Taktilliset erimielisyydet bolshevikkien ja menshevikkien välillä. Puolueen III edustajakokous. Leninin kirja «Sosialidemokratian kaksi taktiikkaa demokraattisessa vallankumouksessa». Marxilaisen puolueen taktilliset perusteet.

Vallankumous pani liikkeelle kaikki yhteiskuntaluokat. Vallankumouksen aikaansaama käänne maan poliittisessa elämässä siirsi ne pois vanhoista, tutuista asemistaan ja saattoi ne ryhmittymään uudelleen uuden tilanteen mukaisesti. Jokainen luokka, jokainen puolue pyrki määrittelemään taktiikkansa, menettelytapansa, suhteensa muihin luokkiin ja suhteensa hallitukseen. Yksinpä tsaarin hallituksenkin oli pakko määritellä oma uusi taktiikkansa, joka oli sille itselleenkin outo, lupaamalla kutsua koolle «edustuslaitoksen» — Bulyginin duuman.

Sosialidemokraattisenkin puolueen oli määriteltävä oma taktiikkansa. Sitä vaati vallankumouksen jatkuva nousu. Sitä vaativat proletariaatin eteen tulleet lykkäystä sietämättömät käytännön kysymykset aseellisen kapinan järjestämisestä, tsaarin hallituksen kukistamisesta, väliaikaisen vallankumoushallituksen muodostamisesta, sosialidemokratian osallistumisesta tähän hallitukseen, suhtautumisesta talonpoikaistoon, suhtautumisesta liberaaliseen porvaristoon j.m.s. Oli määriteltävä sosialidemokratian yhtenäinen ja harkittu marxilainen taktiikka.

Mutta menshevikkien opportunismin ja hajoitustoiminnan vuoksi oli Venäjän sosialidemokratia tähän aikaan hajonneena

---

* *Zemski sobor* — Venäjän säätyjen edustajain kokous, joka oli XVI—XVII vuosisadoilla kutsuttu koolle neuvottelemaan hallituksen kanssa. — *Suom.*

kahteen ryhmään. Hajaannusta ei voitu vielä pitää täydellisenä, eivätkä nämä kaksi ryhmää olleet vielä *muodollisesti* kahtena eri puolueena, mutta *tosiasiassa* ne muistuttivat suuresti kahta eri puoluetta, joilla oli omat keskuksensa, omat sanomalehtensä.

Hajaannuksen syvenemistä edisti se seikka, että menshevikit lisäsivät heillä puolueen enemmistön kanssa *organisatoorisista* kysymyksistä oleviin vanhoihin erimielisyyksiin uusia erimielisyyksiä, erimielisyyksiä *taktillisista* kysymyksistä.

Yhtenäisen puolueen puuttuminen johti yhtenäisen puoluetaktiikan puuttumiseen.

Tilanteesta olisi selviydytty, jos olisi viipymättä kutsuttu koolle sääntömääräinen III puoluekokous, määritelty edustajakokouksessa yhtenäinen taktiikka ja velvoitettu vähemmistö rehellisesti toteuttamaan edustajakokouksen päätöksiä, alistumaan edustajakokouksen enemmistön päätöksiin. Juuri tällaista ratkaisua ehdottivatkin bolshevikit menshevikeille. Mutta menshevikit eivät halunneet kuulla puhuttavankaan III edustajakokouksesta. Pitäen rikoksena puolueen jättämistä edelleenkin vaille puolueen hyväksymää ja kaikkia puolueen jäseniä velvoittavaa taktiikkaa bolshevikit päättivät ottaa aloitteen III edustajakokouksen koollekutsumiseen.

Edustajakokoukseen oli kutsuttu kaikki puoluejärjestöt, niin bolshevistiset kuin menshevistisetkin. Mutta menshevikit kieltäytyivät osallistumasta III edustajakokoukseen ja päättivät kutsua koolle oman edustajakokouksensa. He sanoivat edustajakokoustaan konferenssiksi, koska heillä oli vähän edustajia, mutta tosiasiassa se oli edustajakokous, menshevikkien puoluekokous, jonka päätöksiä pidettiin velvoittavina kaikille menshevikeille.

Vuoden 1905 huhtikuussa kutsuttiin Lontooseen koolle Venäjän sosialidemokraattisen puolueen III edustajakokous. Edustajakokoukseen saapui 24 edustajaa 20 bolshevistisesta komiteasta. Puolueen kaikki suuret järjestöt olivat edustettuina.

Edustajakokous lausui paheksumisensa menshevikeille, «puolueen irtaantuneelle osalle», ja siirtyi päiväjärjestyksessä oleviin, puolueen taktiikan määrittelyä koskeviin kysymyksiin.

Samanaikaisesti edustajakokouksen kanssa kokoontui Genevessä menshevikkien konferenssi.

«Kaksi edustajakokousta — kaksi puoluetta», siten määritteli Lenin tilanteen.

Sekä edustajakokous että konferenssi käsittelivät itse asiassa yksiä ja samoja taktillisia kysymyksiä, mutta näistä kysymyksistä tehdyt päätökset olivat luonteeltaan suoraan vastakkaiset. Kahdet erilaiset päätöslauselmat, jotka oli hyväksytty edustajakokouksessa ja konferenssissa, toivat ilmi III puoluekokouksen ja menshevikkien konferenssin välisten, bolshevikkien ja menshevikkien välisten taktillisten erimielisyyksien koko syvyyden.

Seuraavassa esitetään näiden erimielisyyksien peruskohdat.

Puolueen III edustajakokouksen taktillinen linja. Edustajakokous oli sitä mieltä, että huolimatta käynnissä olevan vallankumouksen porvarillis-demokraattisesta luonteesta, huolimatta siitä, että se ei voi tällä hetkellä astua kapitalismin vallitessa mahdollisten puitteiden yli, on sen täydellinen voitto ennen kaikkea proletariaatin etujen mukaista, sillä tämän vallankumouksen voitto antaisi proletariaatille mahdollisuuden järjestyä, kohota poliittisesti, hankkia työtätekevien joukkojen poliittisen johtamisen kokemusta ja tottumusta ja siirtyä porvarillisesta vallankumouksesta sosialistiseen vallankumoukseen.

Porvarillis-demokraattisen vallankumouksen täydelliseen voittoon tähtäävää proletariaatin taktiikkaa voi kannattaa ainoastaan talonpoikaisto, sillä se ei voi suoriutua tilanherroista eikä saada tilanherrojen maita ilman vallankumouksen täyttä voittoa. Talonpoikaisto on sen vuoksi proletariaatin luonnollinen liittolainen.

Liberaalista porvaristoa ei kiinnosta tämän vallankumouksen täydellinen voitto, koska se tarvitsee tsaarinvaltaa ruoskana työläisiä ja talonpoikia vastaan, joita se pelkää kaikkein eniten, ja se pyrkii tsaarinvallan säilyttämiseen rajoittaen jonkun verran sen oikeuksia. Sen vuoksi liberaalinen porvaristo pyrkii sovintoon tsaarin kanssa perustuslaillisen monarkian pohjalla.

Vallankumous voittaa vain siinä tapauksessa, jos sitä johtaa proletariaatti, jos proletariaatti vallankumouksen johtajana osaa turvata liiton talonpoikaiston kanssa, jos liberaalinen porvaristo tulee eristetyksi, jos sosialidemokratia ottaa aktiivisesti osaa tsaaria vastaan suunnatun kansankapinan järjestämiseen, jos voitokkaan kapinan tuloksena tulee muodostetuksi väliaikainen vallankumoushallitus, joka kykenee tuhoamaan vastavallankumouksen juuret ja kutsumaan koolle koko kansaa edustavan Perustavan kokouksen; jos sosialidemokratia ei kieltäydy suotuisten ehtojen vallitessa ottamasta osaa väliaikaiseen vallankumoushallitukseen suorittaakseen vallankumouksen loppuun asti.

Menshevikkien konferenssin taktillinen linja. Kun vallankumous on porvarillinen, niin vallankumouksen johtajana voi olla vain liberaalinen porvaristo. Proletariaatin ei ole lähestyttävä talonpoikaistoa, vaan liberaalista porvaristoa. Pääasia on olla pelästyttämättä liberaalista porvaristoa vallankumouksellisuudella ja olla antamatta sille aihetta loitota vallankumouksesta, sillä jos se loittonee vallankumouksesta, niin vallankumous heikkenee.

On mahdollista, että kapina voittaa, mutta sosialidemokratian täytyy kapinan voiton jälkeen siirtyä syrjään, jotta se ei pelästyttäisi liberaalista porvaristoa. On mahdollista, että kapinan tuloksena muodostetaan väliaikainen vallankumoushallitus, mutta sosialidemokratia ei saa missään tapauksessa ottaa siihen osaa, koska tämä hallitus ei tule olemaan luonteeltaan sosialistinen, ja mikä on pääasia, osallistumalla siihen samoin kuin vallankumouksellisuudellaankin voi sosialidemokratia pelästyttää liberaalista porvaristoa ja sillä vahingoittaa vallankumousta.

Vallankumouksen näköalojen kannalta olisi parhainta, jos kutsuttaisiin koolle jonkinlainen Zemski soborin tahi Valtakunnanduuman tapainen edustuslaitos, joka voitaisiin saattaa työväenluokan painostuksen alaiseksi ulkoa päin sen muuttamiseksi Perustavaksi kokoukseksi tahi sen pakottamiseksi kutsumaan koolle Perustava kokous.

Proletariaatilla on omat erikoiset, puhtaasti työläisetunsa, ja sen olisi askarreltava juuri näiden etujensa piirissä eikä pyrittävä johtajaksi porvarilliselle vallankumoukselle, joka on yleispoliittinen vallankumous ja joka koskee niin muodoin kaikkia luokkia eikä vain proletariaattia.

Nämä olivat lyhyesti esitettynä Venäjän sosialidemokraattisen työväenpuolueen kahden ryhmän kaksi taktiikkaa.

Menshevikkien taktiikan klassillisen arvostelun ja bolshevistisen taktiikan nerokkaan perustelun esitti Lenin historiallisessa kirjassaan «Sosialidemokratian kaksi taktiikkaa demokraattisessa vallankumouksessa».

Se ilmestyi vuoden 1905 heinäkuussa, siis kahden kuukauden kuluttua puolueen III edustajakokouksesta. Kirjan otsakkeesta päätellen voisi luulla, että Lenin koskettelee siinä ainoastaan porvarillis-demokraattisen vallankumouksen kauden taktiikka-kysymyksiä ja pitää silmällä vain venäläisiä menshevikkejä. Itse asiassa hän, arvostellessaan menshevikkien taktiikkaa, paljasti samalla kansainvälisen opportunismin taktiikan, kun taas perus-

tellessaan marxilaisten taktiikkaa porvarillisen vallankumouksen kaudella ja tehdessään eron porvarillisen vallankumouksen ja sosialistisen vallankumouksen välillä, hän määritteli samalla marxilaisen taktiikan perusteet porvarillisesta vallankumouksesta sosialistiseen vallankumoukseen siirtymisen kaudella.

Leninin kirjasessa «Sosialidemokratian kaksi taktiikkaa demokraattisessa vallankumouksessa» kehitetyt taktilliset pääkohdat ovat seuraavat:

1) Leninin kirja on sen taktillisen perusajatuksen läpitunkema, että proletariaatti voi ja sen täytyy olla porvarillis-demokraattisen vallankumouksen *johtaja*, porvarillis-demokraattisen vallankumouksen *ohjaaja* Venäjällä.

Lenin tunnusti tämän vallankumouksen porvarillisen luonteen, koska se, kuten hän osoitti, «ei pysty *välittömästi* astumaan pelkän demokraattisen kumouksen puitteiden yli». Mutta hän ei pitänyt sitä huippukerrosten, vaan kansan vallankumouksena, joka saa liikkeeseen koko kansan, koko työväenluokan, koko talonpoikaiston. Sen vuoksi Lenin piti proletariaatin etujen kavalluksena menshevikkien yrityksiä väheksyä porvarillisen vallankumouksen merkitystä proletariaatille, alentaa proletariaatin osaa siinä ja syrjäyttää proletariaatti siitä.

> «Marxilaisuus», kirjoitti Lenin, «ei opeta proletaaria pysymään syrjässä porvarillisesta vallankumouksesta, se ei opeta suhtautumaan siihen välinpitämättömästi eikä luovuttamaan sen johtoa porvaristolle, vaan päinvastoin opettaa mitä tarmokkaimmin osallistumaan siihen, mitä päättävimmin taistelemaan johdonmukaisen proletaarisen demokratismin, kansanvaltaisuuden puolesta, vallankumouksen loppuun asti viemisen puolesta» (*Lenin*, Valitut teokset, I osa, sivu 516).

> «Emme saa unohtaa», kirjoitti Lenin edelleen, «että tällä hetkellä ei ole eikä voi olla muuta keinoa päästä lähemmäksi sosialismia kuin täydellinen poliittinen vapaus, demokraattinen tasavalta» (sama, sivu 564).

Lenin näki ennakolta vallankumouksen kaksi mahdollista lopputulosta:

a) joko se päättyy ratkaisevaan voittoon tsarismista, tsarismin kukistamiseen ja demokraattisen tasavallan pystyttämiseen;

b) tahi, jos voimat eivät riitä, voi se päättyä tsaarin sopimukseen porvariston kanssa kansan kustannuksella, jonkinlaiseen

typistettyyn perustuslakiin, kaikkein luultavimmin perustuslain irvikuvaan.

Proletariaatin etujen mukaista on parempi lopputulos, s.o. ratkaiseva voitto tsarismista. Mutta sellainen lopputulos on mahdollinen vain siinä tapauksessa, jos proletariaatti pystyy tulemaan vallankumouksen johtajaksi, ohjaajaksi.

> «Vallankumouksen lopputulos», kirjoitti Lenin, «riippuu siitä, esiintyykö työväenluokka porvariston auttajana, jonka rynnistyksen voima itsevaltiutta vastaan on väkevä, mutta joka poliittisesti on voimaton, vai esiintyykö se kansanvallankumouksen johtajana» (sama, sivut 488—489).

Lenin oli sitä mieltä, että proletariaatilla on kaikki *mahdollisuudet* päästä porvariston auttajan osasta ja tulla porvarillisdemokraattisen vallankumouksen johtajaksi. Nämä mahdollisuudet ovat Leninin mukaan seuraavat:

Ensiksikin «proletariaatin, asemansa puolesta kaikkein edistyneimmän ja ainoan johdonmukaisesti vallankumouksellisen luokan kutsumuksena on johtotehtävän toteuttaminen Venäjän yleisdemokraattisessa vallankumousliikkeessä» (sama, sivu 533).

Toiseksi, proletariaatilla on oma, porvaristosta riippumaton poliittinen puolueensa, joka antaa sille mahdollisuuden liittyä «yhtenäiseksi ja itsenäiseksi poliittiseksi voimaksi» (sama, sivu 533).

Kolmanneksi, proletariaattia kiinnostaa enemmän vallankumouksen ratkaiseva voitto kuin porvaristoa, sillä «porvarillinen vallankumous on *määrätyssä mielessä edullisempi* proletariaatille kuin porvaristolle» (sama, sivu 514).

> «Porvaristolle on edullista nojautua», kirjoitti Lenin, «joihinkin menneisyyden jätteisiin taistellessaan proletariaattia vastaan, esimerkiksi monarkiaan, vakinaiseen armeijaan y.m.s. Porvaristolle on edullista se, että porvarillinen vallankumous ei lakaisisi pois liian päättävästi kaikkia menneisyyden jätteitä, vaan jättäisi jäljelle muutamia niistä, s.o. että tämä vallankumous ei olisi täysin johdonmukainen, ei menisi loppuun asti, ei olisi päättävä ja säälimätön... Porvaristolle on edullisempaa, että välttämättömät muutokset porvarillisdemokraattiseen suuntaan tapahtuisivat hitaammin, asteettaisemmin, varovaisemmin, epäröivämmin, reformitietä eikä vallankumoustietä... että nämä muutokset kehittäisivät mahdollisimman vähän rahvaan, s.o. talonpoikaiston ja erikoi-

sesti työläisten vallankumouksellista omaa toimintaa, aloitekykyä ja tarmoa. Muuten työläisille tulee sitä helpommaksi «muuttaa kivääri olalta toiselle», kuten ranskalaiset sanovat, s.o. suunnata porvaristoa itseään vastaan se ase, jolla porvarillinen vallankumous varustaa heidät, se vapaus, jonka se antaa, ne kansanvaltaiset laitokset, jotka syntyvät maaorjuudesta puhdistetulla maaperällä. Työväenluokalle on päinvastoin edullisempaa, että välttämättömät muutokset porvarillis-demokraattiseen suuntaan eivät nimenomaan tapahtuisi reformitietä, vaan vallankumouksellista tietä, sillä reformitie on viivyttelyjen, lykkäysten, kansan elimistön mätänevien osien tuskallisen hitaan kuolemisen tie. Niiden mätänemisestä kärsivät ennen kaikkea ja kaikkein eniten proletariaatti ja talonpoikaisto. Vallankumoustie on nopean, proletariaatille kaikkein kivuttomimman leikkauksen tie, mätänevien osien suoranaisen poistamisen tie, kaikkein vähimmän myöntyväisyyden ja varovaisuuden tie monarkian ja sitä vastaavien iljettävien ja tympäisevien, mätäin ja mätänemisellään ilmaa saastuttavien laitosten suhteen» (*Lenin*, Valitut teokset, I osa, sivut 514—515).

«Sen vuoksi», jatkoi Lenin, «proletariaatti taisteleekin eturivissä tasavallan puolesta heittäen halveksuen syrjään sellaiset tyhmät ja sen arvoa alentavat neuvot, että on muka otettava lukuun porvariston loittoneminen» (sama, sivu 554).

Jotta vallankumouksen proletaarisen johtamisen *mahdollisuudet* muuttuisivat *todellisuudeksi*, jotta proletariaatti *tosiasiassa* tulisi porvarillisen vallankumouksen johtajaksi, ohjaajaksi — sitä varten on Leninin mukaan välttämätöntä ainakin kaksi ehtoa.

Sitä varten on ensinnäkin välttämätöntä, että proletariaatilla olisi liittolainen, jonka edut vaativat ratkaisevaa voittoa tsarismista ja joka voidaan taivuttaa hyväksymään proletariaatti johtajakseen. Tätä vaatii itse johtamisajatus, sillä johtaja lakkaa olemasta johtaja, jollei ole johdettavia, ohjaaja lakkaa olemasta ohjaaja, jollei ole ohjattavia. Sellaisena liittolaisena Lenin piti talonpoikaistoa.

Sitä varten on toiseksi välttämätöntä, että luokka, joka taistelee proletariaatin kanssa vallankumouksen johtamisesta ja pyrkii itse pääsemään sen ainoaksi johtajaksi, tungettaisiin pois

johtoasemasta ja eristettäisiin. Tätä vaatii myöskin itse johtamisajatus, jonka mukaan vallankumouksella ei voi olla kahta johtajaa. Sellaisena luokkana Lenin piti liberaalista porvaristoa.

«Johdonmukaisena taistelijana kansanvaltaisuuden puolesta», kirjoitti Lenin, «voi olla vain proletariaatti. Voitokkaaksi taistelijaksi kansanvaltaisuuden puolesta se voi päästä vain sillä ehdolla, jos sen vallankumoukselliseen taisteluun yhtyy talonpoikaiston joukko» (sama, sivu 523).

Ja edelleen:

«Talonpoikaistoon kuuluu joukko puoliproletaarisia aineksia pikkuporvarillisten ainesten ohella. Tämä tekee sen myöskin horjuvaksi, pakottaen proletariaatin yhtymään tiukaksi luokkapuolueeksi. Mutta talonpoikaiston horjuvaisuus eroaa perinjuurin porvariston horjuvaisuudesta, sillä talonpoikaiston edut eivät tällä hetkellä vaadi niin paljon yksityisomistuksen ehdotonta säilyttämistä kuin tilanherrojen maan, tämän omistuksen yhden päälajin, poisottamista. Tulematta siitä sosialistiseksi, lakkaamatta olemasta pikkuporvarillinen, talonpoikaistosta voi tulla demokraattisen vallankumouksen täydellinen ja mitä radikaalisin kannattaja. Talonpoikaistosta tulee ehdottomasti sellainen, jos vain sitä valistava vallankumouksellisten tapahtumain kulku ei katkea liian aikaisin porvariston kavalluksen ja proletariaatin tappion tähden. Talonpoikaistosta tulee välttämättömästi mainitulla ehdolla vallankumouksen ja tasavallan tuki, sillä vain täydellisesti voittanut vallankumous voi antaa talonpoikaistolle maareformien alalla *kaiken*, antaa *kaiken sen*, mitä talonpoikaisto tahtoo, mistä se unelmoi, mikä on todellakin välttämätön sille» (sama, sivu 554).

Eritellen menshevikkien vastaväitteitä, joilla he vakuuttelivat, että sellainen bolshevikkien taktiikka «saattaa porvarilliset luokat loittonemaan vallankumouksesta ja siten heikentää sen vauhtia», ja luonnehtien nämä vastaväitteet «vallankumouksen kavallustaktiikaksi», taktiikaksi, joka muuttaa «proletariaatin porvarillisten luokkien surkeaksi lisäkkeeksi», Lenin kirjoitti:

«Se, joka todella ymmärtää talonpoikaiston tehtävän voitokkaassa Venäjän vallankumouksessa, ei saattaisi sanoa, että vallankumouksen kantovoima, vauhti heikkenee, kun porvaristo loittonee siitä. Sillä tosiasiassa vasta silloin Venäjän vallankumous pääsee todelliseen vauhtiin, vasta

silloin se pääsee todella kaikkein suurimpaan vallankumoukselliseen vauhtiin, mikä on mahdollista porvarillis-demokraattisen kumouksen kaudella, kun porvaristo loittonee ja talonpoikaiston joukko esiintyy aktiivisena vallankumouksellisena proletariaatin rinnalla. Tullakseen johdonmukaisesti loppuun asti viedyksi on demokraattisen vallankumouksemme nojauduttava sellaisiin voimiin, jotka kykenevät tekemään tehottomaksi porvariston kiertämättömän epäjohdonmukaisuuden, s.o. voimiin, jotka kykenevät nimenomaan «loitontamaan sen» (*Lenin*, Valitut teokset, I osa, sivu 555).

Sellainen on Leninin kirjassa «Sosialidemokratian kaksi taktiikkaa demokraattisessa vallankumouksessa» kehitetty taktillinen perusajatus proletariaatista porvarillisen vallankumouksen johtajana, taktillinen perusajatus proletariaatin hegemoniasta (johtoasemasta) porvarillisessa vallankumouksessa.

Se oli marxilaisen puolueen uusi kanta porvarillis-demokraattisen vallankumouksen taktiikan kysymyksistä. Se erosi syvästi siihen asti marxilaisessa asevarastossa käytännössä olleista taktillisista kannanotoista. Siihen asti oli ollut siten, että porvarillisissa vallankumouksissa, esimerkiksi Lännessä, oli porvaristo suorittanut johtavaa osaa, proletariaatti oli esiintynyt tahtoen tai tahtomattaan porvariston auttajana, ja talonpoikaisto oli ollut porvariston reservinä. Marxilaiset pitivät sellaista yhdistelmää enemmän tai vähemmän kiertämättömänä sillä nimenomaisella varauksella, että proletariaatin täytyy tällöin puolustaa mahdollisuuden mukaan lähimpiä luokkavaatimuksiaan ja sillä täytyy olla oma poliittinen puolueensa. Nyt, uudessa historiallisessa tilanteessa, asia sai Leninin kannan mukaan sellaisen käänteen, että proletariaatista tuli porvarillisen vallankumouksen johtava voima, porvaristo tungettiin pois vallankumouksen johdosta ja talonpoikaisto muuttui proletariaatin reserviksi.

Sellaiset jutut, että Plehanov «myöskin oli» proletariaatin hegemonian kannalla, perustuvat väärinymmärrykseen. Plehanov koketeerasi proletariaatin hegemonian aatteella eikä kieltäytynyt tunnustamasta sitä sanoissa — se on totta, mutta tosiasiassa hän oli tämän aatteen ydinajatusta vastaan. Proletariaatin hegemonia merkitsee proletariaatin johtoasemaa porvarillisessa vallankumouksessa, proletariaatin ja talonpoikaiston *liitto*politiikan vallitessa, liberaalisen porvariston *eristämis*politiikan vallitessa.

Plehanov sitä vastoin, kuten tunnettua, *vastusti* liberaalisen porvariston eristämisen politiikkaa, *kannatti luokkasovinnon* politiikkaa liberaalisen porvariston kanssa, *vastusti* proletariaatin ja talonpoikaiston liittopolitiikkaa. Itse asiassa Plehanovin taktillinen kanta oli menshevistinen proletariaatin hegemonian kieltämisen kanta.

2) Tärkeimpänä keinona tsarismin kukistamiseksi ja demokraattisen tasavallan valloittamiseksi Lenin piti voitokasta aseellista kansankapinaa. Päinvastoin kuin menshevikit oli Lenin sitä mieltä, että «yleisdemokraattinen vallankumouksellinen liike *on jo johtanut* aseellisen kapinan *välttämättömyyteen*», että «proletariaatin järjestäminen kapinaa varten» on jo «tullut päiväjärjestykseen yhtenä puolueen oleellisista, tärkeimmistä ja *välttämättömistä* tehtävistä», että «on ryhdyttävä *mitä tarmokkaimpiin* toimenpiteisiin proletariaatin aseistamiseksi ja kapinan välittömän johtamisen mahdollisuuden turvaamiseksi» (sama, sivu 533).

Joukkojen valmistamiseksi kapinaan ja itse kapinan tekemiseksi koko kansan kapinaksi Lenin piti välttämättömänä esittää joukoille sellaisia tunnuksia, sellaisia kehoituksia, jotka voisivat päästää valloilleen joukkojen vallankumouksellisen aloitteellisuuden, järjestää ne kapinaa varten ja saattaa tsarismin valtakoneisto epäkuntoon. Sellaisina tunnuksina hän piti puolueen III edustajakokouksen taktillisia päätöksiä, joiden puolustamiselle oli omistettu Leninin kirja «Sosialidemokratian kaksi taktiikkaa demokraattisessa vallankumouksessa».

Sellaisina tunnuksina hän piti:

a) «poliittisten joukkolakkojen» järjestämistä, «joilla voi olla suuri merkitys kapinan alussa ja itse sen kulussa» (sama, sivu 533);

b) «8-tuntisen työpäivän ja muiden päiväjärjestyksessä olevien työväenluokan vaatimusten viipymätöntä toteuttamista vallankumoustietä» (sama, sivu 503);

c) «vallankumouksellisten talonpoikaiskomiteoiden viipymätöntä järjestämistä kaikkien demokraattisten uudistusten suorittamiseksi» vallankumoustietä aina tilanherrojen maiden pakkoluovutukseen asti (sama, sivu 547);

d) työläisten aseistamista.

Tässä ovat erikoisen mielenkiintoisia kaksi kohtaa:

Ensiksikin, kaupungissa 8-tuntisen työpäivän ja maaseudulla demokraattisten muutosten *vallankumouksellisen* toteuttamisen taktiikka, s.o. sellainen toteuttaminen, joka ei piittaa viranomai-

sista, ei välitä laista, ei ota lukuun viranomaisia eikä laillisuutta, murskaa olemassaolevat lait ja säätää uuden järjestyksen omavaltaisesti, lupaa kysymättä. Tämä oli uusi taktillinen keino, jonka soveltaminen halvaannutti tsarismin valtakoneiston ja päästi valloilleen joukkojen aktiivisuuden ja luovan aloitekyvyn. Tämän taktiikan perustalla syntyivät kaupungissa vallankumoukselliset lakkokomiteat ja maaseudulla vallankumoukselliset talonpoikaiskomiteat, joista ensinmainitut kehittyivät sittemmin työväen edustajain Neuvostoiksi ja viimemainitut talonpoikaisedustajain Neuvostoiksi.

Toiseksi, *poliittisten joukkolakkojen* järjestäminen, poliittisten yleislakkojen järjestäminen, joilla sitten, vallankumouksen kuluessa, oli ensiarvoinen merkitys joukkojen vallankumouksellisessa mobilisoimisessa. Tämä oli proletariaatin käsissä uusi, hyvin tärkeä ase, joka oli ollut siihen asti tuntematon marxilaisten puolueiden käytännöllisessä toiminnassa ja joka sittemmin yleisesti tunnustettiin oikeaksi.

Lenin oli sitä mieltä, että voitokkaan kansankapinan seurauksena tsaarin hallituksen tilalle täytyy saada väliaikainen vallankumoushallitus. Väliaikaisen vallankumoushallituksen tehtäviä ovat vallankumouksen valloitusten lujittaminen, vastavallankumouksen vastarinnan tukahduttaminen ja Venäjän sosialidemokraattisen työväenpuolueen minimiohjelman toteuttaminen. Lenin piti ratkaisevaa voittoa tsarismista mahdottomana ilman näiden tehtävien toteuttamista. Mutta näiden tehtävien toteuttamiseksi ja ratkaisevan voiton saavuttamiseksi tsarismista ei väliaikainen vallankumoushallitus saa olla tavallinen hallitus, vaan voittaneiden luokkien, työläisten ja talonpoikien, diktatuurin hallitus, sen täytyy olla proletariaatin ja talonpoikaiston vallankumouksellista diktatuuria. Vedoten siihen Marxin tunnettuun lauseeseen, että «jokainen väliaikainen valtiojärjestys vallankumouksen jälkeen vaatii diktatuuria ja vieläpä tarmokasta diktatuuria», Lenin tuli siihen johtopäätökseen, että väliaikainen vallankumoushallitus, jos se tahtoo turvata ratkaisevan voiton tsarismista, ei voi olla mitään muuta kuin proletariaatin ja talonpoikaiston diktatuuria.

> «Vallankumouksen ratkaiseva voitto tsarismista», kirjoitti Lenin, «on *proletariaatin ja talonpoikaiston vallankumouksellis-demokraattista diktatuuria*... Ja sellainen voitto tulee olemaan nimenomaan diktatuuria, s.o. sen täytyy vält-

tämättömästi nojata sotavoimaan, joukkojen aseistamiseen, kapinaan eikä joihinkin «laillista», «rauhallista tietä» luotuihin laitoksiin. Se voi olla vain diktatuuria sen tähden, että proletariaatille ja talonpoikaistolle viipymättä ja välttämättömästi tarpeellisten muutosten toteuttaminen aiheuttaa tilanherrojen, suurporvarien ja tsarismin epätoivoisen vastarinnan. Ilman diktatuuria on mahdotonta murtaa tätä vastarintaa, torjua vastavallankumouksellisia yrityksiä. Mutta siitä ei tule tietenkään sosialistinen, vaan demokraattinen diktatuuri. Se ei voi kajota (ilman monia vallankumouksellisen kehityksen väliasteita) kapitalismin perustuksiin. Se voi parhaimmassa tapauksessa suorittaa maaomaisuuden perinpohjaisen uudelleenjaon talonpoikaiston hyväksi, toteuttaa johdonmukaisen ja täydellisen kansanvaltaisuuden aina tasavaltaan asti, repiä juurineen kaikki aasialaiset, orjamaiset piirteet ei ainoastaan maalais-, vaan tehdaselämästäkin, panna alulle työläisten aseman tuntuvan parantamisen ja heidän elintasonsa kohottamisen, ja vihdoin suorittaa tehtävän, joka on viimeinen järjestyksessä, mutta ei tärkeydessä — levittää vallankumouspaloa Eurooppaan. Sellainen voitto ei suinkaan tee meidän porvarillisesta vallankumouksestamme sosialistista vallankumousta; demokraattinen kumous ei mene välittömästi porvarillisten yhteiskunta- ja taloussuhteiden puitteiden yli; mutta siitä huolimatta sellaisen voiton merkitys on jättiläismäinen sekä Venäjän että koko maailman tulevalle kehitykselle. Ei mikään kohota niin suuressa määrin koko maailman proletariaatin vallankumouksellista energiaa, ei mikään lyhennä niin paljon sen täydelliseen voittoon johtavaa tietä kuin tämä Venäjällä alkaneen vallankumouksen ratkaiseva voitto» (*Lenin*, Valitut teokset, I osa, sivut 519—520).

Mitä tulee sosialidemokratian suhteeseen väliaikaiseen vallankumoushallitukseen ja sosialidemokratian siihen osallistumisen sallittavuuteen, niin Lenin puolusti täydellisesti puolueen III edustajakokouksen vastaavaa päätöslauselmaa, joka kuuluu:

«Riippuen voimasuhteista ja muista tekijöistä, joita ei voida edeltäpäin tarkasti määritellä, voidaan sallia puolueemme valtuutettujen osallistuminen väliaikaiseen vallankumoushallitukseen säälimättömän taistelun käymiseksi kaikkia vastavallankumouksellisia yrityksiä vastaan ja työ-

väenluokan itsenäisten etujen puolustamiseksi; sellaisen osallistumisen välttämättömäksi ehdoksi asetetaan puolueen tiukka valvonta valtuutettuihinsa nähden ja täydelliseen sosialistiseen kumoukseen pyrkivän ja sikäli kaikkiin porvarillisiin puolueisiin leppymättömän vihamielisesti suhtautuvan sosialidemokratian riippumattomuuden horjumaton säilyttäminen; riippumatta siitä, tuleeko sosialidemokratian osallistuminen väliaikaiseen vallankumoushallitukseen mahdolliseksi, on propagoitava mitä laajimmissa proletariaatin kerroksissa sitä ajatusta, että on alituisesti painostettava väliaikaista hallitusta aseistetun ja sosialidemokratian johtaman proletariaatin taholta vallankumouksen saavutusten suojelemiseksi, lujittamiseksi ja laajentamiseksi» (*Lenin*, Valitut teokset, I osa, sivu 493).

Lenin torjui menshevikkien vastaväitteet, että väliaikainen hallitus on sittenkin porvarillinen hallitus ja että ei saa sallia sosialidemokraattien osallistumista sellaiseen hallitukseen, jollei haluta tehdä samaa virhettä, jonka teki Ranskan porvarilliseen hallitukseen osallistunut ranskalainen sosialisti Millerand. Samalla Lenin osoitti, että menshevikit sekoittavat tässä kaksi *eri* asiaa ja tuovat julki kyvyttömyytensä suhtautua kysymykseen marxilaisesti: Ranskassa oli puhe sosialistien osallistumisesta *taantumukselliseen* porvarilliseen hallitukseen sellaisena aikana, jolloin tästä maasta *puuttui* vallankumouksellinen tilanne, ja tämä velvoitti sosialisteja olemaan osallistumatta sellaiseen hallitukseen. Sitävastoin Venäjällä on puhe sosialistien osallistumisesta *vallankumoukselliseen* porvarilliseen hallitukseen, joka taistelee *vallankumouksen voiton* puolesta vallankumoustaistelun *ollessa kuumimmillaan* — mikä tekee *sallittavaksi* ja suotuisten ehtojen vallitessa *velvoittavaksi* sosialidemokratian osallistumisen sellaiseen hallitukseen, lyödäkseen vastavallankumousta ei ainoastaan «alhaaltapäin», ulkoapäin, vaan myöskin «ylhäältäpäin», hallituksesta.

3) Taistellessaan porvarillisen vallankumouksen voiton ja demokraattisen tasavallan saavuttamisen puolesta Lenin ei ensinkään aikonut juuttua kiinni demokraattiselle asteelle ja rajoittaa vallankumousliikettä porvarillis-demokraattisten tehtävien täyttämiseen. Päinvastoin: Lenin oli sitä mieltä, että kohta demokraattisten tehtävien täyttämisen jälkeen täytyy alkaa proletariaatin ja muiden riistettyjen joukkojen taistelun *sosialistisen* vallankumouksen puolesta. Lenin tiesi tämän ja piti sosialidemokratian velvol-

lisuutena ryhtyä kaikkiin toimenpiteisiin, jotta porvarillis-demokraattinen vallankumous alkaisi edelleen *kasvaessaan muuttua* sosialistiseksi vallankumoukseksi. Proletariaatin ja talonpoikaiston diktatuuri ei ollut Leninin mukaan tarpeellinen sitä varten, että se, saatettuaan vallankumouksen lopulliseen voittoon tsarismista, *päättäisi* vallankumouksen siihen, vaan sitä varten, että se *pitkittäisi* mahdollisimman paljon vallankumoustilaa, tuhoaisi perinpohjin vastavallankumouksen jäännökset, levittäisi Eurooppaan vallankumouksen liekin ja annettuaan proletariaatin sillä aikaa valistua poliittisesti ja järjestäytyä suureksi armeijaksi, alottaisi suoranaisen siirtymisen sosialistiseen vallankumoukseen.

Puhuessaan porvarillisen vallankumouksen kantovoimasta ja siitä, minkälaisen luonteen marxilaisen puolueen täytyisi antaa tälle kantovoimalle, Lenin kirjoitti:

> «Proletariaatin täytyy viedä loppuun asti demokraattinen vallankumous yhdistäen mukaansa talonpoikaiston joukon, murtaakseen väkivalloin itsevaltiuden vastarinnan ja tehdäkseen tehottomaksi porvariston horjuvaisuuden. Proletariaatin täytyy suorittaa sosialistinen vallankumous yhdistäen mukaansa väestön puoliproletaaristen ainesten joukon, murtaakseen pakolla porvariston vastarinnan ja tehdäkseen tehottomaksi talonpoikaiston ja pikkuporvariston horjuvaisuuden. Sellaiset ovat proletariaatin tehtävät, joista uusiskralaisilla (s.o. menshevikeillä. — *Toim.*) on niin ahdas käsitys kaikissa vallankumouksen kantovoimaa koskevissa järkeilyissään ja päätöslauselmissaan» (sama, sivut 555—556).

Tahi vielä:

> «Koko kansan ja erikoisesti talonpoikaiston etunenässä — täyden vapauden puolesta, johdonmukaisen demokraattisen vallankumouksen puolesta, tasavallan puolesta! Kaikkien työtätekevien ja riistettyjen etunenässä — sosialismin puolesta! Sellaisen täytyy tosiasiassa olla vallankumouksellisen proletariaatin politiikan, sellainen on luokkatunnus, jonka elähdyttämän ja määräämän täytyy olla työväenpuolueen jokaisen taktillisen kysymyksen ratkaisun, jokaisen käytännöllisen askeleen vallankumouksen aikana» (sama, sivu 565).

Hälventääkseen kaikki epäselvyydet Lenin selitti kahden kuukauden kuluttua kirjansa «Kaksi taktiikkaa» ilmestymisestä kirjoituksessaan «Sosialidemokratian suhde talonpoikaisliikkeeseen»:

«Demokraattisesta vallankumouksesta me alamme heti siirtyä, juuri voimiemme, valveutuneen ja järjestyneen proletariaatin voimien mukaan, alamme siirtyä sosialistiseen vallankumoukseen. Me olemme keskeytymättömän vallankumouksen kannalla. Me emme pysähdy puolitiehen» (*Lenin*, Valitut teokset, I osa, sivu 593).

Se oli uusi kanta porvarillisen ja sosialistisen vallankumouksen keskinäisiä suhteita koskevasta kysymyksestä, uusi teoria voimien uudelleenryhmittämisestä proletariaatin ympärille porvarillisen vallankumouksen lopulla suoranaista siirtymistä varten sosialistiseen vallankumoukseen — teoria porvarillis-demokraattisen vallankumouksen *kasvaessaan muuttumisesta* sosialistiseksi vallankumoukseksi.

Esittäessään tämän uuden kannan Lenin nojasi ensinnäkin Marxin viime vuosisadan 40-luvun lopulla «Vetoomuksessa Kommunistien liitolle» esittämään tunnettuun lausuntoon keskeytymättömästä vallankumouksesta ja toiseksi Marxin tunnettuun ajatukseen vallankumouksellisen talonpoikaisliikkeen yhdistämisen välttämättömyydestä proletaariseen vallankumoukseen, mikä ajatus on esitetty v. 1856 Engelsille osoitetussa kirjeessä, jossa Marx sanoi: «koko juttu Saksassa tulee riippumaan siitä, onko mahdollista tukea proletaarista vallankumousta jonkinlaisella talonpoikaissodan toisella painoksella». Mutta näitä Marxin nerokkaita ajatuksia ei sittemmin kehitetty Marxin ja Engelsin teoksissa, ja II Internationalen teoreetikot ryhtyivät kaikkiin toimenpiteisiin haudatakseen ne ja jättääkseen ne unhoitukseen. Leninin osaksi joutui tehtävä vetää päivän valoon Marxin unohdetut lausunnot ja palauttaa ne täydellisesti entiseen arvoonsa. Mutta palauttaen arvoonsa nämä Marxin lausunnot Lenin ei rajoittunut — eikä voinut rajoittua — niiden yksinkertaiseen toistamiseen, vaan kehitti niitä edelleen ja muokkasi ne uudelleen sosialistisen vallankumouksen johdonmukaiseksi teoriaksi tuoden esille uuden seikan, sosialistiselle vallankumoukselle *välttämättömän* seikan — proletariaatin sekä kaupungin ja maaseudun puoliproletaaristen aineksen *liiton* proletaarisen vallankumouksen voiton *ehtona*.

Tämä kanta löi pirstoiksi länsieurooppalaisen sosialidemokratian taktilliset asenteet. Tuo sosialidemokratia lähti siitä, että porvarillisen vallankumouksen jälkeen talonpoikaisjoukkojen, niihin luettuna maalaisköyhälistönkin joukkojen, täytyy välttämättä loitota vallankumouksesta, minkä johdosta porvarillisen

vallankumouksen jälkeen täytyy tulla pitkän *väliajan*, pitkän, 50—100 vuotta, ellei kauempaa kestävän «rauhan»-kauden, jonka kuluessa proletariaattia riistetään «rauhallisin» keinoin ja porvaristo rikastuu «laillisesti», kunnes saapuu uuden, sosialistisen vallankumouksen aika.

Se oli uusi teoria *sosialistisesta* vallankumouksesta, jota ei suorita eristetty proletariaatti *koko* porvaristoa vastaan, vaan proletariaatti-hegemoni, jolla on *liittolaisia* väestön puoliproletaaristen ainesten muodossa, miljoonien «työtätekevien ja riistettyjen joukkojen» muodossa.

Tämän teorian mukaisesti täytyi proletariaatin hegemonian porvarillisessa vallankumouksessa, proletariaatin ja talonpoikaiston ollessa keskenään *liitossa*, muuttua edelleen kasvaessaan proletariaatin hegemoniaksi sosialistisessa vallankumouksessa proletariaatin ja muiden työtätekevien ja riistettyjen joukkojen ollessa keskenään *liitossa*, ja proletariaatin ja talonpoikaiston demokraattisen diktatuurin täytyi valmistaa maaperää proletariaatin sosialistiselle diktatuurille.

Se kumosi länsieurooppalaisten sosialidemokraattien siihen asti käytännössä olleen teorian, joka kielsi kaupungin ja maaseudun puoliproletaaristen joukkojen vallankumoukselliset mahdollisuudet ja joka lähti siitä, että «paitsi porvaristoa ja proletariaattia me emme näe muita yhteiskunnallisia voimia, joihin meillä voisivat nojautua oppositiota tahi vallankumousta koskevat sommitelmat» (länsieurooppalaisille sosialidemokraateille tyypilliset Plehanovin sanat).

Länsieurooppalaiset sosialidemokraatit olivat sitä mieltä, että proletariaatti tulee olemaan sosialistisessa vallankumouksessa *yksin*, *koko* porvaristoa vastaan, *ilman* liittolaisia, *kaikkia* eiproletaarisia luokkia ja kerroksia vastaan. He eivät halunneet ottaa lukuun sitä tosiasiaa, että pääoma ei riistä vain proletaareja, vaan kaupungin ja maaseudun miljoonia puoliproletaarisiakin kerroksia, jotka ovat kapitalismin polkemia ja voivat olla proletariaatin liittolaisina taistelussa yhteiskunnan vapauttamiseksi kapitalistisesta ikeestä. Sen vuoksi länsieurooppalaiset sosialidemokraatit olivat sitä mieltä, että sosialistisen vallankumouksen ehdot Euroopassa eivät olleet vielä kypsyneet, että näitä ehtoja voidaan pitää kypsyneinä vasta silloin, kun proletariaatti tulee kansakunnan enemmistöksi, yhteiskunnan enemmistöksi sen tulevan taloudellisen kehityksen seurauksena.

Tämän länsieurooppalaisten sosialidemokraattien mädän ja epäproletaarisen kannan kaatoi kumoon Leninin teoria sosialistisesta vallankumouksesta.

Leninin teoriassa ei ollut vielä suoranaista johtopäätöstä sosialismin voiton mahdollisuudesta yhdessä erillisessä maassa. Mutta siihen sisältyivät kaikki tahi melkein kaikki perusainekset, jotka olivat välttämättömät sellaisen johtopäätöksen tekemiseksi ennemmin tahi myöhemmin.

Kuten tunnettua, sellaiseen johtopäätökseen Lenin tuli vuonna 1915 eli kymmenen vuoden kuluttua.

Sellaiset ovat Leninin hänen historiallisessa kirjassaan «Sosialidemokratian kaksi taktiikkaa demokraattisessa vallankumouksessa» kehittämät taktilliset perusajatukset.

Tämän Leninin teoksen historiallinen merkitys on ennen kaikkea siinä, että se löi aatteellisesti kumoon menshevikkien pikkuporvarillisen taktillisen kannan, aseisti Venäjän työväenluokan porvarillis-demokraattisen vallankumouksen edelleen kehittämistä varten, uutta hyökkäystä varten tsarismia vastaan ja avasi venäläisille sosialidemokraateille selvän näköalan porvarillisen vallankumouksen sosialistiseksi vallankumoukseksi muuttumisen välttämättömyydestä.

Mutta tähän ei supistu Leninin teoksen merkitys. Sen tavattoman arvokas merkitys on siinä, että se rikastutti marxilaisuutta uudella vallankumouksen teorialla ja laski perustan sille bolshevikkipuolueen vallankumoukselliselle taktiikalle, jonka avulla maamme proletariaatti sai vuonna 1917 voiton kapitalismista.

4. Vallankumouksen jatkuva nousu. Yleisvenäläinen poliittinen lakko vuoden 1905 lokakuussa. Tsarismin perääntyminen. Tsaarin manifesti. Työväen edustajien Neuvostojen synty.

Vuoden 1905 syksyyn mennessä vallankumouksellinen liike käsitti koko maan. Se kasvoi suunnattoman voimakkaasti.

Syyskuun 19 päivänä alkoi Moskovassa kirjaltajien lakko. Se levisi Pietariin ja useihin muihin kaupunkeihin. Itse Moskovassa kirjaltajien lakkoa kannattivat muiden tuotantoalojen työläiset, se muuttui poliittiseksi yleislakoksi.

Lokakuun alussa alkoi lakko Moskovan—Kasanin rautatiellä. Päivän kuluttua lakko käsitti koko Moskovan rautatiesolmun. Pian maan kaikki rautatiet olivat lakossa. Posti- ja lennätinlaitos keskeyttivät työn. Venäjän eri kaupungeissa työläiset kokoontuivat monituhantisiin kokouksiin ja päättivät keskeyttää työt. Lakko valtasi tehtaan toisensa jälkeen, alueen toisensa jälkeen. Lakkoileviin työläisiin yhtyivät pikkuvirkamiehet, opiskelijat, intelligenssi — asianajajat, insinöörit, lääkärit.

Lokakuun poliittisesta lakosta tuli yleisvenäläinen suurlakko, joka käsitti melkein koko maan aina kaikkein kaukaisimpiin seutuihin asti, melkein kaikki työläiset aina kaikkein takapajuisimpiin kerroksiin asti. Poliittiseen suurlakkoon osallistui noin miljoonan verran pelkkiä teollisuustyöläisiä, ottamatta lukuun rautatieläisiä, posti- ja lennätinvirkailijoita ja muita, jotka myöskin lisäsivät suuresti lakkolaisten lukua. Koko maan elämä pysähtyi. Hallituksen voima halvaantui.

Työväenluokka oli ryhtynyt johtamaan kansanjoukkojen taistelua itsevaltiutta vastaan.

Bolshevikkien tunnus poliittisesta joukkolakosta oli tuottanut tuloksensa.

Proletaarisen liikkeen voiman ja mahdin osoittanut lokakuun suurlakko pakotti hirveästi säikähtyneen tsaarin esittämään lokakuun 17 päivän manifestin. Vuoden 1905 lokakuun 17 päivän manifestissa luvattiin kansalle «kansalaisvapauksien järkkymättömät perusteet: todellinen persoonallinen loukkaamattomuus, omantunnon-, sanan-, kokoontumis- ja yhdistymisvapaus». Luvattiin kutsua kokoon lakiasäätävä duuma, osallistaa vaaleihin kaikki väestöluokat.

Siten oli vallankumouksen voimalla pyyhkäisty pois neuvotteleva Bulyginin duuma. Bolshevistinen boikottitaktiikka Bulyginin duumaan nähden oli osottautunut oikeaksi.

Ja kuitenkin tästä huolimatta oli lokakuun 17 päivän manifesti kansanjoukkojen pettämistä, tsaarin juoni, jonkinlainen välttämätön hengähdysaika, jonka tsaari tarvitsi herkkäuskoisten nukuttamiseksi, ajan voittamiseksi, voimien kokoamiseksi ja sen jälkeen iskun antamiseksi vallankumoukselle. Tsaarin hallitus, joka lupasi sanoissa vapauden, ei tosiasiassa antanut mitään oleellista. Työläiset ja talonpojat eivät siihen mennessä olleet saaneet hallitukselta mitään paitsi lupauksia. Odotetun laajan poliittisen amnestian asemesta annettiin lokakuun 21 pnä amnestia poliittis-

ten vankien mitättömälle osalle. Samanaikaisesti hallitus, pyrkien hajottamaan kansan voimat, järjesti useita verisiä juutalaispogromeja, joiden aikana tuhoutui tuhansia ihmisiä, ja kostaakseen vallankumoukselle muodosti poliisien rosvojärjestöt: «Venäjän kansan liiton» ja «Arkkienkeli Mikaelin liiton». Kansa risti nämä järjestöt, joissa huomattavaa osaa näyttelivät taantumukselliset tilanherrat, kauppiaat, papit ja puolirikolliset irtolaisainekset, «mustaksi sotniaksi». Mustasotnialaiset pieksivät ja murhasivat julkisesti poliisin avulla eturivin työläisiä, vallankumouksellisia intelligenttejä, ylioppilaita, suorittivat murhapolttoja ja ammuskelivat kansalaiskokousten osanottajia. Sellaisilta näyttivät tsaarin manifestin siihenastiset tulokset. Kansan suussa kulki silloin tsaarin manifestista tehty tällainen laulunpätkä:

«Keisari säikähti julistamaan:
Vainaille vapaus, elävät — vankilaan».

Bolshevikit selittivät joukoille, että lokakuun 17 päivän manifesti on ansa. Hallituksen käytöksen manifestin antamisen jälkeen he leimasivat provokatioksi. Bolshevikit kutsuivat työläisiä aseisiin, aseellisen kapinan valmisteluun.

Työläiset ryhtyivät entistä tarmokkaammin muodostamaan taistelujoukkueita. Heille kävi selväksi, että poliittisella suurlakolla 17 pnä lokakuuta hankittu ensimmäinen voitto vaati heiltä lisäponnistuksia, jatkuvaa taistelua tsaarinvallan kukistamiseksi.

Lenin arvioi lokakuun 17 päivän manifestin jonkinlaiseksi voimien väliaikaisen tasapainon hetkeksi, jolloin proletariaatti ja talonpoikaisto, pakotettuaan tsaarin antamaan manifestin, *eivät vielä jaksa* kukistaa tsarismia, *mutta tsarismikaan ei enää voi* hallita yksistään entisin keinoin, vaan sen on pakko *luvata* sanoissa «kansalaisvapaudet» ja «lakiasäätävä» duuma.

Työläisjoukkojen vallankumouksellinen luomiskyky synnytti lokakuun poliittisen lakon myrskyisinä päivinä, tsarismia vastaan käydyn taistelun tulessa, uuden mahtavan aseen — työväen edustajien Neuvostot.

Työväen edustajien Neuvostot, jotka olivat kaikkien tehtaiden edustajien kokous, olivat työväenluokan poliittinen joukko-organisatio, jota ei ollut aikaisemmin vielä missään ollut. Ensi kerran vuonna 1905 syntyneet Neuvostot olivat Neuvostovallan *esikuva*, vallan, jonka bolshevikkipuolueen johtama proletariaatti loi vuonna 1917. Neuvostot olivat kansan luovan työn uusi vallan-

kumouksellinen muoto. Vallankumoukselliset väestökerrokset yksin loivat ne, murtaen kaikki tsarismin lait ja säännöt. Ne olivat tsarismia vastaan taisteluun nousseen kansan oman toiminnan ilmaus.

Bolshevikit pitivät Neuvostoja vallankumouksellisen vallan ituina. He olivat sitä mieltä, että Neuvostojen voima ja merkitys riippuvat kokonaan kapinan voimasta ja menestyksestä.

Menshevikit eivät pitäneet Neuvostoja vallankumouksellisen vallan ituina eivätkä kapinan eliminä. He pitivät niitä paikallisen itsehallinnon eliminä, jonkinlaisina kansanvaltaistutettuina kaupunkien itsehallintoina.

Lokakuun 13 (26) pnä vuonna 1905 suoritettiin Pietarin kaikissa tehtaissa ja muissa työpaikoissa työväen edustajien Neuvoston vaalit. Yöllä oli Neuvoston ensimmäinen istunto. Pietarin esimerkkiä seuraten perustetaan työväen edustajien Neuvosto Moskovaan.

Pietarin työväen edustajien Neuvoston olisi Venäjän suurimman teollisuus- ja vallankumouskeskuksen, tsaarin valtakunnan pääkaupungin Neuvostona pitänyt esittää ratkaisevaa osaa vuoden 1905 vallankumouksessa. Se ei kuitenkaan täyttänyt tehtäviään Neuvoston huonon, menshevistisen johdon tähden. Kuten tunnettua, Lenin ei vielä silloin ollut Pietarissa, hän oleskeli edelleen ulkomailla. Menshevikit käyttivät hyväkseen Leninin poissaoloa, pääsivät pujahtamaan Pietarin Neuvostoon ja valtasivat siellä johdon. Ei ole ihme, että sellaisten ehtojen vallitessa menshevikkien Hrustalevin, Trotskin, Parvuksen ja muiden onnistui kääntää Pietarin Neuvosto kapinapolitiikkaa vastaan. Sen sijaan, että olisivat lähentäneet sotilaita Neuvostoon ja yhdistäneet nämä yhteiseen taisteluun, he vaativat sotilaiden poistamista Pietarista. Sen sijaan, että Neuvosto olisi aseistanut työläiset ja valmistanut heitä kapinaan, se polki paikallaan ja suhtautui kielteisesti kapinan valmistamiseen.

Aivan toisella tavalla menetteli vallankumouksessa Moskovan työväen edustajien Neuvosto. Moskovan Neuvosto noudatti olemassaolonsa ensi päivistä alkaen loppuun asti vallankumouksellista politiikkaa. Johto Moskovan Neuvostossa kuului bolshevikeille. Bolshevikkien ansiosta syntyi Moskovassa työväen edustajien Neuvoston rinnalle sotilasedustajien Neuvosto. Moskovan Neuvostosta tuli aseellisen kapinan elin.

Työväen edustajien Neuvostoja perustettiin loka-, marras- ja joulukuun kuluessa vuonna 1905 useissa suurissa kaupungeissa ja melkein kaikissa työläiskeskuksissa. Tehtiin yrityksiä järjestää sotilaiden ja matruusien edustajien Neuvostoja, yhdistää ne työväen edustajien Neuvostojen kanssa. Siellä täällä perustettiin työväen ja talonpoikien edustajien Neuvostoja.

Neuvostojen vaikutusvalta oli suunnaton. Ne toimivat valtana siitä huolimatta, että ne usein syntyivät vaistovaraisesti, olivat epämääräisiä muodoltaan ja löyhiä kokoonpanoltaan. Neuvostot toteuttivat väkipakolla painovapauden, ottivat käytäntöön 8-tuntisen työpäivän, antoivat kansalle kehoituksen olla maksamatta veroja tsaarin hallitukselle. Erinäisissä tapauksissa ne pakkoluovuttivat tsaarin hallituksen rahoja ja käyttivät niitä vallankumouksen tarpeisiin.

5. Joulukuun aseellinen kapina. Kapinan tappio. Vallankumouksen perääntyminen. Ensimmäinen Valtakunnanduuma. Puolueen IV (Yhdistävä) edustajakokous.

Vuoden 1905 loka- ja marraskuussa kehittyi joukkojen vallankumouksellinen taistelu edelleen valtavalla voimalla. Työläisten lakot jatkuivat.

Talonpoikien taistelu tilanherroja vastaan sai syksyllä vuonna 1905 suuren laajuuden. Talonpoikaisliike käsitti yli kolmanneksen koko maan kihlakunnista. Saratovin, Tambovin, Tshernigovin, Tiflisin, Kutaisin ja muutamat muut läänit olivat todellisten talonpoikaiskapinoiden vallassa. Ja kuitenkin talonpoikaisjoukkojen rynnistys oli vielä riittämätön. Talonpoikaisliikkeeltä puuttui järjestyneisyyttä ja johtoa.

Sotilaidenkin keskuudessa voimistuivat levottomuudet useissa kaupungeissa — Tiflisissä, Vladivostokissa, Tashkentissa, Samarkandissa, Kurskissa, Suhumissa, Varsovassa, Kievissä ja Riiassa. Kronstadtissa ja Mustan meren laivaston matruusien keskuudessa Sevastopolissa puhkesi kapina (marraskuussa vuonna 1905). Mutta kun nämä kapinat olivat irrallisia, niin tsaari kukisti ne.

Kapinan aiheena armeijan ja laivaston eri osastoissa oli usein erittäin karkea kohtelu upseerien taholta, huono ravinto («hernemellakat») j.n.e. Kapinaan nousseilla matruusi- ja sotilasjoukoilla ei ollut vielä selvää tietoisuutta tsaarin hallituksen kukistamisen

välttämättömyydestä, aseellisen taistelun tarmokkaan jatkamisen välttämättömyydestä. Kapinaan nousseiden matruusien ja sotilaiden mieliala oli vielä liian rauhallinen, lempeä, he tekivät usein virheen vapauttamalla kapinan alussa vangitut upseerit ja antoivat päällystön rauhoittaa itseään lupauksilla ja suostutteluilla.

Vallankumous kehittyi aivan aseelliseen kapinaan saakka. Bolshevikit kutsuivat joukkoja aseelliseen kapinaan tsaaria ja tilanherroja vastaan, selittivät niille sen välttämättömyyttä. Bolshevikit valmistivat herkeämättä aseellista kapinaa. Suoritettiin vallankumoustyötä sotilaiden ja matruusien keskuudessa, luotiin armeijaan puolueen sotilasjärjestöjä. Useissa kaupungeissa muodostettiin työläisistä taistelujoukkueita, joiden jäsenet harjoittelivat aseiden käyttöä. Järjestettiin aseiden osto ulkomailta ja niiden salainen kuljetus Venäjälle. Aseiden kuljetuksen järjestämiseen ottivat osaa puolueen huomattavat työntekijät.

Vuoden 1905 marraskuussa Lenin palasi Venäjälle. Piileskellen tsaarin santarmeilta ja vakoilijoilta Lenin otti näinä päivinä välittömästi osaa aseellisen kapinan valmisteluun. Hänen kirjoituksensa bolshevistisessa «Novaja Zhizn» («Uusi elämä») lehdessä olivat ohjeina puolueen jokapäiväisessä työssä.

Tähän aikaan toveri Stalin suoritti valtavan vallankumouksellisen työn Taka-Kaukaasiassa. Toveri Stalin paljasti ja ruoski menshevikkejä, vallankumouksen ja aseellisen kapinan vastustajia. Hän valmensi työläisiä tarmokkaasti ratkaisevaan taisteluun itsevaltiutta vastaan. Tsaarin manifestin julkaisemispäivänä toveri Stalin sanoi Tiflisissä pidetyssä kansankokouksessa työläisille:

> «Mitä me tarvitsemme voittaaksemme todenteolla? Sitä varten tarvitaan kolmea seikkaa. Ensiksi — aseistamista, toiseksi — aseistamista, kolmanneksi — aseistamista ja vielä kerran aseistamista».

Vuoden 1905 joulukuussa kokoontui Suomessa Tampereella bolshevikkien konferenssi. Vaikka bolshevikit ja menshevikit olivat muodollisesti samassa sosialidemokraattisessa puolueessa, niin tosiasiallisesti he muodostivat kaksi eri puoluetta eri keskuksineen. Tässä konferenssissa Lenin ja Stalin kohtasivat henkilökohtaisesti toisensa ensimmäisen kerran. Siihen asti he olivat pitäneet yhteyttä toisiinsa kirjeellisesti tahi toverien välityksellä.

Tampereen konferenssin päätöksistä on pantava merkille kaksi päätöstä: toinen — tosiasiallisesti kahdeksi puolueeksi hajonneen puolueen yhtenäisyyden palauttamisesta, ja toinen — ensimmäisen duuman, niin sanotun Witten duuman, boikotista.

Kun Moskovassa tähän aikaan alkoi aseellinen kapina, niin Leninin neuvosta konferenssi päätti kiireellisesti työnsä ja edustajat matkustivat kotipaikkakunnilleen osallistuakseen henkilökohtaisesti kapinaan.

Mutta tsaarin hallituskaan ei torkkunut. Sekin valmistautui ratkaisevaan taisteluun. Solmittuaan rauhan Japanin kanssa ja helpotettuaan sillä vaikeaa asemaansa siirtyi tsaarin hallitus hyökkäykseen työläisiä ja talonpoikia vastaan. Tsaarin hallitus julisti sotatilaan useita talonpoikaiskapinoiden vallassa olevia läänejä, antoi raivokkaita käskyjä, että «vankeja ei ole otettava», «patruunoita ei ole säästettävä», määräsi vangitsemaan vallankumousliikkeen johtajat ja hajoittamaan työväen edustajien Neuvostot.

Moskovan bolshevikit ja heidän johtamansa, laajoihin työläisjoukkoihin yhteydessä oleva Moskovan työväen edustajien Neuvosto päättivät tämän johdosta suorittaa viipymättömän valmistelun aseelliseen kapinaan. Joulukuun 5 (18) pnä Moskovan komitea teki päätöksen ehdottaa Neuvostolle poliittisen suurlakon julistamista muuttaakseen sen taistelun kuluessa kapinaksi. Työläisten joukkokokouksissa kannatettiin tätä päätöstä. Moskovan Neuvosto otti huomioon työväenluokan tahdon ja päätti yksimielisesti aloittaa poliittisen suurlakon.

Moskovan proletariaatilla oli kapinan alussa noin tuhat taistelujoukkueiden jäsentä, joista yli puolet oli bolshevikkeja. Taistelujoukkueita oli myöskin useilla Moskovan tehtailla. Kaikkiaan oli kapinallisilla noin kaksi tuhatta taistelujoukkueiden jäsentä. Työläiset laskivat voivansa tehdä varuskunnan puolueettomaksi, lohkaista irti osan varuskunnasta ja johtaa sen mukanaan.

Joulukuun 7 (20) pnä alkoi Moskovassa poliittinen lakko. Lakkoa ei kuitenkaan onnistuttu laajentamaan koko maata käsittäväksi, sitä ei kannatettu riittävästi Pietarissa, ja tämä heikensi alusta alkaen kapinan menestymisen mahdollisuuksia. Nikolain rautatie, nykyisin Lokakuun rautatie, jäi tsaarin hallituksen käsiin. Liikenne ei tällä tiellä lakannut, ja hallitus voi siirtää kaartin rykmenttejä Pietarista Moskovaan kapinaa tukahduttamaan.

Itse Moskovassa varuskunta horjui. Luottaen osittain varuskunnan kannatukseen työläiset aloittivat kapinan. Mutta vallankumoukselliset päästivät oikean ajan ohitse, ja tsaarin hallitus selviytyi varuskunnan levottomuuksista.

Joulukuun 9 (22) pnä ilmestyivät Moskovaan ensimmäiset barrikaadit. Kohta Moskovan kaduilla oli kaikkialla barrikaadeja. Tsaarin hallitus pani tykistön toimimaan. Se kokosi sotajoukon, joka oli monin kerroin suurempi kapinallisten voimia. Muutama tuhat aseistettua työläistä kävi 9 päivää sankarillista taistelua. Vasta siirrettyään paikalle rykmenttejä Pietarista, Tveristä ja Läntiseltä alueelta tsaarinvalta kykeni kukistamaan kapinan. Kapinan johtavat elimet oli varsinaisen taistelun aattona osittain vangittu, osittain eristetty. Bolshevikkien Moskovan komitea oli vangittu. Aseellinen esiintyminen muuttui yksityisten, toisistaan erillään olevien kaupunginosien kapinaksi. Kaupunginosat, jotka jäivät vaille johtavaa keskusta ja joilla ei ollut yleistä koko kaupunkia käsittävää taistelusuunnitelmaa. rajoittuivat pääasiallisesti puolustukseen. Tämä oli Moskovan kapinan heikkouden peruslähde ja yksi sen tappion syistä, kuten Lenin jälkeenpäin totesi.

Erikoisen sitkeä ja ankara oli luonteeltaan kapina Krasnaja Presnjan kaupunginosassa Moskovassa. Krasnaja Presnja oli kapinan päälinnoitus, sen keskus. Sinne olivat keskittyneet parhaimmat taistelujoukkueet, joita bolshevikit johtivat. Mutta Krasnaja Presnja kukistettiin tulella ja miekalla, huuhdeltiin verellä, se liekehti tykistön sytyttämien tulipalojen kajastuksessa. Moskovan kapina oli kukistettu.

Kapina ei tapahtunut ainoastaan Moskovassa. Vallankumoukselliset kapinat käsittivät myöskin joukon muita kaupunkeja ja seutuja. Aseellisia kapinoita oli Krasnojarskissa, Motovilihassa (Permissä), Novorossiiskissa, Sormovossa, Sevastopolissa, Kronstadtissa.

Myöskin Venäjän sorretut kansat nousivat aseelliseen taisteluun. Kapina käsitti melkein koko Gruusian. Suuri kapina oli Ukrainassa Donetsin kaivosalueella: Gorlovkassa, Aleksandrovskissa, Luganskissa (Voroshilovgradissa). Sitkeä luonne oli taistelulla Latviassa. Suomessa työläiset perustivat Punaisen kaartin ja nousivat kapinaan.

Tsarismi tukahdutti epäinhimillisellä julmuudella kaikki nämä kapinat samoinkuin Moskovankin kapinan.

Menshevikit ja bolshevikit antoivat erilaisen arvion joulukuun aseellisesta kapinasta.

Menshevikki Plehanov sinkosi aseellisen kapinan jälkeen puolueelle moitteen: «Ei olisi pitänyt tarttua aseisiin». Menshevikit todistelivat, että kapina on tarpeeton ja vahingollinen, että vallankumouksessa voidaan tulla toimeen ilman kapinaa, että menestystä ei voida saavuttaa aseellisella kapinalla, vaan rauhallisilla taistelukeinoilla.

Bolshevikit leimasivat sellaisen arvion petturuudeksi. He olivat sitä mieltä, että Moskovan aseellisen kapinan kokemus vain vahvisti työväenluokan menestyksellisen aseellisen taistelun mahdollisuuden. Plehanovin moitteeseen: «Ei olisi pitänyt tarttua aseisiin» Lenin vastasi:

> «Päinvastoin, olisi pitänyt tarttua aseisiin päättäväisemmin, tarmokkaammin ja hyökkäävämmin, olisi pitänyt selittää joukoille pelkän rauhallisen lakon mahdottomuus sekä pelottoman ja säälimättömän aseellisen taistelun välttämättömyys» (*Lenin*, Valitut teokset, I osa, sivu 598).

Vuoden 1905 joulukuun kapina oli vallankumouksen korkein kohta. Joulukuussa tsaarin itsevaltius tuotti kapinalle tappion. Joulukuun kapinan tappion jälkeen alkoi käänne vallankumouksen vähitellen tapahtuvaan perääntymiseen. Vallankumouksen nousu vaihtui sen vähitellen tapahtuvaksi laskuksi.

Tsaarin hallitus kiirehti käyttämään tätä tappiota hyväkseen lyödäkseen vallankumouksen lopullisesti. Tsaarin pyövelit ja vankilahurtat ryhtyivät tekemään veristä työtään. Rankaisuretkikunnat raivosivat hillittömästi Puolassa, Latviassa, Eestissä, Taka-Kaukaasiassa ja Siperiassa.

Vallankumous ei kuitenkaan vielä ollut kukistettu. Työläiset ja vallankumoukselliset talonpojat perääntyivät hitaasti, taistellen. Uusia työläiskerroksia tuli mukaan taisteluun. Lakkoihin osallistui vuonna 1906 yli miljoona työläistä. Vuonna 1907 — 740 tuhatta. Talonpoikaisliike käsitti vuoden 1906 ensi puoliskolla noin puolet tsaarin Venäjän kihlakunnista, vuoden toisella puoliskolla viidenneksen kaikista kihlakunnista. Levottomuudet armeijassa ja laivastossa jatkuivat.

Tsaarin hallitus ei rajoittunut taistelussaan vallankumousta vastaan vain pelkkiin vainotoimenpiteisiin. Saavutettuaan ensimmäiset menestykset vainotoimenpiteiden avulla se päätti antaa vallankumoukselle uuden iskun kutsumalla kokoon uuden «lakia-

säätävän» duuman. Kutsumalla kokoon sellaisen duuman se laski voivansa irroittaa talonpojat vallankumouksesta ja antaa sillä vallankumoukselle kuolettavan iskun. Vuoden 1905 joulukuussa tsaarin hallitus julkaisi lain uuden «lakiasäätävän» duuman kokoonkutsumisesta, erotukseksi vanhasta «neuvottelevasta» Bulyginin duumasta, jonka bolshevistinen boikotti oli pyyhkäissyt pois. Tsaarin vaalilaki oli tietenkin demokratianvastainen. Vaalit eivät olleet yleiset. Yleensä enemmältä kuin puolelta väestöä oli riistetty äänioikeus, esimerkiksi naisilta ja yli kahdelta miljoonalta työmieheltä. Vaalit eivät olleet yhtäläiset. Valitsijat oli jaettu neljään kuuriaan, kuten silloin sanottiin: maanomistaja- (tilanherrat), kaupunki- (porvaristo), talonpoikais- ja työläiskuuriaan. Vaalit eivät olleet välittömät, vaan moniasteiset. Vaalit eivät tosiasiallisesti olleet salaiset. Vaalilaki turvasi duumassa kouralliselle tilanherroja ja kapitalisteja suunnattoman ylivoiman miljooniin työläisiin ja talonpoikiin nähden.

Tsaari halusi kääntää duumalla joukot pois vallankumouksesta. Huomattava osa talonpoikia uskoi siihen aikaan maan saamisen mahdollisuuteen duuman avulla. Kadetit, menshevikit ja eserrät pettivät työläisiä ja talonpoikia uskotellen, että muka kapinattakin, vallankumouksettakin voidaan saavuttaa kansalle tarpeellinen asiaintila. Taistelussa tätä kansan petkuttamista vastaan bolshevikit julistivat ja noudattivat I Valtakunnanduumaan nähden boikottitaktiikkaa Tampereen konferenssissa hyväksytyn päätöksen mukaisesti. Käyden taistelua tsarismia vastaan työläiset vaativat samalla puolueen voimien yhtenäisyyttä, proletariaatin puolueen yhdistämistä. Aseistettuina Tampereen konferenssin tunnetuilla päätöksillä yhtenäisyydestä bolshevikit kannattivat tätä työläisten vaatimusta ja ehdottivat menshevikeille puolueen yhdistävän edustajakokouksen koollekutsumista. Työväenjoukkojen painostuksen alaisina menshevikkien oli pakko suostua yhdistämiseen.

Lenin oli yhdistämisen kannalla, mutta sellaisen yhdistämisen kannalla, mikä ei hämäisi vallankumouksen kysymyksiä koskevia erimielisyyksiä. Suurta vahinkoa puolueelle aiheuttivat sovittelijat (Bogdanov, Krasin ja muut), jotka pyrkivät todistamaan, että bolshevikkien ja menshevikkien välillä ei ole vakavia erimielisyyksiä. Taistellessaan sovittelijoita vastaan Lenin vaati, että bolshevikit saapuisivat edustajakokoukseen omalla ohjelmallaan, jotta työläiset olisivat selvillä, mikä oli bolshevikkien kanta ja

millä perustalla yhtyminen tapahtuu. Bolshevikit laativat sellaisen ohjelman ja jättivät sen puolueen jäsenten käsiteltäväksi.

Vuoden 1906 huhtikuussa kokoontui Tukholmassa Venäjän sosialidemokraattisen työväenpuolueen IV edustajakokous, jota nimitetään Yhdistäväksi edustajakokoukseksi. Edustajakokouksessa oli läsnä 111 päätösvaltaista edustajaa, jotka edustivat 57 paikallista puoluejärjestöä. Sitäpaitsi edustajakokouksessa oli kansallisten sosialidemokraattisten puolueiden edustajia: 3 Bundista, 3 Puolan sosialidemokraattisesta puolueesta ja 3 Latvialaisesta sosialidemokraattisesta järjestöstä.

Bolshevististen järjestöjen jouduttua tuhotuiksi joulukuun kapinan aikana ja sen jälkeen ne kaikki eivät voineet lähettää edustajiaan. Sitäpaitsi menshevikit olivat vuoden 1905 «vapauden päivinä» ottaneet riveihinsä joukon pikkuporvarillista intelligenssiä, jolla ei ollut mitään yhteistä vallankumouksellisen marxilaisuuden kanssa. Riittää, kun mainitaan, että Tiflisin menshevikit (ja Tiflisissä oli vähän teollisuustyöläisiä) lähettivät puoluekokoukseen yhtä paljon edustajia kuin suurin proletaarinen järjestö — Pietarin järjestö. Tästä johtui, että Tukholman edustajakokouksessa enemmistö, tosin mitätön, oli menshevikkien puolella.

Edustajakokouksen sellaisesta kokoonpanosta johtui useista kysymyksistä tehtyjen päätösten menshevistinen luonne.

Tässä edustajakokouksessa tapahtui vain *muodollinen* yhtyminen. Itse asiassa bolshevikit ja menshevikit säilyttivät omat mielipiteensä, omat itsenäiset järjestönsä.

Pääkysymyksiä, joita käsiteltiin IV edustajakokouksessa, olivat: agraarikysymys, silloisen tilanteen ja proletariaatin luokkatehtävien arviointi, suhde Valtakunnanduumaan ja organisatooriset kysymykset.

Huolimatta siitä, että menshevikeillä oli tässä edustajakokouksessa enemmistö, oli heidän pakko hyväksyä puolueen jäsenyyttä koskeva sääntöjen ensimmäinen pykälä Leninin esittämässä muodossa, etteivät olisi karkoittaneet luotaan työläisiä.

Agraarikysymyksessä Lenin puolusti maan *kansallistuttamista*. Lenin piti maan kansallistuttamista mahdollisena vain vallankumouksen voittaessa, vain tsarismin kukistamisen jälkeen. Maan kansallistuttaminen helpotti tässä tapauksessa proletariaatin siirtymistä sosialistiseen vallankumoukseen liitossa maaseutuköyhälistön kanssa. Maan kansallistuttaminen vaati tilanherrojen kaiken maan korvauksetonta poisottamista (pakkoluovuttamista)

talonpoikien hyväksi. Bolshevistinen agraariohjelma kutsui talonpoikia vallankumoukseen tsaaria ja tilanherroja vastaan.

Menshevikit olivat toisella kannalla. He puolustivat *kunnallistuttamis*ohjelmaa. Tämän ohjelman mukaisesti tilanherrojen maat eivät joutuneet talonpoikaisyhteisön hallintaan eivätkä edes käytettäviksi, vaan kuntien (se on paikallisten itsehallintojen eli zemstvojen) hallintaan. Kunkin talonpojan olisi pitänyt voimiensa mukaan *ottaa vuokralle* tätä maata.

Menshevistinen kunnallistuttamisohjelma oli luokkasovintoon tähtäävä ja sen tähden vahingollinen vallankumoukselle. Se ei voinut mobilisoida talonpoikia vallankumoukselliseen taisteluun, se ei tarkoittanut tilanherrojen maanomistuksen täydellistä hävittämistä. Menshevistisen ohjelman tarkoituksena oli saattaa vallankumous puolinaiseen lopputulokseen. Menshevikit eivät tahtoneet nostaa talonpoikia vallankumoukseen.

Edustajakokous hyväksyi äänten enemmistöllä menshevistisen ohjelman.

Menshevikit paljastivat epäproletaarisen opportunistisen olemuksensa erikoisesti käsiteltäessä nykyhetken arviota ja Valtakunnanduumaa koskevia päätöslauselmia. Menshevikki Martynov esiintyi avoimesti proletariaatin hegemoniaa vastaan vallankumouksessa. Vastaten menshevikeille toveri Stalin asetti kysymyksen suoraan ja selvästi:

> «Joko proletariaatin hegemonia tahi demokraattisen porvariston hegemonia — siitä on kysymys puolueessa, sellaiset ovat erimielisyytemme».

Mitä tulee Valtakunnanduumaan, niin menshevikit ylistivät sitä päätöslauselmassaan parhaimmaksi keinoksi vallankumouksen kysymysten ratkaisuun, kansan vapauttamiseen tsarismista. Bolshevikit päinvastoin pitivät duumaa tsarismin voimattomana lisäkkeenä, tsarismin mätäpaiseita verhoavana suojustimena, jonka tsarismi heittää syrjään heti, kun se tulee sille epämukavaksi.

IV edustajakokouksessa valittuun Keskuskomiteaan tuli 3 bolshevikkia ja 6 menshevikkiä. Pää-äänenkannattajan toimitukseen tuli yksinomaan menshevikkejä.

Oli selvää, että puolueen sisäinen taistelu tuli jatkumaan.

Taistelu bolshevikkien ja menshevikkien välillä leimahti IV edustajakokouksen jälkeen uudella voimalla. Muodollisesti yhtyneissä paikallisissa järjestöissä piti edustajakokouksesta selos-

tuksia hyvin usein kaksi alustajaa: toinen bolshevikkien, toinen menshevikkien puolesta. Näiden kahden linjan käsittelyn tuloksena oli järjestöjen jäsenten enemmistön asettuminen useimmissa tapauksissa bolshevikkien kannalle. Elämä osoitti yhä selvemmin bolshevikkien olleen oikeassa. IV edustajakokouksen valitsema menshevistinen Keskuskomitea osoitti yhä enemmän opportunismiansa, täyden kyvyttömyytensä johtaa joukkojen vallankumouksellista taistelua. Vuoden 1906 kesällä ja syksyllä joukkojen vallankumouksellinen taistelu voimistui uudelleen. Kronstadtissa ja Viaporissa nousivat matruusit kapinaan. Talonpoikien taistelu tilanherroja vastaan leimahti ilmiliekkiin. Mutta menshevistinen Keskuskomitea esitti opportunistisia tunnuksia, joita joukot eivät seuranneet.

6. I Valtakunnanduuman hajoittaminen. II Valtakunnanduuman koollekutsuminen. Puolueen V edustajakokous. II Valtakunnanduuman hajoittaminen. Venäjän ensimmäisen vallankumouksen tappion syyt.

Kun I Valtakunnanduuma ei ollut kyllin kuuliainen, niin tsaarin hallitus hajoitti sen vuoden 1906 kesällä. Tsaarin hallitus lisäsi yhä enemmän vainotoimenpiteitä kansaa vastaan, pani käyntiin rankaisuretkikuntien pogromitoiminnan pitkin koko maata ja ilmoitti päättäneensä kutsua koolle lähiaikoina II Valtakunnanduuman. Tsaarin hallitus kävi ilmeisesti entistä julkeammaksi. Se ei pelännyt enää vallankumousta nähdessään, että vallankumous oli laskemassa.

Bolshevikkien täytyi ratkaista kysymys osallistumisesta II duumaan tahi sen boikotista. Puhuessaan boikotista bolshevikit tavallisesti tarkoittivat aktiivista boikottia eikä pelkkää passiivista pidättäytymistä vaaleihin osallistumisesta. Bolshevikit pitivät aktiivista boikottia vallankumouksellisena keinona kansan varoittamiseksi tsaarin yrityksestä kääntää kansa vallankumoukselliselta tieltä tsaarin «perustuslain» tielle, keinona sellaisen yrityksen estämiseksi ja kansan uuden hyökkäyksen järjestämiseksi tsarismia vastaan.

Bulyginin duuman boikotin kokemus osoitti, että boikotti «oli ainoa oikea taktiikka, jonka tapahtumat täydellisesti vahvistivat» (*Lenin*, X osa, sivu 27). Tämä boikotti oli onnistunut, koska se ei

ainoastaan varoittanut kansaa tsaristis-perustuslaillisen tien vaarasta, vaan teki mahdottomaksi duumankin, ennenkuin se ennätti syntyäkään. Se oli onnistunut siksi, että se suoritettiin vallankumouksen *kasvavan nousun* aikana ja että se nojasi tähän nousuun, eikä vallankumouksen laskun aikana, sillä duuma voidaan tehdä mahdottomaksi vain vallankumouksen *nousun* oloissa.

Witten duuman, s.o. I duuman, boikotti suoritettiin joulukuun kapinan tappion jälkeen, jolloin tsaari pääsi voittajaksi, jolloin siis olisi voitu ajatella, että vallankumous on alkanut laskea.

«Mutta», kirjoitti Lenin, «on itsestään ymmärrettävää, että silloin ei ollut vielä syytä pitää tätä (tsaarin. — *Tcim*). voittoa ratkaisevana voittona. Vuoden 1905 joulukuun kapinan jatkona olivat useat hajanaiset ja osittaiset sotilaskapinat ja lakot vuoden 1906 kesällä. Witten duuman boikottitunnus oli taistelutunnus näiden kapinoiden keskittämiseksi ja yleistämiseksi» (*Lenin*, XII osa, sivu 20).

Witten duuman boikotti ei voinut tehdä mahdottomaksi duumaa, vaikka se horjuttikin melkoisesti tämän duuman arvovaltaa ja heikensi erään väestön osan uskoa duumaan, se ei voinut tehdä mahdottomaksi duumaa, sillä boikotti suoritettiin, kuten nyt kävi selväksi, tilanteessa, jolloin vallankumous oli laskemassa ja heikkenemässä. Sen vuoksi I duuman boikotti v. 1906 epäonnistui. Tämän johdosta Lenin kirjoitti kuuluisassa kirjassaan «Vasemmistolaisuuden» lastentauti kommunismissa»:

«Bolshevikkien «parlamentti»-boikotti vuonna 1905 rikastutti vallankumouksellista proletariaattia erittäin arvokkaalla poliittisella kokemuksella osoittamalla, että yhdistettäessä toisiinsa legaalisia ja illegaalisia, parlamentaarisia ja ulkoparlamentaarisia taistelumuotoja, on toisinaan hyödyllistä ja myöskin välttämätöntä osata luopua parlamentaarisista muodoista. Virhe, vaikkakin pieni, helposti korjattava, oli jo bolshevikkien harjoittama «duuman» boikotti vuonna 1906... Politiikkaan ja puolueisiin on sovelletta vissa — vastaavin muutoksin — se, mikä koskee yksityisiä ihmisiä. Viisas ei ole se, joka ei tee virheitä, sellaisia ihmisiä ei ole eikä voi olla. Viisas on se, joka ei tee kovin oleellisia virheitä ja osaa helposti ja nopeasti korjata ne» (*Lenin*, XXV osa, sivut 182—183).

Mitä tulee II Valtakunnanduumaan, niin Lenin oli sitä mieltä, että muuttuneen tilanteen ja vallankumouksen heikkenemisen

tähden bolshevikkien «täytyy ottaa tarkistettavaksi kysymys Valtakunnanduuman boikotista» (*Lenin*, X osa, sivu 26).

«Historia on osoittanut», kirjoitti Lenin, «että kun duuma kokoontuu, niin silloin tulee hyödyllisen agitation mahdollisuus sen sisältä käsin ja sen lähettyvillä; että sellainen taktiikka, jolla pyritään lähentymään vallankumouksellista talonpoikaistoa ja joka on suunnattu kadetteja vastaan, on mahdollinen duuman sisällä» (*Lenin*, Valitut teokset I osa, sivu 606).

Kaikesta tästä johtuu, että on osattava ei ainoastaan hyökätä päättäväisesti, hyökätä ensi riveissä, kun vallankumous on nousemassa, vaan perääntyäkin oikein, perääntyä viimeisenä, kun nousua ei enää ole, muuttaen taktiikkaa muuttuneen tilanteen mukaisesti; on osattava perääntyä, ei sekasorrossa, vaan järjestetysti, rauhallisesti, ilman pakokauhua, käyttäen hyväkseen pienimpiäkin mahdollisuuksia kaaderien johtamiseksi pois vihollisen iskun alta, on osattava järjestäytyä uudelleen, koota voimia ja valmistautua uuteen hyökkäykseen vihollista vastaan.

Bolshevikit päättivät ottaa osaa II duuman vaaleihin.

Mutta bolshevikit eivät menneet duumaan tehdäkseen siellä elimellistä «lainsäädäntö»-työtä liitossa kadettien kanssa, kuten tekivät menshevikit, vaan käyttääkseen sitä puhujalavana vallankumouksen etujen mukaisesti.

Menshevistinen Keskuskomitea kehoitti päinvastoin solmimaan vaalisopimuksia kadettien kanssa, kannattamaan duumassa kadetteja, pitäen duumaa lakiasäätävänä laitoksena, joka kykenisi hillitsemään tsaarin hallitusta.

Puoluejärjestöjen enemmistö esiintyi menshevistisen Keskuskomitean politiikkaa vastaan.

Bolshevikit vaativat puolueen uuden edustajakokouksen koollekutsumista.

Vuoden 1907 toukokuussa kokoontui Lontoossa puolueen V edustajakokous. Tähän edustajakokoukseen mennessä Venäjän sosialidemokraattisessa työväenpuolueessa laskettiin olevan (yhdessä eri kansallisuuksien sosialidemokraattisten järjestöjen kanssa) noin 150 tuhatta jäsentä. Edustajakokouksessa oli läsnä kaikkiaan 336 edustajaa. Bolshevikkeja oli 105, menshevikkejä 97. Muut edustajat edustivat kansallisia sosialidemokraattisia järjestöjä: puolalaisia ja latvialaisia sosialidemokraatteja ja Bundia,

jotka oli hyväksytty Venäjän sosialidemokraattiseen työväenpuolueeseen edellisessä edustajakokouksessa.

Trotski yritti edustajakokouksessa haalia kokoon erikoisen keskustalaisen, s.o. puolimenshevistisen ryhmänsä, mutta kukaan ei seurannut häntä.

Kun puolalaiset ja latvialaiset seurasivat bolshevikkien mukana, niin näillä oli edustajakokouksessa vankka enemmistö.

Yhtenä perustavana taistelukysymyksenä edustajakokouksessa oli kysymys suhteesta porvarillisiin puolueisiin. Tästä kysymyksestä oli bolshevikkien ja menshevikkien välillä käyty taistelua jo II edustajakokouksessa. Edustajakokous antoi bolshevistisen arvion kaikista ei-proletaarisista puolueista — mustasotnialaisista, lokakuulaisista, kadeteista, eserristä — ja määritteli bolshevistisen taktiikan näihin puolueisiin nähden.

Edustajakokous hyväksyi bolshevikkien politiikan ja teki päätöksen käydä säälimätöntä taistelua sekä mustasotnialaisia puolueita — «Venäjän kansan liittoa», monarkisteja, yhdistyneen aateliston neuvostoa — että «Lokakuun 17 päivän liittoa» (lokakuulaisia), kauppa- ja teollisuuspuoluetta ja «rauhallisen uudistuksen» puoluetta vastaan. Kaikki nämä puolueet olivat selvästi vastavallankumouksellisia.

Mitä tulee liberaaliseen porvaristoon, kadettien puolueeseen, niin edustajakokous kehoitti käymään leppymätöntä paljastuskamppailua sitä vastaan. Edustajakokous kehoitti paljastamaan kadettipuolueen tekopyhän valheellisen «kansanvaltaisuuden» ja taistelemaan liberaalisen porvariston yrityksiä vastaan päästä talonpoikaisliikkeen johtoon.

Niin sanottujen narodnikkilaisten eli työpuolueiden (kansansosialistien, työryhmän, eserrien) suhteen edustajakokous kehoitti paljastamaan niiden yritykset naamioitua sosialisteiksi. Samanaikaisesti edustajakokous salli erillisten sopimusten solmiamisen näiden puolueiden kanssa yhteistä ja samanaikaista rynnistystä varten tsarismia ja kadettiporvaristoa vastaan, sikäli kuin nämä puolueet olivat silloin demokraattisia puolueita ja ilmensivät kaupungin ja maaseudun pikkuporvariston etuja.

Jo ennen edustajakokousta menshevikit tekivät ehdotuksen niin sanotun «työväen edustajakokouksen» koollekutsumisesta. Menshevikkien suunnitelmana oli kutsua kokoon sellainen edustajakokous, johon osallistuisivat sekä sosialidemokraatit ja eserrät että anarkistit. Tämän «työväen» edustajakokouksen olisi pitänyt

muodostaa joko jonkinlainen «puolueeton puolue» tahi jonkinlainen «laaja» pikkuporvarillinen ohjelmaton työväenpuolue. Lenin paljasti tämän menshevikkien mitä vahingollisimman yrityksen, jonka tarkoituksena oli lopettaa sosialidemokraattinen työväenpuolue ja hukuttaa työväenluokan etujoukko pikkuporvarilliseen massaan. Edustajakokous tuomitsi jyrkästi menshevikkien «työväen edustajakokous»-tunnuksen.

Erikoinen merkitys edustajakokouksen työssä oli ammattiliittokysymyksellä. Menshevikit puolustivat ammattiliittojen «puolueettomuutta», s.o. vastustivat puolueen johtoasemaa ammattiliitoissa. Edustajakokous torjui menshevikkien ehdotuksen ja hyväksyi ammattiliitoista bolshevistisen päätöslauselman. Tässä päätöslauselmassa osoitettiin, että puolueen täytyy pyrkiä saattamaan ammattiliitot aatteellisen ja poliittisen johtonsa alaisiksi.

V edustajakokous merkitsi bolshevikkien suurta voittoa työväenliikkeessä. Mutta bolshevikit eivät pöyhkeilleet, eivät jääneet lepäämään laakereilleen. Eihän Lenin ollut heille sellaista opettanut. Bolshevikit tiesivät, että edessä on vielä taistelu menshevikkejä vastaan.

Toveri Stalin antoi vuonna 1907 julkaistussa kirjoituksessaan «Edustajan muistiinpanoja» seuraavan arvion edustajakokouksen tuloksista:

> «Koko Venäjän eturivin työläisten tosiasiallinen yhdistäminen yhtenäiseksi yleisvenäläiseksi puolueeksi *vallankumouksellisen* sosialidemokratian lipun alla — sellainen on Lontoon edustajakokouksen merkitys, sellainen on sen yleinen luonne».

Tässä kirjoituksessa toveri Stalin esitti tietoja edustajakokouksen *kokoonpanosta*. Niistä selvisi, että edustajakokouksen bolshevikkiedustajat oli lähetetty pääasiallisesti suurilta teollisuusalueilta (Pietarista, Moskovasta, Uralilta, Ivanovo-Voznesenskista ja muualta). Menshevikit sitävastoin tulivat edustajakokoukseen pikkutuotantoa harjoittavilta alueilta, joissa olivat enemmistönä käsityöläiset, puoliproletaarit, ja myöskin useilta puhtaasti talonpoikaisalueilta.

> «Ilmeistä on», osoitti toveri Stalin tehdessään yhteenvetoja edustajakokouksesta, «että bolshevikkien taktiikka on suurteollisuusproletaarien taktiikkaa, niiden alueiden taktiikkaa, joissa luokkavastakohdat ovat erikoisen selvät ja

luokkataistelu erikoisen terävää. Bolshevismi on todellisten proletaarien taktiikkaa. Toiselta puolen on yhtä ilmeistä myöskin se, että menshevikkien taktiikka on etupäässä käsityöläisten ja talonpoikaisten puoliproletaarien taktiikkaa, niiden alueiden taktiikkaa, joissa luokkavastakohdat eivät ole aivan selvät ja luokkataistelu on naamioitua. Menshevismi on proletariaatin puoliporvarillisten ainesten taktiikkaa. Niin puhuvat numerot» (Venäjän sosialidemokraattisen työväenpuolueen V edustajakokouksen pöytäkirja, sivut XI ja XII, 1935).

Hajoitettuaan I duuman tsaari aikoi saada kuuliaisemman II duuman. Mutta II duuma ei myöskään täyttänyt odotuksia. Sen vuoksi tsaari päätti hajoittaa tämänkin duuman ja kutsua koolle III duuman vieläkin huonomman vaalilain perustalla — toivossa, että III duuma osoittautuu kuuliaisemmaksi.

Kohta V edustajakokouksen jälkeen tsaarin hallitus suoritti niin sanotun kesäkuun kolmannen päivän valtiokaappauksen. Kesäkuun 3 pnä vuonna 1907 tsaari hajoitti II Valtakunnanduuman. Duuman sosialidemokraattinen ryhmä, johon kuului 65 edustajaa, vangittiin ja karkoitettiin Siperiaan. Julkaistiin uusi vaalilaki. Työläisten ja talonpoikien oikeuksia oli typistetty entistä enemmän. Tsaarin hallitus jatkoi hyökkäystä.

Tsaarin ministeri Stolypin kosti verisesti työläisille ja talonpojille. Rankaisuretkikunnat ampuivat ja hirttivät tuhansia vallankumouksellisia työläisiä ja talonpoikia. Tsaarin vankiloissa rääkättiin ja kidutettiin vallankumouksellisia. Erikoisen julman vainon alaisiksi joutuivat työväenjärjestöt, ensi kädessä bolshevikit. Tsaarin vainukoirat etsivät Leniniä, joka oli salaa Suomessa. He tahtoivat raivata pois tieltään vallankumouksen johtajan. Suunnattoman vaaran alaisena Leninin onnistui vuoden 1907 joulukuussa päästä ulkomaille, maanpakoon.

Alkoivat stolypinilaisen taantumuksen raskaat vuodet.

Venäjän ensimmäinen vallankumous oli siten päättynyt tappioon.

Siihen vaikuttivat seuraavat syyt:

1. Vallankumouksessa ei ollut vielä lujaa liittoa työläisten ja talonpoikien välillä tsarismia vastaan. Talonpojat nousivat taisteluun tilanherroja vastaan ja tekivät liiton työläisten kanssa tilanherroja vastaan. Mutta he eivät vielä ymmärtäneet, että kukistamatta tsaaria on mahdotonta kukistaa tilanherroja, he

eivät ymmärtäneet, että tsaari vetää yhtä köyttä tilanherrojen kanssa; huomattava osa talonpoikia uskoi vielä tsaariin ja pani toivonsa tsaarin Valtakunnanduumaan. Sen vuoksi monet talonpojat eivät halunneet ryhtyä liittoon työläisten kanssa tsarismin kukistamiseksi. Talonpojat uskoivat enemmän eserrien luokkasovintopuolueeseen kuin todellisiin vallankumouksellisiin — bolshevikkeihin. Siksi talonpoikien taistelu tilanherroja vastaan ei ollut riittävän hyvin järjestetty. Lenin totesi:

> «...talonpojat toimivat liian hajanaisesti, järjestymättömästi, riittämättömän hyökkäävästi, ja tämä on yksi vallankumouksen tappion perussyitä» (*Lenin*, XIX osa, sivu 354).

2. Talonpoikien huomattavan osan haluttomuus lähteä yhdessä työläisten kanssa tsarismia kukistamaan näkyi armeijankin käyttäytymisestä, jonka enemmistö muodostui sotilasviittaan puetuista talonpoikien pojista. Tsaarin armeijan yksityisissä joukko-osastoissa oli levottomuuksia ja kapinoita, mutta sotilaiden enemmistö auttoi vielä tsaaria tukahduttamaan työläisten lakkoja ja kapinoita.

3. Riittämättömän yksimielisesti toimivat työläisetkin. Työväenluokan etummaiset joukko-osastot nousivat vuonna 1905 sankarilliseen vallankumoukselliseen taisteluun. Takapajuisemmat kerrokset — vähimmin teollistuneiden läänien työläiset, jotka elivät kylissä, — lähtivät liikkeelle hitaammin. Heidän osallistumisensa vallankumoustaisteluun lisääntyi erikoisesti vuonna 1906, mutta tähän mennessä työväenluokan etujoukko oli jo huomattavassa määrin heikentynyt.

4. Työväenluokka oli vallankumouksen johtava perusvoima. Mutta työväenluokan puolueen riveissä ei ollut välttämätöntä yhtenäisyyttä eikä eheyttä. Venäjän sosialidemokraattinen työväenpuolue — työväenluokan puolue — oli hajonnut kahteen ryhmään: bolshevikkeihin ja menshevikkeihin. Bolshevikit noudattivat johdonmukaista vallankumouksellista linjaa ja kutsuivat työläisiä tsarismin kukistamiseen. Menshevikit jarruttivat vallankumousta luokkasovinnon taktiikallaan, johtivat harhaan huomattavaa osaa työläisiä, hajoittivat työväenluokkaa. Sen vuoksi työläiset eivät esiintyneet vallankumouksessa aina yksimielisesti, ja työväenluokka, jonka omat rivit eivät olleet vielä yhtenäiset, ei voinut tulla vallankumouksen todelliseksi johtajaksi.

5. Länsieurooppalaiset imperialistit auttoivat tsaarin itsevaltiutta vuoden 1905 vallankumouksen tukahduttamisessa. Ulko-

laiset kapitalistit olivat peloissaan Venäjälle sijoittamiensa pääomien ja suunnattomien tulojensa tähden. Sitäpaitsi he pelkäsivät, että Venäjän vallankumouksen voittaessa muidenkin maiden työläiset nousevat vallankumoukseen. Sen vuoksi länsieurooppalaiset imperialistit auttoivat pyöveli-tsaaria. Ranskalaiset pankkiirit antoivat tsaarille suuren lainan vallankumouksen tukahduttamista varten. Saksan keisari piti valmiina monituhantista armeijaa suorittaakseen intervention Venäjän tsaarin auttamiseksi.

6. Tsaaria auttoi suuresti vuoden 1905 syyskuussa Japanin kanssa solmittu rauha. Tappio sodassa ja vallankumouksen pelottava kasvu pakottivat tsaarin kiirehtimään rauhan allekirjoittamista. Tappio sodassa heikensi tsarismia. Rauhan solmiaminen lujitti tsaarin asemaa.

LYHYT YHTEENVETO

Venäjän ensimmäinen vallankumous muodostaa kokonaisen historiallisen ajanjakson maamme kehityksessä. Tämä historiallinen ajanjakso jakaantuu kahteen kauteen. Ensimmäiseen kauteen, jolloin vallankumous kohosi lokakuun poliittisesta suurlakosta joulukuun aseelliseen kapinaan, käyttäen hyväkseen Mandshurian kentillä tappion kärsineen tsaarin heikkoutta, lakaisten pois Bulyginin duuman ja kiristäen tsaarilta myönnytyksen toisensa jälkeen, ja toiseen kauteen, jolloin tsaari, toinnuttuaan Japanin kanssa tehdyn rauhan solmiamisen jälkeen, käyttää hyväkseen liberaalisen porvariston vallankumouspelkoa, käyttää hyväkseen talonpoikaiston horjuntaa, heittää näille almuksi Witten duuman ja siirtyy hyökkäykseen työväenluokkaa vastaan, vallankumousta vastaan.

Kaikkiaan vain kolme vallankumousvuotta (1905—1907) olivat työväenluokalle ja talonpoikaistolle sellainen poliittisen kasvatuksen rikas koulu, jollaista he eivät olisi voineet saada kolmenakymmenenä tavallisen rauhallisen kehityksen vuotena. Muutamat vallankumousvuodet tekivät selväksi sen, mitä ei olisi voitu tehdä selväksi kymmenien vuosien aikana rauhallisten kehitysehtojen vallitessa.

Vallankumous toi ilmi, että tsarismi on kansan vannoutunut vihollinen, että tsarismi on sellainen kyttyräselkä, jonka voi suoristaa vain hauta.

Vallankumous osoitti, että liberaalinen porvaristo ei etsi liittoa kansan kanssa, vaan tsaarin kanssa, että se on vastavallankumouksellinen voima, jonka kanssa sopiminen on samaa kuin kansan kavaltaminen.

Vallankumous osoitti, että porvarillis-demokraattisen vallankumouksen johtajana voi olla vain työväenluokka, että vain se kykenee työntämään syrjään liberaalisen kadettiporvariston, vapauttamaan talonpoikaiston tuen porvariston vaikutuksen alaisuudesta, nujertamaan tilanherrat, johtamaan vallankumouksen loppuun asti ja raivaamaan tien sosialismiin.

Vallankumous osoitti lopuksi, että työtätekevä talonpoikaisto, huolimatta horjumisistaan, on sittenkin ainoa vakavalta kannalta otettava voima, joka kykenee menemään liittoon työväenluokan kanssa.

Venäjän sosialidemokraattisessa työväenpuolueessa taisteli vallankumouksen aikana kaksi linjaa, bolshevikkien linja ja menshevikkien linja. Bolshevikit suuntautuivat vallankumouksen laajentamiseen, tsaarinvallan kukistamiseen aseellisen kapinan avulla, työväenluokan hegemoniaan, kadettiporvariston eristämiseen, liittoon talonpoikaiston kanssa, väliaikaisen vallankumoushallituksen muodostamiseen työläisten ja talonpoikien edustajista, vallankumouksen saattamiseen voitokkaaseen loppuun asti. Menshevikit päinvastoin suuntautuivat vallankumouksen heikentämiseen. Tsaarinvallan kukistamisen asemesta kapinan avulla he ehdottivat tsaarinvallan reformeeraamista ja «parantamista», proletariaatin hegemonian asemesta liberaalisen porvariston hegemoniaa, liiton asemesta talonpoikien kanssa liittoa kadettiporvariston kanssa; väliaikaisen vallankumoushallituksen asemesta he ehdottivat Valtakunnanduumaa maan «vallankumouksellisten voimien» keskukseksi.

Siten menshevikit vaipuivat luokkasovintopolitiikan suohon, tullen porvarillisen vaikutuksen välittäjiksi työväenluokkaan, tullen tosiasiallisesti porvariston apureiksi työväenluokan keskuudessa.

Bolshevikit osoittautuivat ainoaksi vallankumouksellis-marxilaiseksi voimaksi puolueessa ja maassa.

On käsitettävää, että sellaisten vakavien erimielisyyksien jälkeen Venäjän sosialidemokraattinen työväenpuolue oli tosiasiassa hajonneena kahteen puolueeseen, bolshevikkien puolueeseen ja menshevikkien puolueeseen. Puolueen IV edustajakokous

ei ollut muuttanut mitään todellisessa asiaintilassa puolueen sisällä. Se vain säilytti ja lujitti jonkun verran puolueen *muodollista* yhtenäisyyttä. Puolueen V edustajakokous otti askeleen eteenpäin puolueen *tosiasiallisen* yhdistämisen suuntaan, ja tämä yhdistäminen tapahtui bolshevismin lipun alla.

Tehden yhteenvedon vallankumouksellisesta liikkeestä puolueen V edustajakokous tuomitsi menshevikkien linjan luokkasovinnon linjana ja hyväksyi bolshevistisen linjan vallankumouksellis-marxilaisena linjana. Sillä se vielä kerran vahvisti sen, minkä Venäjän ensimmäisen vallankumouksen koko kulku oli jo vahvistanut.

Vallankumous osoitti, että bolshevikit osaavat hyökätä, kun tilanne sitä vaatii, että he olivat oppineet hyökkäämään ensi riveissä ja viemään kansan mukanaan rynnäkköön. Mutta vallankumous osoitti sitäpaitsi sen, että bolshevikit osaavat myöskin perääntyä järjestyksessä, kun tilanne saa epäsuotuisan luonteen, kun vallankumous on laskemassa, että bolshevikit olivat oppineet perääntymään oikein, ilman pakokauhua ja turhaa touhua, säilyttääkseen kaaderit, kootakseen voimia ja, järjestettyään rivinsä jälleen uuden tilanteen mukaisesti, lähtemään uudelleen hyökkäykseen vihollista vastaan.

Vihollista ei voida voittaa osaamatta hyökätä oikein.

Tappion hetkellä ei voida välttää tuhoa osaamatta perääntyä oikein, perääntyä ilman pakokauhua, ilman hämminkiä.

IV LUKU

MENSHEVIKIT JA BOLSHEVIKIT STOLYPINILAISELLA TAANTUMUSKAUDELLA. BOLSHEVIKKIEN MUODOSTUMINEN ITSENÄISEKSI MARXILAISEKSI PUOLUEEKSI

(1908—1912)

1. Stolypinilainen taantumus. Rappeutuminen intelligenssin oppositiokerroksissa. Henkinen lamaannus. Puolueintelligenssin erään osan siirtyminen marxilaisuuden vihollisten leiriin ja marxilaisuuden teorian revisioimisyritykset. Leninin vastaus revisionisteille kirjassaan «Materialismi ja empiriokritisismi» ja marxilaisen puolueen teoreettisten perusteiden puolustus.

Tsaarin hallitus hajoitti II Valtakunnanduuman kesäkuun 3 pnä vuonna 1907. Tätä päivää on historiassa totuttu nimittämään kesäkuun kolmannen päivän valtiokaappauksen päiväksi. Tsaarin hallitus julkaisi uuden lain III Valtakunnanduuman vaaleista ja siten rikkoi oman manifestinsa lokakuun 17 pltä vuonna 1905, koska se olisi tämän manifestin mukaan saanut julkaista uusia lakeja vain duuman suostumuksella. Toisen duuman sosialidemokraattinen ryhmä asetettiin syytteeseen, työväenluokan edustajat lähetettiin pakkotyöhön ja karkoitusasutuksille.

Uusi vaalilaki oli laadittu siten, että se lisäsi suuresti tilanherrojen sekä kauppa- ja teollisuusporvariston edustajien lukumäärää duumassa. Samanaikaisesti supistui talonpoikien ja työläisten edustajien jo siihenkin asti vähäinen luku moninkertaisesti.

III duuma oli kokoonpanoltaan mustasotnialais- ja kadettiduuma. Edustajien yleisestä luvusta, 442:sta, siinä oli: oikeistolaisia (mustasotnialaisia) 171, lokakuulaisia ja heidän sukulaisryhmiensä jäseniä 113, kadetteja ja heille läheisten ryhmien jäseniä 101, työryhmäläisiä (trudovikkeja) * 13, sosialidemokraatteja 18.

* *Työryhmä (trudovikit)* — pikkuporvarillinen ryhmittymä, joka oli muodostunut v. 1906 I Valtakunnanduumassa osasta talonpoikaisedustajia ja jota johtivat eserräläiset (sosialisti-vallankumoukselliset) intelligentit. — *Suom.*

Oikeistolaiset (heitä nimitettiin siten sen tähden, että he istuivat duumassa oikealla puolella) edustivat työläisten ja talonpoikien pahimpia vihollisia — mustasotnialaisia maaorjuuttajatilanherroja, jotka olivat panneet toimeen talonpoikien joukkopieksäjäisiä ja ampumisia talonpoikaisliikettä kukistettaessa, järjestäneet juutalaispogromeja, työläisten mielenosoituskulkueiden pamputtamisia ja vallankumouspäivinä kokoushuoneina olleiden talojen raakoja murhapolttoja. Oikeistolaiset kannattivat kaikkein julminta työtätekevien sortamista, rajoittamatonta tsaarin valtaa; he vastustivat vuonna 1905 lokakuun 17 pnä julkaistua tsaarin manifestia.

Läheisesti oikeistolaisiin liittyi duumassa lokakuulaisten puolue eli «Lokakuun 17 päivän liitto». Lokakuulaiset edustivat teollisen suurpääoman ja kapitalistisesti talouttaan hoitavien suurtilanherrojen etuja (vuoden 1905 vallankumouksen alussa lokakuulaisiin liittyi huomattava osa kadetteja suurtilanherrojen joukosta). Lokakuulaiset erotti oikeistolaisista vain lokakuun 17 päivän manifestin tunnustaminen — ja sekin sanoissa. Lokakuulaiset kannattivat täydellisesti tsaarin hallituksen sekä sisä- että ulkopolitiikkaa.

Kadeteilla eli «perustuslaillis-demokraattisella» puolueella oli III duumassa vähemmän paikkoja kuin I ja II duumassa. Tämän selittää se, että osa tilanherrojen ääniä siirtyi kadeteilta lokakuulaisille.

III duumassa oli edustettuna pikkuporvarillisten demokraattien, niin sanottujen työryhmäläisten (trudovikkien) vähälukuinen joukko. Työryhmäläiset horjuivat duumassa kadettien ja työläisdemokratian (bolshevikkien) välillä. Lenin osoitti, että vaikka työryhmäläiset ovat duumassa perin heikkoja, niin he edustavat sittenkin *joukkoja*, talonpoikaisjoukkoja. Työryhmäläisten horjunta kadettien ja työläisdemokratian välillä johtui välttämättömyyden pakolla pikkuisäntien luokka-asemasta. Lenin asetti bolshevikkiedustajille, työläisdemokratialle, tehtäväksi — «auttaa heikkoja pikkuporvarillisia demokraatteja, temmata heidät pois liberaalien vaikutuksen alaisuudesta, liittää yhteen demokratian leiri vastavallankumouksellisia kadetteja vastaan eikä ainoastaan oikeistolaisia vastaan...» (*Lenin*, XV osa, sivu 486).

Sekä vuoden 1905 vallankumouksen kuluessa että erikoisesti sen tappion jälkeen kadetit esiintyivät yhä enemmän vastavallankumouksellisena voimana. He heittivät yhä avoimemmin pois

«demokraattisen» naamionsa, esiintyivät todellisina monarkisteina, tsarismin puolustajina. Vuonna 1909 ryhmä huomattavimpia kadettikirjailijoita julkaisi kokoelman «Vehi» («Tienviitta»), jossa kadetit porvariston nimessä kiittävät tsaaria vallankumouksen kukistamisesta. Madellen ja nöyristellen tsaarin ruoska- ja hirsipuuhallituksen edessä kadetit kirjoittivat suoraan, että on «siunattava tätä valtaa, ainoaa, joka vielä pistimillään ja vankiloillaan suojelee meitä (s.o. liberaalista porvaristoa) kansan raivolta».

Hajoitettuaan II Valtakunnanduuman ja raivattuaan pois Valtakunnanduuman sosialidemokraattisen ryhmän tsaarin hallitus alkoi voimaperäisesti tuhota proletariaatin poliitlisia ja taloudellisia järjestöjä. Pakkotyölaitokset, vankilat ja karkoituspaikat täyttyivät vallankumouksellisista ylenmäärin. Vallankumouksellisia piestiin vankiloissa petomaisesti, kidutettiin ja rääkättiin. Mustasotnialaisterrori riehui hillittömänä. Tsaarin ministeri Stolypin peitti maan hirsipuilla. Tuhansia vallankumouksellisia mestattiin. Hirttonuoraa nimitettiin siihen aikaan «Stolypinin kaulahuiviksi».

Tukahduttaessaan työläisten ja talonpoikien vallankumouksellista liikettä tsaarin hallitus ei voinut rajoittua yksinomaan vainotoimenpiteisiin, rankaisuretkikuntiin, ampumisiin, vankiloihin, pakkotyöhön. Tsaarin hallitus näki levottomana, että talonpoikaiston naiivi usko «tsaari-isään» haihtuu yhä enemmän. Sen vuoksi se ryhtyi suureen manööveriin, aikoi luoda itselleen vankan tuen maaseudulla, monilukuisen maalaisporvariston luokan, kulakkien muodossa.

Marraskuun 9 pnä vuonna 1906 Stolypin julkaisi uuden maalain talonpoikain eroamisesta kyläyhteisöstä lohkotilojen (huuttorien) omistajiksi. Stolypinin maalailla hävitettiin yhteinen maankäyttö. Jokaista talonpoikaa kehoitettiin ottamaan maaosuutensa henkilökohtaiseen hallintaansa, eroamaan yhteisöstä. Talonpoika voi myydä maaosuutensa, mitä oikeutta hänellä ei ollut aikaisemmin. Yhdyskunta oli velvollinen antamaan yhteisöstä eroaville talonpojille maan yhdeltä paikalta (huuttori, otrub).

Rikkaat talonpojat, kulakit, saivat mahdollisuuden ostaa tällöin vähäväkisiltä talonpojilta heidän maansa halvalla hinnalla. Muutamien vuosien aikana tämän lain julkaisemisesta yli miljoona vähäväkistä talonpoikaa menetti kokonaan maansa ja joutui häviöön. Kulakkihuuttorien ja -palstatilojen (otrub) luku kasvoi vähäväkisten talonpoikien joutuessa maattomiksi. Toisinaan ne

olivat todellisia suurtiloja, joissa käytettiin laajalti maatyöläisten palkkatyötä. Hallitus pakotti talonpojat antamaan kyläyhteisöistä huuttorikulakeille parhaimman maan.

Kun talonpoikien «vapauttamisen» aikana tilanherrat olivat ryöstäneet talonpoikien maan, niin nyt kulakit alkoivat ryöstää yhteisöjen maata, saaden parhaimmat palstat ostamalla halvalla hinnalla maaosuuden köyhiltä.

Tsaarin hallitus antoi kulakeille melkoisia lainoja maan ostamiseksi ja huuttorien perustamiseksi. Stolypin tahtoi tehdä kulakeista pikku tilanherroja, tsaarin itsevaltiuden uskollisia puolustajia.

Kaikkiaan yhdeksän vuoden aikana (1906—1915) yhteisöistä erosi yli kaksi miljoonaa talonisäntää.

Stolypinin komento huononsi yhä enemmän vähämaisten talonpoikien ja maalaisköyhälistön asemaa. Talonpoikaisto jakaantui eri kerroksiin entistä enemmän. Alkoivat talonpoikien yhteentörmäykset huuttorikulakkien kanssa.

Samalla talonpoikaisto alkoi ymmärtää, ettei se saa tilanherrojen maata niin kauan kuin on olemassa tsaarin hallitus ja tilanherrojen ja kadettien Valtakunnanduuma.

Talonpoikaisliike heikkenee aluksi, vuosina 1907—1909, jolloin huuttorien muodostaminen on voimaperäisempää, mutta pian, vuosina 1910—1911 ja myöhemmin, kyläyhteisötalonpoikien ja huuttorien isäntien välisen yhteentörmäyksen pohjalla tapahtuu talonpoikaisliikkeen voimistuminen tilanherroja ja huuttorikulakkeja vastaan.

Teollisuudenkin alalla tapahtui vallankumouksen jälkeen huomattavia muutoksia. Teollisuuden keskittyminen, se on teollisuuslaitosten suureneminen ja keskittyminen yhä suurempien kapitalistiryhmien käsiin, voimistui huomattavasti. Jo ennen vuoden 1905 vallankumousta kapitalistit alkoivat yhdistyä liitoiksi nostaakseen tavaroiden hintoja omassa maassa ja perustaakseen saamallaan ylivoitolla viennin edistämisrahastoja, jotta voisivat heittää ulkomaan markkinoille tavaroita halvoilla hinnoilla ja valloittaa ulkomaan markkinoita. Sellaisia kapitalistien liittoja, sellaisia yhtymiä (monopooleja) nimitettiin trusteiksi ja syndikaateiksi. Vallankumouksen jälkeen porvarillisten trustien ja syndikaattien luku lisääntyi vieläkin enemmän. Myöskin suurpankkien luku lisääntyi ja niiden vaikutus teollisuudessa kasvoi. Ulkolaisten pääomien virtaaminen Venäjälle lisääntyi.

Siten kapitalismi muuttui Venäjällä yhä enemmän monopolistiseksi, imperialistiseksi kapitalismiksi.

Muutaman vuoden pysähdyksen jälkeen teollisuus vilkastui jälleen: hiilen tuotanto, metallin valmistus ja naftan tuotanto kasvoivat, kankaiden ja sokerin tuotanto lisääntyivät. Viljan vienti ulkomaille kasvoi suuresti.

Vaikkakin Venäjä otti tänä aikana teollisuudessaan jonkunlaisen askeleen eteenpäin, niin se jäi edelleenkin takapajuiseksi maaksi länsi-Eurooppaan verraten ja riippuvaiseksi ulkolaisista kapitalisteista. Venäjällä ei ollut koneiden tuotantoa, ne tuotettiin ulkomailta. Ei ollut myöskään automobiiliteollisuutta, ei ollut kemiallista teollisuutta, ei ollut mineraalilannotteiden tuotantoa. Myöskin aseiden tuotannossa Venäjä oli jäljessä muista kapitalistisista maista.

Viitaten metallin kulutuksen alhaiseen tasoon Venäjällä, sen takapajuisuuden merkkinä, Lenin kirjoitti:

> «Puolen vuosisadan aikana talonpoikien vapautuksen jälkeen on raudan kulutus Venäjällä kasvanut viidenkertaisesti, ja kuitenkin Venäjä on edelleenkin uskomattoman, tavattoman takapajuinen maa, äärettömän köyhä ja puolivilli, joka on varustettu nykyaikaisilla tuotantovälineillä neljä kertaa huonommin Englantia, viisi kertaa huonommin Saksaa, kymmenen kertaa huonommin Amerikkaa» (*Lenin*, XVI osa, sivu 543).

Venäjän taloudellisen ja poliittisen takapajuisuuden suoranaisena seurauksena oli niin venäläisen kapitalismin kuin itse tsarisminkin riippuvaisuus länsieurooppalaisesta kapitalismista.

Se ilmeni siinä, että sellaiset tärkeimmät kansantalouden alat kuin hiili, nafta, sähköteollisuus ja metallurgia olivat ulkolaisen pääoman hallussa, ja tsaarin Venäjän oli pakko tuottaa ulkomailta melkein kaikki koneet, kaikki varusteet.

Se ilmeni orjuuttavissa ulkolaisissa lainoissa, joiden korkojen maksamiseksi tsarismi kiskoi väestöltä joka vuosi useita satoja miljoonia ruplia.

Se ilmeni «liittolaisten» kanssa tehdyissä salaisissa sopimuksissa, joiden mukaan tsarismi sitoutui lähettämään sodan sattuessa miljoonia venäläisiä sotilaita imperialistisille rintamille «liittolaisten» avuksi ja englantilais-ranskalaisten kapitalistien hurjien voittojen turvaamiseksi.

Stolypinilaisen taantumuksen vuodet tulivat erikoisesti kuuluisiksi santarmien ja poliisien sekä tsaarin provokaattorien ja mustasotnialaisroistojen hyökkäyksistä työväenluokkaa vastaan. Mutta työläisiä eivät ahdistaneet vainotoimenpiteillä vain tsaarin vahtihurtat. Näistä eivät jääneet tässä suhteessa jälkeen tehtailijat eivätkä ruukinpatruunatkaan, jotka kiristivät hyökkäystä työväenluokkaa vastaan, varsinkin teollisuuden lamaannuksen ja työttömyyden kasvun vuosina. Tehtailijat julistivat työläisten joukkoerottamisia (työnsulkuja), ottivat käytäntöön «mustat kirjat», joihin merkittiin lakkoihin aktiivisesti osallistuneet tietoiset työläiset. Tähän «mustaan kirjaan» eli «mustalle listalle» joutuneita ei otettu työhön ainoaankaan kyseessä olevan teollisuusalan tehtailijain liittoon kuuluvaan liikkeeseen. Palkkataksoja oli alennettu jo vuonna 1908 10—15 prosentilla. Työpäivä pidennettiin kaikkialla 10—12 tuntiin. Ryövärimäinen sakkojärjestelmä alkoi rehoittaa jälleen.

Vuoden 1905 vallankumouksen tappio synnytti hajaannusta ja rappeutumista vallankumouksen mukanakulkijain keskuudessa. Erikoisesti lisääntyivät rappeutuneisuus ja henkinen lamaannus intelligenssin keskuudessa. Mukanakulkijat, jotka olivat tulleet vallankumouksen riveihin porvarillisista piireistä vallankumouksen myrskyisen nousun kaudella, loittonivat puolueesta taantumuksen päivinä. Osa heistä siirtyi vallankumouksen avointen vihollisten leiriin, osa pesiytyi säilyneisiin työväenluokan legaalisiin yhdistyksiin ja yritti kääntää proletariaattia pois vallankumoukselliselta tieltä, pyrkien saattamaan huonoon valoon proletariaatin vallankumouksellisen puolueen. Loitotessaan vallankumouksesta mukanakulkijat pyrkivät mukautumaan taantumukseen, tottumaan tsarismiin.

Tsaarin hallitus käytti hyväkseen vallankumouksen tappiota värvätäkseen pelkurimaisimpia ja omaa nahkaansa säilyttämään pyrkiviä vallankumouksen mukanakulkijoita kätyreikseen, provokaattoreikseen. Katalat provokaattorijuudakset, joita tsaarin ohrana lähetti työväen ja puolueen järjestöihin, vakoilivat niiden sisällä ja kavalsivat vallankumouksellisia.

Vastavallankumouksen hyökkäys tapahtui myöskin ideologisella rintamalla. Ilmestyi kokonainen liuta muotikirjailijoita, jotka «arvostelivat» marxilaisuutta ja tekivät siitä «selvän», herjasivat vallankumousta, pilkkasivat sitä, ylistelivät petturuutta, veisasivat

ylistystä sukupuoli-irstailulle «persoonallisuuden palvonnan» varjolla.

Filosofian alalla voimistuivat «arvostelu»- ja revisioyritykset marxilaisuuteen nähden, ilmestyi myöskin jos jonkinlaisia, muka «tieteellisillä» perusteluilla verhottuja uskonnollisia virtauksia.

Marxilaisuuden «arvostelu» tuli muodiksi.

Kaikki nämä herrat monenkirjavuudestaan huolimatta pyrkivät yhteen päämäärään — joukkojen vieroittamiseen vallankumouksesta.

Henkinen lamaannus ja epäusko ulottuivat myöskin erääseen osaan puolueeseen kuuluvia intelligenttejä, jotka pitivät itseään marxilaisina, mutta jotka koskaan eivät olleet seisseet lujasti marxilaisissa asemissa. Heidän joukossaan oli sellaisia kirjailijoita kuin Bogdanov, Bazarov, Lunatsharski (jotka olivat liittyneet vuonna 1905 bolshevikkeihin), Jushkevitsh ja Valentinov (menshevikkejä). He aloittivat «arvostelun» samanaikaisesti marxilaisuuden filosofis-teoreettisia perusteita vastaan, s.o. dialektista materialismia vastaan, sekä sen tieteellis-historiallisia perusteita vastaan, s.o. historiallista materialismia vastaan. Tämä arvostelu erosi tavallisesta arvostelusta siinä, että sitä ei harjoitettu avoimesti ja rehellisesti, vaan verhotusti ja tekopyhästi marxilaisuuden perusasemien «puolustamisen» lipun alla. Me olemme, sanoivat he, pohjaltamme marxilaisia, mutta haluaisimme «parantaa» marxilaisuutta, vapauttaa sen muutamista perusajatuksista. Tosiasiassa he olivat vihamielisiä marxilaisuudelle, sillä he yrittivät horjuttaa marxilaisuuden teoreettisia perusteita, vaikkakin sanoissa kielsivät tekopyhästi vihamielisyytensä marxilaisuutta kohtaan ja kaksinaamaisesti nimittivät itseään edelleenkin marxilaisiksi. Sellaisen tekopyhän arvostelun vaara oli siinä, että se oli tarkoitettu puolueen rivimiesten pettämiseksi ja saattoi johtaa heidät harhaan. Ja mitä tekopyhemmin harjoitettiin tätä arvostelua marxilaisuuden teoreettisten perusteiden horjuttamiseksi, sitä vaarallisemmaksi tuli se puolueelle, sillä sitä läheisemmin se yhtyi taantumuksen yleiseen sotaretkeen puoluetta vastaan, vallankumousta vastaan. Osa marxilaisuudesta poikenneista intelligenteistä meni niin pitkälle, että alkoi saarnata uuden uskonnon luomisen välttämättömyyttä (niin sanotut «jumalanetsijät» ja «jumalanrakentajat»).

Lykkäystä sietämättömänä marxilaisten tehtävänä oli antaa asianmukainen vastaus näille marxilaisuuden teorian alalla esiin-

tyville turmeltuneille aineksille, reväistä heiltä naamio, paljastaa heidät loppuun asti ja puolustaa siten marxilaisen puolueen teoreettisia perusteita.

Olisi voitu edellyttää, että tämän tehtävän täyttämiseen ryhtyvät Plehanov ja hänen menshevistiset ystävänsä, jotka pitivät itseään «marxilaisuuden tunnettuina teoreetikkoina», mutta he pitivät parempana suoriutua asiasta kirjoittamalla pari arvostelevan pakinan luontoista mitätöntä kirjoitusta ja sitten vetäytyä piiloon.

Tämän tehtävän täytti Lenin vuonna 1909 ilmestyneessä kuuluisassa kirjassaan «Materialismi ja empiriokritisismi».

> «Vähemmän kuin puolen vuoden kuluessa», kirjoitti Lenin tässä kirjassa, «on ilmestynyt neljä kirjaa, jotka pääasiassa ja miltei kokonaan on omistettu hyökkäyksille dialektista materialismia vastaan. Näihin kuuluvat lähinnä «Kirjoitelmia marxilaisuuden filosofiasta» (? olisi pitänyt sanoa: marxilaisuuden filosofiaa vastaan), Pietari 1908, kokoelma Bazarovin, Bogdanovin, Lunatsharskin, Bermanin, Hellfondin, Jushkevitshin ja Suvorovin kirjoituksia; sitten kirjat: Jushkevitshin «Materialismi ja kriitillinen realismi», Bermanin «Dialektiikka nykyisen tietoteorian valossa» ja Valentinovin «Marxilaisuuden filosofiset rakennelmat»... Kaikki nämä henkilöt, joita yhdistää toisiinsa — huolimatta poliittisten katsomusten jyrkistä eroavaisuuksista — vihamielisyys dialektista materialismia kohtaan, vaativat samaan aikaan, että heidät tunnustettaisiin filosofiassa marxilaisiksi! Engelsin dialektiikka on «mystiikkaa», sanoo Berman. Engelsin katsomukset ovat «vanhentuneet», sinkauttaa Bazarov ohimennen aivan kuin jonakin itsestään selvänä asiana, — osoittautuu, että materialismin ovat kumonneet meidän rohkeat soturimme, jotka vetoavat ylpeästi «nykyaikaiseen tietoteoriaan», «uusimpaan filosofiaan» (tahi «uusimpaan positivismiin»), «nykyisen luonnontieteen filosofiaan» tahi vieläpä «XX vuosisadan luonnontieteen filosofiaankin» (*Lenin*, «Materialismi ja empiriokritisismi», sivut 5—6, suomenkielinen painos).

Vastatessaan Lunatsharskille, joka sanoi ystäviensä, filosofiassa esiintyvien revisionistien puolusteluksi: «kenties me erehdymme, mutta me etsimme», Lenin kirjoitti:

«Mitä minuun tulee, niin minä olen myöskin «etsijä» filosofiassa. Nimittäin: näissä merkinnöissä (puhe on kirjasta «Materialismi ja empiriokritisismi». — *Toim.*) olen asettanut tehtäväkseni etsiä, mikä on vienyt järjen henkilöiltä, jotka tarjoilevat marxilaisuuden varjolla jotain uskomattoman tolkutonta, sekavaa ja taantumuksellista» (*Lenin*, «Materialismi ja empiriokritisismi», sivu 7).

Tosiasiassa Leninin kirja kuitenkin ylitti suuresti tämän vaatimattoman tehtävän puitteet. Itse asiassa Leninin kirja ei ole vain Bogdanovin, Jushkevitshin, Bazarovin, Valentinovin ja heidän filosofisten opettajiensa — Avenariuksen ja Machin — arvostelua, jotka viimemainitut yrittivät tarjoilla tuotteissaan hiottua ja siloiteltua idealismia marxilaisen materialismin vastapainoksi. Leninin kirja on samalla marxilaisuuden teoreettisten perusteiden — dialektisen ja historiallisen materialismin — puolustusta ja materialistinen yleistys kaikesta siitä tärkeästä ja oleellisesta, minkä tiede ja ennen kaikkea luonnontiede on saanut selville kokonaisen historiallisen kauden kuluessa, sinä aikana, joka on kulunut Engelsin kuolemasta Leninin kirjan «Materialismi ja empiriokritisismi» ilmestymiseen asti.

Arvosteltuaan asianvaatimalla tavalla venäläisiä empiriokriitikkoja ja heidän ulkomaalaisia opettajiaan Lenin tulee kirjassaan seuraaviin johtopäätöksiin filosofis-teoreettista revisionismia vastaan:

1) «Yhä hiotumpi marxilaisuuden vääristely, yhä hiotumpi materialisminvastaisten oppien väärentäminen marxilaisuudeksi — se on luonteenomaista nykyaikaiselle revisionismille sekä kansantaloustieteessä että taktiikan kysymyksissä ja yleensä filosofiassa» (sama, sivu 338);

2) «Koko Machin ja Avenariuksen koulukunta kulkee idealismiin» (sama, sivu 366);

3) «Meidän machilaisemme ovat kaikki juuttuneet idealismiin» (sama, sivu 355);

4) «Empiriokritisismin tieto-opillisen skolastiikan takaa ei voida olla näkemättä puolueiden taistelua filosofiassa, taistelua, joka viime kädessä ilmentää nykyisen yhteiskunnan toisilleen vihamielisten luokkien tendenssejä ja ideologiaa» (sama, sivu 367);

5) «Empiriokritisismin objektiivinen luokkatehtävä on itse asiassa palvelusta fideisteille (taantumuksellisia, jotka

antavat uskolle etutilan tieteeseen verraten. — *Toim.*) heidän taistelussaan materialismia vastaan yleensä ja historiallista materialismia vastaan erikoisesti» (sama, sivu 367);

6) «Filosofinen idealismi on... *tie* pappispimitykseen» (*Lenin*, XIII osa, sivu 304).

Jotta voitaisiin arvostaa Leninin kirjan valtavaa merkitystä puolueemme historiassa ja ymmärtää, millaisen teoreettisen rikkauden Lenin sai puolustetuksi stolypinilaisen taantumuskauden kaikilta ja kaikenlaisilta revisionisteilta ja turmeltuneilta aineksilta, on välttämätöntä vaikkapa lyhyestikin tutustua dialektisen ja historiallisen materialismin perusteisiin.

Se on sitäkin välttämättömämpää, kun dialektinen ja historiallinen materialismi muodostavat kommunismin teoreettisen pohjan, marxilaisen puolueen teoreettiset perusteet, ja näiden perusteiden tunteminen ja siis niiden omaksuminen on puolueemme jokaisen aktiivisen toimihenkilön velvollisuus.

Siis:

1) Mitä on dialektinen materialismi?

2) Mitä on historiallinen materialismi?

2. Dialektisesta ja historiallisesta materialismista.

Dialektinen materialismi on marxilais-leniniläisen puolueen maailmankatsomus. Sitä nimitetään dialektiseksi materialismiksi sen vuoksi, että sen suhtautuminen luonnonilmiöihin, sen luonnonilmiöiden tutkimusmetodi, näiden ilmiöiden tietoamismetodi on *dialektinen* ja sen luonnonilmiöiden tulkinta, sen käsitys luonnonilmiöistä, sen teoria on *materialistinen*.

Historiallinen materialismi on dialektisen materialismin väittämien ulottamista yhteiskunnallisen elämän tutkimiseen, dialektisen materialismin väittämien soveltamista yhteiskuntaelämän ilmiöihin, yhteiskunnan tutkimiseen, yhteiskuntahistorian tutkimiseen.

Luonnehtiessaan dialektista metodiansa Marx ja Engels viittaavat tavallisesti Hegeliin sinä filosofina, joka on määritellyt dialektiikan peruspiirteet. Tämä ei kuitenkaan merkitse, että Marxin ja Engelsin dialektiikka on samaa kuin Hegelin dialektiikka. Itse asiassa Marx ja Engels ottivat Hegelin dialektiikasta vain sen «järjellisen jyvän» heittäen pois hegeliläisen idealistisen kuoren ja kehittäen dialektiikkaa pitemmälle antaakseen sille nykyaikaisen tieteellisen muodon.

«Minun dialektinen metodini», sanoo Marx, «on pohjaltaan ei ainoastaan erilainen kuin Hegelin metodi, vaan suorastaan sen vastakohta. Hegelin mielestä on ajatteluprosessi, jonka hän aatteen nimisenä muuttaa itsenäiseksi subjektiksikin, todellisuuden demiurgi (luoja), todellisuuden, joka on vain aatteen ulkonainen ilmaus. Minulla päinvastoin ei aatteellinen ole muuta kuin ihmispäähän siirrettyä ja siellä muunnettua aineellisuutta» (*K. Marx*, Jälkilause «Pääoman» I osan toiseen saksankieliseen painokseen).

Luonnehtiessaan materialismiaan Marx ja Engels viittaavat tavallisesti Feuerbachiin sinä filosofina, joka palautti materialismin oikeuksiinsa. Tämä ei kuitenkaan merkitse, että Marxin ja Engelsin materialismi on samaa kuin Feuerbachin materialismi. Itse asiassa Marx ja Engels ottivat Feuerbachin materialismista sen «perusjyvän» kehittäen sitä edelleen materialismin tieteellis-filosofiseksi teoriaksi ja heittäen pois sen idealistiset ja uskonnollis-siveysopilliset kerrostumat. On tunnettua, että Feuerbach, ollen pohjaltaan materialisti, kapinoi materialismi-nimitystä vastaan. Engels selitti usein, että Feuerbach «huolimatta materialistisesta perustasta, ei vielä ole vapautunut vanhoista idealistisista kahleista», että «Feuerbachin todellinen idealismi käy ilmi heti, kun tulemme hänen uskonnonfilosofiaansa ja siveysoppiinsa» (*F. Engels*, «Ludwig Feuerbach»).

Dialektiikka johtuu kreikkalaisesta sanasta «dialego», joka merkitsee käydä keskustelua, käydä väittelyä. Dialektiikalla ymmärrettiin vanhalla ajalla taitoa päästä totuuteen paljastamalla ristiriidat vastustajan ajatuksenjuoksussa ja voittamalla nämä ristiriidat. Vanhalla ajalla olivat muutamat filosofit sitä mieltä, että ristiriitojen paljastaminen ajattelussa ja vastakkaisten mielipiteiden yhteentörmäys on parhain keino totuuden selville saamiseksi. Tämä jälkeenpäin luonnonilmiöihin ulotettu dialektinen ajattelutapa muuttui luonnon tietoamisen dialektiseksi metodiksi, joka piti luonnonilmiöitä ikuisesti liikkuvina ja muuttuvina ja luonnon kehitystä luonnossa olevien ristiriitojen kehityksen tuloksena, luonnossa olevien vastakkaisten voimien vuorovaikutuksen tuloksena.

Dialektiikka on perustaltaan metafysiikan suoranainen vastakohta.

1) *Marxilaista dialektista metodia* luonnehtivat seuraavat peruspiirteet:

a) Päinvastoin kuin metafysiikka ei dialektiikka pidä luontoa toisistaan irrallaan olevien, toisistaan eristettyjen ja toisistaan riippumattomien esineiden ja ilmiöiden satunnaisena kokoutumana, vaan yhteenkuuluvana, yhtenäisenä kokonaisuutena, jossa esineet ja ilmiöt ovat elimellisesti toistensa yhteydessä, ovat toisistaan riippuvaisia ja toistensa ehtoina.

Dialektinen metodi katsoo sen vuoksi, että ainoatakaan luonnonilmiötä ei voida ymmärtää, jos se otetaan eristetyssä muodossa, ympäröivien ilmiöiden yhteyden ulkopuolella, sillä mikä ilmiö tahansa voidaan millä luonnon alalla tahansa muuttaa mielettömyydeksi, jos sitä tarkastellaan erillään ympäröivistä ehdoista, niistä irrallaan, ja päinvastoin, mikä ilmiö tahansa voidaan ymmärtää ja perustella, jos sitä tarkastellaan sen eroittamattomassa yhteydessä ympäröiviin ilmiöihin, riippuvaisena sitä ympäröivistä ilmiöistä.

b) Päinvastoin kuin metafysiikka ei dialektiikka tarkastele luontoa levon ja liikkumattomuuden, pysähdyksen ja muuttumattomuuden tilana, vaan keskeytymättömän liikkeen ja muuttumisen, keskeytymättömän uudistumisen ja kehittymisen tilana, jossa jotakin aina syntyy ja kehittyy, jotakin on tuhoutumassa ja elämästä eroamassa.

Sen vuoksi dialektinen metodi vaatii, ettei ilmiöitä tarkasteltaisi vain niiden keskinäisen yhteyden ja riippuvaisuuden näkökannalta, vaan myös niiden liikkeen, niiden muuttumisen, niiden kehityksen näkökannalta, niiden syntymisen ja kuolemisen näkökannalta.

Dialektisen metodin mukaan on ennen kaikkea tärkeää ei se, mikä näyttää kullakin hetkellä lujalta, mutta alkaa jo kuoleentua, vaan se, mikä syntyy ja kehittyy, vaikkapa se ei sillä hetkellä näytäkään lujalta, sillä dialektinen metodi pitää voittamattomana vain sitä, mikä syntyy ja kehittyy.

> «Koko luonto», sanoo Engels, «pienimmästä suurimpaan, hiekkajyväsistä aurinkoihin asti, protisteista (alkueliöt. — *Toim.* ihmisiin asti on ikuisesti syntymässä ja tuhoutumassa, keskeytymättömässä virtauksessa, herkeämättömässä liikkeessä ja muutoksessa» (*F. Engels*, «Anti-Dühring»).

Sen vuoksi, sanoo Engels, dialektiikka «ottaa oliot ja niiden käsitteelliset kuvat oleellisesti niiden keskinäisessä yhteydessä, toisiinsa punoutuneina, niiden liikkeessä, niiden syntymisessä ja tuhoutumisessa» (sama).

c) Päinvastoin kuin metafysiikka ei dialektiikka tarkastele kehitysprosessia yksinkertaisena kasvamisen prosessina, jossa määrälliset muutokset eivät johda laadullisiin muutoksiin, vaan sellaisena kehityksenä, joka siirtyy vähäisistä ja piilevistä määrällisistä muutoksista avoimiin muutoksiin, perusteellisiin muutoksiin, laadullisiin muutoksiin, jossa laadulliset muutokset eivät tapahdu vähitellen, vaan nopeasti, äkkiä, hyppäyksellisenä siirtymisenä yhdestä tilasta toiseen, eivät tapahdu satunnaisesti, vaan lainmukaisesti, huomaamattomien ja asteettaisten määrällisten muutosten kasautumisen tuloksena.

Sen vuoksi dialektinen metodi katsoo, että kehitysprosessia ei ole käsitettävä ympyrässä tapahtuvaksi liikkeeksi, ei pelkäksi kuljetun matkan toistamiseksi, vaan eteneväksi liikkeeksi, liikkeeksi nousevassa linjassa, siirtymiseksi vanhasta laadullisesta tilasta uuteen laadulliseen tilaan, kehittymiseksi yksinkertaisesta mutkalliseen, alemmasta ylempään.

> «Luonto», sanoo Engels, «on dialektiikan koetin, ja meidän täytyy sanoa nykyisen luonnontieteen eduksi, että se on hankkinut tälle kokeelle äärimmäisen rikkaan, joka päivä kasaantuvan ainehiston ja todistanut sillä, että luonnossa tapahtuu kaikki viime kädessä dialektisesti eikä metafyysillisesti, että luonto ei liiku alinomaa toistuvan ympyrän ikuisessa yksitoikkoisuudessa, vaan käy läpi todellisen historian. Tässä on mainittava ennen kaikkea Darwin, joka on antanut metafyysilliselle luonnonkäsitykselle ankarimman iskun todistamalla, että koko nykyinen orgaaninen luonto, kasvit ja eläimet, ja niiden mukana myöskin ihminen, on miljoonia vuosia jatkuneen kehitysprosessin tuote» (*F. Engels*, «Anti-Dühring»).

Luonnehtien dialektisen kehityksen siirtymiseksi määrällisistä muutoksista laadullisiin muutoksiin Engels sanoo:

> «Fysiikassa... on jokainen muutos määrän muuttumista laaduksi, kappaleessa itsessään olevan tai siihen liitetyn jonkinmuotoisen liikepaljouden määrällisen muuttumisen seuraus. Siten esimerkiksi on ensi aluksi samantekevää, mikä on veden lämpöaste sen tippuvan nestemäisen tilan suhteen; mutta sitten nestemäisen veden lämpömäärän lisääntyessä tahi vähetessä saapuu kohta, jossa veden kiinnevoimatila vaihtuu ja vesi muuttuu yhdessä tapauksessa höyryksi ja toi-

sessa tapauksessa jääksi... Niinpä tarvitaan määrätty vähin virranvahvuus sähkölampun platinalangan hehkumaan saattamiseksi; siten on jokaisella metallilla hehkumis- ja sulamislämpönsä, siten on jokaisella nesteellä tunnetun paineen vallitessa kiinteä jäätymä- ja kiehumapisteensä — mikäli välineemme tekevät meille mahdolliseksi vastaavan lämmön aikaansaamisen; siten, lopuksi, on myös jokaisella kaasulla kriisipisteensä, jossa paine ja jäähdytys tekevät sen tippuvan nestemäiseksi... Niin sanotut fysiikan konstantit (yhdestä tilasta toiseen muuttumisen pisteet. — *Toim.*) eivät suurimmaksi osaksi ole muuta kuin nimityksiä solmupisteille, joissa määrällinen (muutos) liikkeen lisääminen tahi vähentäminen saa aikaan laadullisen muutoksen vastaavan kappaleen tilassa, jossa siis määrä muuttuu laaduksi» (sama).

Siirtyen edelleen kemiaan Engels jatkaa:

«Kemiaa voidaan nimittää tieteeksi kappaleiden muuttuneen määrällisen kokoonpanon johdosta tapahtuneista laadullisista muutoksista. Tämän tiesi jo Hegelkin... Esimerkiksi happi: jos kolme atomia yhdistyy molekyyliksi tavanomaisen kahden asemesta, niin saamme otsonin, aineen, joka on hajultaan ja vaikutukseltaan hyvin selvästi erilainen kuin tavallinen happi. Ja entä sitten ne erilaiset suhteet, joissa happi yhdistyy typpeen tahi rikkiin ja joista jokainen muodostaa kaikista toisista laadullisesti erilaisen kappaleen!» (sama).

Lopuksi, arvostellessaan Dühringiä, joka soimaa hurjasti Hegeliä ja samalla ottaa salavihkaa tältä sen tunnetun väittämän, että siirtyminen aistimattoman maailman valtakunnasta aistimuksen valtakuntaan, epäorgaanisen maailman valtakunnasta orgaanisen elämän valtakuntaan on hyppäys uuteen tilaan, Engels sanoo:

«Tämähän on kokonaan hegeliläinen mittasuhteiden solmulinja, jossa pelkkä määrällinen lisäys tahi vähennys aiheuttaa määrättyjen solmupisteiden kohdalla *laadullisen hyppäyksen*, esimerkiksi vettä lämmitettäessä ja jäähdytettäessä, jolloin kiehumapiste ja jäätymäpiste ovat solmuja, joissa tapahtuu — normaalipaineen vallitessa — hyppäys uuteen aineen olotilaan, jossa siis määrä muuttuu laaduksi» (sama).

d) Päinvastoin kuin metafysiikka dialektiikka lähtee siitä, että luonnonesineille, luonnonilmiöille ovat ominaisia sisäiset ristirii-

dat, sillä kaikilla niillä on kielteinen ja myönteinen puolensa, menneisyytensä ja tulevaisuutensa, elämästä eroavat ja kehittyvät aineksensa, että näiden vastakohtien taistelu, taistelu vanhan ja uuden välillä, kuolevan ja syntyvän välillä, elämästä eroavan ja kehittyvän välillä, muodostaa kehitysprosessin sisäisen olemuksen, määrällisten muutosten laadullisiksi muuttumisen sisäisen olemuksen.

Sen vuoksi dialektinen metodi katsoo, että kehitysprosessi alemmasta ylempään ei tapahdu ilmiöiden sopusointuisena kehityksenä, vaan esineille, ilmiöille ominaisten ristiriitojen ilmenemisenä, näiden ristiriitojen pohjalla vaikuttavien vastakkaisten pyrkimysten «taisteluna».

> «Dialektiikka varsinaisessa mielessä», sanoo Lenin, «on ristiriidan tutkimista *esineiden omassa olemuksessa*» (*Lenin*, «Filosofian vihkot», sivu 263).

Ja edelleen:

> «Kehitys on vastakohtien «taistelua» (*Lenin*, XIII osa, sivu 301).

Sellaiset ovat lyhyesti marxilaisen dialektisen metodin peruspiirteet.

Ei ole vaikeaa ymmärtää, miten suunnaton merkitys on dialektisen metodin väittämien ulottamisella yhteiskuntaelämän tutkimiseen, yhteiskuntahistorian tutkimiseen, millainen suunnaton merkitys on näiden väittämien soveltamisella yhteiskuntahistoriaan, proletariaatin puolueen käytännölliseen toimintaan.

Jos maailmassa ei ole eristettyjä ilmiöitä, jos kaikki ilmiöt ovat yhteydessä keskenään ja toinen toisensa ehtoina, niin on selvää, että jokainen yhteiskuntajärjestelmä ja jokainen yhteiskunnallinen liike historiassa on arvioitava ei «ikuisen oikeuden» tahi jonkun muun ennakolta hyväksytyn aatteen mukaisesti, kuten historioitsijat usein tekevät, vaan niiden ehtojen näkökannalta, jotka ovat synnyttäneet tämän järjestelmän ja tämän yhteiskunnallisen liikkeen ja joiden kanssa ne ovat yhteydessä.

Orjanomistusjärjestelmä on nykyisten ehtojen kannalta katsoen mielettömyys, luonnonvastainen tyhmyys. Orjanomistusjärjestelmä on hajoavan alkuperäisen yhteisöjärjestelmän oloissa täysin ymmärrettävä ja lainmukainen ilmiö, koska se merkitsee askelta eteenpäin alkuperäiseen yhteisöjärjestelmään verraten.

Porvarillis-demokraattisen tasavallan vaatimus oli tsarismin ja porvarillisen yhteiskunnan olosuhteiden vallitessa, sanokaamme

vuonna 1905 Venäjällä, täysin ymmärrettävä, oikea ja vallankumouksellinen vaatimus, sillä porvarillinen tasavalta merkitsi silloin askelta eteenpäin. Porvarillis-demokraattisen tasavallan vaatimus nykyisten ehtojemme vallitessa Neuvostoliitossa on mieletön ja vastavallankumouksellinen vaatimus, sillä porvarillinen tasavalta on Neuvostotasavaltaan verraten askel taaksepäin.

Kaikki riippuu ehdoista, paikasta ja ajasta.

On ymmärrettävää, että ilman sellaista *historiallista* suhtautumista yhteiskunnallisiin ilmiöihin historiatieteen olemassaolo ja kehitys on mahdotonta, sillä vain sellainen suhtautuminen vapauttaa historiatieteen sen muuttumisesta satunnaisuuksien kaaokseksi ja mitä mielettömimpien virheiden röykkiöksi.

Edelleen. Jos maailma on keskeytymättömässä liikkeessä ja kehityksessä, jos vanhan kuoleminen ja uuden kasvaminen on luonnon laki, niin on selvää, ettei ole enää olemassa «järkkymättömiä» yhteiskuntaoloja, yksityisomistuksen ja riiston «ikuisia periaatteita», talonpoikien tilanherrojen valtaan alistamisen, työläisten kapitalistien valtaan alistamisen «ikuisia aatteita».

Kapitalistinen järjestelmä voidaan siis korvata sosialistisella järjestelmällä, samoinkuin kapitalistinen järjestelmä korvasi aikoinaan feodaalisen järjestelmän.

Ei ole siis suuntauduttava niihin yhteiskuntakerroksiin, jotka eivät enää kehity, vaikka ne muodostavatkin nykyhetkellä vallitsevan voiman, vaan niihin kerroksiin, jotka kehittyvät, joilla on tulevaisuutta, vaikka ne eivät muodostakaan nykyhetkellä vallitsevaa voimaa.

Viime vuosisadan 80-luvulla, marxilaisten narodnikkeja vastaan käymän taistelun kaudella, proletariaatti oli Venäjällä mitättömänä vähemmistönä verraten väestön valtavan enemmistön muodostaneeseen yksilötalonpoikaistoon. Mutta proletariaatti kehittyi luokkana, kun taas talonpoikaisto jakaantui luokkana. Ja juuri siksi, että proletariaatti kehittyi luokkana, marxilaiset suuntautuivat proletariaattiin. Eivätkä he erehtyneet, sillä, kuten tunnettua, proletariaatti kasvoi sittemmin merkityksettömästä voimasta ensiluokkaiseksi historialliseksi ja poliittiseksi voimaksi.

Ollakseen siis erehtymättä politiikassa on katsottava eteenpäin eikä taaksepäin.

Edelleen. Jos hitaiden määrällisten muutosten vaihtuminen nopeiksi ja äkillisiksi laadullisiksi muutoksiksi on kehityksen laki,

niin on selvää, että sorrettujen luokkien suorittamat vallankumoukselliset mullistukset muodostavat täysin luonnollisen ja kiertämättömän ilmiön.

Siirtymistä kapitalismista sosialismiin ja työväenluokan vapauttamista kapitalistisesta sorrosta ei voida siis toteuttaa hitailla muutoksilla, ei reformeilla, vaan ainoastaan kapitalistisen järjestelmän laadullisella muutoksella, vallankumouksella.

Ollakseen siis erehtymättä politiikassa on oltava vallankumouksellinen eikä reformisti.

Edelleen. Jos kehitys tapahtuu sisäisten ristiriitojen ilmenemisenä, vastakkaisten voimien yhteentörmäyksenä näiden ristiriitojen pohjalla, näiden ristiriitojen voittamiseksi, niin on selvää, että proletariaatin luokkataistelu on täysin luonnollinen ja kiertämätön ilmiö.

Ei ole siis hämättävä kysymystä kapitalistisen järjestelmän ristiriidoista, vaan paljastettava ne ja tuotava ne julki, ei tukahdutettava luokkataistelua, vaan käytävä sitä loppuun asti.

Ollakseen siis erehtymättä politiikassa on noudatettava leppymätöntä proletaarista luokkapolitiikkaa eikä reformistista proletariaatin ja porvariston etujen sopusoinnun politiikkaa eikä myöskään kapitalismin sosialismiksi «kasvamisen» luokkasovittelupolitiikkaa.

Sellainen on marxilainen dialektinen metodi, jos sitä sovelletaan yhteiskuntaelämään, yhteiskuntahistoriaan.

Mitä tulee marxilaiseen filosofiseen materialismiin, niin se on perustaltaan suoranaisesti vastakkainen filosofiselle idealismille.

2) *Marxilaista filosofista materialismia* luonnehtivat seuraavat peruspiirteet:

a) Päinvastoin kuin idealismi, joka pitää maailmaa «absoluuttisen aatteen», «maailmanhengen», «tajunnan» ruumiillistumana, Marxin filosofinen materialismi lähtee siitä, että maailma on luonteeltaan *materiaalinen* (aineellinen), että moninaiset ilmiöt maailmassa ovat liikkuvan materian eri muotoja, että ilmiöiden keskinäinen yhteys ja keskinäinen riippuvaisuus, minkä dialektinen metodi toteaa, ovat liikkuvan materian kehityksen lainmukaisuuksia, että maailma kehittyy materian liikunnan lakien mukaan eikä kaipaa minkäänlaista «maailmanhenkeä».

«Materialistinen maailmankatsomus», sanoo Engels, «merkitsee yksinkertaisesti luonnon ymmärtämistä sellai-

sena kuin se esiintyy, ilman minkäänlaisia vieraita lisäyksiä» (*F. Engels*, «Ludwig Feuerbach»).

Kosketellen antiikin filosofin Herakleitoksen materialistista katsantokantaa, jonka mukaan «maailma, kaikkiyhteys, ei ole minkään jumalan eikä ihmisen luoma, vaan on ollut, on ja tulee olemaan ikuisesti elävä tuli, joka määrän* mukaan syttyy ja määrän mukaan sammuu», Lenin huomauttaa: «Erittäin hyvä dialektisen materialismin alkeiden esitys» (*Lenin*, «Filosofian vihkot», sivu 318).

b) Päinvastoin kuin idealismi, joka väittää, että todellisesti on olemassa vain meidän tajuntamme, että aineellinen maailma, olevainen, luonto on olemassa vain meidän tietoisuudessamme, aistimuksissamme, mielteissämme, käsitteissämme, marxilainen filosofinen materialismi lähtee siitä, että materia, luonto, olevainen on objektiivista todellisuutta, mikä on olemassa tietoisuuden ulkopuolella ja siitä riippumatta, että materia on ensisijainen, koska se on aistimusten, mielteiden, tietoisuuden lähteenä, ja tajunta on toissijainen, s.o. johdannainen, koska se on materian heijastusta, olevaisen heijastusta, että ajattelu on kehityksessään korkean täydellisyysasteen saavuttaneen materian tuote, nimittäin aivojen tuote, ja aivot ovat ajattelun elin, että sen vuoksi ei saa erottaa ajattelua materiasta, jos ei mieli joutua karkeaan virheeseen.

«Koko filosofian suurin kysymys», sanoo Engels, «on kysymys ajattelun suhteesta olemiseen, hengen suhteesta luontoon... Filosofit jakaantuivat kahteen suureen leiriin sen mukaisesti, miten vastasivat tähän kysymykseen. Ne, jotka väittivät hengen olleen olemassa ennen luontoa... muodostivat *idealismin* leirin. Toiset, jotka pitivät luontoa alkuperäisenä, kuuluivat *materialismin* eri koulukuntiin» (*F. Engels*, «Ludwig Feuerbach»).

Ja edelleen:

«Aineellinen, aistein havaittava maailma, johon me itse kuulumme, on ainoa todellinen... Tietoisuutemme ja ajattelumme, niin yliaistilliselta kuin se näyttäneekin, on aineellisen, ruumiillisen elimen, aivojen tuotetta... Materia ei ole hengen tuote, vaan henki on itse vain materian korkein tuote» (sama).

---

* Se merkitsee: oman määränsä mukaan, lakimääräisesti. — *Suom.*

Kosketellen kysymystä materiasta ja ajattelusta Marx sanoo:

«Ajatusta ei voida erottaa materiasta, joka ajattelee. Materia on kaikkien muutosten subjekti» (*K. Marx* ja *F. Engels*, «Pyhä perhe»).

Luonnehtien marxilaista filosofista materialismia Lenin sanoo:

«Materialismi yleensä tunnustaa... tajunnasta, aistimuksista, kokemuksesta... riippumattoman objektiivisesti todellisen olemisen (materian). Tietoisuus... on ainoastaan olemisen heijastusta, parhaimmassa tapauksessa sen likipitäen oikeaa (adekvaattista, ihanteellisen täsmällistä) heijastusta» (*Lenin*, «Materialismi ja empiriokritisismi», sivu 333).

Ja edelleen:

— «Materiaa on se, mikä vaikuttaessaan meidän aistielimiimme synnyttää aistimuksen; materia on meille aistimuksessa annettu objektiivinen todellisuus... Materia, luonto, olevainen, fyysillinen on ensisijainen, ja henki, tajunta, aistimus, psyykillinen on toissijainen» (sama, sivut 144—145).

— «Maailmankuva on kuva siitä, miten materia liikkuu ja miten *«materia ajattelee»* (sama, sivu 362).

— «Aivot ovat ajattelun elin» (sama, sivu 151).

c) Päinvastoin kuin idealismi, joka kieltää maailman ja sen lainmukaisuuksien tietoamisen mahdollisuuden, ei usko tietojemme todenperäisyyteen eikä tunnusta objektiivista totuutta, vaan jonka mukaan maailma on täynnä «olioita sinänsä», joita tiede ei voi tiedota koskaan, — marxilainen filosofinen materialismi sitä vastoin lähtee siitä, että maailma ja sen lainmukaisuudet ovat täysin tiedottavissa, että kokemuksen ja käytännön tarkistamat tietomme luonnon laeista ovat todenperäisiä tietoja, joilla on objektiivisten totuuksien merkitys, että maailmassa ei ole olioita, joiden tietoaminen on mahdotonta, vaan on ainoastaan olioita, joita ei vielä ole tiedottu ja jotka tullaan löytämään ja tietoamaan tieteen ja käytännön voimilla.

Arvostellessaan Kantin ja muiden idealistien väittämää maailman tietoamisen mahdottomuudesta ja «olioista sinänsä», joita on mahdotonta tiedota, ja puolustaessaan materialismin tunnettua väittämää tietojemme todenperäisyydestä Engels kirjoittaa:

«Nämä, kuten kaikki muutkin filosofiset päähänpistot, kumoaa parhaiten käytäntö, nimittäin kokeilu ja teollisuus.

Jos me voimme todistaa oikeaksi käsityksemme jostakin luonnonilmiöstä sillä, että itse teemme sen, valmistamme sen omista edellytyksistään ja panemme sen kaiken lisäksi palvelemaan meidän tarkoituksiamme, niin Kantin tavoittamaton «olio sinänsä» on mennyttä. Kasveissa ja eläinten ruumiissa syntyvät kemialliset aineet pysyivät sellaisina «olioina sinänsä» siihen asti, kunnes orgaaninen kemia alkoi valmistaa niitä yhden toisensa jälkeen; siten tuli «oliosta sinänsä» olio meitä varten, kuten esimerkiksi värimataran väriaine, alitsariini, jota emme ota enää pellolla kasvatetun värimataran juurista, vaan valmistamme sitä paljon halvemmalla ja yksinkertaisemmin kivihiilitervasta. Kopernikuksen aurinkokuntajärjestelmä oli kolmensadan vuodenaikana hypoteesi, josta voitiin lyödä vetoa sata, tuhannen, kymmenentuhatta yhtä vastaan, mutta kuitenkin vasta hypoteesi; mutta kun Leverrier tämän järjestelmän tarjoamien todisteiden nojalla ei ainoastaan laskenut erään tuntemattoman kiertotähden olemassaolon välttämättömyyttä, vaan vieläpä paikankin, missä tämän kiertotähden taivaalla pitäisi sijaita, ja kun Galle sitten todellakin löysi tämän kiertotähden, niin Kopernikuksen järjestelmä oli todistettu» (*F. Engels*, «Ludwig Feuerbach»).

Syyttäessään Bogdanovia, Bazarovia, Jushkevitshia ja muita Machin kannattajia fideismistä (taantumuksellinen teoria, joka asettaa uskon tieteen edelle) ja puolustaessaan sitä materialismin tunnettua väittämää, että tieteelliset tietomme luonnossa esiintyvistä lainmukaisuuksista ovat todenperäisiä, että tieteen lait ovat objektiivista totuutta, Lenin sanoo:

«Nykyaikainen fideismi ei lainkaan hylkää tiedettä; se hylkää vain tieteen «kohtuuttomat vaatimukset», nimenomaan vaatimuksen tulla tunnustetuksi objektiiviseksi totuudeksi. Jos on olemassa objektiivinen totuus (kuten materialistit ajattelevat), jos jo luonnontiede yksinään heijastaessaan ulkomaailmaa ihmisen «kokemuksessa» pystyy antamaan meille objektiivisen totuuden, niin kaikenlainen fideismi tulee ehdottomasti hyljätyksi» (*Lenin*, «Materialismi ja empiriokritisismi», sivu 122).

Sellaiset ovat lyhyesti esitettyinä marxilaisen filosofisen materialismin luonteenomaiset piirteet.

On helppo ymmärtää, miten valtava merkitys on filosofisen materialismin perusajatusten ulottamisella yhteiskuntaelämän tutkimiseen, yhteiskuntahistorian tutkimiseen, miten valtava merkitys on näiden perusajatusten soveltamisella yhteiskunnan historiaan, proletariaatin puolueen käytännölliseen toimintaan.

Jos luonnonilmiöiden yhteys ja niiden keskinäinen riippuvaisuus ovat luonnon kehityksen lainmukaisuuksia, niin siitä johtuu, että yhteiskuntaelämän ilmiöiden yhteys ja keskinäinen riippuvaisuus eivät myöskään ole satunnainen seikka, vaan yhteiskunnan kehityksen lainmukaisuutta.

Yhteiskuntaelämä, yhteiskunnan historia lakkaa siis olemasta «sattumien» kasautuma, sillä yhteiskunnan historiasta tulee yhteiskunnan lainmukainen kehitys, ja yhteiskunnan historian tutkiminen muuttuu tieteeksi.

Proletariaatin puolueen käytännöllisen toiminnan ei siis pidä perustua «etevien henkilöiden» hyviin toivomuksiin eikä «järjen», «yleisen moraalin» j.m.s. vaatimuksiin, vaan yhteiskuntakehityksen lainmukaisuuksiin, näiden lainmukaisuuksien tutkimiseen.

Edelleen. Jos maailma on tiedottavissa ja tietomme luonnon kehityslaeista ovat todenperäisiä tietoja, joilla on objektiivisen totuuden merkitys, niin siitä seuraa, että yhteiskuntaelämä, yhteiskunnan kehitys on myöskin tiedottavissa, ja tieteen esittämät tiedot yhteiskunnan kehityslaeista ovat todenperäisiä tietoja, joilla on objektiivisten totuuksien merkitys.

Tiede yhteiskunnan historiasta voi siis, huolimatta yhteiskuntaelämän ilmiöiden kaikesta monimutkaisuudesta, tulla samanlaiseksi täsmälliseksi tieteeksi kuin, sanokaamme, biologia, se voi tulla kykeneväksi käyttämään yhteiskunnan kehityslakeja käytännöllistä soveltamista varten.

Proletariaatin puolueet eivät siis saa käytännöllisessä toiminnassaan pitää ohjeenaan minkäänlaisia satunnaisia vaikutteita, vaan yhteiskunnan kehityslakeja, näistä laeista tehtyjä käytännöllisiä johtopäätöksiä.

Sosialismi muuttuu siis ihmiskunnan paremman tulevaisuuden unelmasta tieteeksi.

Tieteen ja käytännöllisen toiminnan yhteyden, teorian ja käytännön yhteyden, niiden yhtenäisyyden täytyy siis tulla proletariaatin puolueen johtotähdeksi.

Edelleen. Jos luonto, olevainen, aineellinen maailma on ensisijainen, ja tietoisuus, ajattelu toissijainen, johdannainen, jos

aineellinen maailma on ihmisten tietoisuudesta riippumatta olemassaolevaa objektiivista todellisuutta ja tietoisuus on tämän objektiivisen todellisuuden heijastusta, niin siitä seuraa, että myöskin yhteiskunnan aineellinen elämä, sen oleminen, on ensisijainen ja sen henkinen elämä toissijainen, s.o. johdannainen, että yhteiskunnan aineellinen elämä on ihmisten tahdosta riippumatta olemassaolevaa objektiivista todellisuutta ja yhteiskunnan henkinen elämä on tämän objektiivisen todellisuuden kuvastusta, olevaisen kuvastusta.

Yhteiskunnan henkisen elämän muodostumisen lähdettä, yhteiskunnallisten aatteiden, yhteiskuntateorioiden, poliittisten katsomusten ja poliittisten laitosten syntymisen lähdettä ei siis ole etsittävä itse aatteista, teorioista, katsomuksista ja poliittisista laitoksista, vaan yhteiskunnan aineellisen elämän ehdoista, yhteiskunnan olemisesta, jonka kuvastusta nämä aatteet, teoriat, katsomukset y.m.s. ovat.

Jos siis yhteiskuntahistorian eri kausilla havaitaan erilaisia yhteiskunnallisia aatteita, teorioita, katsomuksia ja poliittisia laitoksia, jos orjanomistusjärjestelmän vallitessa tapaamme yksiä yhteiskunnallisia aatteita, teorioita, katsomuksia ja poliittisia laitoksia, feodalismin vallitessa toisia ja kapitalismin vallitessa kolmansia, niin tätä ei selitä itse aatteiden, teorioiden, katsomusten ja poliittisten laitosten «luonto» eikä «ominaisuus», vaan yhteiskunnan aineellisen elämän erilaiset ehdot yhteiskuntakehityksen eri kausilla.

Sellainen kuin on yhteiskunnan oleminen, sellaisia kuin ovat yhteiskunnan aineellisen elämän ehdot, sellaisia ovat sen aatteet, teoriat, poliittiset katsomukset ja poliittiset laitokset.

Tämän yhteydessä Marx sanoo:

> «Ei ihmisten tajunta määrää heidän olemistaan, vaan päinvastoin heidän yhteiskunnallinen olemisensa määrää heidän tajuntansa» (*K. Marx*, «Poliittisen taloustieteen kritiikkiä»).

Ollakseen siis erehtymättä politiikassa ja joutumatta tyhjänpäiväisten haaveilijoiden asemaan proletariaatin puolueen ei ole lähdettävä toiminnassaan abstraktisista «ihmisjärjen periaatteista», vaan yhteiskunnan aineellisen elämän konkreettisista ehdoista, jotka ovat yhteiskuntakehityksen ratkaiseva voima, ei «suurmiesten» hyvistä toivomuksista, vaan yhteiskunnan aineellisen elämän kehityksen todellisista tarpeista.

Utopistien, heidän joukossaan narodnikkien, anarkistien ja eserrien kaatumisen selittää muun muassa se, että he eivät tunnustaneet yhteiskunnan aineellisen elämän ehtojen ensiarvoista osaa yhteiskunnan kehityksessä ja langeten idealismiin eivät rakentaneet käytännöllistä toimintaansa yhteiskunnan aineellisen elämän kehityksen tarpeiden perustalle, vaan niistä riippumatta ja vastoin niitä, todellisesta yhteiskuntaelämästä irrallaan olevien «ihannesuunnitelmien» ja «kaikkikäsittävien luonnosten» perustalle.

Marxismin-leninismin voima ja elinkykyisyys on siinä, että se nojaa käytännöllisessä toiminnassaan juuri yhteiskunnan aineellisen elämän kehityksen tarpeisiin irroittautumatta koskaan yhteiskunnan todellisesta elämästä.

Marxin sanoista ei kuitenkaan seuraa, että yhteiskunnallisilla aatteilla, teorioilla, poliittisilla katsomuksilla ja poliittisilla laitoksilla ei ole merkitystä yhteiskunnan elämässä, että ne eivät vaikuta takaisin yhteiskunnan olemiseen, yhteiskunnan aineellisten elämänehtojen kehitykseen. Me olemme puhuneet tässä toistaiseksi yhteiskunnallisten aatteiden, teorioiden, katsomusten ja poliittisten laitosten *alkuperästä*, niiden *synnystä*, siitä, että yhteiskunnan henkinen elämä on yhteiskunnan aineellisten elämänehtojen heijastusta. Mitä tulee yhteiskunnallisten aatteiden, teorioiden, katsomusten ja poliittisten laitosten *merkitykseen*, mitä tulee niiden *osaan* historiassa, niin historiallinen materialismi ei suinkaan kiellä, vaan päinvastoin korostaa niiden suurta osaa ja merkitystä yhteiskuntaelämässä, yhteiskuntahistoriassa.

Yhteiskunnallisia aatteita ja teorioita on erilaisia. On vanhoja aatteita ja teorioita, jotka ovat eläneet aikansa ja palvelevat elämästä eroavien yhteiskuntavoimien etuja. Niiden merkitys on siinä, että ne jarruttavat yhteiskunnan kehitystä, sen liikettä eteenpäin. On uusia, edistyksellisiä aatteita ja teorioita, jotka palvelevat yhteiskunnan edistyksellisten voimien etuja. Niiden merkitys on siinä, että ne helpottavat yhteiskunnan kehitystä, sen liikettä eteenpäin, ja ne saavat sitä suuremman merkityksen, mitä täsmällisemmin ne heijastavat yhteiskunnan aineellisen elämän kehityksen tarpeita.

Uudet yhteiskunnalliset aatteet ja teoriat syntyvät vasta sen jälkeen, kun yhteiskunnan aineellisen elämän kehitys on asettanut yhteiskunnalle uusia tehtäviä. Mutta sen jälkeen, kun ne ovat syntyneet, ne muuttuvat mitä tehokkaimmaksi voimaksi, joka

helpottaa yhteiskunnan aineellisen elämän kehityksen asettamien uusien tehtävien ratkaisua, helpottaa yhteiskunnan liikettä eteenpäin. Tässä juuri näkyykin uusien aatteiden, uusien teorioiden, uusien poliittisten katsomusten ja uusien poliittisten laitosten mitä suurin organisoiva, mobilisoiva ja uudistava merkitys. Uudet yhteiskunnalliset aatteet ja teoriat syntyvätkin oikeastaan siksi, että ne ovat välttämättömät yhteiskunnalle, että ilman niiden organisoivaa, mobilisoivaa ja uudistavaa työtä on yhteiskunnan aineellisen elämän kehityksen ratkaistaviksi kypsyneiden tehtävien toteuttaminen *mahdotonta*. Synnyttyään yhteiskunnan aineellisen elämän kehityksen asettamien uusien tehtävien perustalla uudet yhteiskunnalliset aatteet ja teoriat raivaavat itselleen tien, tulevat kansanjoukkojen omaisuudeksi, mobilisoivat niitä, järjestävät ne elämästä eroavia yhteiskunnan voimia vastaan ja helpottavat sillä tavalla yhteiskunnan aineellisen elämän kehitystä jarruttavien, elämästä eroavien yhteiskuntavoimien kukistamista.

Siten yhteiskunnalliset aatteet, teoriat ja poliittiset laitokset, synnyttyään yhteiskunnan aineellisen elämän kehityksen, yhteiskunnallisen olemisen kehityksen ratkaistaviksi kypsyneiden tehtävien perustalla, vaikuttavat sitten itse yhteiskunnalliseen olemiseen, yhteiskunnan aineelliseen elämään, luoden välttämättömät ehdot yhteiskunnan aineellisen elämän ratkaistaviksi kypsyneiden tehtävien toteuttamiselle loppuun asti ja yhteiskunnan vastaisen kehityksen mahdolliseksi tekemiselle.

Tämän yhteydessä Marx sanoo:

> «Teoriasta tulee aineellinen voima silloin, kun se valtaa joukot» (*K. Marx*, «Hegelin oikeusfilosofian arvostelua»).

Saadakseen siis mahdollisuuden vaikuttaa yhteiskunnan aineellisen elämän ehtoihin ja jouduttaa niiden kehitystä, jouduttaa niiden paranemista, proletariaatin puolueen täytyy nojata sellaiseen yhteiskuntateoriaan, sellaiseen yhteiskunta-aatteeseen, joka heijastaa oikein yhteiskunnan aineellisen elämän kehityksen tarpeita ja on sen vuoksi kykenevä saamaan liikkeelle laajat kansanjoukot, kykenevä mobilisoimaan ne ja perustamaan niistä proletaarisen puolueen suuren armeijan, joka on valmis lyömään hajalle taantumukselliset voimat ja raivaamaan tien yhteiskunnan edistyneimmille voimille.

«Ekonomistien» ja menshevikkien kaatumisen selittää muun muassa se, että he eivät tunnustaneet edistyneimmän teorian, edistyneimmän aatteen mobilisoivaa, organisoivaa ja uudistavaa

osuutta, vaan langeten vulgääriin materialismiin supistivat tämän osuuden melkein nollan arvoiseksi, tuomitsivat siis puolueen passiivisuuteen, kitumaan.

Marxismin-leninismin voima ja elinkykyisyys on siinä, että se nojaa edistyneimpään teoriaan, heijastaa oikein yhteiskunnan aineellisen elämän kehityksen tarpeita, kohottaa teorian sille kuuluvaan arvoon ja pitää velvollisuutenaan käyttää loppuun asti hyväkseen sen mobilisoivaa, organisoivaa ja uudistavaa voimaa.

Siten ratkaisee historiallinen materialismi kysymyksen yhteiskunnallisen olemisen ja yhteiskunnallisen tajunnan välisestä suhteesta, yhteiskunnan aineellisen elämän kehityksen ehtojen ja henkisen elämän kehityksen välisestä suhteesta.

3) *Historiallinen materialismi.*

Jää selvitettäväksi kysymys: mitä tarkoitetaan historiallisen materialismin näkökannalta «yhteiskunnan aineellisen elämän ehdoilla», jotka määräävät loppukädessä yhteiskunnan piirteet, sen aatteet, katsomukset, poliittiset laitokset j.n.e.

Todellakin, mitä ovat nämä «yhteiskunnan aineellisen elämän ehdot», millaiset ovat niiden luonteenomaiset piirteet?

On epäilemätöntä, että «yhteiskunnan aineellisen elämän ehtojen» käsitteeseen kuuluu ennen kaikkea yhteiskuntaa ympäröivä luonto, maantieteellinen ympäristö, joka on yksi yhteiskunnan aineellisen elämän välttämättömiä ja vakituisia ehtoja ja vaikuttaa tietenkin yhteiskunnan kehitykseen. Millainen on maantieteellisen ympäristön osuus yhteiskunnan kehityksessä? Eikö maantieteellinen ympäristö ole se päävoima, joka määrää yhteiskunnan piirteet, ihmisten yhteiskunnallisen järjestelmän luonteen, siirtymisen järjestelmästä toiseen?

Historiallinen materialismi vastaa tähän kysymykseen kieltävästi.

Maantieteellinen ympäristö on kiistattomasti yksi yhteiskunnan kehityksen vakituisia ja välttämättömiä ehtoja ja se vaikuttaa tietenkin yhteiskunnan kehitykseen, se jouduttaa tahi hidastuttaa yhteiskunnan kehityksen kulkua. Mutta sen vaikutus ei ole *määräävä*, koska yhteiskunnan muutokset ja kehitys tapahtuvat verrattomasti nopeammin kuin maantieteellisen ympäristön muutokset ja kehitys. Kolmen tuhannen vuoden kuluessa Euroopassa on ennättänyt poistua näyttämöltä kolme erilaista yhteiskuntajärjestelmää: alkuperäinen yhteisöjärjestelmä, orjanomistusjärjestelmä, feodaalinen järjestelmä, ja Euroopan itäosassa, Neuvosto-

liitossa, on poistunut näyttämöltä neljäkin yhteiskuntajärjestelmää. Saman ajan kuluessa eivät maantieteelliset ehdot Euroopassa kuitenkaan ole muuttuneet joko lainkaan tahi ovat muuttuneet niin vähäisessä määrässä, että maantiede kieltäytyy puhumastakin siitä. Se onkin ymmärrettävää. Edes jonkunkaan verran huomattaviin maantieteellisen ympäristön muutoksiin tarvitaan miljoonia vuosia, kun taas ihmisten yhteiskunnallisen järjestelmän mitä suurimpiin muutoksiin riittää muutama sata tahi pari tuhatta vuotta.

Mutta tästä seuraa, että maantieteellinen ympäristö ei voi olla yhteiskunnan kehityksen pääsyynä, *määräävänä* syynä, sillä se, mikä jää melkein muuttumattomaksi kymmenien tuhansien vuosien kuluessa, ei voi olla kehityksen pääsyynä sille, minkä perinpohjaisiin muutoksiin tarvitaan satoja vuosia.

On edelleen epäilemätöntä, että myöskin väestön lisääntyminen, joku määrätty väestötiheys, sisältyy «yhteiskunnan aineellisen elämän ehtojen» käsitteeseen, sillä ihmiset muodostavat yhteiskunnan aineellisen elämän ehtojen välttämättömän aineksen, ja ilman määrätyn ihmisten vähimmäismäärän olemassaoloa ei voi olla minkäänlaista yhteiskunnan aineellista elämää. Eikö väestön lisääntyminen ole se päävoima, joka määrää ihmisten yhteiskunnallisen järjestelmän luonteen?

Historiallinen materialismi vastaa tähänkin kysymykseen kieltävästi.

Väestön lisääntymisellä on tietenkin vaikutusta yhteiskunnan kehitykseen, se helpottaa tahi hidastuttaa yhteiskunnan kehitystä, mutta se ei voi olla yhteiskunnan kehityksen päävoima, ja sen vaikutus yhteiskunnan kehitykseen ei voi olla *määräävä*, koska väestön lisääntyminen sinänsä ei anna avainta sen seikan selittämiseksi, miksi jonkun yhteiskuntajärjestelmän tilalle tulee juuri joku määrätty uusi järjestelmä eikä mikään muu, miksi alkuperäisen yhteisöjärjestelmän tilalle tulee juuri orjanomistusjärjestelmä, orjanomistusjärjestelmän tilalle feodaalinen, feodaalisen tilalle porvarillinen eikä mikään muu järjestelmä.

Jos väestön lisääntyminen olisi yhteiskunnan kehityksen määräävä voima, niin suuremman väestötiheyden täytyisi pakostakin synnyttää vastaavasti korkeammantyyppinen yhteiskuntajärjestelmä. Tosiasiassa tätä ei kuitenkaan ole havaittavissa. Kiinassa on väestötiheys neljä kertaa suurempi kuin Pohjois-

Amerikan Yhdysvalloissa, mutta Yhdysvallat on yhteiskunnallisen kehityksen kannalta katsoen korkeammalla kuin Kiina, sillä Kiinassa vallitsee yhä vieläkin puolifeodaalinen järjestelmä, kun taas Yhdysvallat on jo aikaa sitten saavuttanut kapitalismin korkeimman kehitysasteen. Belgiassa on väestötiheys 19 kertaa suurempi kuin Yhdysvalloissa ja 26 kertaa suurempi kuin Neuvostoliitossa, ja kuitenkin on Yhdysvallat korkeammalla kuin Belgia yhteiskunnallisen kehityksen kannalta katsoen, ja Neuvostoliitosta on Belgia jäänyt jälkeen kokonaisen historiallisen aikakauden, sillä Belgiassa vallitsee kapitalistinen järjestelmä, kun taas Neuvostoliitto on jo tehnyt lopun kapitalismista ja pystyttänyt sosialistisen järjestelmän.

Mutta tästä seuraa, että väestön lisääntyminen ei ole eikä voi olla yhteiskunnan kehityksen päävoima, joka *määrää* yhteiskuntajärjestelmän luonteen, yhteiskunnan piirteet.

a) Mikä niin ollen on sitten yhteiskunnan aineellisen elämän ehtojen systeemissä se päävoima, joka määrää yhteiskunnan piirteet, yhteiskuntajärjestelmän luonteen, yhteiskunnan kehityksen järjestelmästä toiseen?

Historiallinen materialismi pitää sellaisena voimana ihmisten olemassaololle välttämättömien *elämän ylläpitovälineiden hankkimistapaa, aineellisten hyödykkeiden* — yhteiskunnan elämälle ja kehittymiselle välttämättömien ravinnon, vaatteiden, jalkineiden, asuntojen, polttoaineen, tuotantovälineiden j.m.s. — *tuotantotapaa.*

Elämiseksi tarvitaan ravintoa, vaatteita, jalkineita, asunto, polttoainetta j.m.s. Näiden aineellisten hyödykkeiden saamiseksi on tuotettava ne, mutta jotta niitä voitaisiin tuottaa, täytyy olla työvälineitä, joiden avulla ihmiset tuottavat ravintoa, vaatteita, jalkineita, asuntoja, polttoainetta j.m.s., täytyy osata tuottaa nämä välineet, on osattava käyttää hyväkseen näitä välineitä.

Työvälineet, joiden avulla aineelliset hyödykkeet tuotetaan, *ihmiset,* jotka panevat työvälineet käyntiin ja suorittavat aineellisten hyödykkeiden tuotannon, kun heillä on määrätty *tuotannollinen kokemus* ja *työtottumus* — kaikki nämä ainekset muodostavat yhdessä yhteiskunnan *tuotantovoimat.*

Mutta tuotantovoimat muodostavat vain tuotannon yhden puolen, tuotantotavan yhden puolen, joka ilmaisee ihmisten suhteen aineellisten hyödykkeiden tuottamiseen käytettyihin esineisiin

ja luonnonvoimiin. Toisen puolen tuotannosta, toisen puolen tuotantotavasta muodostavat ihmisten suhteet toisiinsa tuotantoprosessissa, ihmisten *tuotantosuhteet*. Ihmiset eivät käy taistelua luontoa vastaan ja käytä luontoa hyväkseen aineellisten hyödykkeiden tuottamiseksi eristettyinä toisistaan, eivät toisistaan irrallaan olevina yksilöinä, vaan yhdessä, ryhmittäin, yhteiskunnittain. Sen vuoksi tuotanto on aina ja kaikkien ehtojen vallitessa *yhteiskunnallista* tuotantoa. Toteuttaessaan aineellisten hyödykkeiden tuotantoa ihmiset ryhtyvät keskenään määrättyihin suhteisiin tuotannossa, määrättyihin tuotantosuhteisiin. Nämä suhteet voivat olla riistosta vapaiden ihmisten yhteistyön ja keskinäisen avun suhteita, ne voivat olla herruus- ja alamaisuussuhteita, ne voivat lopuksi olla tuotantosuhteiden yhdestä muodosta toiseen muotoon siirtymisen suhteita. Mutta olkoonpa tuotantosuhteilla mikä luonne tahansa, ne ovat — aina ja kaikkien järjestelmien vallitessa — samanlainen välttämätön tuotannon aines kuin yhteiskunnan tuotantovoimatkin.

> «Tuotannossa», sanoo Marx, «eivät ihmiset vaikuta yksinomaan luontoon, vaan myöskin toisiinsa. He tuottavat vain toimimalla määrätyllä tavalla yhdessä ja vaihtamalla keskenään toimintojaan. Tuottaakseen he ryhtyvät määrättyihin yhteyksiin ja suhteisiin keskenään, ja vain näiden yhteiskunnallisten yhteyksien ja suhteiden puitteissa tapahtuu heidän vaikutuksensa luontoon, tapahtuu tuotanto» (*K. Marx*, «Palkkatyö ja pääoma»).

Tuotanto, tuotantotapa käsittää siis niin yhteiskunnan tuotantovoimat kuin ihmisten tuotantosuhteetkin, ollen siten niiden yhtenäisyyden ruumiillistuma aineellisten hyödykkeiden tuotantoprosessissa.

b) Tuotannon *ensimmäinen erikoisuus* on se, että se ei koskaan jää pitkäksi aikaa samaan pisteeseen, vaan on aina muutos- ja kehitystilassa; muutokset tuotantotavassa taas aiheuttavat kiertämättömästi koko yhteiskuntajärjestelmän, yhteiskunnallisten aatteiden, poliittisten katsomusten ja poliittisten laitosten muutoksen, aiheuttavat koko yhteiskunta- ja valtiomuodon uudelleenjärjestelyn. Kehityksen eri asteilla ihmiset käyttävät erilaisia tuotantotapoja eli, yksinkertaisemmin sanoen, viettävät erilaista elämää. Alkuperäisessä yhteisössä on olemassa yksi tuotantotapa, orjuuden vallitessa toinen tuotantotapa, feodalismin vallitessa kolmas tuotantotapa j.n.e. Tämän mukaisesti ihmisten yhteiskuntajärjes-

telmäkin, heidän henkinen elämänsä, heidän katsomuksensa ja poliittiset laitoksensa ovat erilaisia.

Sellainen kuin on yhteiskunnan tuotantotapa, sellainen on itse yhteiskuntakin peruspiirteiltään, sellaiset ovat sen aatteet ja teoriat, poliittiset katsomukset ja laitokset.

Tahi yksinkertaisemmin sanoen: sellainen kuin on ihmisten elämäntapa, sellainen on heidän ajatustapansakin.

Tämä merkitsee, että yhteiskunnan kehityksen historia on ennen kaikkea tuotannon kehityksen historiaa, vuosisatojen kuluessa toinen toisensa tilalle tulleiden tuotantotapojen historiaa, tuotantovoimien ja ihmisten tuotantosuhteiden kehityksen historiaa.

Yhteiskunnan kehityksen historia on siis samalla aineellisten hyödykkeiden tuottajien historiaa, työtätekevien joukkojen historiaa, tuotantoprosessin perusvoimina olevien, yhteiskunnan olemassaololle välttämättömien aineellisten hyödykkeiden tuotantoa harjoittavien työtätekevien joukkojen historiaa.

Historiatiede ei voi siis enää, jos se haluaa olla todellinen tiede, rajoittaa yhteiskunnallisen kehityksen historiaa kuninkaiden ja sotapäälliköiden tekoihin, valtakuntien «valloittajien» ja «kukistajien» tekoihin, vaan sen täytyy ennen kaikkea tutkia aineellisten hyödykkeiden tuottajien historiaa, työtätekevien joukkojen historiaa, kansojen historiaa.

Yhteiskunnan lakien tutkimisen avainta ei ole siis etsittävä ihmisten päistä, ei yhteiskunnan katsomuksista ja aatteista, vaan yhteiskunnan kullakin historian kaudella harjoittamasta tuotantotavasta, yhteiskunnan taloudesta.

Historiatieteen aivan ensimmäisenä tehtävänä on siis yhteiskunnan tuotannon lakien, tuotantovoimien ja tuotantosuhteiden kehityksen lakien, taloudellisen kehityksen lakien tutkiminen ja löytäminen.

Proletariaatin puolueen täytyy siis, jos se haluaa olla todellinen puolue, perehtyä ennen kaikkea tuotannon kehityksen lakeihin, yhteiskunnan taloudellisen kehityksen lakeihin.

Ollakseen siis erehtymättä politiikassa proletariaatin puolueen täytyy lähteä sekä ohjelmansa laatimisessa että käytännöllisessä toiminnassaan ennen kaikkea tuotannon kehityksen laeista, yhteiskunnan taloudellisen kehityksen laeista.

c) Tuotannon *toinen erikoisuus* on se, että sen muutokset ja kehitys alkavat aina tuotantovoimien muutoksista ja kehityksestä,

ennen kaikkea työvälineiden muutoksista ja kehityksestä. Tuotantovoimat ovat niin muodoin tuotannon liikkuvin ja vallankumouksellisin aines. Aluksi muuttuvat ja kehittyvät yhteiskunnan tuotantovoimat, ja sitten muuttuvat näistä muutoksista *riippuen* ja *niitä vastaavasti* ihmisten tuotantosuhteet, ihmisten taloudelliset suhteet. Tämä ei kuitenkaan merkitse, että tuotantosuhteet eivät vaikuta tuotantovoimien kehitykseen ja että viimemainitut eivät ole riippuvaisia ensinmainituista. Kehittyessään tuotantovoimien kehityksen mukana, tuotantosuhteet vaikuttavat vuorostaan tuotantovoimien kehitykseen jouduttaen tahi hidastuttaen sitä. Tällöin on pantava merkille, että tuotantosuhteet eivät voi jäädä liian pitkäksi aikaa jälkeen tuotantovoimien kasvusta ja olla niiden kanssa ristiriidassa, koska tuotantovoimat voivat kehittyä täydessä määrin vain siinä tapauksessa, jos tuotantosuhteet vastaavat tuotantovoimien luonnetta ja tilaa ja antavat mahdollisuuden tuotantovoimien kehitykselle. Sen vuoksi, jääkööt-pä tuotantosuhteet kuinka kauas tahansa jälkeen tuotantovoimien kehityksestä, niin niiden täytyy ennemmin tai myöhemmin tulla yhdenmukaisiksi — ja ne todella tulevatkin yhdenmukaisiksi — tuotantovoimien kehitystason kanssa, tuotantovoimien luonteen kanssa. Päinvastaisessa tapauksessa olisi tuloksena tuotantovoimien ja tuotantosuhteiden yhtenäisyyden perinpohjainen rikkoutuminen tuotantosysteemissä, tuotannon kokonaisuuden särkyminen, tuotannon kriisi, tuotantovoimien tuhoutuminen.

Esimerkkinä tuotantosuhteiden ja tuotantovoimien epäsuhteesta, esimerkkinä niiden välisestä ristiriidasta ovat talouspulat kapitalistimaissa, joissa tuotantovälineiden yksityiskapitalistinen omistus on huutavassa epäsuhteessa tuotantoprosessin yhteiskunnalliseen luonteeseen, tuotantovoimien luonteeseen. Tämän epäsuhteen seurauksena ovat tuotantovoimien tuhoutumiseen johtavat talouspulat, jolloin itse tämä epäsuhde muodostaa taloudellisen perustan yhteiskunnalliselle vallankumoukselle, jonka tehtävänä on nykyisten tuotantosuhteiden hävittäminen ja uusien, tuotantovoimien luonnetta vastaavien tuotantosuhteiden luominen.

Ja päinvastoin, esimerkkinä tuotantosuhteiden ja tuotantovoimien luonteen täydellisestä yhdenmukaisuudesta on sosialistinen kansantalous Neuvostoliitossa, jossa tuotantovälineiden yhteiskunnallinen omistus vastaa täysin tuotantoprosessin yhteis-

kunnallista luonnetta ja jossa ei sen tähden ole talouspulia eikä tuotantovoimien tuhoamista.

Tuotantovoimat eivät siis ole vain tuotannon liikkuvin ja vallankumouksellisin aines. Ne ovat samalla tuotannon kehityksen määräävä aines.

Sellaiset kuin ovat tuotantovoimat, sellaisten täytyy olla tuotantosuhteidenkin.

Jos tuotantovoimien tila vastaa kysymykseen, millaisilla työvälineillä ihmiset tuottavat heille välttämättömät aineelliset hyödykkeet, niin tuotantosuhteiden tila vastaa jo toiseen kysymykseen: kenen hallussa ovat *tuotantovälineet* (maa, metsät, vedet, maan uumenissa olevat luonnonrikkaudet, raaka-aineet, työvälineet, tuotantorakennukset, liikenne- ja yhteysvälineet j.n.e.), kenen hallussa ovat tuotantovälineet, koko yhteiskunnan hallussa vaiko yksityisten henkilöiden, ryhmien ja luokkien hallussa, jotka käyttävät niitä muiden ihmisten, ryhmien ja luokkien riistämiseksi.

Tuotantovoimien kehityksen kaavallinen kuva muinaisajoista meidän päiviimme saakka on seuraavanlainen. Siirtyminen karkeista kivisistä työkaluista jouseen ja nuoleen ja siirtyminen tämän yhteydessä metsästykseen perustuvasta elämäntavasta eläinten kesyttämiseen ja alkuperäiseen karjanhoitoon; siirtyminen kivisistä työkaluista metallisiin työkaluihin (rautakirves, rautavannaksinen aura j.m.s.) ja siirtyminen sitä vastaavasti kasvien hoitamiseen ja maanviljelykseen; aineen muokkaukseen käytettyjen metallisten työkalujen edelleen parantaminen, siirtyminen pajapalkeiden käyttöön, siirtyminen savenvaluuseen ja sitä vastaavasti käsityön kehittäminen, käsityön erottaminen maanviljelyksestä, itsenäisen käsityö- ja sitten manufaktuurituotannon kehittäminen; siirtyminen käsityöläiskaluista koneeseen ja käsityömanufaktuurituotannon muuttuminen koneteollisuudeksi; siirtyminen koneiden systeemiin ja nykyisen koneellistetun suurteollisuuden ilmestyminen — sellainen on, vaikka ei läheskään täydellinen, kuva yhteiskunnan tuotantovoimien kehityksestä ihmiskunnan historian kuluessa. Tällöin on ymmärrettävää, että työvälineiden kehittämisen ja parantamisen ovat suorittaneet ihmiset, jotka ovat olleet tekemisissä tuotannon kanssa, eikä sitä ole suoritettu ihmisistä riippumatta — siis yhdessä työvälineiden muuttumisen ja kehityksen kanssa ovat muuttuneet ja kehittyneet ihmiset tuotantovoimien tärkeimpänä aineksena, on muuttunut ja

kehittynyt heidän tuotannollinen kokemuksensa, heidän työtottumuksensa, heidän taitonsa käyttää työvälineitä hyväkseen.

Yhteiskunnan tuotantovoimien muuttumisen ja kehityksen mukaisesti ovat historian kuluessa muuttuneet ja kehittyneet ihmisten tuotantosuhteet, heidän taloudelliset suhteensa.

Historia tuntee tuotantosuhteiden viisi *perustyyppiä:* alkuperäisen yhteisön, orjanomistuksellisen, feodaalisen, kapitalistisen ja sosialistisen.

Alkuperäisen yhteisöjärjestelmän vallitessa tuotantosuhteiden perustana on tuotantovälineiden yhteiskunnallinen omistus. Tämä vastaa suurin piirtein tuotantovoimien luonnetta sillä kaudella. Kiviset työkalut ja sen jälkeen ilmestyneet jousi ja nuoli eivät tehneet yksilöille mahdolliseksi taistelua luonnonvoimia ja petoeläimiä vastaan. Kootakseen hedelmiä metsästä, pyytääkseen kalaa vedestä, rakentaakseen jonkinlaisen asunnon on ihmisten pakko työskennellä yhdessä, jolleivät halua joutua nälkäkuoleman, petoeläinten tahi naapuriyhteisöjen uhreiksi. Yhteinen työ johtaa tuotantovälineiden samoin kuin tuotannosta saatujen tuotteidenkin yhteisomistukseen. Silloin ei ole vielä käsitystä tuotantovälineiden yksityisomistuksesta, jollei oteta lukuun eräiden työvälineiden henkilökohtaista omistusta, jotka samalla olivat puolustusvälineinä petoeläimiä vastaan. Ei ole riistoa eikä luokkia.

Orjanomistusjärjestelmän vallitessa on tuotantosuhteiden perustana orjanomistajan omistusoikeus tuotantovälineisiin ja myöskin tuotannon työntekijään, orjaan, jonka orjanomistaja voi myydä, ostaa ja tappaa kuten karjaa. Sellaiset tuotantosuhteet vastaavat suurin piirtein tuotantovoimien tilaa tällä kaudella. Kivisten työkalujen asemesta ihmisillä oli nyt käytettävänään metalliset työkalut, karjanhoitoa ja maanviljelystä tuntemattoman kurjan ja alkeellisen metsästystalouden tilalle ilmestyivät karjanhoito, maanviljelys, käsityöt sekä työnjako näiden tuotantoalojen välillä, ilmestyi tuotteiden vaihdon mahdollisuus yksityisten henkilöiden ja yhdyskuntien välillä, rikkauden kasaamisen mahdollisuus muutamien harvojen käsiin, tuotantovälineiden todellinen kasaantuminen vähemmistön haltuun, enemmistön alistamisen mahdollisuus vähemmistön valtaan ja enemmistön jäsenten muuttaminen orjiksi. Ei ole enää yhteiskunnan kaikkien jäsenten yhteistä ja vapaata työtä tuotantoprosessissa, vallitsee työtätekemättömien orjanomistajien riistämien orjien pakkotyö. Sen vuoksi ei ole tuotantovälineiden enempää kuin tuotannosta saatu-

jen tuotteidenkaan yhteisomistusta. Sen tilalla on yksityisomistus. Orjanomistaja on ensimmäinen ja tärkein täysiarvoinen omistaja.

Rikkaat ja köyhät, riistäjät ja riistetyt, täysiä oikeuksia nauttivat ja oikeudettomat, heidän välillään ankara luokkataistelu — sellainen on orjanomistusjärjestelmän kuva.

Feodaalisen järjestelmän vallitessa on tuotantosuhteiden perustana feodaalin omistusoikeus tuotantovälineisiin ja epätäydellinen omistusoikeus tuotannon työntekijään, maaorjaan, jota feodaali ei voi enää tappaa, mutta jonka hän voi myydä ja ostaa. Feodaalisen omistuksen rinnalla on olemassa talonpojan ja käsityöläisen yksilöllinen omistusoikeus työkaluihin ja omaan, henkilökohtaiseen työhön perustuvaan yksityistalouteensa nähden. Sellaiset tuotantosuhteet vastaavat suurin piirtein tuotantovoimien tilaa tällä kaudella. Raudansulatuksen ja -jalostuksen edelleen paraneminen; rauta-auran ja kangaspuiden käytön laajeneminen; maanviljelyksen, puutarhanhoidon, viininviljelyksen, voin valmistuksen edelleen kehittyminen; manufaktuuriyritysten ilmestyminen käsityöverstaiden rinnalle — sellaiset ovat tuotantovoimien tilan luonteenomaiset piirteet.

Uudet tuotantovoimat vaativat, että työntekijöillä olisi jonkinlaista alotteellisuutta tuotannossa ja työnhalua, omien etujensa vaatimaa harrastusta työhön. Sen vuoksi feodaali hylkää orjan, jolla ei ole harrastusta työhön eikä minkäänlaista aloitteellisuutta, ja on mieluummin tekemisissä maaorjan kanssa, jolla on oma taloutensa, omat työvälineensä ja jolla on työhön omien etujensa vaatimaa harrastusta, sillä se on hänelle välttämätön viljelläkseen maan ja maksaakseen luontaisveron sadostaan feodaalille.

Yksityisomistus jatkaa tässä kehittymistään edelleen. Riisto on melkein yhtä ankaraa kuin orjuudenkin vallitessa, se on vain hieman lieventynyt. Luokkataistelu riistäjien ja riistettyjen välillä on feodaalijärjestelmän peruspiirre.

Kapitalistisen järjestelmän vallitessa on tuotantosuhteiden perustana tuotantovälineiden kapitalistinen omistus, jolloin puuttuu omistusoikeus tuotannon työntekijöihin, palkkatyöläisiin, joita kapitalisti ei voi tappaa eikä myydä, sillä he ovat vapaita henkilökohtaisesta riippuvaisuudesta, mutta jotka ovat vailla tuotantovälineitä ja joiden on pakko, välttääkseen nälkäkuolemaa, myydä kapitalistille työvoimansa ja kantaa niskassaan riiston iestä. Tuotantovälineiden kapitalistisen omistuksen rinnalla on

olemassa, ja ensi aikoina laajalle levinneenä, maaorjuus-riippuvaisuudesta vapautetun talonpojan ja käsityöläisen henkilökohtaiseen työhön perustuva yksityisomistusoikeus tuotantovälineisiin. Käsityöverstaiden ja manufaktuuriyritysten tilalle ovat ilmestyneet konein varustetut valtavan suuret tehtaat. Talonpoikain alkeellisilla työvälineillä muokattujen aatelistilojen sijaan ovat ilmestyneet maanviljelystekniikan perustalla hoidetut ja maatalouskoneilla varustetut kapitalistiset suurtilat.

Uudet tuotantovoimat vaativat, että tuotannon työntekijät olisivat valistuneempia ja ymmärtäväisempiä kuin murjotut ja tietämättömät maaorjat, kykenisivät ymmärtämään konetta ja käsittelemään sitä oikein. Sen vuoksi kapitalistit ovat mieluummin tekemisissä maaorjuussiteistä vapaiden palkkatyöläisten kanssa, jotka ovat kylliksi valistuneita käsitelläkseen koneita oikein.

Mutta kehitettyään tuotantovoimat jättiläismäisiin mittoihin kapitalismi on sotkeutunut ristiriitoihin, joita se ei pysty ratkaisemaan. Tuottamalla yhä enemmän ja enemmän tavaroita ja alentamalla tavaroiden hintoja kapitalismi kärjistää kilpailua, saattaa häviöön pienten ja keskivarakkaiden yksityisomistajien joukon, muuttaa heidät proletaareiksi ja alentaa heidän ostokykyään, minkä johdosta tuotettujen tavaroiden menekki käy mahdottomaksi. Mutta laajentamalla tuotantoa ja kokoamalla valtaviin tehtaisiin miljoonia työläisiä kapitalismi antaa tuotantoprosessille yhteiskunnallisen luonteen ja horjuttaa sillä omaa perustaansa, koska tuotantoprosessin yhteiskunnallinen luonne vaatii tuotantovälineiden yhteiskunnallista omistusta; mutta tuotantovälineiden omistus jää kuitenkin yksityiskapitalistiseksi, tuotantoprosessin yhteiskunnalliseen luonteeseen sopimattomaksi.

Nämä sovittamattomat ristiriidat tuotantovoimien luonteen ja tuotantosuhteiden välillä tuntuvat ajoittaisissa liikatuotannon pulissa, jolloin kapitalistien, jotka eivät löydä maksukykyistä kysyntää heidän itsensä aiheuttaman väestöjoukkojen häviöönjoutumisen tähden, on pakko polttaa tuotteita, tuhota valmiita tavaroita, pysäyttää tuotanto, hävittää tuotantovoimia, silloin kun miljoonaisten väestöjoukkojen on pakko kärsiä työttömyyttä ja nälkää, ei sen vuoksi, että puuttuu tavaroita, vaan sen vuoksi, että tavaroita on tuotettu liian paljon.

Se merkitsee, että kapitalistiset tuotantosuhteet ovat lakanneet vastaamasta yhteiskunnan tuotantovoimien tilaa ja ovat joutuneet niiden kanssa sovittamattomaan ristiriitaan.

Se merkitsee, että kapitalismi kantaa kohdussaan vallankumousta, jonka kutsumuksena on korvata nykyinen tuotantovälineiden kapitalistinen omistus sosialistisella omistuksella.

Se merkitsee, että mitä ankarin luokkataistelu riistäjien ja riistettyjen välillä muodostaa kapitalistisen järjestelmän peruspiirteen.

Sosialistisen järjestelmän vallitessa, joka on toteutettu toistaiseksi vain Neuvostoliitossa, on tuotantosuhteiden perustana tuotantovälineiden yhteiskunnallinen omistus. Neuvostoliitossa ei ole enää riistäjiä eikä riistettäviä. Tuotetut tuotteet jaetaan työn mukaan noudattaen periaatetta: «Ken ei työtä tee, hänen ei syömänkään pidä». Ihmisten keskinäisiä suhteita tuotantoprosessissa luonnehtivat täällä riistosta vapaiden työntekijöiden toverillinen yhteistyö ja sosialistinen keskinäinen apu. Tuotantosuhteet vastaavat täydellisesti tuotantovoimien tilaa, sillä tuotantoprosessin yhteiskunnallisen luonteen varmistaa tuotantovälineiden yhteiskunnallinen omistus.

Sen vuoksi sosialistinen tuotanto Neuvostoliitossa ei tunne ajoittaisia liikatuotannon pulia eikä niihin liittyviä mielettömyyksiä.

Sen vuoksi tuotantovoimat kehittyvät Neuvostoliitossa nopeaa vauhtia, koska niitä vastaavat tuotantosuhteet antavat niille täyden tilan sellaista kehitystä varten.

Sellainen on kuva ihmisten tuotantosuhteiden kehityksestä ihmiskunnan historian kuluessa.

Sellainen on yhteiskunnan tuotantosuhteiden kehityksen riippuvaisuus tuotantovoimien kehityksestä, ennen kaikkea työvälineiden kehityksestä, minkä riippuvaisuuden johdosta tuotantovoimien muutokset ja kehitys johtavat ennemmin tai myöhemmin tuotantosuhteiden vastaaviin muutoksiin ja kehitykseen.

> «Työvälineiden * käyttö ja valmistus», sanoo Marx, «vaikkakin se on itumuodossaan ominaista jo muutamille eläinlajeille, luonnehtii erikoisesti ihmisten työprosessia, ja Franklin määrittelee sen tähden ihmisen... työkaluja valmistavaksi eläimeksi. Yhtä tärkeätä kuin luujäännösten rakenne on hävinneiden eläinsukujen ruumiinrakenteen selville saamiselle ovat työvälineiden jäännökset hävinneiden taloudel-

---

* Työvälineillä Marx tarkoittaa pääasiallisesti tuotannossa käytettäviä työkaluja. — *Toim.*

listen yhteiskuntamuodostumien arvioimiselle. Taloudellisia aikakausia ei erota toisistaan se, mitä tehdään, vaan se, miten, millaisilla työvälineillä tehdään. Työvälineet eivät ole vain ihmistyövoiman kehityksen astemittari, vaan myöskin niiden yhteiskunnallisten suhteiden osoittaja, joissa työskennellään» (*K. Marx*, «Pääoma», I osa).

Ja edelleen:

«Yhteiskunnalliset suhteet ovat läheisesti tuotantovoimiin sidotut. Hankkiessaan uusia tuotantovoimia muuttavat ihmiset tuotantotapaansa, ja muuttaessaan tuotantotapaansa, elämänsä ylläpitotapaa, muuttavat he kaikki yhteiskunnalliset suhteensa. Käsimylly tuo mukanaan feodaaliherrojen yhteiskunnan, höyrymylly teollisuuskapitalistien yhteiskunnan» (*K. Marx*, «Filosofian kurjuus»).

«Me elämme tuotantovoimien kasvun, yhteiskunnallisten suhteiden hävityksen, aatteiden muodostuksen alituisen liikkeen keskellä; liikkumaton on vain liikkeen abstraktio» (sama).

Luonnehtiessaan «Kommunistisen puolueen manifestissa» esitettyä historiallista materialismia Engels sanoo:

«Kunkin historiallisen ajanjakson taloudellinen tuotanto ja siitä välttämättömästi johtuva yhteiskuntarakenne muodostaa perustan tämän ajanjakson poliittiselle ja älylliselle historialle... Tämän mukaisesti koko historia on ollut, maan alkuperäisen yhteisomistuksen hajoamisen jälkeen, luokkataistelujen, riistettyjen ja riistävien, hallittujen ja hallitsevien luokkien välisten taistelujen historiaa yhteiskunnan kehityksen eri asteilla... Tämä taistelu on nyt saavuttanut asteen, jossa riistetty ja sorrettu luokka (proletariaatti) ei voi enää vapauttaa itseään riistävästä ja sortavasta luokasta (porvaristosta) vapauttamatta samalla ainiaaksi koko yhteiskuntaa riistosta, sorrosta ja luokkataistelusta...» (Engelsin esipuhe «Manifestin» saksalaiseen painokseen vuodelta 1883).

d) Tuotannon *kolmas erikoisuus* on se, että uusien tuotantovoimien ja niitä vastaavien tuotantosuhteiden syntyminen ei tapahdu irrallaan vanhasta järjestelmästä, ei vanhan järjestelmän häviämisen jälkeen, vaan vanhan järjestelmän uumenissa, ei tapahdu ihmisten ennakolta harkitun, tietoisen toiminnan tuloksena, vaan vaistovaraisesti, tiedottomasti, ihmisten tahdosta riippumatta. Se

tapahtuu vaistovaraisesti ja ihmisten tahdosta riippumatta kahdesta syystä.

Ensiksikin sen tähden, että ihmiset eivät voi vapaasti valita jotakin määrättyä tuotantotapaa, sillä jokainen uusi sukupolvi tapaa elämään tullessaan jo valmiit tuotantovoimat ja tuotantosuhteet menneiden sukupolvien työn tuloksena, minkä tähden sen täytyy ensi aikana ottaa vastaan kaikki se, minkä se tapaa valmiina tuotannon alalla ja mukautua siihen saadakseen mahdollisuuden tuottaa aineellisia hyödykkeitä.

Toiseksi sen tähden, että parantaessaan jotakin työvälinettä, tuotantovoimien jotakin ainesta, ihmiset eivät tajua, eivät ymmärrä eivätkä ajattele sitä, mihin *yhteiskunnallisiin* seurauksiin näiden parannusten täytyy johtaa, vaan ajattelevat ainoastaan arkietujaan, sitä, miten voisivat helpottaa työtään ja saada itselleen jotakin välitöntä, tuntuvaa hyötyä.

Kun alkuperäisen yhteiskunnan jotkut jäsenet siirtyivät vähitellen ja hapuillen kivisistä työkaluista rautaisiin työkaluihin, niin he eivät tietenkään tietäneet eivätkä ajatelleet sitä, millaisiin *yhteiskunnallisiin* seurauksiin tämä uutuus johtaa, he eivät ymmärtäneet eivätkä tajunneet sitä, että siirtyminen metallisiin työkaluihin merkitsee mullistusta tuotannossa, että se johtaa loppujen lopuksi orjanomistusjärjestelmään — he halusivat yksinkertaisesti helpottaa työtään ja saada välitöntä, tuntuvaa hyötyä, heidän tietoinen toimintansa rajoittui tämän arkipäiväisen henkilökohtaisen hyödyn ahtaisiin puitteisiin.

Kun Euroopan nuori porvaristo alkoi feodaalisen järjestelmän kaudella rakentaa pienten ammattikuntaverstaiden rinnalle suuria manufaktuurilaitoksia ja vei siten eteenpäin yhteiskunnan tuotantovoimia, niin se ei luonnollisestikaan tietänyt eikä ajatellut sitä, millaisiin *yhteiskunnallisiin* seurauksiin tämä uutuus johtaa, se ei tajunnut eikä ymmärtänyt, että tämä «pieni» uutuus johtaa sellaiseen yhteiskunnallisten voimien uudelleenryhmittymiseen, jonka täytyy päättyä vallankumoukseen sekä kuningasvaltaa vastaan, jonka armonosoituksia tämä porvaristo piti niin suuressa arvossa, että aatelisia vastaan, joiden riveihin pääsemisestä haaveilivat usein porvariston parhaimmat edustajat, — se halusi yksinkertaisesti vain tehdä halvemmaksi tavaroiden tuotannon, heittää enemmän tavaroita Aasian ja juuri löydetyn Amerikan markkinoille ja saada enemmän voittoa — sen tietoinen toiminta rajoittui tämän arkipäiväisen käytännön ahtaisiin puitteisiin.

Kun venäläiset kapitalistit yhdessä ulkomaisten kapitalistien kanssa levittivät voimaperäisesti Venäjälle nykyaikaista koneellistutettua suurteollisuutta kajoamatta tsaarinvaltaan ja jättäen talonpojat tilanherrojen nyljettäviksi, niin he eivät luonnollisestikaan tietäneet eivätkä ajatelleet sitä, millaisiin *yhteiskunnallisiin* seurauksiin johtaa tämä tuotantovoimien huomattava kasvu, he eivät tajunneet eivätkä ymmärtäneet, että tämä vakava hyppäys yhteiskunnan tuotantovoimien alalla johtaa sellaiseen yhteiskunnallisten voimien uudelleenryhmittymiseen, joka antaa proletariaatille mahdollisuuden yhdistää kanssaan talonpoikaiston ja suorittaa voitokkaan sosialistisen vallankumouksen, — he halusivat yksinkertaisesti vain laajentaa äärimmilleen teollisuustuotantoa, vallata äärettömät sisäiset markkinat, tulla monopolisteiksi ja kiskoa kansantaloudesta mahdollisimman paljon voittoa — heidän tietoinen toimintansa ei mennyt heidän ahtaasti käytännöllisiä arkietujaan pitemmälle.

Marx sanoo tätä vastaavasti:

> «Elämänsä yhteiskunnallisessa tuotannossa (se on ihmisten elämälle välttämättömien aineellisten hyödykkeiden tuotannossa. — *Toim.*) ihmiset astuvat määrättyihin, välttämättömiin, heidän tahdostaan *riippumattomiin** suhteisiin, tuotantosuhteisiin, jotka vastaavat heidän aineellisten tuotantovoimiensa määrättyä kehitysastetta» (*K. Marx*, «Poliittisen taloustieteen kritiikkiä»).

Tämä ei kuitenkaan merkitse, että tuotantosuhteiden muutokset ja siirtyminen vanhoista tuotantosuhteista uusiin sujuu tasaisesti, ristiriidoitta, järkytyksittä. Päinvastoin, sellainen siirtyminen tapahtuu tavallisesti vanhojen tuotantosuhteiden vallankumouksellisen kukistamisen ja uusien pystyttämisen kautta. Määrättyyn aikaan asti tuotantovoimien kehitys ja muutokset tuotantosuhteiden alalla sujuvat luonnonvoimaisesti, ihmisten tahdosta riippumatta. Mutta näin tapahtuu vain määrättyyn hetkeen saakka, siihen hetkeen saakka, jolloin syntyneet ja kehittyneet tuotantovoimat ovat ennättäneet tarpeeksi kypsyä. Sen jälkeen, kun uudet tuotantovoimat ovat kypsyneet, olemassaolevat tuotantosuhteet ja niiden edustajat, hallitsevat luokat, muuttuvat siksi «voittamattomaksi» esteeksi, joka voidaan poistaa tieltä vain uusien luokkien tietoisen toiminnan avulla, näiden luokkien väkivaltaisten tekojen

* Toimituksen alleviivaama.

avulla, vallankumouksen avulla. Tässä esiintyy erikoisen selvästi uusien yhteiskunnallisten aatteiden, uusien poliittisten laitosten, uuden valtiovallan, joiden kutsumuksena on vanhojen tuotantosuhteiden väkivaltainen lakkauttaminen, *valtavan suuri vaikutus*. Uusien tuotantovoimien ja vanhojen tuotantosuhteiden välisen ristiriidan perustalla, yhteiskunnan uusien taloudellisten tarpeiden perustalla syntyvät uudet yhteiskunnalliset aatteet, uudet aatteet järjestävät ja mobilisoivat joukkoja, joukot yhtyvät uudeksi poliittiseksi armeijaksi, luovat uuden vallankumouksellisen vallan ja käyttävät sitä tuotantosuhteiden alalla vallitsevan vanhan järjestyksen lakkauttamiseksi väkivalloin ja uuden järjestyksen pystyttämiseksi. Kehityksen luonnonvoimainen prosessi väistyy ihmisten tietoisen toiminnan tieltä, rauhallinen kehitys väkivaltaisen mullistuksen tieltä, evolutio (verkkainen kehitys) revolution (vallankumouksen) tieltä.

> «Proletariaatti», sanoo Marx, «yhdistyy taistelussa porvaristoa vastaan välttämättömästi luokaksi... muuttaa vallankumouksen kautta itsensä hallitsevaksi luokaksi ja hallitsevana luokkana lakkauttaa väkivaltaisesti vanhat tuotantosuhteet» («Kommunistisen puolueen manifesti»).

Ja edelleen:

> «Proletariaatti käyttää poliittista herruuttaan ottaakseen vähitellen pois porvaristolta kaiken pääoman, keskittääkseen kaikki tuotantovälineet valtion, se on hallitsevaksi luokaksi järjestyneen proletariaatin haltuun ja lisätäkseen tuotantovoimien määrää mahdollisimman nopeasti» (sama).

> «Väkivalta on kätilönä jokaiselle vanhalle yhteiskunnalle, joka kantaa uutta kohdussaan» (*K. Marx*, «Pääoma», I osa).

Historiallisen materialismin ydinajatuksen Marx esitti vuonna 1859 historiallisessa «Esipuheessaan» kuuluisaan kirjaansa «Poliittisen taloustieteen kritiikkiä» seuraavin nerokkain sanoin:

> «Elämänsä yhteiskunnallisessa tuotannossa ihmiset astuvat määrättyihin, välttämättömiin, heidän tahdostaan riippumattomiin suhteisiin, tuotantosuhteisiin, jotka vastaavat heidän aineellisten tuotantovoimiensa määrättyä kehitysastetta. Näiden tuotantosuhteiden kokonaisuus muodostaa yhteiskunnan taloudellisen rakenteen realisen perustan, jolle juridinen ja poliittinen päällysrakennus kohoaa ja jota vastaavat yhteiskunnallisen tietoisuuden määrätyt muodot.

Aineellisen elämän tuotantotapa on yhteiskunnallisen, poliittisen ja yleensä henkisen elämänprosessin edellytys. Ei ihmisten tajunta määrää heidän olemistaan, vaan päinvastoin heidän yhteiskunnallinen olemisensa määrää heidän tajuntansa. Kehityksensä määrätyllä asteella joutuvat yhteiskunnan aineelliset tuotantovoimat ristiriitaan olemassaolevien tuotantosuhteiden kanssa tahi, mikä on vain saman asian juridinen ilmaisu, omistussuhteiden kanssa, joiden puitteissa ne olivat tähän asti liikkuneet. Tuotantovoimien kehittämismuodoista muuttuvat nämä suhteet niiden kahleiksi. Silloin alkaa yhteiskunnallisen vallankumouksen aikakausi. Taloudellisen perustan muuttumisen mukana mullistuu hitaammin tahi nopeammin koko suunnaton päällysrakennus. Sellaisia mullistuksia tarkasteltaessa täytyy aina erottaa aineellinen, luonnontieteellisen tarkasti todettavissa oleva, taloudellisissa tuotantoehdoissa tapahtuva mullistus juridisista, poliittisista, uskonnollisista, taiteellisista tahi filosofisista, lyhyesti sanoen, ideologisista muodoista, joissa ihmiset tajuavat tämän ristiriidan ja ratkaisevat sen taistellen. Yhtä vähän kuin yksilöä arvioidaan sen mukaan, mitä hän itse ajattelee itsestään, yhtä vähän voidaan sellaista mullistuskautta arvioida sen oman tietoisuuden mukaan, vaan pikemminkin täytyy tämän tietoisuuden saada selityksensä aineellisen elämän ristiriidoista, yhteiskunnallisten tuotantovoimien ja tuotantosuhteiden välisestä ristiriidasta. Mikään yhteiskuntamuodostuma ei tuhoudu koskaan, ennenkuin ovat kehittyneet kaikki tuotantovoimat, joille siinä on kylliksi tilaa, ja uudet, korkeammat tuotantosuhteet eivät koskaan astu tilalle, ennenkuin niiden aineelliset olemassaoloehdot ovat kypsyneet itse vanhan yhteiskunnan helmassa. Sen vuoksi ihmiskunta asettaa itselleen aina vain sellaisia tehtäviä, jotka se voi ratkaista, sillä lähemmin tarkastettaessa osottautuu aina, että itse tehtävä syntyy vasta silloin, kun sen ratkaisemisen aineelliset ehdot ovat jo olemassa tahi ovat jo ainakin tulemisensa prosessissa» (*K. Marx*, «Poliittisen taloustieteen kritiikkiä»).

Sellaista on marxilainen materialismi yhteiskunnalliseen elämään sovellutettuna, yhteiskuntahistoriaan sovellutettuna.

Sellaiset ovat dialektisen ja historiallisen materialismin peruspiirteet.

Tästä näkyy, millaisen teoreettisen rikkauden Lenin sai suojatuksi puolueelle revisionistien ja turmeltuneiden ainesten tuhoyrityksiltä ja kuinka tärkeä merkitys oli puolueemme kehitykselle Leninin kirjan «Materialismi ja empiriokritisismi» ilmestymisellä.

3. Bolshevikit ja menshevikit stolypinilaisen taantumuksen vuosina. Bolshevikkien taistelu likvidaattoreita ja otzovisteja vastaan.

Taantumusvuosina oli monin kerroin vaikeampaa työskennellä puoluejärjestöissä kuin sitä edeltäneellä vallankumouksen nousukaudella. Puolueen jäsenluku väheni jyrkästi. Puolueen monet pikkuporvarilliset mukanakulkijat, varsinkin intelligentit, jättivät puolueen rivit peläten tsaarin hallituksen vainoja.

Lenin osoitti, että sellaisina hetkinä vallankumouksellisten puolueiden täytyy oppia lisää. Vallankumouksen nousun kaudella ne olivat oppineet hyökkäämään, taantumuksen kaudella niiden täytyi oppia, miten oli peräännyttävä oikein, miten siirryttävä maanalaisuuteen, miten oli säilytettävä illegaalinen puolue ja lujitettava sitä, miten käytettävä legaalisia mahdollisuuksia, kaikenlaisia legaalisia järjestöjä, erikoisesti joukkojärjestöjä yhteyksien lujittamiseksi joukkoihin.

Menshevikit peräänlyivät pakokauhun vallassa, uskomatta uuden vallankumouksellisen nousun mahdollisuuteen, he luopuivat häpeällisesti puolueen ohjelman vallankumouksellisista vaatimuksista ja vallankumouksellisista tunnuksista, halusivat likvidoida, hävittää proletariaatin vallankumouksellisen illegaalisen puolueen. Sen vuoksi sellaisia menshevikkejä alettiin nimittää *likvidaattoreiksi.*

Bolshevikeilla oli päinvastoin kuin menshevikeillä se vakaumus, että lähimpinä vuosina tulee vallankumouksellinen nousu ja että puolue on velvollinen valmentamaan joukkoja tähän uuteen nousuun. Vallankumouksen perustehtäviä ei oltu ratkaistu. Talonpoikaisto ei ollut saanut tilanherrojen maata, työläiset eivät olleet saaneet 8-tuntista työpäivää, ei oltu kukistettu kansan vihaamaa tsaarin itsevaltiutta, joka tukahdutti taas ne pienet poliittiset vapaudet, jotka kansa oli valloittanut siltä vuonna 1905. Siten olivat jääneet voimaan ne syyt, jotka olivat synnyttäneet

vuoden 1905 vallankumouksen. Sen vuoksi bolshevikit olivat varmoja vallankumousliikkeen uudesta noususta, valmistautuivat siihen, kokosivat työväenluokan voimia.

Bolshevikit ammensivat luottamusta vallankumouksen uuteen kiertämättömään nousuun vielä siitä tosiasiasta, että vuoden 1905 vallankumous oli opettanut työväenluokan valloittamaan oikeuksiaan vallankumouksellisella joukkotaistelulla. Taantumusvuosina, pääoman hyökkäyksen vuosina, työläiset eivät voineet unohtaa näitä vuoden 1905 opetuksia. Lenin viittasi työläisten kirjeisiin, joissa he, kertoen tehtailijoiden harjoittamista uudistuneista sortotoimenpiteistä ja pilkasta, sanoivat: *«Odottakaahan, vuosi 1905 tulee uudestaan!»*.

Bolshevikkien poliittinen peruspäämäärä pysyi samana kuin vuonna 1905, nimittäin tsarismin kukistaminen, porvarillis-demokraattisen vallankumouksen loppuun asti vieminen, sosialistiseen vallankumoukseen siirtyminen. Bolshevikit eivät hetkeksikään unohtaneet tätä päämäärää, he esittivät joukoille edelleenkin vallankumouksellisia perustunnuksia: demokraattinen tasavalta, tilanherrojen maan pakkoluovutus, 8-tuntinen työpäivä.

Mutta puolueen *taktiikka* ei voinut jäädä samaksi, mikä se oli vuoden 1905 vallankumouksen nousun kaudella. Ei voitu esimerkiksi kutsua lähimpinä aikoina joukkoja poliittiseen suurlakkoon tahi aseelliseen kapinaan sen tähden, että vallankumousliikkeen lasku, työväenluokan suunnaton väsymys, taantumuksellisten luokkien huomattava voimistuminen oli ilmeistä. Puolue ei voinut olla ottamatta huomioon uutta tilannetta. Hyökkäystaktiikka oli korvattava puolustustaktiikalla, voimien kokoamisen taktiikalla, kaaderien maanalaisuuteen viemisen ja puolueen maanalaisen työn taktiikalla, illegaalisen työn yhdistämisen taktiikalla legaalisissa työväenjärjestöissä tehtävän työn kanssa.

Ja bolshevikit kykenivät täyttämään tämän tehtävän.

> «Me osasimme työskennellä monta pitkää vuotta ennen vallankumousta. Meitä ei ole suotta sanottu kallionlujiksi. Sosialidemokraatit muodostivat proletaarisen puolueen, joka ei menetä rohkeuttaan ensimmäisen sotilaallisen hyökkäyksen epäonnistumisesta, ei menetä malttiaan, ei viehäty seikkailuihin», kirjoitti Lenin (*Lenin*, Valitut teokset, I osa, sivu 624).

Bolshevikit taistelivat illegaalisten puoluejärjestöjen säilyttämisen ja lujittamisen puolesta. Mutta samaan aikaan bolshevikit

pitivät välttämättömänä kaikkien legaalisten mahdollisuuksien, jokaisen legaalisen kiinnekohdan käyttämistä, minkä avulla voitiin pitää yllä ja säilyttää yhteyksiä joukkoihin ja voimistaa sillä puoluetta.

«Se oli aikaa, jolloin puolueemme teki tsarismia vastaan käydystä avoimesta vallankumoustaistelusta käännettä kiertoliiketaktiikkaan, kaikkien ja kaikenlaisten legaalisten mahdollisuuksien käyttämiseen — vakuutuskassoista duuman puhujalavaan asti. Se oli perääntymisen aikakautta sen jälkeen, kun meidät oli lyöty hajalle vuoden 1905 vallankumouksessa. Tämä käänne vaati meiltä uusien taistelutapojen omaksumista, jotta olisi voitu voimien kokoamisen jälkeen siirtyä uudelleen avoimeen vallankumoukselliseen taisteluun tsarismia vastaan» (*Stalin*, Puolueen XV edustajakokouksen pikakirjoitusselostus, sivut 366—367, v. 1935).

Säilyneet legaaliset järjestöt olivat ikäänkuin suojana puolueen maanalaisille järjestöille ja yhteyskeinona joukkoihin. Säilyttääkseen yhteyden joukkoihin bolshevikit käyttivät ammattiliittoja ja muita legaalisia yhteiskunnallisia järjestöjä: sairausvakuutuskassoja, työväen osuuskauppoja, klubeja ja kulttuuriseuroja, kansantaloja. Bolshevikit käyttivät Valtakunnanduuman puhujalavaa tsaarin hallituksen politiikan paljastamiseksi, kadettien paljastamiseksi, talonpoikien saamiseksi proletariaatin puolelle. Illegaalisen puoluejärjestön säilyttäminen ja poliittisen työn kaikkien muiden muotojen johtaminen tämän järjestön välityksellä takasi puolueen oikean linjan noudattamisen, voimien valmistamisen uutta vallankumouksellista nousua varten.

Bolshevikit toteuttivat vallankumouksellista linjaansa taistellen *kahdella rintamalla*, kahdenlaista opportunismia vastaan puolueessa: *likvidaattoreita*, puolueen suoranaisia vihollisia vastaan ja niin sanottuja *otzovisteja*, puolueen salaisia vihollisia vastaan.

Lenin, bolshevikit kävivät leppymätöntä taistelua likvidaattoruutta vastaan aivan tämän opportunistisen virtauksen muodostumisen alusta asti. Lenin osoitti, että likvidaattoruus on liberaalisen porvariston asioimisto puolueessa.

Vuoden 1908 joulukuussa oli Pariisissa Venäjän sosialidemokraattisen työväenpuolueen viides (yleisvenäläinen) konferenssi. Leninin ehdotuksesta tämä konferenssi tuomitsi likvidaattoruuden, s.o. puolueintelligenssin erään osan (menshevikkien) yritykset «likvidoida (hävittää) Venäjän sosialidemokraattisen työväen-

puolueen olemassaoleva järjestö ja korvata se muotoa vailla olevalla yhtymisellä legaalisuuden puitteissa, maksoi mitä maksoi, vaikkapa tämä legaalisuus olisikin ostettava ilmeisen luopumisen hinnalla puolueen ohjelmasta, taktiikasta ja perinteistä» (NKP(b) päätöslauselmissa, I osa, sivu 128).

Konferenssi kutsui kaikkia puoluejärjestöjä päättäväiseen taisteluun likvidaattorien yrityksiä vastaan.

Mutta menshevikit eivät alistuneet tähän konferenssin päätökseen, vaan luisuivat yhä enemmän likvidaattoruuden, vallankumouksen kavaltamisen ja kadetteihin lähenemisen tielle. Menshevikit luopuivat yhä avoimemmin proletaarisen puolueen vallankumouksellisesta ohjelmasta, demokraattisen tasavallan, 8-tuntisen työpäivän ja tilanherrojen maan pakkoluovutuksen vaatimuksesta. Menshevikit halusivat saada puolueen ohjelmasta ja taktiikasta luopumisen hinnalla tsaarin hallitukselta luvan julkisen, legaalisen, muka «työväen»-puolueen olemassaoloon. Menshevikit olivat valmiita tekemään sovinnon Stolypinin valtakomennon kanssa, mukautumaan siihen. Sen vuoksi likvidaattoreita nimitettiin myöskin «Stolypinin työväenpuolueeksi».

Taistellessaan vallankumouksen avoimia vastustajia, likvidaattoreita vastaan, joiden johdossa olivat Dan, Axelrod, Potresov — Martovin, Trotskin ja muiden menshevikkien heitä auttaessa, — bolshevikit kävivät samaan aikaan leppymätöntä taistelua myöskin salaisia likvidaattoreita vastaan, otzovisteja vastaan, jotka naamioivat opportunisminsa «vasemmistolaisella» fraasilla. Otzovisteiksi alettiin nimittää osaa entisiä bolshevikkeja, jotka vaativat Valtakunnanduumassa olleiden työväenedustajien poiskutsumista ja yleensä kaiken työn lopettamista legaalisissa järjestöissä.

Vuonna 1908 osa bolshevikkeja vaati sosialidemokraattisten edustajien poiskutsumista (venäjäksi — otzyv) Valtakunnanduumasta. Siitä johtuu nimitys «otzovistit» (poiskutsujat). Otzovistit muodostivat oman ryhmänsä (Bogdanov, Lunatsharski, Aleksinski, Pokrovski, Bubnov ja muut), joka alotti taistelun Leniniä ja Leninin linjaa vastaan. Otzovistit kieltäytyivät jyrkästi työskentelemästä työväen ammattiliitoissa ja muissa legaalisissa yhdistyksissä. Tällä he tekivät suurta vahinkoa työväen asialle. Otzovistit vetivät puoluetta irti työväenluokasta, katkoivat sen yhteyksiä puolueeseen kuulumattomiin joukkoihin, halusivat koteloitua maanalaiseen järjestöön ja samalla asettivat sen alttiiksi iskuille tekemällä mahdottomaksi legaalisen suojan käyttämisen.

Otzovistit eivät ymmärtäneet, että bolshevikit voivat Valtakunnanduumassa ja sen kautta vaikuttaa talonpoikaistoon, voivat paljastaa tsaarin hallituksen politiikan, kadettien politiikan, jotka koettivat petoksella saada talonpoikaiston mukaansa. Otzovistit häiritsivät voimien kokoamista uutta vallankumouksellista nousua varten. Sen vuoksi otzovistit olivat «nurinpäin käännettyjä likvidaattoreita» — he koettivat likvidoida legaalisten järjestöjen käyttämisen mahdollisuuden ja tosiasiassa kieltäytyivät laajojen puolueeseen kuulumattomien joukkojen proletaarisesta johtamisesta, kieltäytyivät vallankumouksellisesta työstä.

Bolshevistisen «Proletaari» lehden laajennetun toimituksen neuvottelukokous, joka kutsuttiin koolle vuonna 1909 käsittelemään otzovistien menettelyä, tuomitsi otzovistit. Bolshevikit selittivät, ettei heillä ole mitään yhteistä otzovistien kanssa ja erottivat nämä bolshevistisesta järjestöstä.

Sekä likvidaattorit että otzovistit olivat kaiken kaikkiaan vain proletariaatin ja sen puolueen pikkuporvarillisia mukanakulkijoita. Proletariaatille vaikeana hetkenä likvidaattorit ja otzovistit näyttivät erikoisen havainnollisesti todelliset kasvonsa.

4. Bolshevikkien taistelu trotskilaisuutta vastaan. Puoluevastainen Elokuun blokki.

Samaan aikaan, kun bolshevikit kävivät leppymätöntä taistelua kahdella rintamalla — likvidaattoreita ja otzovisteja vastaan — proletaarisen puolueen vankan linjan puolesta, Trotski kannatti likvidaattori-menshevikkejä. Juuri näinä vuosina Lenin sanoi häntä «Juudas Trotskiksi». Trotski järjesti Wienissä (Itävallassa) kirjallisen ryhmän ja alkoi julkaista «puolueryhmien ulkopuolella olevaa», tosiasiallisesti menshevististä sanomalehteä. Lenin kirjoitti silloin Trotskista: «Trotski on käyttäytynyt kuin katalin kiipeilijä ja ryhmäpukari... Lavertelee puolueesta, mutta käyttäytyy kaikkia muita ryhmäpukareita huonommin».

Myöhemmin, vuonna 1912, Trotski oli Elokuun blokin, s.o. kaikkien bolshevisminvastaisten ryhmien ja virtausten liittoutuman järjestäjänä Leniniä vastaan, bolshevikkipuoluetta vastaan. Tähän bolshevismille vihamieliseen liittoutumaan yhtyivät sekä likvidaattorit että otzovistit,. todistaen tällä sukulaisuutensa. Trotskilla ja trotskilaisilla oli kaikissa peruskysymyksissä likvi-

daattorinen asenne. Mutta Trotski naamioi likvidaattoruutensa keskustalaisuudella, s.o. sopuilulla, väittäen, että hän on sekä bolshevikkien että menshevikkien ulkopuolella ja pyrkii muka näiden sovintoon. Lenin sanoi tämän johdosta, että Trotski on katalampi ja vahingollisempi avoimia likvidaattoreita sen tähden, että hän petkuttaa työläisiä, ollen muka olevinaan «puolueryhmien ulkopuolella», mutta itse asiassa tukee täydellisesti menshevikkilikvidaattoreita. Trotskilaisuus oli pääasiallisin keskustalaisuutta levittävä ryhmä.

> «Keskustalaisuus», kirjoittaa toveri Stalin, «on poliittinen käsite. Sen ideologia on mukautumisen ideologiaa, proletaaristen etujen alistamisen ideologiaa pikkuporvariston etuihin *yhden yhteisen puolueen sisällä*. Tämä ideologia on vierasta ja vastakkaista leninismille (*Stalin*, «Leninismin kysymyksiä», sivu 379, 9. painos).

Tuolla kaudella Kamenev, Zinovjev ja Rykov olivat tosiasiallisesti Trotskin salaisia agentteja, sillä he antoivat hänelle usein apua Leniniä vastaan. Zinovjevin, Kamenevin, Rykovin ja muiden Trotskin salaisten liittolaisten avulla kutsuttiin *vastoin Leninin tahtoa* tammikuussa vuonna 1910 koolle Keskuskomitean täysistunto. Keskuskomitean kokoonpano oli tähän aikaan muuttunut useiden bolshevikkien vangitsemisen johdosta, ja horjuvat ainekset saivat mahdollisuuden tehdä leniniläisvastaisia päätöksiä. Niinpä tässä täysistunnossa päätettiin lakkauttaa bolshevistinen «Proletaari» lehti ja antaa rahallista apua Trotskin «Pravda» lehdelle, jota hän julkaisi Wienissä. Kamenev liittyi Trotskin lehden toimitukseen ja pyrki yhdessä Zinovjevin kanssa muuttamaan Trotskin lehden Keskuskomitean äänenkannattajaksi. Vain Leninin vaatimuksesta Keskuskomitean tammikuun täysistunto hyväksyi päätöksen likvidaattoruuden ja otzovismin tuomitsemisesta, mutta tällöinkin Zinovjev ja Kamenev pitivät kiinni trotskilaisesta ehdotuksesta, ettei likvidaattoreita nimitettäisi näiden todellisella nimellä.

Kävi siten, kuin Lenin oli ennakolta nähnyt ja varoittanut: vain bolshevikit alistuivat Keskuskomitean täysistunnon päätöksiin, lakkauttivat äänenkannattajansa «Proletaarin», mutta menshevikit julkaisivat edelleen ryhmäkuntalaista ja likvidaattorilehteänsä «Golos sotsial-demokrata» («Sosialidemokraatin ääni»).

Toveri Stalin oli täydellisesti Leninin kannalla, julkaisten «Sotsial-demokratin» 11:nnessä numerossa erikoisen kirjoituksen.

Tässä kirjoituksessa tuomittiin trotskilaisuuden auttajien menettely, sanottiin, että on välttämätöntä lopettaa se epänormaali tilanne, joka oli muodostunut bolshevistisessa ryhmässä Kamenevin, Zinovjevin ja Rykovin petollisen käyttäytymisen johdosta. Kirjoituksessa esitettiin myöhemmin Prahan puoluekonferenssin toteuttamat päiväjärjestyksessä olevat tehtävät: yleisen puoluekonferenssin kokoonkutsuminen, legaalisen puoluelehden julkaiseminen ja illegaalisen käytännöllisen keskuksen muodostaminen Venäjälle. Toveri Stalinin kirjoitus perustui kokonaisuudessaan Leniniä kannattaneen Bakun komitean päätöksiin.

Vastapainoksi Trotskin puoluevastaiselle Elokuun blokille (liittoutumalle), johon kuului yksinomaan puoluevastaisia aineksia likvidaattoreista ja trotskilaisista alkaen otzovisteihin ja jumalanrakentajiin asti, muodostettiin illegaalisen proletaarisen puolueen säilyttämisen ja lujittamisen kannattajien blokki, puoluekannan blokki. Tähän blokkiin kuuluivat bolshevikit Leninin johdolla ja pieni määrä puolueen kannalla olevia menshevikkejä Plehanovin johdolla. Plehanov ja hänen puoluetta kannattavien menshevikkien ryhmänsä, vaikka he jäivätkin useissa kysymyksissä menshevistiselle kannalle, sanoutuivat päättäväisesti irti Elokuun blokista ja likvidaattoreista ja alkoivat pyrkiä sopimukseen bolshevikkien kanssa. Lenin hyväksyi Plehanovin ehdotuksen ja ryhtyi väliaikaiseen blokkiin Plehanovin kanssa puoluevastaisia aineksia vastaan lähtien siitä ajatuksesta, että sellainen blokki on edullinen puolueelle ja tuhoisa likvidaattoreille.

Toveri Stalin kannatti täydellisesti tätä blokkia. Hän oli tähän aikaan karkoituksella. Karkoituspaikalta Leninille lähettämässään kirjeessä toveri Stalin kirjoitti:

> «Minun mielestäni blokin (Lenin — Plehanov) linja on ainoa oikea: 1) se, ja vain se, vastaa Venäjällä suoritettavan työn todellisia tarpeita, mikä vaatii kaikkien todellisten puolueainesten yhdistymistä; 2) se, ja vain se, jouduttaa legaalisten järjestöjen vapauttamisen prosessia likvidaattorien ikeestä, kaivaen kuilun menshevististen työläisten ja likvidaattorien välille, hajoittaen ja tuhoten viimemainittuja» (Kokoelma «*Lenin* ja *Stalin*», I osa, sivut 529—530).

Taitavasti yhdistämällä maanalaisen työn legaaliseen työhön bolshevikkien onnistui tulla huomattavaksi voimaksi julkisissa työväenjärjestöissä. Tämä näkyi muun ohella siitä suuresta vaikutuksesta, mikä bolshevikeilla oli tänä kautena pidetyn neljän

legaalisen edustajakokouksen — kansanyliopistojen, naisten, tehdaslääkärien ja raittiusväen edustajakokousten — työläisryhmiin. Bolshevikkien esiintymisillä näissä legaalisissa edustajakokouksissa oli suuri poliittinen merkitys, ne herättivät vastakaikua koko maassa. Esiintyessään esimerkiksi kansanyliopistojen edustajakokouksessa bolshevistinen työläisedustajisto paljasti kaikkea kulttuurityötä tukahduttavan tsarismin politiikan ja todisti, että ilman tsarismin kukistamista on mahdotonta ajatella todellista kulttuurityön nousua maassa. Esiintyessään tehdaslääkärien edustajakokouksessa työläisedustajisto kertoi kauheista epäterveellisistä oloista, joissa työläisten on työskenneltävä ja elettävä, ja veti johtopäätöksen, että ilman tsaarin järjestelmän kukistamista ei tehtaissa voida saada todenteolla terveydenhoitoa järjestetyksi.

Bolshevikit tunkivat vähitellen likvidaattorit pois erilaisista säilyneistä legaalisista järjestöistä. Omalaatuinen yhteisrintamapolitiikka puoluekannalla olevan Plehanovin ryhmän kanssa teki bolshevikeille mahdolliseksi valloittaa useita menshevistisiä työläisjärjestöjä (Viipurin kaupunginosa, Jekaterinoslav y.m.).

Tällä vaikealla kaudella bolshevikit antoivat työllään esimerkillisen näytteen siitä, kuinka legaalinen työ on yhdistettävä illegaaliseen.

5. Prahan puoluekonferenssi v. 1912. Bolshevikkien muodostuminen itsenäiseksi marxilaiseksi puolueeksi.

Taistelu likvidaattoreita ja otzovisteja vastaan samoin kuin taistelu trotskilaisiakin vastaan asetti bolshevikeille oleellisen tehtävän — liittää yhteen kaikki bolshevikit ja muodostaa heistä itsenäinen bolshevikkipuolue. Tämä oli pakottavan välttämätöntä muutenkin kuin vain työväenluokkaa hajoittavien opportunististen virtausten lopettamiseksi puolueesta. Se oli tehtävä myöskin sitä varten, että saatetaan työväenluokan voimien kokoaminen päätökseen ja valmistetaan työväenluokkaa uuteen vallankumoukselliseen nousuun.

Mutta tämän tehtävän täyttämiseksi oli välttämätöntä puhdistaa ennen kaikkea puolue opportunisteista, menshevikeistä.

Nyt ei enää kukaan bolshevikeista epäillyt sitä, että bolshevikkien jäämistä edelleen samaan puolueeseen menshevikkien kanssa oli mahdotonta ajatella. Menshevikkien petollinen menettely stolypinilaisella taantumuskaudella, heidän yrityksensä proletaa-

risen puolueen hävittämiseksi ja uuden, reformistisen puolueen järjestämiseksi tekivät kiertämättömäksi välien rikkomisen heidän kanssaan. Ollen samassa puolueessa menshevikkien kanssa bolshevikit tavalla tai toisella ottivat itselleen moraalisen vastuun menshevikkien menettelystä. Mutta moraalisen vastuun ottaminen menshevikkien avoimesta kavalluksesta ei enää ollut ajateltavissakaan, elleivät bolshevikit tahtoneet itsekin tulla puolueen ja työväenluokan pettureiksi. Yhtenäisyys menshevikkien kanssa saman puolueen puitteissa muuttui siten työväenluokan ja sen puolueen pettämiseksi. Sen vuoksi oli välttämätöntä suorittaa loppuun asti tosiasiallinen välien rikkominen menshevikkien kanssa, mennä muodolliseen, organisatooriseen välien rikkomiseen asti heidän kanssaan ja karkoittaa menshevikit puolueesta.

Vain tätä tietä voitiin luoda uudelleen proletariaatin vallankumouksellinen puolue, jolla oli yhtenäinen ohjelma, yhtenäinen taktiikka, yhtenäinen luokkajärjestö.

Vain tätä tietä voitiin rakentaa menshevikkien rikkoma todellinen (eikä vain muodollinen) puolueyhtenäisyys.

Tämä tehtävä oli bolshevikkien valmisteleman VI yleisen puoluekonferenssin täytettävä.

Mutta tämä tehtävä oli vain asian yksi puoli. Muodollinen välien rikkominen menshevikkien kanssa ja bolshevikkien muodostuminen erilliseksi puolueeksi oli tietenkin hyvin tärkeä poliittinen tehtävä. Mutta bolshevikkien edessä oli vielä toinen, tärkeämpi tehtävä. Tehtävänä ei ollut vain katkaista välit menshevikkien kanssa ja muodostua erilliseksi puolueeksi, vaan ennen kaikkea luoda menshevikeistä eroamisen jälkeen *uusi* puolue, luoda *uudentyyppinen* puolue, joka on erilainen kuin tavalliset Lännen sosialidemokraattiset puolueet, vapaa opportunistisista aineksista, kykenevä johtamaan proletariaattia valtataisteluun.

Taistellessaan bolshevikkeja vastaan kaikki menshevikit vivahduseröstuksiin katsomatta Axelrodista ja Martynovista Martoviin ja Trotskiin asti käyttelivät herkeämättä länsieurooppalaisten sosialidemokraattien asevarastosta ottamaansa asetta. He tahtoivat, että Venäjällä olisi samanlainen puolue kuin, sanokaamme, Saksan tahi Ranskan sosialidemokraattinen puolue. Sen vuoksi he juuri taistelivatkin bolshevikkeja vastaan, että vainusivat niissä jotakin uutta, epätavallista, Lännen sosialidemokratiasta eroavaa. Mutta mitä olivat silloin Lännen sosialidemokraattiset puolueet? Niissä oli sikin sokin marxilaisia ja opportunistisia

aineksia, vallankumouksen ystäviä ja vastustajia, puoluekannan puolustajia ja vastustajia, jolloin ensinmainitut tulivat vähitellen aatteelliseen sovintoon viimemainittujen kanssa ja ensinmainitut tosiasiallisesti alistuivat vähitellen viimemainittujen valtaan. Minkä tähden olisi tehtävä sovinto opportunistien kanssa, vallankumouksen pettäjien kanssa, kysyivät bolshevikit länsieurooppalaisilta sosialidemokraateilta. «Puoluerauhan» tähden, «yhtenäisyyden» tähden — vastattiin bolshevikeille. Yhtenäisyyden, mutta kenen kanssa, opportunistienko kanssa? Niin, vastasivat he, opportunistien kanssa. Oli selvää, että sellaiset puolueet eivät voi olla vallankumouksellisia puolueita.

Bolshevikit eivät voineet olla näkemättä, että Engelsin kuoleman jälkeen alkoivat länsieurooppalaiset sosialidemokraattiset puolueet turmeltua, muuttua yhteiskunnallisen vallankumouksen puolueista «yhteiskunnallisten reformien» puolueiksi, ja jokainen näistä puolueista oli järjestönä jo muuttunut johtavasta voimasta oman parlamenttiryhmänsä lisäkkeeksi.

Bolshevikit eivät voineet olla tietämättä, että proletariaatille ei seuraa mitään hyvää sellaisesta puolueesta, että sellainen puolue ei kykene johtamaan työväenluokkaa vallankumoukseen.

Bolshevikit eivät voineet olla tietämättä, että proletariaatti ei tarvitse sellaista puoluetta, vaan toisenlaisen, uuden, todellisen marxilaisen puolueen, joka olisi leppymätön opportunisteihin nähden ja vallankumouksellinen porvaristoon nähden, joka olisi lujasti yhteenliittynyt ja ehyt, joka olisi yhteiskunnallisen vallankumouksen puolue, proletariaatin diktatuurin puolue.

Bolshevikit tahtoivat, että heillä olisi juuri sellainen uusi puolue. Ja bolshevikit rakensivat, valmistelivat sellaista puoluetta. Koko taistelun historia «ekonomisteja», menshevikkejä, trotskilaisia, otzovisteja, kaikenvärisiä idealisteja vastaan aina empiriokriitikkoihin saakka oli juuri sellaisen puolueen valmistamisen historiaa. Bolshevikit tahtoivat luoda uuden, ***bolshevistisen*** puolueen, joka kelpaisi esikuvaksi kaikille, jotka halusivat saada todellisen vallankumouksellisen marxilaisen puolueen. Bolshevikit olivat valmistelleet sellaista puoluetta jo vanhan «Iskran» ajoilta asti. He olivat valmistelleet sitä sitkeästi, järkähtämättömästi, kaikista esteistä huolimatta. Tärkein ja ratkaiseva osa oli tässä valmistelutyössä Leninin sellaisilla teoksilla kuin «Mitä on tehtävä?», «Kaksi taktiikkaa» j.n.e. Leninin kirja «Mitä on tehtävä?» oli sellaisen puolueen ***ideologista*** valmistelua. Leninin kirja «Askel

eteenpäin, kaksi askelta taaksepäin» oli sellaisen puolueen *organisatoorista* valmistelua. Leninin kirja «Sosialidemokratian kaksi taktiikkaa demokraattisessa vallankumouksessa» oli sellaisen puolueen *poliittista* valmistelua. Lopuksi Leninin kirja «Materialismi ja empiriokritisismi» oli sellaisen puolueen *teoreettista* valmistelua.

Voidaan varmuudella sanoa, ettei vielä koskaan historiassa mikään poliittinen ryhmä ole ollut niin perusteellisesti valmentunut muodostuakseen puolueeksi kuin bolshevistinen ryhmä.

Sellaisten ehtojen vallitessa bolshevikkien muodostuminen puolueeksi oli täysin valmis ja kypsynyt asia.

VI puoluekonferenssin tehtävänä oli kruunata jo valmis asia menshevikkien karkoittamisella ja uuden puolueen, bolshevikkien puolueen muodostamisella.

VI Yleisvenäläinen puoluekonferenssi pidettiin Prahassa vuoden 1912 tammikuussa. Yli 20 puoluejärjestöä oli edustettuna tässä konferenssissa. Sillä oli sen vuoksi muodollisesti puolueen edustajakokouksen merkitys.

Konferenssista julkaistussa tiedotuksessa, jossa ilmoitettiin, että puolueen hajonnut keskuskoneisto oli pantu jälleen kuntoon ja että oli muodostettu puolueen Keskuskomitea, sanottiin, että taantumusvuodet ovat puolueelle kaikkein raskainta aikaa aina siitä asti, kun Venäjän sosialidemokratia oli muodostunut määrätyksi järjestöksi. Huolimatta kaikesta vainosta, ulkoapäin tulleista raskaista iskuista, puolueen sisällä olleiden opportunistien petoksesta ja horjunnasta, proletariaatin puolue on säilyttänyt lippunsa ja järjestönsä.

«Säilynyt on ei ainoastaan Venäjän sosialidemokratian lippu, sen ohjelma, sen vallankumoukselliset perinteet, on säilynyt sen järjestö, jota voitiin vahingoittaa ja heikentää, mutta jota minkäänlaiset vainot eivät voineet kokonaan hävittää», sanottiin konferenssin tiedotuksessa.

Konferenssi totesi työväenliikkeen uuden nousun ensimmäiset merkit Venäjällä ja puoluetyön vilkastumisen.

Paikallisten edustajien selostusten johdosta konferenssi totesi, että «kaikilla paikoilla suoritetaan sosialidemokraattisten työläisten keskuudessa tarmokasta työtä paikallisten illegaalisten sosialidemokraattisten järjestöjen ja ryhmien lujittamiseksi».

Konferenssi totesi, että joka puolella maata on tunnustettu bolshevistisen taktiikan tärkein sääntö perääntymisen kaudella —

illegaalisen työn yhdistäminen legaaliseen erilaisissa legaalisissa työväenyhdistyksissä ja -liitoissa.

Prahan konferenssi valitsi puolueen bolshevistisen Keskuskomitean. Tähän Keskuskomiteaan tulivat Lenin, Stalin, Ordzhonikidze, Sverdlov, Spandarjan ja muut. Toverit Stalin ja Sverdlov valittiin Keskuskomiteaan poissaolevina, sillä he olivat karkoituksella. Valittujen Keskuskomitean varajäsenten joukossa oli toveri Kalinin.

Vallankumouksellisen työn johtamiseksi Venäjällä muodostettiin käytännöllinen keskus (Keskuskomitean Venäjän byroo) toveri Stalinin johdolla. Keskuskomitean Venäjän byrooseen tulivat toveri Stalinin lisäksi toverit J. Sverdlov, S. Spandarjan, S. Ordzhonikidze, M. Kalinin.

Prahan konferenssi teki yhteenvedon bolshevikkien koko aikaisemmasta taistelusta opportunismia vastaan ja päätti karkoittaa menshevikit puolueesta.

Karkoitettuaan menshevikit puolueesta Prahan konferenssi antoi muodon bolshevikkipuolueen itsenäiselle olemassaololle.

Nujerrettuaan menshevikit aatteellisesti ja organisatoorisesti, karkoitettuaan heidät puolueesta, bolshevikit säilyttivät itselleen puolueen, Venäjän sosialidemokraattisen työväenpuolueen vanhan lipun. Sen vuoksi bolshevikkien puoluetta nimitettiin edelleenkin vuoteen 1918 asti Venäjän sosialidemokraattiseksi työväenpuolueeksi, lisäämällä sulkumerkkeihin «bolshevikit».

Lenin kirjoitti Gorkille Prahan konferenssin tuloksista vuoden 1912 alussa:

> «Lopultakin onnistui, likvidaattorilurjusten uhalla, synnyttää uudelleen puolue ja sen Keskuskomitea. Toivon, että Te iloitsette tästä yhdessä meidän kanssamme» (*Lenin*, XXIX osa, sivu 19).

Antaessaan arvion Prahan konferenssin merkityksestä toveri Stalin sanoo:

> «Tällä konferenssilla oli mitä suurin merkitys puolueemme historiassa, sillä se asetti rajapyykin bolshevikkien ja menshevikkien välille ja yhdisti bolshevistiset järjestöt koko maassa yhtenäiseksi bolshevikkipuolueeksi» (NKP(b):n XV edustajakokouksen pikakirjoitusselostus, sivut 361—362).

Menshevikkien karkoittamisen ja bolshevikkien itsenäiseksi puolueeksi muodostumisen jälkeen bolshevikkien puolue tuli lujemmaksi ja voimakkaammaksi. *Puolue lujittuu puhdistautumalla*

opportunistisista aineksista — tämä on yksi bolshevikkipuolueen tunnuksia, uudentyyppisen puolueen, joka on periaatteellisesti erilainen kuin II Internationalen sosialidemokraattiset puolueet. Nimittäen itseään sanoissa marxilaisiksi II Internationalen puolueet käytännössä sietivät keskuudessaan marxilaisuuden vastustajia, avoimia opportunisteja ja antoivat näiden rappeuttaa, viedä turmioon II Internationalen. Bolshevikit päinvastoin kävivät leppymätöntä taistelua opportunisteja vastaan, puhdistivat proletaarisen puolueen opportunismin saastasta ja saivat luoduksi uudentyyppisen puolueen, leniniläisen puolueen, joka sittemmin taistellen saavutti proletariaatin diktatuurin.

Jos proletaarisen puolueen riveihin olisivat jääneet opportunistit, niin bolshevikkipuolue ei olisi voinut päästä oikealle tielle eikä viedä mukanaan proletariaattia, ei olisi voinut ottaa valtaa eikä järjestää proletariaatin diktatuuria, ei olisi voinut selviytyä kansalaissodasta voittajana, ei olisi voinut saada rakennetuksi sosialismia.

Prahan konferenssi esitti päätöksissään puolueen päiväjärjestyksessä oleviksi poliittisiksi päätunnuksiksi seuraavan minimiohjelman: demokraattinen tasavalta, 8-tuntinen työpäivä, tilanherrojen kaiken maan pakkoluovutus.

Näillä vallankumouksellisilla tunnuksilla bolshevikit kävivät vaalikamppailun IV Valtakunnanduuman vaaleissa.

Näillä tunnuksilla tapahtui työväenjoukkojen vallankumouksellisen liikkeen nousu vuosina 1912—1914.

LYHYT YHTEENVETO

Vuodet 1908—1912 olivat mitä vaikeinta aikaa vallankumouksellisessa työssä. Vallankumouksen tappion jälkeen, vallankumousliikkeen laskun ja joukkojen väsymyksen oloissa bolshevikit muuttivat taktiikkaansa ja siirtyivät suoranaisesta taistelusta tsarismia vastaan kiertoliiketaktiikkaan. Stolypinilaisen taantumuksen vaikeissa oloissa bolshevikit käyttivät hyväkseen pienimpiäkin legaalisia mahdollisuuksia yhteyden säilyttämiseksi joukkoihin (vakuutuskassoista ja ammatillisista järjestöistä duuman puhujalavaan asti). Bolshevikit kokosivat väsymättömästi voimia vallankumousliikkeen uutta nousua varten.

Vallankumouksen tappion vaikeassa tilanteessa, jolloin oppositiovirtaukset menivät hajalle, jolloin puolueesta eronneet intelli-

gentit (Bogdanov, Bazarov y.m.) menettivät uskonsa vallankumoukseen ja lisäsivät revisionistisia hyökkäilyjään puolueen teoreettisia perusteita vastaan, bolshevikit osoittautuivat puolueessa ainoaksi voimaksi, joka ei käärinyt kokoon puoluelippua, vaan pysyi uskollisena puolueen ohjelmalle ja torjui marxilaisen teorian «arvostelijain» hyökkäykset (Leninin kirja «Materialismi ja empiriokritisismi»). Aatteellinen marxilais-leniniläinen karaistuneisuus ja vallankumouksen näköalojen ymmärtäminen auttoivat Leninin ympärille liittynyttä bolshevikkien varsinaista ydinjoukkoa puolustamaan menestyksellä puoluetta ja sen vallankumouksellisia periaatteita. «Meitä ei ole suotta sanottu kallionlujiksi», sanoi Lenin bolshevikeista.

Menshevikit loittonevat tänä kautena yhä enemmän vallankumouksesta. Heistä tulee likvidaattoreita, he vaativat proletariaatin illegaalisen, vallankumouksellisen puolueen likvidoimista, hävittämistä, sanoutuvat yhä avoimemmin irti puolueen ohjelmasta, puolueen vallankumouksellisista tehtävistä ja tunnuksista, yrittävät järjestää oman reformistisen puolueensa, jonka työläiset ristivät «Stolypinin työväenpuolueeksi». Trotski kannattaa likvidaattoreita «puolueen yhtenäisyyden» farisealaisen tunnuksen varjolla, joka tunnus tosiasiassa merkitsi yhtenäisyyttä likvidaattorien kanssa.

Toiselta puolen osa bolshevikkeja, ymmärtämättä, että taistelussa tsarismia vastaan on välttämätön käänne uuteen taktiikkaan, kiertoliiketaktiikkaan, vaatii luopumista legaalisten mahdollisuuksien käyttämisestä, vaatii työläisedustajien poiskutsumista Valtakunnanduumasta. Otzovistit ajavat puoluetta joukoista irroittautumiseen, häiritsevät voimien kokoamista uutta vallankumouksellista nousua varten. Kätkeytyen «vasemmistolaisten» fraasien varjoon otzovistit samoin kuin likvidaattoritkin kieltäytyvät tosiasiallisesti vallankumouksellisesta taistelusta.

Likvidaattorit ja otzovistit yhtyvät Leniniä vastaan yhteiseksi liitoksi, Trotskin järjestämäksi Elokuun blokiksi.

Bolshevikit saavat yliotteen taistelussa likvidaattoreita ja otzovisteja vastaan, taistelussa Elokuun blokkia vastaan ja puolustavat menestyksellisesti illegaalista proletaarista puoluetta.

Tuon aikakauden mitä tärkein tapahtuma on Venäjän sosialidemokraattisen työväenpuolueen Prahan konferenssi (vuoden 1912 tammikuussa). Tässä konferenssissa karkoitettiin menshevikit puolueesta, lopetettiin ainiaaksi bolshevikkien ja menshevikkien

muodollinen yhtenäisyys samassa puolueessa. Bolshevikit muodostuvat poliittisesta ryhmästä itsenäiseksi Venäjän sosialidemokraattiseksi työväenpuolueeksi (bolshevikit). Prahan konferenssi laski perustan uudentyyppiselle puolueelle, leninismin puolueelle, *bolshevikki* puolueelle.

Prahan konferenssin toteuttamalla proletaarisen puolueen puhdistamisella opportunisteista, menshevikeistä, oli tärkeä ratkaiseva merkitys puolueen ja vallankumouksen edelleenkehittymiselle. Jos bolshevikit eivät olisi karkoittaneet puolueesta työväen asian pettäjiä, luokkasovinnon kannalla olevia menshevikkejä, niin proletaarinen puolue ei olisi voinut vuonna 1917 nostaa joukkoja proletariaatin diktatuurin valloittamiseen.

V LUKU

BOLSHEVIKKIEN PUOLUE TYÖVÄENLIIKKEEN NOUSUN VUOSINA ENSIMMÄISEN IMPERIALISTISEN SODAN EDELLÄ

(1912—1914)

1. Vallankumousliikkeen nousu vuosina 1912—1914.

Stolypinilaisen taantumuksen voitonriemu ei kestänyt kauan. Hallitus, joka ei halunnut antaa kansalle mitään, paitsi ruoskaa ja hirsipuita, ei voinut olla luja. Vainotoimenpiteet tulivat niin tavallisiksi, että ne lakkasivat pelästyttämästä kansaa. Työläisten uupumus, jonka vallankumouksen tappion ensimmäiset vuodet olivat aiheuttaneet, alkoi haihtua. Työläiset alkoivat jälleen nousta taisteluun. Bolshevikkien ennakkonäkemys uuden vallankumouksellisen nousun välttämättömyydestä osottautui oikeaksi. Jo vuonna 1911 lakkolaisten luku ylitti 100 tuhatta, kun se edellisinä vuosina oli ollut vain 50—60 tuhatta henkeä. Jo Prahan puoluekonferenssi tammikuussa vuonna 1912 huomioi työväenliikkeessä alkaneen elpymisen. Mutta todellinen vallankumousliikkeen nousu alkaa vuoden 1912 huhti—toukokuussa, jolloin leimahtivat poliittiset joukkolakot Lenassa tapahtuneen työläisten ampumisen johdosta.

Huhtikuun 4 pnä 1912 Siperiassa lakon aikana surmattiin ja haavoitettiin Lenan kultakaivoksilla tsaarin santarmiupseerin käskystä yli 500 työläistä. Hallinnon kanssa keskustelemaan rauhallisesti matkalla olleiden Lenan kaivostyöläisten aseettoman joukon ampuminen kuohutti koko maata. Tämä tsaarin itsevaltiuden uusi verityö suoritettiin Lenan kultakaivosten isäntien, englantilaisten kapitalistien, mieliksi, kaivostyöläisten taloudellisen lakon murtamiseksi. Englantilaiset kapitalistit ja heidän venäläiset yhtiökumppaninsa saivat Lenan kaivoksista hurjia voittoja — joka vuosi yli 7 miljoonaa ruplaa — mitä hävyttömimmällä työläisten riistämisellä. He maksoivat työläisille mitätöntä palkkaa,

ruokkivat näitä kelvottomilla, pilaantuneilla elintarvikkeilla. Jaksamatta kestää sortoa ja pilkantekoa 6 tuhatta Lenan kaivosten työläistä teki lakon.

Lenan kaivoksilla tapahtuneeseen ampumiseen proletariaatti vastasi joukkolakoilla, mielenosoituksilla ja joukkokokouksilla Pietarissa, Moskovassa, kaikissa teollisuuskeskuksissa ja kaikilla teollisuusalueilla.

«Olimme niin tyrmistyneitä ja järkkyneitä, ettemme heti löytäneet sopivia sanoja. Olisimmepa esittäneet minkälaisen vastalauseen tahansa, se olisi ollut vain heikko varjo siitä sielullisesta kuohunnasta, jota jokainen meistä koki. Ei mikään auta meitä: eivät kyyneleet eivätkä vastalauseet, vaan ainoastaan järjestetty joukkotaistelu», siten kirjoittivat erään tuotantolaitosryhmän työläiset päätöslauselmassaan.

Työläisten myrskyinen suuttumus lisääntyi vielä enemmän, kun tsaarin ministeri Makarov vastaukseksi sosialidemokraattisen ryhmän Valtakunnanduumassa tekemään kyselyyn Lenan kaivoksilla tapahtuneen ampumisen johdosta julisti röyhkeästi: «Niin on ollut ja niin tulee olemaan!» Lenan työläisten verisen nujertamisen johdosta järjestettyjen poliittisten vastalauselakkojen osanottajain lukumäärä nousi 300 tuhanteen henkeen.

Lenan päivät syöksähtivät hirmumyrskyn tavoin siihen «rauhoittumisen» ilmapiiriin, jonka stolypinilainen valtakomento oli luonut.

Toveri Stalin kirjoitti sen johdosta Pietarissa ilmestyneeseen bolshevistiseen «Zvezda» («Tähti») lehteen vuonna 1912:

> «Lenan laukaukset murtivat vaikenemisen jään, ja kansanliikkeen virta lähti liikkeelle. Lähti liikkeelle! Kaikki se, mikä nykyisessä valtakomennossa oli pahaa ja turmiollista, kaikki se, mitä paljon kärsinyt Venäjä oli sairastanut, — kaikki se kasaantui yhteen tosiasiaan, Lenan tapahtumiin. Senpä vuoksi juuri Lenan laukaukset olivat merkkinä lakkoihin ja mielenosoituksiin».

Suotta olivat likvidaattorit ja trotskilaiset julistaneet vallankumouksen haudatuksi. Lenan tapaukset osoittivat, että vallankumoukselliset voimat olivat elossa, että työväenluokassa oli kasaantunut suunnaton määrä vallankumouksellista energiaa. Toukokuun 1 päivän lakot vuonna 1912 käsittivät noin 400 tuhatta työläistä. Näillä lakoilla oli selvä poliittinen luonne, ne tapahtuivat bolshevistisin vallankumouksellisin tunnuksin: demokraattinen

tasavalta, 8-tuntinen työpäivä, tilanherrojen kaiken maan pakkoluovutus. Nämä perustunnukset olivat tarkoitetut yhdistämään ei ainoastaan laajoja työläisjoukkoja, vaan myöskin talonpoikia ja sotilaita vallankumoukselliseen hyökkäykseen itsevaltiutta vastaan.

«Koko Venäjän proletariaatin mahtava toukokuun lakko ja siihen liittyneet katumielenosoitukset, vallankumoukselliset julistukset ja työläisjoukoille pidetyt vallankumoukselliset puheet ovat osoittaneet selvästi, että Venäjä on astunut vallankumouksellisen nousun kauteen», kirjoitti Lenin artikkelissa «Vallankumouksellinen nousu» (*Lenin*, Valitut teokset, I osa, sivu 696).

Työläisten vallankumouksellisuuden levottomiksi saattamina esiintyivät likvidaattorit lakkotaistelua vastaan, nimittäen sitä «lakkouhkapeliksi». Likvidaattorit ja heidän liittolaisensa Trotski halusivat korvata proletariaatin vallankumouksellisen taistelun «anomuskamppailulla». Työläisiä kehoitettiin allekirjoittamaan paperi, «anomus», jossa pyydettiin «oikeuksia» (yhdistys- ja lakkorajoitusten poistamista j.m.s.), jotta tämä paperi voitaisiin sitten lähettää Valtakunnanduumaan. Likvidaattorien onnistui kerätä vain 1.300 allekirjoitusta, kun samaan aikaan bolshevikkien esittämien tunnusten ympärille liittyivät sadat tuhannet työläiset.

Työväenluokka kulki bolshevikkien osoittamaa tietä.

Taloudellinen tilanne maassa oli tänä kautena seuraavanlainen.

Teollisuuden pysähdys vaihtui jo vuonna 1910 vilkastumiseen, tuotannon laajenemiseen teollisuuden perusaloilla. Jos valuraudan tuotanto vuonna 1910 oli 186 miljoonaa puutaa ja vuonna 1912—256, niin vuonna 1913 se oli 283 miljoonaa puutaa. Kivihiilen tuotanto oli vuonna 1910 1.522 miljoonaa puutaa, mutta vuonna 1913 se oli jo 2.214 miljoonaa puutaa.

Rinnan kapitalistisen teollisuuden kasvun kanssa tapahtui proletariaatin nopea kasvu. Teollisuuden kehityksen erikoisuutena oli tuotannon jatkuva keskittyminen suuriin ja suurimpiin liikeyrityksiin. Jos vuonna 1901 suuryrityksissä, joissa työläisten luku oli 500 ja enemmän, työskenteli 46,7% koko työläisten luvusta, niin vuonna 1910 samantyyppisissä yrityksissä työskenteli jo noin 54% eli enemmän kuin puolet kaikista työläisistä. Tämä oli tavatonta teollisuuden keskitystä. Sellaisessakin kehittyneessä teollisuusmaassa kuin Pohjois-Amerikassa työskenteli samaan aikaan suuryrityksissä vain noin kolmannes kaikista työläisistä.

Proletariaatin kasvu ja keskittyneisyys suuryrityksiin, samalla kuin oli olemassa sellainen vallankumouksellinen puolue kuin bolshevikkien puolue, tekivät Venäjän työväenluokasta mitä suurimman voiman maan poliittisessa elämässä. Työläisten riiston barbaariset muodot tuotantolaitoksissa, yhdessä tsaarin pyssyhurttien sietämättömän poliisikomennon kanssa, antoivat jokaiselle huomattavalle lakolle poliittisen luonteen. Taloudellisen ja poliittisen taistelun yhteenkietoutuminen taasen antoi joukkolakoille erikoisen vallankumouksellisen voiman.

Vallankumouksellisen työväenliikkeen etujoukossa kulki Pietarin sankarillinen proletariaatti, Pietaria seurasivat Itämerenmaat, Moskova ja Moskovan lääni, sen jälkeen Volgan seudut ja etelä-Venäjä. Vuonna 1913 liike valtaa Läntisen alueen, Puolan, Kaukaasian. Vuonna 1912 oli lakossa virallisten laskelmien mukaan kaikkiaan 725 tuhatta, mutta muiden täydellisempien tietojen mukaan yli miljoona työläistä, vuonna 1913 virallisten laskelmien mukaan 861 tuhatta, mutta täydellisempien tietojen mukaan 1.272 tuhatta. Vuoden 1914 ensi puoliskolla lakkoihin osallistui jo noin puolitoista miljoonaa työläistä.

Siten vuosien 1912—1914 vallankumouksellinen nousu, lakkoliikkeen vauhti lähensi maata vuoden 1905 vallankumouksen alussa vallinneeseen tilanteeseen.

Proletariaatin vallankumouksellisilla joukkolakoilla oli *koko kansaa* käsittävä merkitys. Ne oli suunnattu itsevaltiutta vastaan. Lakot saivat osakseen työtätekevän väestön suunnattoman enemmistön myötätunnon. Tehtailijat kostivat lakoista työläisille työnsuluilla. Vuonna 1913 kapitalistit heittivät Moskovan läänissä kadulle 50 tuhatta kutomatyöläistä. Vuoden 1914 maaliskuussa maksettiin Pietarissa yhtenä päivänä lopputili 70 tuhannelle työläiselle. Muiden teollisuusyritysten ja -alojen työläiset auttoivat lakkolaisia ja sulkuun joutuneita tovereitaan rahan joukkokeräyksillä, toisinaan kannatuslakoillakin.

Työväenliikkeen nousu ja joukkolakot herättivät ja vetivät taisteluun myöskin talonpoikaisjoukot. Talonpojat nousivat uudelleen taisteluun tilanherroja vastaan, tuhosivat tilanherrojen kartanoita ja kulakkien taloja. Vuosina 1910—1914 tapahtui yli 13 tuhatta talonpoikien esiintymistä.

Vallankumoukselliset esiintymiset alkoivat sotajoukoissakin. Vuonna 1912 tapahtui aseellinen esiintyminen sotajoukkojen kes-

kuudessa Turkestanissa. Itämeren laivastossa ja Sevastopolissa kypsyi kapinan uhka.

Bolshevikkipuolueen johtamat vallankumoukselliset lakkoliikkeet ja mielenosoitukset osoittivat, että työväenluokka ei käy taistelua osittaisvaatimuksista, ei «reformeista», vaan kansan vapauttamiseksi tsarismista. Maa kulki uutta vallankumousta kohden.

Ollakseen lähempänä Venäjää Lenin matkusti kesällä vuonna 1912 Pariisista Galitsiaan (entiseen Itävaltaan). Siellä oli hänen puheenjohdollaan Keskuskomitean jäsenten ja vastuunalaisten työntekijöiden kaksi neuvottelua: toinen Krakovassa vuoden 1912 lopulla ja toinen Poroninon kauppalassa Krakovan lähellä vuoden 1913 syksyllä. Näissä neuvotteluissa tehtiin päätökset työväenliikkeen tärkeimmistä kysymyksistä: vallankumouksellisesta noususta, lakoista ja puolueen tehtävistä, illegaalisten järjestöjen lujittamisesta, duuman sosialidemokraattisesta ryhmästä, puoluelehdistöstä sekä vakuutuskamppailusta.

2. Bolshevistinen «Pravda» lehti. Bolshevikkiryhmä IV Valtakunnanduumassa.

Mahtavana aseena bolshevikkipuolueen käsissä sen järjestöjen lujittamiseksi ja joukkovaikutuksen valloittamiseksi oli jokapäiväinen Pietarissa julkaistu sanomalehti «Pravda» («Totuus»). Se oli perustettu Leninin ohjeiden mukaisesti Stalinin, Olminskin ja Poletajevin aloitteesta. Työväen joukkolehti «Pravda» syntyi yhdessä vallankumousliikkeen uuden nousun kanssa. Huhtikuun 22 pnä (toukok. 5 pnä uutta lukua) vuonna 1912 ilmestyi sen ensimmäinen numero. Se oli todellinen juhla työläisille. «Pravdan» ilmestymisen kunniaksi päätettiin viettää toukokuun 5 päivää työväen sanomalehdistön juhlana.

Jo ennen «Pravdaa» oli ilmestynyt bolshevistinen viikkolehti «Zvezda», joka oli tarkoitettu valveutuneimmille työläisille. «Zvezda» suoritti suurta osaa Lenan päivinä. Siinä julkaistiin joukko työväenluokkaa taisteluun mobilisoivia Leninin ja Stalinin poliittisia taistelukirjoituksia. Mutta vallankumouksellisen nousun oloissa viikkolehti oli jo riittämätön bolshevikkien puolueelle. Tarvittiin mitä laajimmille työväenkerroksille tarkoitettua jokapäiväistä poliittista joukkolehteä. «Pravda» olikin sellainen lehti.

Siihen aikaan «Pravdan» vaikutus oli poikkeuksellisen suuri. «Pravda» valloitti bolshevismin puolelle työväenluokan laajat joukot. Tilanteessa, jolloin oli yhtä mittaa päiväjärjestyksessä poliisien harjoittama vaino, lehden sakottaminen ja takavarikkoon ottaminen sensuurille epämieluisten kirjoitusten ja kirjeiden julkaisemisesta, «Pravda» saattoi pysyä pystyssä vain kymmenien tuhansien eturivin työläisten aktiivisella kannatuksella. «Pravda» saattoi maksaa suunnattomat rahasakot vain työläisten keskuudessa suoritettujen laajojen rahankeräysten avulla. Usein joutui kuitenkin huomattava osa «Pravdan» takavarikoitujenkin numeroiden painosta lukijoille, sillä aktiivisimmat työläiset saapuivat jo yöllä kirjapainoon ja veivät mukanaan lehtipakkoja.

Tsaarin hallitus lakkautti «Pravdan» kahden ja puolen vuoden kuluessa kahdeksan kertaa, mutta työläisten kannattamana lehti alkoi aina ilmestyä jälleen uudella, samantapaisella nimellä, esimerkiksi — «Za pravdu» («Totuuden puolesta»), «Putj pravdy» («Totuuden tie»), «Trudovaja pravda» («Työn totuus»).

Samanaikaisesti, kun «Pravdaa» levisi keskimäärin 40 tuhatta kappaletta päivässä, jokapäiväisen menshevistisen «Lutsh» («Säde») lehden painos ei noussut yli 15—16 tuhannen.

Työläiset pitivät «Pravdaa» omana työväenlehtenään, suhtautuivat siihen suurella luottamuksella ja kuuntelivat tarkoin sen ääntä. «Pravdan» jokainen kappale siirtyi kymmenien lukijoiden kädestä käteen, muovasi heidän luokkatietoisuuttaan, kasvatti, järjesti ja kutsui taisteluun.

Mistä «Pravda» kirjoitti?

«Pravdan» jokaisessa numerossa julkaistiin kymmeniä työläisten kirjeitä, joissa kuvattiin työväen elämää, julmaa riistoa, monenlaista työläisten sortoa ja pilkkaa kapitalistien, isännöitsijöiden ja mestareitten taholta. Ne olivat kapitalististen olojen teräviä, nasevia paljastuksia. Usein «Pravdan» kirjoituksissa kerrottiin itsemurhista, joita olivat tehneet nälkäänäkevät, työn saannin toivon menettäneet työttömät.

«Pravda» kirjoitti eri tehtaiden ja teollisuusalojen työläisten tarpeista ja vaatimuksista, kirjoitti, miten työläiset taistelevat vaatimustensa puolesta. Melkein jokaisessa numerossa kirjoitettiin lakoista eri työpaikoilla. Kun tapahtui suuria, pitkäaikaisia lakkoja, niin lehti järjesti muiden työpaikkojen ja teollisuusalojen työläisiä auttamaan keräyksillään lakkolaisia. Toisinaan lakkorahastoihin kertyi kymmeniä tuhansia ruplia — valtavia summia

niihin aikoihin, kun ottaa huomioon, että useimmat työläiset saivat ainoastaan 70—80 kopeekkaa päivältä. Tämä kasvatti työläisiä proletaarisen solidaarisuuden ja kaikkien työläisten etujen yhtenäisyyden tajuamisen hengessä.

Työläiset vastasivat jokaiseen poliittiseen tapaukseen, jokaiseen voittoon tahi tappioon lähettämällä «Pravdaan» kirjeitä, tervehdyksiä, vastalauseita j.n.e. «Pravda» valaisi kirjoituksissaan työväenliikkeen tehtäviä johdonmukaiselta bolshevistiselta näkökannalta. Legaalinen lehti ei voinut kutsua suoraan tsarismin kukistamiseen. Oli kirjoitettava vihjauksin, jotka tietoiset työläiset ymmärsivät hyvin ja selittivät joukoille. Kun «Pravdassa» esimerkiksi kirjoitettiin «vuoden 1905 täydellisistä ja typistämättömistä vaatimuksista», niin työläiset ymmärsivät, että kysymys on bolshevikkien vallankumouksellisista tunnuksista, tsarismin kukistamisen, demokraattisen tasavallan, tilanherrojen maan pakkoluovutuksen, 8-tuntisen työpäivän tunnuksista.

«Pravda» järjesti eturivin työläisiä IV duuman vaalien edellä. Se paljasti liberaalisen porvariston kanssa sopimukseen pyrkivien, «stolypinilaisen työväenpuolueen» kannattajien, menshevikkien kavallusasenteen. «Pravda» kehoitti työläisiä äänestämään «vuoden 1905 typistämättömien vaatimusten» kannattajia, s.o. bolshevikkeja. Vaalit olivat moniasteiset. Ensiksi työläisten kokouksissa valittiin valtuutetut, sitten valtuutetut valitsivat valitsijamiehet, ja vasta valitsijamiehet osallistuivat työväen edustajien valitsemiseen duumaan. Vaalipäivänä «Pravda» julkaisi bolshevististen valitsijamiesten listan, jonka puolesta kehoitti työläisiä äänestämään. Tätä listaa ei voitu julkaista aikaisemmin, jotteivät ehdokkaat olisi joutuneet vangitsemisvaaraan.

«Pravda» auttoi proletariaatin esiintymisten järjestämistä. Suuren työnsulun aikana Pietarissa vuoden 1914 keväällä, kun ei ollut tarkoituksenmukaista julistaa joukkolakkoa, «Pravda» kutsui työläisiä muihin taistelumuotoihin, joukkokokouksiin tehtaissa, mielenosoituksiin kaduilla. Tästä ei voitu kirjoittaa lehdessä suoraan. Mutta tämän kehoituksen ymmärsivät tietoiset työläiset, jotka lukivat vaatimattomin otsakkein julkaistun Leninin kirjoituksen «Työväenliikkeen muodoista», jossa sanottiin, että lakko on tällä hetkellä korvattava työväenliikkeen korkeammalla muodolla, mikä merkitsi kehoitusta joukkokokousten ja mielenosoitusten järjestämiseen.

Siten toteutettiin bolshevikkien illegaalisen vallankumoustoiminnan yhdistäminen legaaliseen agitatioon ja työväenjoukkojen järjestämiseen «Pravdan» avulla.

«Pravda» ei kirjoittanut ainoastaan työläiselämästä, työväen lakoista ja mielenosoituksista. «Pravda» valaisi järjestelmällisesti talonpoikienkin elämää, talonpoikien nälänhätää, maaorjuuttaja-tilanherrojen harjoittamaa talonpoikaiston riistämistä, talonpoikien parhaimman maan ryöstämistä huuttorikulakeille Stolypinin «reformin» seurauksena. «Pravda» osoitti tietoisille työläisille, kuinka paljon oli kasautunut tulenarkaa ainetta maaseudulle. «Pravda» opetti proletariaatille, että vuoden 1905 vallankumouksen tehtäviä ei oltu ratkaistu, että edessä on uusi vallankumous. «Pravda» opetti, että tässä toisessa vallankumouksessa proletariaatin täytyy esiintyä kansan todellisena johtajana ja ohjaajana, että sillä tulee olemaan tässä vallankumouksessa sellainen voimakas liittolainen kuin vallankumouksellinen talonpoikaisto.

Menshevikit pyrkivät siihen, että proletariaatti heittäisi sikseen ajatukset vallankumouksesta. Menshevikit neuvoivat työläisiä: heittäkää pois ajatukset kansasta, talonpoikien nälänhädästä, mustasotnialaisten maaorjuuttaja-tilanherrojen vallasta, taistelkaa vain «liitto»-vapauden puolesta, esittäkää siitä «anomuksia» tsaarin hallitukselle. Bolshevikit selittivät työläisille, että tätä menshevististä saarnailua vallankumouksesta luopumisesta, työväen ja talonpoikain liitosta luopumisesta, harjoitetaan porvariston eduksi, että työläiset varmasti voittavat tsarismin, jos he vetävät talonpoikaiston puolelleen, liittolaisekseen, että menshevikkien tapaiset pahat paimenet on hyljättävä vallankumouksen vihollisina.

Mistä kirjoitti «Pravda» «Talonpoikaiselämää» osastossa?

Ottakaamme esimerkiksi muutamia kirjeitä vuodelta 1913.

Kirje, jonka otsakkeena oli «Agraariasiat», ilmoitti Samarasta, että suuri osa Bugulman kihlakunnan Novohasbulatin kylän 45:stä talonpojasta, joita syytettiin vastarinnan tekemisestä maanmittarille erotettaessa yhteismaata palstatilallisille, oli tuomittu pitkäaikaiseen vankeuteen.

Lyhyt kirje Pihkovan läänistä ilmoitti: «Psitsin kylän (Zavaljen aseman lähellä) talonpojat tekivät poliisille aseellista vastarintaa. On haavoittuneita. Yhteentörmäyksen syynä ovat maakysymyksestä johtuvat väärinkäsitykset. Psitsiin on viety poliiseja; sinne ovat matkustaneet myös varakuvernööri ja prokuraattori».

Kirje Ufan läänistä ilmoitti talonpoikien maaosuuksien rahaksimuutosta, siitä, että nälkä ja laki kyläyhteisöistä eroamisesta ovat lisänneet talonpoikien maattomiksijoutumisen prosessia. Katsokaapa esimerkiksi Borisovkan kylää. Siinä on 27 taloa, joiden hallussa on 543 desjatiinaa viljelysmaata. Näiänhädän aikana 5 talonisäntää möi ainiaaksi 31 desjatiinaa saaden 25—33 ruplaa desjatiinalta, vaikka maa on noin 3—4 kertaa arvokkaampaa. Täällä myöskin 7 taloa on antanut kiinnityksen 177 desjatiinaan maata, saaden 18—20 ruplaa desjatiinalta, kuudeksi vuodeksi 12%:n vuotuista korkoa vastaan. Jos ottaa huomioon väestön köyhtyneisyyden ja hurjat korot, niin voi sanoa varmasti, että 177:stä desjatiinasta joutuu puolet koronkiskurin käsiin, sillä tuskinpa puoletkaan velallisista voinevat maksaa 6 vuoden kuluessa sellaista valtavaa summaa.

«Pravdassa» julkaistussa kirjoituksessaan «Tilanherrain suurmaanomistus ja talonpoikain pienmaanomistus Venäjällä» Lenin osoitti työläisille ja talonpojille havainnollisesti, minkälaiset valtavat maarikkaudet ovat loiseläjä-tilanherrojen hallussa. Yksistään 30 tuhannella suurimmalla tilanherralla oli noin 70 miljoonaa desjatiinaa maata. Yhtä paljon maata tuli kymmenen miljoonan talonpoikaistilan osaksi. Jokaista suurtilanherraa kohden tuli keskimäärin 2.300 desjatiinaa, jokaista talonpoikaistilaa kohden, laskien mukaan kulakkitaloudetkin, keskimäärin 7 desjatiinaa, ja 5 miljoonalla vähäväkisellä talonpoikaistaloudella, s.o. puolella koko talonpoikaistoa, ei ollut taloutta kohden kuin yksi tahi kaksi desjatiinaa maata. Nämä tosiasiat osoittivat havainnollisesti, että talonpoikien kurjuuden ja nälänhädän juuret olivat suurtilanherrojen maanomistuksessa, maaorjuuden jätteissä, joista talonpoikaisto voi vapautua vain työväenluokan johtaman vallankumouksen avulla.

Maaseudun kanssa yhteydessä olevien työläisten kautta «Pravda» pääsi maaseudulle herättäen edistyneimpiä talonpoikia vallankumoukselliseen taisteluun.

«Pravdan» perustamisen aikana olivat illegaaliset sosialidemokraattiset järjestöt kokonaan bolshevikkien käsissä. Sitävastoin legaalisia järjestömuotoja — duumaryhmää, sanomalehdistöä, vakuutuskassoja, ammattiliittoja — ei oltu vielä täydellisesti valloitettu menshevikeiltä. Tarvittiin bolshevikkien päättävää taistelua likvidaattorien karkoittamiseksi työväenluokan legaalisista järjes-

töistä. «Pravdan» ansiosta tämä taistelu muodostui menestykselliseksi.

«Pravda» oli puoluekannan puolesta, työväen vallankumouksellisen *joukko*puolueen uudelleenrakentamisen puolesta käydyn taistelun keskipisteenä. «Pravda» yhdisti legaaliset järjestöt tiiviisti bolshevikkipuolueen maanalaisten tukikohtien ympärille ja ohjasi työväenliikettä yhteen määrättyyn päämäärään — vallankumouksen valmisteluun.

«Pravdalla» oli suunnaton määrä työläiskirjeenvaihtajia. Ainoastaan yhden vuoden aikana siinä painettiin yli 11 tuhatta työläiskirjettä. Mutta «Pravda» ei ollut yhteydessä työläisjoukkojen kanssa ainoastaan kirjeiden avulla. Työpaikoilta kävi joka päivä monia työläisiä toimituksessa. «Pravdan» toimitukseen oli keskitetty huomattava osa puolueen organisatoorista työtä. Siellä järjestettiin kohtauksia paikallisten puoluesolujen edustajien kanssa, sinne saapui tietoja puoluetyöstä tehtaissa, sieltä annettiin puolueen Pietarin komitean ja Keskuskomitean ohjeet.

Kaksi ja puoli vuotta kestäneellä sitkeällä taistelullaan likvidaattoreita vastaan työväen vallankumouksellisen joukkopuolueen uudelleenjärjestämiseksi bolshevikit saavuttivat sen, että vuoden 1914 kesään mennessä bolshevikkipuoluetta, «pravdalaista» taktiikkaa seurasi *neljä viidesosaa* Venäjän aktiivisista työläisistä. Sitä osoitti esimerkiksi se tosiasia, että vuonna 1914 työväenlehdille rahankeräyksiä suorittaneiden 7 tuhannen työläisryhmän yleisestä määrästä 5.600 ryhmää keräsi rahaa bolshevistiselle lehdistölle ja vain 1.400 ryhmää menshevistiselle. Menshevikeillä oli sen sijaan paljon liberaaliseen porvaristoon ja porvarilliseen intelligenssiin kuuluvia «rikkaita ystäviä», jotka antoivat enemmän kuin puolet menshevistisen lehden ylläpitoon välttämättömistä varoista.

Bolshevikkeja nimitettiin silloin «pravdalaisiksi». «Pravdan» kanssa kasvoi vallankumouksellisen proletariaatin kokonainen sukupolvi, joka sitten suoritti Lokakuun sosialistisen vallankumouksen. «Pravdaa» puolustivat kymmenet ja sadat tuhannet työläiset. Vallankumouksellisen nousun vuosina (1912—1914) laskettiin bolshevistisen joukkopuolueen luja perusta, jota eivät voineet murskata minkäänlaiset tsaarinvallan vainotoimenpiteet imperialistisen sodan kaudella.

> «Vuoden 1912 «Pravda» oli perustan laskemista bolshevismin voitolle vuonna 1917» *(Stalin).*

Puolueen toinen yleisvenäläinen legaalinen elin oli bolshevistinen ryhmä IV Valtakunnanduumassa.

Hallitus määräsi vuonna 1912 IV duuman vaalit. Puolueemme antoi vaaleihin osallistumiselle suuren merkityksen. Sosialidemokraattinen duumaryhmä ja «Pravda» lehti olivat tärkeimmät yleisvenäläistä mittakaavaa olevat legaaliset tukikohdat, joiden avulla bolshevikkipuolue suoritti vallankumouksellista työtään joukkojen keskuudessa.

Bolshevikkipuolue esiintyi duuman vaaleissa itsenäisesti, omilla tunnuksillaan, antaen samanaikaisesti iskuja sekä hallituspuolueille että liberaaliselle porvaristolle (kadeteille). Vaalikamppailua bolshevikit kävivät demokraattisen tasavallan, 8-tuntisen työpäivän ja tilanherrojen maan pakkoluovutuksen tunnuksilla.

IV duuman vaalit toimitettiin vuoden 1912 syksyllä. Pietarissa toimitettujen vaalien kulkuun tyytymätön hallitus yritti lokakuun alussa loukata työläisten vaalioikeutta useissa suurimmissa tehtaissa. Vastaukseksi tähän puolueemme Pietarin komitea kehoitti toveri Stalinin ehdotuksesta suurimpien tuotantolaitosten työläisiä yhden päivän lakkoon. Vaikeaan asemaan saatetun hallituksen oli pakko taipua, ja työläiset saivat mahdollisuuden valita kokouksissaan niitä, joita halusivat. Työläisten valtava enemmistö äänesti «Evästyksen» puolesta, jonka toveri Stalin oli laatinut valtuutetuille ja edustajille. «Pietarin työläisten evästys työläisedustajalleen» muistutti vuoden 1905 ratkaisemattomista tehtävistä.

> «Me ajattelemme», sanottiin «Evästyksessä», «että Venäjä elää tulevien joukkoliikkeiden aattoa, jotka ovat ehkä syvempiä kuin vuonna 1905... Näiden liikkeiden alkuunpanijana tulee olemaan samoin kuin vuonna 1905 Venäjän yhteiskunnan edistynein luokka, Venäjän proletariaatti. Sen liittolainen taas voi olla vain kovia kokenut talonpoikaisto, jonka elinedut vaativat Venäjän vapauttamista».

«Evästyksessä» selitettiin, että kansan tulevien esiintymisten täytyy muodostua taisteluksi kahdella rintamalla — niin tsaarin hallitusta vastaan kuin tsaarinvallan kanssa sopimusta etsivää liberaalista porvaristoakin vastaan.

Leninin mielestä oli työläisiä vallankumoukselliseen taisteluun kutsuvalla «Evästyksellä» suuri merkitys. Ja työläiset vastasivat päätöslauselmissaan tähän kutsuun.

Bolshevikit voittivat vaaleissa, ja Pietarin työläisten edustajana valittiin duumaan toveri Badajev.

Työläiset suorittivat duuman vaalit erillään muista väestökerroksista (niin sanottu työväenkuuria). Työväenkuurian yhdeksästä edustajasta oli kuusi bolshevikkipuolueen jäsentä: Badajev, Petrovski, Muranov, Samoilov, Shagov ja Malinovski (joka sitten osottautui provokaattoriksi). Bolshevikkiedustajat tulivat valituiksi suurimmista teollisuuskeskuksista, joissa oli ainakin $^4/_5$ työväenluokasta. Mutta joitakin likvidaattoreita tuli valituksi muiden kuin työläisten äänillä, s.o. heitä ei valittu työväenkuuriasta. Sen vuoksi duumaan tuli 7 likvidaattoria 6 bolshevikkia vastaan. Alkujaan bolshevikit ja likvidaattorit muodostivat duumassa yhteisen sosialidemokraattisen ryhmän. Sitkeän taistelun jälkeen bolshevikkien vallankumouksellista työtä häiritseviä likvidaattoreita vastaan bolshevikkiedustajat erosivat vuoden 1913 lokakuussa, bolshevikkipuolueen Keskuskomitean ohjeen mukaisesti, yhtyneestä sosialidemokraattisesta ryhmästä ja muodostivat itsenäisen bolshevikkien ryhmän.

Bolshevikkiedustajat pitivät duumassa vallankumouksellisia puheita, joissa paljastivat itsevaltaista järjestelmää, tekivät hallitukselle kyselyjä työläisten vainoamisista, kapitalistien harjoittamasta työläisten epäinhimillisestä riistämisestä. He esiintyivät duumassa myöskin agraarikysymyksestä, kutsuivat puheissaan talonpoikia taisteluun maaorjuuttaja-tilanherroja vastaan, paljastivat kadettipuoluetta, joka vastusti tilanherrojen maan pakkoluovutusta ja talonpojille luovuttamista.

Bolshevikit esittivät Valtakunnanduumassa 8-tuntista työpäivää koskevan lakiehdotuksen, jota mustasotnialainen duuma ei tietenkään hyväksynyt, mutta jolla oli suuri agitatoorinen vaikutus.

Bolshevistinen duumaryhmä oli läheisessä yhteydessä puolueen Keskuskomiteaan, Leniniin ja sai häneltä ohjeet. Toveri Stalin johti ryhmää välittömästi Pietarissa oleskelunsa aikana.

Rajoittumatta pelkkään duumatyöhön bolshevikkiedustajat järjestivät laajaa toimintaa duuman ulkopuolella. He kävivät tehtaissa, matkustivat maan työläiskeskuksiin pitäen selostuksia, järjestivät salaisia kokouksia, joissa selittivät puolueen päätöksiä, perustivat uusia puoluejärjestöjä. Edustajat yhdistivät taitavasti legaalisen toiminnan illegaaliseen, maanalaiseen työhön.

3. Bolshevikkien voitto legaalisissa järjestöissä. Vallankumousliikkeen jatkuva kasvu. Imperialistisen sodan aatto.

Bolshevikkien puolue johti tähän aikaan esimerkillisellä tavalla proletariaatin luokkataistelun kaikkia muotoja ja ilmaisuja. Se rakensi maanalaisia järjestöjä. Se julkaisi illegaalisia lehtiä. Se teki salaista vallankumouksellista työtä joukkojen keskuudessa. Samalla se sai yhä enemmän työväenluokan legaalisia järjestöjä vaikutusvaltaansa. Puolue pyrki valtaamaan ammatilliset järjestöt, kansantalot, ilta-yliopistot, klubit, vakuutuslaitokset. Nämä legaaliset järjestöt olivat vanhastaan olleet likvidaattorien turvapaikkana. Bolshevikit kävivät tarmokasta taistelua legaalisten yhdistysten muuttamiseksi puolueemme tukikohdiksi. Yhdistäen taitavasti illegaalisen työn legaaliseen bolshevikit valloittivat puolelleen molemmissa pääkaupungeissa ammattiyhdistysten enemmistön. Erikoisen loistavan voiton bolshevikit saavuttivat vuonna 1913 Pietarissa metallityöläisten liiton hallinnon vaaleissa: kokouksessa olleista 3 tuhannesta metallityöläisestä tuskin 150 henkeä äänesti likvidaattorien puolesta.

Samaa on sanottava sellaisesta legaalisesta järjestöstä kuin sosialidemokraattinen ryhmä IV Valtakunnanduumassa. Vaikka menshevikeillä oli duumassa 7 edustajaa ja bolshevikeilla 6 edustajaa, niin menshevistinen 7 miehen ryhmä, joka oli tullut valituksi pääasiallisesti muilta kuin työläisalueilta, edusti tuskin $^1/_5$ työväenluokasta, kun taas bolshevistinen kuuden miehen ryhmä, joka oli tullut valituksi maan tärkeimmistä teollisuuskeskuksista (Pietarista, Moskovasta, Ivanovo-Voznesenskista, Kostromasta, Jekaterinoslavista, Harkovista), edusti yli $^4/_5$ maan työväenluokasta. Työläiset pitivät omina edustajinaan kuuden miehen ryhmää (Badajevia, Petrovskia y.m.) eivätkä seitsemän miehen ryhmää.

Bolshevikkien onnistui valloittaa legaaliset järjestöt siksi, että he, huolimatta tsaarinvallan hurjista vainotoimenpiteistä ja likvidaattorien ja trotskilaisten harjoittamasta ajojahdista, osasivat säilyttää illegaalisen puolueensa ja lujan kurin riveissään, puolustivat sitkeästi työväenluokan etuja, olivat kiinteässä yhteydessä joukkoihin ja kävivät leppymätöntä taistelua työväenliikkeen vihollisia vastaan.

Siten bolshevikkien voitto ja menshevikkien tappio legaalisissa järjestöissä kehittyivät pitkin koko linjaa. Niin duuman puhujalavalta harjoitetussa agitatiossa kuin työväenlehdistössäkin ja

muissa legaalisissa järjestöissä menshevikit työnnettiin taka-alalle. Vallankumoukselliseen liikkeeseen joutunut työväenluokka liittyi selvästi bolshevikkien ympärille hyläten menshevikit.

Kaiken kukkuraksi menshevikit olivat joutuneet vararikkoon kansallisuuskysymyksen alalla. Vallankumousliike Venäjän reunamaissa vaati selvää ohjelmaa kansallisuuskysymyksessä. Mutta menshevikeillä ei ollut minkäänlaista ohjelmaa, jollei oteta lukuun Bundin «kulttuuri-autonomiaa», joka ei voinut tyydyttää ketään. Vain bolshevikeilla oli kansallisuuskysymyksessä marxilainen ohjelma, joka oli esitetty toveri Stalinin kirjoituksessa «Marxilaisuus ja kansallisuuskysymys» sekä Leninin kirjoituksissa «Kansakuntien itsemääräämisoikeudesta» ja «Arvostelevia huomautuksia kansallisuuskysymyksestä».

Ei ole ihme, että sellaisten menshevismin tappioiden jälkeen Elokuun blokki alkoi natista kaikissa liitoksissaan. Kirjavista aineksista kokoonpantuna se ei kestänyt bolshevikkien rynnistystä, vaan alkoi hajota kappaleiksi. Taistelua varten bolshevikkeja vastaan muodostettu Elokuun blokki hajosi pian bolshevikkien iskuista. Ensiksi erosivat blokista vperjodilaiset (Bogdanov, Lunatsharski y.m.), sitten erosivat latvialaiset ja sitten hajaantuivat loput.

Jouduttuaan tappiolle taistelussa bolshevikkeja vastaan likvidaattorit kääntyivät apua pyytäen II Internationalen puoleen. II Internationale tuli heille avuksi. Bolshevikkien ja likvidaattorien «sovittamisen» varjolla, «puoluerauhan» aikaansaamisen varjolla II Internationale vaati bolshevikeilta likvidaattorien luokkasovintopolitiikan arvostelemisen lopettamista. Mutta bolshevikit olivat leppymättömiä: he kieltäytyivät alistumasta opportunistisen II Internationalen päätöksiin eivätkä tehneet minkäänlaisia myönnytyksiä.

Bolshevikkien voitto legaalisissa järjestöissä ei ollut eikä voinut olla sattuma. Se ei ollut sattuma, ei ainoastaan sen vuoksi, että vain bolshevikeilla oli oikea marxilainen teoria, selvä ohjelma ja taisteluissa karaistunut vallankumouksellinen proletaarinen puolue. Se ei ollut sattuma jo senkään vuoksi, että bolshevikkien voitto kuvasti vallankumousnousun lisääntymistä.

Työläisten vallankumousliike pääsi yhä suurempaan vauhtiin vallaten uusia kaupunkeja ja alueita. Vuoden 1914 alkaessa työläisten lakot eivät suinkaan vaimenneet, vaan alkoivat päinvastoin laajeta uusin voimin. Lakot tulivat yhä sitkeämmiksi, käsittivät

yhä suuremman määrän työläisiä. Tammikuun 9 pnä oli lakossa 250 tuhatta työläistä, joista 140 tuhatta Pietarissa. Toukokuun 1 pnä oli lakossa yli puoli miljoonaa, joista Pietarissa yli 250 tuhatta. Työläiset osoittivat lakoissa tavatonta lujuutta. Obuhovin tehtaalla Pietarissa jatkui lakko yli kaksi kuukautta, Lessnerin tehtaalla noin kolme kuukautta. Joukkomyrkytykset useissa Pietarin tuotantolaitoksissa aiheuttivat 115 tuhannen työläisen lakon ja sen jälkeen mielenosoituksia. Liike kasvoi edelleen. Kaikkiaan oli vuoden 1914 ensimmäisellä puoliskolla (ottaen lukuun heinäkuun alun) lakossa 1.425 tuhatta työläistä.

Toukokuussa alkoi Bakussa naftateollisuustyöläisten suurlakko, joka kiinnitti puoleensa koko Venäjän proletariaatin huomion. Lakko sujui järjestyneesti. Kesäkuun 20 pnä Bakussa oli 20 tuhannen työläisen mielenosoitus. Poliisi ryhtyi raivoisiin toimenpiteisiin Bakun työläisiä vastaan. Solidaarisuuden merkiksi Bakun työläisiä kohtaan alkoi Moskovassa vastalauselakko, joka levisi muillekin alueille.

Heinäkuun 3 pnä pidettiin Putilovin tehtaalla Pietarissa joukkokokous Bakun lakon johdosta. Poliisi ampui työläisiä. Suunnaton kiihtymys valtasi Pietarin proletariaatin. Heinäkuun 4 pnä ryhtyi Pietarissa puolueen Pietarin komitean kutsusta vastalauselakkoon 90 tuhatta työläistä, 7 pnä heinäkuuta oli lakossa 130 tuhatta, 8 pnä heinäkuuta 150 tuhatta ja 11 pnä heinäkuuta 200 tuhatta.

Kaikki tehtaat olivat kuohunnan vallassa, kaikkialla pidettiin kokouksia ja mielenosoituksia. Yritettiinpä rakentaa barrikaadejakin. Barrikaadeja rakennettiin myöskin Bakussa ja Lodzissa. Poliisi ampui työläisiä useissa paikoissa. Hallitus ryhtyi «erikois»-toimenpiteisiin liikkeen tukahduttamiseksi, pääkaupunki muutettiin sotilasleiriksi, «Pravda» lakkautettiin.

Mutta tähän aikaan ilmestyi näyttämölle uusi, kansainvälistä laatua oleva voima — imperialistinen sota, jonka täytyi muuttaa tapahtumien kulku. Juuri heinäkuun vallankumouksellisten tapahtumien aikana saapui Pietariin Ranskan presidentti Poincaré neuvottelemaan tsaarin kanssa lähestyvän sodan alkamisesta. Muutaman päivän kuluttua Saksa julisti sodan Venäjälle. Tsaarin hallitus käytti sotaa hyväkseen murskatakseen bolshevistiset järjestöt ja tukahduttaakseen työväenliikkeen. Maailmansota, josta tsaarin hallitus etsi pelastusta vallankumoukselta, keskeytti vallankumouksen nousun.

LYHYT YHTEENVETO

Bolshevikkien puolue johti uuden vallankumouksellisen nousun vuosina (1912—1914) työväenliikettä ja vei sitä bolshevismin tunnuksin uutta vallankumousta kohden. Puolue osasi toteuttaa illegaalisen työn yhdistämisen legaaliseen. Murtaen likvidaattorien ja heidän ystäviensä, trotskilaisten ja otzovistien vastarinnan, puolue omaksui legaalisen liikkeen kaikki muodot ja teki legaaliset järjestöt vallankumouksellisen työnsä tukikohdiksi.

Taistellen työväenluokan vihollisia ja heidän työväenliikkeessä olevia kätyreitään vastaan puolue lujitti rivejään ja laajensi yhteyksiään työväenluokkaan. Käyttäen laajasti duuman puhujalavaa vallankumoukselliseen agitatioon ja perustaen työväen erinomaisen joukkolehden «Pravdan» puolue kasvatti vallankumouksellisten työläisten — pravdalaisten — uuden sukupolven. Tämä työläiskerros pysyi imperialistisen sodan vuosina uskollisena internationalismin ja proletaarisen vallankumouksen lipulle. Se muodosti sitten myöskin bolshevikkipuolueen ydinjoukon Lokakuun vallankumouksen päivinä vuonna 1917.

Imperialistisen sodan aattona puolue johti työväenluokan vallankumouksellisia esiintymisiä. Ne olivat etujoukkotaisteluita, jotka imperialistinen sota keskeytti, mutta jotka uudistuivat sittemmin, kolmen vuoden kuluttua, kukistaakseen tsaarinvallan. Bolshevikkipuolue astui imperialistisen sodan raskaaseen vaiheeseen proletaarisen internationalismin levitetyin lipuin.

VI LUKU

BOLSHEVIKKIEN PUOLUE IMPERIALISTISEN SODAN KAUDELLA. TOINEN VALLANKUMOUS VENÄJÄLLÄ

(1914 — maaliskuu 1917)

1. Imperialistisen sodan syttyminen ja sen syyt.

Heinäkuun 14 (27) pnä 1914 tsaarin hallitus julisti yleisen liikekannallepanon. Heinäkuun 19 (elok. 1) pnä Saksa julisti sodan Venäjälle.

Venäjä astui sotaan.

Jo kauan ennen sodan alkua Lenin, bolshevikit näkivät sen kiertämättömyyden. Lenin oli esiintynyt sosialistien kansainvälisissä kongresseissa ehdotuksineen, jotka koskivat sosialistien vallankumouksellisen menettelylinjan määrittelemistä sodan sattuessa.

Lenin osoitti, että sodat ovat kapitalismin kiertämätön seuralainen. Vieraiden maiden ryöstö, siirtomaiden valloittaminen ja rosvoaminen, uusien markkinoiden anastaminen ovat usein olleet kapitalistivaltioiden valloitussotien syynä. Sota on kapitalistimaille yhtä luonnollinen ja lainmukainen tila kuin työväenluokan riistäminenkin.

Sodat tulivat erikoisesti kiertämättömiksi, kun kapitalismi siirtyi XIX vuosisadan lopulla ja XX vuosisadan alussa lopullisesti kehityksensä korkeimmalle ja viimeiselle asteelle, imperialismiin. Imperialismin aikana saivat kapitalistivaltioiden elämässä ratkaisevan merkityksen mahtavat kapitalistiyhtymät (monopoolit) ja pankit. Finanssipääoma tuli isännäksi kapitalistivaltioissa. Finanssipääoma vaati uusia markkinoita, uusien siirtomaiden, uusien pääoman vientipaikkojen, uusien raaka-ainelähteiden anastamista.

Jo XIX vuosisadan lopulla koko maapallon alue oli jaettu kapitalistivaltioiden kesken. Mutta kapitalismin kehitys tapahtuu

imperialismin kaudella äärimmäisen epätasaisesti ja harppauksin: toiset maat, jotka aikaisemmin olivat olleet ensimmäisellä tilalla, kehittävät teollisuuttaan verraten hitaasti, toiset, jotka olivat aikaisemmin olleet takapajuisia, saavuttavat ja sivuuttavat ne nopein harppauksin. Imperialististen valtioiden taloudellisten ja sotilaallisten voimien keskinäinen suhde muuttui. Ilmestyi pyrkimys maailman uuteen jakoon. Taistelu maailman uudelleen jakamiseksi aiheutti imperialistisen sodan kiertämättömyyden. Vuoden 1914 sota oli sotaa maailman ja vaikutuspiirien uudelleenjakamiseksi. Kaikki imperialistiset valtiot olivat valmistelleet sitä jo kauan. Siihen olivat syyllisiä kaikkien maiden imperialistit.

Tuota sotaa olivat erikoisesti valmistelleet yhdeltä puolen Saksa ja Itävalta, toiselta puolen Ranska, Englanti ja niistä riippuvainen Venäjä. Vuonna 1907 syntyi Kolmiliitto eli Entente — Englannin, Ranskan ja Venäjän liitto. Toisen imperialistisen liiton muodostivat Saksa, Itävalta-Unkari ja Italia. Mutta Italia erosi vuoden 1914 sodan alussa tästä liitosta ja liittyi sitten Ententeen. Bulgaria ja Turkki kannattivat Saksaa ja Itävalta-Unkaria.

Valmistautuessaan imperialistiseen sotaan Saksa pyrki riistämään Englannilta ja Ranskalta siirtomaat, Venäjältä Ukrainan, Puolan ja Itämerenmaat. Rakentamalla Bagdadin rautatien Saksa uhkasi Englannin herruutta läheisessä Idässä. Englanti pelkäsi Saksan merivarustusten kasvua.

Tsaarin Venäjä pyrki Turkin jakoon, haaveili Mustalta mereltä Välimerelle johtavien salmien (Dardanellien) valloittamisesta, Konstantinopolin anastamisesta. Tsaarin hallituksen suunnitelmiin kuului myöskin Itävalta-Unkariin kuuluvan Galitsian anastaminen.

Englanti pyrki sodan avulla musertamaan vaarallisen kilpailijansa, Saksan, jonka tavarat olivat alkaneet sodan edellä yhä enemmän tunkea Englannin tavaroita syrjään maailmanmarkkinoilla. Sitäpaitsi Englanti aikoi anastaa Turkilta Mesopotamian ja Palestiinan sekä saada lujan jalansijan Egyptissä.

Ranskalaiset kapitalistit pyrkivät anastamaan Saksalta hiilestä ja raudasta rikkaan Saarin alueen ja Elsass-Lothringenin, jonka Saksa oli riistänyt Ranskalta vuosien 1870—1871 sodassa.

Siten erittäin suuret ristiriidat imperialististen valtioiden kahden ryhmän välillä johtivat imperialistiseen sotaan.

Tuo ryöstösota maailman uudelleenjakamiseksi koski kaikkien imperialistimaiden etuja, ja sen vuoksi siihen joutuivat mukaan-

vedetyiksi myöhemmin Japani, Amerikan Yhdysvallat ja joukko muita valtioita.

Sodasta tuli maailmansota.

Porvaristo valmisteli imperialistista sotaa syvästi salassa kansoiltaan. Kun sota puhkesi, niin jokainen imperialistinen hallitus koetti todistaa, että se ei hyökännyt naapurien kimppuun, vaan että sen itsensä kimppuun hyökättiin. Porvaristo petti kansaa salaten sodan todelliset päämäärät, sen imperialistisen anastusluonteen. Jokainen imperialistinen hallitus julisti, että sotaa käydään oman maan puolustamiseksi.

II Internationalen opportunistit auttoivat porvaristoa kansan pettämisessä. II Internationalen sosialidemokraatit pettivät katalasti sosialismin asian, proletariaatin kansainvälisen solidaarisuuden asian. Ei sillä hyvä, että he eivät esiintyneet sotaa vastaan, vaan he päinvastoin auttoivat porvaristoa kiihoittamaankin sotivien valtioiden työläisiä ja talonpoikia toistensa kimppuun isänmaanpuolustuksen lipun alla.

Ei ollut mikään sattuma, että Venäjä esiintyi imperialistisessa sodassa Ententen, Ranskan ja Englannin puolella. On otettava huomioon, että vuoden 1914 edellä Venäjän tärkeimmät teollisuusalat olivat ulkolaisen, pääasiallisesti ranskalaisen, englantilaisen ja belgialaisen pääoman, s.o. Entente-maiden hallussa. Venäjän tärkeimmät metallisulattimot olivat ranskalaisten kapitalistien käsissä. Koko metallurgiasta oli melkein kolme neljännestä (72 prosenttia) riippuvainen ulkolaisesta pääomasta. Kivihiiliteollisuudessa — Donetsin kaivosalueella — oli nähtävissä samanlainen kuva. Noin puolet naftatuotannosta oli englantilais-ranskalaisen pääoman hallussa. Huomattava osa Venäjän teollisuuden voitoista meni ulkolaisiin, pääasiallisesti englantilais-ranskalaisiin pankkeihin. Kaikki nämä seikat sekä miljardilainat, jotka tsaari otti Ranskalta ja Englannilta, kytkivät tsarismin englantilais-ranskalaiseen imperialismiin, muuttivat Venäjän näiden maiden verovelvolliseksi, niiden puolisiirtomaaksi.

Venäjän porvaristo toivoi alkaessaan sodan voivansa kohentaa asioitaan: valloittaa uusia markkinoita, rikastua sotatilauksista ja hankinnoista sekä samalla tukahduttaa vallankumouksellisen liikkeen käyttäen hyväkseen sotatilannetta.

Tsaarin Venäjä astui valmistumattomana sotaan. Venäjän teollisuus oli suuresti jäljessä muista kapitalistimaista. Siinä olivat vallitsevina vanhat tehtaat ja ruukit kuluneine koneistoineen.

Maatalous, jossa vallitsi puoliksi maaorjuuden aikainen maanomistus ja jonka talonpoikaisjoukot olivat köyhtyneet, häviöönjoutuneet, ei voinut olla lujana taloudellisena perustana pitkäaikaisen sodan käynnille.

Tsaari nojasi pääasiallisesti maaorjuuttaja-tilanherroihin. Mustasotnialaiset suurtilanherrat isännöivät maassa ja Valtakunnanduumassa liitossa suurkapitalistien kanssa. He kannattivat täydellisesti tsaarin hallituksen sisä- ja ulkopolitiikkaa. Venäjän imperialistinen porvaristo pani toivonsa tsaarin itsevaltiuteen pitäen sitä panssarinyrkkinä, joka voi toisaalta turvata sille uusien markkinoiden ja uusien maiden anastamisen ja toisaalta tukahduttaa työläisten ja talonpoikien vallankumousliikkeen.

Liberaalisen porvariston puolue — kadetit — oli olevinaan oppositiossa, mutta kannatti varauksitta tsaarin hallituksen ulkopolitiikkaa.

Naamioiden itsensä sosialismin lipulla, eserrien ja menshevikkien pikkuporvarilliset puolueet auttoivat porvaristoa aivan sodan alusta lähtien pettämään kansaa, salaamaan sodan imperialistista ryöstöluonnetta. He saarnasivat puolustuksen välttämättömyyttä, porvarillisen «isänmaan» puolustuksen välttämättömyyttä «preussilaisia barbaareja» vastaan, kannattivat «kansalaisrauhan» politiikkaa ja auttoivat siten Venäjän tsaarin hallitusta käymään sotaa, samoinkuin saksalaiset sosialidemokraatit auttoivat Saksan keisarin hallitusta käymään sotaa «venäläisiä barbaareja» vastaan.

Vain bolshevikkipuolue jäi uskolliseksi vallankumouksellisen internationalismin suurelle lipulle, pysyen lujasti päättäväisen taistelun marxilaisissa asemissa tsaarin itsevaltiutta vastaan, tilanherroja ja kapitalisteja vastaan, imperialistista sotaa vastaan. Bolshevikkipuolue oli heti sodan ensi päivistä alkaen sillä kannalla, että sotaa ei ole alotettu isänmaan puolustamiseksi, vaan vieraiden maiden anastamiseksi, vieraiden kansojen ryöstämiseksi tilanherrojen ja kapitalistien etujen hyväksi, että tätä sotaa vastaan oli työläisten käytävä päättäväistä sotaa.

Työväenluokka kannatti bolshevikkien puoluetta.

Tosin porvarillis-patrioottinen häkä, joka sodan alussa meni intelligenssin ja talonpoikaiston kulakkikerrosten päähän, tarttui työläistenkin erääseen osaan. Mutta nämä olivat pääasiallisesti huligaanimaisen «Venäjän kansan liiton» jäseniä ja osaksi eserräläis- ja menshevistismielisiä työläisiä. He eivät tietenkään kuvas-

taneet eivätkä voineet kuvastaa työväenluokan mielialoja. Juuri nämä ainekset ottivatkin osaa tsaarin hallituksen sodan ensi päivinä järjestämiin porvariston chauvinistisiin mielenosoituksiin.

2. II Internationalen puolueiden meno imperialististen hallitusten puolelle. II Internationalen hajoaminen erillisiin sosiali-chauvinistisiin puolueisiin.

Lenin oli monasti varoittanut II Internationalen opportunismista ja sen johtajien horjuvaisuudesta. Hän teroitti mieliin koko ajan, että II Internationalen johtajat ovat vain sanoissa sotaa vastaan, mutta sodan sattuessa he voivat muuttaa kantansa ja karata imperialistisen porvariston puolelle, voivat tulla sodan kannattajiksi. Jo sodan ensi päivät vahvistivat Leninin ennakkonäkemyksen.

II Internationalen kongressissa Kööpenhaminassa oli hyväksytty vuonna 1910 päätös siitä, että sosialistien täytyy äänestää parlamenteissa sotamäärärahoja vastaan. Balkanin sodan aikana vuonna 1912 oli II Internationalen Kansainvälinen kongressi Baselissa julistanut, että kaikkien maiden työläiset pitävät rikoksena ampua toisiaan kapitalistien voittojen lisäämisen tähden. Niin oli sanoissa, päätöslauselmissa.

Mutta kun jyrähti imperialistisen sodan ukkonen ja olisi pitänyt toteuttaa nämä päätökset, niin II Internationalen johtajat osoittautuivat kavaltajiksi, proletariaatin pettäjiksi, porvariston rengeiksi, heistä tuli sodan kannattajia.

Elokuun 4 pnä vuonna 1914 Saksan sosialidemokratia äänesti parlamentissa sotamäärärahojen puolesta, imperialistisen sodan kannattamisen puolesta. Saman teki Ranskan, Englannin, Belgian ja muiden maiden sosialistien valtava enemmistö.

II Internationale lakkasi olemasta. Se hajaantui tosiasiassa yksityisiksi, toinen toistaan vastaan sotaa käyviksi sosiali-chauvinistisiksi puolueiksi.

Pettäen proletariaatin siirtyivät sosialististen puolueiden johtajat sosiali-chauvinismin ja imperialistisen porvariston puolustamisen kannalle. He auttoivat imperialistisia hallituksia vetämään työväenluokkaa nenästä ja saastuttamaan sitä natsionalismin myrkyllä. Nämä sosialipetturit alkoivat isänmaan puolustuksen lipun alla kiihoittaa Saksan työläisiä ranskalaisten työläisten sekä englantilaisia ja ranskalaisia työläisiä saksalaisten työläisten

kimppuun. Vain pieni vähemmistö II Internationalessa jäi kansainvälisyyden kannalle ja lähti kulkemaan vasten virtaa, ei tosin täysin varmasti eikä aivan päättäväisesti, mutta lähti kuitenkin kulkemaan vasten virtaa.

Vain bolshevikkien puolue kohotti heti ja ilman horjuntaa päättäväisen taistelun lipun imperialistista sotaa vastaan. Syksyllä v. 1914 kirjoittamissaan sotaa koskevissa teeseissä Lenin osoitti, että II Internationalen romahdus ei ole sattuma. II Internationalen saattoivat turmioon opportunistit, joista vallankumouksellisen proletariaatin parhaimmat edustajat jo aikoja sitten olivat varoittaneet.

II Internationalen puolueet olivat jo ennen sotaa olleet opportunismin saastuttamat. Opportunistit olivat avoimesti saarnanneet luopumista vallankumouksellisesta taistelusta, saarnanneet teoriaa «kapitalismin rauhallisesta kasvamisesta sosialismiksi». II Internationale ei halunnut taistella opportunismia vastaan, se puolusti rauhaa opportunismin kanssa ja antoi sen lujittua. Harjoittaessaan sovintopolitiikkaa opportunistien suhteen II Internationale tuli itsekin opportunistiseksi.

Siirtomaista, takapajuisten maiden riistämisestä saamillaan voitoilla imperialistinen porvaristo lahjoi järjestelmällisesti korkeammilla työpalkoilla ja muilla almuilla ammattitaitoisten työläisten huippukerrosta, niin sanottua työväen aristokratiaa. Tästä työväenkerroksesta lähtivät hyvin monet ammattiliittojen ja osuusliikkeiden johtajat, kunnallis- ja parlamenttiedustajat, sanomalehdistön ja sosialidemokraattisten järjestöjen toimitsijat. Sodan hetkellä tuli tästä väestä, joka pelkäsi asemansa menettämistä, vallankumouksen vastustajia, siitä tuli porvariston imperialististen hallitusten kaikkein kiivaimpia puolustajia.

Opportunisteista tuli sosiali-chauvinisteja.

Sosiali-chauvinistit, niiden joukossa venäläiset menshevikit ja eserrät, saarnasivat *luokkarauhaa* työläisten ja porvariston välillä maan sisällä ja sotaa muita kansoja vastaan oman maan ulkopuolella. He pettivät joukkoja sodan todellisiin syyllisiin nähden julistaen, että heidän maansa porvaristo ei ole syyllinen sotaan. Monista sosiali-chauvinisteista tuli maansa imperialististen hallitusten ministereitä.

Salaiset sosiali-chauvinistit, niin sanotut keskustalaiset, eivät olleet vähemmän vaarallisia proletariaatin asialle. Keskustalaiset Kautsky, Trotski, Martov ja muut puolustelivat ja suojelivat

avoimia sosiali-chauvinisteja, pettivät niin muodoin proletariaattia yhdessä sosiali-chauvinistien kanssa, peitellen petostaan «vasemmistolaisilla», työväenluokkaa petkuttamaan tarkoitetuilla fraaseilla taistelusta sotaa vastaan. Tosiasiassa keskustalaiset kannattivat sotaa, sillä keskustalaisten ehdotus olla äänestämättä sotamäärärahoja vastaan ja ainoastaan pidättäytyä äänestämästä sotamäärärahoja merkitsi sodan kannattamista. He samoin kuin sosiali-chauvinistitkin vaativat kieltäytymistä luokkataistelusta sodan aikana, jotta ei häirittäisi imperialistisen hallituksen sodankäyntiä. Keskustalainen Trotski oli kaikissa tärkeimmissä sodan ja sosialismin kysymyksissä Leniniä vastaan, bolshevikkipuoluetta vastaan.

Lenin alkoi heti sodan ensi päivistä alkaen koota voimia uuden, III Internationalen perustamiseksi. Jo manifestissa sotaa vastaan vuoden 1914 marraskuussa bolshevikkipuolueen Keskuskomitea asetti tehtäväksi III Internationalen perustamisen, häpeällisen romahduksen kärsineen II Internationalen tilalle.

Vuoden 1915 helmikuussa esiintyi toveri Litvinov Lontoossa Entente-maiden sosialistien konferenssissa Leninin antaman tehtävän mukaisesti. Litvinov vaati sosialistien (Vandervelden, Sembat'n, Guesden) eroamista Belgian ja Ranskan porvarillisista hallituksista ja täyttä pesäeroa imperialisteista, luopumista yhteistyöstä näiden kanssa. Hän vaati kaikilta sosialisteilta päättäväistä taistelua omia imperialistisia hallituksiaan vastaan ja sotamäärärahojen puolesta äänestämisen tuomitsemista. Mutta Litvinovin ääni kaikui tässä konferenssissa yksinäisenä.

Vuoden 1915 syyskuun alussa kokoontui Zimmerwaldissa internationalistien ensimmäinen konferenssi. Lenin nimitti tuota konferenssia «ensi askeleeksi» kansainvälisen sodanvastaisen liikkeen kehityksessä. Lenin muodosti tässä konferenssissa Zimmerwaldin vasemmistoryhmän. Mutta tässä Zimmerwaldin vasemmistossa oli ainoa oikea, loppuun asti johdonmukainen kanta sotaa vastaan vain Leninin johtamalla bolshevikkien puolueella. Zimmerwaldin vasemmisto julkaisi saksankielistä aikakauslehteä «Der Vorbote» («Airut»), jossa julkaistiin Leninin kirjoituksia.

Vuonna 1916 onnistuttiin kutsumaan sveitsiläiseen kylään Kienthaliin koolle internationalistien toinen konferenssi. Sitä nimitetään toiseksi Zimmerwaldin konferenssiksi. Tähän aikaan muodostui melkein kaikissa maissa internationalistien ryhmiä, internationalististen ainesten ero sosiali-chauvinisteista oli havait-

tavissa jyrkemmin. Ja mikä on pääasia — itse joukot vasemmistuivat tähän aikaan sodan ja sen aikaansaaman hädän vaikutuksesta. Kienthalin manifesti laadittiin konferenssissa taistelleiden ryhmien sopimuksen tuloksena. Se oli askel eteenpäin verrattuna Zimmerwaldin manifestiin.

Mutta Kienthalinkaan konferenssi ei hyväksynyt bolshevikkien politiikan pääkohtia: imperialistisen sodan muuttamista kansalaissodaksi, omien imperialististen hallitusten tappiota sodassa ja III Internationalen perustamista. Siitä huolimatta Kienthalin konferenssi edisti internationalististen ainesten ryhmittymistä, joista jälkeenpäin muodostui Kommunistinen III Internationale.

Lenin arvosteli vasemmistososialidemokraattisten epäjohdonmukaisten internationalistien, sellaisten kuin Rosa Luxemburgin ja Karl Liebknechtin virheitä, mutta auttoi heitä samanaikaisesti ottamaan oikean kannan.

3. Bolshevikkien puolueen teoria ja taktiikka sodan, rauhan ja vallankumouksen kysymyksissä.

Bolshevikit eivät olleet pelkkiä pasifisteja (rauhan kannattajia), jotka kaihoavat rauhaa ja harjoittavat pelkkää rauhanpropagandaa, kuten tekivät useimmat vasemmistososialidemokraatit. Bolshevikit kannattivat rauhan puolesta käytävää aktiivista vallankumouksellista taistelua aina sotaakäyvän imperialistisen porvariston vallan kukistamiseen asti. Bolshevikit yhdistivät rauhan asian proletaarisen vallankumouksen voiton asiaan, ollen sitä mieltä, että varmin keino sodan lopettamiseksi ja oikeudenmukaisen rauhan aikaansaamiseksi, rauhan ilman valtauksia ja sotakorvauksia, on imperialistisen porvariston vallan kukistaminen.

Menshevikkien ja eserrien luopumista vastaan vallankumouksesta, petollista tunnusta vastaan «kansalaisrauhan» säilyttämisestä sodan aikana bolshevikit esittivät tunnuksen *«imperialistisen sodan muuttamisesta kansalaissodaksi»*. Tämä tunnus merkitsi, että työtätekevien, niiden joukossa sotilasviittaan puettujen aseistettujen työläisten ja talonpoikien täytyi kääntää aseensa omaa porvaristoaan vastaan ja kukistaa sen valta, jos he tahtovat päästä sodasta ja saavuttaa oikeudenmukaisen rauhan.

Menshevistis-eserräläistä porvarillisen isänmaan puolustuksen politiikkaa vastaan bolshevikit asettivat tunnuksen: *«oman halli-*

tuksen tappio imperialistisessa sodassa». Se merkitsi, että on äänestettävä sotamäärärahoja vastaan, muodostettava illegaalisia, vallankumouksellisia järjestöjä armeijaan, kannatettava sotilaiden veljeilyä rintamalla ja järjestettävä työläisten ja talonpoikien vallankumouksellisia esiintymisiä sotaa vastaan muuttaen ne kapinaksi omaa imperialistista hallitusta vastaan.

Bolshevikit olivat sitä mieltä, että kansalle olisi imperialistisessa sodassa tsaarin hallituksen sotilaallinen tappio kaikkein pienin paha, sillä se helpottaisi kansan voittoa tsarismista ja työväenluokan menestyksellistä taistelua kapitalistisesta orjuudesta ja imperialistisista sodista vapautumiseksi. Tällöin Lenin oli sitä mieltä, että oman imperialistisen hallituksen tappion politiikkaa ei ollut ajettava vain venäläisten vallankumouksellisten, vaan työväenluokan vallankumouksellisten puolueiden *kaikissa* sotaakäyvissä maissa.

Bolshevikit eivät olleet *jokaista* sotaa vastaan. He olivat vain anastussotaa, imperialistista sotaa vastaan. Bolshevikkien käsityksen mukaan on olemassa kahdenlaisia sotia:

a) *oikeutettu* sota, joka ei ole anastussotaa, vaan vapaussotaa, jonka tarkoituksena on joko kansan puolustaminen ulkolaiselta hyökkäykseltä ja sen orjuuttamisyrityksiltä tai kansan vapauttaminen kapitalismin orjuudesta tahi vihdoin siirtomaiden tahi riippuvaisten maiden vapauttaminen imperialistien ikeestä, ja

b) *epäoikeutettu* sota, anastussota, jonka tarkoituksena on vieraiden maiden valloittaminen, vieraiden kansojen orjuuttaminen.

Ensinmainitun laatuista sotaa bolshevikit kannattivat. Mitä tulee viimeksimainitun laatuiseen sotaan, niin bolshevikit olivat sitä mieltä, että sitä vastaan täytyy käydä päättävää taistelua aina vallankumoukseen ja oman imperialistisen hallituksen kukistamiseen saakka.

Valtava merkitys koko maailman työväenluokalle oli sodanaikaisilla Leninin teoreettisilla teoksilla. Vuoden 1916 keväällä Lenin kirjoitti teoksen: «Imperialismi kapitalismin korkeimpana asteena». Lenin osoitti tässä kirjassa, että imperialismi on kapitalismin korkein aste, jolloin kapitalismi on jo ehtinyt muuttua «edistyksellisestä» kapitalismista loismaiseksi kapitalismiksi, mätäneväksi kapitalismiksi, että imperialismi on kuolevaa kapitalismia. Tämä ei tietenkään merkinnyt, että kapitalismi kuolee itsestään, ilman proletariaatin vallankumousta, että se kaatuu itsestään

omien juurtensa mädäntymisen vuoksi. Lenin on aina opettanut, että kapitalismin kukistaminen on mahdotonta ilman työväenluokan vallankumousta. Sen vuoksi määritellessään imperialismin kuolevaksi kapitalismiksi Lenin samalla osoitti tässä kirjassa, että «imperialismi on proletariaatin yhteiskunnallisen vallankumouksen aatto».

Lenin osoitti, että imperialismin kaudella kapitalistinen sorto lisääntyy yhä enemmän, että imperialismin oloissa proletariaatin viha kapitalismin perustuksia vastaan kasvaa, vallankumouksellisen purkauksen ainekset kapitalistimaiden sisällä karttuvat.

Lenin osoitti, että imperialismin kaudella kärjistyy vallankumouksellinen kriisi siirtomaissa ja riippuvaisissa maissa, yltyy viha imperialismia vastaan, karttuvat vapaussodan ainekset imperialismia vastaan.

Lenin osoitti, että imperialismin oloissa ovat kapitalismin kehityksen epätasaisuus ja ristiriidat kärjistyneet erikoisesti, että taistelu tavaroiden menekki- ja pääoman vientimarkkinoista, taistelu siirtomaista, raaka-ainelähteistä tekee kiertämättömiksi aika-ajottaiset imperialistiset sodat maailman uudelleenjakamiseksi.

Lenin osoitti, että juuri tämän kapitalismin kehityksen epätasaisuuden johdosta tapahtuvat imperialistiset sodat, jotka heikentävät imperialismin voimia ja tekevät mahdolliseksi imperialismin rintaman murtamisen siellä, missä se on kaikkein heikoin.

Kaiken tämän perusteella Lenin tuli siihen johtopäätökseen, että proletariaatille on täysin mahdollista imperialistisen rintaman murto jossakin yhdessä kohdassa tahi muutamissa kohdissa, että sosialismin voitto *on mahdollinen* ensi aluksi muutamissa maissa tahi vieläpä yhdessäkin, erillisessä maassa, että sosialismin samanaikainen voitto kaikissa maissa *on mahdoton* kapitalismin kehityksen epätasaisuuden vuoksi näissä maissa, että sosialismi voittaa ensi aluksi yhdessä tahi muutamissa maissa, muiden maiden jäädessä joksikin aikaa porvarillisiksi maiksi.

Tämän nerokkaan johtopäätöksen Lenin esitti imperialistisen sodan kaudella kirjoittamassaan kahdessa eri kirjoituksessa seuraavin sanoin:

> 1) «Taloudellisen ja poliittisen kehityksen epätasaisuus on kapitalismin ehdoton laki. Siitä seuraa, että sosialismin voitto on mahdollinen ensi aluksi muutamissa tahi jopa yhdessäkin, erillisessä kapitalistisessa maassa. Tämän maan

voittanut proletariaatti nousisi, pakkoluovutettuaan kapitalistien omaisuuden ja järjestettyään omassa maassaan sosialistisen tuotannon, muuta kapitalistista maailmaa *vastaan* ja vetäisi puolelleen muiden maiden sorretut luokat...» (Kirjoituksesta «Euroopan Yhdysvaltojen tunnuksesta», joka oli kirjoitettu vuoden 1915 elokuussa) (*Lenin*, Valitut teokset, I osa, sivut 782—783).

2) «Kapitalismin kehitys tapahtuu sangen epätasaisesti eri maissa. Muutenhan ei voi ollakaan tavaratuotannon vallitessa. Tästä seuraa eittämätön johtopäätös: sosialismi ei voi voittaa samanaikaisesti *kaikissa* maissa. Se voittaa ensi aluksi yhdessä tahi muutamissa maissa, muut maat jäävät joksikin ajaksi porvarillisiksi tahi esiporvarillisiksi. Tämän täytyy aiheuttaa ei ainoastaan hankauksia, vaan muiden maiden porvariston suoranaisen pyrkimyksenkin sosialistisen valtion voitokkaan proletariaatin nujertamiseen. Näissä tapauksissa olisi sota meidän puoleltamme laillinen ja oikeutettu. Se olisi sotaa sosialismin puolesta, muiden kansojen vapauttamiseksi porvaristosta» (Syksyllä vuonna 1916 kirjoitetusta artikkelista «Proletaarisen vallankumouksen sotilaallinen ohjelma») (sama, sivut 892—893).

Se oli *uusi*, viimeistelty sosialistisen vallankumouksen teoria, teoria sosialismin voiton mahdollisuudesta erillisissä maissa, sen voiton ehdoista, sen voiton toiveista, teoria, jonka Lenin oli esittänyt peruspiirtein jo vuonna 1905 kirjasessa «Sosialidemokratian kaksi taktiikkaa demokraattisessa vallankumouksessa».

Tämä teoria erosi perin juurin siitä kannasta, joka oli vallalla marxilaisten keskuudessa kapitalismin *esi-imperialistisella* kaudella, jolloin marxilaiset olivat sitä mieltä, että sosialismin voitto on mahdoton jossakin yhdessä maassa, että sosialismin voitto tapahtuu samanaikaisesti kaikissa sivistysmaissa. Erinomaisessa kirjassaan «Imperialismi kapitalismin korkeimpana asteena» *imperialistisesta* kapitalismista esittämiensä tosiasioiden perusteella Lenin kumosi tämän kannan vanhentuneena ja esitti uuden teoreettisen kannan, joka pitää *mahdottomana* sosialismin samanaikaista voittoa kaikissa maissa, mutta tunnustaa *mahdolliseksi* sosialismin voiton yhdessä erillisessä kapitalistisessa maassa.

Leninin sosialistisen vallankumouksen teorian tavattoman arvokas merkitys ei ole vain siinä, että se rikastutti marxilaisuutta uudella teorialla ja vei marxilaisuutta eteenpäin. Sen merkitys

on vielä siinä, että se avaa eri maiden proletaareille vallankumouksellisen näköalan, päästää valloilleen heidän aloitekykynsä heidän rynnätessään oman kansallisen porvaristonsa kimppuun, opettaa heitä käyttämään hyväkseen sotatilannetta sellaisen rynnistyksen järjestämiseksi ja vahvistaa heidän uskoaan proletaarisen vallankumouksen voittoon.

Sellainen oli bolshevikkien teoreettinen ja taktillinen kanta sodan, rauhan ja vallankumouksen kysymyksissä.

Tällä pohjalla suorittivat bolshevikit käytännöllistä työtään Venäjällä.

Huolimatta julmista poliisivainoista lähtivät duumaedustajat, bolshevikit Badajev, Petrovski, Muranov, Samoilov ja Shagov sodan alussa kiertomatkalle useihin järjestöihin tehden niille selostuksia bolshevikkien suhtautumisesta sotaan ja vallankumoukseen. Vuoden 1914 marraskuussa järjestettiin Valtakunnanduuman bolshevistisen ryhmän neuvottelukokous käsittelemään kysymystä sotaan suhtautumisesta. Kolmantena päivänä tämä kokous vangittiin täydessä kokoonpanossaan. Oikeus tuomitsi kaikki edustajat, oikeuksien menetykseen ja karkoitukseen pakkoasutukselle Itä-Siperiaan. Tsaarin hallitus syytti Valtakunnanduuman bolshevikkiedustajia «valtiopetoksesta».

Oikeudessa tuli näkyviin duumaedustajien toiminnasta sellainen kuva, joka oli kunniaksi puolueellemme. Bolshevikkiedustajat käyttäytyivät miehuullisesti tsaarin oikeudessa muuttaen sen puhujalavaksi tsarismin anastuspolitiikan paljastamiseksi.

Toisin käyttäytyi tähän juttuun haastettu Kamenev. Pelkurimaisesti luopui hän bolshevikkipuolueen politiikasta ensimmäisellä vaaran hetkellä. Kamenev selitti oikeudessa, että hän ei ole yhtä mieltä bolshevikkien kanssa sotakysymyksestä ja tämän seikan vahvistukseksi pyysi haastamaan todistajaksi menshevikki Jordanskin.

Bolshevikit suorittivat suuren työn sotatarkoituksia palvelevia sotateollisuuskomiteoita vastaan, menshevikkien yrityksiä vastaan alistaa työläiset imperialistisen porvariston vaikutusvaltaan. Porvariston elinedut vaativat imperialistisen sodan selittämistä kaikkialla koko kansan sodaksi. Porvaristo sai sodan aikana suuren vaikutuksen valtion asioihin perustettuaan yleisvenäläisen järjestönsä — zemstvojen ja kaupunkien liitot. Sille oli tarpeellista alistaa johtoonsa ja vaikutusvaltaansa myöskin työläiset. Porvaristo keksi tätä varten keinon — «työläisryhmien» muodostamisen

sotateollisuuskomiteoiden yhteyteen. Menshevikit yhtyivät tähän porvariston aikeeseen. Porvaristolle oli edullista kiinnittää näihin sotateollisuuskomiteoihin työläistenkin edustajia, jotka agiteeraisivat työväenjoukkojen keskuudessa työn tuottavaisuuden kohottamisen välttämättömyyden puolesta ammus-, tykki-, kivääri- ja muissa tehtaissa ja työpajoissa, jotka työskentelivät puolustuksen hyväksi. «Kaikki sotaa varten, kaikki sotaan», oli porvariston tunnus. Tosiasiassa tämä tunnus merkitsi: «rikastu täyttä päätä sotatarvikehankinnoista ja vieraiden maiden anastuksesta». Menshevikit ottivat toimekkaasti osaa tähän porvariston alullepanemaan valhepatrioottiseen puuhaan. He auttoivat kapitalisteja agiteeraten voimaperäisesti työläisiä osallistumaan sotateollisuuskomiteoiden yhteyteen järjestettävien «työläisryhmien» vaaleihin. Bolshevikit olivat tätä hommaa vastaan. He kannattivat sotateollisuuskomiteoiden boikottia ja harjoittivat tätä boikottia menestyksellä. Mutta osa työläisiä otti kuitenkin osaa sotateollisuuskomiteoiden toimintaan tunnetun menshevikin Gvozdevin ja provokaattori Abrosimovin johdolla. Mutta kun työväen valtuutetut kokoontuivat vuoden 1915 syyskuussa sotateollisuuskomiteoiden «työläisryhmien» lopullisiin vaaleihin, niin osottautui, että valtuutettujen enemmistö oli niihin osallistumista vastaan. Työläisten edustajien enemmistö esitti jyrkän päätöslauselman sotateollisuuskomiteoihin osallistumista vastaan julistaen, että työläiset asettavat tehtäväkseen taistella rauhan puolesta, tsarismin kukistamiseksi.

Bolshevikit aloittivat suuren työn myöskin armeijassa ja laivastossa. He selittivät sotilas- ja matruusijoukoille, kuka on syyllinen ennenkuulumattomiin sodan kauhuihin ja kansan kärsimyksiin, he selittivät, että vallankumous on kansalle ainoa ulospääsy imperialistisesta teurastuksesta. Bolshevikit muodostivat soluja armeijassa ja laivastossa, rintamalla sekä selkäpuolen joukko-osastoissa, levittivät lentolehtisiä, joissa kehoitettiin esiintymään sotaa vastaan.

Kronstadtissa bolshevikit muodostivat «Kronstadtin sotilasjärjestön pääkollektiivin», joka oli läheisessä yhteydessä puolueen Petrogradin komiteaan. Puolueen Petrogradin komitean yhteyteen muodostettiin sotilasjärjestö varuskunnan keskuudessa suoritettavaa työtä varten. Vuoden 1916 elokuussa Petrogradin ohranan päällikkö ilmoitti tiedonannossaan, että «Kronstadtin kollektiivissa on työ järjestetty hyvin vakavasti, konspiratiivi-

sesti, ja osallistujat ovat kaikki vaiteliasta ja varovaista väkeä. Tällä kollektiivilla on edustajia rannikollakin».

Rintamalla puolue harjoitti agitatiota sotaakäyvien armeijoiden sotilaiden veljeilyn puolesta, korostaen, että heidän vihollisensa on koko maailman porvaristo ja että sota voidaan lopettaa vain muuttamalla imperialistinen sota kansalaissodaksi ja suuntaamalla aseet omaa porvaristoa ja sen hallitusta vastaan. Yhä useammin toistuivat tapaukset, jolloin yksityiset joukko-osastot kieltäytyivät lähtemästä hyökkäykseen. Sellaisia tosiasioita tapahtui jo vuonna 1915 ja varsinkin vuonna 1916.

Erikoisen suuren työn panivat bolshevikit käyntiin pohjoisrintaman armeijoissa Itämerenmaiden seuduilla. Pohjoisrintaman armeijan ylikomentaja kenraali Ruzski teki virkatietä raportin vuoden 1917 alussa bolshevikkien tällä rintamalla suorittamasta valtavasta vallankumouksellisesta työstä.

Sota oli mitä suurin murros kansojen elämässä, kansainvälisen työväenluokan elämässä. Se asetti yhden kortin varaan valtioiden kohtalot, kansojen kohtalot, sosialistisen liikkeen kohtalot. Sen vuoksi se oli samalla koetinkivi, koe kaikille puolueille ja virtauksille, jotka nimittivät itseään sosialistisiksi. Jäävätkö nämä puolueet ja virtaukset uskollisiksi sosialismin asialle, internationalismin asialle vai pitävätkö parempana pettää työväenluokan, kääriä lippunsa kokoon ja viskata sen kansallisen porvaristonsa jalkojen juureen? Siitä oli silloin kysymys.

Sota osoitti, että II Internationalen puolueet eivät kestäneet koetta, ne pettivät työväenluokan ja laskivat lippunsa kansallisen, imperialistisen porvariston edessä.

Eivätkä muuten voineet menetelläkään nämä puolueet, jotka olivat viljelleet keskuudessaan opportunismia ja jotka oli kasvatettu tekemään myönnytyksiä opportunisteille, natsionalisteille.

Sota osoitti, että bolshevikkipuolue oli ainoa puolue, joka kesti kokeen kunnialla ja jäi loppuun asti uskolliseksi sosialismin asialle, proletaarisen internationalismin asialle.

Se onkin ymmärrettävissä: vain uudentyyppinen puolue, vain leppymättömän taistelun hengessä opportunismia vastaan kasvatettu puolue, vain opportunismista ja natsionalismista vapaa puolue — vain sellainen puolue voi kestää suuren kokeen ja jäädä uskolliseksi työväenluokan asialle, sosialismin ja internationalismin asialle.

Bolshevikkipuolue oli juuri sellainen puolue.

4. Tsaarin sotajoukkojen tappio rintamalla. Taloudellinen rappiotila. Tsarismin kriisi.

Sota oli kestänyt jo kolme vuotta. Sota vei miljoonia ihmis henkiä, kaatuneita, haavoittuneita, sodan synnyttämiin kulkutauteihin kuolleita. Porvaristo ja tilanherrat rikastuivat sodasta. Mutta työläiset ja talonpojat saivat kärsiä yhä enemmän hätää ja puutetta. Sota saattoi häviöön Venäjän kansantalouden. Noin 14 miljoonaa tervettä työntekijää oli otettu armeijaan, irroitettu taloudesta. Tehtaat pysähtyivät. Viljankylvöt supistuivat — ei riittänyt työvoimaa. Väestö ja sotilaat rintamalla kärsivät nälkää, olivat vailla jalkineita ja vaatteita. Sota nieli maan kaikki varat.

Tsaarin armeija kärsi tappion toisensa jälkeen. Saksalainen tykistö syyti ammusten raesateen tsaarin sotajoukkojen päälle. Tsaarin armeijalta puuttui tykkejä, puuttui ammuksia, puuttuipa kivääreitäkin. Toisinaan oli kolmea sotilasta kohden yksi kivääri. Jo sodan aikana tuli julki tsaarin sotaministerin Suhomlinovin petos. Hän osoittautui olleen yhteydessä saksalaisiin vakoilijoihin. Suhomlinov täytti Saksan tiedustelulaitoksen antamaa tehtävää: esti rintaman huoltamista ammuksilla, jätti rintaman vaille tykkejä ja kivääreitä. Muutamat tsaarin ministerit ja kenraalit itse salavihkaa myötävaikuttivat Saksan armeijan menestyksiin: saksalaisiin yhteydessä olleen keisarinnan kanssa he ilmaisivat saksalaisille sotasalaisuuksia. Ei ole ihme, jos tsaarin armeija kärsi tappion ja sen oli pakko peräätyä. Vuoteen 1916 mennessä saksalaiset olivat ennättäneet jo valloittaa Puolan ja osan Itämerenmaita.

Kaikki tämä aiheutti vihaa ja katkeruutta tsaarin hallitusta kohtaan työläisten, talonpoikien, sotilaiden ja intelligenssin keskuudessa, voimisti ja kärjisti kansanjoukkojen vallankumouksellista liikettä sotaa vastaan, tsarismia vastaan niin selkäpuolella kuin rintamallakin, niin keskuksessa kuin reunamaissakin.

Myöskin Venäjän imperialistinen porvaristo alkoi joutua tyytymättömyyden valtaan. Sitä suututti se seikka, että tsaarin hovissa isännöivät Rasputinin tapaiset veijarit, jotka selvästi pyrkivät erikoisrauhan solmiamiseen saksalaisten kanssa. Se vakuuttautui yhä enemmän siitä, että tsaarin hallitus on kykenemätön käymään menestyksellistä sotaa. Se pelkäsi, että tsarismi voi, pelastaakseen asemansa, tehdä erikoisrauhan saksalaisten kanssa. Sen vuoksi Venäjän porvaristo päätti panna toimeen palatsi-

vallankumouksen pannakseen Nikolai II:n pois viralta ja asettaakseen tsaariksi hänen tilalleen porvaristoon sidotun Mikael Romanovin. Täten porvaristo tahtoi lyödä kaksi kärpästä yhdellä iskulla: ensiksikin pujahtaa valtaan ja turvata imperialistisen sodan jatkumisen edelleenkin, toiseksi ehkäistä pienellä palatsivallankumouksella suuren vallankumouksen, kansanvallankumouksen aallon lähenemisen.

Englannin ja Ranskan hallitukset kannattivat tässä asiassa täydellisesti Venäjän porvaristoa. Ne näkivät, että tsaari on kykenemätön jatkamaan sotaa. Ne pelkäsivät, että tsaari loppujen lopuksi solmii erikoisrauhan saksalaisten kanssa. Jos tsaarin hallitus olisi solminut erikoisrauhan, niin Englannin ja Ranskan hallitukset olisivat menettäneet Venäjässä sotaliittolaisen, joka ei ainoastaan kiinnittänyt rintamilleen vastustajan voimia, vaan lähettipä Ranskaan kymmeniä tuhansia venäläisiä valiosotilaitakin. Sen vuoksi ne antoivat tukea Venäjän porvaristolle sen yrityksissä palatsivallankumouksen toimeenpanemiseksi.

Tsaari tuli täten eristetyksi.

Samaan aikaan kun rintamalla oli vastoinkäymisiä lakkaamatta, lisääntyi taloudellinen rappiotila yhä enemmän. Vuoden 1917 tammi- ja helmikuun päivinä kehittyi rappiotila elintarpeiden, raaka-aineiden ja polttoaineiden alalla huippuunsa ja kärjistyi äärimmilleen. Tarvikkeiden kuljetus Petrogradiin ja Moskovaan lakkasi melkein kokonaan. Työpaikka toisensa jälkeen pantiin kiinni. Työpaikkojen sulkeminen lisäsi työttömyyttä. Erikoisen sietämättömäksi tuli työläisten asema. Yhä laajemmat kansanjoukot tulivat siihen vakaumukseen, että sietämättömästä tilanteesta on vain yksi ulospääsy — tsaarin itsevaltiuden kukistaminen.

Tsarismi eli ilmeisesti kuolemankriisissä.

Porvaristo aikoi ratkaista kriisin palatsi-vallankumouksella.

Mutta kansa ratkaisi sen omalla tavallaan.

5. Helmikuun vallankumous. Tsarismin kukistuminen. Työväen ja sotilaiden edustajien Neuvostojen muodostaminen. Väliaikaisen hallituksen muodostaminen. Kaksoisvalta.

Vuosi 1917 alkoi tammikuun 9 päivän lakolla. Lakon aikana oli mielenosoituksia Petrogradissa, Moskovassa, Bakussa, Nizhni-Novgorodissa. Moskovassa osallistui lakkoon 9 pnä tammikuuta

noin kolmannes kaikista työläisistä. Ratsupoliisi hajoitti Tverskoi-bulevardilla kaksituhantisen mielenosoituksen. Petrogradissa Viipurin viertotiellä yhtyivät sotilaat mielenosoittajiin.

«Suurlakkoajatus», tiedoitti Petrogradin poliisi, «saa päivä päivältä uusia kannattajia ja tulee yhtä kansanomaiseksi kuin se oli vuonna 1905».

Menshevikit ja eserrät koettivat johtaa alkanutta vallankumousliikettä liberaalisen porvariston toivomiin puitteisiin. Valtakunnanduuman avaamispäiväksi, helmikuun 14 päiväksi, menshevikit ehdottivat työläisten kulkueen järjestämistä Valtakunnanduuman luo. Mutta työläisjoukot seurasivat bolshevikkeja, eivät duuman luo, vaan mielenosoitukselle.

Helmikuun 18 päivänä vuonna 1917 alkoi Putilovin työläisten lakko Petrogradissa. Helmikuun 22 päivänä olivat useimpien suurimpien tehtaiden työläiset lakossa. Kansainvälisenä työläisnaisten päivänä, helmikuun 23 (maaliskuun 8) pnä työläisnaiset lähtivät bolshevikkien Petrogradin komitean kutsusta katumielenosoitukselle nälkää, sotaa ja tsarismia vastaan. Työmiehet kannattivat työläisnaisten mielenosoitusta yleisellä Petrogradia käsittävällä lakkoesiintymisellä. Poliittinen lakko alkoi muuttua yleiseksi poliittiseksi mielenosoitukseksi tsaarin järjestelmää vastaan.

Helmikuun 24 (maaliskuun 9) pnä mielenosoitus uudistuu suuremmalla voimalla. Lakossa oli jo noin 200 tuhatta työläistä.

Helmikuun 25 (maaliskuun 10) pnä vallankumouksellinen liike käsittää koko työläis-Petrogradin. Kaupunginosia käsittävät poliittiset lakot muuttuvat koko Petrogradia käsittäväksi poliittiseksi suurlakoksi. Kaikkialla on mielenosoituksia ja yhteentörmäyksiä poliisin kanssa. Työläisjoukkojen yllä liehuvat punaiset liput tunnuksin: «Alas tsaari!», «Alas sota!», «Leipää!».

Aamulla helmikuun 26 (maaliskuun 11) pnä poliittinen lakko ja mielenosoitus alkavat kehittyä kapinayrityksiksi. Työläiset riisuvat poliisin ja santarmiston aseista ja aseistautuvat itse. Mutta aseellinen yhteentörmäys poliisin kanssa päättyy mielenosoituskulkueen ampumiseen Znamenskaja-torilla.

Kenraali Habalov, Petrogradin sotilaspiirin komentaja, ilmoittaa, että työläisten täytyy ryhtyä työhön helmikuun 28 (maaliskuun 13) pnä tahi muuten heidät lähetetään rintamalle. Helmikuun 25 (maaliskuun 10) pnä tsaari antaa kenraali Habaloville käskyn: «Käsken lopettamaan jo huomenna epäjärjestyksen pääkaupungissa».

Mutta vallankumousta ei voitu enää «lopettaa».

Päivällä helmikuun 26 (maaliskuun 11) pnä Pavlovski-rykmentin reservipataljoonan 4:s komppania avasi tulen, mutta ei työläisiä vastaan, vaan ratsupoliisien joukko-osastoja vastaan, jotka olivat ryhtyneet laukaustenvaihtoon työläisten kanssa. Sukeutui mitä tarmokkain ja sitkein taistelu sotaväestä, varsinkin työläisnaisten taholta, jotka kääntyivät välittömästi sotilaiden puoleen, veljeilivät näiden kanssa, kutsuivat heitä auttamaan kansaa vihatun tsaarin itsevaltiuden kukistamisessa.

Bolshevikkipuolueen käytännöllistä työtä johti tähän aikaan Petrogradissa sijainnut puolueemme Keskuskomitean Byroo toveri Molotovin johdolla. Keskuskomitean Byroo antoi helmikuun 26 (maaliskuun 11) pnä julistuksen kehoittaen aseellisen taistelun jatkamiseen tsaarinvaltaa vastaan ja Väliaikaisen vallankumoushallituksen muodostamiseen.

Helmikuun 27 (maaliskuun 12) pnä sotajoukot kieltäytyivät Petrogradissa ampumasta työläisiä ja alkoivat siirtyä kapinaannousseen kansan puolelle. Helmikuun 27 päivänä aamulla oli vasta 10 tuhatta kapinallista sotilasta, mutta illalla heitä oli jo yli 60 tuhatta.

Kapinaannousseet työläiset ja sotilaat alkoivat vangita tsaarin ministereitä ja kenraaleita, vapauttaa vankiloista vallankumouksellisia. Vapautetut poliittiset vangit yhtyivät vallankumoukselliseen taisteluun.

Kaduilla oli vielä laukaustenvaihtoa poliisien ja santarmien kanssa, jotka olivat asettuneet konekivääreineen talojen ullakoille. Mutta sotaväen nopea siirtyminen työläisten puolelle ratkaisi tsaarin itsevaltiuden kohtalon.

Kun sanoma vallankumouksen voitosta Petrogradissa levisi muihin kaupunkeihin ja rintamalle, niin työläiset ja sotilaat alkoivat kaikkialla kukistaa tsaarin virkamiehiä.

Helmikuun porvarillis-demokraattinen vallankumous oli voittanut.

Vallankumous voitti siksi, että työväenluokka oli vallankumouksen alkuunpanijana ja johti sotilasviittaan puettujen talonpoikien miljoonajoukkojen liikettä «rauhan, leivän ja vapauden puolesta». Proletariaatin hegemonia ratkaisi vallankumouksen menestyksen.

> «Vallankumouksen suoritti proletariaatti, se osoitti sankaruutta. Se vuodatti vertaan, se tempasi mukaansa mitä

laajimmat työtätekevät ja köyhimmät väestöjoukot...», kirjoitti Lenin vallankumouksen ensi päivinä (*Lenin*, XX osa, sivut 23—24).

Ensimmäinen vallankumous vuonna 1905 oli valmistanut toisen vallankumouksen nopeata voittoa vuonna 1917.

«Ilman kolme vuotta kestäneitä mitä suurimpia luokkataisteluja ja Venäjän proletariaatin vuosina 1905—1907 osottamaa vallankumouksellista tarmoa olisi ollut mahdoton *alku*vaiheensa täytäntöönpanon mielessä niin nopea, muutaman päivän kuluessa tapahtunut toinen vallankumous», sanoi Lenin (sama, sivu 13).

Heti vallankumouksen ensi päivinä ilmestyivät Neuvostot. Voitokas vallankumous nojasi työväen ja sotilaiden edustajien Neuvostoihin. Kapinalliset työläiset ja sotilaat perustivat työväen ja sotilaiden edustajien Neuvostoja. Vuoden 1905 vallankumous oli osoittanut, että Neuvostot ovat aseellisen kapinan elimiä ja samalla uuden vallankumouksellisen vallan itu. Neuvostoajatus eli työväenjoukkojen tietoisuudessa, ja ne toteuttivat sen heti tsarismin kukistamisen jälkeisenä päivänä, kuitenkin sillä eroituksella, että vuonna 1905 oli perustettu vain *työväen* edustajien Neuvostoja, mutta vuoden 1917 helmikuussa ilmestyivät bolshevikkien aloitteesta *työväen* ja *sotilaiden* edustajien Neuvostot.

Samaan aikaan kun bolshevikit johtivat joukkojen välitöntä taistelua kaduilla, miehittivät luokkasovintopuolueet, menshevikit ja eserrät, edustajapaikat Neuvostoissa, päästen niissä enemmistöksi. Tätä auttoi osaltaan se seikka, että enemmistö bolshevikkipuolueen johtajista oli vankiloissa ja karkoitusalueilla (Lenin oli maanpaossa, Stalin ja Sverdlov Siperiassa karkoituksella) menshevikkien ja eserrien käyskennellessä vapaasti Petrogradin kaduilla. Siten Petrogradin Neuvoston ja sen Toimeenpanevan komitean johtoon olivat tulleet luokkasovintopuolueiden edustajat: menshevikit ja eserrät. Samoin kävi Moskovassa ja useissa muissa kaupungeissa. Vain Ivanovo-Voznesenskissa, Krasnojarskissa ja muutamissa muissa kaupungeissa oli enemmistö Neuvostoissa alusta alkaen bolshevikeilla.

Aseistettu kansa — työläiset ja sotilaat — lähettäessään edustajansa Neuvostoon piti sitä kansan vallan elimenä. Se luuli ja uskoi, että työväen ja sotilaiden edustajien Neuvosto toteuttaa kaikki vallankumouksellisen kansan vaatimukset ja että ensi tilassa solmitaan rauha.

Mutta työläisten ja sotilaiden liiallinen hyväuskoisuus teki heille ilkeän kepposen. Eserrät ja menshevikit eivät ajatelleetkaan sodan lopettamista, rauhan solmiamista. He aikoivat käyttää hyväkseen vallankumousta jatkaakseen sotaa. Mitä tulee vallankumoukseen ja kansan vallankumouksellisiin vaatimuksiin, niin eserrät ja menshevikit olivat sitä mieltä, että vallankumous on jo päättynyt ja tehtävänä on nyt sen vahvistaminen ja siirtyminen «normaalien» perustuslaillisten olojen raiteille yhdessä porvariston kanssa. Sen vuoksi Petrogradin Neuvoston eserräläis-menshevistinen johto ryhtyi kaikkiin siitä riippuviin toimenpiteisiin hämätäkseen kysymyksen sodan lopettamisesta, kysymyksen rauhasta ja luovuttaakseen vallan porvaristolle.

Helmikuun 27 (maaliskuun 12) pnä vuonna 1917 Valtakunnanduuman liberaaliset edustajat muodostivat eserrä- ja menshevikkijohtajien kanssa kulissien takana tehdyn sopimuksen mukaisesti Valtakunnanduuman väliaikaisen komitean IV duuman puheenjohtajan, tilanherra ja monarkisti Rodzjankon johdolla. Ja muutaman päivän kuluttua tämän jälkeen Valtakunnanduuman väliaikainen komitea sekä työväen ja sotilaiden edustajien Neuvoston Toimeenpanevan komitean eserrä- ja menshevikkijohtajat sopivat bolshevikeilta salaa Venäjän uuden hallituksen, porvarillisen Väliaikaisen hallituksen muodostamisesta ruhtinas Lvovin johdolla. Ruhtinas Lvovia oli tsaari Nikolai II jo ennen helmikuun vallankumousta ajatellut hallituksensa pääministeriksi. Väliaikaiseen hallitukseen tulivat kadettien päämies Miljukov, lokakuulaisten päämies Gutshkov ja muita huomattavia kapitalistiluokan edustajia, ja «demokratian» edustajan ominaisuudessa siihen otettiin eserrä Kerenski.

Kävi siten, että Neuvoston Toimeenpanevan komitean eserrä- ja menshevikkijohtajat luovuttivat vallan porvaristolle, ja työväen ja sotilaiden edustajien Neuvosto, saatuaan sittemmin tietää tästä, hyväksyi enemmistöllään eserrä- ja menshevikkijohtajien toiminnan, huolimatta bolshevikkien vastalauseista.

Siten muodostui Venäjällä uusi valtiovalta, joka oli kokoonpantu, kuten Lenin sanoi, «porvariston ja porvarillistuneiden tilanherrojen» edustajista.

Mutta porvariston hallituksen rinnalla oli olemassa toinen valta — työväen ja sotilaiden edustajien Neuvosto. Sotilaiden edustajat Neuvostossa olivat pääasiallisesti sotaan mobilisoituja talonpoikia. Työväen ja sotilaiden edustajien Neuvosto oli työläis-

ten ja talonpoikien liiton elin tsaarinvaltaa vastaan ja samalla heidän valtansa elin, työväenluokan ja talonpoikaiston diktatuurin elin.

Sillä tavalla oli muodostunut kahden vallan, kahden diktatuurin: Väliaikaisen hallituksen muodossa esiintyvän porvariston diktatuurin ja työväen ja sotilaiden edustajien Neuvoston muodossa esiintyvän proletariaatin ja talonpoikaiston diktatuurin omalaatuinen yhteenpunoutuma.

Oli muodostunut *kaksoisvalta.*

Miten oli selitettävissä se, että Neuvostoissa oli alussa enemmistö menshevikeillä ja eserrillä?

Miten voidaan selittää se, että voittaneet työläiset ja talonpojat luovuttivat vallan porvariston edustajille *vapaaehtoisesti?*

Lenin selitti tämän siten, että miljoonat ihmiset, joilla ei ollut kokemusta politiikassa, olivat heränneet ja pyrkineet osallistumaan politiikkaan. Nämä olivat suurimmaksi osaksi pikkuisäntiä, talonpoikia, äskettäin talonpoikina olleita työläisiä, porvariston ja proletariaatin välimailla olevaa väkeä. Venäjä oli silloin pikkuporvarillisin kaikista suurista Euroopan maista. Ja tässä maassa on «jättiläismäinen pikkuporvarillinen aalto peittänyt kaiken, lannistanut tietoisen proletariaatin ei vain monilukuisuutensa voimalla, vaan aatteellisestikin, toisin sanoen se on tartuttanut, levittänyt hyvin laajoihin työläispiireihin pikkuporvarillisia käsityksiä politiikasta» (*Lenin,* XX osa, sivu 115).

Tämä pikkuporvarillisten vaistojen aalto se kohottikin pinnalle menshevikkien ja eserrien pikkuporvarilliset puolueet.

Lenin osoitti, että toisena syynä on proletariaatin kokoonpanossa sodan aikana tapahtunut muutos sekä proletariaatin riittämätön tietoisuus ja järjestyneisyys vallankumouksen alussa. Sodan aikana oli tapahtunut huomattavia muutoksia itse proletariaatin kokoonpanossa. Noin 40 prosenttia vakituisia työläisiä oli mobilisoitu armeijaan. Sotavuosina tuli tuotantolaitoksiin, sotaväkeen joutumista pakoilemaan, paljon pikkuomistajia, käsityöläisiä, pikkukauppiaita, joille proletaarinen ajatustapa oli vieras.

Nämä pikkuporvarilliset työläiskerrokset olivatkin pikkuporvarillisia poliitikkoja, menshevikkejä ja eserriä ylläpitävää ruokamultaa.

Siinä syy, miksi politiikassa kokemattomat, pikkuporvarillisten vaistojen aallon valtaan joutuneet ja vallankumouksen ensimmäi-

sistä menestyksistä päihtyneet laajat kansanjoukot joutuivat vallankumouksen ensimmäisinä kuukausina luokkasovintopuolueiden vangeiksi ja suostuivat luovuttamaan porvaristolle valtiovallan olettaen naiivisti, että porvarillinen valta ei tule häiritsemään Neuvostojen työtä.

Bolshevikkipuolueen tehtävänä oli tuoda kärsivällisellä selitystyöllä joukkojen keskuudessa julki Väliaikaisen hallituksen imperialistinen luonne, paljastaa eserrien ja menshevikkien kavallus ja osoittaa, että rauhan saavuttaminen on mahdotonta ilman Väliaikaisen hallituksen korvaamista Neuvostohallituksella.

Ja bolshevikkien puolue ryhtyi tähän työhön koko tarmollaan. Se perustaa jälleen julkiset sanomalehtensä. Jo viiden päivän kuluttua helmikuun vallankumouksesta alkaa Petrogradissa ilmestyä «Pravda» lehti, ja muutama päivä sen jälkeen «Sotsial-demokrat» Moskovassa. Puolue alkaa johtaa joukkoja, jotka lakkaavat luottamasta liberaaliseen porvaristoon, menshevikkeihin ja eserriin. Puolue selittää kärsivällisesti sotilaille ja talonpojille, että on toimittava yhdessä työväenluokan kanssa. Se selittää heille, että talonpojat eivät saa rauhaa eivätkä maata ilman vallankumouksen edelleenkehittämistä, ilman porvarillisen Väliaikaisen hallituksen korvaamista Neuvostohallituksella.

LYHYT YHTEENVETO

Imperialistinen sota syntyi kapitalistimaiden kehityksen epätasaisuuden tähden, tärkeimpien valtioiden välisen tasapainon häiriintymisen tähden, sen tähden, että imperialisteille oli välttämätöntä sodan avulla suoritettu uusi maailmanjako ja voimien uuden tasapainotilan luominen.

Sodalla ei olisi ollut niin hävittävää luonnetta ja se ei kenties olisi lainkaan päässyt purkautumaan sellaisella voimalla, jos II Internationalen puolueet eivät olisi pettäneet työväenluokan asiaa, jos ne eivät olisi rikkoneet II Internationalen kongressien sodanvastaisia päätöksiä, jos ne olisivat uskaltaneet esiintyä aktiivisesti ja kohottaa työväenluokan taisteluun imperialistisia hallituksiaan vastaan, sodanlietsojia vastaan.

Bolshevikkipuolue osoittautui ainoaksi proletaariseksi puolueeksi, joka pysyi uskollisena sosialismin ja internationalismin asialle ja järjesti kansalaissotaa imperialistista hallitustaan vastaan. Kaikki muut II Internationalen puolueet, ollen sidotut johta-

vien huippujensa kautta porvaristoon, antautuivat imperialismin vangeiksi, karkasivat imperialistien puolelle.

Sota, joka oli kapitalismin yleisen pulan ilmaus, kärjisti tätä pulaa ja heikensi maailmankapitalismia. Venäjän työläiset ja bolshevikkien puolue olivat maailmassa ensimmäiset, jotka käyttivät menestyksellisesti hyväkseen kapitalismin heikkoutta, murtivat imperialismin rintaman, kukistivat tsaarin ja perustivat työväen ja sotilaiden edustajien Neuvostot.

Pikkuporvariston, sotilaiden sekä myöskin työläisten laajat joukot päihtyneinä vallankumouksen ensimmäisistä menestyksistä ja rauhoittuneina menshevikkien ja eserrien vakuutteluista, että tästä alkaen kaikki käy hyvin, luottavat Väliaikaiseen hallitukseen, antavat sille kannatuksensa.

Bolshevikkipuolueen tehtäväksi tuli selittää ensimmäisistä menestyksistä päihtyneille työläis- ja sotilasjoukoille, että vallankumouksen täydestä voitosta ollaan vielä kaukana, että niin kauan kuin valta on porvarillisen Väliaikaisen hallituksen käsissä ja Neuvostoissa isännöivät luokkasovinnon kannattajat — menshevikit ja eserrät — ei kansa saa rauhaa, maata eikä leipää ja että täyttä voittoa varten on otettava vielä askel eteenpäin ja siirrettävä valta Neuvostoille.

VII LUKU

BOLSHEVIKKIEN PUOLUE LOKAKUUN SOSIALISTISEN VALLANKUMOUKSEN VALMISTELUN JA SUORITTAMISEN KAUDELLA

(Huhtikuu 1917—vuosi 1918)

1. Tilanne maassa helmikuun vallankumouksen jälkeen. Puolueen esilletulo maanalaisuudesta ja siirtyminen avoimeen poliittiseen työhön. Leninin saapuminen Petrogradiin. Leninin Huhtikuun teesit. Puolueen suuntautuminen sosialistiseen vallankumoukseen siirtymistä kohti.

Tapahtumat ja Väliaikaisen hallituksen menettely vahvistivat päivä päivältä bolshevikkien linjan oikeaksi. Ne osoittivat yhä selvemmin, että Väliaikainen hallitus ei ole kansan puolella, vaan kansaa vastaan, ei rauhan, vaan sodan kannalla, että se ei tahdo eikä voi antaa rauhaa, maata eikä leipää. Bolshevikkien selitystoiminta lankesi otolliseen maaperään.

Samaan aikaan kun työläiset ja sotilaat olivat kukistamassa tsaarin hallitusta ja hävittämässä monarkian perustuksia, Väliaikainen hallitus pyrki ilmeisesti monarkian säilyttämiseen. Se lähetti salavihkaa maaliskuun 2 pnä 1917 Gutshkovin ja Shulginin tsaarin luo. Porvaristo tahtoi siirtää vallan Nikolai Romanovin veljelle Mikaelille. Mutta kun Gutshkov rautatieläisten kokouksessa päätti puheensa huudahtamalla: «Eläköön keisari Mikael», niin työläiset vaativat Gutshkovin viipymätöntä vangitsemista ja ruumiintarkastusta sekä sinkauttivat hänelle suuttuneina sananparren: «Olipa pippuri tahi piparjuuri, karvasta on kumpikin». Oli selvää, että työläiset eivät salli monarkian palauttamista.

Samaan aikaan kun työläiset ja talonpojat, toteuttaessaan vallankumousta ja vuodattaessaan vertaan, odottivat sodan lopettamista, pyrkivät saamaan leipää ja maata, vaativat päättäväisiä toimenpiteitä taistelussa taloudellista rappiotilaa vastaan, Väliaikainen hallitus pysyi kuurona näille kansan elinvaatimuksille. Tämä kapitalistien ja tilanherrojen huomattavimmista edustajista

muodostunut hallitus ei aikonutkaan tyydyttää talonpoikien vaatimuksia maan luovuttamisesta heille. Se ei voinut myöskään antaa leipää työtätekeville, sillä sitä varten olisi ollut välttämätöntä kajota suurten viljakauppiaiden etuihin, olisi täytynyt kaikin keinoin ottaa vilja pois tilanherroilta, kulakeilta, mitä hallitus ei ruvennut tekemään, koska se oli itse sidottu näiden luokkien etuihin. Se ei voinut myöskään antaa rauhaa. Väliaikainen hallitus, ollen sidottu englantilais-ranskalaisiin imperialisteihin, ei suinkaan ajatellut sodan lopettamista, vaan se päinvastoin koetti käyttää vallankumousta saadakseen Venäjän osallistumaan aktiivisemmin imperialistiseen sotaan, toteuttaakseen imperialistiset aikeensa Konstantinopolin ja Dardanellien valtaamiseksi sekä Galitsian anastamiseksi.

Oli selvää, että kansanjoukkojen luottamuksellisesta suhtautumisesta Väliaikaisen hallituksen politiikkaan täytyi pian tulla loppu.

Kävi selväksi, että helmikuun vallankumouksen jälkeen tapahtumain kulku vaati vallan keskittämistä yhteen paikkaan: joko Väliaikaiselle hallitukselle tahi Neuvostojen käsiin.

Menshevikkien ja eserrien luokkasovintopolitiikalla oli tosin vielä kannatusta joukkojen keskuudessa. Oli vielä paljon työläisiä, ja vielä enemmän sotilaita ja talonpoikia, jotka uskoivat, että «pian tulee Perustava kokous ja järjestää kaikki parhain päin», ajattelivat, että sotaa ei käydä valtauksia varten, vaan välttämättömyyden pakosta — valtion puolustamiseksi. Sellaista väkeä Lenin nimitti hyvässä uskossa erehtyviksi «isänmaan puolustajiksi». Kaikkien näiden ihmisten keskuudessa eserrien ja menshevikkien lupailu- ja suostuttelupolitiikka oli vielä toistaiseksi oikean politiikan kirjoissa. Mutta oli selvää, että lupauksilla ja suostutteluilla ei pitkälle päästy, sillä tapahtumain kulku ja Väliaikaisen hallituksen menettely toivat julki ja osoittivat joka päivä, että eserrien ja menshevikkien luokkasovintopolitiikka on vitkuttelujen ja herkkäuskoisten ihmisten pettämisen politiikkaa.

Väliaikainen hallitus ei aina pysähtynyt verhotun taistelun politiikkaan joukkojen vallankumouksellista liikettä vastaan, kulissientakaisten vehkeilyjen politiikkaan vallankumousta vastaan. Se teki joskus yrityksiä käydä avoimeen hyökkäykseen kansanvaltaisia vapauksia vastaan, «kurin palauttamis»-yrityksiä, varsinkin sotilaiden keskuudessa, yrityksiä «järjestyksen toimeenpanemiseksi», s.o. vallankumouksen ahtamiseksi sellaisiin puittei-

siin kuin porvaristo tarvitsi. Mutta niin paljon kuin se tekikin yrityksiä tähän suuntaan, se ei niissä onnistunut, ja kansanjoukot toteuttivat innolla kansanvaltaiset vapaudet — sanan-, paino-, yhdistymis-, kokoontumis- ja mielenosoitusvapauden. Työläiset ja sotilaat pyrkivät käyttämään tarkoin ensi kerran valloittamiaan kansanvaltaisia oikeuksia osallistuakseen aktiivisesti maan valtiolliseen elämään, ymmärtääkseen ja tajutakseen muodostuneen tilanteen ja päättääkseen, kuinka on toimittava edelleen.

Tsaarinvallan aikana erittäin raskaissa olosuhteissa illegaalisina toimineet bolshevikkipuolueen järjestöt tulivat helmikuun vallankumouksen jälkeen esille maanalaisuudesta ja alkoivat kehittää julkista poliittista ja organisatoorista toimintaa. Bolshevikkijärjestöjen jäsenmäärä ei tähän aikaan ollut suurempi kuin 40—45 tuhatta henkeä. Mutta nämä olivat taistelussa karaistuneita kaadereita. Puolueen komiteat järjestettiin uudelleen demokraattisen sentralismin pohjalle. Valitsemisen periaate otettiin käytäntöön kaikissa puolue-elimissä alhaalta ylös saakka.

Puolueen siirtyminen legaaliseen asemaan toi esille puolueessa olleet erimielisyydet. Kamenev ja eräät Moskovan järjestön jäsenet, esim. Rykov, Bubnov ja Nogin, olivat puoli-menshevistisellä kannalla, kannattaen ehdollisesti Väliaikaista hallitusta ja «isänmaanpuolustajain» politiikkaa. Vastikään karkoitukselta palannut Stalin, Molotov ja muut yhdessä puolueen enemmistön kanssa puolustivat epäluottamuksen politiikkaa Väliaikaista hallitusta kohtaan, esiintyivät «isänmaan puolustuksen» politiikkaa vastaan ja kutsuivat aktiiviseen taisteluun rauhan puolesta, taisteluun imperialistista sotaa vastaan. Osa puoluetyöntekijöitä horjui, tuoden ilmi pitkäaikaisesta vankilassa tahi karkoituksella olostaan johtuvan poliittisen jälkeenjääneisyytensä.

Tuntui puolueen johtajan — Leninin — poissaolo.

Huhtikuun 3 (16) pnä 1917, pitkäaikaisen maanpaon jälkeen, Lenin palasi Venäjälle.

Leninin saapumisella oli suunnaton merkitys puolueelle ja vallankumoukselle.

Jo Sveitsistä, heti saatuaan ensimmäiset tiedot vallankumouksesta, Lenin kirjoitti puolueelle ja Venäjän työväenluokalle, «Kirjeissä kaukaa»:

> «Työläiset! Te olette näyttäneet proletaarisen sankaruuden, kansan sankaruuden ihmeitä kansalaissodassa tsarismia vastaan. Teidän täytyy näyttää proletariaatin ja koko kansan

järjestäytymisen ihmeitä, valmistellaksenne voittoanne vallankumouksen toisessa vaiheessa» (*Lenin*, Valitut teokset, I osa, sivu 908).

Lenin saapui Petrogradiin 3 pnä huhtikuuta yöllä. Suomen asemalle ja aseman edessä olevalle torille oli Leniniä vastaanottamaan kokoontunut tuhansia työläisiä, sotilaita ja matruuseja. Sanoin kuvaamaton innostus valtasi joukot, kun Lenin astui ulos vaunusta. Ne nostivat Leninin käsiensä varaan ja veivät sillä tavalla johtajansa suureen asemasaliin, jossa menshevikit Tsheidze ja Skobelev alkoivat pitää Petrogradin Neuvoston nimessä «tervehdys»-puheita, joissa he «ilmaisivat toivomuksen», että Lenin löytäisi heidän kanssaan «yhteisen kielen». Mutta Lenin ei ruvennut kuuntelemaan heitä, vaan meni heidän ohitseen työläis- ja sotilasjoukon luo ja piti panssariautosta kuuluisan puheensa, jossa kutsui joukkoja taisteluun sosialistisen vallankumouksen voiton puolesta. «Eläköön sosialistinen vallankumous!», niin lopetti Lenin tämän pitkäaikaisen maanpaon jälkeen pitämänsä ensimmäisen puheen.

Venäjälle tultuaan Lenin antautui vallankumoukselliseen työhön kaikella tarmollaan. Saapumisensa jälkeisenä päivänä Lenin teki bolshevikkien kokouksessa selostuksen sodasta ja vallankumouksesta, ja sitten toisti selostuksensa teesit kokouksessa, johon paitsi bolshevikkeja osallistui myös menshevikkejä.

Nämä olivat Leninin kuuluisat Huhtikuun teesit, jotka antoivat puolueelle ja proletariaatille selvän vallankumouksellisen linjan porvarillisesta vallankumouksesta sosialistiseen vallankumoukseen siirtymiseksi.

Leninin teeseillä oli valtavan suuri merkitys vallankumoukselle, vastaiselle puolueen työlle. Vallankumous merkitsi mitä suurinta murrosta maan elämässä, ja puolue tarvitsi uudessa taistelutilanteessa tsarismin kukistamisen jälkeen uutta suunnan määrittelyä voidakseen rohkeasti ja varmasti lähteä uudelle tielle. Tämän suunnan määrittelyn antoivat puolueelle Leninin teesit.

Leninin Huhtikuun teesit esittivät puolueen nerokkaan taistelusuunnitelman siirryttäessä porvarillis-demokraattisesta vallankumouksesta sosialistiseen vallankumoukseen, vallankumouksen ensimmäisestä vaiheesta toiseen vaiheeseen — sosialistisen vallankumouksen vaiheeseen. Puolueen koko aikaisempi historia oli valmistanut puoluetta tähän suureen tehtävään. Jo vuonna 1905 Lenin sanoi kirjasessaan «Sosialidemokratian kaksi taktiikkaa

demokraattisessa vallankumouksessa», että tsarismin kukistamisen jälkeen proletariaatti ryhtyy toteuttamaan sosialistista vallankumousta. Uutta oli teeseissä se, että niissä esitettiin teoreettisesti perusteltu, konkreettinen suunnitelma sosialistiseen vallankumoukseen siirtymisen aloittamista varten.

Taloudellisella alalla olivat siirtymistoimenpiteet seuraavat: kaiken maan kansallistuttaminen ja tilanherrojen maiden pakkoluovutus, kaikkien pankkien yhdistäminen yhdeksi kansallispankiksi ja sen kontrolloiminen työväen edustajien Neuvostojen taholta, yhteiskunnallisen tuotannon ja tuotteiden jakelun kontrolli.

Valtiollisella alalla Lenin ehdotti siirtymistä parlamentaarisesta tasavallasta Neuvostotasavaltaan. Tämä oli tärkeä askel eteenpäin marxilaisuuden teorian ja käytännön alalla. Siihen asti marxilaiset teoreetikot olivat pitäneet parlamentaarista tasavaltaa sosialismiin siirtymisen parhaana valtiollisena muotona. Nyt Lenin ehdotti parlamentaarisen tasavallan korvaamista Neuvostotasavallalla, joka on yhteiskunnan valtiollisen järjestämisen kaikkein tarkoituksenmukaisin muoto kapitalismista sosialismiin siirtymisen kaudella.

> «Nykyhetken erikoisuus Venäjällä», sanottiin teeseissä, «on *siirtyminen* vallankumouksen ensimmäisestä vaiheesta, joka oli antanut vallan porvaristolle proletariaatin riittämättömän tietoisuuden ja järjestyneisyyden vuoksi — sen *toiseen* vaiheeseen, jonka täytyy antaa valta proletariaatin ja talonpoikaiston köyhimpien kerrosten käsiin» (*Lenin*, XX osa, sivu 88).

Ja edelleen:

> «Ei parlamentaarinen tasavalta — palaaminen siihen työväen edustajain Neuvostoista olisi askel taaksepäin — vaan teollisuustyöväen, maatyöläisten ja talonpoikien edustajien Neuvostojen tasavalta koko maassa, alhaalta ylös saakka» (sama).

Sota, sanoi Lenin, pysyy uudenkin, Väliaikaisen hallituksen vallassaollessa ryöstösotana, imperialistisena sotana. Puolueen tehtävänä on selittää tämä joukoille ja osoittaa niille, että sodan lopettaminen — ei väkivaltaiseen, vaan todella demokraattiseen rauhaan — on mahdotonta ilman porvariston kukistamista.

Väliaikaiseen hallitukseen nähden Lenin esitti tunnuksen: «Ei mitään kannatusta Väliaikaiselle hallitukselle!»

Lenin osoitti teeseissään edelleen, että meidän puolueemme on toistaiseksi vähemmistönä Neuvostoissa, että niissä on vallalla porvarillista vaikutusta proletariaatin keskuuteen levittävä menshevikkien ja eserrien liittoutuma. Senvuoksi puolueen tehtävänä oli:

> «Selittää joukoille, että työväen edustajien Neuvosto on *ainoa mahdollinen* vallankumoushallituksen muoto ja että siksi meidän tehtävänämme, niin kauan kuin *tämä* hallitus antautuu porvariston vaikutuksen alaiseksi, voi olla vain kärsivällinen, järjestelmällinen, sitkeä, erikoisesti joukkojen käytännöllisiin tarpeisiin mukautuva niiden taktiikan virheiden *selittäminen*. Niin kauan kuin olemme vähemmistönä, teemme virheiden arvostelu- ja selittelytyötä, julistaen samalla koko valtiovallan siirtymisen välttämättömyyttä työväen edustajain Neuvostoille...» (sama).

Se merkitsi, että Lenin ei kutsunut kapinaan Väliaikaista hallitusta vastaan, joka sillä hetkellä nautti Neuvostojen luottamusta, ei vaatinut sen kukistamista, vaan pyrki siihen, että selitys- ja värväystyön kautta saataisiin vallatuksi enemmistö Neuvostoissa, muutetuksi Neuvostojen politiikka ja Neuvostojen avulla muutetuksi hallituksen kokoonpano ja politiikka.

Se oli suuntautumista vallankumouksen rauhalliseen kehitykseen.

Lenin vaati edelleen, että heitettäisiin pois «likainen pyykki» — lakattaisiin nimittämästä puoluetta sosialidemokraattiseksi. Sosialidemokraateiksi nimittivät itseään myöskin II Internationalen puolueet ja venäläiset menshevikit. Opportunistit, sosialismin petturit, olivat tahrineet ja häväisseet tämän nimityksen. Lenin ehdotti bolshevikkipuolueen nimittämistä ***kommunistiseksi puolueeksi***, kuten Marx ja Engels olivat nimittäneet puoluettaan. Sellainen nimitys on tieteellisesti oikea, sillä bolshevikkipuolueen lopullinen päämäärä on kommunismin saavuttaminen. Kapitalismista voi ihmiskunta siirtyä välittömästi vain sosialismiin, s.o. tuotantovälineiden yhteisomistukseen ja tuotteiden jakamiseen kunkin suorittaman työn mukaan. Lenin sanoi, että meidän puolueemme katsoo kauemmaksi. Sosialismin täytyy kasvaessaan kiertämättömästi vähitellen muuttua kommunismiksi, jonka lippuun on kirjoitettu: «Jokaiselta kykyjensä mukaan, jokaiselle tarpeittensa mukaan».

Vihdoin Lenin vaati teeseissään uuden Internationalen luomista, opportunismista ja sosiali-chauvinismista vapaan III, Kommunistisen Internationalen luomista.

Leninin teesit aiheuttivat raivoisan ulvonnan porvariston, menshevikkien ja eserrien keskuudessa.

Menshevikit vetosivat työläisiin julistuksella, joka alkoi varoittaen, että «vallankumous on vaarassa». Menshevikkien mielestä oli vaara siinä, että bolshevikit vaativat vallan siirtämistä työväen ja sotilaiden edustajien Neuvostoille.

Plehanov julkaisi «Jedinstvo» lehdessään kirjoituksen, jossa sanoi Leninin puhetta *«houraiIuksi»*. Plehanov vetosi menshevikki Tsheidzen sanoihin, joka julisti: «Vallankumouksen ulkopuolelle jää vain Lenin, mutta me menemme omaa tietämme».

Huhtikuun 14 pnä pidettiin Petrogradin bolshevikkien kaupunkikonferenssi. Se hyväksyi Leninin teesit ja asetti ne työnsä perustaksi.

Jonkun ajan kuluttua myöskin puolueen paikalliset järjestöt hyväksyivät Leninin teesit.

Koko puolue, lukuunottamatta muutamia yksilöitä, sellaisia kuin Kamenev, Rykov ja Pjatakov, hyväksyi Leninin teesit suurella tyydytyksellä.

2. Väliaikaisen hallituksen pulan alku. Bolshevikkipuolueen Huhtikuun konferenssi.

Samaan aikaan kuin bolshevikit valmistautuivat vallankumouksen edelleen kehittämiseen, Väliaikainen hallitus jatkoi kansanvastaista työtään. Huhtikuun 18 pnä Väliaikaisen hallituksen ulkoasiainministeri Miljukov teki liittolaisvalloille ilmoituksen «koko kansan pyrkimyksestä saattaa maailmansota ratkaisevaan voittoon ja Väliaikaisen hallituksen aikomuksesta noudattaa tarkasti liittolaisiimme nähden ottamiamme sitoumuksia».

Näin Väliaikainen hallitus vannoi uskollisuuttaan tsaarin tekemille sopimuksille ja lupasi vuodattaa vielä niin paljon kansan verta kuin imperialistit tarvitsevat saattaakseen sodan «voitokkaaseen loppuun».

Huhtikuun 19 pnä tämä ilmoitus («Miljukovin nootti») tuli työläisten ja sotilaiden tietoon. Huhtikuun 20 pnä bolshevikkipuolueen Keskuskomitea kutsui joukkoja esittämään vastalauseensa Väliaikaisen hallituksen imperialistisen politiikan johdosta. Huhtikuun

20—21 (toukokuun 3—4) päivinä 1917 vähintään 100-tuhantinen työläis- ja sotilasjoukko, «Miljukovin nootin» herättämän suuttumuksen vallassa, lähti mielenosoitukselle. Lipuissa vaihtelivat tunnukset: «Salaiset sopimukset on julkaistava!», «Alas sota!», «Kaikki valta Neuvostoille!». Työläiset ja sotilaat marssivat laitakaupungilta keskustaan, Väliaikaisen hallituksen olinpaikkaan. Nevskillä ja muissa paikoissa sattui yhteentörmäyksiä erillisten porvariryhmäin kanssa.

Kaikkein avomielisimmät vastavallankumoukselliset, kuten kenraali Kornilov, kehoittivat ampumaan mielenosoittajia, antoivatpa tätä tarkoittavia käskyjäkin. Mutta tällaisia käskyjä saaneet sotaväenosastot kieltäytyivät niitä täyttämästä.

Pieni ryhmä puolueen Petrogradin komitean jäseniä (Bagdatjev y.m.) esitti mielenosoituksen aikana tunnuksen Väliaikaisen hallituksen viipymättömästä kukistamisesta. Bolshevikkipuolueen Keskuskomitea tuomitsi jyrkästi näiden «vasemmistolaisten» seikkailijain menettelyn, pitäen sellaista tunnusta ennenaikaisena ja vääränä, sellaisena, että se estää puoluetta valtaamasta Neuvostojen enemmistöä puolelleen ja on ristiriidassa puolueen suuntautumisen kanssa vallankumouksen rauhalliseen kehitykseen.

Huhtikuun 20—21 päivien tapahtumat merkitsivät Väliaikaisen hallituksen pulan alkua.

Tämä oli ensimmäinen suuri repeämä menshevikkien ja eserrien luokkasovintopolitiikassa.

Toukokuun 2 pnä 1917 poistettiin Väliaikaisesta hallituksesta Miljukov ja Gutshkov joukkojen painostuksesta.

Muodostui ensimmäinen Väliaikainen *kokoomus*hallitus, johon porvariston edustajain ohella menivät menshevikit (Skobelev, Tsereteli) ja eserrät (Tshernov, Kerenski y.m.).

Siten menshevikit, jotka vuonna 1905 olivat kieltäneet sosialidemokratian edustajien osanoton suotavuuden Väliaikaiseen *vallankumoukselliseen* hallitukseen, katsoivat nyt suotavaksi edustajiensa osanoton Väliaikaiseen *vastavallankumoukselliseen* hallitukseen.

Se oli menshevikkien ja eserrien siirtymistä vastavallankumouksellisen porvariston leiriin.

Huhtikuun 24 pnä 1917 avattiin bolshevikkien VII (Huhtikuun) konferenssi. Ensi kerran puolueen olemassaolon aikana kokoontui julkisesti bolshevikkien konferenssi, joka merkitykseltään on puo-

lueen historiassa samassa asemassa kuin puolueen edustajakokous.

Yleisvenäläinen Huhtikuun konferenssi osoitti puolueen myrskyistä kasvua. Konferenssissa oli läsnä 133 päätösvaltaista ja 18 neuvottelevaa edustajaa. He edustivat 80 tuhatta järjestynyttä puolueen jäsentä.

Konferenssi pohti ja määritteli puolueen linjan kaikista sodan ja vallankumouksen peruskysymyksistä: hetken tilanteesta, sodasta, Väliaikaisesta hallituksesta, Neuvostoista, agraarikysymyksestä, kansallisuuskysymyksestä j.n.e.

Lenin kehitteli selostuksessaan jo aikaisemmin Huhtikuun teeseissään lausumiaan perusajatuksia. Puolueen tehtävänä oli toteuttaa siirtyminen vallankumouksen ensimmäisestä vaiheesta, «joka oli antanut vallan porvaristolle... sen *toiseen* vaiheeseen, jonka täytyy antaa valta proletariaatin ja talonpoikaiston köyhimpien kerrosten käsiin» *(Lenin)*. Puolueen on suuntauduttava sosialistisen vallankumouksen valmisteluun. Lähimmän tehtävän Lenin määritteli tunnuksella: «Kaikki valta Neuvostoille!».

Tunnus «Kaikki valta Neuvostoille» merkitsi, että oli tehtävä loppu kaksoisvallasta, s.o. vallan jakamisesta Väliaikaisen hallituksen ja Neuvostojen kesken, että on annettava *koko* valta Neuvostoille, ja tilanherrojen sekä kapitalistien edustajat ajettava pois valtaelimistä.

Konferenssi totesi, että yksi puolueen tärkeimpiä tehtäviä oli selittää joukoille herkeämättä sitä totuutta, että «Väliaikainen hallitus on luonteeltaan tilanherrojen ja porvariston herruuden elin», sekä paljastaa eserrien ja menshevikkien turmiollinen luokkasovintopolitiikka, joka petti kansaa valheellisilla lupauksilla ja saattoi sen imperialistisen sodan ja vastavallankumouksen iskujen alaiseksi.

Konferenssissa esiintyivät Leniniä vastaan Kamenev ja Rykov. He toistivat menshevikkien perässä, että Venäjä ei ole kypsynyt sosialistiseen vallankumoukseen, että Venäjällä on mahdollinen vain porvarillinen tasavalta. He ehdottivat puolueelle ja työväenluokalle rajoittautumista vain Väliaikaisen hallituksen «kontrolloimiseen». Itse asiassa he samaten kuin menshevikitkin olivat kapitalismin säilyttämisen, porvariston vallan säilyttämisen kannalla.

Myöskin Zinovjev esiintyi konferenssissa Leniniä vastaan käsiteltäessä kysymystä, onko bolshevikkipuolueen jäätävä Zimmerwaldin yhteenliittymään vaiko erottava tästä yhteenliittymästä,

ja luotava uusi Internationale. Kuten sotavuodet olivat osoittaneet, ei tämä yhteenliittymä, harjoittaessaan propagandaa rauhan puolesta, tosiasiallisesti kuitenkaan katkaissut välejään porvarillisiin «isänmaanpuolustajiin». Sen vuoksi Lenin vaati viipymätöntä eroamista tästä yhteenliittymästä ja uuden, Kommunistisen Internationalen perustamista. Zinovjev ehdotti zimmerwaldilaisten joukkoon jäämistä. Lenin tuomitsi jyrkästi tämän Zinovjevin esiintymisen, nimittäen hänen taktiikkaansa «kerrassaan opportunistiseksi ja vahingolliseksi».

Huhtikuun konferenssi käsitteli myöskin agraari- ja kansallisuuskysymystä.

Leninin agraarikysymyksestä pitämän alustuksen mukaisesti konferenssi teki päätöksen tilanherrain maiden pakkoluovutuksesta ja niiden luovuttamisesta talonpoikaiskomiteoiden haltuun sekä kaikkien maiden kansallistuttamisesta. Bolshevikit kutsuivat talonpoikaistoa taistelemaan maan saamiseksi ja osoittivat talonpoikaisjoukoille, että bolshevikkipuolue on ainoa vallankumouksellinen puolue, joka teossa auttaa talonpoikia tilanherrojen kukistamisessa.

Suuri merkitys oli toveri Stalinin alustuksella kansallisuuskysymyksestä. Lenin ja Stalin olivat jo ennen vallankumousta, imperialistisen sodan edellä laatineet bolshevikkipuolueen kansallisuuspolitiikan perusteet. Lenin ja Stalin sanoivat, että proletaarisen puolueen täytyy kannattaa imperialismia vastaan suunnattua sorrettujen kansojen kansallista vapausliikettä. Tämän yhteydessä bolshevikkipuolue vaati kansakuntien itsemääräämisoikeutta aina eroamiseen ja itsenäisten valtioiden muodostamiseen saakka. Tätä kantaa puolusti konferenssissa Keskuskomitean puolesta esiintynyt alustaja toveri Stalin.

Leniniä ja Stalinia vastaan esiintyi Pjatakov, joka yhdessä Buharinin kanssa oli jo sodan aikana ollut kansallisuuskysymyksessä kansallis-chauvinistisella kannalla. Pjatakov ja Buharin olivat kansakuntien itsemääräämisoikeutta vastaan.

Puolueen päättäväinen ja johdonmukainen kanta kansallisuuskysymyksessä, puolueen taistelu kansakuntien täyden tasa-arvoisuuden puolesta sekä kansallisen sorron ja kansallisen epätasaarvoisuuden kaikkien muotojen hävittämisen puolesta takasivat sille sorrettujen kansallisuuksien myötätunnon ja kannatuksen.

Huhtikuun konferenssissa kansallisuuskysymyksestä hyväksytyn päätöslauselman sanamuoto on seuraava:

«Kansallisen sorron politiikkaa, joka on itsevaltiuden ja monarkian perintö, kannattavat tilanherrat, kapitalistit ja pikkuporvaristo suojellakseen luokkaetuoikeuksiaan ja eroittaakseen eri kansallisuuksien työläiset toisistaan. Nykyinen imperialismi, pyrkiessään yhä voimakkaammin alistamaan valtaansa heikot kansat, on kansallisen sorron kärjistymisen uusi tekijä.

Mikäli kansallinen sorto on poistettavissa kapitalistisessa yhteiskunnassa, on se mahdollista vain johdonmukaisesti kansanvaltaisen tasavaltalaisen järjestelmän sekä sellaisen valtionhallinnon vallitessa, joka turvaa kaikkien kansakuntien ja kielten täydellisen tasa-arvoisuuden.

Kaikille Venäjään kuuluville kansakunnille on tunnustettava oikeus vapaaseen eroamiseen ja itsenäisen valtion muodostamiseen. Tällaisen oikeuden kieltäminen tahi sellaisten toimenpiteiden laiminlyöminen, jotka takaavat sen käytännöllisen toteuttamisen, on samaa kuin anastus- ja valtauspolitiikan kannattaminen. Vain se, että proletariaatti tunnustaa kansakuntien oikeuden eroamiseen, takaa eri kansakuntiin kuuluvien työläisten täydellisen solidaarisuuden ja edistää todella demokraattista kansakuntien lähentymistä...

Kysymystä kansakuntien vapaasta eroamisoikeudesta ei saa sekoittaa kysymykseen jonkun kansakunnan eroamisen tarkoituksenmukaisuudesta määrätyllä hetkellä. Tämä viimemainittu kysymys on proletariaatin puolueen ratkaistava kussakin eri tapauksessa täysin itsenäisesti, koko yhteiskunnallisen kehityksen ja proletariaatin sosialismin puolesta käymän luokkataistelun etujen kannalta katsoen.

Puolue vaatii laajaa alueellista autonomiaa, ylhäältä harjoitettavan valvonnan lakkauttamista, pakollisen valtakunnankielen lakkauttamista ja itsehallinnollisten sekä autonomisten alueiden rajojen määräämistä sen mukaan, miten paikallinen väestö itse arvioi väestön taloudelliset olot, elintavat, kansallisen kokoonpanon y.m.

Proletariaatin puolue hylkää päättävästi niinsanotun «kansallisen kulttuuriautonomian», s.o. koululaitoksen y.m.s. irroittamisen valtion alaisuudesta ja sen antamisen jonkinlaisten kansallisten maapäivien haltuun. Kansallinen kulttuuriautonomia erottaa samalla paikkakunnalla asuvat ja samoissa tuotantolaitoksissakin työskentelevät työläiset

keinotekoisesti toisistaan johonkin «kansalliseen kulttuuriin» kuulumisen mukaan, s.o. lujittaa työläisten yhteyttä eri kansakuntien porvarilliseen kulttuuriin, vaikka sosialidemokratian tehtävänä on koko maailman proletariaatin kansainvälisen kulttuurin kohottaminen.

Puolue vaatii otettavaksi perustuslakiin perustavaa laatua olevan säädöksen, joka julistaa mitättömiksi kaikenlaiset yhden kansakunnan etuoikeudet, kaikenlaiset kansallisten vähemmistöjen oikeuksien loukkaukset.

Työväenluokan edut vaativat Venäjän kaikkien kansallisuuksien työläisten yhteenliittämistä yhtenäisiin proletaarisiin järjestöihin, poliittisiin, ammatillisiin, osuustoiminta- ja valistusjärjestöihin j.n.e. Vain sellainen eri kansallisuuksiin lukeutuvien työläisten liittäminen yhtenäisiin järjestöihin antaa proletariaatille mahdollisuuden käydä voitokasta taistelua kansainvälistä pääomaa ja porvarillista natsionalismia vastaan» (NKP(b) päätöslauselmissa, I osa, sivut 239—240).

Siten Huhtikuun konferenssissa paljastettiin Kamenevin, Zinovjevin, Pjatakovin, Buharinin, Rykovin ja heidän vähälukuisten kannattajiensa opportunistinen, Leninin-vastainen linja.

Konferenssi seurasi yksimielisesti Leniniä ottaen selvän kannan kaikissa tärkeimmissä kysymyksissä ja suuntautuen sosialistisen vallankumouksen voittoa kohti.

3. Bolshevikkipuolueen menestys pääkaupungissa. Väliaikaisen hallituksen joukkojen epäonnistunut hyökkäys rintamalla. Työläisten ja sotilaiden heinäkuun-mielenosoituksen tukahduttaminen.

Puolue alotti Huhtikuun konferenssin päätösten perusteella valtavan työn joukkojen valloittamiseksi, niiden kasvattamiseksi ja järjestämiseksi taisteluun. Puolueen linja oli tänä kautena se, että selittämällä kärsivällisesti bolshevistista politiikkaa ja paljastamalla menshevikkien ja eserrien luokkasovintopolitiikkaa on eristettävä nämä puolueet joukoista, valloitettava enemmistö Neuvostoissa.

Neuvostoissa harjoittamansa työn lisäksi bolshevikit suorittivat valtavan työn ammattiliitoissa ja tehdaskomiteoissa.

Erittäin suuri oli bolshevikkien toiminta armeijassa. Kaikkialle alkoi ilmestyä sotilasjärjestöjä. Rintamilla ja selkäpuolella bol-

shevikit työskentelivät uupumatta sotilaiden ja matruusien järjestämiseksi. Erittäin suurta osaa sotilaiden vallankumouksellistuttamisessa suoritti bolshevistinen rintamalehti «Okopnaja pravda» («Ampumahautojen totuus»).

Tämän bolshevikkien propaganda- ja agitatiotyön ansiota oli se, että jo vallankumouksen ensi kuukausina työläiset useissa kaupungeissa suorittivat uudelleen Neuvostojen, varsinkin kaupunkipiirien Neuvostojen vaalit, heittäen ulos menshevikit ja eserrät ja valiten heidän tilalleen bolshevikkipuolueen kannattajia.

Bolshevikkien toiminta tuotti mainioita tuloksia, varsinkin Petrogradissa.

Toukokuun 30 ja kesäkuun 3 päivän välisenä aikana 1917 oli Petrogradin tehdaskomiteain konferenssi. Tässä konferenssissa bolshevikkeja seurasi jo kolme neljännestä edustajista. Petrogradin proletariaatti seurasi melkein kokonaan bolshevikkien tunnusta — «Kaikki valta Neuvostoille!»

Kesäkuun 3 (16) pnä 1917 kokoontui I Yleisvenäläinen Neuvostojen edustajakokous. Bolshevikit olivat vielä vähemmistönä Neuvostoissa — heillä oli edustajakokouksessa hiukan yli 100 edustajaa menshevikkien, eserrien ja muiden 700—800 edustajaa vastaan.

Neuvostojen I edustajakokouksessa bolshevikit paljastivat pontevasti porvariston kanssa harjoitetun luokkasovintopolitiikan turmiollisuuden ja osoittivat sodan imperialistisen luonteen. Lenin piti edustajakokouksessa puheen, jossa todisti oikeaksi bolshevikkien linjan selittäen, että vain Neuvostojen valta voi antaa leipää työtätekeville, maata talonpojille, saada aikaan rauhan, johtaa maan pois taloudellisesta rappiosta.

Tähän aikaan Petrogradin työläiskaupunginosissa käytiin joukkokamppailua mielenosoituksen järjestämiseksi ja vaatimusten esittämiseksi Neuvostojen edustajakokoukselle. Haluten ehkäistä työläisten omavaltaisen mielenosoituksen ja laskien voivansa käyttää joukkojen vallankumouksellista mielialaa omien tarkoitusperiensä hyväksi, Petrogradin Neuvoston Toimeenpaneva komitea päätti määrätä järjestettäväksi mielenosoituksen Petrogradissa 18 pnä kesäkuuta (1 pnä heinäkuuta). Menshevikit ja eserrät laskivat, että mielenosoitus tapahtuu bolshevisminvastaisin tunnuksin. Bolshevikkipuolue alkoi valmistautua tarmokkaasti tähän mielenosoitukseen. Toveri Stalin kirjoitti silloin «Pravdaan», että «...meidän tehtävämme on päästä siihen, että mielenosoitus

Petrogradissa kesäkuun 18 pnä tapahtuisi meidän kumouksellisilla tunnuksillamme».

Vallankumousuhrien haudoilla kesäkuun 18 pnä 1917 tapahtunut mielenosoitus oli bolshevikkipuolueen voimien todellinen katsastus. Se näytti joukkojen lisääntyvän vallankumouksellisuuden ja niiden kasvavan luottamuksen bolshevikkipuolueeseen. Menshevikkien ja eserrien tunnukset, joissa kehoitettiin luottamaan Väliaikaiseen hallitukseen ja vaadittiin jatkamaan sotaa, hukkuivat bolshevististen tunnusten valtavaan joukkoon. 400 tuhatta mielenosoittajaa marssi esittäen lipuissaan tunnuksia: «Alas sota!», «Alas kymmenen kapitalisti-ministeriä!», «Kaikki valta Neuvostoille!».

Se oli menshevikkien ja eserrien täydellinen epäonnistuminen, Väliaikaisen hallituksen epäonnistuminen pääkaupungissa.

Mutta Väliaikainen hallitus, saatuaan Neuvostojen I edustajakokouksen kannatuksen, päätti jatkaa imperialistista politiikkaa. Juuri kesäkuun 18 pnä Väliaikainen hallitus, täyttäen englantilais-ranskalaisten imperialistien tahdon, ajoi rintamalla sotilaita hyökkäykseen. Tässä hyökkäyksessä porvaristo näki ainoan mahdollisuuden vallankumouksen lopettamiseen. Hyökkäyksen onnistuessa hallitus toivoi voivansa ottaa koko vallan käsiinsä, työntää Neuvostot syrjään ja musertaa bolshevikit. Epäonnistumisen sattuessa voitiin panna koko syy samojen bolshevikkien niskoille, syyttämällä heitä armeijan turmelemisesta.

Ei ollut epäilemistäkään, että hyökkäys menee myttyyn. Ja se meni todellakin myttyyn. Sotilaiden väsymys, se seikka, että he eivät käsittäneet hyökkäyksen tarkoitusta, epäluottamus sotilaille vierasta päällikkökuntaa kohtaan, ammusten ja tykistön puute — kaikki tämä aiheutti hyökkäyksen epäonnistumisen rintamalla.

Tieto hyökkäyksestä rintamalla ja sitten hyökkäyksen epäonnistumisesta sai pääkaupungin liikehtimään. Työläisten ja sotilaiden suuttumus oli ääretön. Oli ilmeistä, että Väliaikainen hallitus oli rauhanpolitiikkaa julistaessaan pettänyt kansaa. Oli ilmeistä, että Väliaikainen hallitus on imperialistisen sodan jatkamisen kannalla. Oli ilmeistä, että Neuvostojen Yleisvenäläinen Toimeenpaneva Keskuskomitea ja Petrogradin Neuvosto eivät tahtoneet tahi eivät voineet vastustaa Väliaikaisen hallituksen rikollisia tekoja, vaan laahustivat itse sen perässä.

Petrogradin työläisten ja sotilaiden vallankumouksellinen kiihtymys nousi yli äyräittensä. Heinäkuun 3 (16) pnä Petrogradissa,

Viipurin kaupunginosassa, syntyi mielenosoituksia luonnonvoimaisesti. Ne jatkuivat koko päivän. Yksityiset mielenosoitukset paisuivat yhteiseksi mahtavaksi aseelliseksi mielenosoitukseksi vallan Neuvostoille siirtymisen tunnuksella. Bolshevikkipuolue oli aseellista esiintymistä vastaan tällä hetkellä, sillä puolue oli sitä mieltä, että vallankumouksellinen kriisi ei vielä ollut kypsynyt, että armeija ja maaseutu eivät vielä olleet valmiit tukemaan pääkaupungissa tapahtuvaa kapinaa, että eristetty ja ennenaikainen kapina pääkaupungissa voi vain tehdä vastavallankumoukselle helpommaksi vallankumouksen etujoukon tuhoamisen. Mutta kun kävi ilmeiseksi, että oli mahdotonta pidättää joukkoja mielenosoituksesta, niin puolue päätti ottaa osaa mielenosoitukseen antaakseen sille rauhallisen ja järjestetyn luonteen. Tämä onnistui bolshevikkipuolueelle, ja sadattuhannet mielenosoittajat suuntasivat kulkunsa Petrogradin Neuvoston ja Neuvostojen Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean luokse, jossa vaativat Neuvostoja ottamaan vallan omiin käsiinsä, katkaisemaan välinsä imperialistiseen porvaristoon ja harjoittamaan aktiivista rauhanpolitiikkaa.

Mielenosoituksen rauhallisesta luonteesta huolimatta pantiin mielenosoittajia vastaan liikkeelle taantumuksellisia sotaväenosastoja — upseerikoululais- ja upseerijoukkoja. Petrogradin kaduilla vuoti virtanaan työläisten ja sotilaiden veri. Työläisten nujertamista varten oli kutsuttu rintamalta kaikkein pimeimpiä vastavallankumouksellisia joukko-osastoja.

Tukahdutettuaan työläisten ja sotilaiden mielenosoituksen menshevikit ja eserrät ryntäsivät bolshevikkipuolueen kimppuun liitossa porvariston ja valkokaartilaisten kenraalien kanssa. «Pravdan» toimitushuoneistossa suoritettiin hävitys. «Pravda», «Soldatskaja Pravda» ja monet muut bolshevikkilehdet lakkautettiin. Upseerikoululaiset tappoivat kadulla työmies Voinovin vain sen vuoksi, että hän oli myymässä «Listok Pravdy» lehteä. Punakaartilaisia alettiin riisua aseista. Petrogradin varuskunnan vallankumoukselliset joukko-osastot vietiin pois pääkaupungista ja lähetettiin rintamalle. Pantiin toimeen vangitsemisia selustassa ja rintamilla. Heinäkuun 7 pnä annettiin määräys Leninin vangitsemisesta. Vangittiin useita bolshevikkipuolueen huomattavia toimihenkilöitä. Tuhottiin kirjapaino «Trud», jossa bolshevikkien julkaisuja painettiin. Petrogradin oikeuskamarin yleisen syyttäjän tekemässä ilmoituksessa sanottiin, että Lenin ja monet muut

bolshevikit pannaan syytteeseen «valtiopetoksesta» ja aseellisen kapinan järjestämisestä. Syytös Leniniä vastaan tekaistiin kenraali Denikinin esikunnassa urkkijoiden ja provokaattorien todistusten perusteella.

Siten Väliaikainen kokoomushallitus, johon kuuluivat sellaiset huomattavat menshevikkien je eserrien edustajat kuin Tsereteli ja Skobelev, Kerenski ja Tshernov, oli vajonnut avoimen imperialismin ja vastavallankumouksen suohon. Rauhanpolitiikan asemesta se alkoi noudattaa sodan jatkamisen politiikkaa. Kansan demokraattisten oikeuksien suojelemisen asemesta se alkoi harjoittaa näiden oikeuksien hävittämisen ja asevoimin suoritetun työläisten ja sotilaiden vainoamisen politiikkaa.

Se, mitä eivät olleet uskaltaneet tehdä porvariston edustajat — Gutshkov ja Miljukov, sen päättivät tehdä «sosialistit» — Kerenski ja Tsereteli, Tshernov ja Skobelev.

Kaksoisvalta oli päättynyt.

Se päättyi porvariston hyväksi, sillä kaikki valta siirtyi Väliaikaisen hallituksen käsiin, ja Neuvostot eserräläis-menshevistisine johtoineen muuttuivat Väliaikaisen hallituksen lisäkkeiksi.

Vallankumouksen rauhallinen kausi oli päättynyt, sillä päiväjärjestykseen oli pantu pistin.

Muuttuneen tilanteen vuoksi bolshevikkipuolue päätti muuttaa taktiikkaansa. Se alkoi toimia maanalaisena, piilotti johtajansa Leninin syvään maanalaisuuteen ja alkoi valmistautua kapinaan kukistaakseen porvariston vallan asevoimin ja pystyttääkseen Neuvostovallan.

4. Bolshevikkipuolueen suuntautuminen aseellisen kapinan valmisteluun. Puolueen VI edustajakokous.

Bolshevikkipuolueen VI edustajakokous kokoontui Petrogradissa porvarillisen ja pikkuporvarillisen sanomalehdistön harjoittaessa uskomatonta ajojahtia. Se kokoontui 10 vuoden kuluttua Lontoon V puoluekokouksesta ja viiden vuoden kuluttua bolshevikkien Prahan konferenssista. Edustajakokous kesti heinäkuun 26 päivästä elokuun 3 päivään 1917 ja pidettiin se illegaalisesti. Sanomalehdistössä ilmoitettiin ainoastaan edustajakokouksen koollekutsumisesta, kokouspaikkaa ei sanottu. Ensimmäiset istunnot pidettiin Viipurinpuolella. Viimeiset istunnot pidettiin koulurakennuksessa Narvan portin luona, jonne nyt on raken-

nettu Kulttuuritalo. Porvarillinen sanomalehdistö vaati kokouksen osanottajien vangitsemista. Urkkijat panivat parastaan löytääkseen kokouspaikan, mutta sittenkään eivät sitä löytäneet.

Siis viisi kuukautta tsarismin kukistamisen jälkeen bolshevikkien täytyi kokoontua salaa, ja proletaarisen puolueen johtajan, Leninin, piti piilotella tähän aikaan havumajassa Razlivin aseman lähellä.

Väliaikaisen hallituksen vainukoirien takaa-ajama Lenin ei voinut olla edustajakokouksessa, mutta hän johti sitä maan alta Petrogradissa olevien taistelutovereittensa ja oppilaittensa Stalinin, Sverdlovin, Molotovin ja Ordzhonikidzen välityksellä.

Edustajakokouksessa oli läsnä 157 päätösvaltaista ja 128 neuvottelevaa edustajaa. Puolueeseen kuului siihen aikaan noin 240 tuhatta jäsentä. Heinäkuun 3 päivään mennessä, siis työväen mielenosoituksen hajottamisen edellä, jolloin bolshevikit vielä työskentelivät julkisesti, puolueella oli 41 äänenkannattajaa, niistä 29 venäjänkielistä ja 12 muunkielistä.

Heinäkuun päivinä toimeenpannut bolshevikkien ja työväenluokan vainot eivät suinkaan vähentäneet meidän puolueemme vaikutusta, vaan päinvastoin lisäsivät sitä vielä enemmän. Eri paikkakunnilta saapuneet edustajat esittivät suuren joukon tosiasioita, jotka osoittivat, että työläiset ja sotilaat alkoivat joukottain erota menshevikeistä ja eserristä, nimittäen heitä halveksuen «sosialivanginvartijoiksi». Menshevikkien ja eserrien puolueiden jäseninä olleet työläiset ja sotilaat repivät rikki jäsenkirjojaan ja lähtivät kiroten pois noista puolueista, pyytäen bolshevikkeja ottamaan heidät omaan puolueeseensa.

Edustajakokouksen pääkysymyksiä olivat Keskuskomitean poliittinen selostus ja kysymys valtiollisesta tilanteesta. Näistä kysymyksistä tekemässään alustuksessa toveri Stalin osoitti erinomaisen selvästi, että vallankumous kasvaa ja kehittyy huolimatta kaikista porvariston yrityksistä vallankumouksen kukistamiseksi. Hän osoitti, että vallankumous asettaa kysymyksen työväenkontrollin toteuttamisesta tuotantoon ja tuotteiden jakeluun nähden, maan luovuttamisesta talonpojille, vallan siirtämisestä porvariston käsistä työväenluokan ja talonpoikaisköyhälistön käsiin. Hän sanoi, että vallankumous muuttuu luonteeltaan sosialistiseksi.

Heinäkuun päivien jälkeen muuttui valtiollinen tilanne maassa jyrkästi. Kaksoisvaltaa ei enää ollut. Neuvostot eserräläis-

menshevistisine johtoineen eivät tahtoneet ottaa koko valtaa. Sen vuoksi jäivät Neuvostot valtaa vaille. Valta keskittyi porvarillisen Väliaikaisen hallituksen käsiin, joka jatkoi vallankumouksen aseistariisumista, sen järjestöjen vainoamista, bolshevikkipuolueen vainoamista. Mahdollisuudet vallankumouksen rauhalliselle kehitykselle olivat kadonneet. Jää jäljelle, sanoi toveri Stalin, vain yksi keino — vallanotto väkivalloin, kukistamalla Väliaikainen hallitus. Mutta väkivalloin voi vallan ottaa ainoastaan proletariaatti liitossa maalaisköyhälistön kanssa.

Neuvostot, yhä vielä menshevikkien ja eserrien johtamina, luisuivat porvariston leiriin ja nykyisen asiaintilan vallitessa voivat esiintyä vain Väliaikaisen hallituksen apureina. Tunnus «Kaikki valta Neuvostoille», sanoi toveri Stalin, on heinäkuun päivien jälkeen otettava pois käytännöstä. Tämän tunnuksen väliaikainen käytännöstä pois ottaminen ei kuitenkaan merkitse luopumista taistelusta Neuvostovallan puolesta. Kysymys ei ole yleensä Neuvostoista vallankumouksellisen vallan eliminä, vaan ainoastaan menshevikkien ja eserrien johtamista silloisista Neuvostoista.

> «Vallankumouksen rauhallinen kausi on päättynyt», sanoi toveri Stalin, «on alkanut ei-rauhallinen kausi, ottelujen ja purkausten kausi...» (Venäjän sosialidemokraattisen työväenpuolueen (bolshevikkien) VI edustajakokouksen pöytäkirjat, sivu 111).

Puolue kulki aseellista kapinaa kohti.

Edustajakokouksessa oli väkeä, joka esiintyi sosialistiseen vallankumoukseen suuntautumista vastaan, kuvastaen siten porvarillista vaikutusta.

Trotskilainen Preobrazhenski ehdotti sanottavaksi vallan valtaamista koskevassa päätöslauselmassa, että vain proletaarisen vallankumouksen tapahtuessa Lännessä voidaan suunnata maa sosialismin tielle. Toveri Stalin esiintyi tätä trotskilaista ehdotusta vastaan.

> «Ei ole poissa se mahdollisuus», sanoi toveri Stalin, «että juuri Venäjä on se maa, joka raivaa tien sosialismiin... On hyljättävä aikansa elänyt käsitys, että vain Eurooppa voi näyttää meille tien. On dogmaattista marxilaisuutta ja luovaa marxilaisuutta. Minä olen viimemainitun kannalla» (sama, sivut 233—234).

Trotskilaisella kannalla oleva Buharin väitti, että talonpojat ovat «isänmaanpuolustuksen» kannalla, että he ovat liitossa porvariston kanssa eivätkä lähde työväenluokan mukaan.

Vastatessaan Buharinille toveri Stalin osoitti, että talonpoikia on monenlaisia: on varakkaita talonpoikia, jotka kannattavat imperialistista porvaristoa, ja on talonpoikaisköyhälistö, joka etsii liittoa työväenluokan kanssa ja auttaa sitä taistelussa vallankumouksen voiton puolesta.

Edustajakokous hylkäsi Preobrazhenskin ja Buharinin korjaukset ja vahvisti toveri Stalinin päätöslauselmaehdotuksen.

Edustajakokous käsitteli bolshevikkien taloudellista ohjelmaa ja vahvisti sen. Sen pääkohdat olivat: tilanomistajain maan pakkoluovutus ja kaiken maan kansallistuttaminen, pankkien kansallistuttaminen, suurteollisuuden kansallistuttaminen, työväenkontrolli tuotantoon ja jakeluun nähden.

Edustajakokous korosti sitä merkitystä, mikä on taistelulla tuotantoon nähden sovellutettavan työväenkontrollin puolesta, joka esitti huomattavaa osaa siirryttäessä suurteollisuuden kansallistuttamiseen.

VI edustajakokous korosti kaikissa päätöksissään erikoisen voimakkaasti Leninin ajatusta proletariaatin ja köyhimmän talonpoikaiston liitosta sosialistisen vallankumouksen voiton ehtona.

Edustajakokous tuomitsi menshevistisen teorian ammatillisten järjestöjen puolueettomuudesta. Edustajakokous osoitti, että Venäjän työväenluokan edessä olevat suuret tehtävät voidaan täyttää vain siinä tapauksessa, jos ammattiliitot pysyvät taistelevina luokkajärjestöinä, jotka tunnustavat bolshevikkipuolueen poliittiseksi johtajakseen.

Edustajakokous hyväksyi päätöslauselman «Nuorisoliitoista», joita siihen aikaan useasti muodostui omin päin. Puolueen onnistui tämän jälkeen tekemällään työllä säilyttää nämä nuoret järjestöt puolueen puolella, puolueen reservinä.

Edustajakokouksessa käsiteltiin kysymystä, onko Leninin mentävä oikeuteen. Kamenev, Rykov, Trotski ja muut olivat jo edustajakokouksen edellä sitä mieltä, että Leninin täytyy mennä vastavallankumouksellisen oikeuden eteen. Toveri Stalin esiintyi päättävästi Leninin oikeuteen menemistä vastaan. Myöskin VI edustajakokous oli Leninin oikeuteenmenoa vastaan, ollen sitä mieltä, että siitä ei tule oikeutta, vaan kostoa. Edustajakokous ei epäillyt, etteikö porvaristo vain pyrkinyt fyysillisesti tuhoamaan

Leninin, vaarallisimman vihollisensa. Edustajakokous pani vastalauseensa vallankumouksellisen proletariaatin johtajiin kohdistettua porvariston ja poliisin harjoittamaa ajojahtia vastaan ja lähetti tervehdyksen Leninille.

VI edustajakokous hyväksyi puolueen uudet säännöt. Puolueen säännöissä osoitettiin, että puolueen kaikkien järjestöjen täytyy rakentua *demokraattisen sentralismin* pohjalle.

Tämä merkitsi:

1) valitsemisen periaatetta puolueen kaikkiin johtoelimiin nähden ylhäältä alas saakka;

2) puolue-elinten säännöllistä tilintekovelvollisuutta puoluejärjestöilleen;

3) ankaraa puoluekuria ja vähemmistön alistumista enemmistön tahtoon;

4) puolueen korkeimpien elinten päätösten ehdotonta velvoittavuutta alemmille elimille ja kaikille puolueen jäsenille.

Säännöissä sanottiin, että paikalliset järjestöt ottavat puolueeseen jäseniä kahden puoluejäsenen suosituksella ja puoluejärjestön jäsenten yleisen kokouksen antaman vahvistuksen jälkeen.

VI edustajakokous otti puolueeseen «väliryhmän» jäsenet («mezhrajontsy») ja heidän johtajansa Trotskin. Tämä oli pieni ryhmä, joka oli ollut olemassa Petrogradissa vuodesta 1913 alkaen ja johon kuului menshevistisiä trotskilaisia ja osa entisiä puolueesta irtaantuneita bolshevikkeja. «Väliryhmä» oli sodan aikana keskustalainen järjestö. Se taisteli bolshevikkeja vastaan, mutta monessa asiassa se ei ollut samaa mieltä menshevikkienkään kanssa, joten se oli puolivälissä, keskustalaisella, horjuvalla kannalla. Puolueen VI edustajakokouksen kestäessä «väliryhmä» ilmoitti, että se on kaikessa yhtä mieltä bolshevikkien kanssa ja pyytää päästä puolueeseen. Edustajakokous suostui sen pyyntöön toivoen, että sen jäsenistä voisi aikaa myöten tulla oikeita bolshevikkeja. Joistakin «väliryhmän» jäsenistä, esimerkiksi Volodarskista, Uritskista ynnä muista tuli todellakin sitten bolshevikkeja. Mitä taas tulee Trotskiin ja hänen joihinkin läheisiin ystäviinsä, niin kuten sittemmin osoittautui, he eivät tulleet puolueeseen tehdäkseen työtä puolueen hyväksi, vaan horjuttaakseen sitä ja hajottaakseen sitä sisältäpäin.

Kaikki VI edustajakokouksen päätökset tähtäsivät proletariaatin ja köyhimmän talonpoikaiston valmistamiseen aseelliseen

kapinaan. VI edustajakokous suuntasi puolueen aseelliseen kapinaan, sosialistiseen vallankumoukseen.

Edustajakokouksen julkaisema puolueen manifesti kutsui työläisiä, sotilaita ja talonpoikia valmistautumaan ratkaiseviin otteluihin porvaristoa vastaan. Se päättyi sanoihin:

> «Valmistautukaa siis uusiin otteluihin, taistelutoverimme! Lujasti, miehuullisesti ja levollisesti, lankeamatta provokation uhreiksi, kerätkää voimia, järjestäytykää taistelurivistöihin! Puolueen lipun alle, proletaarit ja sotilaat! Meidän lippumme alle, maaseudun sorretut!»

5. Kenraali Kornilovin salaliitto vallankumousta vastaan. Salaliiton kukistaminen. Neuvostojen siirtyminen bolshevikkien puolelle Petrogradissa ja Moskovassa.

Otettuaan käsiinsä koko vallan porvaristo alkoi valmistautua voimattomiksi tulleiden Neuvostojen nujertamiseen ja peittelemättömän vastavallankumouksellisen diktatuurin pystyttämiseen. Miljonääri Rjabushinski julisti röyhkeästi, että hän näkee ulospääsyn muodostuneesta tilanteesta siinä, että «nälän luiseva käsi, kansan kurjuus tarttuu kurkkuun kansan valheystäviä — demokraattisia Neuvostoja ja Komiteoita». Rintamalla riehuivat kenttäoikeudet, tuomiten sotilaita kuolemaan. Elokuun 3 pnä 1917 ylipäällikkö kenraali Kornilov vaati kuolemanrangaistuksen voimaansaattamista selustassakin.

Elokuun 12 pnä Moskovan Suuressa Teatterissa avattiin Valtakunnan Neuvottelukokous, jonka Väliaikainen hallitus oli kutsunut koolle porvariston ja tilanherrojen voimien mobilisoimiseksi. Neuvottelukokouksessa oli pääasiallisesti läsnä tilanherrojen, porvariston, kenraalien, upseeriston ja kasakkain edustajia. Neuvostoja edustivat Neuvottelukokouksessa menshevikit ja eserrät.

Valtakunnan Neuvottelukokouksen alkamispäivänä bolshevikit järjestivät Moskovassa vastalauseeksi yleislakon, johon osallistui työläisten enemmistö. Samanaikaisesti tapahtui lakkoja useissa muissa kaupungeissa.

Neuvottelukokouksessa pitämässään puheessa eserrä Kerenski uhkasi suurisuisesti tukahduttaa «raudalla ja verellä» kaikenlaiset vallankumouksellisen liikkeen yritykset, näihin luettuna talonpoikien yritykset ottaa tilanherrojen maat haltuunsa omavaltaisesti.

Vastavallankumouksellinen kenraali Kornilov vaati suoraan «Komiteain ja Neuvostojen lakkauttamista».

Päämajaan, kuten silloin nimitettiin ylipäällikön esikuntaa, vaelsi kenraali Kornilovin luokse pankkiireja, kauppiaita ja tehtailijoita, jotka lupasivat rahaa ja kannatusta.

Kenraali Kornilovin luo saapuivat myöskin «liittolaisten», s.o. Englannin ja Ranskan edustajat vaatimaan viipymätöntä esiintymistä vallankumousta vastaan.

Tekeillä oli kenraali Kornilovin salaliitto vallankumousta vastaan.

Kornilovin salaliittoa valmisteltiin avoimesti. Johtaakseen huomion siitä pois, salaliittolaiset laskivat liikkeelle huhun, että bolshevikit valmistelevat Petrogradissa kapinaa vallankumouksen puolivuotispäiväksi — elokuun 27 päiväksi. Väliaikainen hallitus kävi Kerenskin johdolla bolshevikkien kimppuun, kovensi terroria proletaarista puoluetta vastaan. Samalla kenraali Kornilov kokosi sotaväkeä lähettääkseen sitä Petrogradia vastaan, hävittääkseen Neuvostot ja luodakseen sotilasdiktatuurin hallituksen.

Vastavallankumouksellisesta esiintymisestään oli Kornilov ensin sopinut Kerenskin kanssa. Mutta itse Kornilovin esiintymisen hetkellä Kerenski muutti äkkiä rintamaa, sanoutui irti liittolaisestaan. Kerenski pelkäsi, että kansanjoukot, noustessaan Kornilovin kapinaa vastaan ja kukistaessaan sen, samalla pyyhkäisevät pois myöskin Kerenskin porvarillisen hallituksen, jos se ei viipymättä sanoudu irti Kornilovin kapinasta.

Elokuun 25 pnä Kornilov marssitti Petrogradia vastaan 3:nnen ratsuväkiarmeijakunnan kenraali Krymovin johdolla, julistaen aikovansa «pelastaa isänmaan». Vastaukseksi Kornilovin kapinaan bolshevikkipuolueen Keskuskomitea kutsui työläisiä ja sotilaita aktiiviseen aseelliseen vastarintaan vastavallankumouksen hyökkäyksen torjumiseksi. Työläiset alkoivat nopeasti aseistautua ja valmistautua vastarintaan. Punakaartilaisosastot kasvoivat näinä päivinä moninkertaisesti. Ammattiliitot mobilisoivat jäseniään. Myöskin Petrogradin vallankumoukselliset sotaväenosastot pantiin taisteluvalmiiksi. Petrogradin ympärille kaivettiin ampumahautoja, tehtiin piikkilankaesteitä, rikottiin kaupunkiin johtavia teitä. Muutama tuhat aseistettua Kronstadtin matruusia saapui Petrogradia puolustamaan. «Villiin divisioonaan», joka hyökkäsi Petrogradia vastaan, lähetettiin edustajia, jotka selittivät Kaukaasian vuoristosta kotoisin oleville sotilaille Korni-

lovin esiintymisen tarkoitusta, ja «villi divisioona» kieltäytyi hyökkäämästä Petrogradiin. Agitaattoreita lähetettiin muihinkin Kornilovin joukkoihin. Kaikkialle, missä oli vaara, perustettiin vallankumouskomiteoita ja esikuntia taistelua varten Kornilovin kapinaa vastaan.

Lopen säikähtyneet eserrä- ja menshevikkijohtajat, niiden joukossa Kerenski, etsivät näinä päivinä bolshevikkien turvaa, sillä he olivat vakuuttuneet siitä, että bolshevikit olivat pääkaupungissa ainoa todellinen voima, joka kykeni lyömään Kornilovin.

Mutta mobilisoidessaan joukkoja Kornilovin kapinan kukistamiseksi bolshevikit eivät keskeyttäneet taisteluaan myöskään Kerenskin hallitusta vastaan. Bolshevikit paljastivat joukoille Kerenskin, menshevikkien ja eserrien hallituksen, jotka koko politiikallaan olivat todellisuudessa auttaneet Kornilovin vastavallankumouksellista salaliittoa.

Kaikkien näiden toimenpiteiden tuloksena oli Kornilovin kapinan nujertaminen. Kenraali Krymov ampui itsensä. Kornilov ja hänen apurinsa — Denikin ja Lukomski — vangittiin (Kerenski tosin vapautti heidät pian).

Kornilovin kapinan kukistaminen näytti ja valaisi yhdellä iskulla voimasuhteen vallankumouksen ja vastavallankumouksen välillä. Se osoitti koko vastavallankumouksellisen leirin voimattomuuden, alkaen kenraaleista ja kadettipuolueesta ja päättyen porvariston verkkoon takertuneisiin menshevikkeihin ja eserriin. Oli ilmeistä, että yli voimien käyvän sodan pitkittämisen politiikka ja pitkäaikaisen sodan aiheuttama taloudellinen rappiotila olivat lopullisesti hävittäneet heidän vaikutuksensa kansanjoukkojen keskuudessa.

Kornilovin kapinan kukistaminen osoitti edelleen, että bolshevikkipuolue oli kasvanut vallankumouksen ratkaisevaksi voimaksi, joka kykeni tekemään tyhjiksi mitkä tahansa vastavallankumouksen hankkeet. Meidän puolueemme ei ollut vielä hallitseva puolue, mutta se toimi Kornilovin kapinan päivinä todellisena hallitsevana voimana, sillä työläiset ja sotilaat panivat horjumatta täytäntöön sen ohjeet.

Vihdoin, Kornilovin kapinan kukistaminen osoitti, että kuolleilta näyttäneissä Neuvostoissa piileekin itse asiassa mitä suurin vallankumouksellisen vastarinnan voima. Ei ollut epäilystäkään, että juuri Neuvostot ja niiden vallankumouskomiteat sulkivat Kornilovin sotajoukoilta tien ja lannistivat niiden voimat.

Taistelu Kornilovin kapinaa vastaan elvytti kuihtumaisillaan olevat työväen ja sotilaiden edustajain Neuvostot, vapautti ne luokkasovintopolitiikan kahleista, johti ne vallankumouksellisen taistelun leveälle tielle ja käänsi ne bolshevikkipuoluetta kohti.

Bolshevikkien vaikutus Neuvostoissa kasvoi enemmän kuin koskaan ennen.

Bolshevikkien vaikutus alkoi kasvaa nopeasti myöskin maaseudulla.

Kornilovin kapina osoitti talonpoikaiston laajoille joukoille, että tilanherrat ja kenraalit, saatuaan nujerretuksi bolshevikit ja Neuvostot, olisivat sitten käyneet talonpoikaiston kimppuun. Sen vuoksi talonpoikaisköyhälistön laajat joukot alkoivat liittyä yhä lähemmin bolshevikkien ympärille. Mitä tulee keskitalonpoikiin, joiden horjunta oli jarruttanut vallankumouksen kehitystä vuoden 1917 huhtikuusta elokuuhun saakka, niin Kornilovin kukistamisen jälkeen alkoivat he selvästi kääntyä bolshevikkipuoluetta kohti, yhdistyen talonpoikaisköyhälistön joukkojen kanssa. Talonpoikaiston laajat joukot alkoivat ymmärtää, että ainoastaan bolshevikkien puolue voi pelastaa ne sodasta, pystyy kukistamaan tilanherrat ja on valmis antamaan maata talonpojille. Syyskuussa ja lokakuussa 1917 lisääntyy suunnattomasti sellaisten tapausten lukumäärä, jolloin talonpojat ottavat haltuunsa tilanherrain maita. Talonpoikain omavaltaisesti suorittama tilanherrain maiden kyntö saa yleisen luonteen. Eivät suostuttelut eivätkä rankaisuretkikunnatkaan enää pidätä vallankumoukseen nousseita talonpoikia.

Vallankumouksen nousu kiihtyi.

Tuli Neuvostojen elpymisen ja uudistumisen, Neuvostojen *bolshevisoimisen* kausi. Tehtaat ja sotaväenosastot, valitessaan uudelleen edustajiaan, lähettävät Neuvostoihin, menshevikkien ja eserrien asemesta, bolshevikkipuolueen edustajia. Kornilovin kapinasta saadun voiton jälkeisenä päivänä, elokuun 31 pnä, Petrogradin Neuvosto antaa hyväksymisensä bolshevikkien politiikalle. Petrogradin Neuvoston entinen Tsheidzen johtama menshevikki-eserräläinen puhemiehistö saa eron jättäen paikkansa bolshevikeille. Syyskuun 5 pnä Moskovan työväen edustajain Neuvosto siirtyy bolshevikkien puolelle. Myöskin Moskovan Neuvoston eserräläis-menshevistinen puhemiehistö saa eron jättäen tien avoimeksi bolshevikeille.

Se merkitsi, että menestykselliselle kapinalle välttämättömät perusedellytykset olivat jo kypsyneet.

Päiväjärjestykseen tuli uudelleen tunnus: «Kaikki valta Neuvostoille!»

Mutta se ei ollut enää vanha tunnus vallan siirtämisestä menshevistis-eserräläisten Neuvostojen käsiin. Ei, se oli Neuvostojen kapinaannousun tunnus Väliaikaista hallitusta vastaan kaiken vallan luovuttamiseksi maassamme bolshevikkien johtamille Neuvostoille.

Luokkasovintoa kannattavien puolueiden keskuudessa alkoi hajaannus.

Eserristä erottautui vallankumouksellismielisten talonpoikien painostuksesta vasen sivusta — «vasemmisto»-eserrät, jotka alkoivat ilmaista tyytymättömyyttä luokkasovintopolitiikkaan porvariston kanssa.

Menshevikkienkin joukossa ilmaantui «vasemmistolaisten», niinsanottujen «internationalistien» ryhmä, joka alkoi lähestyä bolshevikkeja.

Anarkistit, jotka jo muutenkin olivat mitätön ryhmä vaikutukseltaan, pirstoutuivat nyt lopullisesti pienoisiksi ryhmiksi, joista jotkut vaipuivat yhteiskunnan pohjasakkaan, rikollis-, varas- ja provokaattoriaineksen sekaan, toiset rupesivat «periaatteellisiksi» pakkoluovuttajiksi, ryöstäen talonpoikia ja kaupunkien pieneläjiä, anastaen työläisklubien huoneistoja ja säästöjä, ja kolmannet vaelsivat avoimesti vastavallankumouksellisten leiriin, huolehtien omasta hyvinvoinnistaan porvariston takapihoilla. Kaikki he olivat kaikenlaista valtaa vastaan, siis myöskin ja varsinkin — työläisten ja talonpoikien vallankumouksellista valtaa vastaan, sillä he olivat varmoja siitä, että vallankumouksellinen valta ei anna heidän ryöstää kansaa eikä rosvota kansan omaisuutta.

Kornilovin kapinan kukistamisen jälkeen menshevikit ja eserrät tekivät vielä yhden yrityksen kasvavan vallankumouksellisen nousun heikentämiseksi. Tässä tarkoituksessa he syyskuun 12 pnä 1917 kutsuivat koolle Yleisvenäläisen demokraattisen neuvottelukokouksen sosialististen puolueiden, luokkasovinnon kannalla olleiden Neuvostojen, ammattiliittojen, zemstvojen, kauppa- ja teollisuuspiirien sekä sotaväenosastojen edustajista. Neuvottelukokous muodosti Esiparlamentin (Tasavallan väliaikaisen neuvoston). Luokkasovinnon kannattajat luulivat voivansa pysähdyttää vallankumouksen Esiparlamentin avulla ja siirtää

maan neuvosto-vallankumouksen raiteilta porvarillis-perustuslaillisen kehityksen, porvarillisen parlamentarismin raiteille. Mutta se oli vararikkoutuneiden poliitikkojen epätoivoinen yritys kääntää takaisin vallankumouksen pyörää. Tämän yrityksen täytyi romahtaa ja se romahtikin. Työläiset pilkkasivat luokkasovinnon kannattajain parlamentaarista touhua. Työläiset antoivat Esiparlamentille pilkkanimen «saunan eteinen».

Bolshevikkipuolueen Keskuskomitea päätti boikoteerata Esiparlamenttia. Tosin Esiparlamentin bolshevistinen ryhmä, jossa istuivat sellaiset miehet kuin Kamenev ja Teodorovitsh, ei tahtonut lähteä Esiparlamentista. Mutta puolueen Keskuskomitea pakotti heidät poistumaan Esiparlamentista.

Kamenev ja Zinovjev puolustelivat itsepintaisesti Esiparlamenttiin osanottoa, pyrkien vetämään täten puolueen harrastusta pois kapinan valmistamisesta. Esiparlamenttiin osanottoa vastaan esiintyi päättävästi toveri Stalin Yleisvenäläisen demokraattisen neuvottelukokouksen bolshevikkiryhmän sisällä. Hän nimitti Esiparlamenttia «Kornilovin kapinan keskoseksi».

Lenin ja Stalin pitivät pahana virheenä lyhytaikaistakin osanottoa Esiparlamenttiin, koska se voi kylvää joukkojen keskuuteen harhaanjohtavia toiveita, että Esiparlamentti todellakin voisi tehdä jotakin työtätekevien hyväksi.

Samaan aikaan bolshevikit valmistelivat sitkeästi Neuvostojen II edustajakokouksen koollekutsumista, luottaen saavansa siellä enemmistön. Huolimatta Yleisvenäläisessä Toimeenpanevassa Keskuskomiteassa istuvien menshevikkien ja eserrien kaikista vehkeilyistä, II Yleisvenäläinen Neuvostojen edustajakokous määrättiin bolshevististen Neuvostojen painostuksesta kokoontuvaksi vuoden 1917 lokakuun loppupuoliskolla.

6. Lokakuun kapina Petrogradissa ja Väliaikaisen hallituksen vangitseminen. Neuvostojen II edustajakokous ja Neuvostohallituksen muodostaminen. Neuvostojen II edustajakokouksen säätämät asetukset rauhasta ja maasta. Sosialistisen vallankumouksen voitto. Sosialistisen vallankumouksen voiton syyt.

Bolshevikit alkoivat valmistautua voimaperäisesti kapinaan. Lenin osoitti, että saatuaan enemmistön molempien pääkaupunkien — Moskovan ja Petrogradin — työväen ja sotilaiden edus-

tajain Neuvostoissa bolshevikit voivat ja heidän täytyy ottaa valtiovalta omiin käsiinsä. Tehden yhteenvedon kuljetusta matkasta Lenin korosti: «Kansan enemmistö on meidän *puolellamme*». Kirjoituksissaan ja Keskuskomitealle sekä bolshevikkijärjestöille osoittamissaan kirjeissä Lenin esitti konkreettisen kapinasuunnitelman: miten on vietävä taisteluun sotaväenosastot, laivasto ja punakaartilaiset, mitkä ratkaisevat paikat Petrogradissa on vallattava kapinan menestyksen turvaamiseksi j.n.e.

Lokakuun 7 pnä Lenin saapui illegaalisesti Suomesta Petrogradiin. Lokakuun 10 pnä 1917 pidettiin puolueen Keskuskomitean historiallinen istunto, jossa päätettiin alkaa aseellinen kapina lähipäivinä. Leninin laatimassa puolueen Keskuskomitean historiallisessa päätöslauselmassa sanottiin:

> «Keskuskomitea toteaa, että niin Venäjän vallankumouksen kansainvälinen asema (laivaston kapina Saksassa, äärimmäisenä ilmauksena yleismaailmallisen sosialistisen vallankumouksen kasvamisesta koko Euroopassa, sekä rauhan solmiamisen vaara imperialistien kesken vallankumouksen tukahduttamiseksi Venäjällä), niin sotilaallinen tilanne (Venäjän porvariston sekä Kerenskin ja Kumpp. ilmeinen päätös Pietarin luovuttamisesta saksalaisille) kuin myöskin proletaarisen puolueen saama enemmistö Neuvostoissa — kaikki tämä yhdessä talonpoikaiskapinan kanssa ja kansan luottamuksen kääntyessä meidän puoluettamme kohtaan (vaalit Moskovassa), vihdoin toisen Kornilovin kapinan ilmeinen valmistelu (sotajoukkojen vieminen pois Pietarista, kasakkain tuominen Pietariin, Minskin ympäröiminen kasakoilla j.n.e.) — kaikki tämä asettaa päiväjärjestykseen aseellisen kapinan.
>
> Todeten siis, että aseellinen kapina on kiertämätön ja täydellisesti kypsynyt, Keskuskomitea kehoittaa kaikkia puolueen järjestöjä pitämään tätä johtonaan ja tältä näkökulmalta käsittelemään ja ratkaisemaan kaikki käytännölliset kysymykset (Pohjoisen alueen Neuvostojen edustajakokouksesta, joukkojen poisviemisestä Pietarista, moskovalaisten ja minskiläisten esiintymisestä j.n.e.)» (*Lenin*, XXI osa, sivu 330).

Tätä historiallista päätöstä vastaan esiintyi ja äänesti kaksi Keskuskomitean jäsentä — Kamenev ja Zinovjev. He samoin kuin menshevikitkin haaveilivat porvarillisesta parlamentaarisesta

tasavallasta ja panettelivat työväenluokkaa, väittäen, että sillä ei ole voimia sosialistisen vallankumouksen toteuttamiseen, että se ei ole vielä kasvanut vallan ottamisen tasalle.

Vaikka Trotski ei tässä istunnossa suoraan äänestänyt päätöslauselmaa vastaan, niin hän esitti sellaisen muutosehdotuksen päätöslauselmaan, joka olisi pakosta tehnyt kapinan mahdottomaksi ja vienyt sen tappioon. Hän ehdotti, että kapinaa ei alettaisi ennen Neuvostojen II edustajakokouksen avaamista, mikä merkitsi kapinan asian pitkittämistä, kapinapäivän ilmiantamista edeltäkäsin, Väliaikaisen hallituksen varottamista kapinasta ennakolta.

Bolshevikkipuolueen Keskuskomitea lähetti valtuutettuja Donetsin kaivosalueelle, Uralille, Helsinkiin, Kronstadtiin, luoteiselle rintamalle y.m. kapinan järjestämiseksi siellä. Toverit Voroshilov, Molotov, Dzierzhynski, Ordzhonikidze, Kirov, Kaganovitsh, Kuibyshev, Frunze, Jaroslavski ja muut saivat erikoiset puolueen tehtävät kapinan johtamiseksi eri paikkakunnilla. Toveri Zhdanov työskenteli Shadrinskissa Uralilla sotilaiden keskuudessa. Keskuskomitean valtuutetut tutustuttivat paikallisten bolshevikkijärjestöjen johtajia kapinasuunnitelmaan ja järjestivät niitä taisteluvalmiiksi Petrogradissa suoritettavan kapinan auttamiseksi.

Puolueen Keskuskomitean ohjeen mukaisesti muodostettiin Petrogradin Neuvoston yhteyteen *Sotilaallinen vallankumous komitea,* josta tuli kapinan julkinen esikunta.

Sillä aikaa vastavallankumouskin kokoili kiireesti voimiaan. Upseeristo järjestäytyi vastavallankumoukselliseen «upseeriliittoon». Vastavallankumoukselliset perustivat kaikkialla esikuntia iskupataljoonien muodostamista varten. Lokakuun loppuun mennessä vastavallankumouksen käytettävänä oli 43 iskupataljoonaa. Erikoisesti muodostettiin pataljoonia Yrjön-ristin ritareista.

Kerenskin hallitus nosti kysymyksen hallituksen muuttamisesta Petrogradista Moskovaan. Tästä näkyi, että se valmisteli Petrogradin luovuttamista saksalaisille, ehkäistäkseen kapinan Petrogradissa. Petrogradin työläisten ja sotilaiden vastalause pakotti Väliaikaisen hallituksen jäämään Petrogradiin.

Lokakuun 16 pnä oli puolueen Keskuskomitean laajennettu istunto. Siinä valittiin kapinaa johtava *Puoluekeskus,* jonka johtoon tuli toveri Stalin. Tämä Puoluekeskus oli Petrogradin Neuvoston

yhteydessä olevan sotilaallisen vallankumouskomitean johtavana ydinjoukkona, ja se johti käytännössä koko kapinaa.

Antautujat Zinovjev ja Kamenev esiintyivät Keskuskomitean istunnossa uudelleen kapinaa vastaan. Jouduttuaan häviölle he esiintyivät avoimesti sanomalehdistössä kapinaa vastaan, puoluetta vastaan. Lokakuun 18 pnä menshevistinen «Novaja zhizn» («Uusi elämä») lehti julkaisi Kamenevin ja Zinovjevin selityksen bolshevikkien valmistelemasta kapinasta ja siitä, että he pitävät kapinaa seikkailuna. Siten Kamenev ja Zinovjev ilmaisivat vihollisille Keskuskomitean päätöksen kapinasta, sen järjestämisestä lähiaikoina. Se oli kavallusta. Lenin kirjoitti tämän johdosta: «Kamenev ja Zinovjev *antoivat ilmi* Rodzjankolle ja Kerenskille oman puolueensa Keskuskomitean päätöksen aseellisesta kapinasta». Lenin esitti Keskuskomiteassa kysymyksen Zinovjevin ja Kamenevin erottamisesta puolueesta.

Petturien varoittamat vallankumouksen viholliset ryhtyivät heti toimenpiteisiin ennättääkseen kapinan edelle ja tuhotakseen vallankumouksen johtavan esikunnan — bolshevikkipuolueen. Väliaikainen hallitus järjesti salaisen istunnon, jossa ratkaistiin kysymys taistelukeinoista bolshevikkeja vastaan. Lokakuun 19 pnä Väliaikainen hallitus kutsui kiireellisesti sotaväkeä rintamalta Petrogradiin. Kaduilla alkoivat kierrellä vahvistetut patrullit. Erittäin suuria voimia onnistui vastavallankumouksen koota Moskovaan. Väliaikaisella hallituksella oli valmiiksi laadittu suunnitelma: päivää ennen Neuvostojen II edustajakokouksen alkamista hyökätä Smolnyyn, bolshevikkien Keskuskomitean olinpaikkaan, ja valloittaa se sekä tuhota bolshevikkien johtava keskus. Tätä varten Petrogradiin keskitettiin joukkoja, joiden uskollisuuteen hallitus luotti.

Mutta Väliaikaisen hallituksen päivät ja tunnit olivat jo luetut. Mitkään voimat eivät voineet enää pysäyttää sosialistisen vallankumouksen voittokulkua.

Lokakuun 21 pnä bolshevikit lähettivät kaikkiin vallankumouksellisiin sotaväenosastoihin sotilaallisen vallankumouskomitean komissaareja. Joka päivä ennen kapinaa oli käynnissä tarmokas taisteluvalmistus sotaväenosastoissa, tehtailla ja muilla työpaikoilla. Määrättyjä tehtäviä saivat myöskin sotalaivat, risteilijä «Aurora» ja «Zarja svobody» («Vapauden sarastus»).

Petrogradin Neuvoston istunnossa Trotski toitotti suurisuisesti vihollisen tietoon kapinan määräajan, päivän, jona bolshevikit

suunnittelivat kapinan alkavan. Jotta ei olisi annettu Kerenskin hallitukselle mahdollisuutta ehkäistä aseellista kapinaa, päätti puolueen Keskuskomitea aloittaa ja suorittaa kapinan ennen suunnittelemaansa määräaikaa, päivää ennen Neuvostojen II edustajakokouksen avaamista.

Kerenski aloitti esiintymisensä aikaisin lokakuun 24 (marraskuun 6) päivän aamulla, antamalla määräyksen bolshevikkien puolueen pää-äänenkannattajan «Rabotshi Putj» lehden lakkauttamisesta ja lähettämällä panssariautoja «Rabotshi Putj» lehden toimituksen ja bolshevikkien kirjapainon talolle. Mutta kello 10 mennessä aamulla punakaartilaiset ja vallankumoukselliset sotilaat toveri Stalinin ohjeen mukaisesti karkoittivat panssariautot ja järjestivät vahvistetun vartioston kirjapainoon ja «Rabotshi Putj» lehden toimitukseen. Kello 11 mennessä aamulla «Rabotshi Putj» ilmestyi, kehoittaen *kukistamaan* Väliaikaisen hallituksen. Kapinaa johtavan Puoluekeskuksen ohjeen mukaisesti keskitettiin samalla kiireesti Smolnyn luo vallankumouksellisten sotilaiden ja punakaartilaisten joukkoja.

Kapina alkoi.

Yöllä 24 lokakuuta Lenin saapui Smolnyyn ottaen välittömästi käsiinsä kapinan johdon. Koko yön saapui Smolnyyn vallankumouksellisia sotaväenosastoja ja Punaisen kaartin joukkoja. Bolshevikit lähettivät ne kaupungin keskustaan piirittämään Talvipalatsia, jonne Väliaikainen hallitus oli kaivautunut.

Lokakuun 25 (marraskuun 7) pnä Punainen kaarti ja vallankumoukselliset sotaväenosastot valtasivat asemat, postin, sähkölennätinlaitoksen, ministeriöt ja valtionpankin.

Esiparlamentti laskettiin hajalle.

Smolny, jossa sijaitsi Petrogradin Neuvosto ja bolshevikkien Keskuskomitea, muuttui vallankumouksen taisteluesikunnaksi, josta taistelukäskyt lähtivät.

Petrogradin työläiset näyttivät näinä päivinä, että he olivat käyneet bolshevikkipuolueen johdolla hyvän koulun. Bolshevikkien työn tuloksena taisteluun valmistetut vallankumoukselliset sotaväenosastot täyttivät täsmällisesti taistelukäskyt ja tappelivat yhtärinnan Punaisen kaartin kanssa. Sotalaivasto ei jäänyt jälkeen armeijasta. Kronstadt oli bolshevikkipuolueen linnoitus, jossa ei enää pitkään aikaan oltu tunnustettu Väliaikaisen hallituksen valtaa. Risteilijä «Aurora» ilmoitti Talvipalatsia vastaan suun-

nattujen tykkiensä jyrinällä lokakuun 25 pnä uuden aikakauden — Suuren sosialistisen vallankumouksen aikakauden — alkamisesta.

Lokakuun 25 (marraskuun 7) pnä julkaistiin bolshevikkien vetoomus «Venäjän kansalaisille». Tässä vetoomuksessa sanottiin, että porvarillinen Väliaikainen hallitus on kukistettu ja että valtiovalta on siirtynyt Neuvostojen käsiin.

Väliaikainen hallitus piiloittautui Talvipalatsiin upseerikoululaisten ja iskupataljoonien turviin. Lokakuun 25 ja 26 päivien välisenä yönä vallankumoukselliset työläiset, sotilaat ja matruusit valloittivat rynnäköllä Talvipalatsin ja vangitsivat Väliaikaisen hallituksen.

Aseellinen kapina Petrogradissa oli voittanut.

II Yleisvenäläinen Neuvostojen edustajakokous avattiin Smolnyssa kello 10.45 illalla lokakuun 25 (marraskuun 7) pnä 1917, jolloin voitokas kapina Petrogradissa jo oli täydessä käynnissä ja valta pääkaupungissa oli tosiasiallisesti Petrogradin Neuvoston käsissä.

Bolshevikit saivat edustajakokouksessa valtavan enemmistön. Menshevikit, bundilaiset ja oikeistolaiset eserrät, nähdessään laulunsa olevan lopussa, lähtivät pois edustajakokouksesta, julistaen kieltäytyvänsä osanotosta sen työhön. Neuvostojen edustajakokouksessa esittämässään julkilausumassa he nimittivät Lokakuun vallankumousta «sotilassalaliitoksi». Edustajakokous tuomitsi menshevikit ja eserrät selittäen, että se ei suinkaan valita heidän menoaan, vaan tervehtii sitä, sillä petturien poismenon takia tuli edustajakokouksesta työväen ja sotilaiden edustajien todella vallankumouksellinen edustajakokous.

Edustajakokouksen nimessä julistettiin kaiken vallan siirtyminen Neuvostojen käsiin.

Neuvostojen II edustajakokouksen julistuksessa sanottiin:

> «Nojautuen työläisten, sotilaiden ja talonpoikien suunnattoman enemmistön tahtoon, nojautuen Petrogradissa tapahtuneeseen työläisten ja varuskunnan voitokkaaseen kapinaan, Edustajakokous ottaa vallan käsiinsä».

Yöllä 26 lokakuuta (8 marraskuuta) 1917 Neuvostojen II edustajakokous hyväksyi *asetuksen rauhasta*. Edustajakokous ehdotti sotaakäyville maille viipymätöntä välirauhan solmiamista ainakin kolmeksi kuukaudeksi rauhanneuvottelujen käymistä varten. Kääntyessään kaikkien sotaakäyvien maiden hallitusten ja kansojen puoleen edustajakokous kääntyi samalla «ihmiskunnan kolmen

kaikkein edistyneimmän kansakunnan ja nykyiseen sotaan osaaottavan kaikkein suurimman valtakunnan, Englannin, Ranskan ja Saksan tietoisten työläisten puoleen». Se kehoitti näitä työläisiä auttamaan «rauhan asian sekä samalla työtätekevien ja riistettyjen väestöjoukkojen kaikenlaisesta orjuudesta ja kaikesta riistosta vapauttamisen menestyksellistä päätökseen saattamista».

Samana yönä Neuvostojen II edustajakokous hyväksyi *asetuksen maasta,* jonka mukaan «tilanherrain maanomistus lakkautetaan heti ilman mitään lunastusmaksua». Tämän maalain pohjaksi hyväksyttiin talonpoikain yleinen evästys, joka oli laadittu talonpoikien 242 paikallisen evästyksen perustalla. Tämän evästyksen mukaan yksityinen omistusoikeus maahan lakkautettiin ainiaaksi ja se korvattiin koko kansan, valtion omistuksella maahan. Tilanherrain maat, läänitysmaat ja luostarien maat annettiin kaikkien työtätekevien käyttöön ilman korvausta.

Kaikkiaan sai talonpoikaisto tämän asetuksen mukaan Lokakuun sosialistiselta vallankumoukselta yli 150 miljoonaa desjatiinaa * uutta maata, joka ennen oli ollut tilanherrain, porvariston, tsaarin perheen, luostarien ja kirkkojen hallussa.

Talonpojat vapautettiin tilanherroille suoritettavista vuotuisista vuokramaksuista noin 500 miljoonan kultaruplan arvosta.

Kaikki maan aarteet (nafta, hiili, malmi j.n.e.), metsät ja vedet siirtyivät kansan omaisuudeksi.

Vihdoin II Yleisvenäläisessä Neuvostojen edustajakokouksessa muodostettiin ensimmäinen Neuvostohallitus — Kansankomissaarien Neuvosto. Kansankomissaarien Neuvosto muodostui kokonaan bolshevikeista. Ensimmäisen Kansankomissaarien Neuvoston puheenjohtajaksi valittiin Lenin.

Niin päättyi historiallinen Neuvostojen II edustajakokous.

Edustajakokouksen edustajat palasivat omille paikkakunnilleen viedäkseen tiedon Neuvostojen voitosta Petrogradissa ja turvatakseen Neuvostovallan leviämisen koko maassa.

Valta ei siirtynyt Neuvostojen käsiin heti kaikilla paikkakunnilla. Samaan aikaan kun Petrogradissa oli jo Neuvostovalta, käytiin Moskovassa vielä monta päivää sitkeitä ja tuimia katutaisteluita. Estääkseen vallan siirtymisen Moskovan Neuvoston käsiin menshevikkien ja eserrien vastavallankumoukselliset puolueet yhdessä valkokaartilaisten ja upseerikoululaisten kanssa

* Desjatiina — 1,09 hehtaaria. — *Suom.*

aloittivat aseellisen taistelun työläisiä ja sotilaita vastaan. Vasta muutaman päivän kuluttua saatiin kapinalliset nujerretuiksi ja Moskovassa pantiin voimaan Neuvostojen valta.

Itse Petrogradissa ja sen joissakin kaupunginosissa tekivät vastavallankumoukselliset heti vallankumouksen voiton ensi päivinä yrityksiä Neuvostovallan kukistamiseksi. Marraskuun 10 pnä 1917 Kerenski, joka oli kapinan aikana karannut Petrogradista pohjoisen rintaman alueelle, kokosi joitakin kasakkajoukkoja ja marssitti ne Petrogradia vastaan kenraali Krasnovin johdolla. Marraskuun 11 pnä 1917 vastavallankumouksellinen järjestö — «Isänmaan ja vallankumouksen pelastamisen komitea» — nosti Petrogradissa eserrien johdolla upseerikoululaisten kapinan. Mutta kapinalliset kukistettiin ilman erikoista vaivaa. Yhden päivän kuluessa, marraskuun 11 päivän iltaan mennessä, matruusit ja punakaartilaiset lopettivat upseerikoululaisten kapinan, ja marraskuun 13 päivänä lyötiin Pulkovan harjulla kenraali Krasnov. Samoin kuin Lokakuun kapinankin aikana Lenin johti henkilökohtaisesti neuvostovastaisen kapinan kukistamista. Hänen järkkymätön lujuutensa ja levollinen voitonvarmuutensa innosti joukkoja ja liitti niitä yhteen. Vihollinen oli lyöty hajalle. Krasnov otettiin vangiksi ja hän antoi «kunniasanan», että lopettaa taistelun Neuvostovaltaa vastaan. Tätä «kunniasanaa» vastaan hänet päästettiin vapaaksi, mutta kuten sittemmin osottautui, hän söi kenraalinsanansa. Kerenski taas pääsi pakenemaan «tuntemattomaan suuntaan» naisen vaatteisiin pukeutuneena.

Mohilevissa, sotaväen ylipäällikön päämajassa, yritti kenraali Duhonin myöskin järjestää kapinaa. Kun Neuvostohallitus käski Duhoninia viipymättä ryhtymään neuvotteluihin välirauhasta saksalaisen päällystön kanssa, niin hän kieltäytyi täyttämästä hallituksen määräystä. Silloin Duhonin erotettiin toimestaan Neuvostovallan käskystä. Vastavallankumouksellinen päämaja hävitettiin, jolloin Duhoninia vastaan kapinaan nousseet sotamiehet surmasivat hänet.

Hyökkäyksen Neuvostovaltaa vastaan yrittivät tehdä myöskin tunnetut opportunistit puolueen sisällä Kamenev, Zinovjev, Rykov, Shljapnikov ja muut. He alkoivat vaatia «yhtenäisen sosialistisen hallituksen» muodostamista, johon ottaisivat osaa Lokakuun vallankumouksen vastikään kukistamat menshevikit ja eserrät. Marraskuun 15 pnä 1917 bolshevikkien puolueen Keskuskomitea

hyväksyi päätöslauselman, joka torjui sopimuksen teon näiden vastavallankumouksellisten puolueiden kanssa; Kamenev ja Zinovjev julistettiin vallankumouksen rikkureiksi. Marraskuun 17 pnä Kamenev, Zinovjev, Rykov ja Miljutin, ollen eri mieltä puolueen politiikkaan nähden, ilmoittivat eroavansa Keskuskomiteasta. Samana päivänä, marraskuun 17 pnä, Nogin ilmoitti omasta puolestaan ja Kansankomissaarien Neuvostoon kuuluneitten Rykovin, W. Miljutinin, Teodorovitshin, A. Shljapnikovin, D. Rjazanovin, Jurenevin ja Larinin nimessä olevansa eri mieltä puolueen Keskuskomitean politiikasta ja mainittujen henkilöiden eroavan Kansankomissaarien Neuvostosta. Muutaman pelkurin karkaaminen aiheutti riemastuksen Lokakuun vallankumouksen vihollisten taholla. Koko porvaristo ja sen apurit olivat vahingoniloisia, huusivat bolshevismin luhistumisesta, ennustivat bolshevikkipuolueen tuhoa. Mutta muutama karkuri ei horjuttanut puoluetta hetkeksikään. Puolueen Keskuskomitea leimasi heidät halveksuen vallankumouksen rintamakarkureiksi ja porvariston apureiksi ja siirtyi päiväjärjestyksessä oleviin tehtäviin.

«Vasemmisto»-eserrät, tahtoen säilyttää vaikutuksensa bolshevikeille aivan ilmeisesti myötätuntoisiin talonpoikaisjoukkoihin, päättivät olla riitaantumatta bolshevikkien kanssa ja säilyttää toistaiseksi yhteisrintaman heidän kanssaan. Marraskuussa 1917 pidetty talonpoikien Neuvostojen edustajakokous tunnusti kaikki Lokakuun sosialistisen vallankumouksen saavutukset ja Neuvostovallan asetukset. Tehtiin sopimus «vasemmisto»-eserrien kanssa, ja muutamia «vasemmisto»-eserriä otettiin Kansankomissaarien Neuvostoon (Kolegajev, Spiridonova, Proshjan ja Steinberg). Mutta tämä sopimus pysyi voimassa vain Brestin rauhan allekirjoittamiseen ja köyhälistökomiteoiden muodostamiseen saakka, jolloin talonpoikaiston keskuudessa tapahtui syvä jakautuminen ja jolloin «vasemmisto»-eserrät, kuvastaen yhä enemmän kulakkien etupyyteitä, nostivat kapinan bolshevikkeja vastaan ja jolloin Neuvostovalta nujersi heidät.

Vuoden 1917 lokakuusta vuoden 1918 tammi — helmikuuhun mennessä neuvostovallankumous ehti levitä koko maahan. Neuvostojen vallan leviäminen suunnattoman laajan maan alueella kävi niin nopeaa vauhtia, että Lenin nimitti sitä Neuvostovallan «riemumarssiksi».

Lokakuun Suuri sosialistinen vallankumous oli voittanut.

Niistä monista syistä, jotka olivat määräävinä sosialistisen vallankumouksen niin verrattain helppoon voittoon Venäjällä, on erikoisesti huomioitava seuraavat pääsyyt:

1. Lokakuun vallankumouksella oli vastassaan sellainen verrattain heikko, huonosti järjestäytynyt, poliittisesti vähän kokenut vihollinen kuin Venäjän porvaristo. Ollen vielä taloudellisesti heikko ja kokonaan riippuvainen hallituksen tekemistä tilauksista, ei Venäjän porvaristolla ollut tilanteesta selviytyäkseen välttämätöntä poliittista itsenäisyyttä eikä riittävää aloitekykyä. Sillä ei ollut sitä kokemusta suurisuuntaisten poliittisten juonittelujen ja poliittisen petkutuksen alalla kuin esimerkiksi Ranskan porvaristolla eikä sitä laajakantoisten veijarikompromissien koulua kuin esimerkiksi Englannin porvaristolla. Etsittyään vielä eilen sopimusta helmikuun vallankumouksen kukistaman tsaarin kanssa ei se tämän jälkeen valtaan tultuaan voinut keksiä mitään parempaa kuin kaikissa oleellisissa kohdissa jatkaa vihatun tsaarin politiikkaa. Se tahtoi, kuten tsaarikin, «sotaa voitolliseen loppuun saakka», huolimatta siitä, että sota oli tullut maalle ylivoimaiseksi ja näännyttänyt äärimmilleen kansan ja armeijan. Se tahtoi, kuten tsaarikin, itse asiassa tilanherrojen maan omistuksen säilyttämistä siitä huolimatta, että talonpoikaisto oli menehtymässä maattomuuteen ja tilanherrain sortoon. Mitä tulee työväenluokan suhteen harjoitettavaan politiikkaan, niin Venäjän porvaristo meni vihassaan työväenluokkaa kohtaan vielä tsaaria pitemmälle, sillä se ei ainoastaan pyrkinyt säilyttämään ja lujittamaan tehtailijain harjoittamaa sortoa, vaan tekemään sen sietämättömäksi panemalla toimeen joukkotyönsulkuja.

Ei ole ihme, että kansa ei nähnyt oleellista eroa tsaarin politiikan ja porvariston politiikan välillä ja että se kohdisti tsaaria vastaan tuntemansa vihan porvariston Väliaikaiseen hallitukseen.

Niin kauan kuin luokkasovintoa kannattavien eserrien ja menshevikkien puolueilla oli jonkinlainen vaikutus kansaan, saattoi porvaristo käyttää niitä suojanaan ja pysyä vallassa. Mutta sen jälkeen kun menshevikit ja eserrät paljastivat itsensä imperialistisen porvariston kätyreiksi ja siten menettivät vaikutuksensa kansaan, jäivät porvaristo ja sen Väliaikainen hallitus riippumaan ilmaan.

2. Lokakuun vallankumouksen etupäässä kulki sellainen vallankumouksellinen luokka kuin oli Venäjän työväenluokka, taisteluissa karaistunut, lyhyessä ajassa kaksi vallankumousta suo-

rittanut luokka, joka kolmanteen vallankumoukseen mennessä oli vallannut itselleen kansan johtajan arvovallan taistelussa rauhan, maan, vapauden ja sosialismin puolesta. Jos ei olisi ollut sellaista kansan luottamuksen ansainnutta vallankumouksen johtajaa kuin Venäjän työväenluokka, ei olisi myöskään ollut työläisten ja talonpoikain liittoa, ja ilman sellaista liittoa ei Lokakuun vallankumous olisi voinut voittaa.

3. Venäjän työväenluokalla oli vallankumouksessa sellainen vankka liittolainen kuin talonpoikaisköyhälistö, joka muodosti talonpoikaisväestön suunnattoman suuren enemmistön. Kahdeksan vallankumouskuukauden kokemus, jota huoleti voidaan verrata kymmenien «normaalin» kehityksen vuosien kokemukseen, ei ollut mennyt hukkaan talonpoikaiston työtätekeviltä joukoilta. Tänä aikana niillä oli mahdollisuus saada käytännössä kokemusta kaikista Venäjällä olleista puolueista ja vakuuttautua siitä, että eivät kadetit, eivät eserrät eivätkä menshevikitkään rupea vakavasti riitaantumaan tilanherrojen kanssa ja vuodattamaan verta talonpoikien vuoksi, että Venäjällä on vain yksi puolue, joka ei ole sidottu tilanherroihin ja on valmis nujertamaan tilanherrat tyydyttääkseen talonpoikien tarpeet — nimittäin bolshevikkien puolue. Tämä seikka oli proletariaatin ja talonpoikaisköyhälistön liiton todellinen perusta. Työväenluokan ja talonpoikaisköyhälistön liiton olemassaolo oli määräävänä myöskin keskitalonpoikien käyttäytymiselle, jotka horjuivat kauan ja vasta Lokakuun kapinan edellä kääntyivät todenteolla vallankumouksen puolelle, yhtyen talonpoikaisköyhälistöön.

Ei ole tarpeellista todistella, että ilman sellaista liittoa Lokakuun vallankumous ei olisi voinut voittaa.

4. Työväenluokan johdossa oli sellainen poliittisissa taisteluissa koeteltu puolue kuin bolshevikkipuolue. Vain sellainen puolue kuin bolshevikkien puolue, joka on kyllin rohkea viedäkseen kansan ratkaisevaan rynnäkköön sekä kyllin varovainen kiertääkseen kaikki ja kaikenlaiset salakarit päämäärää kohti matkatessaan — vain sellainen puolue voi niin taitavasti yhdistää yhdeksi yhteiseksi vallankumoukselliseksi virraksi sellaiset erilaiset vallankumoukselliset liikkeet kuin ovat yleisdemokraattinen liike rauhan puolesta, talonpoikais-demokraattinen liike tilanherrojen maiden valtaamiseksi, sorrettujen kansojen kansallinen vapausliike kansallisen tasa-arvoisuuden puolesta ja proletariaatin

sosialistinen liike porvariston kukistamiseksi, proletariaatin diktatuurin pystyttämiseksi.

On ilmeistä, että näiden erilaisten vallankumouksellisten virtojen yhdistäminen yhdeksi yhteiseksi valtavaksi vallankumoukselliseksi virraksi ratkaisi kapitalismin kohtalon Venäjällä.

5. Lokakuun vallankumous alkoi sellaisella hetkellä, jolloin imperialistinen sota oli vielä täydessä käynnissä, jolloin porvarilliset päävaltiot olivat jakaantuneina kahteen vihollisleiriin, jolloin ne, ollen sodassa toisiaan vastaan ja heikentäessään toinen toistaan, eivät voineet vakavasti puuttua «venäläisiin asioihin» eivätkä esiintyä aktiivisesti Lokakuun vallankumousta vastaan.

On ilmeistä, että tämä seikka huomattavasti helpotti Lokakuun sosialistisen vallankumouksen voittoa.

7. Bolshevikkipuolueen taistelu Neuvostovallan lujittamiseksi. Brestin rauha. Puolueen VII edustajakokous.

Neuvostovallan lujittamista varten oli tarpeen hävittää, murskata vanha, porvarillinen valtiokoneisto ja luoda sen tilalle uusi, Neuvostovaltion koneisto. Edelleen oli tarpeen hävittää säätyjärjestelmän jätteet ja kansallisen sorron järjestelmä, lakkauttaa kirkon etuoikeudet, lopettaa vastavallankumouksellinen sanomalehdistö ja kaikenlaiset vastavallankumoukselliset järjestöt, julkiset ja salaiset, hajottaa porvarillinen Perustava kokous. Vihdoin maan kansallistuttamisen jälkeen täytyi kansallistuttaa myöskin koko suurteollisuus ja sitten — päästä sotatilanteesta, lopettaa sota, joka kaikkein enimmin häiritsi Neuvostovallan lujittamista.

Kaikki nämä toimenpiteet pantiin täytäntöön muutaman kuukauden kuluessa, vuoden 1917 lopulta vuoden 1918 puoliväliin.

Murrettiin ja lopetettiin entisten ministeriöiden virkamiesten harjoittama sabotaashi, jonka eserrät ja menshevikit olivat järjestäneet. Ministeriöt lakkautettiin ja niiden tilalle luotiin Neuvostojen hallintoelimet ja vastaavat kansankomissariaatit. Perustettiin Korkein Kansantalousneuvosto maan teollisuuden johtamista varten. Järjestettiin Yleisvenäläinen vastavallankumousta ja sabotaashia vastaan taisteleva erikoiskomitea (Tsheka) F. Dzierzhynskin johdolla. Julkaistiin asetus Punaisen armeijan ja laivaston perustamisesta. Hajotettiin Perustava kokous, jonka vaalit olivat pääasiallisesti tapahtuneet jo ennen Lokakuun vallankumousta ja

joka kieltäytyi vahvistamasta Neuvostojen II edustajakokouksen asetuksia rauhasta, maasta ja vallan siirtymisestä Neuvostoille.

Feodalismin, säätyjärjestelmän ja kaikilla yhteiskunnallisen elämän aloilla vallinneen epätasa-arvoisuuden jätteiden lopullisesti poistamiseksi julkaistiin asetukset säätyjen lakkauttamisesta, kansallisten ja uskontunnustuksesta johtuvien rajoitusten poistamisesta, kirkon erottamisesta valtiosta ja koulun erottamisesta kirkosta, naisten tasa-arvoisuudesta, Venäjän kansallisuuksien tasaarvoisuudesta.

«Venäjän kansojen oikeuksien julistuksen» nimellä tunnetussa Neuvostohallituksen erikoisessa päätöksessä säädettiin, että Venäjän kansojen vapaa kehitys ja niiden täysi tasa-arvoisuus on laki.

Porvariston taloudellisen voiman murtamiseksi ja uuden, neuvostokansantalouden järjestämiseksi, ennen kaikkea uuden, neuvostoteollisuuden järjestämiseksi, kansallistutettiin pankit, rautatiet, ulkomaankauppa, kauppalaivasto ja koko suurteollisuus sen kaikilla aloilla: kivihiilituotanto, metallurgia, nafta-, kemiallinen, konerakennus-, kutoma-, sokeriteollisuus j.n.e.

Maamme vapauttamiseksi rahataloudellisesta riippuvaisuudesta ja ulkomaisten kapitalistien riistosta julistettiin mitättömiksi tsaarin ja Väliaikaisen hallituksen ottamat Venäjälle myönnetyt ulkomaiset lainat. Meidän maamme kansat eivät halunneet maksaa ryöstösodan jatkamista varten otettuja velkoja, jotka olivat saattaneet maamme ikeenalaiseen riippuvaisuuteen ulkomaisesta pääomasta.

Kaikki nämä ja samantapaiset toimenpiteet horjuttivat perustuksiaan myöten porvariston, tilanherrojen, taantumuksellisen virkamiehistön ja vastavallankumouksellisten puolueiden voimia ja lujittivat huomattavasti Neuvostovaltaa maan sisällä.

Mutta Neuvostovallan asemaa ei voitu pitää täysin lujittuneena niin kauan kuin Venäjä oli sodassa Saksaa ja Itävaltaa vastaan. Neuvostovallan täydellinen lujittaminen vaati sodan lopettamista. Sen vuoksi puolue aloitti taistelun rauhan puolesta heti Lokakuun vallankumouksen voiton ensi päivistä alkaen.

Neuvostohallitus ehdotti «kaikille sotaakäyville kansoille ja niiden hallituksille aloitettavaksi viipymättä neuvottelut oikeudenmukaisesta demokraattisesta rauhasta». Mutta «liittolaiset» — Englanti ja Ranska — kieltäytyivät hyväksymästä Neuvostohallituksen ehdotusta. Kun Ranska ja Englanti kieltäytyivät neuvotte-

lemasta rauhasta, niin Neuvostohallitus, täyttäen Neuvostojen tahdon, päätti ryhtyä neuvotteluihin Saksan ja Itävallan kanssa.

Neuvottelut alkoivat joulukuun 3 pnä Brest-Litovskissa. Joulukuun 5 pnä allekirjoitettiin sopimus välirauhasta, sotatoimien väliaikaisesta keskeyttämisestä.

Neuvotteluja käytiin kansantalouden ollessa rappiolla, yleisen sotaan väsymisen vallitessa ja sotaväenosastojemme lähtiessä pois rintamalta, rintaman luhistuessa. Neuvottelujen aikana selvisi, että saksalaiset imperialistit pyrkivät anastamaan suunnattoman suuria entisen tsaarin valtakunnan alueita ja tahtoivat muuttaa Puolan, Ukrainan ja Itämerenmaat Saksasta riippuviksi valtioiksi.

Sodan jatkaminen näissä olosuhteissa olisi merkinnyt juuri syntyneen Neuvostovallan olemassaolon asettamista kyseenalaiseksi. Työväenluokalle ja talonpoikaistolle tuli välttämättömäksi suostua raskaisiin rauhanehtoihin, peräytyä silloisen kaikkein vaarallisimman rosvon, Saksan imperialismin edessä saadakseen hengähdysaikaa, lujittaakseen Neuvostovaltaa ja luodakseen uuden armeijan, Punaisen armeijan, joka kykenee puolustamaan maata vihollisten hyökkäyksiltä.

Kaikki vastavallankumoukselliset, alkaen menshevikeistä ja eserristä ja päättyen ihan ilmettyihin valkokaartilaisiin, harjoittivat vimmattua agitatiota rauhan allekirjoittamista vastaan. Heidän linjansa oli selvä: he tahtoivat tehdä rauhanneuvottelut mahdottomiksi, provosoida saksalaiset hyökkäämään ja panna vielä lujittumattoman Neuvostovallan alttiiksi iskuille, saattaa työläisten ja talonpoikien saavutukset uhanalaisiksi.

Heidän liittolaisinaan tässä kurjassa hommassa olivat Trotski ja hänen apurinsa Buharin, joka yhdessä Radekin ja Pjatakovin kanssa johti puolueelle vihamielistä, naamioimistarkoituksessa «vasemmistokommunisteiksi» itseään nimittävää ryhmää. Trotski ja «vasemmistokommunistien» ryhmä kävivät puolueen sisällä kiivasta taistelua Leniniä vastaan vaatien sodan jatkamista. Nämä henkilöt toimivat ilmeisesti Saksan imperialistien ja maan sisällä olleiden vastavallankumouksellisten hyödyksi, sillä he pyrkivät saattamaan nuoren, vielä ilman armeijaa olleen Neuvostotasavallan alttiiksi Saksan imperialismin iskuille.

Se oli eräänlaista vasemmistolaisilla fraaseilla taitavasti naamioitua provokaattoripolitiikkaa.

Helmikuun 10 pnä 1918 keskeytettiin rauhanneuvottelut Brest-Litovskissa. Siitä huolimatta, että Lenin ja Stalin puolueen Keskuskomitean nimessä vaativat rauhan allekirjoittamista, Trotski, joka oli Brestissä Neuvostoliiton valtuuskunnan puheenjohtajana, rikkoi petturimaisesti bolshevikkipuolueen suoranaiset ohjeet. Hän selitti Neuvostovallan kieltäytyvän allekirjoittamasta rauhaa Saksan ehdottamilla ehdoilla ja ilmoitti samalla saksalaisille, että Neuvostotasavalta ei tule käymään sotaa ja jatkaa armeijan demobilisointia.

Tämä oli jo kauheaa. Enempää eivät saksalaiset imperialistit voineet vaatiakaan Neuvostomaan etujen kavaltajalta.

Saksan hallitus keskeytti välirauhan ja kävi hyökkäykseen. Vanhan armeijamme jäännökset eivät kestäneet saksalaisten joukkojen rynnistystä, vaan lähtivät pakoon. Saksalaiset etenivät nopeasti, anastaen valtavan maa-alueen ja uhaten Petrogradia. Saksan imperialismi otti Neuvostomaahan tunkeutuessaan päämääräkseen Neuvostovallan kukistamisen ja kotimaamme muuttamisen omaksi siirtomaakseen. Vanha luhistunut tsaarin armeija ei voinut pitää puoliaan Saksan imperialismin aseellisia sotalaumoja vastaan. Se perääntyi Saksan armeijan iskujen alaisena.

Mutta saksalaisten imperialistien aseellinen interventio aiheutti valtavan vallankumouksellisen nousun maassa. Puolueen ja Neuvostohallituksen taisteluhuutoon: «Sosialistinen isänmaa on vaarassa» vastasi työväenluokka entistä voimaperäisemmällä Punaisen armeijan joukko-osastojen muodostamisella. Uuden armeijan — vallankumouksellisen kansan armeijan — nuoret joukko-osastot torjuivat sankarillisesti hampaisiin saakka aseistetun saksalaisen rosvon rynnistyksen. Narvan ja Pihkovan luona saksalaiset valloittajat kohtasivat päättäväisen vastarinnan. Heidän etenemisensä Petrogradiin pysäytettiin. Saksan imperialismin sotajoukkojen pysäyttämisen päivästä — helmikuun 23 päivästä — tuli nuoren Punaisen armeijan syntymäpäivä.

Jo helmikuun 18 pnä 1918 puolueen Keskuskomitea oli hyväksynyt Leninin ehdotuksen sähkösanoman lähettämisestä Saksan hallitukselle rauhan solmiamisesta viipymättä. Turvatakseen itselleen edullisemmat rauhanehdot saksalaiset jatkoivat hyökkäystään, ja vasta helmikuun 22 pnä Saksan hallitus ilmaisi suostuvansa rauhan allekirjoittamiseen, ja nyt olivat rauhanehdot paljon raskaammat kuin alkuperäiset.

Leninin, Stalinin ja Sverdlovin oli käytävä mitä sitkeintä taistelua Keskuskomiteassa Trotskia, Buharinia ja muita trotskilaisia vastaan saadakseen aikaan päätöksen rauhasta. Lenin sanoi, että Buharin ja Trotski *«auttoivat* teossa Saksan imperialisteja ja *häiritsivät* vallankumouksen kasvua ja kehitystä Saksassa» (*Lenin*, XXII osa, sivu 307).

Helmikuun 23 pnä Keskuskomitea päätti hyväksyä saksalaisen sotilaspäällystön ehdot ja allekirjoittaa rauhansopimuksen. Trotskin ja Buharinin petos tuli Neuvostotasavallalle kalliiksi. Latvia, Eesti, puhumattakaan Puolasta, joutuivat Saksalle. Ukraina irroitettiin Neuvostotasavallasta ja muutettiin saksalaiseksi vasallivaltioksi. Neuvostotasavalta sitoutui maksamaan saksalaisille sotakorvausta.

Sillä välin «vasemmistokommunistit», jatkaessaan taistelua Leniniä vastaan, vaipuivat yhä syvemmälle petturuuden suohon.

Puolueen Moskovan alueen byroo, jonka «vasemmistokommunistit» (Buharin, Osinski, Jakovleva, Stukov, Mantsev) olivat tilapäisesti kaapanneet, hyväksyi hajoitukseen tähtäävän päätöslauselman, joka sisälsi epäluottamuslauseen Keskuskomitealle ja julisti, että sen mielestä on «tuskin vältettävissä puolueen hajoaminen lähitulevaisuudessa». Tässä päätöslauselmassaan menivät he niin pitkälle, että hyväksyivät neuvostovastaisen päätöksen. «Kansainvälisen vallankumouksen etujen nimessä», kirjoittivat «vasemmistokommunistit» tässä päätöksessä, «me pidämme tarkoituksenmukaisena mennä nyt pelkästään muodolliseksi käyvän Neuvostovallan menettämisen mahdollisuuteen saakka».

Lenin sanoi tätä päätöstä «kummalliseksi ja kauheaksi».

Siihen aikaan puolue ei vielä ollut selvillä Trotskin ja «vasemmistokommunistien» sellaisen puoluevastaisen menettelyn todellisesta syystä. Mutta, kuten neuvostovastaisen «oikeistolais-trotskilaisen blokin» oikeusjutussa (vuoden 1938 alussa) äskettäin todettiin, Buharin ja hänen johtamansa «vasemmistokommunistien» ryhmä yhdessä Trotskin ja «vasemmisto»-eserrien kanssa olivat jo silloin salaliitossa Neuvostohallitusta vastaan. Buharin, Trotski ja heidän salaliittokumppaninsa, kuten on käynyt selville, asettivat päämääräkseen Brestin rauhansopimuksen ehkäisemisen, V. I. Leninin, J. V. Stalinin, J. M. Sverdlovin vangitsemisen ja murhaamisen sekä uuden hallituksen muodostamisen buharinilaisista, trotskilaisista ja «vasemmisto»-eserristä.

Järjestäessään salaista vastavallankumouksellista salaliittoa «vasemmistokommunistien» ryhmä pani samalla toimeen Trotskin avulla avoimen hyökkäyksen bolshevikkipuoluetta vastaan pyrkien hajoittamaan puolueen ja saattamaan epäjärjestykseen puolueen rivit. Mutta puolue liittyi tällä vaikealla hetkellä Leninin, Stalinin ja Sverdlovin ympärille sekä kannatti Keskuskomiteaa rauhankysymyksessä samoin kuin muissakin kysymyksissä.

«Vasemmistokommunistien» ryhmä oli eristetty ja lyöty hajalle.

Rauhankysymyksen lopullista ratkaisua varten kutsuttiin koolle puolueen VII edustajakokous.

Puolueen VII edustajakokous avattiin maaliskuun 6 pnä 1918. Se oli ensimmäinen edustajakokous puolueemme vallanoton jälkeen. Edustajakokouksessa oli 46 päätösvaltaista ja 58 neuvottelevaa edustajaa. Edustajakokouksessa oli edustettuina 145 tuhatta puolueen jäsentä. Itse asiassa puolueessa oli tähän aikaan vähintään 270 tuhatta jäsentä. Tämän eroavaisuuden selittää se, että edustajakokouksen kiireellisyyden vuoksi melkoinen osa järjestöjä ei ehtinyt lähettää edustajiaan, ja saksalaisten väliaikaisesti miehittämillä alueilla olevilla järjestöillä ei ollut tilaisuutta edustajien lähettämiseen.

Tehdessään selostuksen Brestin rauhasta Lenin sanoi tässä kokouksessa, että «...se vaikea kriisi, jota meidän puolueemme saa kokea vasemmistolaisen opposition muodostumisen johdosta siinä, on kaikkein suurimpia Venäjän vallankumouksen kokemista kriiseistä» (sama, sivu 321).

30 äänellä 12 vastaan 4:n pidättäytyessä äänestyksestä hyväksyttiin Leninin päätöslauselma Brestin rauhaa koskevasta kysymyksestä.

Lenin kirjoitti päätöslauselman hyväksymisen jälkeisenä päivänä kirjoituksessa «Onneton rauha»:

> «Sietämättömän raskaat ovat rauhan ehdot. Mutta historia ottaa kuitenkin omansa... On käytävä järjestämään, järjestämään ja järjestämään. Tulevaisuus on meidän puolellamme, kaikista koettelemuksista huolimatta» (sama, sivu 288).

Edustajakokouksen päätöslauselmassa todettiin, että imperialististen valtioiden sotilaalliset esiintymiset Neuvostotasavaltaa vastaan ovat vastaisuudessakin kiertämättömiä ja että sen vuoksi edustajakokous pitää puolueen perustehtävänä mitä tarmokkaim-

piin ja päättäväisimpiin toimenpiteisiin ryhtymistä itsekurin sekä työläisten ja talonpoikien kurin kohottamiseksi, joukkojen valmistamiseksi uhrautuvaiseen sosialistisen isänmaan puolustukseen, Punaisen armeijan järjestämiseksi, väestön yleisen sotilasopetuksen toimeenpanemiseksi.

Vahvistettuaan oikeaksi Leninin linjan Brestin rauhaa koskevassa kysymyksessä edustajakokous tuomitsi Trotskin ja Buharinin kannan, lausuen halveksumisensa tappion kärsineiden «vasemmistokommunistien» yrityksen johdosta jatkaa vielä edustajakokouksessakin hajoitustyötään.

Brestin rauhan solmiaminen antoi puolueelle mahdollisuuden voittaa aikaa Neuvostovallan lujittamiseksi, maan talouden järjestykseen saattamiseksi.

Rauhan solmiaminen antoi mahdollisuuden imperialistien leirissä tapahtuvien yhteentörmäysten (jatkuva sota Itävallan — Saksan ja Ententen välillä) hyväksikäyttämiseen, vastustajan voimien hajoittamiseen, neuvostotalouden järjestämiseen, Punaisen armeijan luomiseen.

Rauhan solmiaminen antoi proletariaatille mahdollisuuden pysyttää mukanaan talonpoikaisto ja koota voimia valkokaartilaisten kenraalien nujertamiseksi kansalaissodan kaudella.

Lokakuun vallankumouksen kaudella Lenin opetti bolshevikkipuolueelle, kuinka on pelottomasti ja päättävästi hyökättävä, kun tätä varten ovat olemassa välttämättömät ehdot. Brestin rauhan kaudella Lenin opetti puolueelle, kuinka silloin, kun vihollisella on tiettävästi ylivoima meihin nähden, on peräännyttävä järjestyksessä, siinä mielessä, että mitä suurimmalla tarmolla valmistetaan uutta hyökkäystä vihollisia vastaan.

Historia osoitti Leninin linjan täysin oikeaksi.

VII edustajakokouksessa tehtiin päätös puolueen nimen muuttamisesta ja myöskin puolueen ohjelman muuttamisesta. Puoluetta ruvettiin nimittämään Venäjän Kommunistiseksi puolueeksi (bolshevikit). Lenin ehdotti puolueemme nimittämistä kommunistiseksi, sillä tämä nimi vastasi tarkasti puolueen itselleen asettamaa päämäärää, nimittäin kommunismin toteuttamista.

Puolueen uuden ohjelman laatimista varten valittiin erikoinen valiokunta, johon kuuluivat Lenin, Stalin ja muut, ja ohjelman pohjaksi hyväksyttiin Leninin laatima luonnos.

Näin VII edustajakokous teki suunnattoman suuren historiallisen työn: se löi hajalle puolueen sisälle piilottautuneet viholliset.

«vasemmistokommunistit» ja trotskilaiset, se sai aikaan ulospääsyn imperialistisesta sodasta, se sai aikaan rauhan, hengähdysajan, se antoi puolueen voittaa aikaa Punaisen armeijan järjestämiseen ja velvoitti puolueen saattamaan sosialistisen järjestyksen kansantalouteen.

8. Leninin suunnitelma sosialistiseen rakennustyöhön ryhtymiseksi. Köyhälistökomiteat ja kulakkien taltuttaminen. «Vasemmisto»-eserrien kapina ja sen kukistaminen. Neuvostojen V edustajakokous ja Venäjän Sosialistisen Federatiivisen Neuvostotasavallan Perustuslain hyväksyminen.

Solmittuaan rauhan ja saatuaan hengähdysaikaa Neuvostovalta ryhtyi sosialistisen rakennustyön kehittämiseen. Vuoden 1917 marraskuun ja vuoden 1918 helmikuun välistä aikaa Lenin nimitti «pääomanvastaisen punakaartilaisrynnäkön» kaudeksi. Neuvostovallan onnistui vuoden 1918 ensi puoliskolla murtaa porvariston taloudellinen valta, keskittää käsiinsä kansantalouden hallitsevat asemat (tehtaat, pankit, rautatiet, ulkomaankauppa, kauppalaivasto), murskata valtiovallan porvarillinen koneisto ja tukahduttaa voitokkaasti vastavallankumouksen ensimmäiset yritykset Neuvostovallan kukistamiseksi.

Mutta kaikki tämä ei vielä läheskään riittänyt. Jotta voitiin kulkea eteenpäin, piti siirtyä vanhan murskaamisesta uuden rakentamiseen. Tämän vuoksi keväällä vuonna 1918 alkoi siirtyminen sosialistisen rakennustyön uuteen vaiheeseen — siirtyminen «pakkoluovuttajain pakkoluovuttamisesta» saavutettujen voittojen organisatooriseen lujittamiseen, neuvostokansantalouden rakentamiseen. Lenin piti välttämättömänä, että hengähdysaika käytettäisiin mahdollisimman tarkkaan sosialistisen talouden perustan laskemiseen ryhtymistä varten. Bolshevikkien täytyi oppia järjestämään ja johtamaan tuotantoa uudella tavalla. Lenin kirjoitti, että bolshevikkien puolue oli saanut Venäjän vakuuttuneeksi, bolshevikkien puolue oli ottanut Venäjän pois rikkailta ja antanut sen kansalle, nyt, sanoi Lenin, bolshevikkien puolueen täytyy oppia hallitsemaan Venäjää.

Tärkeimpinä tehtävinä tässä vaiheessa Lenin piti kansantalouden kaikkien tuotteiden luettelointia ja kaikkien valmistettavien tuotteiden kuluttamisen kontrollia. Maan taloudessa olivat pikkuporvarilliset ainekset enemmistönä. Miljoonat pikkuisännät kau-

pungissa ja maaseudulla tarjosivat maaperän kapitalismin kasvulle. Nämä pikkuisännät eivät tunnustaneet työkuria eivätkä yleisvaltakunnallista kuria, he eivät suostuneet tuotteiden luettelointiin eivätkä kontrolliin. Pikkuporvarillinen into keinotteluun ja kaupusteluun sekä pikkuisäntien ja kauppiaiden yritykset rikastua kansan hädän kustannuksella olivat erittäin vaarallisia tänä vaikeana hetkenä.

Puolue lähti tarmokkaaseen taisteluun leväperäisyyttä vastaan tuotannossa, työkurin puutetta vastaan teollisuudessa. Joukot omaksuivat vain hitaasti uusia työtottumuksia. Tämän vuoksi taistelu työkurin puolesta tuli tänä aikana keskeiseksi tehtäväksi.

Lenin osoitti, että on välttämätöntä kehittää tuotannossa sosialistista kilpailua, panna voimaan kappalepalkka, taistella tasapalkkaisuutta vastaan, sovelluttaa kasvattavien, vakuuttavien toimenpiteiden ohella myöskin pakottamisen menetelmiä niiden suhteen, jotka tahtovat anastaa valtiolta mahdollisimman paljon, laiskottelevat ja harjoittavat keinottelua. Hän oli sitä mieltä, että uuden kurin — työkurin, toverikurin, neuvostokurin — muokkaavat miljoonat työtätekevät jokapäiväisessä käytännöllisessä työssään. Hän osoitti, että «tämä työ vaatii kokonaisen historiallisen aikakauden» (*Lenin*, XXIII osa, sivu 44).

Kaikkia näitä sosialistisen rakennustyön kysymyksiä, uusien, sosialististen tuotantosuhteiden luomisen kysymyksiä Lenin valaisi kuuluisassa teoksessaan «Neuvostovallan lähimmät tehtävät».

«Vasemmistokommunistit», esiintyen yhdessä eserrien ja menshevikkien kanssa, alkoivat taistelun Leniniä vastaan näistä kysymyksistä. Buharin, Osinski ja muut esiintyivät kurin luomista vastaan, yksilöjohtoa vastaan tuotantolaitoksissa, spesialistien käyttämistä vastaan teollisuudessa ja kannattavaisuusperiaatteen voimaansaattamista vastaan. He panettelivat Leniniä väittäen, että sellainen politiikka merkitsee porvarillisiin oloihin palaamista. Samanaikaisesti «vasemmistokommunistit» saarnasivat trotskilaisia käsityksiä, että sosialistinen rakennustyö ja sosialismin voitto Venäjällä ovat mahdottomia.

«Vasemmistolaisilla» fraaseilla «vasemmistokommunistit» puolustelivat kulakkia, laiskuria, keinottelijaa, jotka vastustivat kuria ja suhtautuivat vihamielisesti valtion harjoittamaan taloudellisen elämän säännöstelyyn, tuotteiden luettelointiin ja kontrolliin.

Ratkaistuaan uuden, neuvostoteollisuuden järjestämisen kysymykset puolue siirtyi maaseudun kysymyksiin. Maaseudulla oli

tähän aikaan käynnissä maalaisköyhälistön taistelu kulakkeja vastaan. Kulakit voimistuivat ja anastivat tilanherroilta poisotettuja maita. Köyhälistö tarvitsi apua. Taistellen proletaarista valtiota vastaan kulakit kieltäytyivät myymästä valtiolle viljaa kiinteisiin hintoihin. He tahtoivat nälän avulla pakottaa Neuvostovaltion luopumaan sosialististen toimenpiteiden toteuttamisesta. Puolue asetti tehtäväksi vastavallankumouksellisten kulakkien nujertamisen. Maalaisköyhälistön järjestämistä varten ja menestyksellistä taistelua varten viljaylijäämiä omistavia kulakkeja vastaan järjestettiin työläisten kamppailuretki maaseudulle.

> «Työläistoverit!» kirjoitti Lenin. «Muistakaa, että vallankumouksen tila on kriitillinen. Muistakaa, että vallankumouksen voitte pelastaa *ainoastaan te* — eikä kukaan muu. Kymmeniä tuhansia valikoituja, edistyneitä, sosialismille antaumuksellisia työläisiä, jotka eivät alennu lahjustenottoon ja väärinkäytöksiin, jotka kykenevät luomaan rautaisen voiman kulakkeja, keinottelijoita, sotarosvoja, lahjustenottajia, epäjärjestyksen synnyttäjiä vastaan — juuri tätä tarvitaan» (*Lenin*, XXIII osa, sivu 25).

«Taistelu leivästä on taistelua sosialismin puolesta», sanoi Lenin, ja tällä tunnuksella järjestettiin työläisten lähettämistä maaseudulle. Julkaistiin useita asetuksia, jotka säätivät elintarvikediktatuurin ja antoivat elintarvikeasiain kansankomissariaattien elimille erikoisvaltuudet viljanottoa varten kiinteisiin hintoihin.

Kesäkuun 11 pnä 1918 säädetyllä asetuksella luotiin *köyhälistökomiteat* (kombedy). Köyhälistökomiteat suorittivat suurta osaa taistelussa kulakkeja vastaan, pakkoluovutettujen maiden uudelleen jakamisessa ja talouskaluston jakelussa, elintarvikkeiden ylijäämien hankinnassa kulakeilta, työläiskeskuksien ja Punaisen armeijan elintarvikkeilla huoltamisessa. 50 miljoonaa hehtaaria kulakkien maata siirtyi maalaisköyhälistön ja keskitalonpoikien käsiin. Kulakeilta pakkoluovutettiin melkoinen osa tuotantovälineitä maalaisköyhälistön hyväksi.

Köyhälistökomiteain järjestäminen oli uusi vaihe sosialistisen vallankumouksen laajenemisessa maaseudulla. Köyhälistökomiteat olivat proletariaatin diktatuurin tukikohtia maaseudulla. Köyhälistökomiteain välityksellä tapahtui suureksi osaksi Punaisen armeijan kaaderien muodostaminen talonpoikaisväestöstä.

Proletaarien kamppailuretki maaseudulle ja köyhälistökomiteain järjestäminen lujittivat Neuvostovaltaa maaseudulla ja niillä oli suunnattoman suuri poliittinen merkitys keskitalonpojan voittamisessa Neuvostovallan puolelle.

Vuoden 1918 loppuun mennessä, jolloin köyhälistökomiteat olivat täyttäneet tehtävänsä, ne lopettivat toimintansa, sulautuen yhteen maaseudun Neuvostojen kanssa.

Heinäkuun 4 pnä 1918 avattiin Neuvostojen V edustajakokous. «Vasemmisto»-eserrät alkoivat edustajakokouksessa kiivaan taistelun Leniniä vastaan, kulakkien puolustukseksi. He vaativat taistelun keskeyttämistä kulakkeja vastaan ja luopumista työläisten elintarvikehankintajoukkojen lähettämisestä maalle. Kun «vasemmisto»-eserrät vakuuttautuivat siitä, että heidän linjansa kohtaa lujan vastarinnan edustajakokouksen enemmistön taholta, niin järjestivät he kapinan Moskovassa, ottivat valtaansa Trjohsvjatitelski-kadun ja alkoivat pommittaa sieltä Kremliä tykistöllä. Mutta muutaman tunnin kuluessa bolshevikit kukistivat tämän «vasemmisto»-eserrien seikkailun. Useissa paikoin maata «vasemmisto»-eserrien paikalliset järjestöt yrittivät myöskin nousta kapinaan, mutta tästä seikkailusta tehtiin kaikkialla nopeasti loppu.

Kuten nyttemmin «oikeistolais-trotskilaisen blokin» oikeusjutussa on käynyt selville, «vasemmisto»-eserrien kapina aloitettiin Buharinin ja Trotskin tieten ja suostumuksella, ja oli se osana buharinilaisten, trotskilaisten ja «vasemmisto»-eserrien yhteisestä vastavallankumouksellisen salaliiton suunnitelmasta Neuvostovaltaa vastaan.

Samaan aikaan «vasemmisto»-eserrä Blumkin, josta myöhemmin tuli Trotskin kätyri, tunkeutui Saksan lähetystöön ja tappoi Mirbachin, Saksan lähettilään Moskovassa, sodan provosoimiseksi Saksan kanssa. Mutta Neuvostohallituksen onnistui ehkäistä sota ja tehdä tyhjäksi vastavallankumouksellinen provokatio.

Neuvostojen V edustajakokouksessa hyväksyttiin Venäjän Sosialistisen Federatiivisen Neuvostotasavallan Perustuslaki — ensimmäinen neuvostoperustuslaki.

LYHYT YHTEENVETO

Kahdeksan kuukauden kestäessä, helmikuusta lokakuuhun 1917 bolshevikkipuolue täyttää mitä vaikeimman tehtävän: se valloittaa enemmistön työväenluokan keskuudessa, Neuvostoissa,

se vetää sosialistisen vallankumouksen puolelle miljoonia talonpoikia. Se vapauttaa nämä joukot pikkuporvarillisten puolueiden (eserrien, menshevikkien, anarkistien) vaikutuksen alta, se paljastaa askel askeleelta näiden puolueiden politiikan, joka suuntautui työtätekevien etuja vastaan. Bolshevikkien puolue suorittaa tavattoman laajaa poliittista työtä rintamalla ja selustassa, valmistaen joukkoja Lokakuun sosialistiseen vallankumoukseen.

Ratkaisevat tapaukset puolueen tämän kauden historiassa ovat: Leninin paluu maanpakolaisuudesta, Leninin Huhtikuun teesit, Huhtikuun puoluekonferenssi ja puolueen VI edustajakokous. Puolueen päätöksistä työväenluokka ammentaa voimaa ja voitonvarmuutta, löytää vastauksen vallankumouksen tärkeimpiin kysymyksiin. Huhtikuun konferenssi suuntaa puolueen taisteluun porvarillis-demokraattisesta vallankumouksesta sosialistiseen vallankumoukseen siirtymiseksi. VI edustajakokous antaa puolueelle suunnan aseelliseen kapinaan porvaristoa ja sen Väliaikaista hallitusta vastaan.

Eserrien ja menshevikkien luokkasovintopuolueet, anarkistit ynnä muut ei-kommunistiset puolueet tulevat kehityksensä päähän: kaikki ne muuttuvat porvarillisiksi puolueiksi jo Lokakuun vallankumouksen edellä, puolustaen kapitalistisen järjestelmän koskemattomuutta ja säilyttämistä. Bolshevikkien puolue yksinään johtaa joukkojen taistelua porvariston kukistamiseksi ja Neuvostojen vallan pystyttämiseksi.

Samanaikaisesti bolshevikit torjuivat puolueen sisällä olevien antautujien — Zinovjevin, Kamenevin, Rykovin, Buharinin, Trotskin ja Pjatakovin yritykset puolueen suistamiseksi sosialistisen vallankumouksen raiteilta.

Bolshevikkipuolueen johtama työväenluokka, liitossa talonpoikaisköyhälistön kanssa, sotilaiden ja matruusien kannattamana, kukistaa porvariston vallan, pystyttää Neuvostojen vallan, perustaa uuden valtiotyypin — sosialistisen Neuvostovaltion, lakkauttaa tilanherrain maanomistuksen, antaa maan talonpoikaiston käyttöön, kansallistuttaa kaiken maan, pakkoluovuttaa kapitalistien omaisuuden, saa aikaan ulospääsyn sodasta, rauhan, saa välttämättömän hengähdysajan ja luo siten sosialistisen rakennustyön alkamisen ehdot.

Lokakuun sosialistinen vallankumous murskasi kapitalismin, otti porvaristolta pois tuotantovälineet ja muutti tehtaat, maan, rautatiet ja pankit koko kansan omaisuudeksi, yhteisomaisuudeksi.

Se pystytti proletariaatin diktatuurin ja antoi suunnattoman laajan valtakunnan johdon työväenluokan käsiin, tehden siitä siten hallitsevan luokan.

Siten Lokakuun sosialistinen vallankumous aloitti ihmiskunnan historiassa uuden aikakauden — proletaaristen vallankumousten aikakauden.

VIII LUKU

BOLSHEVIKKIEN PUOLUE ULKOMAISEN SOTILAALLISEN INTERVENTION JA KANSALAISSODAN KAUDELLA

(1918—1920)

1. Ulkomaisen sotilaallisen intervention alku. Kansalaissodan ensimmäinen kausi.

Brestin rauhan solmiaminen ja Neuvostoliiton lujittuminen sen monien vallankumouksellis-taloudellisten toimenpiteiden tuloksena hetkellä, jolloin Lännessä sota oli vielä täydessä käynnissä, herätti mitä suurinta levottomuutta Lännen imperialistien keskuudessa, erikoisesti Ententen imperialistien keskuudessa.

Ententen imperialistit pelkäsivät, että rauhan solmiaminen Saksan ja Venäjän välillä voi helpottaa Saksan sotilaallista asemaa ja vaikeuttaa vastaavasti Ententen sotajoukkojen asemaa rintamalla. He pelkäsivät edelleen, että rauhan solmiaminen Venäjän ja Saksan välillä voi voimistuttaa rauhankaipuuta kaikissa maissa, kaikilla rintamilla ja siten vahingoittaa sodan asiaa, imperialistien asiaa. Vihdoin he pelkäsivät, että Neuvostovallan olemassaolo valtavan suurella maa-alueella ja tässä maassa porvariston vallan kukistamista seuranneet Neuvostovallan menestykset voivat olla tarttuvana esimerkkinä Lännen työläisille ja sotilaille, jotka oli vallannut syvä tyytymättömyys pitkittyvää sotaa kohtaan ja jotka saattoivat — venäläisten esimerkin mukaisesti — kääntää pistimet herrojaan ja sortajiaan vastaan. Tämän vuoksi Ententen hallitukset päättivät aloittaa sotilaallisen intervention (puuttumisen) Venäjää vastaan kukistaakseen Neuvostovallan ja pystyttääkseen porvariston vallan, joka palauttaisi maahan porvarillisen järjestelmän, kumoaisi saksalaisten kanssa tehdyn rauhansopimuksen ja muodostaisi uudelleen sotarintaman Saksaa ja Itävaltaa vastaan.

Ententen imperialistit ryhtyivät sitäkin mieluummin tähän likaiseen työhön, kun he olivat vakuuttuneita Neuvostovallan heikkoudesta eivätkä epäilleet, etteikö se kukistu pian, jos sen viholliset tekevät määrättyjä voimanponnistuksia.

Vielä enemmän levottomuutta Neuvostovallan menestyminen ja lujittuminen aiheutti kukistettujen luokkien — tilanherrojen ja kapitalistien — riveissä, nujerrettujen puolueiden — kadettien. menshevikkien, eserrien, anarkistien, kaikenlaisten porvarillisten natsionalistien — riveissä, valkokaartilaiskenraalien, kasakka-upseerien j.m.s. riveissä.

Kaikki nämä vihamieliset ainekset kirkuivat Lokakuun vallankumouksen voiton ensi päivistä alkaen kaikilta katoilta, ettei Neuvostovallalla ole maaperää Venäjällä, että se on tuomittu häviöön, että se tuhoutuu pakosta viikon tahi parin kuluttua, kuukauden kuluttua tahi enintään kahden kolmen kuukauden kuluttua. Mutta koska Neuvostovalta jatkoi olemistaan ja lujittumistaan sen vihollisten manauksista huolimatta, niin Venäjän sisällä oli Neuvostovallan vihollisten pakko tunnustaa, että Neuvostovalta on paljon voimakkaampi kuin he olivat aikaisemmin luulleet, että Neuvostovallan kukistamiseksi ovat välttämättömiä vastavallankumouksen kaikkien voimien suuret ponnistukset ja ankara taistelu. Sen vuoksi he päättivät suorittaa laajaa vastavallankumouksellista kapinatoimintaa vastavallankumouksen voimien kokoamiseksi, sotilaallisten kaaderien keräämiseksi ja kapinoiden järjestämiseksi ennen kaikkea kasakka- ja kulakkialueilla.

Siten jo vuoden 1918 ensi puoliskolla muodostui kaksi määrättyä voimaa, jotka olivat valmiita lähtemään kukistamaan Neuvostovaltaa: Ententen ulkomaiset imperialistit ja vastavallankumous Venäjän sisäpuolella.

Ei kummallakaan näistä voimista ollut riittävästi edellytyksiä lähteäkseen itsenäisesti kukistamaan Neuvostovaltaa. Venäjän vastavallankumouksella oli jonkun verran sotilaallisia kaadereita sekä jokin määrä miehistöäkin — pääasiallisesti kasakkain huippukerrosta ja kulakkeja — kapinan nostamiseksi Neuvostovaltaa vastaan. Mutta sillä ei ollut rahaa eikä aseistusta. Ulkomaisilla imperialisteilla taas oli rahaa ja aseistusta, mutta he eivät voineet «myöntää» interventioon riittävää määrää sotavoimia, ei ainoastaan siksi, että näitä voimia tarvittiin sotaan Saksaa ja Itävaltaa vastaan, vaan myös siksi, että ne saattoivat osoittautua riittämättömän luotettaviksi taistelussa Neuvostovaltaa vastaan.

Neuvostovallanvastaisen taistelun ehdot pakoittivat molemmat neuvostovastaiset voimat, ulkomaisen ja sisäisen, yhdistymään. Ja tämä yhdistyminen tapahtui vuoden 1918 ensi puoliskolla.

Siten muodostui ulkomainen, Venäjän sisäpuolella olevien Neuvostovallan vihollisten vastavallankumouksellisilla kapinoilla tukema sotilaallinen interventio Neuvostovaltaa vastaan.

Siten päättyi hengähdysaika ja Venäjällä alkoi kansalaissota, s.o. Venäjän kansojen työläisten ja talonpoikien sota Neuvostovallan ulkomaisia ja sisäisiä vihollisia vastaan.

Englannin, Ranskan, Japanin ja Amerikan imperialistit aloittivat sotilaallisen intervention ilman sodanjulistusta, vaikka interventio oli sotaa Venäjää vastaan, vieläpä pahimmanlaatuista sotaa. Salaa, varkaiden tavoin lähestyivät nämä «sivistyneet» rosvot ja laskivat sotajoukkojaan Venäjän alueelle.

Englantilaiset ja ranskalaiset laskivat sotajoukkojaan pohjois-Venäjälle, miehittivät Arkangelin ja Muurmannin, auttoivat siellä valkokaartilaiskapinaa, kukistivat Neuvostojen vallan ja muodostivat «Pohjois-Venäjän hallituksen».

Japanilaiset laskivat sotajoukkoja maihin Vladivostokissa, valloittivat Tyynenmeren rannikon alueen, hajoittivat Neuvostot ja tukivat valkokaartilaisia kapinallisia, jotka sitten palauttivat porvarillisen järjestelmän.

Pohjois-Kaukaasiassa kenraalit Kornilov, Aleksejev ja Denikin järjestivät englantilaisten ja ranskalaisten kannattamina valkokaartilaisen «vapaaehtoisen armeijan», nostattivat kasakkain huippukerrosten kapinan ja alottivat sotaretken Neuvostoja vastaan.

Kenraalit Krasnov ja Mamontov nostattivat Donilla saksalaisten imperialistien salaisella avulla (saksalaiset eivät rohjenneet auttaa heitä julkisesti ottaen huomioon Venäjän kanssa tehdyn rauhansopimuksen) Donin kasakoiden kapinan, miehittivät Donin alueen ja alottivat sotaretken Neuvostoja vastaan.

Keski-Volgalla ja Siperiassa järjestettiin englantilais-ranskalaisten juonittelujen avulla tshekkoslovakialaisen armeijakunnan kapina. Neuvostohallitus oli sallinut tämän armeijakunnan, joka oli kokoonpantu sotavangeista, matkustaa kotimaahansa Siperian ja Kauko-Idän kautta. Mutta sen ollessa matkalla eserrät sekä englantilaiset ja ranskalaiset käyttivät sitä hyväkseen neuvostovallanvastaiseen kapinaan. Armeijakunnan kapina oli merkkinä kulakkien kapinaan Volgan varrella ja Siperiassa sekä eserräläis-

mielisten työläisten kapinaan Votkinskin ja Izhevskin tehtailla. Volgan varrella muodostettiin Samaran valkokaartilais-eserräläinen hallitus, Omskissa Siperian valkokaartilaishallitus.

Saksa ei osallistunut eikä voinut osallistua tähän englantilais-ranskalais-japanilais-amerikkalaisen liittoutuman interventioon jo senkään vuoksi, että se oli sodassa tätä liittoutumaa vastaan. Mutta huolimatta tästä seikasta ja rauhansopimuksesta Venäjän ja Saksan välillä ei kukaan bolshevikeista epäillyt sitä, etteikö keisari Wilhelmin saksalainen hallitus ole yhtä kiivas Neuvostomaan vihollinen kuin englantilais-ranskalais-japanilais-amerikkalaisetkin intervention järjestäjät. Ja todellakin, saksalaiset imperialistit tekivät kaiken mahdollisen ja mahdottoman eristääkseen, heikentääkseen ja tuhotakseen Neuvostomaan. He irroittivat Ukrainan Neuvosto-Venäjästä, tosin Ukrainan Radan kanssa tekemänsä «sopimuksen» mukaisesti, veivät valkokaartilaisen Ukrainan Radan pyynnöstä sotajoukkonsa Ukrainaan ja alkoivat ryöstää ja sortaa epäinhimillisesti Ukrainan kansaa kieltäen sitä pitämästä minkäänlaista yhteyttä Neuvosto-Venäjään. He irroittivat Neuvosto-Venäjästä Taka-Kaukaasian, veivät sinne gruusialaisten ja azerbaidzhanilaisten natsionalistien pyynnöstä saksalaisia ja turkkilaisia sotajoukkoja ja alkoivat isännöidä Tiflisissä ja Bakussa. Donilla he auttoivat kaikin tavoin, tosin salavihkaa, aseilla ja muonavaroilla kapinakenraali Krasnovia Neuvostovaltaa vastaan.

Siten Neuvosto-Venäjä joutui eristetyksi tärkeimmistä elintarvike-, raaka-aine- ja polttoainealueistaan.

Elämä oli Neuvosto-Venäjällä tähän aikaan raskasta. Puuttui leipää. Puuttui lihaa. Nälkä kalvoi työläisiä. Moskovan ja Petrogradin työläisille jaettiin kahdeksannes naulaa leipää kahta päivää kohden. Oli päiviä, jolloin leipää ei jaettu lainkaan. Tehtaat seisoivat kokonaan tahi miltei kokonaan; puuttui raaka-aineita ja polttoaineita. Mutta työväenluokka ei masentunut. Ei masentunut bolshevikkien puolue. Tämän aikakauden uskomattomat vaikeudet ja epätoivoinen taistelu niitä vastaan osoittivat, millainen ehtymätön voima piilee työväenluokassa ja miten suuri, mittaamaton on bolshevikkipuolueen arvovallan voima.

Puolue julisti maan sotaleiriksi ja järjesti sen taloudellisen, kulttuuri- ja poliittisen elämän uudelleen sotilaalliseen tapaan. Neuvostohallitus julisti: «Sosialistinen isänmaa on vaarassa!» ja kutsui kansaa vastarintaan. Lenin esitti tunnuksen: «Kaikki rin-

taman hyväksi», ja sadattuhannet työläiset ja talonpojat menivät vapaaehtoisina Punaiseen armeijaan, rintamalle. Noin puolet puolueen ja Kommunistisen nuorisoliiton jäsenistä meni rintamalle. Puolue nosti kansan *isänmaalliseen sotaan*, ulkomaisen intervention sotajoukkojen maahan tunkeutumista vastaan, vallankumouksen kukistamien riistäjäluokkien kapinoita vastaan. Leninin järjestämä Työläis- ja talonpoikaispuolustuksen Neuvosto johti rintaman varustamista miehistöllä, muonavaroilla, vaatetuksella ja aseistuksella. Siirtyminen vapaaehtoisuusperiaatteesta pakolliseen asevelvollisuuteen toi Punaiseen armeijaan satojatuhansia uutta täydennysjoukkoa, ja Punaisesta armeijasta tuli lyhyessä ajassa miljoona-armeija.

Huolimatta maan vaikeasta asemasta ja vielä lujittumattoman Punaisen armeijan nuoruudesta olivat ne puolustustoimenpiteet, joihin oli ryhdytty, tuottaneet jo ensimmäiset tulokset. Kenraali Krasnov oli tungettu pois Tsaritsynista, jonka valtaamista hän oli pitänyt taattuna, ja työnnetty Donin taakse. Kenraali Denikinin sotatoimet oli eristetty pienelle alalle Pohjois-Kaukaasiassa, ja kenraali Kornilov oli saanut surmansa taistelussa Punaista armeijaa vastaan. Tshekkoslovakit ja eserräläis-valkokaartilaisjoukot oli karkoitettu Kasanista, Simbirskistä, Samarasta ja tungettu Uralille. Englannin Moskovan-lähetystön päämiehen Lockhartin järjestämä valkokaartilaisen Savinkovin kapina Jaroslavlissa oli kukistettu ja Lockhart vangittu. Eserriin, jotka olivat murhanneet toverit Uritskin ja Volodarskin ja tehneet Leniniä vastaan katalan murhayrityksen, sovellettiin punaista terroria heidän bolshevikkeihin kohdistamansa valkoisen terrorin vuoksi ja heidät nujerrettiin Keski-Venäjän kaikissa vähänkin huomattavissa paikoissa.

Taisteluissa vihollisia vastaan karaistui ja miehistyi nuori Punainen armeija.

Silloin Punaisessa armeijassa työskennelleet kommunistikomissaarit suorittivat ratkaisevaa osaa armeijan lujittamisessa, sen poliittisessa valistamisessa, sen taistelukykyisyyden ja kurin voimistuttamisessa.

Bolshevikkipuolue ymmärsi, että nämä Punaisen armeijan menestykset eivät ratkaise asiaa, vaan ovat vasta armeijan ensimmäisiä menestyksiä. Se ymmärsi, että edessä ovat uudet, entistä kovemmat taistelut, että maa voi saada menettämänsä elintarvike-, raaka-aine- ja polttoainealueet takaisin vain vihollisia

vastaan käytyjen pitkäaikaisten ja kovien taistelujen tuloksena. Sen vuoksi bolshevikit alkoivat varustautua voimaperäisesti pitkäaikaiseen sotaan, päättäen nostaa koko selustan palvelemaan rintamaa. Neuvostohallitus otti käytäntöön *sotakommunismin*. Neuvostovalta pani kontrollinsa alaiseksi, paitsi suurteollisuutta, myöskin keskisuuren ja pikkuteollisuuden — kootakseen joukkokulutustavaroita ja lähettääkseen niitä armeijaan ja maaseudulle. Se otti käytäntöön viljakauppamonopoolin, kielsi viljan yksityiskaupan ja sääti lain elintarvikeylijäämien luovutusvelvollisuudesta saadakseen luetteloiduksi kaikki talonpoikien hallussa olevat elintarvikkeiden ylijäämät, kootakseen viljavarastoja sekä hankkiakseen elintarvikkeita armeijalle ja työläisille. Se pani vihdoin käytäntöön yleisen työvelvollisuuden kaikille luokille. Pannen porvariston pakolliseen ruumiilliseen työhön ja vapauttaen siten työläiset muuhun, rintamaa varten tärkeämpään työhön puolue toteutti periaatetta: «Ken ei työtä tee, ei hänen syömänkään pidä».

Koko tätä maanpuolustuksen äärettömän vaikeiden olosuhteiden aiheuttamien ja luonteeltaan väliaikaisten toimenpiteiden järjestelmää nimitettiin sotakommunismiksi.

Maa valmistautui pitkäaikaiseen ja vakavaan kansalaissotaan Neuvostovallan ulkoisia ja sisäisiä vihollisia vastaan. Sen täytyi kolminkertaistuttaa armeijan lukumäärä vuoden 1918 loppuun mennessä. Sen täytyi saada kokoon tämän armeijan huoltovälineet.

Lenin selitti näinä päivinä:

> «Me päätimme saada 1.000.000-miehisen armeijan kevääseen mennessä, nyt me tarvitsemme kolme miljoonaa miestä käsittävän armeijan. Me voimme saada sen. Ja me saamme sen».

2. Saksan sotilaallinen tappio. Vallankumous Saksassa. III Internationalen muodostaminen. Puolueen VIII edustajakokous.

Samaan aikaan kun Neuvostomaa valmistautui uusiin taisteluihin ulkomaista interventiota vastaan, sattui Lännen sotivissa maissa ratkaisevia tapahtumia rintaman takana ja rintamilla. Saksa ja Itävalta olivat nääntymäisillään sodan ja elintarvikepulan puristukseen. Samanaikaisesti kun Englanti, Ranska ja Pohjois-Amerikka panivat liikkeelle yhä uusia reservejä, ehtyivät Saksan ja Itävallan viimeisetkin niukat reservit. Oltiin menossa

siihen, että äärimmilleen uupuneiden Saksan ja Itävallan oli lähiaikoina kärsittävä tappio.

Samalla kuohui Saksan ja Itävallan sisäpuolella kansan kiihtymys loppumatonta ja tuhoisaa sotaa vastaan, näiden maiden imperialistisia hallituksia vastaan, jotka olivat näännyttäneet ja nälkiinnyttäneet kansan. Tässä näyttäytyi myöskin Lokakuun vallankumouksen mahtava vallankumouksellinen vaikutus, neuvostosotilaiden veljeily itävaltalaisten ja saksalaisten sotilaiden kanssa rintamalla jo ennen Brestin rauhaa sekä sitten Neuvosto-Venäjää vastaan käydyn sodan lopettamisen ja myöhemmin solmitun rauhan vaikutus. Venäjän esimerkki, jossa kansa sai aikaan vihatun sodan lopettamisen kukistamalla oman imperialistisen hallituksensa, ei voinut olla olematta opetuksena Itävallan ja Saksan työläisille. Ja itärintamalla olleet ja sitten Brestin rauhan jälkeen länsirintamalle siirretyt saksalaiset sotilaat eivät voineet olla vaikuttamatta siellä hajoittavasti Saksan armeijaan kertomuksillaan veljeilystä neuvostosotilaiden kanssa ja siitä, kuinka neuvostosotilaat pääsivät sodasta. Mitä tulee Itävallan armeijaan, niin se oli alkanut hajota jo aikaisemmin samoista syistä.

Kaikkien näiden seikkojen tuloksena saksalaisissa sotajoukoissa voimistui rauhankaipuu, niillä ei ollut enää entistä taistelukuntoisuutta, ja ne alkoivat perääntyä Ententen sotajoukkojen rynnistäessä, itse Saksassa taas puhkesi vuoden 1918 marraskuussa vallankumous, joka kukisti Wilhelmin ja hänen hallituksensa.

Saksa oli pakotettu tunnustamaan itsensä voitetuksi, ja se pyysi Ententeltä rauhaa.

Siten Saksa, ensimmäisen luokan valtakunta, oli yhdellä iskulla suistettu toisen luokan valtakunnan asemaan.

Neuvostovallan aseman kannalta oli tällä seikalla jonkun verran kielteinen merkitys, sillä se muutti Neuvostovaltaa vastaan intervention järjestäneet Entente-vallat Euroopan ja Aasian hallitsevaksi voimaksi, antoi niille mahdollisuuden tehdä voimaperäisemmäksi interventiota ja järjestää Neuvostomaan saarron, kiristäen silmukkaa tiukemmin Neuvostovallan ympärille. Niin juuri tapahtuikin, kuten näemme tuonnempana. Mutta toiselta puolen sillä oli vielä suurempi myönteinen merkitys, joka helpotti perinpohjaisesti Neuvostomaan asemaa. Ensiksikin Neuvostovalta sai mahdollisuuden tehdä mitättömäksi Brestin rosvorauhan, lak-

kauttaa sotakorvausmaksut ja käydä avointa sotilaallista sekä poliittista taistelua Eestin, Latvian, Bielo-Venäjän, Liettuan, Ukrainan ja Taka-Kaukaasian vapauttamiseksi saksalaisen imperialismin ikeestä. Toiseksi — ja tämä on pääasia — täytyi tasavaltalaisen järjestelmän sekä työväen ja sotilaiden edustajien Neuvostojen olemassaolon Euroopan keskuksessa, Saksassa, vallankumouksellistuttaa ja se todella vallankumouksellistuttikin Euroopan maita, mikä ei voinut olla lujittamatta Neuvostovallan asemaa Venäjällä. Tosin vallankumous Saksassa oli porvarillinen eikä sosialistinen, ja Neuvostot olivat porvarillisen parlamentin kuuliainen välikappale, sillä Neuvostoissa vallitsivat sosialidemokraatit, venäläisten menshevikkien tapaiset luokkasovinnon kannattajat, mikä muuten selittää vallankumouksen heikkouden. Miten heikko oli siellä vallankumous, näkyy vaikkapa vain siitäkin, että se salli saksalaisten valkokaartilaisten rankaisematta murhata sellaiset huomattavat vallankumoukselliset kuin Rosa Luxemburgin ja Karl Liebknechtin. Mutta se oli kuitenkin vallankumous. Wilhelm kukistettiin, työläiset tempautuivat irti kahleista, ja jo tämä seikka riitti päästämään vallankumouksen valloilleen Lännessä, aiheuttamaan vallankumouksen nousun Euroopan maissa.

Euroopassa alkoi vallankumouksellinen nousu. Itävallassa pääsi vauhtiin vallankumouksellinen liike. Unkarissa syntyi Neuvostotasavalta. Vallankumouksellisen aallon mukana kohosivat pinnalle Euroopan kommunistiset puolueet.

Muodostui realinen maaperä kommunististen puolueiden yhdistämiseksi III, Kommunistiseksi Internationaleksi.

Vuoden 1919 maaliskuussa perustettiin Moskovassa eri maiden kommunististen puolueiden I kongressissa Leninin ja bolshevikkien aloitteesta Kommunistinen Internationale. Vaikkakin saarto ja imperialistien harjoittama vaino estivät monia edustajia saapumasta Moskovaan, niin siitä huolimatta I kongressissa olivat läsnä Euroopan ja Amerikan tärkeimpien maiden edustajat. Kongressia johti Lenin.

Porvarillista demokratiaa ja proletariaatin diktatuuria koskevassa alustuksessaan Lenin osoitti Neuvostovallan merkityksen todellisena kansanvaltana työtätekeville. Kongressi hyväksyi kansainväliselle proletariaatille osoitetun Manifestin, jossa se kutsui ratkaisevaan taisteluun proletaarisen diktatuurin puolesta, Neuvostojen voiton puolesta kaikissa maissa.

Kongressi muodosti Kommunistisen Internationalen Toimeenpanevan Komitean, III, Kommunistisen Internationalen toimeenpanevan elimen.

Siten oli luotu uudentyyppinen kansainvälinen vallankumouksellinen proletaarinen järjestö — Kommunistinen Internationale, marxilais-leniniläinen Internationale.

Ristiriitaisissa olosuhteissa — toisaalta Entente-valtojen taantumuksellisen liittoutuman voimistuessa Neuvostovaltaa vastaan ja toisaalta Neuvostomaan asemaa suuresti helpottaneen vallankumouksellisen nousun vallitessa Euroopassa, pääasiassa sotilaallisen tappion kärsineissä maissa — kokoontui vuoden 1919 maaliskuussa puolueemme VIII edustajakokous.

Edustajakokouksessa oli läsnä 301 päätösvaltaista edustajaa, jotka edustivat 313.766 puolueen jäsentä. Neuvottelevia edustajia oli 102.

Avattuaan edustajakokouksen Lenin omisti ensimmäiset sanansa edustajakokouksen avauksen aattona kuolleen J. M. Sverdlovin, bolshevikkipuolueen yhden parhaimman järjestäjän muistolle.

Edustajakokouksessa hyväksyttiin uusi puolueen ohjelma. Ohjelma luonnehtii kapitalismia ja sen korkeinta astetta, imperialismia. Ohjelmassa verrataan toisiinsa kahta valtiojärjestelmää, porvarillis-demokraattista ja neuvostojärjestelmää. Ohjelmassa on yksityiskohtaisesti osoitettu puolueen konkreettiset tehtävät taistelussa sosialismin puolesta: porvariston omaisuuden pakkoluovuttamisen loppuunsuorittaminen, maan talouden hoitaminen yhtenäisen sosialistisen suunnitelman mukaan, ammattiliittojen osallistuminen kansantalouden järjestämiseen, sosialistinen työkuri, spesialistien käyttäminen kansantaloudessa neuvostoelinten kontrollin alaisina, keskitalonpoikaiston mukaanvetäminen sosialistiseen rakennustyöhön vähitellen ja suunnitelmallisesti.

Edustajakokous hyväksyi Leninin ehdotuksen, että ohjelmaan sisällytettäisiin, paitsi imperialismin määrittelyä kapitalismin korkeimmaksi asteeksi, myöskin teollisuuskapitalismin ja yksinkertaisen tavaratalouden kuvaus, joka oli vanhassa, jo puolueen II edustajakokouksen hyväksymässä ohjelmassa. Lenin piti välttämättömänä ottaa ohjelmassa huomioon taloutemme monimutkaisuus ja osoittaa maassa olevan erilaisia talousmuotoja, niiden joukossa pikkutavaratalouttakin, jonka edustajana on keskitalonpoika. Sen vuoksi Lenin esiintyi ohjelmaa käsiteltäessä päättävästi Buharinin bolshevisminvastaisia katsomuksia vastaan, kun

tämä ehdotti ohjelmasta poistettavaksi kapitalismia, pikkutavaratuotantoa ja keskitalonpojan taloutta koskevat kohdat. Buharinin katsomukset merkitsivät keskitalonpojan merkityksen kieltämistä neuvostorakennustyössä menshevistis-trotskilaiseen tapaan. Samalla Buharin hämäsi sen tosiasian, että kulakkiaineksia syntyy ja kasvaa talonpoikaisesta pientavarataloudesta.

Lenin torjui myöskin Buharinin ja Pjatakovin bolshevisminvastaiset katsomukset kansallisuuskysymyksessä. He vastustivat kansakuntien itsemääräämisoikeutta koskevan kohdan liittämistä ohjelmaan, vastustivat kansakuntien tasa-arvoisuutta sillä tekosyyllä, että tämä tunnus muka estää proletaarisen vallankumouksen voittoa, estää eri kansallisuuksien proletaarien yhdistymistä. Lenin kumosi nämä Buharinin ja Pjatakovin mitä vahingollisimmat suurvaltahenkiset, chauvinistiset katsomukset.

Tärkeän tilan puolueen VIII edustajakokouksen työssä sai kysymys suhteesta keskitalonpoikaan. Tunnetun maa-asetuksen seurauksena maaseutu muuttui yhä enemmän keskitalonpoikaiseksi. Keskitalonpoika muodosti nyt talonpoikaisväestön enemmistön. Porvariston ja proletariaatin välillä horjuneen keskitalonpoikaiston mielialalla ja käyttäytymisellä oli valtavan suuri merkitys kansalaissodan ja sosialistisen rakennustyön kohtaloille. Kansalaissodan tulos riippuu paljon siitä, mille puolelle keskitalonpoika horjuessaan kallistuu, mikä luokka osaa vetää puolelleen keskitalonpoikaiston, proletariaatti vaiko porvaristo. Tshekkoslovakkien, valkokaartilaisten, kulakkien, eserrien ja menshevikkien onnistui kukistaa Neuvostovalta Volgan seudulla vuoden 1918 kesällä sen tähden, että heitä kannatti huomattava osa keskitalonpoikaistoa. Samoin kävi Keski-Venäjällä kulakkien järjestämien kapinoiden aikana. Mutta vuoden 1918 syksystä alkaen keskitalonpoikaisjoukkojen mielialassa tapahtui käänne Neuvostovallan puolelle. Talonpoikaisto näki, että valkoisten voitto tuo mukanaan tilanherrojen vallan palauttamisen, maan poisottamisen talonpojilta, talonpoikien ryöstämisen, pieksämisen ja kiduttamisen. Talonpoikien mielialan muutosta edisti myöskin kulakkien nujertamisen suorittaneiden köyhälistökomiteoiden toiminta. Lenin esitti vuoden 1918 marraskuussa tunnuksen:

> «On osattava saada aikaan sopimus keskitalonpojan kanssa — luopumatta hetkeksikään taistelusta kulakkia vastaan ja nojautuen lujasti ainoastaan köyhälistöön» (*Lenin*, XXIII osa, sivu 294).

Keskitalonpoikaiston horjunta ei lakannut tietenkään täydellisesti, mutta keskitalonpoikaisto tuli lähemmäksi Neuvostovaltaa, alkoi kannattaa sitä lujemmin. Tätä edisti paljon puolueen VIII edustajakokouksen viitoittama politiikka keskitalonpoikaistoon nähden.

VIII edustajakokous oli käännekohta puolueen politiikassa keskitalonpoikaistoon nähden. Leninin selostus ja edustajakokouksen päätökset määrittelivät puolueen uuden linjan tässä kysymyksessä. Edustajakokous vaati, että pouluejärjestöt ja kaikki kommunistit tekisivät tarkan eron keskitalonpoikaiston ja kulakkien välillä ja irroittaisivat keskitalonpoikaiston kulakeista, vetäisivät sen työväenluokan puolelle, suhtautuen huomaavaisesti sen tarpeisiin. Oli taisteltava keskitalonpojan takapajuisuutta vastaan vakuuttamisen keinoilla eikä lainkaan pakotus- ja väkivaltakeinoilla. Sen vuoksi edustajakokous antoi ohjeen sosialististen toimenpiteiden täytäntöönpanosta maaseudulla (kommuunien, maatalousarttelien muodostamisesta) pakottamista sallimatta. Kaikissa tapauksissa, jotka koskivat keskitalonpojan elinetuja, oli mentävä käytännöllisiin sopimuksiin hänen kanssaan, tehtävä myönnytyksiä keskitalonpojalle sosialististen uudestijärjestelyjen suorittamis*tapoja* määriteltäessä. Edustajakokous kehoitti harjoittamaan *lujaa liitto*politiikkaa keskitalonpojan kanssa säilyttämällä tässä liitossa proletariaatille *johtoaseman.*

Leninin VIII edustajakokouksessa julistama uusi politiikka keskitalonpoikaistoon nähden vaati proletariaatilta, että se nojaisi maalaisköyhälistöön, pitäisi yllä lujaa liittoa keskitalonpojan kanssa ja kävisi taistelua kulakkia vastaan. Ennen VIII edustajakokousta puolue harjoitti yleensä keskitalonpojan *neutralisoimis*-politiikkaa. Tämä merkitsee, että puolue pyrki siihen, että keskitalonpoika ei menisi kulakin puolelle eikä yleensä porvariston puolelle. Mutta nyt tämä ei enää riittänyt. VIII edustajakokous siirtyi keskitalonpojan neutralisoimispolitiikasta *lujaan liittoon* hänen kanssaan taistelua varten valkokaartilaisuutta ja ulkomaista interventiota vastaan ja myöskin menestyksellistä sosialistista rakennustyötä varten.

Edustajakokouksen hyväksymällä linjalla talonpoikaiston perusjoukkoihin, keskitalonpoikaan nähden oli ratkaiseva merkitys ulkomaista interventiota ja sen valkokaartilaisia renkejä vastaan käydyn kansalaissodan menestyksellisessä päättymisessä. Vuoden

1919 syksyllä, jolloin oli valittava Neuvostovallan ja Denikinin välillä, talonpoikaisto kannatti Neuvostoja ja proletaarinen diktatuuri voitti vaarallisimman vihollisensa.

Edustajakokouksessa oli erikoisena kysymyksenä Punaisen armeijan järjestäminen. Edustajakokouksessa esiintyi niin sanottu «sotilasoppositio». Se yhdisti aika suuren määrän entisiä «vasemmistokommunisteja». Mutta hajalle lyödyn «vasemmistokommunismin» edustajien mukana kuului «sotilasoppositioon» sellaisiakin toimihenkilöitä, jotka eivät koskaan olleet osallistuneet mihinkään oppositioon, mutta olivat tyytymättömiä Trotskin johtoon armeijassa. Sotilasedustajien enemmistö oli jyrkästi Trotskia vastaan, hänen harjoittamaansa vanhan tsaarinarmeijan sotilasspesialistien suosimista vastaan, joista osa suorastaan petti meidät kansalaissodan aikana, he vastustivat Trotskin ynseää ja vihamielistä suhtautumista armeijassa oleviin vanhoihin bolshevistisiin kaadereihin. Edustajakokouksessa esitettiin esimerkkejä «käytännöstä», jolloin Trotski oli yrittänyt ampua suuren joukon hänelle epämieluisia vastuunalaisia kommunistisia rintamamiehiä, toimien täten vihollisen hyväksi, ja vain Keskuskomitean puuttuminen asiaan ja sotilastyöntekijäin vastalauseet estivät näiden tovereiden tuhon.

Taistellen Trotskin harjoittamaa puolueen sotilaspolitiikan vääristelyä vastaan «sotilasoppositio» puolusti kuitenkin vääriä katsomuksia useissa sotilaallista järjestelytyötä koskevissa kysymyksissä. Lenin ja Stalin esiintyivät jyrkästi «sotilasoppositiota» vastaan, joka puolusti sissimäisyyden jätteitä armeijassa ja taisteli säännöllisen Punaisen armeijan luomista vastaan, sotilasspesialistien käyttämistä vastaan sekä sitä rautaista kuria vastaan, jota vailla armeija ei voi olla todellinen armeija. Vastatessaan «sotilasoppositiolle» toveri Stalin vaati mitä ankarimman kurin hengen elähdyttämän säännöllisen armeijan luomista.

> «Joko», lausui toveri Stalin, «luomme todellisen työläis- ja talonpoikais-, pääasiallisesti talonpoikaisarmeijan, ankarasti kurinalaisen armeijan, ja suojaamme tasavallan tahi joudumme hukkaan».

Torjuen useita «sotilasopposition» ehdotuksia edustajakokous iski samanaikaisesti Trotskiakin vaatien sotilaallisten keskuslaitosten työn parantamista ja kommunistien vaikutusvallan lujittamista armeijassa.

Edustajakokouksen valitseman sotilasvaliokunnan työn tuloksena saavutettiin edustajakokouksen yksimielinen päätös sotilaskysymyksestä.

Edustajakokouksen päätökset sotilaskysymyksestä johtivat Punaisen armeijan lujittamiseen ja sen jatkuvaan lähentämiseen puolueen kanssa.

Edustajakokouksessa käsiteltiin edelleen kysymystä puolue- ja neuvostorakennustyöstä, puolueen johtotehtävästä Neuvostojen työssä. Tätä kysymystä käsiteltäessä edustajakokous torjui Sapronovin — Osinskin opportunistisen ryhmän hyökkäyksen, joka ryhmä kielsi puolueen johtotehtävän Neuvostojen työssä.

Lopuksi edustajakokous, ottaen huomioon valtavan uusien jäsenten tulvan puolueeseen, teki päätöksen puolueen yhteiskunnallisen kokoonpanon parantamisesta ja uudestiluetteloinnin suorittamisesta.

Tämä oli alkua puolueen rivien ensimmäiselle puhdistamiselle.

3. Intervention voimistuminen. Neuvostomaan saarto. Koltshakin sotaretki ja hänen tuhonsa. Denikinin sotaretki ja hänen tuhonsa. Kolmikuukautinen hengähdysaika. Puolueen IX edustajakokous.

Voitettuaan Saksan ja Itävallan päättivät Entente-valtiot heittää suuria sotavoimia Neuvostomaata vastaan. Saksan tappion ja sen sotajoukkojen poistumisen jälkeen Ukrainasta ja Taka-Kaukaasiasta englantilaiset ja ranskalaiset ottivat Saksan paikan lähettäen laivastonsa Mustalle merelle ja laskien joukkojaan maihin Odessassa ja Taka-Kaukaasiassa. Entente-interventiovaltojen isännöinti miehitetyillä alueilla meni sellaisiin petomaisuuksiin asti, että he eivät häikäilleet raivata asevoimin pois kokonaisia työläis- ja talonpoikaisryhmiä. Lopuksi, Turkestanin valloituksen jälkeen intervention järjestäjäin julkeus meni niin pitkälle, että he veivät Taka-Kaspiaan 26 bakulaista johtavaa bolshevikkia, toverit Shaumjanin, Fioletovin, Dzhaparidzen, Malyginin, Azizbekovin, Korganovin ja muut, ja ampuivat heidät petomaisesti eserrien avustuksella.

Jonkun ajan kuluttua intervention järjestäjät julistivat Venäjän *saartoon*. He kaappasivat haltuunsa kaikki meri- ja muut ulkomaailmaan johtavat kulkutiet.

Siten Neuvostomaa oli melkein kaikilta puolin ympäröity.

Entente pani silloin päätoiveensa amiraali Koltshakiin, Siperiassa, Omskissa olevaan Ententen välikappaleeseen. Hänet julistettiin «Venäjän ylivaltiaaksi». Hänen käskyvaltaansa alistettiin koko Venäjän vastavallankumous.

Siten itäisestä rintamasta tuli tärkein rintama.

Vuoden 1919 keväällä Koltshak, koottuaan suunnattoman armeijan, pääsi melkein Volgalle asti. Koltshakia vastaan siirrettiin bolshevikkien parhaimmat voimat, mobilisoitiin Kommunistisen Nuorisoliiton jäsenet, työläiset. Vuoden 1919 huhtikuussa Punainen armeija tuotti Koltshakille suuren tappion. Pian alkoi Koltshakin armeijan perääntyminen koko rintamalla.

Hetkellä, jolloin Punaisen armeijan hyökkäys oli täydessä käynnissä itärintamalla, esitti Trotski epäilyttävän suunnitelman, jonka mukaan oli pysähdyttävä Uralin edustalle, keskeytettävä koltshakilaisten takaa-ajo ja siirrettävä joukot itärintamalta etelärintamalle. Ymmärtäen hyvin, ettei voida jättää Koltshakin käsiin Uralia ja Siperiaa, missä hän voi japanilaisten ja englantilaisten avulla toipua ja päästä jälleen jaloilleen, puolueen Keskuskomitea hylkäsi tämän suunnitelman ja antoi ohjeen hyökkäyksen jatkamisesta. Ollen eri mieltä sellaisesta ohjeesta, Trotski jätti erohakemuksen. Keskuskomitea hylkäsi Trotskin eronpyynnön, mutta velvoitti hänet samalla viipymättä jäämään syrjään sotatoimien johdosta itärintamalla. Punaisen armeijan hyökkäys Koltshakia vastaan alkoi kehittyä uudella voimalla. Punainen armeija tuotti Koltshakille useita uusia tappioita ja vapautti valkoisista Uralin ja Siperian, missä Punaista armeijaa auttoi voimakas valkoisten selkäpuolella syntynyt sissiliike.

Vuoden 1919 kesällä imperialistit antoivat kenraali Judenitshin, joka oli vastavallankumouksen johdossa maan luoteisosissa (Itämerenmaissa, Petrogradin lähistöllä), tehtäväksi johtaa Punaisen armeijan huomio pois itärintamalta hyökkäämällä Petrogradia vastaan. Kahden Petrogradin lähellä sijaitsevan, entisten upseerien vastavallankumouksellisen agitation vaikutuksen alaiseksi joutuneen linnakkeen varuskunta nousi kapinaan Neuvostovaltaa vastaan, ja rintamaesikunnassa paljastettiin vastavallankumouksellinen salaliitto. Vihollinen uhkasi Petrogradia. Mutta Neuvostovallan toimenpiteillä vapautettiin kapinalliset linnakkeet työläisten ja matruusien avulla valkoisista. Judenitshin sotajoukoille tuotettiin tappio ja Judenitsh tungettiin Eestiin.

Judenitshin tappio Petrogradin lähellä helpotti taistelua Koltshakia vastaan. Vuoden 1919 loppuun mennessä Koltshakin armeija tuhottiin lopullisesti. Itse Koltshak vangittiin ja ammuttiin Irkutskissa vallankumouskomitean antaman tuomion mukaisesti.

Siten tehtiin loppu Koltshakista.

Kansa lauleskeli Siperiassa Koltshakista laulunpätkää:

«Engelsmannin vormu päällä,
ranskalaisten kaluunoissa,
Japanin on tupakoissa
— valtias Siperian maan.

Nyt on vormu rempallaan,
kaluunatkin roikkuu vaan,
tupakoist' on tyhjä massi,
— valtias sai lähtöpassin».

Nähdessään, ettei Koltshak täyttänyt häneen asetettuja toiveita, interventiovallat muuttivat Neuvostovaltaa vastaan tekemäänsä päällekarkaussuunnitelmaa. Odessaan sijoitetut maihinnousujoukot täytyi viedä takaisin, kun interventiojoukkoihin, niiden joutuessa kosketuksiin Neuvostotasavallan sotajoukkojen kanssa, tarttui vallankumouksellinen henki ja ne alkoivat nousta kapinaan imperialistisia herrojaan vastaan. Niinpä Odessassa nousivat ranskalaiset merimiehet kapinaan André Martyn johdolla. Senpä tähden nyt, Koltshakin tuhon jälkeen, Ententen päähuomio kohdistui kenraali Denikiniin, Kornilovin asekumppaniin ja «vapaaehtoisen armeijan» järjestäjään. Denikin touhusi tähän aikaan Neuvostovaltaa vastaan etelässä, Kubanin alueella. Entente lähetti hänen armeijalleen suuren määrän aseita ja muita varusteita ja marssitti sen pohjoista kohti Neuvostovaltaa vastaan.

Siten etelärintama tuli tällä kerralla tärkeimmäksi rintamaksi.

Denikin aloitti pääsotaretkensä Neuvostovaltaa vastaan vuoden 1919 kesällä. Trotski saattoi työn etelärintamalla sekasortoon, meidän sotajoukkomme kärsivät tappion toisensa jälkeen. Lokakuun puoliväliin mennessä valkoiset olivat anastaneet haltuunsa koko Ukrainan, valloittaneet Orelin ja lähestyivät Tulaa, joka varusti meidän armeijaamme ammuksilla, kivääreillä, konekivääreillä. Valkoiset lähestyivät Moskovaa. Neuvostovallan

asema kävi tavattoman vakavaksi. Puolue pani toimeen hälyytyksen ja kutsui kansaa vastarintaan. Lenin esitti tunnuksen: «Kaikki taisteluun Denikiniä vastaan». Bolshevikkien innoittamina työläiset ja talonpojat ponnistivat kaikki voimansa vihollisen tuhoamiseksi.

Denikinin tuhon järjestämiseksi Keskuskomitea lähetti etelärintamalle toverit Stalinin, Voroshilovin, Ordzhonikidzen ja Budjonnyn. Trotski pantiin syrjään Punaisen armeijan sotatoimien johdosta etelässä. Ennen toveri Stalinin paikalle tuloa oli etelärintaman päällystö laatinut yhdessä Trotskin kanssa suunnitelman, jonka mukaan Denikinille annettaisiin pääisku Tsaritsynista Novorossiiskin suuntaan, Donin arojen kautta, missä Punainen armeija olisi joutunut matkallaan täysin tiettömille seuduille ja sen olisi pitänyt kulkea kasakka-alueiden läpi, joiden väestön huomattava osa oli silloin valkokaartilaisten vaikutuksen alaisena. Toveri Stalin arvosteli jyrkästi tätä suunnitelmaa ja ehdotti Keskuskomitealle oman suunnitelmansa Denikinin tuhoamiseksi: pääiskun suuntaamisen Harkovin—Donetsin kaivosalueen—Rostovin kautta. Tämä suunnitelma turvasi sotajoukkojemme nopean etenemisen Denikiniä vastaan, ottaen huomioon väestön selvän myötätunnon armeijaamme kohtaan sen edetessä työläis- ja talonpoikaisalueiden kautta. Sitäpaitsi tällä alueella oleva tiheä rautatieverkosto teki mahdolliseksi sotajoukkojemme säännöllisen varustamisen kaikella välttämättömällä. Tämä suunnitelma teki vihdoin mahdolliseksi Donetsin alueen vapauttamisen ja maamme turvaamisen polttoaineella.

Puolueen Keskuskomitea hyväksyi toveri Stalinin suunnitelman. Vuoden 1919 lokakuun toisella puoliskolla Punainen armeija löi hurjaa vastarintaa tehneen Denikinin ratkaisevissa taisteluissa Orelin ja Voronezhin lähellä. Denikin alkoi perääntyä nopeasti ja vyöryi sitten meidän sotajoukkojemme takaa-ajamana etelään päin. Vuoden 1920 alussa koko Ukraina ja Pohjois-Kaukaasia oli vapautettu valkoisista.

Ratkaisevien taistelujen aikana etelärintamalla imperialistit lähettivät uudelleen Judenitshin armeijakunnan Petrogradia vastaan vetääkseen meidän voimamme pois etelästä ja helpottaakseen Denikinin sotajoukkojen asemaa. Valkoiset pääsivät aivan kaupungin — Petrogradin — luo. Petrogradin sankarillinen proletariaatti nousi miehuullisesti puolustamaan vallankumouksen ensimmäistä kaupunkia. Kommunistit olivat ensimmäisissä

riveissä, kuten aina. Ankarien taistelujen tuloksena valkoiset lyötiin hajalle ja työnnettiin uudelleen maamme rajojen taa — Eestiin.

Siten oli tehty loppu myöskin Denikinistä.

Koltshakin ja Denikinin tuhon jälkeen tuli lyhyt hengähdysaika.

Kun imperialistit näkivät, että valkokaartilaiset sotajoukot on lyöty hajalle, että interventio ei onnistu ja Neuvostovalta lujittuu koko maassa ja että länsi-Euroopassa kasvaa työläisten suuttumus Neuvostovaltaa vastaan käydyn interventiosodan johdosta, niin he alkoivat muuttaa suhtautumistaan Neuvostovaltioon. Vuoden 1920 tammikuussa Englanti, Ranska ja Italia tekivät päätöksen Neuvosto-Venäjän saarron lopettamisesta.

Täten oli intervention muuriin murrettu valtava aukko.

Se ei tietenkään merkinnyt, että Neuvostovaltio olisi tehnyt jo lopun interventiosta ja kansalaissodasta. Jäi vielä hyökkäysvaara imperialistisen Puolan taholta. Ei oltu vielä karkoitettu lopullisesti interventiojoukkoja Kauko-Idästä, Taka-Kaukaasiasta eikä Krimiltä. Mutta Neuvostojen maa oli saanut väliaikaisen hengähdyshetken ja se voi panna enemmän voimia taloudelliseen rakennustyöhön. Puolue sai mahdollisuuden ryhtyä toimimaan taloudellisten kysymysten alalla.

Kansalaissodan aikana monet ammattitaitoiset työläiset olivat lähteneet pois tuotannosta tehtaiden sulkemisen vuoksi. Puolue palautti nyt ammattitaitoiset työläiset tuotantoon ammattialoilleen. Muutamia tuhansia kommunisteja lähetettiin panemaan kuntoon liikennettä, jossa tilanne oli vaikea. Panematta kuntoon liikennettä ei voitu vakavasti ryhtyä teollisuuden perusalojen kuntoonpanemiseen. Työ elintarvikkeiden hankinnan alalla voimistui ja parani. Aloitettiin Venäjän sähköistämissuunnitelman laatiminen. Aseissa oli lähes viisi miljoonaa puna-armeijalaista, joita ei voitu sodanvaaran tähden vielä laskea hajalle. Sen vuoksi muutamat Punaisen armeijan joukko-osastot siirrettiin *työarmeijain* asemaan, niiden käyttämiseksi taloudellisen rakennustyön alalla. Työläis- ja talonpoikaispuolustuksen Neuvosto muodostettiin uudelleen *Työ- ja puolustusneuvostoksi* (STO). Sen avuksi muodostettiin *Valtion suunnittelukomitea* (Gosplan).

Tässä tilanteessa avattiin vuoden 1920 maaliskuun lopulla puolueen IX edustajakokous.

Edustajakokouksessa oli läsnä 554 päätösvaltaista edustajaa, jotka edustivat 611.978 puoluejäsentä. Neuvottelevia edustajia oli 162.

Edustajakokous määritteli maan lähimmät taloudelliset tehtävät liikenteen ja teollisuuden alalla ja osoitti erikoisesti ammattiliittojen osallistumisen välttämättömyyden taloudelliseen rakennustyöhön.

Erikoista huomiota kiinnitettiin edustajakokouksessa yhtenäiseen taloussuunnitelmaan, jonka tarkoituksena oli ensikädessä liikenteen, polttoainetuotannon ja metallurgian kohottaminen. Tämän suunnitelman ydinkohtana oli koko kansantalouden sähköistäminen, jonka Lenin esitti «suurena ohjelmana 10—20 vuodeksi». Tällä pohjalla laadittiin sitten tunnettu valtion sähköistämissuunnitelma (GOELRO), joka nykyisin on jo ylitetty suuresti.

Edustajakokous torjui «demokraattisen sentralismin» puoluevastaisen ryhmän hyökkäyksen, joka ryhmä esiintyi yksilöjohtoa ja tehtaanjohtajien henkilökohtaista vastuunalaisuutta vastaan teollisuudessa ja puolusti rajatonta «kollegiaalisuutta» ja vastuuttomuutta teollisuuden johtamisessa. Pääosaa tässä puoluevastaisessa ryhmässä esittivät Sapronov, Osinski ja V. Smirnov. Heitä kannattivat edustajakokouksessa Rykov ja Tomski.

4. Puolan paanien (valtaherrain) hyökkäys Neuvostomaata vastaan. Kenraali Wrangelin hyökkäys. Puolalaisen suunnitelman romahdus. Wrangelin tuho. Intervention loppu.

Huolimatta Koltshakin ja Denikinin tuhosta, huolimatta siitä, että Neuvostomaa laajensi alueitaan yhä enemmän, vapauttaen valkoisista ja interventiojoukoista Pohjoisen alueen, Turkestanin, Siperian, Donin, Ukrainan j.n.e., huolimatta siitä, että Ententen oli pakko lakkauttaa Venäjän saarto, eivät Entente-valtiot sentään tahtoneet suostua ajatukseen, että Neuvostovalta jäisi kukistumattomaksi, että se jäisi voittajaksi. Sen vuoksi ne päättivät ryhtyä vielä yhteen interventioyritykseen Neuvostomaata vastaan. Tällä kerralla interventiovallat päättivät käyttää hyväkseen toisaalta Pilsudskia, porvarillista vastavallankumouksellista natsionalistia, Puolan valtion tosiasiallista päämiestä, ja toisaalta kenraali Wrangelia, joka oli koonnut Krimille Denikinin armeijan jäännökset ja uhkasi sieltä Donetsin kaivosaluetta ja Ukrainaa.

Leninin lausunnon mukaan paanien Puola ja Wrangel olivat Neuvostomaata kuristamaan pyrkivän kansainvälisen imperialismin kaksi kättä.

Puolalaisten suunnitelmana oli valloittaa Dnjeprin oikealla rannalla sijaitseva Neuvosto-Ukrainan osa ja Neuvosto-Bielo-Venäjä, palauttaa näille alueille puolalaisten paanien valta, laajentaa Puolan valtion rajoja «merestä mereen», Danzigista Odessaan, ja auttaa Wrangelia, palkkioksi tämän puolalaisille paaneille antamasta avusta, lyömään Punainen armeija ja palauttamaan Neuvosto-Venäjälle tilanherrojen ja kapitalistien valta.

Tämän suunnitelman hyväksyivät Entente-vallat.

Neuvostohallituksen yritykset ryhtyä neuvotteluihin Puolan kanssa rauhan säilyttämiseksi ja sodan ehkäisemiseksi eivät tuottaneet minkäänlaisia tuloksia. Pilsudski ei halunnut keskustella rauhasta. Pilsudski tahtoi käydä sotaa. Hän laski, että Koltshakia ja Denikiniä vastaan käydyissä taisteluissa uupuneet punaiset joukot eivät kestä puolalaisten sotajoukkojen hyökkäystä.

Lyhyestä hengähdysajasta tuli loppu.

Vuoden 1920 huhtikuussa puolalaiset sotajoukot tunkeutuivat Neuvosto-Ukrainan rajojen sisäpuolelle ja valloittivat Kievin. Samaan aikaan Wrangel ryhtyi hyökkäykseen ja alkoi uhata Donetsin kaivosaluetta.

Vastaukseksi puolalaisten joukkojen hyökkäykseen punaiset joukot tekivät vastahyökkäyksen koko rintamalla. Vapautettuaan Kievin ja karkoitettuaan puolalaiset paanit Ukrainasta ja Bielo-Venäjältä etelärintaman punaiset joukot menivät hyökkäysinnossaan Lvovin (Lembergin) porteille saakka Galitsiaan ja länsirintaman joukot lähenivät Varsovaa. Puolan paanien sotajoukot olivat kärsimäisillään täydellisen tappion.

Mutta Trotskin ja hänen kannattajiensa epäilyttävät toimet Punaisen armeijan pääesikunnassa tekivät tyhjiksi Punaisen armeijan menestykset. Punaisten sotajoukkojen hyökkäys länsirintamalla Varsovan suuntaan tapahtui — Trotskin ja Tuhatshevskin syystä — täysin järjestämättömästi: sotajoukkojen ei annettu lujittaa valloitettuja asemia, etummaiset joukot oli johdettu liian kauas edelle, reservit ja taisteluvarastot jätetty liian kauas rintaman taakse, etummaiset joukot oli jätetty siten vaille taisteluvarastoja, vaille reservejä, rintamalinjaa oli pidennetty loppumattomiin ja rintamanmurtoa oli sen johdosta helpotettu. Kaikesta

tästä seurasi, että kun puolalaisten sotajoukkojen pieni ryhmä murti meidän länsirintamamme sen eräässä kohdassa, oli meidän sotajoukkojemme, jotka olivat jääneet vaille taistelutarvikkeita, pakko perääntyä. Mitä tulee etelärintaman sotajoukkoihin, jotka olivat Lvovin porteilla ja ahdistivat siellä puolalaisia, niin Vallankumouksellisen sotaneuvoston «päämies», Trotski, kielsi näitä sotajoukkoja valloittamasta Lvovia ja antoi niille määräyksen siirtää ratsuarmeija, s.o. etelärintaman päävoima kauas koilliseen, muka länsirintaman avuksi, vaikka ei ollut vaikea ymmärtää, että Lvovin valloitus olisi ollut ainoa mahdollinen ja parhain apu länsirintamalle. Mutta ratsuarmeijan poistaminen etelärintaman joukoista ja sen lähtö Lvovista merkitsivät tosiasiassa sotajoukkojemme perääntymistä myöskin etelärintamalla. Sillä tavalla Trotskin tuholaismääräyksellä tyrkytettiin etelärintamamme sotajoukoille käsittämätön ja täysin aiheeton perääntyminen — Puolan paanien riemuksi.

Se oli suoranaista apua, mutta ei meidän länsirintamallemme, vaan puolalaisille paaneille ja Ententelle.

Muutaman päivän kuluttua puolalaisten sotajoukkojen hyökkäys pysäytettiin ja meidän joukkomme alkoivat valmistautua uuteen vastahyökkäykseen puolalaisia vastaan. Mutta Puolan, jolla ei ollut voimia jatkaa sotaa ja joka odotti levottomana punaisten vastahyökkäystä, oli pakko luopua Dnjeprin oikealla rannalla sijaitsevan Ukrainan osan sekä Bielo-Venäjän valloitustavoitteluistaan, ja se piti parempana solmia rauhan Venäjän kanssa. Lokakuun 20 pnä vuonna 1920 solmittiin Riiassa Puolan kanssa rauhansopimus, jonka mukaisesti Puola säilytti Galitsian ja osan Bielo-Venäjää.

Solmittuaan rauhan Puolan kanssa Neuvostotasavalta päätti tehdä lopun Wrangelista. Wrangel sai englantilaisilta ja ranskalaisilta uusimman aseistuksen, panssariautoja, tankkeja, lentokoneita ja ampumatarvikkeita. Hänellä oli valkokaartilaisia iskujoukkoja, pääasiallisesti upseerijoukkoja. Mutta Wrangelin ei onnistunut koota vähänkään huomattavia talonpoikais- ja kasakkavoimia Kubaniin ja Donille laskemansa maihinnousujoukon ympärille. Wrangel pääsi kuitenkin aivan lähelle Donetsin aluetta ja uhkasi kivihiilialuettamme. Neuvostovallan asemaa vaikeutti vielä se, että Punainen armeija oli tähän mennessä varsin uupunut. Punaarmeijalaisten oli edettävä tavattoman vaikeissa oloissa, hyökäten Wrangelin sotajoukkoja vastaan ja tuhoten samanaikaisesti

Wrangelia avustavia Mahnon anarkistisia rosvojoukkioita. Mutta huolimatta siitä, että Wrangelin puolella oli teknillinen ylivoima, huolimatta siitä, ettei Punaisella armeijalla ollut tankkeja, Punainen armeija ajoi Wrangelin Krimin niemimaalle. Vuoden 1920 marraskuussa punaiset sotajoukot valloittivat Perekopin linnoitetut asemat, tunkeutuivat Krimille, tuhosivat Wrangelin joukot ja vapauttivat Krimin valkokaartilaisista sekä interventiojoukoista. Muodostui Neuvosto-Krimi.

Interventiokausi päättyy Puolan suurvaltasuunnitelmien romahdukseen ja Wrangelin tuhoon.

Vuoden 1920 lopulla alkoi Taka-Kaukaasian vapauttaminen porvarillisten natsionalistien, mussavatistien ikeestä Azerbaidzhanissa, menshevikki-natsionalistien ikeestä Gruusiassa, dashnakkien ikeestä Armeniassa. Neuvostovalta voitti Azerbaidzhanissa, Armeniassa ja Gruusiassa.

Se ei vielä merkinnyt intervention täydellistä lopettamista. Japanin interventio Kauko-Idässä jatkui aina vuoteen 1922 asti. Sitäpaitsi tehtiin uusia yrityksiä intervention järjestämiseksi (atamaani Semenov ja parooni Ungern idässä, suomalaisten valkoisten interventio Karjalaan vuonna 1921). Mutta Neuvostomaan päävihollliset, intervention perusvoimat, oli lyöty hajalle vuoden 1920 loppuun mennessä.

Ulkomaisten interventiovaltojen ja venäläisten valkokaartilaisten sota Neuvostoja vastaan päättyi Neuvostojen voittoon.

Neuvostotasavalta oli turvannut valtiollisen riippumattomuutensa. vapaan olemassaolonsa.

Se oli ulkomaisen sotilaallisen intervention ja kansalaissodan loppu.

Se oli Neuvostovallan historiallinen voitto.

5. Kuinka ja miksi Neuvostomaa voitti englantilais-ranskalais-japanilais-puolalaisen intervention ja Venäjän porvariston ja tilanherrojen valkokaartilaisen vastavallankumouksen yhdistyneet voimat?

Jos katselee interventioaikojen suurta eurooppalaista ja amerikkalaista sanomalehdistöä, niin voi vaivatta todeta, ettei yksikään huomattava sotilas- tahi siviilikirjailija, ei yksikään sota-asiain tuntija uskonut Neuvostovallan voittoon. Päinvastoin,

kaikki huomattavat kirjailijat, sota-asiain tuntijat, kaikkien malden ja kansojen vallankumoushistorioitsijat, niin sanotut tiedemiehet — kaikki he huusivat yhteen ääneen, että Neuvostovallan päivät ovat luetut, että Neuvostovallan tappio on kiertämätön.

Ollen varmoja intervention voitosta he lähtivät siitä, että Neuvostomaalla ei ole vielä valmiiksi muodostunutta Punaista armeijaa, että se on luotava niin sanoaksemme taistelun tuoksinassa, kun taas interventiovalloilla ja valkokaartilaisilla on enemmän tai vähemmän valmis armeija.

He lähtivät edelleen siitä, että Punaisella armeijalla ei ole kokeneita sotilaallisia kaadereita, koska sellaisten kaaderien enemmistö oli mennyt vastavallankumouksen puolelle, kun taas interventiovalloilla ja valkokaartilaisilla on sellaiset kaaderit.

He lähtivät edelleen siitä, että Punainen armeija kärsii aseistuksen ja taistelutarvikkeiden puutteesta ja niiden huonosta laadusta Venäjän sotateollisuuden takapajuisuuden tähden eikä voi saada muista maista aseistusvälineitä, koska Venäjä on saarron vuoksi kaikilta puolin suljettu, kun taas interventiovaltojen ja valkokaartilaisten armeijalle hankitaan ja tullaan hankkimaan runsaasti ensiluokkaista aseistusta, taistelutarvikkeita ja vaatetusta.

He lähtivät vihdoin siitä, että interventiovaltojen ja valkokaartilaisten armeijan hallussa oli silloin muonavarastoista rikkaimmat Venäjän alueet, kun taas Punainen armeija oli sellaisia alueita vailla ja kärsi muonavarojen puutetta.

Ja kaikki nämä puutteet ja vajavaisuudet olivat todellakin olemassa Punaisen armeijan joukko-osastoissa.

Tässä suhteessa — mutta vain tässä suhteessa — herrat intervention järjestäjät olivat täysin oikeassa.

Miten sitten on selitettävissä, että Punainen armeija, jolla oli niin paljon suuria puutteita, voitti interventio- ja valkokaartilaisarmeijan, jolla ei sellaisia puutteita ollut?

1. Punainen armeija voitti sen vuoksi, että Neuvostovallan politiikka, jonka nimessä Punainen armeija kävi sotaa, oli oikeaa politiikkaa, mikä vastasi kansan etuja, sen vuoksi, että kansa tajusi ja ymmärsi tämän politiikan oikeaksi, omaksi politiikakseen ja kannatti sitä loppuun asti.

Bolshevikit tiesivät, että armeija, joka taistelee väärän politiikan puolesta, jota kansa ei kannata, ei voi voittaa. Sellainen armeija oli juuri interventiovaltojen ja valkokaartilaisten armeija.

Interventiovaltojen ja valkokaartilaisten armeijalla oli kaikkea: vanhat kokeneet päälliköt, ensiluokkainen aseistus, taistelutarvikkeet, vaatetus ja muonavarat. Puuttui yhtä seikkaa, nimittäin Venäjän kansojen kannatusta ja myötätuntoa, sillä Venäjän kansat eivät halunneet eivätkä voineet kannattaa interventiovaltojen ja valkokaartilais-«valtiaitten» kansanvastaista politiikkaa. Ja interventiovaltojen ja valkokaartilaisten armeija kärsi tappion.

2. Punainen armeija voitti sen vuoksi, että se oli loppuun asti uskollinen ja altis kansalleen, minkä tähden kansa rakastikin ja kannatti sitä omana armeijanaan. Punainen armeija on kansan lapsi, ja jos se on kansalleen uskollinen, kuten uskollinen poika äidilleen, niin sillä on kansan kannatus, sen täytyy voittaa. Sitävastoin kansaansa vastaan esiintyvän armeijan täytyy kärsiä tappio.

3. Punainen armeija voitti sen vuoksi, että Neuvostovallan onnistui nostaa koko selusta, koko maa, palvelemaan rintaman etuja. Armeija, jolla ei ole lujaa, rintamaa kaikin keinoin tukevaa selustaa, on tappion oma. Bolshevikit tiesivät tämän ja juuri sen vuoksi he muuttivat maan sotaleiriksi, joka hankki rintamalle aseistusta, taistelutarvikkeita, vaatetusta, muonavaroja ja täydennysjoukkoja.

4. Punainen armeija voitti sen vuoksi, että a) puna-armeijalaiset ymmärsivät sodan päämäärät ja tehtävät ja tajusivat niiden olevan oikeita; b) sodan päämäärien ja tehtävien oikeiksi tajuaminen lujitti heissä kurin henkeä ja taistelukuntoa; c) tämän tähden puna-armeijalaisjoukot osoittivat yhtämittaa taistelussa vihollisia vastaan verratonta uhrautuvaisuutta ja ennentuntematonta joukkosankaruutta.

5. Punainen armeija voitti sen vuoksi, että Punaisen armeijan selustan sekä rintaman johtavana ydinjoukkona oli bolshevikkien puolue, joka on yhtenäinen eheytensä ja kurinsa puolesta, voimakas vallankumouksellisselta hengeltään ja valmiudeltaan mennä mihin uhrauksiin tahansa yhteisen asian menestykseksi, verraton taidossaan järjestää miljoonajoukot ja johtaa niitä monimutkaisessa tilanteessa oikein.

> «Ainoastaan sen vuoksi», sanoi Lenin, «että puolue oli varuillaan, että puolueessa vallitsi mitä ankarin kuri, ja sen vuoksi, että puolueen arvovalta liitti yhteen kaikki toimialat ja laitokset ja että Keskuskomitean antamaa tunnusta seu-

rasivat yhtenä miehenä kymmenet, sadat, tuhannet ja lopulta miljoonat, ja vain sen vuoksi, että tehtiin ennenkuulumattomia uhrauksia, — ainoastaan tämän vuoksi saattoi tapahtua se ihme, joka tapahtui. Ainoastaan tämän vuoksi me kykenimme voittamaan siitä huolimatta, että Entente-imperialistit ja koko maailman imperialistit aloittivat sotaretkensä kaksi, kolme ja neljä kertaa» (*Lenin*, XXV osa, sivu 96).

6. Punainen armeija voitti sen vuoksi, että a) se osasi nostaa riveistään sellaisia uuudentyyppisiä sotilaallisia johtajia kuin Frunze, Voroshilov, Budjonny ja muut; b) sen riveissä taistelivat sellaiset synnynnäiset sankarit kuin Kotovski, Tshapajev, Lazo, Shtshors, Parhomenko ja monet muut; c) Punaisen armeijan poliittista valistustyötä tekivät sellaiset toimihenkilöt kuin Lenin, Stalin, Molotov, Kalinin, Sverdlov, Kaganovitsh, Ordzhonikidze, Kirov, Kuibyshev, Mikojan, Zhdanov, Andrejev, Petrovski, Jaroslavski, Dzierzhynski, Shtshadenko, Mehlis, Hrushtshev, Shvernik, Shkirjatov ja muut; d) Punaisen armeijan keskuudessa oli sellaisia eteviä organisaattoreita ja agitaattoreita kuin sotilaskomissaarit, jotka liittivät työllään lujasti yhteen puna-armeijalaisten rivit, istuttivat heidän keskuuteensa kurin ja uskalluksen hengen, tekivät tarmokkaasti, nopeasti ja säälimättömästi lopun päällystöön kuuluvien yksityisten henkilöiden petospuuhista ja sitävastoin pitivät rohkeasti ja päättäväisesti yllä päälliköiden arvovaltaa ja mainetta, puolueeseen kuuluvien ja puolueeseen kuulumattomien päälliköiden, jotka olivat osoittaneet uskollisuutensa Neuvostovallalle ja kykenivät lujalla kädellä johtamaan Punaisen armeijan osastoja.

«Ilman sotilaskomissaareja meillä ei olisi Punaista armeijaa», lausui Lenin.

7. Punainen armeija voitti sen vuoksi, että valkokaartilaisarmeijoiden selustassa, Koltshakin, Denikinin, Krasnovin, Wrangelin selkäpuolella toimivat maanalaisesti puolueeseen kuuluvat ja puolueeseen kuulumattomat erinomaiset bolshevikit, jotka nostivat työläisiä ja talonpoikia kapinaan intervention järjestäjiä vastaan, valkokaartilaisia vastaan, hajoittivat Neuvostovallan vihollisten selustaa ja siten helpottivat Punaisen armeijan etenemistä. Kaikille on tunnettua, että Ukrainan, Siperian, Kauko-Idän, Uralin, Bielo-Venäjän ja Volgan seutujen sissit, jotka hajoittivat valkokaartilaisten ja interventiojoukkojen selustaa, suorittivat Punaiselle armeijalle sanomattoman arvokkaan palveluksen.

8. Punainen armeija voitti sen vuoksi, että Neuvostomaa ei ollut yksin taistelussaan valkokaartilaista vastavallankumousta ja ulkomaista interventiota vastaan, että Neuvostovallan taistelu ja sen menestykset saivat osakseen koko maailman proletaarien myötätunnon ja avun. Samaan aikaan, kun imperialistit yrittivät kuristaa Neuvostotasavaltaa interventiolla ja saarrolla, olivat näiden imperialististen maiden työläiset Neuvostojen puolella ja auttoivat niitä. Heidän taistelunsa Neuvostotasavallalle vihamielisten maiden kapitalisteja vastaan myötävaikutti siihen, että imperialistien oli pakko luopua interventiosta. Englannin, Ranskan ja muiden interventioon osallistuvien maiden työläiset panivat toimeen lakkoja, kieltäytyivät lastaamasta sotavarusteita interventiovaltojen ja valkokaartilaisten kenraalien avuksi, muodostivat «toimintakomiteoita» tunnuksella: «Kädet irti Venäjästä!»

> «Samalla hetkellä kun kansainvälinen porvaristo», lausui Lenin, «uhkaa lyödä meitä, tarttuvat sen käteen sen omat työläiset» (sama, sivu 405).

LYHYT YHTEENVETO

Lokakuun vallankumouksen hajallelyömät tilanherrat ja kapitalistit yhdessä valkokaartilaisten kenraalien kanssa tekevät kotimaansa etujen kustannuksella sopimuksen Entente-maiden hallitusten kanssa yhteisestä sotilaallisesta hyökkäyksestä Neuvostomaan kimppuun ja Neuvostovallan kukistamisesta. Tällä pohjalla pannaan toimeen Ententen sotilaallinen interventio ja valkokaartilaiskapinoita Venäjän reunamaissa, minkä seurauksena Venäjä joutuu eristetyksi muona- ja raaka-ainealueistaan.

Saksan sotilaallinen tappio ja kahden imperialistisen liittoutuman välisen sodan lopettaminen Euroopassa johtavat Ententen voimistumiseen, intervention voimistumiseen, luovat uusia vaikeuksia Neuvostomaalle.

Saksan vallankumous ja alkanut vallankumousliike Euroopan maissa muodostavat taas Neuvostovallalle suotuisan kansainvälisen tilanteen ja helpottavat Neuvostomaan asemaa.

Bolshevikkipuolue nostaa työläiset ja talonpojat *isänmaalliseen* sotaan ulkomaisia valloittajia sekä porvariston ja tilanherrojen valkokaartilaislaumoja vastaan. Neuvostovalta ja sen Punainen armeija lyövät hajalle Ententen välikappaleen toisensa jälkeen — Koltshakin, Judenitshin, Denikinin, Krasnovin, Wrangelin, heittä-

vät ulos Ukrainasta ja Bielo-Venäjältä vielä yhden Ententen vällikappaleen, Pilsudskin, ja torjuvat siten ulkolaisen sotilaallisen intervention, ajavat sen sotajoukot pois Neuvostomaan rajojen sisältä.

Siten kansainvälisen pääoman ensimmäinen sotilaallinen hyökkäys sosialismin maata vastaan päättyi tämän hyökkäyksen täydelliseen romahdukseen.

Vallankumouksen hajallelyömät eserrien, menshevikkien, anarkistien ja natsionalistien puolueet kannattavat intervention kaudella valkokaartilaisia kenraaleja ja interventiovaltoja, järjestävät vastavallankumouksellisia salaliittoja Neuvostotasavaltaa vastaan, järjestävät terroria neuvostotoimihenkilöitä vastaan. Nämä puolueet, joilla oli Lokakuun vallankumouksen edellä ollut jonkin verran vaikutusta työväenluokan keskuudessa, paljastivat itsensä kansalaissodan kaudella täydellisesti kansanjoukkojen silmissä vastavallankumouksellisiksi puolueiksi.

Kansalaissodan ja intervention kausi oli näiden puolueiden poliittisen tuhon ja kommunistisen puolueen lopullisen voittojuhlan aikakausi Neuvostomaassa.

IX LUKU

BOLSHEVIKKIEN PUOLUE SIIRRYTTÄESSÄ RAUHALLISEEN TYÖHÖN KANSANTALOUDEN KUNTOONPALAUTTAMISEKSI

(1921—1925)

1. Neuvostomaa intervention ja kansalaissodan lopettamisen jälkeen. Kuntoonpalauttamiskauden vaikeudet.

Lopetettuaan sodan alkoi Neuvostomaa siirtyä rauhallisen taloudellisen rakennustyön raiteille. Oli parannettava sodan aiheuttamat haavat. Oli palautettava kuntoon rappiolle joutunut kansantalous, saatettava järjestykseen teollisuus, liikenne ja maatalous.

Mutta siirtyminen rauhalliseen rakennustyöhön oli suoritettava erikoisen vaikeassa tilanteessa. Kansalaissodassa ei saatu voittoa helpolla. Maan oli saattanut rappiotilaan nelivuotinen imperialistinen sota ja kolmivuotinen sota interventiota vastaan.

Maatalouden kokonaistuotanto oli vuonna 1920 vain noin *puolet* sodanedellisestä tuotannosta. Mutta sodanedellinenkin taso oli tsaarin Venäjän äärettömän köyhän maaseudun taso. Lisäksi kohtasi kato monia läänejä vuonna 1920. Talonpoikaistaloudella oli kestettävänä vaikea tilanne.

Vielä huonompi oli rappiotilassa olevan teollisuuden asema. Suurteollisuuden tuotanto oli vuonna 1920 melkein *seitsemän* kertaa pienempi sodanedellistä tuotantoa. Useimmat tehtaat ja muut tuotantolaitokset seisoivat, kaivokset oli tuhottu, ne olivat veden vallassa. Erikoisen vaikeassa tilassa oli metallurgia. Valuraudan tuotanto oli koko vuoden 1921 aikana kaikkiaan vain 116,3 tuhatta tonnia eli noin 3 prosenttia sodanedellisestä valuraudan tuotannosta. Puuttui polttoainetta. Kulkulaitos oli luhistunut. Maan metalli- ja tehdastavaravarastot oli käytetty melkein loppuun. Maassa oli kova puute kaikkein välttämättömimmästä:

viljasta, rasva-aineista, lihasta, jalkineista, vaatteista, tulitikuista, suolasta, paloöljystä, saippuasta.

Niin kauan kun sota kesti, alistuivat ihmiset näihin puutteisiin ja vajavaisuuksiin, vieläpä toisinaan lakkasivat huomaamastakin niitä. Mutta nyt, kun ei ollut enää sotaa, havaitsivat ihmiset äkkiä näiden puutteiden ja vajavaisuuksien sietämättömyyden ja alkoivat vaatia niiden viipymätöntä poistamista.

Talonpoikaiston keskuudessa ilmeni tyytymättömyyttä. Kansalaissodan tulessa oli muodostunut ja lujittunut työväenluokan ja talonpoikaiston sotilaallis-poliittinen liitto. Tällä liitolla oli määrätty perustansa. Talonpoika sai Neuvostovallalta maata ja turvaa tilanherraa ja kulakkia vastaan, työläiset saivat talonpoikaistolta elintarvikkeita luovutusvelvollisuuden pohjalla.

Nyt tämä perusta oli jo riittämätön.

Neuvostovaltion oli täytynyt ottaa talonpojalta kaikki elintarvikeylijäämät luovutusvelvollisuuden pohjalla maanpuolustuksen tarpeisiin. Voitto kansalaissodassa olisi ollut mahdotonta ilman elintarvikeylijäämien luovutusvelvollisuutta, ilman sotakommunismin politiikkaa. Sota, interventio oli pakottanut turvautumaan sotakommunismin politiikkaan. Niin kauan kun käytiin sotaa, tyytyi talonpoikaisto luovutusvelvollisuuteen eikä huomannut tavaroiden puutetta, mutta kun sota päättyi ja tilanherrain takaisintulon uhka oli mennyt ohi, alkoi talonpoika ilmaista tyytymättömyyttä kaikkien ylijäämien poisottamiseen, luovutusjärjestelmään ja alkoi vaatia, että hänelle hankittaisiin riittävä määrä tavaraa.

Koko sotakommunismin järjestelmä, kuten Lenin totesi, oli joutunut yhteentörmäykseen talonpoikaiston etujen kanssa.

Tyytymättömyyden aalto hipaisi työväenluokkaakin. Proletariaatti kesti kansalaissodassa kaikkein suurimmat rasitukset taistellen sankarillisesti ja uhrautuvaisesti valkokaartilais- ja interventiolaumoja vastaan, taloudellista rappiota ja nälkää vastaan. Parhaimmat, tietoisimmat, uhrautuvaisimmat ja kurinalaisimmat työläiset hehkuivat sosialistisen innostuksen tulta. Mutta syvä taloudellinen rappio teki vaikutuksen työväenluokkaankin. Niissä vähälukuisissa tehtaissa, jotka olivat vielä toiminnassa, oli paljon työn keskeytyksiä. Työläisten oli pakko tehdä omia käsitöitään, valmistella sytyttimiä, käydä maaseudulla pussi selässä elintarvikkeita hankkimassa. Proletariaatin diktatuurin luokkaperusta alkoi heikentyä, työväenluokka oli menossa hajalle,

osa työläisiä poistui maaseudulle, lakkasi olemasta työläisiä, irtaantui luokastaan. Nälän ja väsymyksen takia ilmeni tyytymättömyyttä työläisten erään osan keskuudessa.

Puolueen eteen nousi kysymys uuden, uutta tilannetta vastaavan kannan määrittelemisestä maan taloudellisen elämän kaikissa kysymyksissä.

Ja puolue ryhtyi määrittelemään uutta kantaa taloudellisen rakennustyön kysymyksissä.

Mutta luokkavihollinen ei torkkunut. Se koetti käyttää hyväkseen vaikeaa taloudellista tilannetta, koetti käyttää hyväkseen talonpoikien tyytymättömyyttä. Valkokaartilaisten ja eserrien järjestämiä kulakkikapinoita leimahti Siperiassa, Ukrainassa ja Tambovin läänissä (Antonovin kapinaliike). Kaikenlaisten vastavallankumouksellisten ainesten — menshevikkien, eserrien, anarkistien, valkokaartilaisten ja porvarillisten natsionalistien — toiminta vilkastui. Vihollinen otti käytäntöön uusia taktillisia taistelutapoja Neuvostovaltaa vastaan. Se alkoi naamioitua neuvostoväriin eikä esittänyt enää vanhaa epäonnistunutta tunnusta: «alas Neuvostot», vaan uuden tunnuksen: «Neuvostojen puolesta, mutta ilman kommunisteja».

Luokkavihollisen uuden taktiikan selvänä ilmauksena oli vastavallankumouksellinen Kronstadtin kapina. Se alkoi viikkoa ennen puolueen X edustajakokousta, v. 1921 maaliskuussa. Kapinaa johtamaan ryhtyivät valkokaartilaiset, jotka olivat yhteydessä eserriin, menshevikkeihin ja ulkomaisten valtioiden edustajiin. Kapinalliset koettivat ensi aikoina peittää «neuvosto»-kyltillä pyrkimystään palauttaa jälleen kapitalisteille ja tilanherroille valta ja omistusoikeus. He esittivät tunnuksen: «Neuvostot ilman kommunisteja». Vastavallankumous koetti käyttää hyväkseen pikkuporvarillisten joukkojen tyytymättömyyttä kukistaakseen Neuvostovallan muka neuvostotunnuksella.

Kaksi seikkaa helpotti Kronstadtin kapinan syntymistä: sotalaivoilla palvelevien matruusien laadun huononeminen ja bolshevikkien järjestön heikkous Kronstadtissa. Vanhat matruusit, jotka olivat osallistuneet Lokakuun vallankumoukseen, olivat menneet melkein viimeistä miestä myöten rintamalle ja taistelivat sankarillisesti Punaisen armeijan riveissä. Laivastoon oli tullut uusia, vallankumouksessa karkaisemattomia täydennysjoukkoja. Nämä täydennysjoukot olivat vielä täysin kehittymätöntä talonpoikaisjoukkoa, jossa ilmeni talonpoikien tyytymättömyys elin-

tarvikeylijäämien luovutusvelvollisuuteen. Silloista kronstadtilaista bolshevikkijärjestöä taas olivat useat rintamallemobilisoinnit heikentäneet suuresti. Nämä seikat antoivat eserrille ja menshevikeille sekä valkokaartilaisille mahdollisuuden pesiytyä Kronstadtiin ja saada se valtaansa.

Kapinalliset anastivat ensiluokkaisen linnoituksen, laivaston, suunnattoman määrän aseita ja ammuksia. Kansainvälinen vastavallankumous juhli voittoa. Mutta. viholliset riemuitsivat liian aikaisin. Neuvostojoukot tukahduttivat pian kapinan. Puolue lähetti Kronstadtin kapinallisia vastaan parhaimmat poikansa — X puoluekokouksen edustajat toveri Voroshilovin johdolla. Punaarmeijalaiset menivät Kronstadtia vastaan ohutta jäätä myöten. Jää murtui useissa paikoissa ja monet hukkuivat. Oli mentävä rynnäkköön melkein luoksepääsemättömiä Kronstadtin linnoituksia vastaan. Uskollisuus vallankumousta kohtaan ja miehuullisuus, valmius henkensä antamiseen Neuvostovallan puolesta saivat yliotteen. Punaiset joukot valloittivat Kronstadtin linnoituksen rynnäköllä. Kronstadtin kapina oli kukistettu.

2. Puolueväittely ammattiliitoista. Puolueen X edustajakokous. Opposition tappio. Siirtyminen uuteen talouspolitiikkaan.

Puolueen Keskuskomitealle, sen leniniläiselle enemmistölle oli selvää, että sodan lopettamisen ja rauhalliseen taloudelliseen rakennustyöhön siirtymisen jälkeen ei ole enää syytä säilyttää sota- ja saartotilanteen synnyttämää kovaa sotakommunismin järjestelmää.

Keskuskomitea ymmärsi, että elintarvikeylijäämien luovutusvelvollisuuden välttämättömyys on poistunut, että se on korvattava elintarvikeverolla, jotta talonpojille annettaisiin mahdollisuus käyttää suurimman osan tuotantonsa ylijäämästä oman harkintansa mukaan. Keskuskomitea ymmärsi, että sellainen toimenpide antaisi mahdollisuuden vilkastuttaa maataloutta, laajentaa viljanviljelystä ja teollisuuden kehitykselle välttämättömien raaka-ainekasvien viljelystä, vilkastuttaa maassa tavaranvaihtoa, parantaa kaupunkien muonittamista, luoda työläisten ja talonpoikien liitolle uusi taloudellinen perusta.

Keskuskomitea ymmärsi myöskin sen, että teollisuuden vilkastuttaminen on mitä tärkein tehtävä, mutta oli sitä mieltä, että

teollisuutta ei voida vilkastuttaa saamatta mukaan tähän tehtävään työväenluokkaa ja sen ammatillisia järjestöjä, että työläiset voidaan saada mukaan, jos he vakuuttautuvat siitä, että taloudellinen rappiotila on kansalle yhtä vaarallinen vihollinen kuin interventio ja saartokin, että puolue ja ammatilliset järjestöt kykenevät ehdottomasti suorittamaan tämän tehtävän, jos ne eivät jakele työväenluokalle sotilaallisia käskyjä, kuten oli aikaisemmin rintamalla, missä käskyt ovat todellakin välttämättömiä, vaan toimivat vakuuttamiskeinoja, vakuuttamismenetelmiä käyttäen.

Mutta kaikki puolueen jäsenet eivät ajatelleet siten kuin Keskuskomitea. Oppositioryhmät — trotskilaiset, «työläisoppositio», «vasemmistokommunistit», «demokraattiset sentralistit» j.m.s. — olivat hajaannustilassa ja horjuivat kohdatessaan vaikeuksia rauhallisen taloudellisen rakennustyön raiteille siirryttäessä. Puolueessa oli aika paljon entisiä menshevikkejä, entisiä eserriä, entisiä bundilaisia, entisiä borotbalaisia * ja kaikenlaisia puolinatsionalisteja Venäjän reunamaista. He lukeutuivat suurimmaksi osaksi joihinkin oppositioryhmiin. Kun nämä henkilöt eivät olleet todellisia marxilaisia, eivät tunteneet taloudellisen kehityksen lakeja, kun heiltä puuttui leniniläinen puoluekaraistuneisuus, niin he vain lisäsivät oppositioryhmien rikkinäisyyttä ja horjuntaa. Jotkut heistä olivat sitä mieltä, ettei ole heikennettävä sotakommunismin tiukkaa järjestelmää, että on päinvastoin «kiristettävä ruuveja lujemmalle». Toiset olivat sitä mieltä, että puolueen ja valtion täytyy jäädä syrjään kansantalouden kuntoonpalauttamisesta, että tämä tehtävä on annettava kokonaan ammattiliittojen haltuun.

Oli selvää, että sellaisen rikkinäisyyden vallitessa puolueen eräissä kerroksissa oli ilmestyvä väkeä, väittelyiden harrastelijoita, erilaisia oppositio-«johtomiehiä», jotka koettavat saada väkisin aikaan väittelyä puolueessa.

Siten tapahtuikin.

Väittely alkoi ammattiliittojen tehtävää koskevasta kysymyksestä, vaikka ammattiliittokysymys ei ollut silloin puolueen politiikan pääkysymys.

---

* *Borotbalaiset* — Ukrainan kansallis-chauvinistisen eserräpuolueen (sosialisti-vallankumouksellisten) vasen sivusta. Heitä nimitettiin näin pää-äänenkannattajansa, «Borotba» lehden mukaan, joka ilmestyi vuoteen 1918 saakka. — *Suom.*

Väittelyn ja taistelun lietsojana Leniniä vastaan, Keskuskomitean leniniläistä enemmistöä vastaan, oli Trotski. Haluten kärjistää tilannetta hän esiintyi Ammattiliittojen V Yleisvenäläisen konferenssin kommunistiedustajien istunnossa vuoden 1920 marraskuun alussa esittäen epäilyttävän «ruuvien kiristämisen» ja «ammattiliittojen ravistelemisen» tunnuksen. Trotski esitti tunnuksen viipymättömästä «ammattiliittojen valtiollistuttamisesta». Hän vastusti vakuuttamiskeinojen soveltamista työväenjoukkoihin nähden. Hän puolusti sotilaallisten menettelytapojen ulottamista ammattiliittoihin. Trotski vastusti ammattiliittodemokratian laajentamista, ammattiliittoelinten valitsemisperiaatetta.

Vakuuttamiskeinojen asemesta, jota ilman työväenjärjestöjen toiminta ei ole ajateltavissa, trotskilaiset ehdottivat pelkän pakotuksen, pelkän komentamisen menetelmää. Trotskilaiset aiheuttivat politiikallaan siellä, missä he pääsivät ammattiliittotyön johtoon, selkkauksia, hajaannusta ja rappeutumista ammatillisissa järjestöissä. Trotskilaiset yllyttivät politiikallaan puolueeseen kuulumattomia työläisjoukkoja nousemaan puoluetta vastaan, hajoittivat työväenluokkaa.

Ammattiliittoväittely oli tosiasiassa paljon laajakantoisempi merkitykseltään kuin ammattiliittokysymys. Kuten myöhemmin Venäjän Kommunistisen Puolueen (bolshevikkien) Keskuskomitean täysistunnon päätöslauselmassa (tammik. 17 pnä vuonna 1925) osoitettiin, kiisteltiin tosiasiassa «suhtautumisesta sotakommunismia vastaan nousseeseen talonpoikaistoon, suhtautumisesta puolueeseen kuulumattomiin työläisjoukkoihin, yleensä puolueen suhtautumisesta joukkoihin vaiheessa, jolloin kansalaissota oli jo päättynyt» (NKP(b) päätöslauselmissa, I osa, sivu 651).

Trotskia seuraten esiintyivät muutkin puoluevastaiset ryhmät: «työläisoppositio» (Shljapnikov, Medvedev, Kollontay ja muut), «demokraattiset sentralistit» (Sapronov, Drobnis, Boguslavski, Osinski, V. Smirnov ja muut), «vasemmistokommunistit» (Buharin, Preobrazhenski).

«Työläisoppositio» esitti tunnuksen koko kansantalouden johdon luovuttamisesta «tuottajien yleisvenäläisen edustajakokouksen» haltuun. Se tahtoi tehdä tyhjäksi puolueen vaikutuksen, kielsi proletariaatin diktatuurin merkityksen taloudellisessa rakennustyössä. «Työläisoppositio» esitti ammattiliitot vastakkaisiksi Neuvostovaltiolle ja kommunistiselle puolueelle. Se ei pitänyt

työväenluokan järjestäytymisen korkeimpana muotona puoluetta, vaan ammattiliittoja. «Työläisoppositio» oli itse asiassa anarkosyndikalistinen puoluevastainen ryhmä.

«Demokraattisen sentralismin» ryhmä (detsistit) vaati täyttä ryhmä- ja ryhmäkuntavapautta. Detsistit kuten trotskilaisetkin pyrkivät horjuttamaan puolueen johtoasemaa Neuvostoissa ja ammattiliitoissa. Lenin nimitti detsistejä «kaikkein äänekkäimpien kirkujien» ryhmäksi ja detsistien ohjelmaa eserräläis-menshevistiseksi.

Trotskia hänen taistelussaan Leniniä ja puoluetta vastaan auttoi Buharin. Yhdessä Preobrazhenskin, Serebrjakovin ja Sokolnikovin kanssa Buharin muodosti n.s. «puskuri»-ryhmän. Tämä ryhmä puolusteli ja suojeli pahimpia ryhmäpukareita — trotskilaisia. Lenin nimitti Buharinin käyttäytymistä «aatteellisen rappion huipuksi». Pian buharinilaiset yhtyivät avoimesti trotskilaisiin Leniniä vastaan.

Lenin ja leniniläiset suuntasivat pääiskun trotskilaisia, puoluevastaisten ryhmittymien päävoimaa vastaan. He todistivat trotskilaiset syyllisiksi ammatillisten järjestöjen sekoittamiseen sotilaallisten järjestöjen kanssa, osoittaen heille, ettei sotilaallisten järjestöjen menetelmiä saa siirtää ammatillisiin järjestöihin. Oppositioryhmien ohjelmien vastapainoksi Lenin ja leniniläiset laativat oman ohjelmansa. Tässä ohjelmassa osoitettiin, että ammatilliset järjestöt ovat hallinnon kouluja, taloudenhoidon kouluja, kommunismin kouluja. Ammattiliittojen täytyy perustaa koko työnsä vakuuttamisen menetelmään. Vain tällä ehdolla ammattiliitot tulevat nostamaan kaikki työläiset taisteluun taloudellista rappiotilaa vastaan, kykenevät saamaan heidät mukaan sosialistiseen rakennustyöhön.

Taistelussa oppositioryhmiä vastaan puoluejärjestöt liittyivät kiinteästi Leninin ympärille. Erikoisen tiukan luonteen sai taistelu Moskovassa. Sinne oppositio keskitti päävoimansa asettaen päämääräkseen pääkaupungin järjestön valloittamisen. Mutta Moskovan bolshevikit torjuivat päättäväisesti nämä ryhmäpukarien hankkeet. Ankara taistelu kehittyi Ukrainankin puoluejärjestöissä. Ukrainan Kommunistisen Puolueen (bolshevikkien) Keskuskomitean silloisen sihteerin toveri Molotovin johdolla Ukrainan bolshevikit löivät trotskilaiset ja shljapnikovilaiset hajalle. Ukrainan Kommunistinen Puolue jäi leniniläisen puolueen uskolliseksi tueksi. Bakussa suoritettiin opposition kukistaminen

toveri Ordzhonikidzen johdolla. Toveri L. Kaganovitsh johti Keski-Aasiassa taistelua puoluevastaisia ryhmittymiä vastaan.

Kaikki puolueen tärkeimmät paikalliset perusjärjestöt yhtyivät Leninin ohjelmaan.

Maaliskuun 8 pnä vuonna 1921 avattiin puolueen X edustajakokous. Edustajakokouksessa oli läsnä 694 päätösvaltaista edustajaa, jotka edustivat 732.521 puoluejäsentä. Neuvottelevia edustajia oli 296.

Edustajakokous teki yhteenvedon ammattiliittoväittelystä ja hyväksyi valtavalla ääntenenemmistöllä leniniläisen ohjelman.

Avatessaan kokouksen Lenin selitti, että väittely oli luvatonta ylellisyyttä. Hän osoitti, että viholliset asettivat toiveensa sisäiseen taisteluun ja hajaannukseen kommunistisessa puolueessa.

Ottaen huomioon sen suunnattoman vaaran, jonka ryhmäkuntien olemassaolo muodosti bolshevikkipuolueelle ja proletariaatin diktatuurille, X edustajakokous kiinnitti erikoista huomiota kysymykseen *puolueen yhtenäisyydestä*. Lenin esitti selostuksen tästä kysymyksestä. Edustajakokous tuomitsi kaikki oppositioryhmittymät ja osoitti, että ne «tosiasiassa auttavat proletaarisen vallankumouksen luokkavihollisia».

Edustajakokous määräsi kaikki ryhmäkunnat heti hajoitettaviksi ja antoi kaikkien järjestöjen tehtäväksi seurata tarkasti, ettei minkäänlaisia ryhmäkuntaesiintymisiä sallita. Edustajakokouksen päätöksen täyttämättä jättämisestä seurasi ehdoton ja viipymätön puolueesta erottaminen. Edustajakokous antoi Keskuskomitealle valtuudet Keskuskomitean jäsenten rikkoessa puoluekuria ja ryhmäkuntalaisuuden uudistuessa tahi sitä sallittaessa käyttää kaikkia puolueen kurinpidollisia toimenpiteitä, aina heidän Keskuskomiteasta ja puolueesta erottamiseensa asti.

Kaikki nämä päätökset sisällytettiin Leninin ehdottamaan ja edustajakokouksen hyväksymään erikoiseen päätöslauselmaan «Puolueen yhtenäisyydestä».

Edustajakokous kiinnitti tässä päätöslauselmassa kaikkien puoluejäsenten huomion siihen, että puolueen rivien yhtenäisyys ja eheys, proletariaatin etujoukon tahdon yhtenäisyys ovat erikoisen välttämättömät sellaisella hetkellä, jolloin useat X edustajakokouksen aikana sattuneet seikat lisäsivät horjuntaa maan pikkuporvarillisen väestön keskuudessa.

«Mutta», osoitettiin päätöslauselmassa, «jo ennen ammattiliittokysymystä koskevaa yleistä puolueväittelyä on

puolueessa ilmennyt eräitä ryhmäkuntalaisuuden merkkejä, s.o. muodostunut ryhmiä erikoisohjelmin ja pyrkimyksin jossakin määrin eristäytyä ja muodostaa oma ryhmäkurinsa. On välttämätöntä, että kaikki tietoiset työläiset tajuaisivat selvästi kaikenlaisen ryhmäkuntalaisuuden vahingollisuuden ja sopimattomuuden, koska se käytännössä ehdottomasti vie siihen, että yksimielinen työ heikkenee ja hallituspuolueeseen tunkeutuneet puolueen viholliset tekevät uusia, entistä voimakkaampia yrityksiä syventää (puolueen) hajottamista ja käyttää tätä hajottamista vastavallankumouksen tarkoituksiin».

Edustajakokous lausui edelleen tässä päätöslauselmassa:

«Se, miten proletariaatin viholliset käyttävät hyväkseen kaikkia poikkeamisia lujalta kommunistiselta linjalta, näkyi kaikkein havainnollisimmin Kronstadtin kapinan esimerkissä, jolloin porvarillinen vastavallankumous ja kaikissa maailman maissa olevat valkokaartilaiset ilmaisivat heti olevansa valmiit hyväksymään neuvostojärjestelmänkin tunnukset, kunhan vain saisivat kukistetuksi proletariaatin diktatuurin Venäjällä, ja jolloin eserrät ja yleensä porvarillinen vastavallankumous käytti Kronstadtissa kapinatunnuksia muka Neuvostovallan nimessä Neuvostohallitusta vastaan Venäjällä. Sellaiset tosiasiat todistavat täydellisesti, että valkokaartilaiset pyrkivät ja pystyvätkin naamioimaan itsensä kommunisteiksi, ja vieläpä näitä «vasemmistolaisemmiksikin», kunhan vain saisivat murretuksi ja kukistetuksi proletaarisen vallankumouksen linnoituksen Venäjällä. Petrogradissa Kronstadtin kapinan edellä levitetyt menshevistiset lentolehtiset osoittivat myöskin, miten menshevikit käyttivät hyväkseen erimielisyyksiä Venäjän Kommunistisen Puolueen sisällä, kannustaakseen ja auttaakseen teossa Kronstadtin kapinallisia, eserriä ja valkokaartilaisia, sanoen olevansa kapinoiden vastustajia ja muka vain hiukan parannetun Neuvostovallan kannattajia».

Päätöslauselma osoitti, että puoluepropagandan täytyy selittää seikkaperäisesti ryhmäkuntalaisuuden vahingollisuus ja vaarallisuus puolueen yhtenäisyyden kannalta ja proletariaatin etujoukon tahdon yhtenäisyyden toteuttamisen kannalta, mikä on proletariaatin diktatuurin menestyksen perusehto.

Toiselta puolen, sanottiin edustajakokouksen päätöslauselmassa, täytyy puoluepropagandan selittää Neuvostovallan vihollisten uusimpien taktillisten otteiden *erikoisuus*.

«Vakuuttauduttuaan siitä, että vastavallankumous on avoimesti valkokaartilaisen lipun alla toivoton», osoitettiin päätöslauselmassa, «nämä viholliset ponnistavat nyt kaikki voimansa voidakseen käyttää hyväkseen erimielisyyksiä Venäjän Kommunistisen Puolueen sisällä, viedäkseen eteenpäin vastavallankumousta siirtämällä tavalla tai toisella vallan niille poliittisille ryhmittymille, jotka ulkonaisesti ovat Neuvostovallan tunnustamista lähinnä» (NKP(b) päätöslauselmissa, I osa, sivut 373—374).

Päätöslauselma osoitti edelleen, että puoluepropagandan «täytyy selvittää myöskin aikaisempien vallankumousten kokemus, jolloin vastavallankumous kannatti äärimmäistä vallankumouspuoluetta lähimpänä olevia pikkuporvarillisia ryhmittymiä, horjuttaakseen vallankumouksellista diktatuuria ja kukistaakseen sen, raivatakseen tien vastavallankumouksen, kapitalistien ja tilanherrojen myöhemmälle täydelliselle voitolle».

Päätöslauselmaan «Puolueen yhtenäisyydestä» liittyi läheisesti toinen, myöskin Leninin ehdottama ja edustajakokouksen hyväksymä päätöslauselma «Syndikalistisesta ja anarkistisesta poikkeamasta puolueessamme». Tässä päätöslauselmassa X edustajakokous tuomitsi niinsanotun «työläisopposition». Edustajakokous selitti anarko-syndikalistisen poikkeaman aatteiden propagandan yhteensopimattomaksi kommunistiseen puolueeseen kuulumisen kanssa ja kutsui puoluetta päättävään taisteluun tätä poikkeamaa vastaan.

X edustajakokous teki mitä tärkeimmän päätöksen siirtymisestä elintarvikeylijäämien luovutusvelvollisuudesta elintarvikeveroon, siirtymisestä *uuteen talouspolitiikkaan* (NEP).

Tässä käänteessä sotakommunismista uuteen talouspolitiikkaan näkyi Leninin politiikan koko viisaus ja kaukonäköisyys.

Edustajakokouksen päätöksessä puhuttiin luovutusvelvollisuuden korvaamisesta elintarvikeverolla. Luonnossa maksettava elintarvikevero oli pienempi kuin valtiolle luovutetut ylijäämät. Tieto verosummasta oli saatettava julkisuuteen ennen kevätkylvöjä. Veronsuorituksen määräajat säädettiin tarkoin. Kaikki se, mikä jäi jäljelle veron suorituksen jälkeen, oli talonpojan täydellisessä käyttövallassa, hänelle taattiin näiden ylijäämien myy-

misvapaus. Vapaa kauppa, lausui Lenin selostuksessaan, johtaa aluksi eräänlaiseen kapitalismin elpymiseen maassa. On annettava lupa yksityiskauppaan ja sallittava yksityisteollisuudenharjoittajien avata pikkuliikkeitä. Mutta sitä ei tarvitse pelätä. Lenin oli sitä mieltä, että eräänlainen tavaranvaihtovapaus synnyttää talonpojassa taloudellista kiinnostusta, kohottaa hänen työnsä tuottavaisuutta ja johtaa maatalouden nopeaan nousuun, ja että tällä pohjalla tullaan palauttamaan kuntoon valtion teollisuus ja tunkemaan syrjään yksityispääoma, että voimien ja varojen kokoamisen jälkeen voidaan luoda mahtava teollisuus — sosialismin taloudellinen perusta, ja sen jälkeen siirtyä päättävään hyökkäykseen kapitalismin jätteiden tuhoamiseksi maassa.

Sotakommunismi oli yritys valloittaa kapitalististen ainesten linnoitus kaupungissa ja maaseudulla rynnäköllä, suoralla rintamahyökkäyksellä. Tässä hyökkäyksessä oli puolue kiirehtinyt kauas eteenpäin joutuen vaaraan irtautua perustastaan. Nyt Lenin ehdotti palaamista hieman taaksepäin, tilapäistä peräätymistä lähemmäksi selustaa, siirtymistä rynnäköstä pitempiaikaiseen linnoituksen piiritykseen, jotta voitaisiin voimien kokoamisen jälkeen aloittaa hyökkäys uudelleen.

Trotskilaiset ja muut oppositiolaiset pitivät uutta talouspolitiikkaa *pelkkänä* peräätymisenä. Sellainen tulkinta oli heille edullinen, koska heidän linjansa tähtäsi kapitalismin palauttamiseen. Se oli syvästi vahingollista, leniniläisvastaista uuden talouspolitiikan tulkintaa. Itse asiassa Lenin jo vuoden kuluttua uuden talouspolitiikan käytäntöön ottamisesta selitti puolueen XI edustajakokouksessa, että *perääntyminen on päättynyt*, ja esitti tunnuksen: *»Hyökkäyksen valmistelu yksityistaloudellista pääomaa vastaan»* (*Lenin*, XXVII osa, sivu 213).

Ollen huonoja marxilaisia ja täysin tietämättömiä bolshevistisen politiikan kysymyksissä oppositiolaiset eivät ymmärtäneet uuden talouspolitiikan olemusta eivätkä uuden talouspolitiikan alussa suoritetun perääntymisen luonnetta. Uuden talouspolitiikan olemuksesta on puhuttu jo ylempänä. Mitä tulee perääntymisen luonteeseen, niin perääntymistä on erilaista. On hetkiä, jolloin puolueen tahi armeijan on perääännyttävä siksi, että se on kärsinyt tappion. Sellaisissa tapauksissa armeija tahi puolue perääntyy säilyttääkseen itsensä ja säilyttääkseen kaaderinsa uusia taisteluja varten. Lenin ei lainkaan ehdottanut uutta talouspolitiikkaa käytäntöönotettaessa sen laatuista perääntymistä, koska puolue ei

suinkaan ollut kärsinyt tappiota eikä joutunut hajallelyödyksi, vaan päinvastoin se itse oli lyönyt hajalle interventiojoukot ja valkokaartilaiset kansalaissodan aikana. Mutta on sellaisiakin hetkiä, jolloin voitokas puolue tahi armeija rientää hyökkäyksessään liian kauaksi eteenpäin turvaamatta itselleen selkäpuolen tukea. Se on vakava vaara. Kokenut puolue tahi armeija pitää sellaisissa tapauksissa tavallisesti tarpeellisena, jotta se ei irtaantuisi tukikohdastaan, perääntyä jonkunverran takaisin, lähemmäksi selustaansa, päästäkseen lujemmin yhteyteen selustassa olevan tukikohtansa kanssa, turvatakseen itselleen kaiken välttämättömän ja lähteäkseen sitten uudelleen hyökkäykseen suuremmalla varmuudella, menestyksen takein. Juuri sellaisen väliaikaisen perääntymisen suorittikin Lenin uuden talouspolitiikan aikana. Tehdessään Kominternin IV kongressissa selostuksen uuden talouspolitiikan käytäntöönottamisen syistä Lenin lausui suoraan, että «me olimme rientäneet taloudellisessa hyökkäyksessämme liian kauaksi eteenpäin, niin että emme turvanneet itsellemme riittävää tukikohtaa», ja sen vuoksi on välttämätöntä suorittaa tilapäinen perääntyminen turvattua selustaa kohti.

Opposition onnettomuus oli siinä, että se ei tietämättömyydessään ymmärtänyt silloin eikä ymmärtänyt koko ikänään tätä uuden talouspolitiikan kauden perääntymisen erikoisuutta.

Uutta talouspolitiikkaa koskeva X edustajakokouksen päätös turvasi työväenluokan ja talonpoikaiston lujan taloudellisen liiton sosialismin rakentamista varten.

Tätä perustehtävää edisti edustajakokouksen toinenkin päätös, kansallisuuskysymystä koskeva päätös. Selostuksen kansallisuuskysymyksestä piti toveri Stalin. Olemme poistaneet kansallisuussorron, lausui toveri Stalin, mutta se ei riitä. Tehtävänämme on menneisyyden raskaan perinnön — aikaisemmin sorrettujen kansojen taloudellisen, poliittisen ja sivistyksellisen takapajuisuuden — poistaminen. On autettava niitä pääsemään keski-Venäjän rinnalle tässä suhteessa.

Toveri Stalin viittasi edelleen kahteen puoluevastaiseen poikkeamaan kansallisuuskysymyksessä: suurvalta-chauvinismiin (suurvenäläiseen chauvinismiin) ja paikalliseen natsionalismiin. Edustajakokous tuomitsi molemmat poikkeamat kommunismille ja proletaariselle internationalismille vahingollisina ja vaarallisina. Samalla edustajakokous suuntasi pääiskunsa päävaaraa, suurvaltakantaa vastaan, toisin sanoen sellaisen kansallisuuksiin suh-

tautumisen jätteitä ja jäännöksiä vastaan, jota suurvenäläiset chauvinistit olivat noudattaneet ei-venäläisten kansojen suhteen tsarismin aikana.

3. Uuden talouspolitiikan ensimmäiset tulokset. Puolueen XI edustajakokous. Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton muodostaminen. Leninin sairaus. Leninin osuustoimintasuunnitelma. Puolueen XII edustajakokous.

Uuden talouspolitiikan voimaansaattaminen kohtasi vastarintaa puolueen horjuvien ainesten taholta. Vastarinta tuli kahdelta taholta. Toiselta puolen esiintyivät «vasemmisto»-kirkujat, Lominadzen, Shatskinin ja muiden tyyppiset poliittiset epäsikiöt, jotka «todistelivat», että uusi talouspolitiikka merkitsee luopumista Lokakuun vallankumouksen saavutuksista, paluuta kapitalismiin ja Neuvostovallan perikatoa. Nämä henkilöt, ollen poliittisesti tietämättömiä ja tuntematta taloudellisen kehityksen lakeja, eivät ymmärtäneet puolueen politiikkaa, joutuivat pakokauhun valtaan ja levittivät ympärilleen lamaannusmielialoja. Toiselta puolen esiintyivät Trotskin, Radekin, Zinovjevin, Sokolnikovin, Kamenevin, Shljapnikovin, Buharinin, Rykovin ja muiden tapaiset suoranaiset antautujat, jotka eivät uskoneet maamme sosialistisen kehityksen mahdollisuuteen, kumartelivat kapitalismin «kaikkivallalle» ja pyrkien lujittamaan kapitalismin asemia Neuvostomaassa, vaativat suuria myönnytyksiä yksityispääomalle niin maan sisä- kuin ulkopuolellakin, vaativat Neuvostovallan kansantalouden monien hallitsevien asemien luovuttamista yksityispääomalle toimilupien tahi yksityispääoman osanotolla muodostettavien sekaosakeyhtiöiden perustalla.

Molemmat ryhmät olivat vieraita marxismille, leninismille.

Puolue paljasti ja eristi ne molemmat. Puolue löi päättäväisesti takaisin pakokauhun levittäjät ja antautujat.

Sellaisen vastarinnan olemassaolo puolueen politiikkaa vastaan muistutti vielä kerran, että puolue oli puhdistettava horjuvista aineksista. Tämän yhteydessä Keskuskomitea suoritti suuren työn puolueen lujittamiseksi, järjestäen puoluepuhdistuksen vuonna 1921. Puhdistus tapahtui puolueeseen kuulumattomien osanotolla, julkisissa kokouksissa. Lenin neuvoi puhdistamaan puolueen perusteellisesti «...veijareista, byrokratisoituneista, epärehellisistä,

horjuvista kommunisteista ja menshevikeistä, jotka ovat maalanneet «julkisivunsa» uudelleen, mutta jääneet sielultaan menshevikeiksi» (*Lenin*, XXVII osa, sivu 13).

Puolueesta erotettiin puhdistuksen tuloksena kaikkiaan 170 tuhatta henkilöä eli noin 25 prosenttia puolueen koko jäsenmäärästä.

Puhdistus lujitti puoluetta huomattavasti, paransi sen yhteiskunnallista kokoonpanoa, lisäsi joukkojen luottamusta puolueeseen, kohotti sen arvovaltaa. Puolueen eheys ja kurinalaisuus lujittuivat.

Jo uuden talouspolitiikan ensimmäinen vuosi osoitti tämän politiikan oikeaksi. Siirtyminen uuteen talouspolitiikkaan lujitti huomattavasti työläisten ja talonpoikain liittoa uudella pohjalla. Proletariaatin diktatuurin voima ja lujuus kasvoivat. Kulakkirosvoliike (banditismi) oli melkein täydellisesti lopetettu. Keskitalonpojat auttoivat luovutusvelvollisuuden lakkauttamisen jälkeen Neuvostovaltaa taistelemaan kulakkirosvojoukkioita vastaan. Neuvostovalta säilytti hallussaan kaikki kansantalouden hallitsevat asemat: suurteollisuuden, kulkulaitoksen, pankit, maan, sisämaankaupan ja ulkomaankaupan. Puolue sai aikaan käänteen talousrintamalla. Maatalous alkoi pian edistyä. Teollisuus ja kulkulaitos saavuttivat ensimmäiset menestyksensä. Alkoi toistaiseksi vielä hyvin hidas, mutta varma taloudellinen nousu. Työläiset ja talonpojat tunsivat ja näkivät, että puolue on oikealla tiellä.

Vuoden 1922 maaliskuussa kokoontui puolueen XI edustajakokous. Kokouksessa oli läsnä 522 päätösvaltaista edustajaa, jotka edustivat 532.000 puolueen jäsentä, siis vähemmän kuin edellisessä edustajakokouksessa. Neuvottelevia edustajia oli 165. Jäsenluvun vähenemisen selittää alkanut puolueen rivien puhdistus.

Puolue teki edustajakokouksessa yhteenvedon uuden talouspolitiikan ensimmäisestä vuodesta. Tämän yhteenvedon perusteella Lenin saattoi julistaa edustajakokouksessa:

> «Me olemme peräänyneet vuoden. Nyt meidän täytyy sanoa puolueen nimessä: riittää! Se päämäärä, johon peräänymisellä pyrittiin, on saavutettu. Tuo kausi on päättymässä tahi on päättynyt. Nyt me asetamme itsellemme toisen päämäärän — voimien uudelleenryhmityksen» (sama, sivu 238).

Lenin osoitti, että uusi talouspolitiikka merkitsee ankaraa taistelua elämästä ja kuolemasta kapitalismin ja sosialismin välillä. «Kumpi voittaa» — siitä on kysymys. Jotta voitaisiin voittaa, on turvattava yhteenliittyminen työväenluokan ja talonpoikaiston kesken, sosialistisen teollisuuden ja talonpoikaistalouden kesken, kaupungin ja maaseudun välisen tavaranvaihdon kaikinpuolisen kehittämisen avulla. Sitä varten on opittava hoitamaan taloutta, on opittava tekemään kauppaa sivistyneesti.

Kaupanteko oli tällä kaudella perusrenkaana puolueen edessäolevien tehtävien ketjussa. Ratkaisematta tätä tehtävää ei voitu kehittää tavaranvaihtoa kaupungin ja maaseudun välillä, ei voitu lujittaa työläisten ja talonpoikien taloudellista liittoa, ei voitu kohottaa maataloutta eikä poistaa teollisuuden rappiotilaa.

Neuvostokauppa oli siihen aikaan vielä hyvin heikkoa. Kauppakoneisto oli hyvin heikko, kommunisteilla ei ollut tottumusta kauppa-alalla, vihollista, nepmannia *, ei vielä oltu tutkittu, ei oltu opittu vielä taistelemaan häntä vastaan. Yksityiskauppiaat, nepmannit, käyttivät hyväkseen neuvostokaupan heikkoutta ja kaappasivat käsiinsä kangastavaroiden ja muiden käypien tavaroiden kaupan. Kysymys valtion kaupan ja osuustoimintakaupan järjestämisestä sai valtavan suuren merkityksen.

XI edustajakokouksen jälkeen pääsi taloudellinen työ vauhtiin uudella voimalla. Maata kohdanneen kadon seuraukset poistettiin menestyksellisesti. Talonpoikaistalous palautettiin nopeasti kuntoon. Rautatiet alkoivat työskennellä paremmin. Uudelleen käyntiinpantujen tehtaiden lukumäärä lisääntyi yhä.

Vuoden 1922 lokakuussa Neuvostovalta juhli suurta voittoa: Punainen armeija ja Kauko-Idän sissit olivat vapauttaneet japanilaisista interventiojoukoista Vladivostokin, viimeisen interventiojoukkojen käsissä olleen Neuvostomaan kaistaleen.

Nyt, kun koko Neuvostomaan alue oli puhdistettu interventiojoukoista ja sosialismin rakentamisen ja maanpuolustuksen tehtävät vaativat Neuvostomaan kansojen liiton edelleen lujittumista, nousi päiväjärjestykseen kysymys Neuvostotasavaltojen yhdistämisestä lähemmin yhtenäiseen valtioliittoon. Oli yhdistettävä kaikkien kansojen voimat sosialismin rakentamiseksi. Oli järjestettävä luja maanpuolustus. Oli taattava kotimaamme kaikkien kansallisuuksien kaikinpuolinen kehitys. Tätä tarkoitusta

* *Nepman* — yksityisyrittelijä, kauppias, keinottelija uuden talouspolitiikan ensimmäisellä kaudella. —*Suom.*

varten oli välttämätöntä lähentää Neuvostomaan kaikki kansat vieläkin enemmän toisiinsa.

Vuoden 1922 joulukuussa pidettiin I Yleisliittolainen Neuvostojen edustajakokous. Tässä edustajakokouksessa muodostettiin Leninin ja Stalinin ehdotuksesta Neuvostokansojen vapaaehtoinen valtioyhtymä — Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liitto (SNTL). Alkujaan Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liittoon kuuluivat Venäjän Sosialistinen Federatiivinen Neuvostotasavalta (VSFNT), Taka-Kaukaasian Sosialistinen Federatiivinen Neuvostotasavalta, Ukrainan Sosialistinen Neuvostotasavalta ja Bielo-Venäjän Sosialistinen Neuvostotasavalta. Hieman myöhemmin perustettiin kolme itsenäistä Neuvosto-Liittotasavaltaa Keski-Aasiassa — Uzbekian, Turkmenian ja Tadzhikian liittotasavallat. Nyt kaikki nämä tasavallat ovat yhtyneet yhtenäiseksi Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liitoksi, — vapaaehtoisuuden ja tasa-arvoisuuden pohjalla, säilyttämällä niille kaikille oikeuden vapaaseen eroamiseen Neuvostoliitosta.

Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton muodostaminen merkitsi Neuvostovallan lujittumista ja bolshevikkien puolueen leniniläis-stalinilaisen kansallisuuspolitiikan suurta voittoa.

Vuoden 1922 marraskuussa Lenin esiintyi Moskovan Neuvoston täysistunnossa. Tehdessään yhteenvedon Neuvostovallan viisivuotisesta olemassaolosta Lenin toi julki lujana vakaumuksenaan, että «uuden talouspolitiikan Venäjästä tulee sosialistinen Venäjä». Tämä oli hänen viimeinen julkinen esiintymisensä. Vuoden 1922 syksyllä puoluetta kohtasi suuri onnettomuus: Lenin sairastui vaikeasti. Koko puolue, kaikki työtätekevät kokivat Leninin sairauden omana suurena surunaan. Kaikki olivat huolissaan rakastetun Leninin hengen vuoksi. Mutta Lenin ei keskeyttänyt työtään sairautensakaan aikana. Ollessaan jo vaikeasti sairaana Lenin kirjoitti joukon hyvin tärkeitä kirjoituksia. Näissä viimeisissä kirjoituksissaan hän teki yhteenvedon suoritetusta työstä ja viitoitti sosialismin rakentamissuunnitelman maassamme, joka suunnitelma edellytti talonpoikaiston mukaanvetämistä sosialistiseen rakennustyöhön. Tässä suunnitelmassa Lenin esitti osuustoimintasuunnitelmansa talonpoikaiston saattamisesta osalliseksi sosialismin rakennustyöhön.

Osuustoiminnassa yleensä ja maataloudellisessa osuustoiminnassa erikoisesti Lenin näki miljoonien talonpoikien saavutettavissa ja ymmärrettävissä olevan tien siirtymiseksi pienestä yksi-

tyistaloudesta suuriin osuuskunnallisiin tuotantoyhtymiin — kollektiivitalouksiin. Lenin osoitti, että maatalouden kehityksen täytyy maassamme tapahtua sitä tietä, että talonpojat vedetään mukaan sosialistiseen rakennustyöhön osuustoiminnan avulla, sitä tietä, että maatalouteen juurrutetaan vähitellen kollektivismin periaatteita, ensin maataloustuotteiden myynnin alalla ja sitten tuotannon alalla. Lenin osoitti, että silloin, kun vallitsee proletariaatin diktatuuri ja työväenluokan ja talonpoikaiston liitto, kun on taattu proletariaatin johto talonpoikaistoon nähden, kun on olemassa sosialistinen teollisuus, niin oikein järjestetyt, miljoonia talonpoikia käsittävät tuotanto-osuuskunnat ovat se keino, jonka avulla voidaan rakentaa maassamme täydellinen sosialistinen yhteiskunta.

Vuoden 1923 huhtikuussa pidettiin puolueen XII edustajakokous. Se oli bolshevikkien suorittaman vallanoton jälkeen ensimmäinen puoluekokous, jossa Lenin ei voinut olla läsnä. Edustajakokouksessa oli läsnä 408 päätösvaltaista edustajaa, jotka edustivat 386.000 puoluejäsentä, siis vähemmän kuin edellisessä puoluekokouksessa. Tässä näkyvät tulokset puoluerivien jatkuvasta puhdistuksesta, joka johti puoluejäsenten huomattavan prosenttimäärän erottamiseen puolueesta. Neuvottelevia edustajia oli 417.

Puolueen XII edustajakokous otti päätöksissään huomioon kaikki Leninin viimeisissä kirjoituksissa ja kirjeissä annetut ohjeet.

Edustajakokous antoi jyrkän vastauksen kaikille niille, jotka käsittivät uuden talouspolitiikan perääntymiseksi sosialistisista asemista, omien asemien luovuttamiseksi kapitalismille, niille, jotka ehdottivat alistuttavaksi kapitalismin orjuuteen. Sellaisia ehdotuksia tekivät edustajakokouksessa Trotskin kannattajat Radek ja Krasin. He ehdottivat ulkomaisten kapitalistien armoille antautumista, toimilupien myöntämistä Neuvostovaltion kipeästi tarvitsemiin teollisuusaloihin. He ehdottivat Lokakuun vallankumouksen mitättömiksi julistamien tsaarin hallituksen velkojen maksamista. Puolue leimasi antautumisehdotukset kavallukseksi. Puolue ei kieltäytynyt käyttämästä hyväkseen toimilupapolitiikkaa, mutta vain sellaisilla aloilla ja sellaisissa mitoissa, jotka olivat edullisia Neuvostovaltiolle.

Buharin ja Sokolnikov olivat ehdottaneet jo ennen edustajakokousta ulkomaankaupan monopoolin lakkauttamista. Tämä

ehdotus oli myöskin tulos siitä käsityksestä, että uusi talouspolitiikka merkitsi omien asemien luovuttamista kapitalismille. Lenin leimasi silloin Buharinin keinottelijoiden, nepmannien ja kulakkien puolustajaksi. XII edustajakokous torjui päättävästi rikolliset yritykset horjuttaa ulkomaankaupan monopoolia.

Edustajakokous torjui myöskin Trotskin yrityksen tyrkyttää puolueelle turmiollista politiikkaa talonpoikaistoon suhtautumisessa. Edustajakokous osoitti, ettei saa unohtaa sitä tosiasiaa, että maassa on vallitsevana talonpoikainen pientalous. Se korosti, että teollisuuden, sen mukana myöskin suurteollisuuden kehitys ei saa käydä ristiin talonpoikaisjoukkojen etujen kanssa, vaan pitää sen tapahtua kiinteässä liitossa niiden kanssa koko työtätekevän väestön eduksi. Nämä päätökset oli suunnattu Trotskia vastaan, joka ehdotti teollisuuden rakentamista talonpoikaistalouden riistämisen avulla ja joka ei tosiasiassa tunnustanut proletariaatin ja talonpoikaiston liittopolitiikkaa.

Trotski ehdotti samalla, että on suljettava sellaiset suuret tehtaat, joilla oli merkitystä maanpuolustukselle, kuin Putilovin, Brjanskin ja muut tehtaat, jotka eivät tuottaneet voittoa, kuten hän väitti. Edustajakokous hylkäsi suuttumuksella Trotskin ehdotukset.

Leninin kirjeellisesti edustajakokoukselle lähettämän ehdotuksen mukaisesti XII edustajakokous muodosti yhdistetyn elimen — Keskuskontrollikomitean ja Työläis- ja talonpoikaisinspektion. Sille annettiin vastuunalaiset tehtävät: puolueemme eheyden suojeleminen, puolue- ja valtiokurin lujittaminen, Neuvostovaltion koneiston kaikinpuolinen parantaminen.

Edustajakokous omisti suuren huomion kansallisuuskysymykselle. Tämän kysymyksen alustajana oli toveri Stalin. Toveri Stalin korosti kansallisuuskysymystä koskevan politiikkamme kansainvälistä merkitystä. Lännen ja Idän sorretut kansat näkevät Neuvostoliitossa kansallisuuskysymyksen ratkaisemisen ja kansallisen sorron lopettamisen esikuvan. Toveri Stalin viittasi tarmokkaan työn välttämättömyyteen epätasa-arvoisuuden poistamiseksi Neuvostoliiton kansojen väliltä talouden ja kulttuurin alalla. Hän kutsui koko puoluetta päättäväiseen taisteluun kansallisuuskysymyksessä esiintyviä poikkeamia — suurvenäläistä chauvinismia ja paikallista porvarillista natsionalismia vastaan.

Edustajakokouksessa paljastettiin natsionalistisen poikkeaman kannattajat ja heidän suurvaltapolitiikkansa kansallisiin vähem-

mistöihin nähden. Puoluetta vastaan esiintyivät silloin gruusialaiset natsionalistisen poikkeaman kannattajat — Mdivani y.m. Natsionalistisen poikkeaman kannattajat vastustivat Taka-Kaukaasian federation muodostamista, vastustivat Taka-Kaukaasian kansojen ystävyyden lujittamista. Natsionalistisen poikkeaman edustajat käyttäytyivät muita Gruusiassa olevia kansallisuuksia kohtaan todellisina suurvalta-chauvinisteina. Ne häätivät Tiflisistä pois kaikki ei-gruusialaiset, varsinkin armenialaiset, julkaisivat lain, jonka mukaan gruusiatar menetti Gruusiassa kansalaisoikeudet mentyään naimisiin jonkun muun kuin gruusialaisen kanssa. Trotski, Radek, Buharin, Skrypnik ja Rakovski tukivat gruusialaisia natsionalistisen poikkeaman kannattajia.

Kohta edustajakokouksen jälkeen kutsuttiin koolle erikoinen kansallisuuskysymystä koskeva kansallisten tasavaltojen työntekijöiden neuvottelukokous. Siinä paljastettiin tatarilaisten porvarillisten natsionalistien ryhmä — Sultan-Galijev y.m., sekä uzbekkilaisten natsionalistisen poikkeaman kannattajien ryhmä — Faizula Hodzhajev y.m.

Puolueen XII edustajakokous teki yhteenvedon uudesta talouspolitiikasta kahden vuoden ajalta. Saadut tulokset antoivat rohkeutta ja varmuutta lopulliseen voittoon.

> «Puolueemme on pysynyt eheänä, kiinteästi yhteenliittyneenä puolueena, joka on selviytynyt mitä suurimmasta käänteestä ja astuu eteenpäin levitetyin lipuin», julisti edustajakokouksessa toveri Stalin.

4. Taistelu kansantalouden kuntoonpalauttamisen vaikeuksia vastaan. Trotskilaisten aktiivisuuden voimistuminen Leninin sairauden yhteydessä. Uusi puolueväittely. Trotskilaisten tappio. Leninin kuolema. Lenin-kutsunta. Puolueen XIII edustajakokous.

Jo ensimmäiset taisteluvuodet kansantalouden kuntoonpalauttamiseksi johtivat huomattaviin menestyksiin. Vuonna 1924 huomattiin nousua kaikilla aloilla. Kylvöala oli suurennut vuodesta 1921 lähtien huomattavasti, talonpoikaistalous lujittui yhä enemmän. Sosialistinen teollisuus kasvoi ja kehittyi. Työväenluokan lukumäärä kasvoi huomattavasti. Työpalkka lisääntyi. Työläiset ja talonpojat alkoivat elää helpommin ja paremmin kuin vuosina 1920—1921.

Mutta yhä edelleenkin tuntuivat vielä lopettamatta jääneen taloudellisen rappiotilan seuraukset. Teollisuus oli vielä jäljessä sodanedellisestä tasosta, teollisuuden kasvu oli huomattavasti jäljessä maan tarpeiden kasvusta. Vuoden 1923 loppuun mennessä laskettiin olevan noin miljoona työtöntä, — kansantalouden hidas kasvu ei antanut mahdollisuutta työttömyyden poistamiseen. Kauppa kehittyi pysähdyksittäin, koska nepmannit ja kauppajärjestöissämme olevat nepmanainekset sanelivat maalle tavattoman korkeat kaupunkilaistuotteiden hinnat. Tämän yhteydessä neuvostorupla alkoi horjua pahasti, sen arvo laski. Kaikki tämä jarrutti työläisten ja talonpoikien aseman parantamista.

Vuoden 1923 syksyyn mennessä kärjistyivät taloudelliset vaikeudet jonkun verran sen vuoksi, että teollisuus- ja kauppaelimemme rikkoivat Neuvostovallan hintapolitiikkaa. Oli olemassa jyrkkä ero teollisuustavaroiden ja maataloustuotteiden hintojen välillä. Viljanhinnat olivat alhaiset, mutta teollisuustavaroiden hinnat kohtuuttoman korkeat. Teollisuuden hallintokustannukset olivat korkeat, ja se teki tavarat kalliiksi. Raha, jota talonpoikaisto sai viljan myynnistä, aleni pian arvossa. Kaiken lisäksi trotskilainen Pjatakov, joka silloin istui Korkeimmassa Kansantalousneuvostossa (VSNH), antoi talousmiehille rikollisen ohjeen kiskoa mahdollisimman paljon voittoa teollisuustavaroiden myynnistä, kohottaa hillittömästi hintoja muka teollisuuden kehittämiseksi. Tosiasiassa tämä nepman-tunnus voi johtaa vain teollisuustuotannon supistumiseen ja teollisuuden horjumiseen. Sellaisten ehtojen vallitessa oli talonpoikaistolle epäedullista hankkia kaupunkilaisia tavaroita, ja se lakkasi niitä ostamasta. Alkoi menekkipula, joka vaikutti takaisin teollisuuteen. Ilmeni vaikeuksia työpalkkojen maksamisessa. Tämä aiheutti tyytymättömyyttä työläisten keskuudessa. Takapajuisimmat työläiset jäivät muutamissa tehtaissa pois työstä.

Puolueen Keskuskomitea osoitti keinot kaikkien näiden vaikeuksien ja puutteiden poistamiseksi. Ryhdyttiin toimenpiteisiin menekkipulan lopettamiseksi. Suoritettiin tavallisimpien joukkokulutustavaroiden hintojen alentaminen. Päätettiin panna täytäntöön rahareformi — siirtyä lujaan ja vakaannutettuun valuuttaan, tshervonetsiin. Pantiin järjestys aikaan työläisten työpalkan maksamisessa. Hahmoiteltiin toimenpiteet kaupan laajentamiseksi neuvosto- ja osuustoimintaelinten välityksellä ja kaikenlaisten

yksityiskauppiaiden ja keinottelijoiden karkoittamiseksi kauppa-alalta.

Oli käytävä toimeen yksimielisesti, hihat käärittyinä. Siten ajattelivat ja toimivat puolueelle uskolliset ihmiset. Mutta trotskilaiset eivät menetelleet siten. Käyttäen hyväkseen Leninin poissaoloa, kun hän ei vaikean sairautensa tähden voinut ottaa osaa työhön, he alkoivat uuden hyökkäyksen puoluetta ja sen johtoa vastaan. He päättelivät, että oli tullut suotuisa hetki puolueen hajallelyömiseksi ja sen johdon kukistamiseksi. Taistelussa puoluetta vastaan he käyttivät hyväkseen kaikkea: sekä vallankumouksen tappiota Saksassa ja Bulgariassa vuoden 1923 syksyllä, maan taloudellisia vaikeuksia että Leninin sairautta. Juuri tänä Neuvostovaltiolle vaikeana hetkenä, jolloin puolueen johtaja oli vuoteen omana, Trotski aloitti hyökkäyksensä bolshevikkipuoluetta vastaan. Koottuaan ympärilleen kaikki leniniläisvastaiset ainekset puolueessa hän kyhäsi puoluetta vastaan, sen johtoa vastaan ja sen politiikkaa vastaan suunnatun oppositio-ohjelman. Ohjelmaa nimitettiin 46:n oppositiolaisen julistukseksi. Taisteluun Leninin puoluetta vastaan yhtyivät kaikki oppositioryhmittymät — trotskilaiset, detsistit, «vasemmistokommunistien» ja «työläisopposition» jäännökset. Julistuksessaan he ennustelivat vaikeaa talouspulaa, Neuvostovallan tuhoa ja vaativat ryhmä- ja ryhmäkuntavapautta ainoana ulospääsynä tilanteesta.

Se oli taistelua ryhmäkuntien palauttamiseksi, jotka puolueen X edustajakokous Leninin ehdotuksen mukaisesti oli kieltänyt.

Trotskilaiset eivät asettaneet minkäänlaisia konkreettisia kysymyksiä teollisuuden tahi maatalouden parantamisesta, maan tavaravaihdon parantamisesta, työtätekevien aseman parantamisesta. Eivätkä he tähän tunteneet kiinnostustakaan. Heitä kiinnosti vain yksi seikka: Leninin poissaolon hyväksikäyttö, ryhmäkuntien palauttaminen puolueen sisälle ja puolueen perusteiden horjuttaminen, sen Keskuskomitean horjuttaminen.

46:n oppositiolaisen ohjelman jälkeen julkaistiin Trotskin kirje, jossa hän mustasi puolueen kaadereita ja jossa esitettiin useita uusia parjaavia syytöksiä puoluetta vastaan. Tässä kirjeessä Trotski toisti vanhaa menshevististä luritusta, jota puolue ei kuullut häneltä ensi kertaa.

Trotskilaiset ryntäsivät ennen kaikkea puoluekoneiston kimppuun. He ymmärsivät, että puolue ei voi elää eikä työskennellä ilman lujaa puoluekoneistoa. Oppositio yritti horjuttaa tätä

koneistoa, hävittää sen, nostaa puoluejäsenet puoluekoneistoa vastaan sekä nuorison puolueen vanhoja kaadereita vastaan. Kirjeessään Trotski pani toiveensa opiskelevaan nuorisoon, puolueen nuoriin jäseniin, jotka eivät tunteneet puolueen taistelun historiaa trotskilaisuutta vastaan. Valloittaakseen opiskelevan nuorison puolelleen Trotski imarteli sitä nimittäen sitä «puolueen varmimmaksi ilmapuntariksi» ja samaan aikaan selitti vanhan Leninin kaartin rappeutuneen. Viitaten II Internationalen rappeutuneisiin johtajiin hän vihjaili ruokottomasti, että vanha bolshevistinen kaarti kulkee samaa tietä. Suunsoitollaan puolueen rappeutumisesta Trotski yritti peitellä omaa rappeutumistaan ja omia puoluevastaisia aikeitaan.

Oppositiolaisten molemmat asiakirjat, niin 46:n oppositiolaisen ohjelman kuin Trotskin kirjeenkin, lähettivät trotskilaiset piirijärjestöihin ja soluihin, esittivät ne puoluejäsenten käsiteltäviksi.

Puolue haastettiin väittelyyn.

Samoinkuin puolueen X edustajakokouksen edellä ammattiliittoväittelyn aikana, niin nytkin trotskilaiset haastoivat puoluetta yleiseen puolueväittelyyn.

Huolimatta siitä, että puolueella oli tekemistä tärkeimpien taloudellisten kysymysten kanssa, puolue otti haasteen vastaan ja avasi väittelyn.

Väittely käsitti koko puolueen. Taistelulla oli hyvin kiihkeä luonne. Erikoisen ankarana kävi taistelu Moskovassa. Trotskilaiset pyrkivät ennen kaikkea kaappaamaan pääkaupungin järjestön. Mutta väittely ei auttanut trotskilaisia. Se saattoi heidät vain häpeään. Trotskilaiset lyötiin perin pohjin hajalle niin Moskovassa kuin koko Neuvostoliitossakin. Trotskilaisten puolesta äänesti vain pieni määrä korkeakoulujen ja virastojen soluja.

Vuoden 1924 tammikuussa kokoontui XIII puoluekonferenssi. Se kuuli toveri Stalinin selostuksen, jossa tehtiin yhteenveto väittelystä. Konferenssi tuomitsi trotskilaisen opposition selittäen, että siinä puolue on tekemisissä *pikkuporvarillisen* marxilaisuudesta *poikkeamisen* kanssa. Jälkeenpäin puolueen XIII edustajakokous ja Kommunistisen Internationalen V kongressi hyväksyivät konferenssin päätökset. Kansainvälinen kommunistinen proletariaatti kannatti bolshevikkipuoluetta sen taistelussa trotskilaisuutta vastaan.

Mutta trotskilaiset eivät keskeyttäneet myyräntyötään. Vuoden 1924 syksyllä Trotski julkaisi kirjoituksen «Lokakuun opetuk-

set», jossa teki yrityksen vaihtaa leninismin salavihkaa trotskilaisuuteen. Tämä kirjoitus oli kauttaaltaan puolueemme ja sen johtajan Leninin parjaamista. Tähän parjaustekeleeseen tarttuivat kaikki kommunismin ja Neuvostovallan viholliset. Puolue suhtautui suuttumuksella tähän Trotskin harjoittamaan bolshevismin sankarillisen historian parjaukseen. Toveri Stalin paljasti Trotskin yrityksen vaihtaa leninismi salavihkaa trotskilaisuuteen. Toveri Stalin osoitti puheissaan, että «puolueen tehtävänä on trotskilaisuuden hautaaminen aatteellisena virtauksena».

Trotskilaisuuden aatteellisessa nujertamisessa ja leninismin puolustamisessa oli suuri merkitys toveri Stalinin teoreettisella teoksella «Leninismin perusteista», joka ilmestyi vuonna 1924. Tämä kirjanen on leninismin mestarillinen esitys ja vakava teoreettinen perustelu. Se antoi silloin ja antaa nyt bolshevikkien käsiin koko maailmassa marxilais-leniniläisen teorian terävän aseen.

Taisteluissa trotskilaisuutta vastaan toveri Stalin liitti puolueen sen Keskuskomitean ympärille ja mobilisoi sen taistelemaan edelleen sosialismin voiton puolesta maassamme. Toveri Stalin pystyi näyttämään toteen, että trotskilaisuuden aatteellinen nujertaminen on välttämätön ehto jatkuvan voitokkaan etenemisen turvaamiselle sosialismia kohden.

Tehdessään yhteenvedon tästä trotskilaisuutta vastaan käydyn taistelun kaudesta toveri Stalin lausui:

> «Lyömättä hajalle trotskilaisuutta ei voida saavuttaa voittoa uuden talouspolitiikan olosuhteissa, ei voida saada aikaan nykyisen Venäjän muuttamista sosialistiseksi Venäjäksi».

Mutta puolueen leniniläisen politiikan menestyksiä synkensi mitä suurin onnettomuus, joka kohtasi puoluetta ja työväenluokkaa. Tammikuun 21 pnä vuonna 1924 kuoli Gorkissa Moskovan lähellä johtajamme ja opettajamme, bolshevikkipuolueen perustaja Lenin. Koko maailman työväenluokka otti vastaan sanoman Leninin kuolemasta kaikkein raskaimpana menetyksenään. Leninin hautauspäivänä kansainvälinen proletariaatti julisti viisi minuuttia kestävän yleisen työnseisauksen. Pysähtyivät rautatiet, pysähtyi työ tehtaissa. Koko maailman työtätekevät saattoivat mitä suurimmalla surulla hautaan isänsä ja opettajansa, parhaimman ystävänsä ja puolustajansa — Leninin.

Neuvostoliiton työväenluokka vastasi Leninin kuolemaan liittymällä vielä tiukemmin Leninin puolueen ympärille. Jokainen

tietoinen työläinen ajatteli näinä surupäivinä suhdettaan Leninin viimeistä tahtoa toteuttavaan kommunistiseen puolueeseen. Puolueen Keskuskomitealle saapui monia tuhansia puolueeseen kuulumattomien työläisten pyyntöjä heidän hyväksymisestään puolueen jäseniksi. Keskuskomitea antoi kannatuksensa tälle eturivin työläisten liikkeelle julistamalla eturivin työläisten joukkovastaanoton puolueeseen, julistamalla Lenin-kutsunnan puolueeseen. Puolueeseen liittyi lisää kymmeniä tuhansia työläisiä. Liittyivät ne, jotka olivat valmiita antamaan henkensä puolueen asian puolesta, Leninin asian puolesta. Yli kaksisataa neljäkymmentä tuhatta työläistä astui silloin lyhyessä ajassa bolshevikkipuolueen riveihin. Puolueeseen liittyi työväenluokan edistynein osa, tietoisin ja vallankumouksellisin, rohkein ja kurinalaisin osa. Se oli *Lenin-kutsunta* puolueeseen.

Leninin kuolema osoitti, kuinka läheinen meidän puolueemme on työläisjoukoille ja kuinka suuressa arvossa työläiset pitävät Leninin puoluetta.

Leninin kuoleman jälkeen seuranneina surupäivinä toveri Stalin vannoi Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Neuvostojen II edustajakokouksessa puolueen nimessä suuren valan. Hän sanoi:

> «Me, kommunistit, olemme erikoista tekoa. Meidät on muovattu erikoisesta aineesta. Me olemme niitä, jotka muodostavat suuren proletaarisen strategin armeijan, toveri Leninin armeijan. Ei ole mitään korkeampaa kunniaa kuin on kunnia kuulua tähän armeijaan. Ei ole mitään ylevämpää nimeä kuin sen puolueen jäsenen nimi, jonka perustaja ja johtaja on toveri Lenin...
>
> Poistuessaan luotamme toveri Lenin lausui viimeisenä tahtonaan, että me pitäisimme korkealla ja säilyttäisimme puhtaana puoluejäsenen suuren nimen. Vannomme sinulle, toveri Lenin, että me täytämme kunnialla tämän käskysi!..
>
> Poistuessaan luotamme toveri Lenin lausui viimeisenä tahtonaan, että me varjelisimme puolueemme yhtenäisyyttä kuin silmäterää. Vannomme sinulle, toveri Lenin, että me täytämme kunnialla tämänkin käskysi!..
>
> Poistuessaan luotamme toveri Lenin lausui viimeisenä tahtonaan, että me varjelisimme ja lujittaisimme proletariaatin diktatuuria. Vannomme sinulle, toveri Lenin, että

me emme säästä voimiamme täyttääksemme kunnialla tämänkin käskysi!..

Poistuessaan luotamme toveri Lenin lausui viimeisenä tahtonaan, että me lujittaisimme kaikin voimin työläisten ja talonpoikien liittoa. Vannomme sinulle, toveri Lenin, että me täytämme kunnialla tämänkin käskysi!..

Toveri Lenin puhui meille herkeämättä maamme kansojen vapaaehtoisen liiton välttämättömyydestä, niiden veljellisen yhteistyön välttämättömyydestä Tasavaltojen Liiton puitteissa. Poistuessaan luotamme toveri Lenin lausui viimeisenä tahtonaan, että me lujittaisimme ja laajentaisimme Tasavaltojen Liittoa. Vannomme sinulle, toveri Lenin, että me täytämme kunnialla tämänkin käskysi!..

Lenin osoitti meille usein, että Punaisen armeijan lujittaminen ja sen kuntoisuuden parantaminen on yksi tärkeimpiä puolueemme tehtäviä... Vannomme siis, toverit, ettemme säästä voimiamme lujittaaksemme Punaista armeijaamme, Punaista laivastoamme...

Poistuessaan luotamme toveri Lenin lausui viimeisenä tahtonaan, että me olisimme uskollisia Kommunistisen Internationalen periaatteille. Vannomme sinulle, toveri Lenin, ettemme säästä henkeämme lujittaaksemme ja laajentaaksemme koko maailman työtätekevien liittoa — Kommunistista Internationalea!»

Se oli bolshevikkipuolueen vala johtajalleen Leninille, joka tulee elämään ikimuistossa.

Vuoden 1924 toukokuussa pidettiin puolueen XIII edustajakokous. Edustajakokouksessa oli läsnä 748 päätösvaltaista edustajaa, jotka edustivat 735.881 puoluejäsentä. Puoluejäsenten luvun jyrkkä suureneminen edelliseen edustajakokoukseen verraten saa selityksen noin 250 tuhannen uuden jäsenen astumisesta puolueen riveihin Lenin-kutsunnassa. Neuvottelevia edustajia oli 416.

Edustajakokous tuomitsi yksimielisesti trotskilaisen opposition ohjelman, määritellen sen pikkuporvarilliseksi poikkeamaksi marxilaisuudesta, leninismin revisioksi, ja vahvisti XIII puoluekonferenssin päätöslauselmat «Puoluerakennustyöstä» ja «Väittelyn tuloksista».

Lähtien kaupungin ja maaseudun yhteenliittymisen lujittamistehtävästä edustajakokous antoi ohjeen teollisuuden ja ensi-

kädessä kevyen teollisuuden edelleen laajentamisesta, korostaen samanaikaisesti metallurgian nopean kehittämisen välttämättömyyttä.

Edustajakokous antoi vahvistuksensa Sisämaankaupan Kansankomissariaatin perustamiselle ja asetti kaikkien kauppaelinten tehtäväksi markkinoiden valtaamisen ja yksityispääoman syrjäyttämisen kaupan alalta.

Edustajakokous asetti tehtäväksi laajentaa halpaa valtion luottoa talonpoikaistolle ja tunkea koronkiskuri pois maaseudulta.

Maaseututyön päätehtävänä edustajakokous esitti tunnuksen talonpoikaisjoukkojen vetämisestä kaikin keinoin osuustoimintaan.

Lopuksi edustajakokous viittasi Lenin-kutsunnan suunnattomaan merkitykseen ja kiinnitti puolueen huomiota työn voimistuttamiseen leninismin perusteiden opettamiseksi nuorille puoluejäsenille, ennen kaikkea Lenin-kutsunnassa liittyneille jäsenille.

5. Neuvostoliitto talouden kuntoonpalauttamiskauden loppuun mennessä. Kysymys sosialistisesta rakennustyöstä ja sosialismin voitosta maassamme. Zinovjevin ja Kamenevin «uusi oppositio». Puolueen XIV edustajakokous. Suunta maan sosialistiseen teollisoimiseen.

Oli kulunut yli neljä vuotta bolshevikkipuolueen ja työväenluokan ollessa sitkeässä työssä uuden talouspolitiikan alalla. Sankarillinen taistelu kansantalouden kuntoonpalauttamiseksi lähestyi päätöstään. Neuvostoliiton taloudellinen ja poliittinen mahti kasvoi yhä enemmän.

Kansainvälinen tilanne oli muuttunut tähän mennessä. Kapitalismi oli kestänyt joukkojen ensimmäisen vallankumouksellisen hyökkäyksen imperialistisen sodan jälkeen. Vallankumouksellinen liike Saksassa, Italiassa, Bulgariassa, Puolassa ja useissa muissa maissa oli tukahdutettu. Luokkasovintoa kannattavien sosialidemokraattisten puolueiden johtajat olivat auttaneet tässä porvaristoa. Oli alkanut vallankumouksen väliaikainen lasku. Oli alkanut kapitalismin väliaikainen, osittainen vakaantuminen Länsi-Euroopassa, sen asemien osittainen lujittuminen. Mutta kapitalismin vakaantuminen ei poistanut kapitalistista yhteis-

kuntaa raatelevia perusristiriitoja. Päinvastoin: kapitalismin osittainen vakaantuminen kärjisti ristiriitoja työläisten ja kapitalistien välillä, imperialismin ja siirtomaakansojen välillä, eri maiden imperialistiryhmien välillä. Kapitalismin vakaantuminen valmisteli uutta ristiriitojen purkausta, uusia pulia kapitalismin maissa.

Kapitalismin vakaantumisen rinnalla tapahtui Neuvostoliitonkin vakaantuminen. Nämä kaksi vakaantumista erosivat kuitenkin perin juurin toisistaan. Kapitalistinen vakaantuminen ennusti kapitalismin uutta pulaa. Neuvostoliiton vakaantuminen merkitsi sosialismin maan taloudellisen ja poliittisen mahdin uutta kasvua.

Huolimatta vallankumouksen tappiosta Lännessä lujittui Neuvostoliiton kansainvälinen asema jatkuvasti, tosin kyllä hitaammalla vauhdilla.

Neuvostoliitto sai vuonna 1922 kutsun kansainväliseen talouskonferenssiin italialaiseen kaupunkiin, Genuaan. Imperialistiset hallitukset koettivat, kapitalismin maissa tapahtuneen vallankumouksen tappion rohkaisemina, harjoittaa Genuan konferenssissa uutta painostusta Neuvostotasavaltaa vastaan, tällä kerralla diplomaattisessa muodossa. Imperialistit esittivät Neuvostomaalle julkeita vaatimuksia. He vaativat Lokakuun vallankumouksen kansallistuttamien tehtaiden palauttamista ulkomaisille kapitalisteille, vaativat tsaarin hallituksen kaikkien velkojen maksamista. Näillä ehdoilla imperialistiset valtiot lupasivat Neuvostovaltiolle vähäisiä lainoja.

Neuvostoliitto torjui nämä vaatimukset.

Genuan konferenssi ei tuottanut tuloksia.

Uuden intervention uhka Englannin ulkoministeri Curzonin uhkavaatimuksen muodossa v. 1923 lyötiin myöskin takaisin.

Tunnusteltuaan Neuvostovallan lujuutta ja vakuuttauduttuaan sen kestävyydestä kapitalistiset valtiot toinen toisensa jälkeen alkoivat palauttaa maamme kanssa diplomaattisia suhteita. Vuoden 1924 kuluessa palautettiin diplomaattiset suhteet Englannin, Ranskan, Japanin ja Italian kanssa.

Oli selvää, että Neuvostomaa oli kyennyt valloittamaan itselleen rauhallisen hengähdysajan kokonaiseksi ajanjaksoksi.

Maan sisälläkin muuttui tilanne. Bolshevikkien puolueen johtamien työläisten ja talonpoikien itseuhrautuva työ tuotti hedelmänsä. Kansantalouden nopea kasvu oli ilmeinen. Talousvuonna 1924—25 lähestyi maatalous jo sodanedellisiä mittoja saavuttaen

87 prosenttia sodanedellisestä tasosta. Neuvostoliiton suurteollisuus tuotti vuonna 1925 jo noin *kolme neljännestä* sodanedellisestä teollisuustuotannosta. Vuonna 1924—25 Neuvostomaa voi jo sijoittaa uusiin rakennustöihin 385 miljoonaa ruplaa. Maan sähköistämissuunnitelmaa täytettiin menestyksellisesti. Sosialismin hallitsevat asemat kansantaloudessa lujittuivat. Taistelussa yksityispääomaa vastaan teollisuudessa ja kaupassa oli saavutettu suuria menestyksiä.

Taloudellinen nousu toi mukanaan työläisten ja talonpoikien aseman jatkuvan paranemisen. Työväenluokan kasvu tapahtui nopeaa vauhtia. Työpalkka nousi. Työn tuottavaisuus kohosi. Talonpoikien aineellinen asema parani huomattavasti. Työläis- ja talonpoikaisvaltio saattoi vuonna 1924—25 jakaa vähäväkiselle talonpoikaistolle avustusta lähes 290 miljoonaa ruplaa. Työläisten ja talonpoikien aseman paranemisen perustalla kasvoi joukkojen poliittinen aktiivisuus voimakkaasti. Proletariaatin diktatuuri lujittui. Bolshevikkipuolueen arvovalta ja vaikutus kasvoivat.

Kansantalouden kuntoonpalauttaminen oli päättymässä. Mutta Neuvostomaalle, rakennettavan sosialismin maalle, ei riittänyt pelkkä talouden kuntoonpalauttaminen, pelkkä sodanedellisen tason saavuttaminen. Sodanedellinen taso oli takapajuisen maan taso. Oli mentävä pitemmälle. Neuvostovaltion valloittama pitkäaikainen hengähdyskausi takasi mahdollisuuden jatkuvaan rakennustyöhön.

Mutta tässä nousi kaikessa laajuudessaan kysymys kehityksemme, rakennustyömme tulevaisuuden näköaloista ja luonteesta, kysymys sosialismin kohtalosta Neuvostoliitossa. Mihin suuntaan on suoritettava taloudellista rakennustyötä Neuvostoliitossa, sosialismin suuntaan vaiko johonkin muuhun suuntaan? Täytyykö meidän rakentaa sosialistinen talous ja voimmeko me rakentaa sen vai onko meidän osanamme maaperän lannoittaminen toisenlaista, kapitalistista taloutta varten? Onko yleensä mahdollinen sosialistisen talouden rakentaminen Neuvostoliitossa, ja jos se on mahdollinen, niin onko sen rakentaminen mahdollinen vallankumouksen tulon viipyessä kapitalistisissa maissa ja kapitalismin vakaantuessa? Onko sosialistisen talouden rakentaminen mahdollista uuden talouspolitiikan avulla, joka lujittaessaan ja laajentaessaan kaikin puolin sosialismin voimia maassa, antaa samalla toistaiseksi jonkun verran kasvaa kapitalisminkin? Kuinka on

rakennettava sosialistinen kansantalous, mistä päästä on aloitettava sen rakentaminen?

Kaikki nämä kysymykset nousivat kuntoonpalauttamiskauden loppuun mennessä puolueen eteen, mutta eivät enää teoreettisina kysymyksinä, vaan käytännön kysymyksinä, jokapäiväisen taloudellisen rakennustyön kysymyksinä.

Oli välttämätöntä antaa kaikkiin näihin kysymyksiin suorat ja selvät vastaukset, jotta niin puolue- ja taloustyöntekijämme, jotka rakensivat teollisuutta ja maataloutta, kuin koko kansakin tietäisivät, mihin on suuntauduttava, sosialismiin vai kapitalismiin.

Ilman selvää vastausta näihin kysymyksiin koko käytännöllinen rakennustyömme olisi ollut työtä ilman tulevaisuudennäköaloja, työtä ummessa silmin, turhaa työtä.

Puolue antoi kaikkiin näihin kysymyksiin selvät ja varmat vastaukset.

Kyllä, vastasi puolue, sosialistinen talous voidaan ja se pitää rakentaa maassamme, sillä meillä on kaikki, mikä on välttämätöntä sosialistisen talouden rakentamiseksi, täydellisen sosialistisen yhteiskunnan rakentamiseksi. Vuoden 1917 lokakuussa työväenluokka voitti kapitalismin *poliittisesti*, pystyttäen poliittisen diktatuurinsa. Siitä ajasta lähtien Neuvostovalta on ryhtynyt kaikkiin toimenpiteisiin lyödäkseen hajalle kapitalismin taloudellisen mahdin ja luodakseen ehdot sosialistisen kansantalouden rakentamiselle. Kapitalistien ja tilanherrojen omaisuuden pakkoluovutus, maan, tehtaiden, kulkulaitoksen ja pankkien muuttaminen kansan yhteiseksi omaisuudeksi, uuden talouspolitiikan voimaansaattaminen, sosialistisen valtioteollisuuden rakentaminen, Leninin osuustoimintasuunnitelman toteuttaminen — sellaiset ovat nämä toimenpiteet. Nyt on päätehtävänä uuden, sosialistisen talouden rakentamisen vauhtiinsaattaminen koko maassa, kuoliniskun antaminen kapitalismille myöskin *taloudellisesti*. Koko meidän käytännöllinen työmme, kaikki meidän toimintamme on alistettava tämän päätehtävän täyttämisen vaatimuksiin. Työväenluokka voi tehdä sen, ja se tekee sen. Tämän valtavan tehtävän täyttäminen on aloitettava maan teollisoimisesta. Maan sosialistinen teollisoiminen on se perusrengas, josta on alettava sosialistisen kansantalouden rakentamisen käyntiinpano. Ei vallankumouksen viivästyminen Lännessä eikä kapitalismin osittainen vakaantuminen ei-neuvostomaissa voi pysähdyttää meidän kulkuamme eteenpäin, sosialismiin. Uusi talouspolitiikka voi vain

helpottaa tätä asiaa, sillä puolue on ottanut sen käytäntöön juuri kansantaloutemme sosialistisen perustan rakentamisen helpottamiseksi.

Sellainen oli puolueen vastaus kysymykseen sosialistisen rakennustyön voitosta maassamme.

Mutta puolue tiesi, että tällä ei ole annettu tyhjentävää vastausta kysymykseen sosialismin voitosta yhdessä maassa. Sosialismin rakentaminen Neuvostoliitossa on suurin käänne ihmiskunnan historiassa, se on Neuvostoliiton työväenluokan ja talonpoikaiston maailmanhistoriallinen voitto. Mutta se on kuitenkin Neuvostoliiton sisäinen asia ja muodostaa vain osan sosialismin voiton kysymyksestä. Toisen osan kysymyksestä muodostaa sen kansainvälinen puoli. Perustellessaan ajatusta sosialismin voitosta yhdessä maassa on toveri Stalin useasti huomauttanut, että on erotettava tämän kysymyksen kaksi puolta, sisäinen ja kansainvälinen. Mitä tulee kysymyksen sisäiseen puoleen, s.o. luokkien keskinäisiin suhteisiin maan sisällä, niin Neuvostoliiton työväenluokka ja talonpoikaisto voivat täysin voittaa *taloudellisesti* oman porvaristonsa ja rakentaa täydellisen sosialistisen yhteiskunnan. Mutta kysymyksellä on vielä kansainvälinenkin puoli, s.o. ulkoiset suhteet Neuvostomaan ja kapitalistimaiden välillä, Neuvostokansan ja kansainvälisen porvariston välillä, joka vihaa neuvostojärjestelmää ja etsii tilaisuutta toteuttaakseen uuden aseellisen intervention Neuvostomaata vastaan, tehdäkseen uusia yrityksiä kapitalismin palauttamiseksi Neuvostoliittoon. Ja kun Neuvostoliitto on toistaiseksi ainoa sosialismin maa ja muut maat ovat edelleen kapitalistisia, niin Neuvostoliiton ympärillä on edelleenkin kapitalistinen ympärysketju, mikä synnyttää kapitalistisen intervention vaaran. On selvää, että niin kauan kuin on olemassa kapitalistinen ympärysketju, tulee olemaan kapitalistisen intervention vaarakin. Voiko Neuvostokansa yksinomaan omin voimin poistaa tämän ulkoisen vaaran, kapitalistisen intervention vaaran Neuvostoliittoa vastaan? Ei, ei voi. Ei voi, koska kapitalistisen interventiovaaran poistamiseksi on hävitettävä kapitalistinen ympärysketju, ja kapitalistisen ympärysketjun hävittäminen on mahdollista vain voitokkaan proletaarisen vallankumouksen tuloksena ainakin muutamissa maissa. Mutta tästä seuraa, että Neuvostoliitossa saavutettua sosialismin voittoa, mikä ilmenee kapitalistisen talousjärjestelmän lopettamisessa ja sosialistisen talousjärjestelmän rakentamisessa, ei kuitenkaan voida pitää vielä *lopullisena* voit-

tona, koska ulkomaisen aseellisen intervention ja kapitalismin palauttamisyritysten vaara ei ole vielä poistettu, koska sosialismin maalla ei ole vielä takeita sellaista vaaraa vastaan. Ulkomaisen kapitalistisen interventiovaaran poistamiseksi tarvitaan kapitalistisen ympärysketjun hävittämistä.

Neuvostokansa ja sen Punainen armeija kykenevät tietenkin Neuvostovallan oikean politiikan vallitessa torjumaan asianvaatimalla tavalla uuden ulkomaisen kapitalistisen intervention, samoin kuin ne torjuivat ensimmäisen kapitalistisen intervention vuosina 1918—1920. Mutta tämä ei vielä merkitse, että uusien kapitalististen interventioiden vaara tulee sillä poistetuksi. Ensimmäisen intervention tappio ei poistanut uuden intervention vaaraa, koska interventiovaaran lähde — kapitalistinen ympärysketju — on edelleenkin olemassa. Uudenkaan intervention tappio ei poista intervention vaaraa, jos kapitalistinen ympärysketju jää yhä vielä olemaan.

Tästä seuraa, että proletaarisen vallankumouksen voitto kapitalistisissa maissa on Neuvostoliiton työtätekevien elinetujen mukaista.

Sellainen oli puolueen kannanotto kysymykseen sosialismin voitosta maassamme.

Keskuskomitea vaati, että tämä kanta käsiteltäisiin edessäolevassa XIV puoluekonferenssissa, jotta se hyväksyttäisiin ja otettaisiin vastaan puolueen kantana, puolueen lakina, joka on *velvoittava* kaikille puolueen jäsenille.

Tämä puolueen kanta teki tyrmistyttävän vaikutuksen oppositiolaisiin. Se tyrmistytti heitä ennen kaikkea sillä, että puolue antoi tälle kannalle konkreettisen käytännöllisen luonteen, yhdisti sen maan sosialistisen teollisoimisen käytännölliseen suunnitelmaan ja vaati sen pukemista puoluelain muotoon, XIV puoluekonferenssin päätöslauselman muotoon, joka on velvoittava kaikille puolueen jäsenille.

Trotskilaiset esiintyivät puolueen kantaa vastaan esittäen sen vastapainoksi menshevistisen «permanentin vallankumouksen teorian», jota voitiin nimittää marxilaiseksi teoriaksi vain marxilaisuutta pilkaten ja joka kielsi sosialistisen rakennustyön voiton mahdollisuuden Neuvostoliitossa.

Buharinilaiset eivät uskaltaneet esiintyä suoraan puolueen kantaa vastaan. Mutta he alkoivat kuitenkin esittää salavihkaa sitä vastaan omaa «teoriaansa» porvariston rauhallisesta kasva-

misesta sosialismiin täydentäen sitä «uudella» tunnuksella: «Rikastukaa». Buharinilaisten mukaan sosialismin voitto ei merkitse porvariston hävittämistä, vaan sen kartuttamista ja rikastuttamista.

Zinovjev ja Kamenev rohkenivat jo kerran julistaa, että sosialismin voitto Neuvostoliitossa on mahdoton maan teknillis-taloudellisen takapajuisuuden tähden, mutta heidän oli sitten pakko vetäytyä pensaitten suojaan.

XIV puoluekonferenssi (vuoden 1925 huhtikuussa) tuomitsi kaikki nämä julkisten ja piileskelevien oppositiolaisten antautumis-«teoriat» ja vahvisti puolueen kannan sosialismin voitosta Neuvostoliitossa hyväksyen vastaavan päätöslauselman.

Zinovjev ja Kamenev, joutuessaan tiukalle, pitivät parempana äänestää tämän päätöslauselman puolesta. Mutta puolue tiesi, että he vain lykkäsivät taisteluaan sitä vastaan päättäen «haastaa puolueen taisteluun» puolueen XIV edustajakokouksessa. He kokosivat kannattajia Leningradissa ja muodostivat niin sanotun «uuden opposition».

Vuoden 1925 joulukuussa avattiin puolueen XIV edustajakokous.

Edustajakokous pidettiin jännittyneen sisäisen tilanteen vallitessa puolueessa. Puolueen koko olemassaolon aikana ei ollut vielä ollut sellaista tilannetta, että sellaisen mitä suurimman puoluekeskuksen kuin Leningradin kokonainen edustajisto hankkiutui esiintymään Keskuskomiteaansa vastaan.

Edustajakokouksessa oli läsnä 665 päätösvaltaista ja 641 neuvottelevaa edustajaa, jotka edustivat 643 tuhatta puoluejäsentä ja 445 tuhatta kandidaattia eli jonkun verran vähemmän kuin edellisessä edustajakokouksessa. Tässä näkyivät tulokset puoluevastaisten ainesten saastuttamien ylempien oppilaitos- ja virastosolujen osittaisesta puhdistuksesta.

Keskuskomitean poliittisen toimintaselostuksen teki toveri Stalin. Hän piirsi selvän kuvan Neuvostoliiton poliittisen ja taloudellisen mahdin kasvusta. Neuvostotalousjärjestelmän edullisuuden ansiosta oli sekä teollisuus että maatalous palautettu kuntoon verraten lyhyessä ajassa ja ne lähenivät sodanedellistä tasoa. Huolimatta tästä menestyksestä toveri Stalin kehoitti, että ei tyydyttäisi tähän, koska tämä menestys ei voinut tehdä mitättömäksi sitä tosiasiaa, että maamme jäi edelleenkin takapajuiseksi

maatalousmaaksi. Maatalous tuotti kaksi kolmannesta koko tuotannosta, teollisuus ainoastaan yhden kolmanneksen. Puolueen edessä on, lausui toveri Stalin, täydessä laajuudessaan kysymys maamme muuttamisesta taloudellisesti kapitalistisista maista riippumattomaksi teollisuusmaaksi. Se voidaan tehdä, ja se täytyy tehdä. Puolueen keskeiseksi tehtäväksi tulee taistelu maan sosialistisen teollisoimisen puolesta, taistelu sosialismin voiton puolesta.

> «Maamme on muutettava maatalousmaasta teollisuusmaaksi, joka kykenee omin voimin tuottamaan välttämättömät koneet, — siinä on meidän päälinjamme ydin ja perusta», lausui toveri Stalin.

Maan teollisoiminen turvasi maan taloudellisen itsenäisyyden, lujitti sen puolustuskuntoisuutta ja loi sosialismin voitolle välttämättömät ehdot Neuvostoliitossa.

Zinovjevilaiset esiintyivät puolueen päälinjaa vastaan. Stalinin esittämää sosialistisen teollisoimisen suunnitelmaa vastaan zinovjevilainen Sokolnikov esitti porvarillisen suunnitelman, jota imperialismin hait suosivat. Tämän suunnitelman mukaan olisi Neuvostoliiton pitänyt jäädä maatalousmaaksi, joka valmistaa pääasiallisesti raaka-aineita ja elintarvikkeita, vieden niitä ulkomaille ja tuottaen sieltä koneita, joita se ei itse valmista ja joita sen ei pidä valmistaa. Vuoden 1925 oloissa tämä suunnitelma tähtäsi ilmeisesti teollisesti kehittyneiden ulkomaiden taholta Neuvostoliiton teollisen takapajuisuuden vakiinnuttamiseen, Neuvostoliiton taloudelliseen orjuuttamiseen kapitalistimaiden imperialististen haikalojen mieliksi.

Tuon suunnitelman hyväksyminen olisi merkinnyt maamme muuttamista kapitalistisen maailman avuttomaksi maataviljeleväksi agraarilisäkkeeksi, sen jättämistä aseettomaksi ja heikoksi ympäröivää kapitalistista maailmaa vastaan ja loppukädessä — sosialismin asian hautaamista Neuvostoliitossa.

Edustajakokous leimasi zinovjevilaisten taloudellisen «suunnitelman» Neuvostoliiton orjuuttamissuunnitelmaksi.

«Uutta oppositiota» eivät auttaneet sellaisetkaan otteet, kuin heidän väitteensä (vastoin Leniniä!), että meidän valtioteollisuutemme ei muka ole sosialistista teollisuutta, eikä selitys (myöskin vastoin Leniniä!), että keskitalonpoika ei voi muka olla työväenluokan liittolaisena sosialistisessa rakennustyössä.

Edustajakokous leimasi nämä «uuden opposition» otteet leninisminvastaisiksi.

Toveri Stalin paljasti «uuden opposition» trotskilais-menshevistisen olemuksen. Hän osoitti, että Zinovjev ja Kamenev toistelevat vain puolueen vihollisten lurituksia, vihollisten, joita vastaan Lenin kävi aikoinaan säälimätöntä taistelua.

Oli selvää, että zinovjevilaiset ovat kehnosti naamioituja trotskilaisia.

Toveri Stalin korosti, että puolueen tärkeimpänä tehtävänä on työväenluokan luja liitto keskitalonpojan kanssa sosialismin rakentamistyössä. Hän viittasi kahteen silloin puolueessa talonpoikaiskysymyksen alalla ilmenneeseen poikkeamaan, jotka olivat vaarana tälle liitolle. Ensimmäinen poikkeama oli kulakkivaaran aliarvioiminen ja väheksyminen, toinen oli pakokauhu, kulakkipelko ja keskitalonpojan merkityksen aliarvioiminen. Kysymykseen siitä, kumpi poikkeama on huonompi, toveri Stalin vastasi: «Molemmat ovat «huonompia», sekä ensimmäinen että toinen poikkeama. Ja jos nämä poikkeamat pääsevät kehittymään, niin ne voivat hajottaa puolueen ja viedä sen turmioon. Onneksi meillä on puolueessa voimia, jotka voivat karsia pois niin ensimmäisen kuin toisenkin poikkeaman».

Puolue todellakin löi ja karsi pois niin «vasemmisto»- kuin oikeistopoikkeamankin.

Tehden yhteenvedon taloudellista rakennustyötä koskevista väittelyistä puolueen XIV edustajakokous hylkäsi yksimielisesti oppositiolaisten antautumissuunnitelmat ja lausui kuuluisassa päätöksessään:

> «Taloudellisen rakennustyön alalla edustajakokous lähtee siitä, että meidän maallamme, proletariaatin diktatuurin maalla, on «kaikki, mikä on välttämätöntä täydellisen sosialistisen yhteiskunnan rakentamiseksi» *(Lenin)*. Edustajakokous pitää taistelua sosialistisen rakennustyön voiton puolesta Neuvostoliitossa puolueemme perustehtävänä».

XIV edustajakokous vahvisti puolueen uudet säännöt.

XIV edustajakokouksesta lähtien alettiin puoluettamme nimittää Neuvostoliiton Kommunistiseksi Puolueeksi (bolshevikit).

Edustajakokouksessa hajallelyödyt zinovjevilaiset eivät alistuneet puolueen päätöksiin. He aloittivat taistelun XIV edustajakokouksen päätöksiä vastaan. Heti XIV edustajakokouksen jälkeen Zinovjev järjesti kommunistisen nuorisoliiton Leningradin

lääninkomitean kokouksen. Sen huippukerroksen olivat Zinovjev, Zalutski, Bakajev, Jevdokimov, Kuklin, Safarov y.m. kaksinaamaiset kasvattaneet vihan hengessä puolueen leniniläistä Keskuskomiteaa vastaan. Tässä kokouksessa kommunistisen nuorisoliiton Leningradin lääninkomitea teki Neuvostoliiton Leniniläisen Kommunistisen Nuorisoliiton historiassa ennenkuulumattoman päätöksen, kieltäytyen alistumasta puolueen XIV edustajakokouksen päätöksiin.

Mutta Leningradin kommunistisen nuorisoliiton zinovjevilainen huippukerros ei lainkaan kuvastanut Leningradin kommunistisen nuorisoliiton joukkojen mielialaa. Sen vuoksi tämä huippukerros lyötiin pian hajalle, ja Leningradin kommunistinen nuorisoliittojärjestö otti pian uudelleen sille kuuluvan paikan kommunistisessa nuorisoliitossa.

XIV edustajakokouksen loppupuolella Leningradiin lähetettiin ryhmä kokouksen edustajia — toverit Molotov, Kirov, Voroshilov, Kalinin, Andrejev y.m. Oli selitettävä Leningradin puoluejärjestön jäsenille sen kannan rikollinen, bolshevisminvastainen luonne, jonka edustajakokouksessa otti petollisella tavalla valtuutensa saanut leningradilainen edustajisto. Kokoukset, joissa tehtiin selostuksia, olivat myrskyisiä. Kutsuttiin koolle uusi, ylimääräinen Leningradin puoluekonferenssi. Leningradin puoluejärjestön valtava jäsenjoukko (yli 97 prosenttia) hyväksyi täydellisesti puolueen XIV edustajakokouksen päätökset ja tuomitsi puoluevastaisen zinovjevilaisen «uuden opposition», joka jo silloin muodostui pelkistä armeijaa vailla olevista kenraaleista.

Leningradilaiset bolshevikit pysyivät Leninin — Stalinin puolueen ensimmäisissä riveissä.

Tehdessään yhteenvedon puolueen XIV edustajakokouksen työstä toveri Stalin kirjoitti:

> «Neuvostoliiton Kommunistisen Puolueen XIV edustajakokouksen historiallinen merkitys on siinä, että se osasi paljastaa juuriaan myöten uuden opposition virheet, hylkäsi sen epäuskon ja voivottelun, viitoitti selvästi ja varmasti tulevan taistelun tien sosialismin puolesta, antoi puolueelle voiton perspektiivin ja samalla aseisti proletariaatin järkkymättömällä uskolla sosialistisen rakennustyön voittoon» (*Stalin*, «Leninismin kysymyksiä», sivu 155, toinen suomenkielinen painos).

LYHYT YHTEENVETO

Rauhalliseen työhön siirtymisen vuodet kansantalouden kuntoonpalauttamiseksi muodostavat yhden vastuunalaisimpia aikakausia bolshevikkipuolueen historiassa. Puolue osasi kireässä tilanteessa suorittaa vaikean käänteen sotakommunismin politiikasta uuteen talouspolitiikkaan. Puolue lujitti työläisten ja talonpoikien liittoa uudella taloudellisella perustalla. Perustettiin Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liitto.

Uuden talouspolitiikan raiteilla saavutettiin ratkaisevia menestyksiä kansantalouden kuntoonpalauttamisessa. Neuvostomaa läpäisi menestyksellisesti kuntoonpalauttamiskauden kansantalouden kehityksessä ja alkoi siirtyä uuteen kauteen, maan teollisoimisen kauteen.

Kansalaissodasta rauhalliseen sosialistiseen rakennustyöhön siirtymiseen liittyi, varsinkin ensi aikoina, suuria vaikeuksia. Bolshevismin viholliset, puoluevastaiset ainekset Neuvostoliiton Kommunistisen Puolueen (bolshevikkien) riveissä kävivät koko tämän kauden jatkuessa epätoivoista taistelua Leninin puoluetta vastaan. Näiden puoluevastaisten ainesten johdossa oli Trotski. Hänen apureitaan tässä taistelussa olivat Kamenev, Zinovjev ja Buharin. Oppositiolaiset laskivat voivansa aiheuttaa hajaannusta bolshevikkipuolueen riveissä Leninin kuoleman jälkeen, hajoittaa puolueen kahtia, tartuttaa siihen epäuskon sosialismin voittoon nähden Neuvostoliitossa. Tosiasiallisesti trotskilaiset yrittivät perustaa Neuvostoliittoon uuden porvariston poliittisen järjestön, toisen puolueen — kapitalismin palauttamispuolueen.

Puolue liittyi yhteen Leninin lipun alle leniniläisen Keskuskomiteansa ympärille, toveri Stalinin ympärille, ja tuotti tappion niin trotskilaisille kuin näiden uusille ystävillekin Leningradissa — Zinovjevin — Kamenevin uudelle oppositiolle.

Koottuaan voimia ja varoja bolshevikkien puolue johti maan uuteen historialliseen vaiheeseen, sosialistisen teollisoimisen vaiheeseen.

X LUKU

BOLSHEVIKKIEN PUOLUE TAISTELUSSA MAAN SOSIALISTISEN TEOLLISOINNIN PUOLESTA

(1926—1929)

1. Vaikeudet sosialistisen teollisoinnin kaudella ja taistelu niiden voittamiseksi. Trotskilais-zinovjevilaisen puoluevastaisen blokin muodostuminen. Blokin neuvostovastaiset esiintymiset. Blokin tappio.

XIV edustajakokouksen jälkeen puolue lähti taisteluun Neuvostovallan ottaman, maan *sosialistiseen teollisointiin* tähtäävän yleisen suunnan toteuttamiseksi.

Kuntoonpalauttamiskaudella oli tehtävänä ollut ennen kaikkea maatalouden elvyttäminen, raaka-aineiden, elintarvikkeiden saaminen maataloudesta ja teollisuuden jälleen kuntoon saattaminen, olemassa olevien tehtaiden käyntiinpano.

Neuvostovalta oli suoriutunut verraten helposti näistä tehtävistä.

Mutta kuntoonpalauttamiskaudella oli kolme suurta epäkohtaa.

Ensiksikin, silloin oltiin tekemisissä vanhalla, takapajuisella tekniikalla varustettujen vanhojen tehtaiden kanssa, jotka voivat pian tulla kelpaamattomiksi. Tehtävänä oli niiden uudelleen varustaminen uuden tekniikan pohjalla.

Toiseksi, kuntoonpalauttamiskaudella oltiin tekemisissä sellaisen teollisuuden kanssa, jonka perusta oli liian kapea, sillä olemassa olevien tehtaiden joukosta puuttuivat kymmenet ja sadat maalle ehdottoman välttämättömät konerakennustehtaat, joita meillä ei silloin ollut ja jotka täytyi rakentaa, koska sellaisten tehtaiden puuttuessa ei teollisuutta voida katsoa todelliseksi teollisuudeksi. Tehtävänä oli näiden tehtaiden rakentaminen ja nykyaikaisella tekniikalla varustaminen.

Kolmanneksi, kuntoonpalauttamiskaudella oltiin tekemisissä etupäässä kevyen teollisuuden kanssa, joka tällä kaudella kehitettiin ja pantiin jaloilleen. Mutta itse kevyen teollisuuden kehitystä alkoi sittemmin haitata raskaan teollisuuden heikkous, puhumattakaan maan muista tarpeista, jotka voi tyydyttää vain kehittynyt raskas teollisuus. Oli pantava pääpaino raskaaseen teollisuuteen. Sosialistisen teollisointipolitiikan piti ratkaista kaikki nämä uudet tehtävät.

Oli rakennettava *alusta alkaen* koko joukko teollisuuden aloja, joita tsaarin Venäjällä ei ollut — oli rakennettava uusia konerakennus-, auto- ja kemiallisia tehtaita, metallisulattimoita, järjestettävä oma voimakoneiden ja kaluston tuotanto sähköasemia varten, lisättävä metallin ja hiilen tuotantoa, — sillä sitä vaati sosialismin voitto Neuvostoliitossa.

Oli luotava uusi puolustusteollisuus — oli rakennettava uusia tykki-, ammus-, lentokone-, tankki- ja konekivääritehtaita, sillä tätä vaativat Neuvostoliiton puolustuksen edut sen ollessa kapitalistimaiden ympäröimänä.

Oli rakennettava traktoritehtaita, nykyaikaisia maatalouskoneita valmistavia tehtaita ja varustettava maatalous niiden tuotteilla mahdollisuuden antamiseksi miljoonille pienille yksilötalonpoikaistalouksille siirtyä suureen kollektiivitaloustuotantoon, sillä sitä vaativat sosialismin voiton edut maaseudulla.

Teollisointipolitiikan piti saada aikaan kaiken tämän, sillä se oli maan sosialistista teollisointia.

On ymmärrettävä, että sellainen suuri perustava rakennustyö vaati miljardien rahasijoituksia. Ei voitu panna toiveita ulkolaisten lainojen varaan, sillä kapitalistimaat kieltäytyivät antamasta lainoja. Oli rakennettava omin varoin, ilman ulkoapäin tulevaa apua. Mutta maamme ei vielä silloin ollut rikas.

Tässä oli nyt yksi päävaikeuksia.

Kapitalistimaat ovat tavallisesti luoneet raskaan teollisuutensa ulkoa virtaavilla varoilla, siirtomaiden rosvoamisella, voitetuilta kansoilta saadulla pakkoverolla, ulkolaisilla lainoilla. Neuvostojen maa ei periaatteellisesti voinut turvautua sellaisiin likaisiin lähteisiin kuin on siirtomaiden tai voitettujen kansojen rosvoaminen, varojen saamiseksi teollisointia varten. Mitä tulee ulkomaisiin lainoihin, niin Neuvostoliitolle tämä lähde oli suljettu kapitalistimaiden kieltäytyessä antamasta sille lainoja. Täytyi löytää varat maan rajojen *sisäpuolelta.*

Ja Neuvostoliitosta löytyi sellaisia varoja. Neuvostoliitosta löytyi sellaisia kasaantumislähteitä, jollaisia ei ainoakaan kapitalistinen valtio tunne. Neuvostovaltio oli saanut haltuunsa kaikki tehtaat, kaiken maan, jotka Lokakuun sosialistinen vallankumous oli ottanut pois kapitalisteilta ja tilanherroilta, kulkulaitoksen, pankit, ulkomaan ja kotimaan kaupan. Valtion tehtaiden ja muiden teollisuuslaitosten, kulkulaitoksen, kaupan ja pankkien tuottama voitto ei nyt mennyt loismaisen kapitalistiluokan kulutettavaksi, vaan teollisuuden edelleen laajentamiseen.

Neuvostovalta oli julistanut mitättömiksi tsaarin velat, joista kansa oli yksistään korkoina maksanut vuosittain satoja miljoonia ruplia kullassa. Hävitettyään tilanherrojen omistusoikeuden maahan Neuvostovalta vapautti talonpoikaiston noin 500 miljoonan kultaruplan maanvuokramaksusta, jonka se oli vuosittain suorittanut tilanherroille. Vapauduttuaan kaikista näistä rasituksista talonpoikaisto voi auttaa valtiota rakentamaan uuden, mahtavan teollisuuden. Talonpoikien elinedut vaativat traktoreiden ja maatalouskoneiden saantia.

Kaikki nämä tulolähteet olivat Neuvostovaltion käytettävissä. Niistä voitiin saada satoja miljoonia ja miljardeja ruplia raskaan teollisuuden luomiseksi. Täytyi vain isännän tavoin ryhtyä asiaan ja toteuttaa mitä ankarin säästäväisyys rahojen käytössä, järkiperäistyttää tuotanto, alentaa tuotannon omia kustannuksia, poistaa tuottamattomat menot j.n.e.

Neuvostovalta menettelikin juuri siten.

Säästäväisyyspolitiikan ansiosta koottiin vuosi vuodelta yhä huomattavampia varoja perustavaan rakennustyöhön. Kävi mahdolliseksi ryhtyä rakentamaan sellaisia jättiläismäisiä laitoksia kuin Dnjeprin vesivoima-asema, Turkestanin — Siperian rautatie, Stalingradin traktoritehdas, työkonetehtaita, autotehdas «AMO» («ZIS») j.n.e.

Kun vuonna 1926—27 oli teollisuuteen sijoitettu noin 1 miljardi ruplaa, niin kolmen vuoden kuluttua voitiin sijoittaa jo noin 5 miljardia ruplaa.

Teollisointi edistyi.

Kapitalistimaat näkivät Neuvostoliiton sosialistisen talouden lujittamisessa uhkan kapitalistisen järjestelmän olemassaololle. Sen vuoksi imperialistiset hallitukset ryhtyivät kaikkiin mahdollisiin toimenpiteisiin harjoittakseen uutta painostusta Neuvosto-

liittoa vastaan, synnyttääkseen hämminkiä, tehdäkseen Neuvostoliiton teollisoinnin mahdottomaksi tai ainakin jarruttaakseen sitä.

Toukokuussa vuonna 1927 Englannin hallituksessa istuvat vanhoilliset («kovakalloiset») järjestivät provokatoorisen päällekarkauksen «Arkosiin» (Neuvostoliittolainen yhtiö Englannin kanssa käytävää kauppaa varten). Toukokuun 26 pnä 1927 Englannin vanhoillinen hallitus ilmoitti Englannin diplomaattisten ja kauppasuhteiden katkaisemisesta Neuvostoliittoon.

Kesäkuun 7 pnä vuonna 1927 Puolan alamaisuuteen kuuluva venäläinen valkokaartilainen murhasi Varsovassa Neuvostoliiton lähettilään toveri Voikovin.

Samaan aikaan Neuvostoliiton alueella englantilaiset vakoilijat ja tuholaisagentit heittivät pommeja puolueklubiin Leningradissa, jolloin haavoittui noin 30 henkeä, niiden joukossa muutamia vaikeasti.

Kesällä vuonna 1927 tapahtuivat melkein samanaikaisesti hyökkäykset neuvostolähetystöihin ja -kauppaedustajistoihin Berliinissä, Pekingissä, Shanghaissa ja Tientsinissä.

Se aiheutti Neuvostovallalle lisävaikeuksia.

Mutta Neuvostoliitto ei antanut painostuksen vaikuttaa itseensä, vaan torjui helposti imperialistien ja heidän agenttiensa provokatooriset hyökkäilyt.

Yhtä paljon vaikeuksia aiheuttivat puolueelle ja Neuvostovaltiolle trotskilaiset ja muut oppositiolaiset myyräntyöllään. Toveri Stalin ei silloin syyttä sanonut, että Neuvostovaltaa vastaan «on muodostumassa jokin yhteisrintaman tapainen Chamberlainista Trotskiin saakka». Huolimatta puolueen XIV edustajakokouksen päätöksistä ja opposition julistamasta lojaalisuudesta oppositiolaiset eivät laskeneet aseitaan. Päinvastoin, he tekivät vieläkin voimaperäisemmin hajoittavaa myyräntyötään.

Kesällä vuonna 1926 trotskilaiset ja zinovjevilaiset yhdistyvät puoluevastaiseksi blokiksi (liittoutumaksi), yhdistävät tämän blokin ympärille kaikkien hajoitettujen oppositioryhmien jätteet ja laskevat perustan leniniläisvastaiselle, maanalaiselle puolueelleen, rikkoen törkeästi puolueen sääntöjä ja puolueen edustajakokouksien päätöksiä, jotka kieltävät ryhmien muodostamisen. Puolueen Keskuskomitea varoittaa, että jos tämä puoluevastainen blokki, joka on tunnetun menshevistisen Elokuun blokin jäljennös, ei hajaannu, niin asia voi päättyä huonosti sen kannattajille. Mutta blokin kannattajat eivät ota totellakseen.

Saman vuoden syksyllä, XV puoluekonferenssin aattona, he tekevät hyökkäyksen puoluejärjestöjen kokouksissa Moskovan, Leningradin ja muiden kaupunkien tehtailla, yrittäen saada puolueen pakotetuksi uuteen väittelyyn. He asettavat tällöin puolueen jäsenten käsiteltäväksi ohjelmansa, joka on kopio tavanmukaisesta trotskilais-menshevistisestä, leniniläisvastaisesta ohjelmasta. Puolueen jäsenet torjuvat jyrkästi oppositiolaisten hyökkäilyt ja paikoittain ajavat nämä yksinkertaisesti ulos kokouksista. Keskuskomitea varoittaa uudelleen blokin kannattajia, että puolue ei voi sietää kauemmin heidän myyräntyötään.

Oppositiolaiset jättävät Keskuskomiteaan Trotskin, Zinovjevin, Kamenevin ja Sokolnikovin allekirjoittaman selityksen, jossa he tuomitsevat oman ryhmätoimintansa ja lupaavat olla vastaisuudessa lojaalisia. Siitä huolimatta blokki jatkaa todellisuudessa olemassaoloaan, eivätkä sen kannattajat lopeta maanalaista puoluevastaista työtään. He jatkavat leniniläisvastaisen puolueensa kokoilemista, perustavat salaisen kirjapainon, määräävät jäsenmaksut kannattajiensa keskuudessa, levittävät ohjelmaansa.

Tuon trotskilaisten ja zinovjevilaisten menettelyn johdosta XV puoluekonferenssi (marraskuussa v. 1926) ja Kommunistisen Internationalen Toimeenpanevan komitean laajennettu täysistunto (joulukuussa v. 1926) ottavat käsiteltäväksi kysymyksen trotskilais-zinovjevilaisesta blokista ja päätöksissään leimaavat blokin kannattajat hajoittajiksi, jotka ohjelmassaan ovat luisuneet menshevistiselle kannalle.

Mutta tästäkään blokin kannattajat eivät ottaneet opikseen. Vuonna 1927, hetkellä, jolloin englantilaiset vanhoilliset katkaisivat diplomaattiset välinsä ja kauppasuhteet Neuvostoliittoon, he tehostivat uudelleen hyökkäilyjään puoluetta vastaan. He kyhäsivät uuden leniniläisvastaisen ohjelman, niin sanotun «83:n ohjelman», ja alkoivat levittää sitä puolueen jäsenten keskuuteen, vaatien Keskuskomitealta uutta yleistä puolueväittelyä.

Kaikista oppositio-ohjelmista tämä ohjelma oli ehkä kaikkein valheellisin ja farisealaisin.

Sanoissa, s.o. ohjelmassa, trotskilaiset ja zinovjevilaiset eivät vastustaneet puolueen päätösten noudattamista ja puhuivat lojaalisuuden puolesta, mutta teossa he mitä törkeimmällä tavalla rikkoivat puolueen päätöksiä, pilkaten kaikenlaista lojaalisuutta puoluetta ja sen Keskuskomiteaa kohtaan.

Sanoissa, s.o. ohjelmassa, he eivät vastustaneet puolueen yhtenäisyyttä ja puhuivat hajoitusta vastaan, mutta teossa he mitä törkeimmällä tavalla rikkoivat puolueen yhtenäisyyttä, tähtäsivät hajoitukseen, ja heillä oli jo erikoinen illegaalinen leniniläisvastainen puolueensa, jossa oli kaikki ainekset sen muuttumista varten neuvostovastaiseksi, vastavallankumoukselliseksi puolueeksi.

Sanoissa, s.o. ohjelmassa, he puhuivat teollisointipolitiikan puolesta, syyttivätpä vielä Keskuskomiteaakin siitä, että se ei johda teollisointia riittävän nopeaa vauhtia, mutta teossa he parjasivat puolueen päätöstä sosialismin voitosta Neuvostoliitossa, ivailivat sosialistisen teollisoimisen politiikkaa, vaativat luovutettavaksi ulkomaalaisille toimilupia useisiin tehtaisiin ja muihin yrityksiin, panivat päätoiveensa ulkomaalaisiin kapitalistisiin toimilupiin Neuvostoliitossa.

Sanoissa, s.o. ohjelmassa, he puhuivat kollektivisoimisliikkeen puolesta, syyttivätpä vielä Keskuskomiteaakin siitä, että se ei johda kollektivisointia riittävän nopeaa vauhtia, mutta teossa he ivailivat talonpoikien mukaanvetämisen politiikkaa sosialistiseen rakennustyöhön, julistivat, että työväenluokan ja talonpoikaiston välillä ovat kiertämättömiä sellaiset «selkkaukset, joita on mahdoton ratkaista», ja panivat toiveensa «sivistyneisiin maanvuokraajiin» maaseudulla, s.o. kulakkitalouksiin.

Tämä oli opposition valheellisista ohjelmista kaikkein valheellisin.

Sen tarkoitus oli puolueen pettäminen.

Keskuskomitea kieltäytyi aloittamasta väittelyä heti, ilmoittaen oppositiolaisille, että väittely voidaan aloittaa vain puolueen sääntöjen mukaisesti, s.o. kaksi kuukautta ennen puolueen edustajakokousta.

Lokakuussa vuonna 1927, s.o. kaksi kuukautta ennen XV edustajakokousta, puolueen Keskuskomitea julisti yleisen puolueväittelyn. Alkoivat väittelykokoukset. Väittelyn tulokset osoittautuivat trotskilais-zinovjevilaiselle blokille tavattoman surkeiksi. Keskuskomitean politiikan puolesta äänesti 724 tuhatta puolueen jäsentä, trotskilaisten ja zinovjevilaisten blokin puolesta 4 tuhatta eli alle yhden prosentin. Puoluevastainen blokki oli lyöty perinpohjin, puolueen valtava enemmistö oli yksimielisesti hylännyt blokin ohjelman.

Sellainen oli puolueen selvästi ilmaistu tahto, jonka ratkaisuun blokin kannattajat itse olivat vedonneet.

Mutta tätäkään läksyä eivät blokin kannattajat ottaneet opikseen. Sen sijaan, että olisivat alistuneet puolueen tahtoon, he päättivät rikkoa puolueen tahtoa. Jo ennen väittelyn päättymistä, nähdessään häpeällisen epäonnistumisensa väistämättömyyden, he päättivät turvautua terävämpiin taistelumuotoihin puoluetta ja neuvostohallitusta vastaan. He päättivät järjestää avoimen vastalausemielenosoituksen Moskovassa ja Leningradissa. Mielenosoituksensa päiväksi he valitsivat marraskuun 7 päivän, Lokakuun vallankumouksen vuosipäivän, jolloin Neuvostoliiton työtätekevät järjestävät vallankumouksellisen kansanmielenosoituksensa. Trotskilaiset ja zinovjevilaiset aikoivat niin muodoin järjestää rinnakkaismielenosoituksen. Kuten oli odotettavissakin, blokin kannattajain onnistui saada kadulle vain säälittävän pieni joukkio vähälukuisia myötäilijöitään. Kansan mielenosoitus pyyhkäisi pois ja heitti sivuun nämä myötäilijät samoin kuin heidän päällysmiehensäkin.

Nyt ei enää ollut epäilystäkään, etteivätkö trotskilaiset ja zinovjevilaiset olleet vajonneet neuvostovastaiseen suohon. Jos he yleisessä puolueväittelyssä vetosivat puolueeseen sen Keskuskomiteaa vastaan, niin nyt, viheliäisen mielenosoituksensa aikana, he ryhtyivät vetoamaan vihamielisiin luokkiin puoluetta ja Neuvostovaltiota vastaan. Asettaen päämääräkseen bolshevikkipuolueen vahingoittamisen, heidän täytyi välttämättömästi luisua Neuvostovaltion vahingoittamisen tielle, sillä bolshevikkien puolue ja valtio eivät Neuvostomaassa ole toisistaan eroitettavissa. Siten trotskilais-zinovjevilaisen blokin päällysmiehet asettivat itsensä puolueen ulkopuolelle, sillä oli mahdotonta kärsiä edelleen bolshevikkipuolueen riveissä neuvostovastaiseen suohon vajonneita henkilöitä.

Marraskuun 14 pnä v. 1927 Keskuskomitean ja Keskuskontrollikomitean yhdistynyt kokous eroitti Trotskin ja Zinovjevin puolueesta.

2. Sosialistisen teollisoimisen saavutukset. Maatalouden jälkeenjääminen. Puolueen XV edustajakokous. Suunta maatalouden kollektivisoimiseen. Trotskilais-zinovjevilaisen blokin murskaaminen. Poliittinen kaksinaamaisuus.

Jo vuoden 1927 loppuun mennessä näyttäytyivät sosialistisen teollisointipolitiikan ratkaisevat saavutukset. Teollisointi pystyi uuden talouspolitiikan olosuhteissa lyhyessä ajassa aiheuttamaan

huomattavan etenemisen. Teollisuus ja maatalous yhdessä (ottaen lukuun metsätalouden ja kalastuksen) oli ei ainoastaan saavuttanut '.okonaistuotannossaan sodanedellisen tason, vaan sivuuttanutkin tämän tason. Teollisuuden ominaispaino kansantaloudessa kohosi 42 prosenttiin, saavuttaen vastaavan sodanedellisen tason.

Teollisuuden sosialistisen sektorin (lohkon, osan) kasvu tapahtui nopeasti yksityistaloudellisen sektorin kustannuksella, kohoten 81 prosentista v. 1924—1925 86 prosenttiin v. 1926—1927, kun taas yksityistaloudellisen sektorin ominaispaino samalla kaudella laski 19 prosentista 14 prosenttiin.

Se merkitsi, että teollisoinnilla Neuvostoliitossa on selvästi ilmenevä sosialistinen luonne, että Neuvostoliiton teollisuus kehittyy sosialistisen tuotantojärjestelmän voiton suuntaan, että teollisuuden alalla kysymys «kumpi voittaa» oli jo tällöin ratkaistu sosialismin hyväksi.

Yhtä nopeasti tungettiin pois kaupan alalta yksityiskauppias, jonka osuus vähittäismyynnissä laski 42 prosentista 1924—1925 32 prosenttiin v. 1926—1927, puhumattakaan enää tukkumyynnistä, missä yksityiskauppiaan osuus laski samalla kaudella 9 prosentista 5 prosenttiin.

Vielä nopeampaa vauhtia kasvoi sosialistinen *suur*teollisuus, joka vuonna 1927, ensimmäisenä vuonna kuntoonpalauttamiskauden *jälkeen.* osoitti tuotannon lisäystä 18 prosentilla edelliseen vuoteen verrattuna. Tämä oli kasvun ennätysnumero, saavuttamaton edistyneimpienkin kapitalistimaiden suurteollisuudelle.

Toisenlainen kuva oli havaittavissa maataloudessa, erikoisesti viljataloudessa. Vaikka maatalous kokonaisuudessaan oli sivuuttanut sodanedellisen tason, niin sen pääalan — viljatalouden — kokonaistuotanto muodosti vain 91 prosenttia sodanedellisestä tasosta, ja kaupunkien huoltamiseksi myyty viljatuotteiden tavaraosa tuskin saavutti 37 prosenttia sodanedellisestä tasosta, jota paitsi kaikki merkit viittasivat siihen, että on olemassa viljan tavaratuotannon edelleen alenemisen vaara.

Se merkitsi, että yhä edelleen jatkuu vuonna 1918 alkanut suurten tavaratalouksien pirstoutuminen maaseudulla pieniksi talouksiksi ja pienten pirstoutuminen kääpiötalouksiksi, että talonpoikaiset pikku- ja kääpiötaloudet muuttuvat puolittain luontaistalouksiksi, jotka kykenevät tuottamaan vain hyvin pienen määrän tavaraviljaa, että viljatalous vuonna 1927, vaikka se ei tuottanutkaan viljaa paljoa vähemmän kuin sodanedellisen ajan vilja-

talous, kuitenkin kykenee myymään kaupunkeja varten vain hiukan yli kolmannen osan siitä viljamäärästä, minkä sodanedellinen viljatalous kykeni myymään.

Ei ollut epäilystäkään, että viljatalouden ollessa sellaisessa tilassa Neuvostoliiton armeijan ja kaupunkien oli jouduttava näkemään kroonillista nälkää.

Se oli viljatalouden pula, jonka perästä täytyi seurata karjanhoidon pulan.

Päästäkseen sellaisesta tilanteesta oli siirryttävä maataloudessa suurtuotantoon, joka kykenee ottamaan käytäntöön traktorit ja maatalouskoneet ja kohottamaan moninkertaiseksi viljatalouden tavaratuotantoa. Maallamme oli kaksi mahdollisuutta: joko siirtyä *kapitalistiseen* suurtuotantoon, mikä olisi merkinnyt talonpoikaisjoukkojen häviöönjoutumista, työväenluokan ja talonpoikaiston liiton loppua, kulakkien voimistumista ja sosialismin tappiota maaseudulla, tai ruveta yhdistämään pieniä talonpoikaistalouksia suuriksi *sosialistisiksi* talouksiksi, kollektiivitalouksiksi, jotka kykenevät käyttämään traktoreita ja muita nykyaikaisia koneita viljatalouden ja sen tavaratuotannon nopeaa kohottamista varten.

On ymmärrettävää, että bolshevikkien puolue ja Neuvostovaltio saattoivat astua ainoastaan viimemainitulle tielle, maatalouden kollektivisoimiseen perustuvan kehityksen tielle.

Tällöin puolue nojautui seuraaviin Leninin ohjeisiin, jotka koskevat pienistä talonpoikaistalouksista suureen kollektiiviseen arttelitalouteen siirtymisen välttämättömyyttä maanviljelyksessä:

a) «Pikkutaloudella ei päästä puutteesta» (*Lenin*, XXIV osa, sivu 540).

b) «Jos me tulemme vanhaan tapaan pysymään pienissä talouksissa, vaikkapa vapaina kansalaisinakin vapaalla maalla, uhkaa meitä kuitenkin väistämätön tuho» (XX osa, sivu 417).

c) «Jos talonpoikaistalous voi kehittyä edelleen, on myöskin vankasti turvattava seuraava taival, ja seuraava taival on väistämättömästi se, että vähimmin edullinen ja enimmän takapajuinen pieni, hajanainen talonpoikaistalous vähitellen yhdistyen järjestyisi yhteistaloudelliseksi suurmaanviljelystaloudeksi» (XXVI osa, sivu 299).

d) «Vain siinä tapauksessa, jos onnistuu teossa osoittaa talonpojille yhteisen, kollektiivisen, yhteistaloudellisen, art-

telimaisen maanviljelyn etuisuudet, ainoastaan, jos onnistuu auttaa talonpoikaa yhteistalouden, arttelitalouden avulla, vain silloin valtiovaltaa käsissään pitävä työväenluokka todella todistaa talonpojalle olevansa oikeassa, vetää lujasti ja todenteolla puolelleen monimiljoonaisen talonpoikaisjoukon» (*Lenin*, XXIV osa, sivu 579).

Sellainen oli tilanne puolueen XV edustajakokouksen edellä.

Puolueen XV edustajakokous alkoi joulukuun 2 pnä vuonna 1927. Kokouksessa oli läsnä 898 päätösvaltaista ja 771 neuvottelevaa edustajaa, jotka edustivat 887.233 puolueen jäsentä ja 348.957 kandidaattia.

Todeten toimintaselostuksessaan teollisoimisen menestyksen ja sosialistisen teollisuuden nopean kasvun, toveri Stalin asetti puolueen tehtäväksi:

«Laajentaa ja lujittaa sosialistisia hallitsevia asemiamme kansantalouden kaikilla aloilla niin kaupungeissa kuin myöskin maaseudulla, suuntautuen kapitalististen ainesten hävittämiseen kansantaloudessa».

Verraten maataloutta teollisuuteen ja todeten maatalouden, erikoisesti viljatalouden, takapajuisuuden, joka saa selityksensä nykyaikaisen tekniikan sovelluttamista ehkäisevästä maatalouden pirstoutuneisuudesta, toveri Stalin korosti, että tällainen maatalouden valitettava tila on uhkana koko kansantaloudelle.

«Missä on ulospääsy?» kysyi toveri Stalin.

«Ulospääsy», vastasi toveri Stalin, «on pienten ja hajallaan olevien talonpoikaistalouksien siirtymisessä suuriin ja yhteenliittyneisiin talouksiin yhteisviljelyn perustalla, siirtymisessä kollektiiviseen viljelyyn uuden, korkeamman tekniikan pohjalla. Ulospääsy on siinä, että pienet ja pienimmät talonpoikaistaloudet vähitellen, mutta varmasti, ei painostuksen avulla, vaan esimerkin ja vakuuttamisen avulla, yhdistetään suuriksi talouksiksi yhteisen, osuuskunnallisen, kollektiivisen viljelyn perustalla, sovelluttaen maatalouskoneiden ja traktorien käyttöä, sovelluttaen maanviljelyksen voimaperäistyttämisen tieteellisiä menetelmiä. Muuta ulospääsyä ei ole».

XV edustajakokous hyväksyi päätöksen maatalouden *kollektivisoinnin* kaikinpuolisesta laajentamisesta. Edustajakokous hahmotteli kollektiivitalouksien (kolhoosien) ja neuvostotilojen

(sovhoosien) verkoston laajentamis- ja lujittamissuunnitelman ja antoi selvät ohjeet taistelumenetelmistä maatalouden kollektivisoinnin puolesta.

Samalla edustajakokous antoi ohjeen:

> «Kehittää edelleen hyökkäystä kulakistoa vastaan ja ryhtyä useisiin uusiin toimenpiteisiin, jotka rajoittavat kapitalismin kehitystä maaseudulla ja johtavat talonpoikaistaloutta sosialismia kohti» (NKP(b) päätöslauselmissa, II osa, sivu 260).

Lopuksi, lähtien suunnitelmallisuuden lujittamisesta kansantaloudessa ja pitäen silmällä sosialismin suunnitelmanmukaisen hyökkäyksen järjestämistä kapitalistisia aineksia vastaan kansantalouden koko rintamalla, edustajakokous antoi ohjeen vastaaville elimille kansantalouden *ensimmäisen viisivuotissuunnitelman* laatimisesta.

Lopetettuaan sosialistisen rakennustyön kysymysten käsittelyn puolueen XV edustajakokous siirtyi käsittelemään kysymystä trotskilais-zinovjevilaisen blokin hävittämisestä.

Edustajakokous totesi, että «oppositio on aatteellisesti katkaissut välinsä leninismiin, muuttunut menshevistiseksi ryhmäksi, astunut sille tielle, joka johtaa antautumiseen kansainvälisen ja oman maan porvariston voimien edessä, ja on muuttunut objektiivisesti tämän kolmannen voiman välikappaleeksi proletariaatin diktatuurin järjestelmää vastaan» (NKP(b) päätöslauselmissa, II osa, sivu 232).

Edustajakokous totesi, että erimielisyydet puolueen ja opposition välillä olivat muuttuneet ohjelmakysymyksiksi, että trotskilainen oppositio oli astunut neuvostovastaisen taistelun tielle. Sen tähden XV edustajakokous selitti trotskilaiseen oppositioon kuulumisen ja sen katsantokantojen propagandan yhteensoveltumattomaksi bolshevikkipuolueen riveissä olemisen kanssa.

Edustajakokous hyväksyi Keskuskomitean ja Keskuskontrollikomitean yhdistetyn istunnon päätöksen Trotskin ja Zinovjevin erottamisesta puolueesta ja päätti erottaa puolueesta kaikki trotskilais-zinovjevilaisen blokin aktiiviset toimihenkilöt, sellaiset kuin Radek, Preobrazhenski, Rakovski, Pjatakov, Serebrjakov, I. Smirnov, Kamenev, Sarkis, Safarov, Lifshits, Mdivani, Smilga, ja koko «demokraattisen sentralismin» ryhmän (Sapronov, V. Smirnov, Boguslavski, Drobnis y.m.).

Aatteellisesti nujerrettuina ja organisatoorisesti hajalle lyötyinä trotskilais-zinovjevilaisen blokin kannattajat kadottivat viimeisetkin rippeet vaikutuksestaan kansaan.

Puolueesta erotetut leniniläisvastaiset ainekset alkoivat jonkun ajan kuluttua puolueen XV edustajakokouksen jälkeen tehdä anomuksia, ilmoittaen luopuneensa trotskilaisuudesta ja pyytäen, että heidät otettaisiin takaisin puolueeseen. Tietysti puolue ei vielä silloin voinut tietää, että Trotski, Rakovski, Radek, Krestinski, Sokolnikov ja muut jo kauan sitten olivat olleet kansan vihollisia, ulkomaisten tiedustelulaitosten värväämiä vakoilijoita, ja että Kamenev, Zinovjev, Pjatakov ja muut jo solmivat yhteyksiä kapitalistimaissa olevien Neuvostoliiton vihollisten kanssa tehdäkseen «yhteistyötä» niiden kanssa Neuvostokansaa vastaan. Mutta puolue oli kyllin oppinut kokemuksesta, että näiden henkilöiden taholta, jotka useamman kerran olivat esiintyneet kaikkein vastuunalaisimmilla hetkillä Leniniä ja leniniläistä puoluetta vastaan, voi odottaa kaikenlaisia ruokottomuuksia. Sen vuoksi puolue suhtautui erotettujen anomuksiin epäluottamuksella. Anomusten tekijäin vilpittömyyden alustavaa koetusta varten se asetti puolueeseen takaisin ottamisen ehdoiksi seuraavat vaatimukset:

a) trotskilaisuuden avoin tuomitseminen bolshevisminvastaisena ja neuvostovastaisena ideologiana;

b) puolueen politiikan avoin tunnustaminen ainoaksi oikeaksi;

c) ehdoton alistuminen puolueen ja sen elinten päätöksiin;

d) määrätyn koeajan suorittaminen, jonka kuluessa puolue tarkastaa anomuksentekijät ja jonka kuluttua, tarkastuksen tulosten mukaan, puolue käsittelee erikseen kysymystä jokaisen erotetun takaisin ottamisesta puolueeseen.

Puolue toivoi tällöin, että näiden kohtien avoimella tunnustamisella erotettujen taholta täytyy joka tapauksessa olla myönteinen merkitys puolueelle, koska se rikkoo trotskilais-zinovjevilaisten rivien yhtenäisyyden, tuo heidän keskuuteensa hajaantumista, näyttää vielä kerran, että puolue on oikeassa ja voimakas, ja siinä tapauksessa, että anomuksentekijät ovat vilpittömiä, antaa puolueelle mahdollisuuden palauttaa sille sen entisiä työntekijöitä, mutta siinä tapauksessa, että he eivät ole vilpittömiä — paljastaa heidät kaikkien silmissä, ei enää erehtyneiksi ihmisiksi, vaan aatteettomiksi kiipeilijöiksi, työväenluokan pettäjiksi ja julkeiksi kaksinaamaisiksi.

Erotettujen enemmistö hyväksyi puolueen asettamat ehdot puolueeseen ottamisesta ja julkaisi sanomalehdistössä sen mukaiset selitykset.

Säälien heitä ja haluamatta kieltää heiltä mahdollisuutta tulla uudelleen puolueen ja työväenluokan ihmisiksi puolue palautti heille puolueen jäsenen oikeudet.

Ajan kuluessa tuli kuitenkin ilmi, että trotskilais-zinovjevilaisen blokin «aktiivisten toimihenkilöiden» selitykset, muutamia poikkeuksia lukuunottamatta, olivat läpeensä valheellisia, kaksinaamaisia selityksiä.

Osoittautui, että nämä herrat jo ennen anomustensa jättämistä olivat lakanneet olemasta poliittisena virtauksena, joka on valmis puolustamaan kansan edessä katsomuksiaan, ja olivat muuttuneet aatteettomaksi kiipeilijäkoplaksi, joka oli valmis julkisesti polkemaan jalkoihinsa katsomustensa rippeet, valmis ylistämään julkisesti sille vieraita puolueen katsomuksia, valmis vaihtamaan alituisesti väriä, kuten kameleontit, kunhan vain saa pysyä puolueessa, työväenluokan keskuudessa, jotta tuolla koplalla olisi mahdollisuus vahingoittaa sekä työväenluokkaa että sen puoluetta.

Trotskilais-zinovjevilaiset «aktiiviset toimihenkilöt» osoittautuivat poliittisiksi lurjuksiksi, poliittisiksi kaksinaamaisiksi.

Poliittiset kaksinaamaiset aloittavat tavallisesti petoksesta, suorittavat likaista työtään pettämällä kansaa, työväenluokkaa ja työväenluokan puoluetta. Mutta poliittisia kaksinaamaisia ei voida pitää vain petkuttajina. Poliittiset kaksinaamaiset muodostavat poliittisten kiipeilijöiden aatteettoman koplan, joka jo kauan sitten on menettänyt kansan luottamuksen ja pyrkii saavuttamaan uudelleen luottamuksen petoksella, kameleonttimaisuudella ja kieroilulla — miten tahansa — kunhan vain säilyttäisi poliittisten toimihenkilöiden nimen. Poliittiset kaksinaamaiset muodostavat poliittisten kiipeilijäin periaatteettoman koplan, joka on valmis nojautumaan kehen tahansa, vaikkapa rikollisaineksiinkin, yhteiskunnan pohjasakkaan, kansan vannoutuneihin vihollisiinkin, — kavutakseen «sopivalla hetkellä» uudelleen poliittiselle näyttämölle ja istuutuakseen kansan hartioille sen «valtiaina».

Juuri sellaisiksi poliittisiksi kaksinaamaisiksi osoittautuivat trotskilais-zinovjevilaiset «aktiiviset toimihenkilöt».

3. Hyökkäys kulakistoa vastaan. Buharinilais-rykovilainen puoluevastainen ryhmä. Ensimmäisen viisivuotissuunnitelman hyväksyminen. Sosialistinen kilpailu. Joukkoluonteisen kollektivisoimisliikkeen alku.

Trotskilais-zinovjevilaisen blokin agitatio puolueen politiikkaa vastaan, sosialismin rakennustyötä vastaan, kollektivisointia vastaan, aivan samoin kuin se buharinilaisten agitatio, että kollektiivitalouksista ei voi tulla mitään, ettei ole kajottava kulakkeihin, koska nämä itse «kasvavat kiinni» sosialismiin, että porvariston rikastuminen ei ole vaarallista sosialismille — koko tämä agitatio sai voimakasta vastakaikua maan kapitalististen ainesten keskuudessa ja ennen kaikkea kulakkien keskuudessa. Kulakit tiesivät nyt sanomalehdistössä julkaistuista kirjoituksista, että he eivät ole yksin, että heillä on puolustajia ja asianajajia Trotskin, Zinovjevin, Kamenevin, Buharinin, Rykovin ja muiden hahmossa. On ymmärrettävää, että tämä seikka ei voinut olla kohottamatta kulakiston vastustushenkeä Neuvostohallituksen politiikkaa vastaan. Ja todellakin kulakit alkoivat tehdä vastarintaa yhä voimakkaammin. Kulakit alkoivat joukoittain kieltäytyä myymästä Neuvostovaltiolle viljan ylijäämiä, joita heillä oli kasaantunut paljon. He ryhtyivät harjoittamaan terroria kollektiivitalouksien jäseniä vastaan, puolue- ja neuvostotyöntekijöitä vastaan maaseudulla, alkoivat polttaa kollektiivitalouksia ja valtion viljankeräysasemia.

Puolue ymmärsi, että niin kauan kuin kulakkien vastarintaa ei saada murretuksi, niin kauan kuin kulakistoa ei ole lyöty avoimessa taistelussa talonpoikaiston nähden, työväenluokka ja Punainen armeija tulevat kärsimään viljan puutetta, ja talonpoikien kollektivisoimisliike ei voi saada joukkoluonnetta.

Seuraten puolueen XV edustajakokouksen ohjeita puolue ryhtyi päättävään hyökkäykseen kulakistoa vastaan. Hyökkäyksessään puolue toteutti tunnusta: nojautuen lujasti maalaisköyhälistöön ja lujittaen liittoa keskitalonpojan kanssa on käytävä päättävää taistelua kulakkeja vastaan. Vastaukseksi kulakkien kieltäytymiseen viljan ylijäämien myymisestä valtiolle kiinteillä hinnoilla puolue ja hallitus toteuttivat joukon erikoistoimenpiteitä kulakkeja vastaan, sovelluttivat rikoslakikokoelman 107 pykälää viljan ylijäämien takavarikoimisesta oikeuden päätöksellä kulakeilta ja keinottelijoilta siinä tapauksessa, jos he kieltäytyvät

myymästä näitä ylijäämiä valtiolle kiinteillä hinnoilla, ja antoivat maalaisköyhälistölle useita huojennuksia, joiden johdosta maalaisköyhälistö sai käytettäväkseen 25 prosenttia kulakeilta takavarikoidusta viljasta.

Erikoistoimenpiteet tekivät vaikutuksensa: maalaisköyhälistö ja keskivarakkaat talonpojat yhtyivät päättävään taisteluun kulakkeja vastaan, kulakit eristettiin, kulakkien ja keinottelijain vastarinta murrettiin. Vuoden 1928 loppuun mennessä Neuvostovaltiolla oli jo käytettävissään riittävät viljareservit, ja kollektivisoimisliike kulki eteenpäin varmemmin askelin.

Samana vuonna paljastettiin porvarillisten spesialistien suuri tuholaisjärjestö Shahtyn piirissä Donetsin kaivosalueella. Tuholaiset olivat läheisessä yhteydessä tuotantolaitosten entisten omistajien — venäläisten ja ulkomaisten kapitalistien kanssa sekä ulkomaisen sotilastiedustelun kanssa. He asettivat päämääräkseen sosialistisen teollisuuden kasvun ehkäisemisen ja kapitalismin palauttamisen helpottamisen Neuvostoliitossa. Tuholaiset johtivat väärin kaivostöitä vähentääkseen hiilen tuotantoa. He turmelivat koneita, ilmanvaihtolaitteita, järjestivät kaivoksien, tehtaiden ja sähköasemien luhistumisia, räjähdyksiä ja murhapolttoja. Tuholaiset hidastuttivat tietoisesti työläisten aineellisen aseman parantumista, rikkoivat Neuvostovallan työnsuojelulakeja.

Tuholaiset saatettiin vastuuseen. He saivat oikeudelta asianmukaisen rangaistuksen.

Puolueen Keskuskomitea kehoitti kaikkia puoluejärjestöjä ottamaan oppia Shahtyn jutusta. Toveri Stalin osoitti, että bolshevikkitalousmiesten täytyy itsensä tulla tuotantotekniikan tuntijoiksi, etteivät vanhojen porvarillisten spesialistien joukossa olevat tuholaiset voisi vastaisuudessa pettää heitä. Hän osoitti, että täytyy jouduttaa uusien teknillisten työntekijäin valmistamista työväenluokan riveistä.

Keskuskomitean päätöksen mukaan parannettiin nuorten spesialistien koulutusta korkeimmissa teknillisissä oppilaitoksissa. Opiskelemaan mobilisoitiin tuhansia puolueen jäseniä, Kommunistisen Nuorisoliiton jäseniä ja työväenluokan asialle uskollisia puolueeseen kuulumattomia.

Ennen puolueen siirtymistä hyökkäykseen kulakkeja vastaan, niin kauan kuin puolueella oli tekemistä trotskilais-zinovjevilaisen blokin hävittämisessä, buharinilais-rykovilainen ryhmä pysyi enemmän tai vähemmän hiljaa, jäi puoluevastaisten voimien

reserviin eikä uskaltanut avoimesti kannattaa trotskilaisia, vaan esiintyipä joskus yhdessä puolueen kanssa trotskilaisia vastaankin. Puolueen siirtyessä hyökkäykseen kulakistoa vastaan, sovellutettaessa erikoistoimenpiteitä kulakkeja vastaan, buharinilais-rykovilainen ryhmä riisui naamionsa ja alkoi avoimesti esiintyä puolueen politiikkaa vastaan. Buharinilais-rykovilaisen ryhmän kulakkisielu ei voinut hillitä itseään, ja tämän ryhmän kannattajat ryhtyivät jo avoimesti puolustamaan kulakkeja. He vaativat erikoistoimenpiteiden peruuttamista, peloitellen yksinkertaisia ihmisiä sillä, että päinvastaisessa tapauksessa voi alkaa maatalouden «degradatio» (alaspäin meno, rappio, hajoaminen), ja väittäen, että «degradatio» on jo alkanut. Havaitsematta kollektiivitalouksien ja neuvostotilojen, näiden maatalouden korkeampien muotojen kasvua, ja nähdessään kulakkitalouden rappeutumisen, he selittivät kulakkitalouden rappeutumisen maatalouden rappeutumiseksi. Saadakseen itselleen teoreettista tukea he kyhäsivät naurettavan «teorian luokkataistelun sammumisesta», väittäen tämän teorian perusteella, että mitä enemmän sosialismi menestyy taistelussaan kapitalistisia aineksia vastaan, sitä enemmän luokkataistelu tulee lieventymään, että luokkataistelu pian sammuu täydellisesti ja luokkavihollinen luovuttaa kaikki asemansa vastarinnatta, minkä vuoksi on turhaa ryhtyä hyökkäykseen kulakistoa vastaan. Siten he uusivat nukkavierun porvarillisen teoriansa kulakiston rauhallisesta kiinnikasvamisesta sosialismiin ja polkivat jalkoihinsa sen leninismin tunnetun ajatuksen, että luokkavihollisen vastarinta tulee saamaan sitä terävämpiä muotoja, mitä enemmän luokkavihollinen kadottaa maaperää jalkojensa alta, mitä enemmän sosialismi menestyy, ja että luokkataistelu voi «sammua» vasta luokkavihollisen tuhoamisen jälkeen.

Ei ollut vaikea ymmärtää, että buharinilais-rykovilaisen ryhmän hahmossa puolueella on vastassaan oikeisto-opportunistinen ryhmä, joka erosi trotskilais-zinovjevilaisesta blokista vain muodoltaan, vain siinä, että trotskilaisilla ja zinovjevilaisilla oli jonkunlainen mahdollisuus naamioida antautujan hahmonsa vasemmistolaisiin, kirkuvan vallankumouksellisiin fraaseihin «permanentista vallankumouksesta», kun taas buharinilais-rykovilaisella ryhmällä, joka esiintyi puoluetta vastaan puolueen siirtyessä hyökkäykseen kulakistoa vastaan, ei enää ollut mahdollisuutta naamioida antautujan kasvojaan, vaan sen oli pakko puolustaa

maamme taantumuksellisia voimia ja ennen kaikkea kulakkeja, avoimesti, ilman koristeita, ilman naamiota.

Puolue ymmärsi, että buharinilais-rykovilaisen ryhmän täytyy ennemmin tai myöhemmin ojentaa kätensä trotskilais-zinovjevilaisen blokin rippeille yhteistä taistelua varten puoluetta vastaan.

Samanaikaisesti poliittisten esiintymistensä kanssa Buharinin — Rykovin ryhmä suoritti organisatoorista «työtä» kannattajiensa kokoamiseksi. Buharinin välityksellä se kokosi Slepkovin, Maretskin, Eichenwaldin, Goldenbergin y.m. kaltaista porvarillista nuorisoa, Tomskin välityksellä — byrokratisoitunutta ammattiliittojen huippukerrosta (Melnitshanski, Dogadov y.m.), Rykovin välityksellä — turmeltunutta neuvostohuippukerrosta (A. Smirnov, Eismont, V. Schmidt y.m.). Ryhmään liittyivät mielellään poliittisesti turmeltuneet henkilöt, jotka eivät salanneet antautumismielialojaan.

Näihin aikoihin Buharinin — Rykovin ryhmä sai Moskovan puoluejärjestön huippukerroksen kannatuksen (Uglanov, Kotov, Uhanov, Rjutin, Jagoda, Polonski y.m.). Tällöin osa oikeistolaisista pysyi naamioituna eikä esiintynyt avoimesti puoluelinjaa vastaan. Moskovan puoluelehdistön palstoilla ja puoluekokouksissa saarnattiin, että on tehtävä myönnytyksiä kulakeille, että kulakkien verottaminen on epätarkoituksenmukaista, että teollisointi tuottaa kansalle rasituksia, että raskaan teollisuuden rakentaminen on ennenaikaista. Uglanov esiintyi Dnjeprin voimalaitosten rakentamista vastaan, vaatien varojen siirtämistä raskaasta teollisuudesta kevyeeseen. Uglanov ja muut oikeistolaisantautujat vakuuttivat, että Moskova on ollut ja pysyy karttuuni-Moskovana, että sinne ei saa rakentaa konerakennustehtaita.

Moskovan puoluejärjestö paljasti Uglanovin ja hänen kannattajansa, antoi heille viimeisen varoituksen ja liittyi puolueen Keskuskomitean ympärille entistä tiukemmin. Toveri Stalin osoitti Neuvostoliiton Kommunistisen Puolueen (bolshevikkien) Moskovan Komitean täysistunnossa vuonna 1928, että on välttämätöntä käydä taistelua kahdella rintamalla, keskittäen tulen oikeistopoikkeamaa vastaan. Oikeistolaiset, sanoi toveri Stalin, ovat kulakin asioimisto puolueessa.

> «Oikeistopoikkeaman voitto puolueessamme päästäisi valloilleen kapitalismin voimat, horjuttaisi proletariaatin

vallankumouksellisia asemia ja lisäisi kapitalismin palauttamismahdollisuuksia maassamme» — sanoi toveri Stalin («Leninismin kysymyksiä», sivu 208).

Vuoden 1929 alussa selvisi, että Buharin, oikeistolaisantautujain ryhmän valtuuttamana, oli ottanut yhteyden trotskilaisiin Kamenevin välityksellä ja teki heidän kanssaan sopimuksen yhteistä taistelua varten puoluetta vastaan. Keskuskomitea paljasti tämän oikeistolaisantautujien rikollisen toiminnan ja varoitti, että asia voi päättyä surkeasti Buharinille, Rykoville, Tomskille ja muille. Mutta oikeistolaiset antautujat eivät ottaneet ojentuakseen. He esittivät Keskuskomiteassa uuden puoluevastaisen ohjelman — julistuksen, jonka Keskuskomitea tuomitsi. Keskuskomitea varoitti uudelleen heitä, muistuttaen heille trotskilais-zinovjevilaisen blokin kohtalosta. Siitä huolimatta Buharinin — Rykovin ryhmä jatkoi puoluevastaista toimintaansa. Rykov, Tomski ja Buharin jättivät Keskuskomitealle erohakemuksensa, luullen täten pelästyttävänsä puoluetta. Keskuskomitea tuomitsi tämän sabotaasiluontoisen erohakemuspolitiikan. Lopuksi Keskuskomitean marraskuun täysistunto vuonna 1929 katsoi oikeisto-opportunistien käsitysten propagandan yhteensoveltumattomaksi puolueeseen kuulumisen kanssa ja ehdotti poistettavaksi Keskuskomitean Poliittisesta byroosta Buharinin oikeistolaisantautujain päämiehenä ja johtajana; Rykoville, Tomskille ja muille oikeisto-opposition osanottajille annettiin vakava varoitus.

Nähdessään, että asia saa surkean käänteen, oikeistolaisantautujain päällysmiehet antoivat selityksen, jossa tunnustivat virheensä ja myönsivät oikeaksi puolueen poliittisen linjan.

Oikeistolaisantautujat päättivät peräytyä väliaikaisesti suojellakseen kaaderinsa tuholta.

Tähän päättyi ensimmäinen vaihe puolueen taistelussa oikeistolaisia antautujia vastaan.

Uudet erimielisyydet puolueessa eivät jääneet huomaamatta Neuvostoliiton ulkoisilta vihollisilta. Otaksuen, että «uudet riidat» puolueessa ovat puolueen heikkenemisen merkkinä, he tekivät uuden yrityksen Neuvostoliiton vetämiseksi sotaan ja maan vielä lujittumatta jääneen teollisoinnin ehkäisemiseksi. Kesällä vuonna 1929 imperialistit järjestivät selkkauksen Kiinan ja Neuvostoliiton välillä, kiinalaisten militaristien suorittaman Itä-Kiinan rautatien (joka kuului Neuvostoliitolle) anastuksen ja valkoisten kiinalaisten joukkojen hyökkäyksen kotimaamme Kauko-Idän rajoille.

Mutta kiinalaisten militaristien hyökkäys lopetettiin lyhyessä ajassa, militaristit perääntyivät Punaisen armeijan lyöminä ja selkkaus lopetettiin rauhansopimuksella Mandshurian viranomaisten kanssa.

Neuvostoliiton rauhanpolitiikka pääsi vielä kerran voitolle, kaikesta huolimatta, huolimatta ulkoisen vihollisen juonista ja «riidoista» puolueen sisällä.

Pian palautettiin uudelleen englantilaisten vanhoillisten aikanaan katkaisemat Neuvostoliiton diplomaattiset välit ja kauppasuhteet Englannin kanssa.

Torjuessaan menestyksellisesti ulkoisten ja sisäisten vihollisten hyökkäykset puolue suoritti samaan aikaan suuren työn raskaan teollisuuden rakentamisen vauhtiinpäästämiseksi, sosialistisen kilpailun järjestämiseksi, neuvostotilojen ja kollektiivitalouksien rakentamiseksi ja vihdoin — kansantalouden ensimmäisen viisivuotissuunnitelman hyväksymiselle ja toteuttamiselle välttämättömien ehtojen valmistelemiseksi.

Huhtikuussa vuonna 1929 kokoontui XVI puoluekonferenssi. Konferenssin pääkysymyksenä oli ensimmäinen viisivuotissuunnitelma. Konferenssi hylkäsi oikeistolaisantautujain puolusteleman viisivuotissuunnitelman «minimaalisen» toisinnon ja hyväksyi viisivuotissuunnitelman «optimaalisen» toisinnon joka tapauksessa velvoittavaksi.

Siten puolue hyväksyi kuuluisan ensimmäisen viisivuotissuunnitelman sosialismin rakentamiseksi.

Viisivuotissuunnitelman mukaan pääomasijoitusten määrä kansantalouteen vuosina 1928—1933 määriteltiin 64,6 miljardiksi ruplaksi. Siitä suunniteltiin sijoitettavaksi teollisuuteen, sähköistäminen mukaanluettuna, 19 ja puoli miljardia ruplaa, kulkulaitokseen 10 miljardia ruplaa, maatalouteen 23,2 miljardia ruplaa.

Tämä oli valtava suunnitelma Neuvostoliiton teollisuuden ja maatalouden varustamiseksi nykyaikaisella tekniikalla.

> «Viisivuotissuunnitelman perustehtävä oli», lausui toveri Stalin, «sellaisen teollisuuden luominen maahamme, joka kykenisi varustamaan ja järjestämään uudelleen ei ainoastaan teollisuuden kokonaisuudessaan, vaan myöskin liikenteen ja maatalouden — sosialismin pohjalla» (sama, sivu 370).

Tämä suunnitelma, huolimatta sen kaikesta valtavuudesta, ei kuitenkaan ollut mitään yllättävää eikä päätähuimaavaa bolshevi-

keille. Sitä oli valmistanut teollisoinnin ja kollektivisoinnin koko kehityskulku. Sitä oli valmistanut se työinnostus, joka siihen mennessä oli vallannut työläiset ja talonpojat ja joka sai ilmaisunsa *sosialistisessa kilpailussa.*

XVI puoluekonferenssi hyväksyi vetoomuksen kaikille työtätekeville sosialistisen kilpailun järjestämisestä.

Sosialistinen kilpailu antoi erinomaisia näytteitä työnteosta ja uudesta työhön suhtautumisesta. Työläiset ja kollektiivitalonpojat esittivät monissa tuotantolaitoksissa, kollektiivitalouksissa ja neuvostotiloilla *vastasuunnitelmia.* He antoivat sankarillisen työn mallinäytteitä. He eivät vain täyttäneet, vaan myöskin ylittivät puolueen ja hallituksen asettamat sosialistisen rakennustyön suunnitelmat. Ihmisten käsitys työstä muuttui. Työ alkoi muuttua pakollisesta raadannasta, jollaista se oli kapitalismin aikana, «kunnian, maineen, uljuuden ja sankaruuden asiaksi» *(Stalin).*

Koko maassa suoritettiin uutta jättiläismäistä teollisuuden rakennustyötä. Dnjeprin vesivoima-aseman (Dnjeproges) rakentaminen pantiin käyntiin. Donetsin kaivosalueella alkoi Kramatorskin ja Gorlovkan tehtaiden rakentaminen sekä Luganskin veturitehtaan uusiminen. Syntyi uusia kaivoksia ja sulatusuuneja. Uralilla rakennettiin Uralin konetehdas, Bereznikin ja Solikamskin kemialliset tehtaat. Magnitogorskin metallurgisen tehtaan rakennustyö pantiin alulle. Alkoi suurten autotehtaiden rakentaminen Moskovassa ja Gorkissa. Rakennettiin jättiläismäisiä traktoritehtaita, combinetehtaita, jättiläismäinen maatalouskonetehdas Donin Rostoviin. Laajentui Neuvostoliiton toinen kivihiilituotannon perusta, Kuznetskin alue. Valtava traktoritehdas kasvoi 11 kuukaudessa arolle, Stalingradiin. Dnjeprin vesivoima-aseman ja Stalingradin traktoritehtaan rakentamisessa työläiset sivuuttivat työn tuottavaisuuden maailmanennätykset.

Historia ei ole vielä tuntenut sellaista uuden teollisuuden rakennustyön jättiläismäistä laajuutta, sellaista uuden rakennustyön paatosta, sellaista työväenluokan miljoonajoukkojen työsankaruutta.

Se oli todellista työväenluokan sosialistisen kilpailun pohjalla kehittynyttä työinnostusta.

Talonpojat eivät tällä kertaa jääneet jälkeen työläisistä. Maaseudulla myöskin pääsi vauhtiin työinnostus kollektiivitalouksia rakentavien talonpoikaisjoukkojen keskuudessa. Talonpoikaisjoukot alkoivat kääntyä selvästi kollektiivitalouksien kannalle.

Tässä suorittivat suurta osaa traktoreilla ja muilla koneilla varustetut neuvostotilat sekä kone- ja traktoriasemat. Talonpojat tulivat joukoittain neuvostotiloille sekä kone- ja traktoriasemille katsomaan traktorien ja maatalouskoneiden työtä, he ilmaisivat ihastuksensa ja tekivät paikalla päätöksen — «mennä kollektiivitalouksiin». Talonpojat olivat hajaantuneina pieniin ja kääpiömäisiin yksityistalouksiin, heillä ei ollut edes jonkunkaan verran siedettäviä työvälineitä eikä vetojuhtia, heillä ei ollut mahdollisuutta kyntää suunnattomia uudismaita, heillä ei ollut toiveita talouden parantamisesta. Puutteen murjomina ja yksinäisinä, jätettyinä omiin hoiviinsa talonpojat löysivät vihdoinkin ulospääsyn, tien parempaan elämään pienten talouksien yhdistämisessä kollektiiveiksi, kollektiivitalouksiksi. He löysivät tämän tien traktoreissa, jotka kykenevät kyntämään miten «kovan maan» tahansa, minkä uudismaan tahansa, he löysivät sen valtion avussa koneiden, rahojen, ihmisten ja neuvojen muodossa, mahdollisuudessa vapautua kulakkien orjuudesta, jotka Neuvostohallitus oli aivan äsken nujertanut ja lyönyt maahan talonpoikaiston miljoonajoukkojen iloksi.

Tällä perustalla alkoi ja laajeni myöhemmin joukkoluonteinen kollektivisoimisliike, voimistuen erikoisesti vuoden 1929 lopulla ja kehittäen sellaisen ennenkuulumattoman kollektiivitalouksien kasvun vauhdin, jollaista ei ollut tuntenut vielä edes meidän sosialistinen teollisuutemmekaan.

Vuonna 1928 kollektiivitalouksien kylvöala muodosti 1.390 tuhatta hehtaaria, vuonna 1929 — 4.262 tuhatta hehtaaria, mutta vuonna 1930 kollektiivitalouksilla oli jo mahdollisuus suunnitella 15 miljoonan hehtaarin kyntö.

> «On myönnettävä», sanoi toveri Stalin kollektiivitalouksien kasvun vauhdista kirjoituksessaan «Suuren murroksen vuosi» (vuonna 1929), «että sellaista myrskyistä kehitysnopeutta ei tunne edes meidän yhteiskunnallistutettu suurteollisuutemmekaan, jonka kehitysnopeudelle on yleensä ominaista suuri vauhti».

Se oli murros kollektivisoimisliikkeen kehityksessä.

Se oli joukkoluonteisen kollektivisoimisliikkeen alku.

> «Mitä *uutta* on nykyisessä kollektiivitalousliikkeessä?» kysyi toveri Stalin kirjoituksessaan «Suuren murroksen vuosi».

Ja vastasi:

> «Uutta ja ratkaisevaa nykyisessä kollektiivitalousliikkeessä on se, että talonpojat liittyvät kollektiivitalouksiin ei yksityisinä ryhminä, niinkuin ennen, vaan kokonaisina kylinä, pitäjittäin, piireittäin, vieläpä piirikunnittainkin. Ja mitä tämä merkitsee? Se merkitsee, että *kollektiivitalouksiin on mennyt keskitalonpoika.* Tässä on perusta sille maatalouden kehityksen perinpohjaiselle murrokselle, joka on Neuvostovallan tärkein saavutus...»

Se merkitsi, että kulakiston likvidoiminen luokkana yleisen kollektivisoinnin pohjalla oli kypsymässä oleva tahi jo kypsynyt tehtävä.

LYHYT YHTEENVETO

Taistelussa maan sosialistisen teollisoinnin puolesta puolue voitti vuosina 1926—1929 suunnattomat sisäiset ja kansainväliset vaikeudet. Puolueen ja työväenluokan ponnistukset johtivat maan sosialistisen teollisoimispolitiikan voittoon.

Ratkaistiin peruspiirteissään yksi teollisoinnin vaikeimmista tehtävistä — varojen kasaaminen raskaan teollisuuden rakentamista varten. Laskettiin perusta raskaalle teollisuudelle, joka pystyy uudelleen varustamaan koko kansantalouden.

Hyväksyttiin sosialistisen rakennustyön ensimmäinen viisivuotissuunnitelma. Kehittyi uusien tehtaiden, neuvostotilojen ja kollektiivitalouksien valtava rakennustyö.

Tätä etenemistä sosialismin tiellä seurasi luokkataistelun kärjistyminen maan sisällä ja taistelun kärjistyminen puolueen sisällä. Tämän taistelun tärkeimmät tulokset olivat: kulakiston vastarinnan tukahduttaminen, trotskilais-zinovjevilaisten antautujain blokin osoittaminen neuvostovastaiseksi blokiksi, oikeistolaisten antautujain osoittaminen kulakkien asioimistoksi, trotskilaisten karkoittaminen puolueesta, trotskilaisten ja oikeisto-opportunistien katsomusten selittäminen yhteensoveltumattomiksi Neuvostoliiton Kommunistiseen Puolueeseen (bolshevikit) kuulumisen kanssa.

Bolshevikkipuolueen aatteellisesti nujertamina, kadotettuaan kaiken maaperän työväenluokan keskuudessa, trotskilaiset lakkasivat olemasta poliittinen virtaus ja muuttuivat poliittisten lurjus-

ten periaatteettomaksi kiipeilijäkoplaksi, poliittisten kaksinaamaisten joukkioksi.

Laskettuaan raskaan teollisuuden perustan puolue mobilisoi työväenluokan ja talonpoikaiston Neuvostoliiton sosialistista uudestijärjestämistä tarkoittavan ensimmäisen viisivuotissuunnitelman täyttämiseen. Maassa laajeni miljoonien työtätekevien sosialistinen kilpailu, syntyi valtava työinnostus, muodostui uusi työkuri.

Tämä kausi päättyy suuren murroksen vuoteen, joka merkitsi mitä suurimpia sosialismin saavutuksia teollisuudessa, ensimmäisiä suuria saavutuksia maataloudessa, keskitalonpojan kääntymistä kollektiivitalouksien puolelle, joukkoluonteisen kollektivisoimisliikkeen alkua.

XI LUKU

BOLSHEVIKKIEN PUOLUE TAISTELUSSA MAATALOUDEN KOLLEKTIVISOINNIN PUOLESTA

(1930—1934)

1. Kansainvälinen tilanne vuosina 1930—1934. Talouspula kapitalistimaissa. Japanin suorittama Mandshurian anastus. Fasistien valtaantulo Saksassa. Kaksi sodan pesäkettä.

Samaan aikaan kuin Neuvostoliitto saavutti suuria menestyksiä maan sosialistisessa teollisoimisessa ja kehitti nopeaa vauhtia teollisuutta, kapitalismin maissa puhkesi vuoden 1929 lopulla ja alkoi syvetä sitä seuraavina kolmena vuotena yleismaailmallinen talouspula, jonka hävitysvoima oli vertaansa vailla. Teollisuuspula kietoutui yhteen maatalouspulan, agraaripulan kanssa, ja se huononsi vielä enemmän kapitalistimaiden asemaa.

Samaan aikaan kuin Neuvostoliitossa teollisuustuotanto näiden kolmen pulavuoden aikana (1930—1933) kasvoi enemmän kuin kaksinkertaiseksi ja oli vuonna 1933 201 prosenttia verrattuna vuoden 1929 tasoon, Pohjois-Amerikan Yhdysvaltain teollisuustuotanto laski vuoden 1933 loppuun mennessä 65 prosenttiin vuoden 1929 tasosta, Englannin teollisuustuotanto 86 prosenttiin, Saksan teollisuustuotanto 66 prosenttiin, Ranskan teollisuustuotanto 77 prosenttiin.

Tämä asiaintila todisti vielä kerran sosialistisen talousjärjestelmän etevämmyyden kapitalistiseen järjestelmään verrattuna. Se osoitti, että sosialismin maa on ainoa talouspulista vapaa maa maailmassa.

Maailman talouspulan seurauksena oli 24 miljoonaa työtöntä syösty nälkään, kurjuuteen ja kärsimyksiin. Maatalouspulasta kärsivät kymmenet miljoonat talonpojat.

Maailman talouspula kärjisti yhä enemmän ristiriitoja imperialististen valtioiden välillä, voittajamaiden ja voitettujen maiden

välillä, imperialististen valtioiden ja siirtomaiden sekä riippuvaisten maiden välillä, työläisten ja kapitalistien välillä, talonpoikien ja tilanherrojen välillä.

Toveri Stalin osoitti toimintaselostuksessaan puolueen XVI edustajakokouksessa, että porvaristo tulee etsimään ulospääsyä talouspulasta, toiselta puolen — pitäen kurissa työväenluokkaa, pystyttämällä fasistisen diktatuurin, s.o. kapitalismin kaikkein taantumuksellisimpien, kaikkein chauvinistisimpien, kaikkein imperialistisimpien ainesten diktatuurin, toiselta puolen — päästäen sodan valloilleen siirtomaiden ja vaikutusalueiden uudelleenjakamiseksi heikosti suojattujen maiden etujen kustannuksella.

Näin tapahtuikin.

Vuonna 1932 kärjistyi sodan uhka Japanin taholta. Kun japanilaiset imperialistit näkivät, että Euroopan valloilla ja Yhdysvalloilla on kyllin tekemistä sisäisissä asioissaan talouspulan takia, päättivät he käyttää tilaisuutta hyväkseen ja tehdä yrityksen heikosti suojellun Kiinan kuristamiseksi, sen alistamiseksi valtaansa ja tullakseen siellä tilanteen herroiksi. Julistamatta sotaa Kiinalle ja käyttäen kavalasti hyväkseen itse järjestämiään «paikallisia selkkauksia», japanilaiset imperialistit veivät varkain sotajoukkonsa Mandshuriaan. Japanilaiset sotajoukot valloittivat täydellisesti Mandshurian, valmistaen itselleen mukavat asemat Pohjois-Kiinan valloittamista ja Neuvostoliittoon hyökkäämistä varten. Vapauttaakseen kätensä Japani erosi Kansainliitosta ja alkoi voimaperäisesti varustautua.

Tämä seikka antoi sysäyksen Yhdysvalloille, Englannille ja Ranskalle merisotavarustelujen lisäämiseen Kauko-Idässä. Japani pyrki ilmeisesti Kiinan alistamiseen valtaansa sekä Euroopan ja Amerikan imperialististen valtojen poistyöntämiseen sieltä. Viimemainitut vastasivat tähän lisäämällä varustelujaan.

Mutta Japani asetti itselleen vielä toisenkin päämäärän, nimittäin Neuvostoliiton Kauko-Idän valloittamisen. Neuvostoliitto ei tietenkään voinut jättää huomiotta tätä vaaraa, vaan alkoi voimaperäisesti lujittaa Kauko-Idän aluepiirin puolustuskuntoisuutta.

Siten japanilaisten fasisoituneiden imperialistien toimesta muodostui Kauko-Itään ensimmäinen sodan pesäke.

Talouspula ei kärjistänyt kapitalismin ristiriitoja yksinomaan Kauko-Idässä. Se kärjisti niitä myöskin Euroopassa. Pitkittynyt teollisuuden ja maatalouden pula, suunnattoman suuri työttömyys

ja omistamattomien luokkien kasvava toimeentulon epävarmuus lisäsi työläisten ja talonpoikien tyytymättömyyttä. Tyytymättömyys alkoi muuttua työväenluokan vallankumoukselliseksi suuttumukseksi. Tyytymättömyys lisääntyi erikoisesti Saksassa, sodan ja englantilais-ranskalaisten voittajien hyödyksi maksettujen pakkoverojen sekä talouspulan taloudellisesti näännyttämässä maassa, jossa työväenluokka joutui kantamaan ei ainoastaan oman, vaan myöskin ulkomaisen, englantilaisen ja ranskalaisen porvariston iestä. Kaunopuheisena todistuksena tästä olivat ne kuusi miljoonaa ääntä, jotka Saksan kommunistinen puolue sai viimeisissä valtiopäivävaaleissa fasistien valtaantulon edellä. Saksan porvaristo näki, että Saksassa vielä säilyneet porvarillisdemokraattiset vapaudet voivat tehdä sille ilkeän kepposen, että työväenluokka voi käyttää näitä vapauksia vallankumouksellisen liikkeen kehittämiseksi. Sen tähden se päätti, että porvariston vallan säilyttämiseksi Saksassa on vain yksi keino — hävittää porvarilliset vapaudet, tehdä parlamentti (Reichstag) kokonaan merkityksettömäksi ja pystyttää terroristinen porvarillis-natsionalistinen diktatuuri, joka kykenisi nujertamaan työväenluokan ja löytämään itselleen tukikohdan revanshi-hengen vallassa olevien pikkuporvarillisten joukkojen keskuudessa. Ja se kutsui valtaan fasistien puolueen, joka kansan pettämiseksi nimitti itseään kansallis-*sosialistien* puolueeksi, hyvin tietäen, että fasistien puolue on, ensiksikin, kaikkein taantumuksellisin ja työväenluokalle vihamielisin imperialistisen porvariston osa, ja toiseksi, kaikkein äärimmäisin revanshi-puolue, joka kykenee vetämään mukanaan natsionalistishenkisen pikkuporvariston miljoonajoukot. Tässä sitä auttoivat työväenluokan kavaltajat — Saksan sosialidemokratian johtajat, jotka luokkasovintopolitiikallaan raivasivat tietä fasismille.

Sellaiset olivat ehdot, jotka olivat määräävinä Saksan fasistien valtaanpääsyyn vuonna 1933.

Eritellessään Saksan tapahtumia toveri Stalin sanoi toimintaselostuksessaan puolueen XVII edustajakokouksessa:

> «Fasismin voittoa Saksassa ei ole pidettävä yksinomaan työväenluokan heikkouden merkkinä eikä seurauksena fasismille tien raivanneen sosialidemokratian työväenluokkaa kohtaan tekemistä petoksista. Sitä on pidettävä myöskin porvariston heikkouden merkkinä, merkkinä siitä, että porvaristo ei enää kykene hallitsemaan vanhoilla parlamentaris-

min ja porvarillisen demokratian keinoilla, minkä takia sen on pakko sisäpolitiikassa turvautua terroristisiin hallintomenetelmiin...» (*Stalin*, «Leninismin kysymyksiä», s. 430). Sisäpolitiikkansa olemuksen näyttivät Saksan fasistit valtiopäivätalon murhapoltolla, työväenluokan petomaisella kukistamisella, työväenluokan järjestöjen tuhoamisella ja porvarillis-demokraattisten vapauksien hävittämisellä. Ulkopolitiikkansa olemuksen he näyttivät eroamalla Kansainliitosta ja valmistautumalla avoimesti sotaan eurooppalaisten valtioiden rajojen *väkivaltaiseksi* tarkistamiseksi Saksan hyväksi.

Sillä tavoin muodostui Euroopan keskukseen saksalaisten fasistien ansiosta toinen sodan pesäke.

Neuvostoliitto ei tietenkään voinut sivuuttaa näin vakavaa tosiasiaa. Se alkoi entistä valppaammin seurata tapahtumain kulkua Lännessä, lujittaen maan puolustuskuntoisuutta sen läntisillä rajoilla.

2. Kulakkiainesten rajoittamisen politiikasta kulakiston luokkana likvidoimisen politiikkaan. Taistelu puolueen politiikan vääristelyjä vastaan kollektiivitalousliikkeessä. Hyökkäys kapitalistisia aineksia vastaan koko rintamalla. Puolueen XVI edustajakokous.

Vuosina 1929—30 kehittynyt talonpoikien joukkoliittyminen kollektiivitalouksiin oli tuloksena puolueen ja hallituksen kaikesta aikaisemmin suorittamasta työstä. Sosialistisen teollisuuden kasvu, joka alkoi valmistaa joukottain traktoreita ja koneita maataloutta varten, päättävä taistelu kulakkeja vastaan viljanhankintakamppailujen aikana vuosina 1928 ja 1929, maataloudellisen osuustoiminnan kasvu, joka totutti talonpoikaa vähitellen kollektiiviseen talouteen, ensimmäisten kollektiivitalouksien ja neuvostotilojen hyvät kokemukset — kaikki tämä valmisti siirtymistä yleiseen kollektivisointiin, talonpoikien liittymistä kollektiivitalouksiin kylittäin, piireittäin, piirikunnittain.

Siirtyminen yleiseen kollektivisointiin ei tapahtunut talonpoikaiston perusjoukkojen yksinkertaisen ja rauhallisen kollektiivitalouksiin liittymisen muodossa, vaan talonpoikien joukkotaistelun muodossa kulakistoa vastaan. Yleinen kollektivisointi merkitsi kaiken kylän piirissä olevan maan siirtymistä kollektiivitalouden haltuun, mutta kun huomattava osa näistä maista oli kulakkien

hallussa, niin talonpojat ajoivat kulakkeja pois mailta, pakkoluovuttivat heidän kulakkiomaisuutensa, ottivat pois karjan ja koneet sekä vaativat Neuvostovaltaa vangitsemaan ja häätämään kulakit.

Yleinen kollektivisointi merkitsi niinmuodoin kulakiston likvidoimista.

Se oli yleisen kollektivisoinnin pohjalla tapahtuvaa kulakiston luokkana likvidoimisen politiikkaa.

Neuvostoliitossa oli jo tähän aikaan riittävä aineellinen perusta kulakiston hävittämiseksi, sen vastarinnan murtamiseksi, sen luokkana likvidoimiseksi ja sen tuotannon korvaamiseksi kollektiivitalouksien ja neuvostotilojen tuotannolla.

Vielä vuonna 1927 kulakit tuottivat yli 600 miljoonaa puutaa viljaa, josta luovuttivat tavaraviljaa lähes 130 miljoonaa puutaa. Kollektiivitaloudet ja neuvostotilat taas saattoivat luovuttaa vuonna 1927 vain 35 miljoonaa puutaa tavaraviljaa. Vuonna 1929 kollektiivitaloudet ja neuvostotilat kasvoivat huomattavaksi voimaksi sen ansiosta, että bolshevikkipuolue oli ottanut lujan suunnan neuvostotilojen ja kollektiivitalouksien kehittämiseen ja että maaseutua traktoreilla ja maatalouskoneilla varustava sosialistinen teollisuus oli saavuttanut menestyksiä. Jo viimemainittuna vuonna kollektiivitaloudet ja neuvostotilat tuottivat kokonaista 400 miljoonaa puutaa viljaa, josta tavaraviljaa luovuttivat jo yli 130 miljoonaa puutaa eli enemmän kuin kulakit vuonna 1927. Ja vuonna 1930 kollektiivitalouksien ja neuvostotilojen piti luovuttaa ja ne todella luovuttivatkin tavaraviljaa yli 400 miljoonaa puutaa, siis verrattomasti enemmän kuin kulakit vuonna 1927.

Siten maan taloudessa tapahtuneet luokkavoimien muutokset ja se seikka, että oli olemassa aineellinen perusta, joka oli välttämätön kulakkien viljatuotannon korvaamiseksi kollektiivitalouksien ja neuvostotilojen tuotannolla, antoi bolshevikkipuolueelle mahdollisuuden siirtyä kulakiston *rajoittamisen* politiikasta uuteen politiikkaan, *kulakiston luokkana likvidoimisen* politiikkaan yleisen kollektivisoinnin pohjalla.

Vuoteen 1929 saakka Neuvostovalta harjoitti kulakiston rajoittamisen politiikkaa. Neuvostovalta määräsi kulakille korotettuja veroja, vaati häntä myymään valtiolle viljaa kiinteillä hinnoilla, rajoitti kulakin maankäytön määrättyihin puitteisiin maanvuokralailla, rajoitti kulakkitalouden suuruutta lailla palkkatyövoiman käytöstä yksilöllisessä talonpoikaistaloudessa. Mutta Neuvosto-

valta ei vielä harjoittanut kulakiston likvidoimisen politiikkaa, sillä lait maan vuokrauksesta ja työvoiman palkkauksesta sallivat kulakkien olemassaolon, ja kulakkiomaisuuden pakkoluovutuksen kieltäminen antoi siinä suhteessa jonkunlaisen takeen. Sellainen politiikka johti siihen, että kulakiston kasvu estettiin, kulakkien jotkut kerrokset, jotka eivät kestäneet näitä rajoituksia, tulivat tungetuiksi syrjään ja joutuivat häviöön. Mutta se ei tuhonnut itse kulakkiluokan taloudellisia perustuksia, se ei johtanut kulakiston likvidoimiseen. Se oli kulakiston rajoittamisen, mutta ei likvidoimisen politiikkaa. Se oli välttämätöntä määrättyyn ajankohtaan saakka, niin kauan kuin kollektiivitaloudet ja neuvostotilat olivat vielä heikkoja eivätkä voineet korvata kulakkien viljatuotantoa omalla tuotannollaan.

Vuoden 1929 lopulla, kollektiivitalouksien ja neuvostotilojen kasvun yhteydessä, Neuvostovalta teki jyrkän käänteen pois sellaisesta politiikasta. Se siirtyi kulakiston luokkana likvidoimisen, hävittämisen politiikkaan. Se kumosi lait maan vuokrauksesta ja työvoiman palkkauksesta, jättäen kulakiston niin muodoin sekä maata että palkkatyöläisiä vaille. Se peruutti kulakkiomaisuuden pakkoluovuttamisen kiellon. Se salli talonpoikien takavarikoida kulakeilta karjan, koneet ja muun irtaimiston kollektiivitalouksien hyväksi. Kulakkien omaisuus pakkoluovutettiin. Heidän omaisuutensa pakkoluovutettiin samoin kuin vuonna 1918 pakkoluovutettiin kapitalistien omaisuus teollisuuden alalla, kuitenkin sillä erotuksella, että kulakkien tuotantovälineet tällä kertaa eivät joutuneet valtiolle, vaan yhteenliittyneille talonpojille, kollektiivitalouksille.

Se oli mitä syvin vallankumouksellinen mullistus, hyppäys yhteiskunnan vanhasta laadullisesta tilasta uuteen laadulliseen tilaan, seurauksiltaan samanarvoinen lokakuussa vuonna 1917 tapahtuneen vallankumouksellisen mullistuksen kanssa.

Tämän vallankumouksen erikoisuus oli siinä, että se suoritettiin *ylhäältä*päin, valtiovallan aloitteesta, kulakkiorjuutta vastaan ja vapaan kollektiivitalouselämän puolesta taistelevien miljoonaisten talonpoikaisjoukkojen sitä suoranaisesti kannattaessa *alhaalta*päin.

Tämä vallankumous ratkaisi yhdellä iskulla kolme sosialistisen rakennustyön peruskysymystä:

a) se likvidoi kaikkein monilukuisimman riistäjäluokan maassamme, kulakkien luokan, kapitalismin palauttamisen tuen;

b) se siirsi maamme kaikkein monilukuisimman työtätekevän luokan, talonpoikaisluokan, kapitalismia synnyttävästä yksityistaloudesta yhteistalouden, sosialistisen kollektiivitalouden raiteille;

c) se antoi Neuvostovallalle sosialistisen perustan kaikkein laajimmalla ja elämiseen välttämättömimmällä, mutta myöskin kaikkein takapajuisimmalla kansantalouden alalla — maataloudessa.

Siten hävitettiin maassamme viimeiset kapitalismin palauttamislähteet ja samalla luotiin sosialistisen kansantalouden rakentamiseen välttämättömät uudet, ratkaisevat edellytykset.

Perustellessaan kulakiston luokkana likvidoimisen politiikkaa ja todeten talonpoikien joukkoliikkeen tulokset yleisen kollektivisoinnin puolesta toveri Stalin kirjoitti vuonna 1929:

> «Kapitalismin palauttamisesta Neuvostoliittoon haaveilevien kaikkien maiden kapitalistien viimeinen toivo, «yksityisomistuksen pyhä periaate» luhistuu ja särkyy. Talonpojat, joita he pitävät aineena, jolla lannoitetaan maaperä kapitalismia varten, hylkäävät joukoittain «yksityisomistuksen» ylistetyn lipun ja siirtyvät kollektivismin raiteille, sosialismin raiteille. Viimeinen toivo kapitalismin palauttamisesta luhistuu» (*Stalin,* «Leninismin kysymyksiä», sivut 272—273).

Kulakiston luokkana likvidoimisen politiikka sai varmistuksensa Neuvostoliiton Kommunistisen Puolueen (bolshevikkien) Keskuskomitean tammikuun 5 pnä vuonna 1930 tekemässä historiallisessa päätöksessä «Kollektivisoinnin vauhdista ja valtion avustustoimenpiteistä kollektiivitalouksien rakennustyölle». Päätös otti täydellisesti huomioon olosuhteiden erilaisuuden Neuvostoliiton eri seuduilla sekä kollektivisointiin valmistautumisen erilaisen asteen Neuvostoliiton eri alueilla.

Kollektivisoinnin vauhtiin nähden säädettiin erilaisia perusteita. Neuvostoliiton Kommunistisen Puolueen (bolshevikkien) Keskuskomitea jakoi Neuvostoliiton alueet kolmeen ryhmään kollektivisoinnin vauhtia silmälläpitäen.

Ensimmäiseen ryhmään tulivat tärkeimmät vilja-alueet, jotka olivat kaikkein valmistuneimmat kollektivisointiin ja joilla oli enemmän traktoreita, enemmän neuvostotiloja, enemmän kokemusta taistelussa kulakkeja vastaan aikaisemmissa viljanhankintakamppailuissa — Pohjois-Kaukaasia (Kuban, Don, Terek), keskinen Volgan alue, alinen Volgan alue. Keskuskomitea kehoitti tätä

vilja-alueiden ryhmää päättämään kollektivisoinnin pääpiirteissään keväällä vuonna 1931.

Toinen vilja-alueiden ryhmä, johon tuli Ukraina, Keskinen Mustanmullan alue, Siperia, Urali, Kasakhstan ja muita vilja-alueita, sai päättää kollektivisoinnin pääpiirteissään keväällä vuonna 1932.

Muut alueet, aluepiirit ja tasavallat (Moskovan alue, Taka-Kaukaasia, Keski-Aasian tasavallat j.n.e.) saivat pitkittää kollektivisoinnin määräaikaa viisivuotissuunnitelman loppuun saakka, s.o. vuoteen 1933.

Puolueen Keskuskomitea katsoi kollektivisoinnin kasvavan vauhdin yhteydessä välttämättömäksi jouduttaa yhä enemmän traktoreita, combine-koneita, traktoreihin kytkettävää kalustoa y.m.s. tuottavien tehtaiden rakentamista. Samanaikaisesti Keskuskomitea vaati «torjumaan jyrkästi pyrkimykset hevosvetovoiman merkityksen aliarvioimiseen kollektiivitalousliikkeen ollessa nykyisellä asteella, pyrkimykset, jotka johtavat hevosten haaskaukseen ja poismyyntiin».

Kollektiivitalouksille korotettiin luotto vuodelle 1929—30 kaksinkertaiseksi (500 miljoonaan ruplaan).

Kollektiivitalouksien maittenjärjestely määrättiin suoritettavaksi valtion laskuun.

Päätöksessä annettiin se erittäin tärkeä ohje, että kollektiivitalousliikkeen *päämuoto* nykyisessä kehitysvaiheessa on maatalousartteli, johon kollektivisoidaan vain *perus*tuotantovälineet.

Keskuskomitea varoitti hyvin vakavasti puoluejärjestöjä «kaikenlaisesta ylhäältäpäin suoritetusta kollektiivitalousliikkeen «dekreeteillä komentelemisesta», mikä voi synnyttää sen vaaran, että todellinen sosialistinen kilpailu kollektiivitalouksien järjestämiseksi muuttuu kollektivisoimisleikittelyksi» (NKP(b) päätöslauselmissa, II osa, s. 662).

Tämä Keskuskomitean päätös toi selvyyden siihen, miten puolueen uutta politiikkaa oli toteutettava maaseudulla.

Kulakiston likvidoimisen ja yleisen kollektivisoinnin voimaansaattamisen politiikan perustalla kehittyi voimakas kollektiivitalousliike. Talonpojat liittyivät kollektiivitalouksiin kokonaisina kylinä ja piireinä ja pyyhkäsivät kulakit pois tieltään, vapautuen kulakkien orjuudesta.

Mutta kollektivisoinnin suunnattomien menestysten ohella alkoi pian ilmetä epäkohtiakin puoluetyöntekijäin toiminnassa, puolueen

politiikan vääristelyä kollektiivitaloudellisessa rakennustyössä. Huolimatta siitä, että Keskuskomitea oli varoittanut ylenpalttisesti innostumasta kollektivisoinnin menestyksiin, monet puoluetyöntekijät alkoivat jouduttaa keinotekoisesti kollektivisointia, ottamatta huomioon aikaa ja paikkaa, ottamatta huomioon sitä, missä määrin talonpojat olivat valmistuneet kollektiivitalouksiin liittymiseen.

Kävi selville, että oli rikottu *vapaaehtoisuuden* periaatetta kollektiivitaloudellisessa rakennustyössä. Monilla seuduilla sovellettiin vapaaehtoisuuden asemesta kollektiivitalouksiin liittymisen *pakkoa*, «kulakkiomaisuuden pakkoluovuttamisen» ja äänioikeuden riistämisen j.n.e. uhalla.

Valmistava työ ja kollektivisointia koskeva puolueen politiikan perusteiden kärsivällinen selittäminen korvattiin monilla seuduilla sillä, että ylhäältäpäin esitettiin byrokraattisesti, virkamiesmäisesti, mielivaltaisesti paisutettuja numeroita muka muodostetuista kollektiivitalouksista, paisuteltiin keinotekoisesti kollektivisointiprosenttia.

Vastoin Keskuskomitean ohjeita, että kollektiivitalousliikkeen tärkein kohta on maatalousartteli, jossa yhteiskunnallistutetaan vain *perus*tuotantovälineet, tapahtui joillakin paikkakunnilla tomppelimaista hyppäämistä arttelin yli kommuuniin, yhteiskunnallistutettiin asuinrakennukset, kotitarpeiksi hoidettu maitokarja ja pikkukarja, siipikarja j.n.e.

Kollektivisoinnin ensimmäisistä menestyksistä liikaa innostuneina eräiden alueiden johtavat toimihenkilöt rikkoivat Keskuskomitean suoranaisia ohjeita kollektivisoinnin vauhdista ja määräajoista. Moskovan alue, tavoitellessaan paisutettuja numeroita, alkoi suunnata toimitsijoitaan kollektivisoinnin loppuunsuorittamiseen vuoden 1930 kevääseen mennessä, vaikka sen käytettävissä oli kokonaista kolme vuotta (vuoden 1932 loppuun). Vieläkin törkeämpiä virheitä tehtiin Taka-Kaukaasiassa ja Keski-Aasiassa.

Käyttäen provokatoorisissa tarkoituksissa hyväkseen näitä ylilyöntejä, esiintyivät kulakit ja heidän apurinsa ehdotuksin, että maatalousarttelin asemesta on järjestettävä kommuuneja, yhteiskunnallistutettava viipymättä asuinrakennukset, pikkukarja ja siipikarja. Samalla kulakit agiteerasivat teurastamaan karjaa ennen kollektiivitalouteen liittymistä, uskotellen talonpojille, että kollektiivitaloudessa karja «kuitenkin otetaan pois». Luokkavihollinen laski, että ylilyönnit ja virheet, joihin paikalliset

järjestöt tekivät itsensä syypäiksi kollektivisoinnin yhteydessä, katkeroittavat talonpoikaistoa, aiheuttavat kapinoita Neuvostovaltaa vastaan.

Puoluejärjestöjen tekemien virheiden ja luokkavihollisen suoranaisten provokatooristen tekojen seurauksena esiintyi vuonna 1930, helmikuun jälkipuoliskolla, kollektivisoinnin yleisten ilmeisten menestysten taustaa vasten joillakin seuduilla vaarallisia merkkejä talonpoikaiston vakavasta tyytymättömyydestä. Siellä täällä kulakkien ja heidän apuriensa onnistui yllyttää talonpoikia suoranaisiin neuvostovastaisiin esiintymisiinkin.

Puolueen Keskuskomitea, saatuaan joukon hälyyttäviä merkkejä puolueen linjan vääristelyistä, jotka uhkasivat aiheuttaa kollektivisoinnin epäonnistumisen, ryhtyi heti korjaamaan asiaintilaa — ryhtyi kääntämään puolueen kaadereita tehtyjen virheiden nopeaan oikaisemiseen. Vuonna 1930, maaliskuun 2 pnä Keskuskomitean päätöksen mukaisesti julkaistiin toveri Stalinin kirjoitus «Menestys panee pään pyörälle». Tässä kirjoituksessa annettiin varoitus kaikille niille, jotka kollektivisoinnin menestyksistä liikaa innostuneina olivat langenneet törkeisiin virheisiin ja poikenneet puolueen linjalta, kaikille niille, jotka olivat yrittäneet saada talonpoikia kollektiivitalouksiin hallinnollisen painostuksen avulla.

Kirjoituksessa korostettiin kaikella voimalla vapaaehtoisuuden periaatetta kollektiivitaloudellisessa rakennustyössä ja osoitettiin, kuinka välttämätöntä on ottaa huomioon Neuvostoliiton eri seutujen erilaiset olosuhteet määriteltäessä kollektivisoinnin vauhtia ja menetelmiä. Toveri Stalin muistutti, että kollektiivitalousliikkeen tärkein kohta on maatalousartteli, jossa yhteiskunnallistutetaan vain pääasialliset tuotantovälineet, ennen kaikkea viljataloudessa, eikä yhteiskunnallistuteta asuinrakennukseen liittyviä pienehköjä maapalstoja, asuinrakennuksia, osaa maitokarjasta, pikkukarjaa, siipikarjaa j.n.e.

Toveri Stalinin kirjoituksella oli valtavan suuri poliittinen merkitys. Tämä kirjoitus auttoi puoluejärjestöjä korjaamaan virheensä ja antoi mitä voimakkaimman iskun Neuvostovallan vihollisille, jotka olivat toivoneet, että ylilyöntien pohjalla heidän onnistuu nostattaa talonpoikaisto Neuvostovaltaa vastaan. Talonpoikaiston laajat joukot vakuuttautuivat siitä, että bolshevikkipuolueen linjalla ei ole mitään yhteistä tomppelimaisten «vasemmistolaisten» ylilyöntien kanssa, joita ilmeni eri paikkakunnilla. Kirjoitus rauhoitti talonpoikaisjoukkoja.

Saattaakseen päähän saakka ylilyöntien ja virheiden korjaamisen, jonka toveri Stalinin kirjoitus aloitti, Neuvostoliiton Kommunistisen Puolueen (bolshevikkien) Keskuskomitea päätti vielä kerran antaa iskun näille virheille, julkaisemalla maaliskuun 15 pnä vuonna 1930 päätöksen «Taistelusta puoluelinjan vääristelyjä vastaan kollektiivitalousliikkeessä».

Tässä päätöksessä selviteltiin yksityiskohtaisesti tehdyt virheet, jotka olivat tuloksena puolueen leniniläis-stalinilaiselta linjalta poikkeamisesta ja puolueen ohjeiden rikkomisesta.

Keskuskomitea osoitti, että «vasemmistolaisten» ylilyöntien käytäntö on suoranaista apua luokkaviholliselle.

Keskuskomitea määräsi: «toimitsijat, jotka eivät osaa taikka eivät halua käydä päättävää taistelua puoluelinjan vääristelyjä vastaan, on *eroitettava* tehtävistään ja *korvattava* toisilla» (NKP(b) päätöslauselmissa, II osa, sivu 663).

Keskuskomitea uusi muutamien alueiden ja aluepiirien puoluejärjestöjen johdon (Moskovan alue, Taka-Kaukaasia), jotka olivat tehneet poliittisia virheitä kykenemättä korjaamaan niitä.

Huhtikuun 3 pnä vuonna 1930 julkaistiin toveri Stalinin kirjoitus «Vastaus tovereille kollektiivitalonpojille». Siinä osoitettiin virheiden *juuret* talonpoikaiskysymyksessä ja päävirheet kollektiivitalousliikkeessä: väärä suhtautuminen keskivarakkaaseen talonpoikaan, leniniläisen vapaaehtoisuusperiaatteen rikkominen kollektiivitaloudellisessa rakennustyössä, sen leniniläisen periaatteen rikkominen, että on otettava huomioon Neuvostoliiton eri seutujen erilaiset olosuhteet; harppaaminen arttelin ohi kommuuniin.

Kaikkien näiden toimenpiteiden tuloksena oli, että puolue sai lopetetuksi ne ylilyönnit, joihin paikalliset toimihenkilöt useilla seuduilla olivat tehneet itsensä syypäiksi.

Oli tarpeen Keskuskomitean mitä suurin lujuus ja taito kulkea *vasten virtaa*, käännyttääkseen aikanaan oikealle tielle puolueen kaaderien huomattavan osan, joka menestyksestä liikaa innostuen oli luisunut suinpäin alas, pois puoluelinjalta.

Puolue sai aikaan sen, että puoluelinjan vääristelyt kollektiivitalousliikkeessä lopetettiin.

Tällä pohjalla lujitettiin kollektiivitalousliikkeen menestykset.

Tällä pohjalla luotiin maaperä kollektiivitalousliikkeen uutta, voimakasta kasvua varten.

Ennenkuin puolue siirtyi kulakiston luokkana likvidoimisen politiikkaan, oli kapitalistisia aineksia vastaan suunnattu ja niiden

hävittämiseen tähtäävä suuri hyökkäys suoritettu pääasiallisesti kaupungeissa ja teollisuudessa. Maatalous, maaseutu oli toistaiseksi jäänyt jälkeen teollisuudesta, kaupungista. Tämän takia hyökkäyksellä oli ollut yksipuolinen, epätäydellinen eikä yleinen luonne. Mutta nyt, jolloin maaseudun takapajuisuus alkoi kuulua menneisyyteen, jolloin talonpoikaiston taistelu kulakiston likvidoimiseksi ilmeni täysin selvänä ja jolloin puolue siirtyi kulakiston likvidoimisen politiikkaan — sai hyökkäys kapitalistisia aineksia vastaan yleisen luonteen, yksipuolinen hyökkäys muuttui hyökkäykseksi koko rintamalla. Puolueen XVI edustajakokouksen kokoonkutsumisen hetkellä kehittyi yleinen hyökkäys kapitalistisia aineksia vastaan jo koko rintamalla.

Puolueen XVI edustajakokous kokoontui 26 pnä kesäkuuta vuonna 1930. Kokouksessa oli läsnä 1.268 päätösvaltaista ja 891 neuvottelevaa edustajaa, jotka edustivat 1.260.874 puolueen jäsentä ja 711.609 kandidaattia.

Puolueen XVI edustajakokous sai paikkansa puolueen historiassa «*koko rintamalla* tapahtuvan sosialismin suurhyökkäyksen, kulakiston luokkana likvidoimisen ja yleisen kollektivisoinnin toteuttamisen edustajakokouksena» *(Stalin)*.

Keskuskomitean poliittisessa toimintaselostuksessa toveri Stalin osoitti, kuinka suuria voittoja bolshevikkien puolue oli saavuttanut kehittäessään sosialistista hyökkäystä.

Sosialistisen teollisoinnin alalla oli päästy siihen, että teollisuuden ominaispaino koko kansantalouden kokonaistuotannossa oli jo suurempi kuin maatalouden ominaispaino. Talousvuonna 1929—30 teollisuuden osuus oli jo kokonaista 53 prosenttia koko kansantalouden kokonaistuotannosta ja maatalouden osuus noin 47 prosenttia.

XV edustajakokoukseen mennessä, vuonna 1926—27, oli *koko* teollisuuden kokonaistuotanto kaikkiaan 102,5 prosenttia sodanedellisestä tasosta, kun taas XVI edustajakokoukseen mennessä, s.o. vuonna 1929—30, se oli noin 180 prosenttia sodanedellisestä tasosta.

Raskas teollisuus — tuotantovälineiden tuotanto, konerakennusteollisuus lujittui yhä enemmän.

> «...Me olemme *maatalous*maasta *teollisuus*maaksi muuttumisen kynnyksellä», selitti toveri Stalin koko edustajakokouksen osoittaessa myrskyisesti hyväksymistään.

Teollisuuden korkeaa kehitys*vauhtia*, selitti toveri Stalin, ei kuitenkaan saa sekoittaa teollisuuden kehitys*tasoon*. Huolimatta sosialistisen teollisuuden ennenkuulumattomasta kehitysvauhdista, me olemme teollisuuden kehitys*tasoon* nähden vielä *paljon jäljessä* edistyneimmistä kapitalistisista maista. Näin oli sähköenergian tuotantoon nähden, huolimatta sähköistämisen jättiläismäisistä edistysaskelista Neuvostoliitossa. Näin oli metallin tuotannon suhteen. Valuraudan tuotannon Neuvostoliitossa piti suunnitelman mukaan olla vuoden 1929—30 lopussa 5,5 miljoonaa tonnia, samaan aikaan kun Saksassa vuonna 1929 valuraudan tuotanto oli 13,4 miljoonaa tonnia, Ranskassa 10,45 miljoonaa tonnia. Jotta teknillis-taloudellinen jälkeenjääneisyytemme saataisiin lopetetuksi mitä lyhimmässä ajassa, oli välttämätöntä edelleen jouduttaa teollisuutemme kehitysvauhtia, oli välttämätöntä mitä päättävin taistelu opportunisteja vastaan, jotka pyrkivät hiljentämään sosialistisen teollisuuden kehitysvauhtia.

> «...Ihmiset, jotka jaarittelevat siitä, että on välttämätöntä *hiljentää* teollisuutemme kehitysvauhtia, ovat sosialismin vihollisia, luokkavihollistemme agentteja», lausui toveri Stalin.

Ensimmäisen viisivuotiskauden ensimmäisen vuoden suunnitelman menestyksellisen täyttämisen ja ylittämisen jälkeen syntyi joukkojen keskuudessa tunnus — *«viisivuotissuunnitelma täytettävä neljässä vuodessa»*. Monilla johtavilla teollisuusaloilla (naftateollisuus, turveteollisuus, yleinen konerakennusteollisuus, maatalouskonerakennusteollisuus, sähköteknillinen teollisuus) kävi suunnitelman täyttäminen siinä määrin menestyksellisesti, että viisivuotissuunnitelman ohjelma voitiin toteuttaa näillä teollisuuden aloilla jopa 2 1/2—3 vuodessa. Tämä osoitti, että «viisivuotissuunnitelma neljässä vuodessa» oli täysin toteutettavissa ja paljasti sen toteuttamisen mahdollisuutta epäilevien heikkouskoisten opportunismin.

XVI edustajakokous antoi puolueen Keskuskomitean tehtäväksi «turvata edelleenkin sosialistisen rakennustyön *taistelunlainen bolshevistinen vauhti*, päästä todelliseen *viisivuotissuunnitelman täyttämiseen neljässä vuodessa*».

Puolueen XVI edustajakokoukseen mennessä oli saavutettu mitä suurin murros Neuvostoliiton maatalouden kehityksessä. Talonpoikaiston laajat joukot olivat kääntyneet sosialismin puoleen. Toukokuun 1 päivään mennessä vuonna 1930 kollektivisointi

käsitti yli oman tarpeen tuottavien alueiden tärkeimmissä viljapiireissä 40—50 prosenttia talonpoikaistalouksista (kun se keväällä 1928 oli vain 2—3 prosenttia). Kollektiivitalouksien kylvöala oli 36 miljoonaa hehtaaria.

Näin muodoin oli ylitetty se koroitettu ohjelma, joka määriteltiin Keskuskomitean päätöksessä vuoden 1930 tammikuun 5 pnä (30 miljoonaa hehtaaria). Kollektiivitaloudellisen rakennustyön viisivuotisohjelmakin oli ylitetty kahden vuoden aikana enemmän kuin puolitoistakertaisesti.

Kollektiivitalouksien tavaratuotanto kasvoi kolmen vuoden aikana enemmän kuin 40-kertaiseksi. Jo vuonna 1930 sai valtio kollektiivitalouksilta, neuvostotiloja lukuunottamatta, yli puolet kaikesta viljan tavaratuotannosta koko maassa.

Tämä merkitsi, että maatalouden kohtaloa eivät tästä lähtien tule määräämään yksilölliset talonpoikaistaloudet, vaan kollektiivitaloudet ja neuvostotilat.

Kun talonpoikien joukkoliittymiseen saakka kollektiivitalouksiin Neuvostovalta oli nojautunut pääasiassa sosialistiseen teollisuuteen, niin tästä lähtien se alkoi nojautua myöskin maatalouden nopeasti kasvavaan sosialistiseen sektoriin, kollektiivitalouksiin ja neuvostotiloihin.

Kollektiivitalonpoikaistosta tuli, kuten puolueen XVI edustajakokous lausui eräässä päätöksessään, «Neuvostovallan todellinen ja luja tuki».

3. Suuntautuminen kansantalouden kaikkien alojen uudestirakentamiseen. Tekniikan merkitys. Kollektiivitalousliikkeen jatkuva kasvu. Kone- ja traktoriasemien poliittiset osastot. Tulokset viisivuotissuunnitelman täyttämisestä neljässä vuodessa. Sosialismin voitto koko rintamalla. Puolueen XVII edustajakokous.

Sen jälkeen, kun kävi ilmeiseksi, että raskasta teollisuutta ja erikoisesti konerakennusteollisuutta ei oltu pelkästään luotu ja vahvistettu, vaan että ne myöskin kehittyvät edelleen aika nopeaa vauhtia, puolueen eteen nousi seuraava tehtävä: kansantalouden kaikkien alojen uudestirakentaminen uuden, nykyaikaisen tekniikan pohjalla. Oli annettava uudet, nykyaikaiset teknilliset varusteet, uudet koneet polttoaineteollisuudelle, metallurgialle, kevyelle

teollisuudelle, ravintoaineteollisuudelle, metsäteollisuudelle, sotatarviketeollisuudelle, kulkulaitokselle, maataloudelle. Maataloustuotteiden ja teollisuuden valmisteiden kysynnän jättiläismäisen kasvun takia oli välttämätöntä kaksinkertaistuttaa, kolminkertaistuttaa tuotannon määrää kansantalouden kaikilla aloilla. Mutta tämän saavuttaminen oli mahdotonta ilman tehtaiden, neuvostotilojen ja kollektiivitalouksien varustamista riittävällä määrällä uusia, nykyaikaisia työvälineitä, sillä vanhoilla välineillä ei kyetty saamaan aikaan tällaista tuotannon nousua.

Ilman kansantalouden perusalojen uudestirakentamista oli mahdotonta tyydyttää maan ja sen kansantalouden uusia, yhä kasvavia tarpeita.

Ilman uudestirakentamista oli mahdotonta suorittaa loppuun saakka sosialismin hyökkäystä koko rintamalla, sillä kaupungin ja maaseudun kapitalistiset ainekset oli lyötävä ja tehtävä niistä loppu, ei vain työn ja omistuksen uudella järjestelyllä, vaan myöskin uudella tekniikalla, oman tekniikan etevämmyydellä.

Ilman uudestirakentamista oli mahdotonta saavuttaa ja sivuuttaa teknillis-taloudellisessa suhteessa edistyneimpiä kapitalistisia maita, sillä vaikka Neuvostoliitto teollisuuden kehitysnopeuden kannalta voittikin kapitalistimaat, niin teollisuuden kehitystason kannalta, valmistettujen tuotteiden määrän kannalta Neuvostoliitto yhä vielä jäi niistä suuresti jälkeen.

Tämän jälkeenjääneisyyden lopettamiseksi täytyi koko kansantaloutemme varustaa teknillisesti uudelleen, täytyi rakentaa kansantalouden kaikki alat uudesti uuden, nykyaikaisen tekniikan pohjalla.

Tekniikka sai niin muodoin ratkaisevan merkityksen.

Tässä asiassa ei esteenä ollut niin paljon uusien koneiden ja työpenkkien riittämättömyys — sillä konerakennusteollisuudella oli mahdollisuus tuottaa uudet varusteet — kuin talousmiestemme väärä suhtautuminen tekniikkaan, tekniikan merkityksen aliarvioiminen uudestirakentamisen kaudella, yliolkainen suhtautuminen tekniikkaan. Meidän talousmiehemme olivat sitä mieltä, että tekniikka on «spesialistien» asia, toisarvoinen asia, joka on annettu «porvarillisten spesialistien» huoleksi, että kommunistiset talousmiehet eivät ole velvollisia sekaantumaan tuotannon tekniikkaan, että heidän ei tarvitse harrastaa tekniikkaa, vaan tärkeämpää asiaa, nimittäin — tuotannon «yleistä» johtamista.

Porvarillisten «spesialistien» annettiin niin muodoin isännöidä tuotantoasioissa, ja kommunistiset talousmiehet jättivät omaksi tehtäväkseen «yleisen» johtamisen, papereiden allekirjoittamisen. Ei tarvinne todistella, että suhtauduttaessa asiaan tuolla tavalla täytyi «yleisen» johtamisen muuttua jaaritteluksi johtamisesta «yleensä» ja joutavaksi papereiden allekirjoittamiseksi, paperitouhuksi.

On ymmärrettävää, että tuollaisen yliolkaisen suhtautumisen vallitessa tekniikkaan kommunististen talousmiesten taholta, me emme koskaan olisi voineet päästä edistyneimpien kapitalististen maiden rinnalle, puhumattakaan niiden sivuuttamisesta. Tällainen suhtautuminen tekniikkaan, varsinkin uudestirakentamiskaudella, oli omiaan tuomitsemaan maamme takapajuisuuteen ja kehityksemme vauhdin hiljenemään. Itse asiassa tällainen suhtautuminen tekniikkaan peitteli, naamioi kommunististen talousmiesten erään osan salattua halua hidastuttaa teollisuuden kehityksen vauhtia, hiljentää sitä ja luoda itselleen «rauhallinen olo», sälyttäen vastuunalaisuuden tuotannosta «spesialistien» niskoille.

Oli saatava kommunistiset talousmiehet kiinnittämään huomionsa tekniikkaan, oli herätettävä kiinnostusta tekniikkaan, osoitettava heille, että uuden tekniikan omaksuminen on talouden johtajina toimivien bolshevikkien sydämenasia, että ilman uuden tekniikan omaksumista me uhkaamme tuomita kotimaamme takapajuisuuteen, kitumaan.

Tämä oli tehtävä, jota ratkaisematta ei voitu kulkea eteenpäin.

Mitä suurin merkitys oli tässä suhteessa toveri Stalinin pitämällä puheella teollisuuden työntekijäin ensimmäisessä konferenssissa helmikuussa vuonna 1931.

> «Joskus kysytään», sanoi toveri Stalin puheessaan, «eikö saisi hiukan hidastuttaa vauhtia, pidättää liikettä. Ei, ei saa, toverit! Ei saa vähentää vauhtia!.. Vauhdin hiljentäminen merkitsee takapajulle jäämistä. Ja takapajuisia lyödään. Mutta me emme tahdo joutua lyödyiksi. Ei, emme tahdo!
>
> Vanhan Venäjän historialle oli oleellista muun muassa se, että Venäjää herkeämättä lyötiin takapajuisuuden takia. Sitä löivät mongoolilaiset kaanit. Löivät turkkilaiset bekit. Löivät ruotsalaiset feodaalit. Löivät puolalais-liettualaiset paanit. Löivät englantilais-ranskalaiset kapitalistit. Löivät japanilaiset paroonit. Kaikki löivät sitä — sen takapajuisuuden tähden...

Me olemme jääneet jälkeen edistyneimmistä maista 50—100 vuotta. Meidän on kiiruhdettava tämä väli 10 vuodessa. Joko teemme sen tai meidät poljetaan maahan...

Korkeintaan kymmenessä vuodessa meidän on kiiruhdettava se väli, jonka olemme jäljessä kapitalismin edistyneimmistä maista. Tätä varten meillä on kaikki «objektiiviset» mahdollisuudet. Puuttuu vain taitoa käyttää todenteolla näitä mahdollisuuksia. Mutta se riippuu meistä. *Ainoastaan* meistä! Meidän on jo aika oppia käyttämään näitä mahdollisuuksia. On jo aika tehdä loppu tuotantoon puuttumattomuuden mädästä kannasta. On jo aika omaksua toinen, uusi, nykyaikaa vastaava kanta: puuttua kaikkeen. Jos olet tehtaan johtaja, niin puutu kaikkiin asioihin, perehdy kaikkeen, älä jätä mitään huomiotta, opiskele ja vielä kerran opiskele. Bolshevikkien on omaksuttava tekniikka. On jo aika, jolloin bolshevikkien itsensä on tultava spesialisteiksi. *Uudestirakentamiskaudella tekniikka ratkaisee kaiken*» (*Stalin*, «Leninismin kysymyksiä», sivut 327—329).

Toveri Stalinin puheen historiallinen merkitys oli siinä, että se teki lopun yliolkaisesta tekniikkaan suhtautumisesta kommunististen talousmiesten taholta, käänsi kommunististen talousmiesten huomion tekniikkaan, aloitti uuden taisteluvaiheen tekniikan valtaamiseksi itse bolshevikkien voimilla ja helpotti samalla kansantalouden uudestirakentamisen vauhtiin saattamista.

Tästä lähtien tekniikka muuttui porvarillisten «spesialistien» monopolista itse bolshevikki-talousmiesten sydämenasiaksi, ja halveksiva lisänimi «spesialisti» muuttui tekniikan omaksuneen bolshevikin kunnianimeksi.

Tästä lähtien piti ilmestyä — ja todella ilmestyikin pian — joukoittain punaisia spesialisteja, tuhansia ja kymmeniätuhansia, jotka olivat omaksuneet tekniikan ja olivat kykeneviä johtamaan tuotantoa.

Se oli työväenluokan ja talonpoikaiston uutta, tuotannollis-teknillisesti koulutettua neuvostointelligenssiä, joka nyt on taloudellisen johtomme perusvoimana.

Kaiken tämän piti helpottaa — ja se todella helpottikin — kansantalouden uudestirakentamisen vauhtiinpääsemistä.

Uudestirakentamisen kehitys ei koskenut ainoastaan teollisuuteen ja kulkulaitokseen. Se levisi vielä nopeampaa vauhtia maataloudessa. Se on ymmärrettävissäkin: maatalous oli varustettu

koneilla vähemmän kuin muut kansantalouden alat, ja se oli kaikkein eniten uusien koneiden tarpeessa. Ja maatalouden voimaperäinen varustaminen uusilla koneilla oli erikoisen välttämätöntä nyt, jolloin jokainen kuukausi, jokainen viikko merkitsi kollektiivitaloudellisen rakennustyön uutta kasvua ja siis uusia vaatimuksia tuhansista ja taas tuhansista traktoreista ja maatalouskoneista.

Vuosi 1931 toi mukanaan kollektiivitalousliikkeen uuden kasvun. Tärkeimmillä vilja-alueilla oli kollektiivitalouksiin liittynyt jo yli 80 prosenttia talonpoikaistalouksien kokonaisluvusta. Yleinen kollektivisointi oli täällä jo pääpiirteissään suoritettu loppuun. Vähemmän tärkeillä vilja-alueilla ja teollisuuden raaka-ainekasvien viljelysalueilla oli kollektiivitalouksiin liittynyt yli 50 prosenttia talonpoikaistalouksista. 200 tuhatta kollektiivitaloutta ja 4 tuhatta neuvostotilaa kylvivät jo kaksi kolmasosaa koko kylvöalasta, yksilötalonpojat — vain yhden kolmasosan.

Se oli valtavan suuri sosialismin voitto maaseudulla.

Mutta kollektiivitaloudellinen rakennustyö ei toistaiseksi kehittynyt syventyen, vaan laajentuen, ei kollektiivitalouksien ja niiden kaaderien työn laadun parantamisen suuntaan, vaan siihen suuntaan, että kollektiivitalouksien lukumäärä lisääntyi ja kollektivisointi valtasi yhä uusia alueita. Tämä seikka oli selitettävissä sillä, että kollektiivitalouksien aktiivisten toimihenkilöiden kehitys, kollektiivitalouksien kaaderien kehitys ei ehtinyt itse kollektiivitalouksien määrällisen kasvun mukana. Tämän takia ei työtä uusissa kollektiivitalouksissa aina suoritettu tyydyttävästi, ja itse kollektiivitaloudet jäivät toistaiseksi heikoiksi, lujittumattomiksi. Kollektiivitalouksien lujittamista jarrutti myöskin se, että maaseudulla oli puute kollektiivitalouksille välttämättömistä valistuneista ihmisistä (kirjanpitäjistä, taloudenhoitajista, sihteereistä) ja että talonpojilta puuttui kokemusta suurtalouden, kollektiivitalouden hoitamisessa. Kollektiivitalonpojat olivat eilisiä yksilötalonpoikia. Heillä oli kokemus taloudenhoidosta pienillä maapalstoilla. Mutta heillä ei ollut vielä kokemusta suurtalouden, kollektiivisen talouden johtamisessa. Sellaisen kokemuksen hankkiminen vaati aikaa.

Näiden seikkojen takia kollektiivitalouksien työssä ensi aikoina esiintyi suuria puutteellisuuksia. Osottautui, että kollektiivitalouksissa työ oli vielä järjestetty huonosti, työkuri oli heikko. Monissa kollektiivitalouksissa ei tuloja jaettu työpäivien, vaan elätettävien

henkilöiden luvun mukaan. Usein kävi niin, että laiskuri sai enemmän viljaa kuin ahkera, rehellinen kollektiivitalonpoika. Tällaisten kollektiivitalouksien johdossa ilmenevien puutteiden tähden väheni kollektiivitalonpoikien harrastus työhön, monet jäivät pois työstä keskellä kiireintä työaikaa, osa kollektiivitalouksien sadosta jäi korjaamatta lumentuloon saakka, ja itse elonkorjuu suoritettiin huolimattomasti, mikä aiheutti suunnattoman viljan hukkaantumisen. Henkilökohtaisen vastuun puute koneista ja hevosista, henkilökohtaisen vastuunalaisuuden puute itse työssä heikensivät kollektiivitalouksien kehitystä, vähensivät kollektiivitalouksien tuloja.

Erittäin huonolla kannalla olivat asiat niillä seuduilla, missä entisten kulakkien ja kulakkien hännystelijäin onnistui kiivetä kollektiivitalouksissa joihinkin toimiin. Pakkoluovutetut kulakit muuttivat usein toiselle seudulle, missä heitä ei tunnettu, ja siellä lyöttäytyivät kollektiivitalouksiin, vahingoittaakseen ja tehdäkseen pahaa. Joskus kulakit pääsivät pujahtamaan kollektiivitalouksiin myöskin omalla seudullaan, puolue- ja neuvostotyöntekijäin valppauden puutteen tähden. Entisten kulakkien tunkeutumista kollektiivitalouksiin helpotti se seikka, että he taistelussaan kollektiivitalouksia vastaan muuttivat jyrkästi taktiikkaansa. Aikaisemmin kulakit olivat esiintyneet avoimesti kollektiivitalouksia vastaan, käyneet raivokasta taistelua kollektiivitalouksien aktivisteja, johtavia kollektiivitalonpoikia vastaan, murhanneet heitä salaa, polttaneet heidän talojaan ja aittojaan j.n.e. Tällä kulakit olivat tahtoneet pelästyttää talonpoikaisjoukkoja, estää niitä menemästä kollektiivitalouksiin. Nyt, jolloin avoin taistelu kollektiivitalouksia vastaan oli kärsinyt tappion, he muuttivat taktiikkaansa. He eivät enää ammuskelleet lyhytpiippuisilla kivääreillä, vaan tekeytyivät hiljaisiksi, rauhallisiksi, säyseiksi, täysin Neuvostovallan kannalla oleviksi ihmisiksi. Päästyään tunkeutumaan kollektiivitalouksiin he tuottivat myyräntyöllään niille tuhoa. Kaikkialla he pyrkivät hajoittamaan kollektiivitalouksia sisältäpäin, rikkomaan niiden työkuria, sotkemaan kirjanpidon sadosta ja työstä. Kulakit panivat toiveensa hevoskannan hävittämiseen kollektiivitalouksissa, ja heidän onnistui tuhota paljon hevosia. Kulakit tartuttivat tahallaan hevosiin räkätautia, syyhelmää ja muita tauteja, jättivät hevoset vaille kaikkea hoitoa j.n.e. Kulakit rikkoivat traktoreita ja koneita.

Kulakkien onnistui pettää kollektiivitalonpoikia ja suorittaa rankaisematta tuholaisuutta sen vuoksi, että kollektiivitaloudet

olivat vielä heikkoja ja kokemattomia, niiden työntekijät eivät olleet ehtineet vielä tarpeeksi varttua.

Kulakkien tuholaisuuden lopettamiseksi kollektiivitalouksissa ja kollektiivitalouksien lujittamisen jouduttamiseksi oli annettava kollektiivitalouksille pikaista ja tehokasta apua ihmisten, neuvojen ja ohjauksen muodossa.

Sellaista apua antoi kollektiivitalouksille bolshevikkipuolue. Tammikuussa vuonna 1933 puolueen Keskuskomitea hyväksyi päätöksen *poliittisten osastojen* järjestämisestä kollektiivitalouksia varten työskentelevien kone- ja traktoriasemien yhteyteen. Maaseudulle lähetettiin kollektiivitalouksien avuksi 17 tuhatta puoluetyöntekijää työskentelemään poliittisissa osastoissa.

Se oli tehokasta apua.

Kone- ja traktoriasemien poliittiset osastot ehtivät kahden vuoden aikana (1933 ja 1934) suorittaa suuren työn puutteellisuuksien poistamiseksi kollektiivitalouksien työstä, aktiivin kasvattamiseksi niissä, niiden lujittamiseksi ja puhdistamiseksi vihamielisistä kulakki- ja tuholaisaineksista.

Poliittiset osastot täyttivät kunnialla niille annetun tehtävän: ne lujittivat kollektiivitalouksia organisatooris-taloudellisessa suhteessa, kasvattivat uusia kollektiivitalouksien kaadereita, panivat kuntoon kollektiivitalouksien taloudellisen johdon ja kohottivat kollektiivitalonpoikaisjoukkojen poliittista tasoa.

Suunnaton merkitys kollektiivitalonpoikaisjoukkojen aktiivisuuden kohottamiselle taistelua varten kollektiivitalouksien lujittamiseksi oli I Yleisliittolaisella kollektiivitalouksien iskurien edustajakokouksella (helmikuussa vuonna 1933) ja toveri Stalinin siellä pitämällä puheella.

Verraten puheessaan vanhaa, kollektiivitalouksia edeltänyttä järjestelmää maaseudulla uuteen, kollektiivitaloudelliseen järjestelmään, toveri Stalin lausui:

> «Entisen järjestelmän vallitessa talonpojat työskentelivät yksin, työskentelivät vanhoin, esi-isien aikuisin työtavoin, vanhentuneilla työvälineillä, työskentelivät tilanherrojen ja kapitalistien, kulakkien ja keinottelijain hyväksi, työskentelivät eläen nälissään ja rikastuttaen toisia. Uudessa, kollektiivitaloudellisessa järjestelmässä talonpojat työskentelevät yhteisesti, arttelittain, työskentelevät uusien työkalujen — traktorien ja maatalouskoneiden avulla, työskentelevät

omaksi hyväkseen ja kollektiivitalouksiensa hyväksi, elävät ilman kapitalisteja ja tilanherroja, ilman kulakkeja ja keinottelijoita, he työskentelevät parantaakseen päivä päivältä aineellista asemaansa ja kulttuuritasoaan» («Leninismin kysymyksiä», sivu 413).

Puheessaan toveri Stalin osoitti, mitä talonpoikaisto oli todellisuudessa voittanut lähtiessään kulkemaan kollektiivitalouksien tietä. Bolshevikkien puolue oli auttanut köyhien talonpoikien miljoonajoukkoja liittymään kollektiivitalouksiin, vapautumaan kulakkien orjuudesta. Mutta liityttyään kollektiivitalouksiin, joissa heidän käytettävänään on parhain maa ja parhaimmat tuotantovälineet, köyhien talonpoikien miljoonajoukot, jotka ennen olivat eläneet nälässä, kohosivat nyt kollektiivitalouksissa keskivarakkaiden tasolle, tulivat toimeentuloltaan turvatuiksi ihmisiksi.

Tämä oli ensimmäinen askel, ensimmäinen saavutus kollektiivitaloudellisen rakennustyön alalla.

Toinen askel, sanoi toveri Stalin, tulee olemaan se, että kohotetaan kollektiivitalonpojat — sekä entiset köyhät että entiset keskivarakkaat — vielä korkeammalle ja tehdään kaikki kollektiivitalonpojat vauraiksi ja kaikki kollektiivitaloudet bolshevistisiksi.

«Kollektiivitalonpoikien vauraiksi tulemiseksi», sanoi toveri Stalin, «vaaditaan nyt vain yhtä seikkaa — rehellistä työskentelemistä kollektiivitalouksissa, traktoreiden ja koneiden oikein käyttämistä, työkarjan oikein käyttämistä, maan oikein muokkaamista, kollektiivitalouden omaisuuden varjelemista» (sama, sivu 418).

Toveri Stalinin puhe painui lujasti miljoonien kollektiivitalonpoikien tietoisuuteen. Siitä tuli kollektiivitalouksien käytännöllinen taisteluohjelma.

Vuoden 1934 loppuun mennessä tuli kollektiivitalouksista vankka, voittamaton voima. Ne yhdistivät tänä aikana jo noin kolme neljäsosaa kaikista talonpoikaistalouksista koko Neuvostoliitossa ja noin 90 prosenttia kaikesta kylvöalasta.

Vuonna 1934 työskenteli Neuvostoliiton maataloudessa jo 281 tuhatta traktoria ja 32 tuhatta combine-konetta. Vuonna 1934 suoritettiin kevätkylvö 15—20 päivää nopeammin kuin vuonna 1933 ja 30—40 päivää nopeammin kuin vuonna 1932, ja viljanhankintasuunnitelma täytettiin 3 kuukautta aikaisemmin kuin vuonna 1932.

Näin lujittuivat kollektiivitaloudet kahden vuoden aikana puolueen sekä työläis- ja talonpoikaishallituksen niille antaman valtavan suuren avun tuloksena.

Kollektiivitaloudellisen järjestelmän vankka voitto ja siitä johtunut maatalouden nousu teki Neuvostovallalle mahdolliseksi lakkauttaa leivän ja muiden tuotteiden korttijärjestelmän ja ottaa käytäntöön elintarvikkeiden vapaan myynnin.

Koska väliaikaisiksi poliittisiksi elimiksi luodut kone- ja traktoriasemien poliittiset osastot olivat täyttäneet tehtävänsä, niin Keskuskomitea päätti muuttaa kone- ja traktoriasemien poliittiset osastot tavallisiksi puolue-elimiksi, sulattaen poliittiset osastot yhteen olemassaolevien puolueen piirikomiteoiden kanssa.

Kaikki nämä saavutukset, niin maatalouden kuin teollisuudenkin alalla, teki mahdollisiksi viisivuotissuunnitelman menestyksellinen täyttäminen.

Vuoden 1933 alkuun mennessä tuli ilmeiseksi, että ensimmäinen viisivuotissuunnitelma oli jo täytetty; se oli täytetty ennen määräaikaa, nimittäin neljän vuoden ja kolmen kuukauden kuluessa.

Se oli Neuvostoliiton työväenluokan ja talonpoikaiston valtava, maailmanhistoriallinen voitto.

Selostuksessaan Keskuskomitean ja Keskuskontrollikomitean tammikuun täysistunnossa vuonna 1933 toveri Stalin teki yhteenvedon ensimmäisestä viisivuotissuunnitelmasta. Selostuksesta selvisi, että puolue ja Neuvostovalta olivat saavuttaneet kuluneella kaudella, ensimmäisen viisivuotissuunnitelman toteuttamisen kaudella, seuraavat tärkeimmät tulokset:

a) Neuvostoliitto oli muuttunut maatalousmaasta teollisuusmaaksi, sillä teollisuustuotannon ominaispaino koko kansantalouden tuotannossa oli kohonnut 70 prosenttiin.

b) Sosialistinen talousjärjestelmä oli hävittänyt kapitalistiset ainekset teollisuuden alalla ja tullut ainoaksi talousjärjestelmäksi teollisuudessa.

c) Sosialistinen talousjärjestelmä oli likvidoinut kulakiston luokkana maatalouden alalla ja tullut hallitsevaksi voimaksi maataloudessa.

d) Kollektiivitaloudellinen järjestelmä oli poistanut kurjuuden ja köyhyyden maaseudulta — kymmenet miljoonat köyhät olivat kohonneet toimeentuloltaan turvattujen ihmisten asemaan.

e) Sosialistinen järjestelmä teollisuudessa oli lopettanut työttömyyden, säilyttänyt 8-tuntisen työpäivän eräillä tuotantoaloilla, siirtynyt 7-tuntiseen työpäivään tuotantolaitosten valtavassa enemmistössä, säätänyt 6-tuntisen työpäivän terveydelle vaarallisissa tuotantolaitoksissa.

f) Sosialismin voitto kaikilla kansantalouden aloilla oli poistanut ihmisen harjoittaman toisen ihmisen riiston.

Näiden ensimmäisen viisivuotissuunnitelman saavutusten merkitys oli ennen kaikkea siinä, että ne lopullisesti vapauttivat työläiset ja talonpojat riiston ikeestä ja aukaisivat KAIKILLE Neuvostoliiton työtätekeville tien vauraan ja sivistyneen elämän turvaamiseen itselleen.

Tammikuussa vuonna 1934 kokoontui puolueen XVII edustajakokous. Kokouksessa oli läsnä 1.225 päätösvaltaista ja 736 neuvottelevaa edustajaa, jotka edustivat 1.874.488 puolueen jäsentä ja 935.298 kandidaattia.

Edustajakokous teki yhteenvedon puolueen työstä kuluneella kaudella, pani merkille sosialismin ratkaisevat menestykset talouden ja kulttuurin kaikilla aloilla ja totesi, että puolueen yleislinja oli voittanut koko rintamalla.

Puolueen XVII edustajakokous sai paikkansa historiassa «voittajien edustajakokouksena».

Toimintaselostuksessaan toveri Stalin totesi ne perinpohjaiset muutokset, jotka olivat tapahtuneet Neuvostoliitossa selostuskaudella.

> «Neuvostoliitto on tänä kautena muuttunut perinpohjin, vapauttaen itsensä takapajuisuuden ja keskiaikaisuuden piirteistä. Maatalousmaasta se on muuttunut teollisuusmaaksi. Yksilöllisen pikkumaatalouden maasta se on muuttunut kollektiivisen, koneistetun suurmaatalouden maaksi. Pimeästä, lukutaidottomasta ja kulttuurittomasta maasta se on muuttunut — tai oikeammin sanoen on muuttumassa — valistuneeksi kulttuurimaaksi, jossa on valtava Neuvostoliiton eri kansallisuuksien kielillä toimivien korkea-, keski- ja alkeiskoulujen verkosto» (*Stalin*, «Leninismin kysymyksiä», sivu 438).

Sosialistinen teollisuus muodosti tänä aikana 99 prosenttia koko maan teollisuudesta. Sosialistisen maatalouden, kollektiivitalouksien ja neuvostotilojen hallussa oli noin 90 prosenttia maan koko kylvöalasta. Mitä tulee tavaranvaihtoon, niin kapitalistiset ainekset oli täydellisesti tungettu pois kaupan alalta.

Lenin oli sanonut uutta talouspolitiikkaa käytäntöönotettaessa, että maassamme on viiden yhteiskunta- ja talousmuodon aineksia. Ensimmäinen muoto on patriarkaalinen talous, joka on suuressa määrin luontaistaloutta, s.o. sellaista taloutta, joka ei juuri lainkaan harjoita kauppaa. Toinen muoto on pikkutavaratuotanto, maataloustuotteiden myyntiä harjoittavien talonpoikaistalouksien enemmistö ja käsityöläiset. Tämä talousmuoto käsitti uuden talouspolitiikan ensi vuosina väestön enemmistön. Kolmas muoto on yksityistaloudellinen kapitalismi, joka alkoi elpyä uuden talouspolitiikan alkaessa. Neljäs muoto on valtiokapitalismi, pääasiassa toimiluvat, jotka eivät ole päässeet ensinkään huomattavasti kehittymään. Viides muoto on sosialismi, sosialistinen teollisuus, joka vielä silloin oli heikko, neuvostotilat ja kollektiivitaloudet, joilla uuden talouspolitiikan alkaessa oli vähäpätöinen paikka kansantaloudessa, valtion kauppa ja osuustoiminta, jotka samoin olivat heikkoja uuden talouspolitiikan alkaessa.

Lenin oli osoittanut, että kaikista näistä muodoista täytyy sosialistisen muodon päästä voitolle.

Uuden talouspolitiikan tarkoituksena oli sosialististen talousmuotojen täydellinen voitto.

Ja tämä päämäärä oli jo toteutettu puolueen XVII edustajakokoukseen mennessä.

> «Me voimme nyt sanoa», selitti tämän johdosta toveri Stalin, «että ensimmäistä, kolmatta ja neljättä yhteiskunta- ja talousmuotoa ei enää ole olemassa. Toinen yhteiskunta- ja talousmuoto on tungettu toisarvoiseen asemaan, mutta viides yhteiskunta- ja talousmuoto — sosialistinen muoto — on jakamattomasti hallitseva ja ainoa määräävä voima koko kansantaloudessa» (sama, sivu 440).

Aatteellis-poliittisen johtamisen kysymykset olivat tärkeällä sijalla toveri Stalinin selostuksessa. Hän kiinnitti puolueen huomiota siihen, että vaikka puolueen viholliset, kaikenkarvaiset opportunistit ja kaikenlaiset natsionalististen poikkeamien kannattajat onkin nujerrettu, niin heidän ideologiansa jätteet elävät vielä puolueen yksityisten jäsenten päissä ja usein antavat tietää olemassaolostaan. Kapitalismin jätteet taloudessa ja varsinkin ihmisten tietoisuudessa ovat otollinen maaperä hajalle lyötyjen leniniläisvastaisten ryhmien ideologian elpymiselle. Ihmisten tietoisuus jää kehityksessään jälkeen heidän taloudellisesta asemastaan. Siitä syystä säilyy porvarillisten katsantokantojen jätteitä ihmisten

päissä ja ne tulevat vielä edelleenkin säilymään, vaikka kapitalismi on jo taloudessa hävitetty. Tällöin on otettava huomioon, että kapitalistinen ympärysketju, jota vastaan ruuti on pidettävä kuivana, yrittää elvyttää ja pitää yllä näitä jätteitä.

Toveri Stalin kosketteli muun muassa ihmisten tietoisuudessa olevia kapitalismin jätteitä kansallisuuskysymyksen alalla, missä ne ovat erikoisen sitkeähenkisiä. Bolshevikkien puolue on taistellut kahdella rintamalla — sekä suurvenäläiseen chauvinismiin poikkeamista että paikalliseen natsionalismiin poikkeamista vastaan. Monissa tasavalloissa (Ukraina, Bielo-Venäjä y.m.) olivat puoluejärjestöt hellittäneet taistelua paikallista natsionalismia vastaan ja antaneet sen kasvaa siihen saakka, että se yhdistyi vihamielisten voimien kanssa, interventionistien kanssa, ja tuli valtiolliseksi vaaraksi. Vastaten kysymykseen, mikä poikkeama kansallisuuskysymyksessä on päävaara, toveri Stalin sanoi:

> «Päävaara on se poikkeama, jota vastaan on lakattu taistelemasta ja jonka näin ollen on annettu paisua valtiolliseksi vaaraksi» («Leninismin kysymyksiä», sivu 474).

Toveri Stalin kehotti puoluetta voimistamaan aatteellispoliittista työtä, järjestelmällisesti paljastamaan vihamielisten luokkien ja leninismille vihamielisten virtausten ideologiaa ja ideologian jätteitä.

Toveri Stalin osoitti edelleen selostuksessaan, että oikeiden päätösten hyväksyminen ei sinänsä takaa asian menestymistä. Menestyksen takaamiseksi on välttämätöntä *sijoittaa oikein ihmiset*, jotka kykenevät toteuttamaan johtavien elinten päätökset, ja *järjestää* näiden päätösten *täytäntöönpanon valvonta*. Ilman näitä organisatoorisia toimenpiteitä päätökset ovat vaarassa jäädä elämästä irrallaan oleviksi paperipäätöksiksi. Tässä toveri Stalin vetosi Leninin tunnettuun lausuntoon, että tärkeintä organisatiotyössä on *henkilöiden valinta ja täytäntöönpanon valvonta*. Tällöin toveri Stalin korosti sitä, että juopa tehtyjen päätösten ja organisatoorisen työn välillä, päätösten täytäntöönpanon, päätösten täytäntöönpanon valvonnan välillä on peruspahana käytännöllisessä työssämme.

Puolueen ja hallituksen päätösten täytäntöönpanon valvonnan parantamiseksi puolueen XVII edustajakokous muodosti yhdistyneen Keskuskontrollikomitean ja Työläis- ja talonpoikaisinspektion sijalle — joka puolueen XII edustajakokouksesta kuluneena aikana oli jo ehtinyt täyttää tehtävänsä — Puoluekontrollikomi-

tean Neuvostoliiton Kommunistisen Puolueen (bolshevikkien) Keskuskomitean yhteyteen ja Neuvostokontrollikomitean Neuvostoliiton Kansankomissaarien Neuvoston yhteyteen.

Toveri Stalin määritteli puolueen organisatiotehtävät uudessa vaiheessa näin:

1) organisatiotyömme on saatava sopusointuun puolueen poliittisen linjan vaatimusten kanssa;

2) organisatoorinen johto on kohotettava poliittisen johdon tasolle;

3) on päästävä siihen, että organisatoorinen johto turvaisi täydellisesti puolueen poliittisten tunnusten ja päätösten toteuttamisen.

Päättäessään selostuksensa toveri Stalin varoitti, että vaikka sosialismin menestykset ovat suuret ja aiheuttavat oikeutetun ylpeyden tunteen, niin kuitenkaan ei saa innostua liikaa saavutetuista menestyksistä, ei saa «pöyhistyä» eikä tuudittaa itseään uneen.

«...Puoluetta ei ole tuuditettava uneen, vaan kehitettävä siinä valppautta, sitä ei ole nukutettava, vaan pidettävä taisteluvalmiina, sitä ei ole aseistariisuttava, vaan aseistettava, sitä ei ole demobilisoitava, vaan pidettävä liikekannalla toisen viisivuotissuunnitelman toteuttamista varten», sanoi toveri Stalin (sama, sivu 483).

XVII edustajakokous kuuli tovereiden Molotovin ja Kuibyshevin selostukset kansantalouden kehittämisen toisesta viisivuotissuunnitelmasta. Toisen viisivuotissuunnitelman tehtävät olivat vielä valtavammat kuin ensimmäisen viisivuotissuunnitelman tehtävät. Toisen viisivuotissuunnitelman loppuun mennessä, vuonna 1937, teollisuustuotannon tuli kasvaa likimäärin kahdeksankertaiseksi sodanedelliseen tasoon verraten. Perustavaa laatua olevien töiden kokonaissumma koko kansantaloudessa oli toiseksi viisivuotiskaudeksi suunniteltu 133 miljardin ruplan suuruiseksi, mikä vastasi yli 64 miljardia ruplaa ensimmäisen viisivuotissuunnitelman aikana.

Sellainen perustavaa laatua olevien töiden valtava laajuus turvasi kansantalouden kaikkien alojen täydellisen teknillisen uudestivarustamisen.

Toisen viisivuotissuunnitelman aikana oli pääasiassa suoritettava loppuun maatalouden mekanisointi. Käytännössä olevien traktorien voimamäärän piti lisääntyä kahdesta kokonaisesta ja

yhdestä neljäsosamiljoonasta hevosvoimasta vuonna 1932 yli kahdeksaan miljoonaan hevosvoimaan vuonna 1937. Suunniteltiin laajalti juurrutettavaksi agroteknillisten toimenpiteiden järjestelmää (oikea vuoroviljelys, kylvö laatusiemenillä, sängenkyntö j.n.e.).

Valtavia töitä suunniteltiin kuljetus- ja yhteyslaitoksen teknilliseksi uudestirakentamiseksi.

Laadittiin laaja ohjelma työläisten ja talonpoikien elin- ja kulttuuritason edelleen kohottamiseksi.

XVII edustajakokous omisti suurta huomiota organisatiokysymyksille ja teki erikoisia päätöksiä puolue- ja neuvostorakennustyön kysymyksistä toveri Kaganovitshin alustuksen mukaisesti. Organisatiokysymys sai vielä suuremman merkityksen, kun puolueen yleislinja oli voittanut, kun elämä, miljoonien työläisten ja talonpoikien kokemus, oli vahvistanut puolueen politiikan. Toisen viisivuotissuunnitelman uudet monimutkaiset tehtävät vaativat työn laadun kohottamista kaikilla aloilla.

> «Toisen viisivuotissuunnitelman perustehtävät — kapitalististen ainesten lopullinen hävittäminen, kapitalismin jätteiden voittaminen talouselämässä ja ihmisten tietoisuudessa, koko kansantalouden uudestirakentamisen loppuunsuorittaminen uusimman tekniikan pohjalla, uuden tekniikan ja uusien tuotantolaitosten omaksuminen, maatalouden koneistaminen ja sen tuottavaisuuden kohottaminen — tuovat kaikessa terävyydessään esille kysymyksen *työn laadun kohottamisesta kaikilla aloilla, ensi kädessä käytännöllisen organisatoorisen johtamisen laadun kohottamisesta*», sanottiin edustajakokouksen päätöksissä organisatiokysymyksistä (NKP(b) päätöslauselmissa, II osa, sivu 591).

XVII edustajakokouksessa hyväksyttiin uudet puolueen säännöt, jotka erosivat entisistä puolueen säännöistä ennen kaikkea siinä, että sääntöihin on lisätty johdanto. Sääntöjen johdannossa esitetään määritelmä kommunistisesta puolueesta, määritelmä sen merkityksestä proletariaatin taistelulle ja sen paikasta proletaarisen diktatuurin elinten järjestelmässä. Uudet säännöt luettelevat yksityiskohtaisesti puolueen jäsenen velvollisuudet. Niihin on otettu tiukemmat määräykset puolueeseen ottamisesta ja pykälä myötämielisten ryhmistä. Säännöissä on yksityiskohtaisemmin käsitelty kysymys puolueen organisatoorisesta rakenteesta, pantu uuteen sanamuotoon pykälät entisistä puolueen soluista, perus-

järjestöistä, joiksi niitä alettiin nimittää puolueen XVII edustajakokouksesta lähtien. Uusissa säännöissä on pantu uuteen sanamuotoon myöskin pykälä puolueen sisäisestä demokratiasta ja puoluekurista.

4. Buharinilaisten rappeutuminen poliittisiksi kaksinaamaisiksi. Trotskilaisten kaksinaamaisten rappeutuminen valkokaartilaiseksi murhaajien ja vakoilijoiden joukkioksi. S. M. Kirovin katala murha. Puolueen toimenpiteet bolshevikkien valppauden vahvistamiseksi.

Sosialismin menestykset maassamme ilahduttivat ei ainoastaan puoluetta, työläisiä ja kollektiivitalonpoikia. Ne ilahduttivat myös koko neuvosto-intelligenssiämme, kaikkia Neuvostoliiton rehellisiä kansalaisia.

Mutta ne eivät ilahduttaneet, vaan yhä enemmän katkeroittivat hajallelyötyjen riistäjäluokkien jätteitä.

Ne saattoivat raivon valtaan hajallelyötyjen luokkien perässäjuoksijat — buharinilaisten ja trotskilaisten surkeat jätteet.

Nuo herrat eivät arvioineet työläisten ja talonpoikien saavutuksia kansan etujen kannalta, joka tervehti jokaista sellaista saavutusta, vaan surkean, elämästä irroittuneen ja läpeensä mädän ryhmäkuntansa etujen kannalta. Kun sosialismin menestykset maassamme merkitsivät puolueen politiikan voittoa ja noiden herrojen politiikan lopullista romahdusta, niin he, sensijaan että olisivat tunnustaneet ilmeiset tosiasiat ja ryhtyneet osallistumaan yhteiseen työhön, alkoivat kostaa puolueelle ja kansalle epäonnistumisestaan, romahduksestaan, alkoivat rikollisesti vahingoittaa työläisten ja kollektiivitalonpoikien asiaa, suorittaa räjähdyksiä kaivoksissa ja murhapolttoja tehtaissa, harjoittaa tuholaisuutta kollektiivitalouksissa ja neuvostotiloilla, tehdäkseen tyhjiksi työläisten ja talonpoikien saavutukset ja synnyttääkseen kansassa tyytymättömyyttä Neuvostovaltaa kohtaan. Mutta suojellakseen tällöin surkean ryhmänsä ilmitulemiselta ja tuholta he pukeutuivat puolueelle uskollisten ihmisten naamioon, alkoivat yhä enemmän mairitella puoluetta, ylistellä puoluetta, madella sen edessä, jatkaen teoissa salaista myyräntyötään työläisiä ja talonpoikia vastaan.

XVII edustajakokouksessa esiintyivät Buharin, Rykov ja Tomski katumuspuhein, kehuen puoluetta, ylistäen sen saavutuk-

sia maasta taivaaseen. Mutta edustajakokous tunsi, että heidän puheissaan on vilpillisyyden ja kaksinaamaisuuden leima, sillä puolue ei vaadi jäseniltään ylistelyä ja kehumista saavutustensa johdosta, vaan rehellistä työtä sosialismin rintamalla, mitä kuitenkaan ei enää pitkään aikaan oltu huomattu buharinilaisten taholta. Puolue näki, että nämä herrat itse asiassa antavat ulkokultaisissa puheissaan merkkejä edustajakokouksen ulkopuolella oleville kannattajilleen, opettavat heitä kaksinaamaisuuteen ja kieltävät laskemasta aseitaan.

XVII edustajakokouksessa esiintyivät myöskin trotskilaiset — Zinovjev ja Kamenev, jotka ruoskivat itseään ylenmäärin virheidensä tähden ja ylistelivät puoluetta — samoin ylenmäärin — sen saavutuksista. Mutta edustajakokous ei voinut olla näkemättä, että tuo ellottava itseruoskinta samoin kuin tympäisevän makeileva puolueen kehuminenkin ovat noiden herrojen rauhattoman ja pahan omantunnon toinen puoli. Puolue ei kuitenkaan vielä tiennyt, ei arvannut, että esiintyessään edustajakokouksessa makeilevin puhein, nämä herrat samanaikaisesti valmistelivat S. M. Kirovin katalaa murhaa.

Joulukuun 1 päivänä vuonna 1934 Leningradissa, Smolnyssa, murhattiin katalasti revolverin laukauksella S. M. Kirov.

Rikospaikalla pidätetty murhaaja osottautui vastavallankumouksellisen maanalaisen ryhmän jäseneksi, joka ryhmä oli järjestetty neuvostovastaisen Zinovjevin ryhmän osanottajista Leningradissa.

S. M. Kirovin, puolueen lemmikin, työväenluokan lemmikin, murha aiheutti mitä suurimman vihan ja syvän surun maamme työtätekevissä.

Tutkimus osoitti, että vuosina 1933—34 oli Leningradissa muodostunut entisistä Zinovjevin opposition osanottajista maanalainen vastavallankumouksellinen terroristinen ryhmä, jonka johdossa oli niin sanottu «Leningradin keskus». Tämä ryhmä asetti päämääräkseen kommunistisen puolueen johtajien murhaamisen. Ensimmäiseksi uhriksi valittiin S. M. Kirov. Tämän vastavallankumouksellisen ryhmän osanottajien tunnustuksista selvisi, että he olivat yhteydessä ulkomaisten kapitalististen valtioiden edustajiin ja saivat niiltä rahaa.

Tuon järjestön paljastetut osanottajat tuomitsi Neuvostoliiton Korkeimman oikeuden Sotilaskollegio korkeimpaan rangaistukseen — ammuttaviksi.

Pian todettiin, että oli olemassa maanalainen vastavallankumouksellinen «Moskovan keskus». Ennakkotutkimus ja oikeus selvittivät, millaista inhoittavaa osaa Zinovjev, Kamenev, Jevdokimov ja muut tämän järjestön johtajat olivat esittäneet terrorististen mielialojen lietsomisessa kannattajainsa keskuudessa, Keskuskomitean ja Neuvostohallituksen jäsenten murhien valmistelussa.

Näiden henkilöiden kaksinaamaisuus ja halpamaisuus meni niin pitkälle, että Zinovjev — yksi Kirovin murhan järjestäjistä ja innoittajista, joka oli hoputtanut murhaajaa suorittamaan tämän katalan teon mahdollisimman nopeasti — kirjoitti ylistävän muistokirjoituksen Kirovista ja vaati tämän muistokirjoituksen julkaisemista.

Tekeytyen oikeudessa katuvaisiksi zinovjevilaiset teoissa tälläkin hetkellä jatkoivat kaksinaamaisuuttaan. He salasivat yhteytensä Trotskiin. He salasivat, että he yhdessä trotskilaisten kanssa olivat myyneet itsensä fasistisille tiedustelulaitoksille, salasivat vakoilu- ja tuholaistoimintansa. Zinovjevilaiset salasivat oikeudessa yhteytensä buharinilaisiin, he salasivat fasismin yhdistyneen trotskilais-buharinilaisen palkkalaiskoplan olemassaolon. Toveri Kirovin murha, kuten myöhemmin selvisi, oli tämän yhdistyneen trotskilais-buharinilaisen koplan suorittama.

Jo silloin, vuonna 1935, kävi selville, että Zinovjevin ryhmä on naamioitunut valkokaartilainen järjestö, joka täydellisesti ansaitsee sen, että sen jäseniä kohdeltiin valkokaartilaisina.

Vuoden kuluttua tuli tunnetuksi, että varsinaiset, suoranaiset ja todelliset Kirovin murhan järjestäjät ja muiden Keskuskomitean jäsenten murhan valmistelujen järjestäjät olivat Trotski, Zinovjev, Kamenev ja heidän kumppaninsa. Syytteeseen asetettiin Zinovjev, Kamenev, Bakajev, Jevdokimov, Pikel, I. N. Smirnov, Mratshkovski, Ter-Vaganjan, Reinhold ja muut. Itse teossa kiinnisaatujen rikollisten täytyi tunnustaa julkisesti oikeudessa, että he eivät olleet ainoastaan järjestäneet Kirovin murhaa, vaan valmistelivat myös kaikkien muidenkin puolueen ja hallituksen johtajien murhaamista. Tutkimus osoitti myöhemmin, että nämä konnat olivat astuneet tuholaistekojen järjestämisen tielle, vakoilun tielle. Näiden ihmisten mitä kauhein siveellinen ja poliittinen lankeemus, mitä halpamaisin kataluus ja petturuus, joita he peittelivät kaksinaamaisilla selityksillä uskollisuudesta puolueelle, paljastettiin oikeudenkäynnissä, joka tapahtui Moskovassa vuonna 1936.

Koko tuon murhaajien ja vakoilijoiden joukkion pääinnoittajana ja organisaattorina oli juudas Trotski. Trotskin apureina ja hänen vastavallankumouksellisten käskyjensä toimeenpanijoina olivat Zinovjev, Kamenev ja heidän trotskilaiset perässäjuoksijansa. He valmistelivat Neuvostoliiton tappiota imperialistien hyökätessä sitä vastaan, heistä oli tullut tappion kannattajia työläis- ja talonpoikaisvaltioon nähden, heistä oli tullut saksalais-japanilaisten fasistien halveksittavia renkejä ja asiamiehiä.

Tärkein opetus, jonka puoluejärjestöjen oli otettava S. M. Kirovin katalan murhan johdosta tapahtuneesta oikeudenkäynnistä, oli niiden oman poliittisen sokeuden, niiden poliittisen huolettomuuden lopettaminen ja niiden valppauden, kaikkien puolueen jäsenten valppauden kohottaminen.

S. M. Kirovin katalan murhan johdosta puoluejärjestöille lähettämässään kirjeessä puolueen Keskuskomitea antoi seuraavia ohjeita:

a) «On tehtävä loppu opportunistisesta herkkäuskoisuudesta, joka on lähtöisin siitä virheellisestä olettamuksesta, että sitä mukaa kuin meidän voimamme kasvavat, vihollinen tulee muka yhä kesymmäksi ja vaarattomammaksi. Sellainen olettamus on perinjuurin väärä. Se on jälkikaikua oikeistopoikkeamasta, joka vakuuttelee koko maailmalle, että viholliset tulevat hiljalleen ryömimään sosialismiin, että heistä loppujen lopuksi tulee oikeita sosialisteja. Bolshevikkien tehtävä ei ole laakereillaan lepäileminen ja toimettomana töllisteleminen. Me emme tarvitse herkkäuskoisuutta, vaan valppautta, oikeata bolshevistista vallankumouksellista valppautta. On muistettava, että mitä toivottomampi on vihollisten asema, sitä halukkaammin he tarttuvat «äärimmäiseen keinoon» taistelussa Neuvostovaltaa vastaan, tuhoon tuomittujen ainoana keinona. Tämä on muistettava ja oltava valppaina».

b) «On kohotettava asian vaatimalle tasolle puolueen historian opettaminen puolueen jäsenten keskuudessa, kaikkien ja kaikenlaisten puolueemme historiassa esiintyneiden puoluevastaisten ryhmittymien, niiden puoluelinjaa vastaan käyttämien taistelutapojen ja niiden taktiikan tutkiminen ja ennen kaikkea — puoluevastaisia ryhmiä vastaan puolueemme taholta käytetyn taktiikan ja taistelutapojen tutkiminen, taktiikan ja taistelutapojen, jotka ovat tehneet

puolueellemme mahdolliseksi näiden ryhmittymien voittamisen ja perinpohjin lyömisen. On välttämätöntä, että puolueen jäsenille ei ole tunnettua vain se, miten puolue on taistellut ja voittanut kadetit, eserrät, menshevikit, anarkistit, vaan myöskin se, miten puolue on taistellut ja voittanut trotskilaiset, «demokraattiset sentralistit», «työläisopposition», zinovjevilaiset, oikeistolaiset, «oikeisto-vasemmistolaiset» epäsikiöt j.m.s. Ei saa unohtaa, että puolueemme historian tunteminen ja ymmärtäminen on tärkein keino puolueen jäsenten vallankumouksellisen valppauden turvaamiseksi täydellisesti».

Tavattoman suuri merkitys tänä kautena oli vuonna 1933 alkaneella puoluerivien puhdistuksella niihin lyöttäytyneistä henkilöistä ja vieraista aineksista, ja varsinkin huolellisella puoluepapereiden tarkastuksella ja vanhojen puolueen jäsenkirjojen vaihtamisella uusiin, mihin ryhdyttiin S. M. Kirovin katalan murhan jälkeen.

Puoluepapereiden tarkastukseen saakka oli monissa puoluejärjestöissä vallinnut mielivalta ja huolimattomuus puoluejäsenkirjojen käsittelyssä. Useissa paikallisissa puoluejärjestöissä paljastettiin aivan sietämätön *kaaos kommunistien luetteloinnissa*, mitä viholliset käyttivät inhoittaviin tarkoituksiinsa, käyttivät puoluejäsenkirjaa vakoilun, tuholaisuuden y.m.s. verhona. Monet puoluejärjestöjen johtajat olivat jättäneet puolueeseen ottamisen ja puoluejäsenkirjojen jakelun epäpätevien henkilöiden, ja usein aivan tarkistamattomien puolueen jäsenten, huoleksi.

Kaikille järjestöille lähetetyssä erikoiskirjeessä toukokuun 13 pltä vuonna 1935 puoluejäsenkirjojen luetteloinnista, annosta ja säilyttämisestä puolueen Keskuskomitea määräsi suoritettavaksi kaikissa järjestöissä huolellisen puoluepapereiden tarkastuksen, «toimeenpantavaksi bolshevistisen järjestyksen omassa puoluetalossamme».

Puoluepapereiden tarkastuksella oli suuri poliittinen merkitys. Puolueen Keskuskomitean täysistunnon päätöslauselmassa joulukuun 25 pltä 1935 puoluepapereiden tarkastuksen tuloksista sanottiin, että tämä tarkastus oli suunnattoman tärkeä organisatoorispoliittinen toimenpide Neuvostoliiton Kommunistisen Puolueen (bolshevikkien) rivien lujittamiseksi.

Puoluepapereiden tarkastuksen ja vaihdon tultua suoritetuksi aloitettiin uudelleen uusien jäsenten ottaminen puolueeseen.

Tällöin Neuvostoliiton Kommunistisen Puolueen (bolshevikkien) Keskuskomitea vaati, että puolueen rivien täydentäminen ei saa tapahtua summakaupalla, vaan ankaran yksilöllisesti, ottamalla jäseniksi «todella edistyneimpiä, todella työväenluokan asialle uskollisia maamme parhaita ihmisiä, ennen kaikkea työläisiä, mutta myöskin talonpoikia ja työtätekevää intelligenssiä, jotka on koeteltu sosialismin puolesta käydyn taistelun eri aloilla».

Alottaessaan jälleen uusien jäsenten puolueeseen ottamisen Keskuskomitea velvoitti puoluejärjestöt muistamaan, että vihamieliset ainekset yrittävät vastedeskin tunkeutua Neuvostoliiton Kommunistisen Puolueen (bolshevikkien) riveihin. Tämän vuoksi:

> «Jokaisen puoluejärjestön tehtävänä on kohottaa kaikin puolin bolshevistista valppautta, pitää korkealla Leninin puolueen lippua ja suojella puoluetta vieraiden, vihamielisten ja satunnaisten ainesten tunkeutumiselta sen riveihin» (NKP(b):n Keskuskomitean päätös 29 pltä syyskuuta v. 1936. «Pravda» № 270, v. 1936).

Puhdistaessaan rivejään ja lujittaessaan niitä, tuhotessaan puolueen vihollisia ja taistellessaan säälimättä puoluelinjan vääristelyjä vastaan bolshevikkipuolue liittyi vielä kiinteämmin puolueen Keskuskomitean ympärille, jonka johdolla puolue ja Neuvostojen maa siirtyivät uuteen vaiheeseen, luokattoman, sosialistisen yhteiskunnan rakennustyön loppuunsuorittamiseen.

LYHYT YHTEENVETO

Vuosina 1930—1934 bolshevikkien puolue ratkaisi vallan valtaamisen jälkeen proletaarisen vallankumouksen vaikeimman historiallisen tehtävän — miljoonien talonpoikaisten pikkuomistajien talouksien siirtämisen kollektiivitalouksien raiteille, sosialismin raiteille.

Kulakiston likvidoiminen monilukuisimpana riistävänä luokkana ja talonpoikaiston suurten joukkojen siirtäminen kollektiivitalouksien raiteille johti kapitalismin viimeisten juurten hävittämiseen maassamme, sosialismin täydelliseen voittoon maataloudessa, Neuvostovallan lopulliseen lujittumiseen maaseudulla.

Voitettuaan useita organisatoorista luonnetta olevia vaikeuksia, kollektiivitaloudet vahvistuivat lopullisesti ja lähtivät kulkemaan vauraan elämän tietä.

Ensimmäisen viisivuotissuunnitelman täyttämisen tuloksena on maahamme rakennettu sosialistisen talouden järkkymätön perusta — ensiluokkainen sosialistinen raskas teollisuus ja kollektiivinen koneistettu maanviljelys, on lopetettu työttömyys, hävitetty ihmisen harjoittama toisen ihmisen riisto, luotu ehdot kotimaamme työtätekevien aineellisen aseman keskeytymättömälle parantumiselle ja kulttuuritason kohoamiselle.

Työväenluokka, kollektiivitalonpojat ja kaikki maamme työtätekevät ovat saavuttaneet nämä jättiläismäiset menestykset puolueen ja hallituksen rohkean, vallankumouksellisen ja viisaan politiikan ansiosta.

Kapitalistinen ympäristö, joka pyrkii heikentämään ja horjuttamaan Neuvostoliiton mahtia, lisää «työtään» murhaaja-, tuholais- ja vakoilijajoukkioiden järjestämiseksi Neuvostoliiton sisällä. Erityisesti on voimistunut Neuvostoliitolle vihamielisen kapitalistisen ympäristön toiminta sen jälkeen, kun fasistit tulivat valtaan Saksassa ja Japanissa. Fasismi sai uskollisia renkejä trotskilaisista ja zinovjevilaisista, jotka ovat valmiit vakoiluun, vahingontekoon, terroriin ja tuholaistoimintaan, tappion tuottamiseen Neuvostoliitolle, kunhan vain voisivat palauttaa kapitalismin.

Neuvostovalta kurittaa lujin kourin näitä ihmissuvun hylkiöitä ja rankaisee niitä säälimättä kansanvihollisina ja maankavaltajina.

XII LUKU

BOLSHEVIKKIEN PUOLUE TAISTELUSSA SOSIALISTISEN YHTEISKUNNAN RAKENNUSTYÖN LOPPUUNSUORITTAMISEKSI JA UUDEN PERUSTUSLAIN VOIMAANSAATTAMISEKSI

(1935—1937)

1. Kansainvälinen tilanne vuosina 1935—1937. Talouspulan väliaikainen lieventyminen. Uuden talouspulan alku. Italian suorittama Abessinian anastus. Saksalais-italialainen interventio Espanjassa. Japanin tunkeutuminen Keski-Kiinaan. Toisen imperialistisen sodan alku.

Talouspula, joka oli alkanut kapitalistisissa maissa vuoden 1929 toisella puoliskolla, jatkui vuoden 1933 loppuun saakka. Tämän jälkeen teollisuuden lasku pysähtyi, kriisi muuttui seisaukseksi ja sen jälkeen alkoi jonkunlainen teollisuuden elpyminen, sen jonkunlainen nousu. Mutta tämä nousu ei ollut sitä nousua, jonka jälkeen alkaa teollisuuden kukoistus uudella, korkeammalla perustalla. Maailman kapitalistinen teollisuus ei jaksanut kohota edes vuoden 1929 tasolle ja saavutti vuoden 1937 puoliväliin mennessä vain 95—96 prosenttia tästä tasosta. Ja vuoden 1937 toisella puoliskolla alkoi jo uusi talouspula, joka käsitti ennen kaikkea Pohjois-Amerikan Yhdysvallat. Vuoden 1937 lopussa työttömien lukumäärä Yhdysvalloissa nousi uudelleen 10 miljoonaan henkeen. Nopeasti alkoi lisääntyä työttömien lukumäärä Englannissakin.

Siten, ehtimättä vielä toipua äskeisen talouspulan iskuista, kapitalistimaat joutuivat äkkiä uuden talouspulan eteen.

Tämä seikka johti siihen, että ristiriidat imperialististen maiden välillä, samoin kuin porvariston ja proletariaatin välillä, kasvoivat yhä enemmän. Tämän yhteydessä alkoivat käydä yhä voimaperäisemmiksi agressiivisten (hyökkäyshaluisten) valtioiden yritykset korvata omissa maissaan vallitsevan talouspulan tuottamat vahingot muiden, heikosti suojattujen maiden kustannuksella.

Kahteen tunnettuun agressiiviseen valtioon, Saksaan ja Japaniin, yhtyi tällä kertaa kolmas valtio, Italia.

Vuonna 1935 fasistinen Italia hyökkäsi Abessinian kimppuun ja laski sen valtaansa. Italia hyökkäsi Abessinian kimppuun ilman mitään perustetta tai aihetta «kansainvälisen oikeuden» näkökannalta katsoen, hyökkäsi sotaa julistamatta, salakavalasti, kuten nyt on tullut fasistien tavaksi. Se ei ollut isku yksistään Abessiniaa vastaan. Isku oli suunnattu Englantiakin vastaan, Euroopasta Intiaan, Aasiaan johtavia Englannin meriteitä vastaan. Englannin yritykset estää Italiaa saamasta jalansijaa Abessiniassa eivät tuottaneet tuloksia. Vapauttaakseen kätensä Italia erosi sen jälkeen Kansainliitosta ja alkoi voimaperäisesti aseistautua.

Siten Euroopasta Aasiaan johtavan lyhimmän meritien varrelle muodostui uusi sodan solmukohta.

Fasistinen Saksa rikkoi yksipuolisella toimenpiteellä Versaillesin rauhansopimuksen ja teki suunnitelman Euroopan valtioiden rajojen *väkivaltaisen* uudelleentarkistamisen täytäntöönpanosta. Saksalaiset fasistit eivät salanneet, että he pyrkivät laskemaan valtaansa naapurivaltiot tai ainakin anastamaan näiden valtioiden saksalaisten asuttamat alueet. Tämä suunnitelma edellyttää aluksi Itävallan anastamista, sen jälkeen iskua Tshekko-Slovakiaa vastaan, sitten ehkä — Puolaa vastaan, jossa myöskin on Saksaan rajoittuva yhtenäinen alue saksalaisine väestöineen, ja sitten... sittenpähän «nähdään».

Kesällä vuonna 1936 alkoi Saksan ja Italian sotilaallinen interventio Espanjan tasavaltaa vastaan. Espanjalaisten fasistien auttamisen varjolla Italia ja Saksa saivat tilaisuuden kuljettaa salavihkaa sotaväenosastojaan Espanjan alueelle, Ranskan selkäpuolelle, ja sotalaivastonsa Espanjan vesille, Balearien saarten ja Gibraltarin seuduille etelässä, Atlantin valtameren seuduille lännessä ja Biskajan lahden tienoille pohjoisessa. Vuoden 1938 alussa saksalaiset fasistit anastivat Itävallan, saaden jalansijan Tonavan keskijuoksun seuduilla ja levittäytyen Etelä-Eurooppaan, lähemmäksi Adrian merta.

Kehittäessään interventiota Espanjaa vastaan saksalais-italialaiset fasistit uskottelivat kaikille, että he taistelevat «punaisia» vastaan Espanjassa, eivätkä muka pyrkineet mihinkään muihin päämääriin. Mutta se oli kömpelöä ja typerää naamiointia, joka oli tarkoitettu yksinkertaisten ihmisten pettämiseksi. Itse asiassa he suuntasivat iskun Englantia ja Ranskaa vastaan, sillä he laskivat

valvontansa alle meritiet, jotka yhdistävät Englantia ja Ranskaa niiden valtaviin siirtomaaomistuksiin Afrikassa ja Aasiassa.

Mitä tulee Itävallan anastamiseen, niin se ei mitenkään enää mahtunut Versaillesin sopimusta vastaan kohdistetun taistelun puitteisiin, Saksan «kansallisten» etujen suojelemisen puitteisiin, sen pyrkimyksiin palauttaa itselleen ensimmäisen imperialistisen sodan yhteydessä menettämänsä alueet. Itävalta ei ollut kuulunut Saksaan ennen sotaa eikä sen jälkeen. Itävallan *väkivaltainen* yhdistäminen Saksaan merkitsee vieraan alueen häikäilemätöntä imperialistista anastamista. Se paljastaa epäilemättä fasistisen Saksan pyrkimyksen hallitsevan aseman saavuttamiseen Länsi-Euroopan mantereella.

Se oli isku ennen kaikkea Ranskan ja Englannin etuja vastaan.

Siten Etelä-Euroopassa, Itävallan ja Adrian meren seuduilla, samoin kuin Euroopan läntisimmässä osassa, Espanjan ja sitä huuhtelevien merien seuduilla, muodostui uusia sodan solmukohtia.

Vuonna 1937 Japanin fasistinen sotilaskopla anasti Pekingin, tunkeutui Keski-Kiinaan ja miehitti Shanghain. Japanilaisten sotajoukkojen tunkeutuminen Keski-Kiinaan samoinkuin muutamia vuosia aikaisemmin tunkeutuminen Mandshuriaan, tapahtui japanilaisittain, s.o. salakavalasti, käyttämällä kierästi hyväkseen japanilaisten itsensä järjestämiä erilaisia «paikallisia välikohtauksia», rikkomalla todellisuudessa kaikki ja kaikenlaiset «kansainväliset säännöt», välipuheet ja sopimukset j.n.e. Tientsinin ja Shanghain anastus antoi Japanin haltuun avaimen kaupankäyntiin Kiinan kanssa, Kiinan rajattomain markkinain kanssa. Tämä merkitsee, että Japani, niin kauan kuin se pitää hallussaan Shanghaita ja Tientsiniä, voi heittää milloin tahansa pois Keski-Kiinasta Englannin ja Yhdysvallat, joilla on siellä jättiläismäisiä sijoituksia.

Tietystikin Kiinan kansan ja sen armeijan sankarillinen taistelu japanilaisia anastajia vastaan, valtava kansallinen nousu Kiinassa, suunnattomat ihmis- ja aluereservit Kiinassa ja vihdoin Kiinan kansallisen hallituksen päättäväisyys käydä Kiinan vapaustaistelu loppuun saakka, anastajien täydelliseen karkoittamiseen saakka Kiinan rajojen sisältä — kaikki tämä epäilemättä puhuu sen puolesta, että japanilaisilla imperialisteilla ei ole eikä voi olla Kiinassa tulevaisuutta.

Mutta totta on myöskin se, että Japani toistaiseksi pitää hallussaan Kiinan kaupan avaimia ja että sen sota Kiinaa vastaan on oleellisesti mitä vakavin isku Englannin ja Yhdysvaltain eduille. Sillä tavoin Tyynen valtameren rannalla, Kiinassa on muodostunut vielä yksi sodan solmukohta.

Kaikki nämä tosiasiat osoittavat, että toinen imperialistinen sota on tosiasiallisesti jo alkanut. Se on alkanut salavihkaa, ilman sodanjulistusta. Valtakunnat ja kansat ovat ikäänkuin huomaamattaan luisuneet toisen imperialistisen sodan pyörteisiin. Sodan alkoivat maailman eri äärillä kolme agressiivista valtiota, Saksan, Italian ja Japanin fasistiset hallitsevat piirit. Sotaa käydään valtavalla alueella Gibraltarista Shanghaihin saakka. Sota on jo nyt ehtinyt vetää pyörteisiinsä yli puolimiljardisen väestön. Sotaa käydään viime kädessä Englannin, Ranskan ja Yhdysvaltain kapitalistisia etuja vastaan, koska sen päämääränä on maailman ja vaikutuspiirien uusi jako agressiivisten maiden eduksi, noiden niin sanottujen demokraattisten maiden kustannuksella.

Toisen imperialistisen sodan erikoinen tunnusmerkki on toistaiseksi se, että sitä käyvät ja laajentavat agressiiviset vallat, samaan aikaan kun muut vallat, «demokraattiset» vallat, joita vastaan sota on varsinaisesti suunnattu, eivät ole näkevinään, että sota koskee niitä, pesevät kätensä, väistyvät, ylistelevät omaa rauhanrakkauttaan, sättivät fasistisia agressoreja ja... luovuttavat vähitellen asemansa agressoreille, vakuutellen samalla valmistautuvansa vastarintaan.

Tällä sodalla on, kuten nähdään, jokseenkin kummallinen ja yksipuolinen luonne. Mutta se ei estä sitä olemasta säälimätöntä ja häikäilemätöntä anastussotaa, jota käydään Abessinian, Espanjan ja Kiinan heikosti suojattujen kansojen kustannuksella.

Olisi väärin selittää tällainen sodan yksipuolinen luonne «demokraattisten» valtioiden sotilaallisella tai taloudellisella heikkoudella. «Demokraattiset» valtiot ovat tietysti fasistisia valtioita voimakkaammat. Laajenevan maailmansodan yksipuolinen luonne on selitettävissä siten, että ei ole olemassa «demokraattisten» valtioiden yhteisrintamaa fasistisia valtoja vastaan. Niin sanotut «demokraattiset» valtiot eivät tietysti hyväksy fasististen valtioiden «äärimmäisyyksiä» ja pelkäävät fasististen valtioiden voimistumista. Mutta ne pelkäävät vieläkin enemmän työväenliikettä Euroopassa ja kansallista vapausliikettä Aasiassa; ne ovat sitä mieltä, että fasismi on «hyvää vastamyrkkyä» kaikkia näitä

«vaarallisia» liikkeitä vastaan. Siitä syystä «demokraattisten» valtioiden hallitsevat piirit, varsinkin Englannin hallitsevat vanhoilliset piirit, rajoittuvat politiikassaan suostuttelemaan riehaantuneita fasistisia vallanpitäjiä, neuvoen, että «ei pidä mennä äärimmäisyyksiin», ja antaen niiden samaan aikaan ymmärtää, että ne «täydellisesti ymmärtävät» ja itse asiassa ovat myötätuntoisia näiden taantumukselliselle poliisipolitiikalle, joka kohdistuu työväenliikettä ja kansallista vapausliikettä vastaan. Englannin hallitsevat piirit noudattavat tässä jotenkin samanlaista politiikkaa kuin mitä noudattivat tsarismin aikana venäläiset liberaalismonarkistiset porvarit, jotka pelkäsivät tsaarin politiikan «äärimmäisyyksiä», mutta vielä enemmän pelkäsivät kansaa ja sen takia antautuivat suostuttelupolitiikkaan tsaaria kohtaan, siis *sopimus*-politiikkaan tsaarin kanssa kansaa vastaan. Kuten tunnettua, sai Venäjän liberaalis-monarkistinen porvaristo maksaa kalliisti tästä kaksinaisesta politiikasta. On oletettavissa, että historian kosto kohtaa myöskin Englannin hallitsevia piirejä ja niiden ystäviä Ranskassa ja Yhdysvalloissa.

Neuvostoliitto ei tietysti voinut sivuuttaa noita vakavia tapahtumia nähdessään sellaisen kansainvälisten asioiden käänteen. Jokainen, vieläpä pienikin, agressorien aloittama sota on vaara rauhaarakastaville maille, ja toinen imperialistinen sota, joka niin «huomaamatta» on yllättänyt kansat ja vetänyt pyörteisiinsä puolimiljardisen väestön, on sitä suuremmalla syyllä mitä vakavin vaara kaikille kansoille ja ennen kaikkea Neuvostoliitolle. Tästä kertoo kaunopuheisesti «kommunisminvastaisen liiton» muodostaminen Saksan, Italian ja Japanin kesken. Sentähden on meidän maamme, samalla kun se on harjoittanut rauhanpolitiikkaansa, edelleen kohottanut rajojemme puolustuskuntoisuutta sekä voimistanut Punaisen armeijan ja Punaisen laivaston taisteluvalmeutta. Vuoden 1934 lopulla liittyi Neuvostoliitto Kansainliittoon, tietäen, että Kansainliitto, huolimatta sen heikkoudesta, kuitenkin voi olla agressorien paljastamispaikkana ja jonkunlaisena, vaikkapa heikkonakin, rauhan välikappaleena, joka pidättää sodan valloilleenpääsyä. Neuvostoliitto oli sitä mieltä, että tällaisena aikana ei saa ylenkatsoa edes sellaistakaan heikkoa kansainvälistä järjestöä kuin on Kansainliitto. Toukokuussa vuonna 1935 solmittiin Ranskan ja Neuvostoliiton välillä sopimus keskinäisestä avunannosta mahdollista agressorien päällekarkausta vastaan. Samanaikaisesti solmittiin samanlainen sopimus Tshekko-Slova-

kian kanssa. Maaliskuussa vuonna 1936 Neuvostoliitto solmi Mongolian Kansantasavallan kanssa sopimuksen keskinäisestä avunannosta. Elokuussa vuonna 1937 solmittiin molemminpuolinen hyökkäämättömyyssopimus Neuvostoliiton ja Kiinan tasavallan välillä.

2. Teollisuuden ja maatalouden jatkuva nousu Neuvostoliitossa. Toisen viisivuotissuunnitelman täyttäminen ennen määräaikaa. Maatalouden uudestirakentaminen ja kollektivisoinnin loppuunsuorittaminen. Kaaderien merkitys. Stahanovilainen liike. Kansan hyvinvoinnin nousu. Kansan kulttuurin nousu. Neuvostovallankumouksen voima.

Samaan aikaan kun kapitalistisissa maissa kolmen vuoden kuluttua vuosien 1930—1933 talouspulan jälkeen läheni uusi talouspula, jatkui Neuvostoliitossa *koko tällä kaudella* herkeämättä teollisuuden nousu. Kun maailman kapitalistinen teollisuus kokonaisuudessaan oli vuoden 1937 puolivälissä tuskin saavuttanut 95—96 prosenttia vuoden 1929 tasosta, joutuakseen vuoden 1937 toisella puoliskolla uuden talouspulan kauteen, niin Neuvostoliiton teollisuus yhä nousten saavutti vuoden 1937 loppuun mennessä 428 prosenttia vuoden 1929 tasosta, ja verrattuna sodanedelliseen tasoon se oli kasvanut enemmän kuin seitsemänkertaisesti.

Tämä menestys oli suoranaisena seurauksena uudestirakentamispolitiikasta, jota puolue ja hallitus noudattivat kaikella järkähtämättömyydellä.

Tämän menestyksen tuloksena toinen viisivuotissuunnitelma teollisuudessa tuli täytetyksi ennen määräaikaa. Toinen viisivuotissuunnitelma täytettiin huhtikuun 1 päivään mennessä vuonna 1937, toisin sanoen 4 vuodessa 3 kuukaudessa.

Se oli valtava sosialismin voitto.

Melkein samanlainen nousu oli havaittavissa maataloudessa. Kaikkien viljelyskasvien kylvöalat suurenivat 105 miljoonasta hehtaarista vuonna 1913 (sodanedellinen aika) 135 miljoonaan hehtaariin vuonna 1937. Viljan tuotanto lisääntyi 4 miljardista 800 miljoonasta puudasta vuonna 1913 6 miljardiin 800 miljoonaan puutaan vuonna 1937, raakapuuvillan tuotanto 44 miljoonasta puudasta 154 miljoonaan puutaan, pellavan (kuidun) tuo-

tanto 19 miljoonasta puudasta 31 miljoonaan puutaan, sokerijuurikkaan tuotanto 654 miljoonasta puudasta 1 miljardiin 311 miljoonaan puutaan, öljykasvien tuotanto 129 miljoonasta puudasta 306 miljoonaan puutaan.

On huomautettava, että yksistään kollektiivitaloudet (ilman neuvostotiloja) luovuttivat maallemme vuonna 1937 tavaraviljaa yli 1 miljardi 700 miljoonaa puutaa eli vähintään 400 miljoonaa puutaa enemmän kuin tilanherrat, kulakit ja talonpojat yhteensä vuonna 1913.

Vain yksi maatalouden ala — karjanhoito — jäi yhä vielä jälkeen sodanedellisestä tasosta ja edistyi yhä vieläkin hidasta vauhtia.

Maatalouden kollektivisointia taas voitiin pitää loppuun suoritettuna. Kollektiivitalouksissa oli vuonna 1937 18 ja puoli miljoonaa talonpoikaistaloutta, siis 93 prosenttia kaikista talonpoikaistalouksista, ja kollektiivitalouksien viljan kylvöala oli 99 prosenttia kaikesta talonpoikien viljan kylvöalasta.

Maatalouden uudestirakentaminen ja sen voimaperäinen traktoreilla ja maatalouskoneilla varustaminen oli jo kantanut hedelmiä.

Teollisuuden ja maatalouden uudestirakentamisen loppuunsuorittaminen oli johtanut siihen, että kansantalous oli varustettu runsaasti ensiluokkaisilla teknillisillä välineillä. Teollisuus ja maatalous, kulkulaitos ja armeija olivat saaneet valtavan määrän uutta teknillistä kalustoa, uusia koneita ja työpenkkejä, traktoreita ja maatalouskoneita, vetureita ja höyrylaivoja, tykistöä ja tankkeja, lentokoneita ja sotalaivoja. Oli pantava työhön kymmenin ja sadoin tuhansin opetettuja kaadereita, jotka kykenivät hallitsemaan koko tätä tekniikkaa ja pusertamaan siitä kaiken sen, mitä siitä voi pusertaa. Ilman tätä, ilman riittävää määrää tekniikkaa hallitsevaa väkeä, tekniikka uhkasi muuttua kasaksi kuollutta, hyötyä tuottamatonta metallia. Se oli vakava vaara, joka johtui siitä, että tekniikan hallitsemiseen kykenevien kaaderien kasvu *ei ehtinyt tekniikan mukana*, vaan *jäi kauas jälkeen* siitä. Asia mutkistui siitä, että melkoinen osa toimihenkilöistämme ei käsittänyt tätä vaaraa ja oli sitä mieltä, että tekniikka «itse tekee» tehtävänsä. Jos aikaisemmin oli aliarvioitu tekniikkaa ja halveksien suhtauduttu siihen, niin nyt sitä alettiin yliarvioida, muutettiin se fetishiksi. Ei ymmärretty, että tekniikka ilman tekniikkaa hallitsevia ihmisiä on kuollut. Ei ymmärretty, että tek-

niikka voi taata korkean tuottavaisuuden sillä ehdolla, että on ihmisiä, jotka ovat omaksuneet tekniikan.

Kysymys tekniikkaa hallitsevista kaadereista sai siten ensiarvoisen merkityksen.

Oli käännettävä toimihenkilöidemme huomio pois tekniikan yliarvioinnista, kaaderien merkityksen väheksymisestä — suunnattava heidät tekniikan omaksumiseen, tekniikan hallitsemiseen, tekniikkaa käyttämään ja siitä suurimman tehon puristamaan kykenevien monilukuisten kaaderien kasvatuksen kaikinpuoliseen vahvistamiseen.

Kun puolue oli aikaisemmin, uudestirakentamiskauden alussa, jolloin maassa vallitsi suuri tekniikan puute, esittänyt tunnuksen: «tekniikka ratkaisee uudestirakentamiskaudella kaiken», niin nyt, jolloin teknillistä kalustoa oli runsaasti, jolloin uudestirakentamiskausi oli tullut pääpiirteissään loppuunsuoritetuksi, jolloin maassa tuntui kipeä kaaderien puute, piti puolueen antaa uusi tunnus, joka ei enää kiinnittänyt päähuomiota tekniikkaan, vaan tekniikkaa täydellisesti käyttämään kykeneviin ihmisiin, kaadereihin.

Suuri merkitys tässä suhteessa oli toveri Stalinin puheella Punaisen armeijan akatemiain oppilaiden päästötilaisuudessa toukokuussa vuonna 1935.

> «Aikaisemmin sanoimme», lausui toveri Stalin, «että — «tekniikka ratkaisee kaiken». Tämä tunnus auttoi meitä siinä suhteessa, että me lopetimme tekniikan puutteen ja loimme mitä laajimman teknillisen perustan kaikilla toiminta-aloilla väkemme aseistamiseksi ensiluokkaisella tekniikalla. Se on oikein hyvä. Mutta se ei ole läheskään riittävä. Pannakseen tekniikan liikkeelle ja käyttääkseen sitä pohjiaan myöten tarvitaan tekniikkaa hallitsevaa väkeä, tarvitaan kaadereita, jotka kykenevät omaksumaan ja käyttämään tätä tekniikkaa taiteen kaikkien sääntöjen mukaan. Tekniikka ilman tekniikkaa hallitsevia ihmisiä on kuollut. Tekniikka, jonka johdossa ovat tekniikan omaksuneet ihmiset, voi saada ja sen on saatava aikaan ihmeitä. Jos ensiluokkaisissa tehtaissamme sekä neuvostotiloillamme ja kollektiivitalouksissamme, liikenteessämme ja Punaisessa armeijassamme olisi riittävä määrä kaadereita, jotka kykenisivät hallitsemaan tätä tekniikkaa, niin maamme saisi tuloksia kolme ja neljä kertaa enemmän kuin se nyt saa. Tämän takia on nyt pantava pääpaino ihmisiin, kaadereihin,

työntekijöihin, jotka hallitsevat tekniikkaa. Tämän vuoksi on vanha tunnus «tekniikka ratkaisee kaiken», joka heijasti jo sivuutettua kautta, jolloin meillä oli tekniikan puute, nyt vaihdettava uuteen tunnukseen: *«Kaaderit ratkaisevat kaiken»*. Tämä on nyt pääasia...

On vihdoinkin ymmärrettävä, että kaikista arvokkaista pääomista, joita on maailmassa, ovat kaikkein arvokkainta ja kaikkein ratkaisevinta pääomaa ihmiset, kaaderit. On ymmärrettävä, että nykyisissä oloissamme *«kaaderit ratkaisevat kaiken»*. Jos meillä on hyvät ja monilukuiset kaaderit teollisuudessa, maataloudessa, liikenteessä, armeijassa, niin maamme on voittamaton. Jos meillä ei ole sellaisia kaadereita, niin onnumme kummallakin jalalla».

Siten tuli ensiarvoiseksi tehtäväksi joudutettu kaaderien kasvattaminen tekniikan alalla ja nopea uuden tekniikan omaksuminen, työn tuottavaisuuden edelleen kohottamiseksi.

Kaikkein selvimpänä esimerkkinä sellaisten kaaderien kasvusta, esimerkkinä siitä, kuinka meidän väkemme omaksuu uuden tekniikan ja kuinka työn tuottavaisuus edelleen kasvaa, on stahanovilainen liike. Tämä liike syntyi ja pääsi vauhtiin Donetsin kaivosalueella, hiiliteollisuudessa, levisi toisille teollisuuden aloille, kulkulaitokseen ja sen jälkeen maatalouteen. Tätä liikettä nimitettiin stahanovilaiseksi liikkeeksi sen aloittajan, Donetsin alueella sijaitsevan «Tsentralnaja Irmino» nimisen kaivoksen hiilenlouhijan Aleksei Stahanovin nimen mukaan. Jo ennen Stahanovia oli Nikita Izotov päässyt siihen saakka tuntemattomiin ennätyksiin hiilen kaivuussa. Stahanov, joka yhden työvuoron aikana elokuun 31 pnä vuonna 1935 louhi 102 tonnia hiiltä ja ylitti siten tavalliset hiilentuotantonormit 14-kertaisesti, pani esimerkillään alulle työläisten ja kollektiivitalonpoikien joukkoliikkeen tuotantonormien korottamisen puolesta, työn tuottavaisuuden uuden nousun puolesta. Busygin autoteollisuudessa, Smetanin jalkineteollisuudessa, Krivonos kulkulaitoksessa, Musinski metsäteollisuudessa, Jevdokia ja Maria Vinogradova kutomateollisuudessa, Maria Demtshenko, Marina Gnatenko, P. Angelina, Polagutin, Kolesov, Kovardak ja Borin maataloudessa — ne ovat stahanovilaisen liikkeen ensimmäisten uranuurtajien nimet.

Heitä seurasivat toiset uranuurtajat, kokonaiset uranuurtajajoukot, jotka sivuuttivat ensimmäisten uranuurtajien työn tuottavaisuuden.

Suunnaton merkitys stahanovilaisen liikkeen laajenemiselle oli ensimmäisellä yleisliittolaisella stahanovilaisten neuvottelulla Kremlissä, marraskuussa vuonna 1935, ja toveri Stalinin puheella siellä.

«Stahanovilainen liike», sanoi toveri Stalin puheessaan, «ilmaisee sosialistisen kilpailun uutta nousua, sosialistisen kilpailun uutta, korkeampaa vaihetta... Ennen, kolmisen vuotta sitten, sosialistisen kilpailun ensimmäisessä vaiheessa ei sosialistinen kilpailu välttämättä ollut sidottu uuteen tekniikkaan. Ja silloin ei meillä oikeastaan juuri ollutkaan uutta tekniikkaa. Mutta sosialistisen kilpailun nykyinen vaihe, stahanovilainen liike, on päinvastoin välttämättä sidottu uuteen tekniikkaan. Stahanovilainen liike ei olisi ajateltavissa ilman uutta, korkeampaa tekniikkaa. Edessämme on ihmisiä, sellaisia kuin toverit Stahanov, Busygin, Smetanin, Krivonos, Pronin, Vinogradovat ja monet muut — uutta väkeä, työmiehiä ja työläisnaisia, jotka ovat täysin omaksuneet alansa tekniikan, alistaneet sen tahtoonsa ja ajaneet sitä eteenpäin. Tällaista väkeä ei meillä kolmisen vuotta sitten ollut tai ei juuri lainkaan ollut... Stahanovilaisen liikkeen merkitys on siinä, että se on sellaista liikettä, joka rikkoo vanhat teknilliset normit riittämättöminä, sivuuttaa monissa tapauksissa edistyneimpien kapitalististen maiden työn tuottavaisuuden ja sillä tavoin avaa käytännöllisen mahdollisuuden sosialismin edelleen lujittamiselle maassamme, mahdollisuuden maamme muuttamiselle vauraimmaksi maaksi».

Luonnehtien stahanovilaisten työtapoja ja osoittaen stahanovilaisen liikkeen suunnattoman merkityksen maamme tulevaisuudelle toveri Stalin sanoi edelleen:

«Katsokaa stahanovilaistovereita. Millaista väkeä he ovat? He ovat pääasiassa nuoria tai keski-ikäisiä työmiehiä ja työläisnaisia, valistuneita ja teknillisesti pystyviä ihmisiä, jotka antavat tarkkuuden ja täsmällisyyden näytteitä työssä ja jotka ovat oppineet laskemaan aikaa ei vain minuuteissa, vaan myöskin sekunneissa. Enemmistö heistä on suorittanut niin sanotun teknillisen minimin * ja täydentää edelleen teknillistä koulutustaan. He ovat vapaita eräiden insinöörien,

* *Teknillinen minimi* — välttämätön teknillinen tietomäärä, joka säädetään työläisille sosialistisissa tuotantolaitoksissa. — *Suom.*

teknikkojen ja talousmiesten vanhoillisuudesta ja kankeudesta, he kulkevat rohkeasti eteenpäin rikkoen vanhentuneet teknilliset normit ja luoden uudet, korkeammat normit, he tekevät korjauksia teollisuutemme johtajien laatimiin tuotantokykyisyys-arvioihin ja taloudellisiin suunnitelmiin, tämän tästä he täydentävät ja korjaavat insinöörien ja teknikkojen töitä, usein he opettavat näitä ja antavat heille sysäyksen eteenpäin, sillä he ovat väkeä, joka on oppinut hallitsemaan täydellisesti alansa tekniikkaa ja joka osaa pusertaa tekniikasta kaiken sen, mitä siitä voidaan pusertaa. Tänään stahanovilaisia on vielä vähän, mutta kuka voi epäillä, etteikö heitä huomenna ole kymmenen kertaa enemmän. Eikö ole selvää, että stahanovilaiset ovat uranuurtajia teollisuudessamme, että stahanovilainen liike edustaa teollisuutemme tulevaisuutta, että siihen sisältyy työväenluokan tulevan kulttuurisen ja teknillisen nousun itu, että se avaa meille sen ainoan tien, jolla voidaan päästä niihin työn tuottavaisuuden korkeimpiin saavutuksiin, jotka ovat välttämättömät sosialismista kommunismiin siirtymiselle sekä henkisen työn ja ruumiillisen työn vastakohtaisuuden hävittämiselle?»

Stahanovilaisen liikkeen vauhtiinpääseminen ja toisen viisivuotissuunnitelman täyttäminen ennen määräaikaa loivat ehdot työtätekevien hyvinvoinnin ja kulttuurikehityksen uudelle nousulle.

Työläisten ja toimitsijoiden reaalipalkka nousi toisen viisivuotiskauden aikana enemmän kuin kaksinkertaisesti. Työpalkkarahasto kasvoi 34 miljardista vuonna 1933 81 miljardiin vuonna 1937. Valtion sosialivakuutusrahasto lisääntyi 4 miljardista 600 miljoonasta ruplasta vuonna 1933 5 miljardiin 600 miljoonaan ruplaan vuonna 1937. Valtion järjestämään työläisten ja toimitsijoiden vakuutukseen, elinehtojen parantamiseen ja kulttuuritarpeisiin, parantoloihin, kylpylöihin, lepokoteihin ja sairasapuun käytettiin yksistään vuonna 1937 noin 10 miljardia ruplaa.

Maaseudulla lujittui lopullisesti kollektiivitalouksien järjestelmä. Tätä edistivät suuresti kollektiivitalouksien iskurien II edustajakokouksessa helmikuussa vuonna 1935 hyväksytyt *Maatalousartelin säännöt* ja kaiken kollektiivitalouksien viljelemän maan kiinnittäminen niiden *ikuiseen käyttöön*. Kollektiivitalousjärjestelmän lujittumisen tuloksena hävisi maaseudulta köyhyys ja elämisen epävarmuus. Kun ennen, kolmisen vuotta sitten, oli jaettu

yksi tai kaksi kiloa viljaa työpäivältä, niin nyt enimmät kollektiivitalonpojat viljaseuduilla alkoivat saada viidestä kahteentoista kiloon, ja monet heistä — kaksikinkymmentä kiloa työpäivältä, puhumattakaan muiden tuotteiden jakelusta ja saaduista rahatuloista. Nyt on miljoonia kollektiivitalonpoikaisperheitä, jotka ovat saaneet 500—1500 puutaa viljaa vilja-alueilla, kymmeniä tuhansia ruplia vuotuista tuloa puuvilla-, sokerijuurikas-, pellava-, karjanhoito-, viininviljelys-, sitruuna- ja appelsiini-, hedelmä- ja vihannesalueilla. Kollektiivitaloudet ovat tulleet vauraiksi. Uusien aittojen ja varastojen rakentaminen on tullut kollektiivitalonpoikaisperheiden päähuoleksi, koska vanhat tuotteiden säilytyspaikat, jotka oli rakennettu vähäisiä vuosittaisia varastoja varten, eivät tyydyttäneet kymmenettäkään osaa kollektiivitalonpoikien uusista tarpeista.

Ottaen huomioon kansanjoukkojen hyvinvoinnin nousun hallitus julkaisi vuonna 1936 lain, joka kieltää sikiönlähdettämisen. Samanaikaisesti laadittiin laaja synnytyslaitosten, maitokeittiöiden, lastentarhojen ja -seimien rakennusohjelma. Vuonna 1936 myönnettiin näitä toimenpiteitä varten 2 miljardia 174 miljoonaa ruplaa 875 miljoonan asemesta vuonna 1935. Erikoisella lailla säädettiin huomattava avustus lapsirikkaille perheille. Tämän lain perusteella jaettiin vuonna 1937 avustuksia yli miljardi ruplaa.

Yleisen oppivelvollisuuden säätämisen ja uusien koulujen rakentamisen tuloksena kohosi kansanjoukkojen kulttuuri voimakkaasti. Koko maassa kehittyi suurenmoinen koulujen rakennustyö. Opiskelijain lukumäärä alkeis- ja keskikouluissa kasvoi 8 miljoonasta vuonna 1914 28 miljoonaan vuosina 1936—37. Opiskelijain lukumäärä korkeimmissa oppilaitoksissa kasvoi 112 tuhannesta vuonna 1914 542 tuhanteen vuosina 1936—37.

Se oli kulttuurivallankumous.

Kansanjoukkojen aineellisen aseman paranemisessa ja kulttuurikehityksen nousussa näkyi neuvostovallankumouksemme voima, mahti ja voittamattomuus. Menneisyydessä joutuivat vallankumoukset perikatoon siksi, että annettuaan kansalle vapauden, ei niillä ollut mahdollisuutta parantaa samalla huomattavasti kansan aineellista asemaa ja kulttuuritasoa. Tämä oli niiden perusheikkous. Meidän vallankumouksemme eroaa kaikista muista vallankumouksista siinä, että se ei vain vapauttanut kansaa tsarismista, kapitalismista, vaan se paransi myös perinpohjin sen

aineellista asemaa ja kulttuuritasoa. Siinä on sen voima ja voittamattomuus.

«Meidän proletaarinen vallankumouksemme», sanoi toveri Stalin puheessaan stahanovilaisten ensimmäisessä yleisliittolaisessa neuvottelussa, «on maailmassa ainoa vallankumous, jonka on onnistunut näyttää kansalle ei ainoastaan poliittiset tuloksensa, vaan myöskin aineelliset tuloksensa. Kaikista työväen vallankumouksista me tunnemme vain yhden, joka jotenkuten saavutti vallan. Se oli Pariisin Kommuuni. Mutta se ei kestänyt kauan. Tosin se yritti lyödä murskaksi kapitalismin kahleet, mutta se ei ehtinyt murskaamaan niitä, puhumattakaan siitä, että se olisi ehtinyt näyttämään kansalle vallankumouksen hyödyllisiä aineellisia tuloksia. Meidän vallankumouksemme on ainoa, joka ei ole ainoastaan lyönyt murskaksi kapitalismin kahleita ja antanut kansalle vapautta, vaan on ennättänyt antaa kansalle vielä vauraan elämän aineelliset ehdotkin. Tässä on vallankumouksemme voima ja voittamattomuus».

3. Neuvostojen VIII edustajakokous. Neuvostoliiton uuden Perustuslain hyväksyminen.

Helmikuussa vuonna 1935 Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Neuvostojen VII edustajakokous teki päätöksen Neuvostoliiton vuonna 1924 hyväksytyn Perustuslain muuttamisesta. Neuvostoliiton Perustuslain muuttamisen välttämättömyys aiheutui niistä suunnattomista muutoksista, jotka olivat tapahtuneet Neuvostoliiton elämässä vuodesta 1924, s.o. Neuvostoliiton ensimmäisen Perustuslain hyväksymisestä meidän päiviimme. Menneinä vuosina oli muuttunut täydellisesti luokkavoimien suhde Neuvostoliitossa: oli luotu uusi sosialistinen teollisuus, nujerrettu kulakit, kollektiivitalousjärjestelmä oli voittanut, sosialistinen tuotantovälineiden omistus oli vakaantunut koko kansantaloudessa neuvostoyhteiskunnan perustaksi. Sosialismin voitto teki mahdolliseksi siirtymisen vaalijärjestelmän edelleen demokratisoimiseen, yleisen, yhtäläisen ja välittömän äänioikeuden ja salaisen äänestyksen käytäntöönottoon.

Erikoinen Perustuslakivaliokunta laati toveri Stalinin puheenjohdolla Neuvostoliiton uuden Perustuslain luonnoksen. Luonnos

asetettiin koko kansan käsiteltäväksi, mikä käsittely jatkui 5 ja puoli kuukautta. Perustuslain luonnos asetettiin Neuvostojen Ylimääräisen VIII edustajakokouksen käsiteltäväksi.

Marraskuussa vuonna 1936 kokoontui Neuvostojen VIII edustajakokous, joka oli kutsuttu hyväksymään tai hylkäämään Neuvostoliiton uuden Perustuslain luonnoksen.

Selostuksessaan uuden Perustuslain luonnoksesta Neuvostojen VIII edustajakokouksessa toveri Stalin esitti ne perusmuutokset, jotka olivat tapahtuneet Neuvostojen maassa vuoden 1924, ensimmäisen Perustuslain hyväksymisen jälkeen.

Vuoden 1924 Perustuslaki oli laadittu uuden talouspolitiikan ensimmäisellä kaudella. Silloin Neuvostovallan piti vielä sallia kapitalismin kehitystä sosialismin kehityksen rinnalla. Silloin Neuvostovalta tähtäsi siihen, että kahden järjestelmän, kapitalistisen ja sosialistisen välisen kilpailun kulussa järjestetään ja turvataan sosialismin voitto kapitalismista talouden alalla. Silloin kysymys «kumpi voittaa» ei ollut vielä ratkaistu. Vanhaan ja köyhään tekniikkaan nojautuva teollisuus ei ollut saavuttanut edes sodanedellistä tasoa. Maatalous tarjosi silloin vieläkin vähemmän ilahduttavan näyn. Neuvostotilat ja kollektiivitaloudet olivat olemassa vain yksinäisinä saarina yksilötalonpoikaistalouksien rajattomassa valtameressä. Silloin ei ollut kysymyksessä kulakiston likvidoiminen, vaan ainoastaan sen rajoittaminen. Tavaranvaihdon alalla oli sosialistinen sektori vain noin 50 prosenttia.

Toisenlaisen kuvan tarjosi Neuvostoliitto vuonna 1936. Vuoteen 1936 mennessä oli Neuvostoliiton talous muuttunut täydellisesti. Tähän aikaan mennessä oli kapitalistiset ainekset hävitetty täydellisesti — sosialistinen järjestelmä oli voittanut kaikilla kansantalouden aloilla. Mahtava sosialistinen teollisuus ylitti seitsenkertaisesti sodanedellisen tuotannon ja oli täydellisesti tunkenut pois yksityisteollisuuden. Maataloudessa oli päässyt voitolle koneistettu, uudella tekniikalla varustettu sosialistinen tuotanto, maailman kaikkein suurin maatalous, kollektiivitalous- ja neuvostotilajärjestelmän muodossa. Vuoteen 1936 mennessä oli kulakisto täydellisesti likvidoitu luokkana eikä yksityistaloudella ollut enää minkäänlaista huomattavaa sijaa maan taloudessa. Koko tavaranvaihto oli keskittynyt valtion ja osuustoiminnan haltuun. Ihmisen harjoittama toisen ihmisen riisto oli ainiaaksi lopetettu. Tuotantovälineiden sosialistinen yhteisomistus oli vakiintunut uuden, sosialistisen järjestelmän järkkymättömäksi perustaksi

kansantalouden kaikilla aloilla. Uudessa sosialistisessa yhteiskunnassa olivat ainiaaksi kadonneet pulat, kurjuus, työttömyys ja köyhyys. Oli luotu edellytykset kaikkien neuvostoyhteiskunnan jäsenten vauraalle ja sivistyneelle elämälle.

Sitä mukaa, sanoi toveri Stalin selostuksessaan, on muuttunut myöskin Neuvostoliiton väestön luokkakokoonpano. Tilanherrojen luokka ja vanha imperialistinen suurporvaristo hävitettiin jo kansalaissodan kaudella. Sosialistisen rakennustyön vuosina hävitettiin kaikki riistäjäainekset — kapitalistit, kauppiaat, kulakit, keinottelijat. Oli säilynyt vain hävitettyjen riistävien luokkien merkityksettömiä jätteitä, joiden täydellinen hävittäminen on läheisen ajan kysymys.

Neuvostoliiton työtätekevissä — työläisissä, talonpojissa, intelligenssissä — oli tapahtunut syvällekäypiä muutoksia sosialistisen rakennustyön vuosina.

Työväenluokka oli lakannut olemasta tuotantovälineitä vailla oleva riistetty luokka, jollainen se on kapitalismin vallitessa. Se on hävittänyt kapitalismin, ottanut kapitalisteilta pois tuotantovälineet, muuttanut ne yhteisomaisuudeksi. Se on lakannut olemasta proletariaattina tämän sanan varsinaisessa, vanhassa merkityksessä. Valtiovaltaa hallussaan pitävä Neuvostoliiton proletariaatti on muuttunut täydellisesti uudeksi luokaksi. Se on muuttunut riistosta vapautuneeksi työväenluokaksi, joka on hävittänyt kapitalistisen talousjärjestelmän ja toteuttanut tuotantovälineiden sosialistisen omistuksen, toisin sanoen sellaiseksi työväenluokaksi, jollaista ihmiskunnan historia ei ole vielä tuntenut.

Neuvostoliiton talonpoikaistonkin asemassa oli tapahtunut yhtä suuria muutoksia. Entiseen aikaan oli yli 20 miljoonaa talonpoikaisperhettä häärinyt hajallaan olevissa pienissä ja keskikokoisissa talouksissa, ahertanut kukin omalla maapalallaan. Niillä oli takapajuinen tekniikka, niitä riistivät tilanherrat, kulakit, kauppiaat, keinottelijat, koronkiskurit y.m. Neuvostoliitossa on nyt muodostunut kokonaan uusi talonpoikaisto, ei ole enää tilanherroja eikä kulakkeja, kauppiaita eikä koronkiskureita, jotka voisivat riistää talonpoikaistoa. Valtava enemmistö talonpoikaistalouksista on liittynyt kollektiivitalouksiin, joiden perustana ei ole tuotantovälineiden yksityisomistus, vaan kollektiivisen työn perustalle kasvanut kollektiivinen omistus. Tämä on uusi, kaikesta riistosta vapautuneen talonpoikaiston tyyppi.

Sellaista talonpoikaistoakaan ei ihmiskunnan historia ole vielä tuntenut.

Myöskin Neuvostoliiton intelligenssi on muuttunut. Sen suuri joukko on tullut täydellisesti uudeksi intelligenssiksi. Enemmistö siitä on lähtöisin työläisten ja talonpoikien keskuudesta. Se ei palvele kapitalisteja, niinkuin vanha intelligenssi, vaan sosialismia. Intelligenssi on tullut sosialistisen yhteiskunnan tasa-arvoiseksi jäseneksi. Tämä intelligenssi rakentaa yhdessä työläisten ja talonpoikien kanssa uutta, sosialistista yhteiskuntaa. Se on kansaa palvelevan ja kaikesta riistosta vapautuneen intelligenssin uusi tyyppi. Sellaista intelligenssiä ei ihmiskunnan historia ole vielä tuntenut.

Sillä tavoin kuluvat pois luokkarajat Neuvostoliiton työtätekevien väliltä, häviää vanha luokkaeristyneisyys. Työläisten, talonpoikien ja intelligenssin väliltä häviävät ja kuluvat pois taloudelliset ja poliittiset ristiriidat. On muodostunut perusta yhteiskunnan moraalis-poliittiselle yhtenäisyydelle.

Nämä syvät muutokset Neuvostoliiton elämässä, nämä sosialismin ratkaisevat menestykset Neuvostoliitossa ovat saaneet ilmaisunsa Neuvostoliiton uudessa Perustuslaissa.

Tämän Perustuslain mukaisesti muodostuu neuvostoyhteiskunta kahdesta ystävyyssuhteessa olevasta luokasta — työläisistä ja talonpojista, joiden välillä on vielä säilynyt luokkaeroavaisuuksia. Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liitto on työläisten ja talonpoikien sosialistinen valtio.

Neuvostoliiton valtiollisen perustan muodostavat työtätekevien edustajain Neuvostot, jotka ovat kasvaneet ja varttuneet tilanherrojen ja kapitalistien vallan kukistamisen ja proletariaatin diktatuurin valloittamisen tuloksena.

Kaikki valta Neuvostoliitossa kuuluu kaupungin ja maaseudun työtätekeville, työtätekevien edustajien Neuvostojen kautta.

Neuvostoliiton valtiovallan ylin elin on Neuvostoliiton Korkein Neuvosto.

Neuvostoliiton Korkeimman Neuvoston, joka muodostuu kahdesta tasa-arvoisesta kamarista, Liittoneuvostosta ja Kansallisuuksien Neuvostosta, valitsevat Neuvostoliiton kansalaiset neljän vuoden ajaksi yleisen, välittömän ja yhtäläisen äänioikeuden pohjalla, salaisella äänestyksellä.

Neuvostoliiton Korkeimman Neuvoston, samoin kuin työtätekevien edustajien kaikkien Neuvostojen vaalit ovat *yleiset*. Se mer-

kitsee, että kaikilla Neuvostoliiton kansalaisilla, jotka ovat täyttäneet 18 vuotta, rodusta ja kansallisuudesta, uskontunnustuksesta, sivistysmäärästä, asuinpaikan vakinaisuudesta, yhteiskunnallisesta syntyperästä, varallisuudesta ja aikaisemmasta toiminnasta riippumatta on oikeus osallistua edustajien vaaleihin ja tulla valituiksi, lukuunottamatta mielisairaita ja henkilöitä, jotka oikeus on tuominnut menettämään äänioikeutensa.

Edustajien vaalit ovat *yhtäläiset*. Se merkitsee, että jokaisella kansalaisella on yksi ääni ja kaikki kansalaiset osallistuvat vaaleihin yhtäläisillä perusteilla.

Edustajien vaalit ovat *välittömät*. Se merkitsee, että kansalaiset suorittavat työtätekevien edustajien kaikkien Neuvostojen vaalit, alkaen työtätekevien edustajien kylä- ja kaupunkineuvostosta aina Neuvostoliiton Korkeimpaan Neuvostoon saakka, suoranaisesti, välittömillä vaaleilla.

Neuvostoliiton Korkein Neuvosto valitsee molempien kamarien yhteisessä istunnossa Korkeimman Neuvoston Puhemiehistön ja Neuvostoliiton Kansankomissaarien Neuvoston.

Neuvostoliiton taloudellisen perustan muodostavat sosialistinen talousjärjestelmä ja tuotantovälineiden sosialistinen omistus. Neuvostoliitossa toteutetaan sosialismin periaatetta: «Jokaiselta kykynsä mukaan, jokaiselle työnsä mukaan».

Kaikille Neuvostoliiton kansalaisille taataan oikeus työhön, oikeus lepoon, oikeus sivistykseen, oikeus aineellisesti turvattuun toimeentuloon vanhuuden päivinä sekä sairaustapauksissa ja työkykynsä menetettyään.

Naiselle annetaan samanlaiset oikeudet kuin miehellekin toiminnan kaikilla aloilla.

Neuvostoliiton kansalaisten tasa-arvoisuus, heidän kansallisuudestaan ja rodustaan riippumatta, on järkkymätön laki.

Kaikille kansalaisille myönnetään omantunnon vapaus ja uskonnonvastaisen propagandan vapaus.

Perustuslaki takaa — sosialistisen yhteiskunnan lujittamisen eduksi — sanan-, paino- ja kokoontumisvapauden, oikeuden yhdistyä yhteiskunnallisiksi järjestöiksi, henkilöllisen koskemattomuuden, asunnon koskemattomuuden ja kirjeenvaihdon salaisuuden, turvapaikkaoikeuden ulkomaiden kansalaisille, joita vainotaan työtätekevien etujen puolustamisen tai tieteellisen toiminnan tahi kansallisen vapaustaistelun takia.

Uusi Perustuslaki asettaa samalla kaikille Neuvostoliiton kansalaisille vakavia velvollisuuksia: lakien noudattamisen, työkurin noudattamisen, yhteiskunnallisen velvollisuuden rehellisen täyttämisen, sosialistisen yhteiselämän sääntöjen kunnioittamisen, yhteisen, sosialistisen omaisuuden varjelemisen ja lujittamisen, sosialistisen isänmaan puolustamisen.

«Isänmaan puolustaminen on Neuvostoliiton jokaisen kansalaisen pyhä velvollisuus».

Kansalaisten oikeudesta yhdistyä erilaisiksi yhdistyksiksi sanotaan eräässä Perustuslain pykälässä:

«Kaikkein aktiivisimmat ja tietoisimmat kansalaiset työväenluokan riveistä ja työtätekevien muista kerroksista yhtyvät Neuvostoliiton Kommunistiseksi Puolueeksi (bolshevikit), joka on työtätekevien etujoukko heidän taistelussaan sosialistisen järjestelmän lujittamiseksi ja kehittämiseksi sekä työtätekevien kaikkien järjestöjen, niin yhteiskunnallisten kuin valtiojärjestöjenkin, johtava ydinjoukko».

Neuvostojen VIII edustajakokous hyväksyi ja vahvisti yksimielisesti Neuvostoliiton uuden Perustuslain luonnoksen.

Neuvostojen maa sai sillä tavoin uuden Perustuslain, sosialismin sekä työläis- ja talonpoikaisdemokratian voiton Perustuslain.

Perustuslaki oli siten vahvistuksena sille maailmanhistorialliselle tosiasialle, että Neuvostoliitto on astunut kehityksen uuteen vaiheeseen, sosialistisen yhteiskunnan rakentamisen loppuunsuorittamiseen ja vähitellen siirtymiseen kommunistiseen yhteiskuntaan, jossa yhteiskunnallisen elämän johtavana ohjeena täytyy olla kommunistisen periaatteen: «Jokaiselta kykyjensä mukaan, jokaiselle tarpeittensa mukaan».

4. Buharinilais-trotskilaisten vakoilijoiden, tuholaisten ja maanpetturien jätteiden hävittäminen. Valmistautuminen Neuvostoliiton Korkeimman Neuvoston vaaleihin. Puolueen suuntautuminen laajaan puolueen sisäiseen demokratiaan. Neuvostoliiton Korkeimman Neuvoston vaalit.

Vuonna 1937 saatiin selville uusia todisteita buharinilais-trotskilaiseen joukkioon kuuluvia roistoja vastaan. Pjatakovin, Radekin y.m. oikeusjutusta, Tuhatshevskin, Jakirin y.m. oikeusjutusta ja, lopuksi, Buharinin, Rykovin, Krestinskin, Rosenholzin

y.m. oikeusjutusta kävi selville, että buharinilaiset ja trotskilaiset, kuten nyt osottautui, olivat jo kauan sitten muodostaneet yhteisen kansanvihollisten joukkion «oikeistolais-trotskilaisen blokin» muodossa.

Oikeusjutut osoittivat, että nämä ihmissuvun hylkiöt yhdessä kansanvihollisten Trotskin, Zinovjevin ja Kamenevin kanssa olivat olleet salaliitossa Leniniä, puoluetta, Neuvostovaltiota vastaan jo Lokakuun sosialistisen vallankumouksen ensi päivistä lähtien. Provokatooriset yritykset Brestin rauhan ehkäisemiseksi vuoden 1918 alussa; salaliitto Leniniä vastaan ja sopimus «vasemmisto»-eserrien kanssa Leninin, Stalinin ja Sverdlovin vangitsemisesta ja murhaamisesta keväällä vuonna 1918; katala murhayritys Leniniä vastaan ja hänen haavoittamisensa kesällä vuonna 1918; «vasemmisto»-eserrien kapina kesällä vuonna 1918; tahallinen erimielisyyksien kärjistäminen puolueessa vuonna 1921, päämääränä Leninin johdon horjuttaminen ja kukistaminen sisältäpäin; yritykset puolueen johdon kukistamiseksi Leninin sairauden aikana ja hänen kuolemansa jälkeen; valtiosalaisuuksien ilmaiseminen ja vakoilutietojen luovuttaminen ulkomaalaisille tiedustelulaitoksille; Kirovin katala murha; vahingonteko, tuholaistoiminta, räjäytykset; Menzhinskin, Kuibyshevin ja Gorkin katala murhaaminen — kaikki nämä ja muut samanlaiset konnantyöt suoritettiin, kuten osottautui, kahdenkymmenen vuoden aikana Trotskin, Zinovjevin, Kamenevin, Buharinin, Rykovin ja heidän apuriensa niihin osallistuessa tai niitä johtaessa, ulkomaalaisten porvarillisten vakoilulaitosten antamien tehtävien mukaan.

Oikeusjutut toivat ilmi, että trotskilais-buharinilaiset roistot, täyttäen isäntiensä, ulkomaalaisten porvarillisten tiedustelulaitosten tahtoa, olivat asettaneet päämääräkseen puolueen ja neuvostovaltion tuhoamisen, maanpuolustuksen vahingoittamisen, ulkomaisen sotilaallisen intervention helpoittamisen, Punaisen armeijan tappion valmistelun, Neuvostoliiton paloittelemisen, Neuvostoliiton Tyynenmerenrannikon luovuttamisen japanilaisille, Neuvosto-Bielo-Venäjän luovuttamisen puolalaisille, Neuvosto-Ukrainan luovuttamisen saksalaisille, työläisten ja talonpoikien saavutusten tyhjäksi tekemisen, kapitalistisen orjuuden palauttamisen Neuvostoliittoon.

Nämä valkokaartilaiskääpiöt, joiden voimaa voidaan verrata korkeintaan vain viheliäisen itikan voimaan, pitivät ilmeisesti itseään — niin naurettavaa kuin se onkin — maan isäntinä ja

kuvittelivat, että he todellakin voivat jakaa ja myydä syrjäisille Ukrainan, Bielo-Venäjän ja Tyynenmerenrannikon.

Nämä valkokaartilais-itikat unohtivat, että Neuvostomaan isäntä on Neuvostokansa, eivätkä herrat rykovit, buharinit, zinovjevit ja kamenevit ole muuta kuin väliaikaisesti valtion palveluksessa olevia henkilöitä, jotka se voi millä hetkellä tahansa heittää ulos kanslioistaan tarpeettomana romuna.

Nämä fasistien viheliäiset rengit olivat unohtaneet, että Neuvostokansan ei tarvitse muuta kuin liikauttaa hieman sormeaan eikä heistä jää jälkeäkään.

Neuvosto-oikeus tuomitsi buharinilais-trotskilaiset roistot ammuttaviksi.

Sisäasiain Kansankomissariaatti pani tuomion täytäntöön.

Neuvostokansa hyväksyi buharinilais-trotskilaisen joukkion tuhoamisen ja siirtyi päiväjärjestyksessä oleviin asioihin.

Päiväjärjestyksessä oli Neuvostoliiton Korkeimman Neuvoston vaaleihin valmistautuminen ja niiden järjestyneesti suorittaminen.

Puolue pani täyteen vauhtiin vaaleihin valmistumistyön. Puolue käsitti, että Neuvostoliiton uuden Perustuslain käytäntöönottaminen merkitsee käännettä maan poliittisessa elämässä. Puolue käsitti, että tätä käännettä merkitsevät vaalijärjestelmän täydellisen demokratisoinnin toteuttaminen, siirtyminen rajoitetuista vaaleista yleisiin vaaleihin, ei täysin yhtäläisistä vaaleista yhtäläisiin, moniasteisista vaaleista välittömiin, avoimista vaaleista salaisiin.

Kun ennen uuden Perustuslain käytäntöönottamista oli olemassa vaalioikeuden rajoituksia pappeihin, entisiin valkokaartilaisiin, entisiin kulakkeihin ja yleishyödyllistä työtä tekemättömiin henkilöihin nähden, niin uusi Perustuslaki heittää pois kaikenlaiset äänioikeuden rajoitukset näihin kansalaisryhmiin nähden, tehden edustajien vaalit yleisiksi.

Kun aikaisemmin edustajien vaalit eivät olleet yhtäläiset sen tähden, että oli olemassa erilaiset vaaliperusteet kaupunki- ja maaseutuväestölle, niin nyt vaalien yhtäläisyyden rajoittamisen välttämättömyys on tullut tarpeettomaksi ja kaikilla kansalaisilla on oikeus osallistua vaaleihin yhtäläisillä perusteilla.

Kun aikaisemmin Neuvostovallan keski- ja ylimpien elinten vaalit olivat moniasteiset, niin nyt, uuden Perustuslain mukaan, kansalaisten tulee suorittaa vaalit kaikkiin Neuvostoihin, kylä- ja

kaupunkineuvostoista Korkeimpaan Neuvostoon saakka, suoraan välittömillä vaaleilla.

Kun aikaisemmin Neuvostojen edustajien vaalit suoritettiin avoimella äänestyksellä ja listoittain, niin nyt pitää äänestyksen edustajien vaaleissa olla salaisen eikä se saa tapahtua listoittain, vaan yksityisistä, vaalipiireittäin asetetuista ehdokkaista.

Tämä oli ilmeinen käänne maan poliittisessa elämässä.

Uuden vaalijärjestelmän piti johtaa, ja se johti todellakin, joukkojen poliittisen aktiivisuuden lisääntymiseen, joukkojen valvonnan lisääntymiseen Neuvostovallan elinten suhteen, Neuvostovallan elinten vastuunalaisuuden lisääntymiseen kansan edessä.

Ottaakseen tämän käänteen vastaan täysin valmiina, puolueen täytyi asettua tämän käänteen johtoon ja turvata täydellinen johtava asemansa edessä olevissa vaaleissa. Mutta sitä varten oli välttämätöntä, että puoluejärjestöt itse tulivat käytännöllisessä työssään loppuun saakka demokraattisiksi, että ne toteuttivat täydellisesti puolueen sisäisessä elämässä demokraattisen sentralismin perusteita, kuten puolueen säännöt vaativat, että kaikki puolue-elimet olisivat valittuja, että arvostelu ja itsearvostelu kehittyisivät puolueessa täysin määrin, että puoluejärjestöjen vastuunalaisuus puoluejoukoille olisi täydellinen ja että itse puoluejoukot aktivisoitaisiin täydellisesti.

Toveri Zhdanovin selostuksesta, jonka hän piti Keskuskomitean täysistunnossa helmikuun lopulla vuonna 1937 puoluejärjestöjen valmistautumisesta Neuvostoliiton Korkeimman Neuvoston vaaleihin, kävi selville, että hyvin monet puoluejärjestöt käytännöllisessä työssään rikkovat yhtä mittaa puolueen sääntöjä ja demokraattisen sentralismin perusteita, muuttavat valinnallisuuden — koopteeraamiseksi (elimen täydentämiseksi ilman vaaleja), äänestyksen yksityisistä ehdokkaista lista-äänestykseksi, salaisen äänestyksen avoimeksi äänestykseksi j.n.e. On ymmärrettävää, että sellaiset järjestöt eivät moisella käytännöllä voineet täyttää tehtäväänsä Korkeimman Neuvoston vaaleissa. Sen tähden oli välttämätöntä ennen kaikkea lopettaa moinen puoluejärjestöjen demokratianvastainen käytäntö ja järjestää puoluetyö uudelleen laajan demokratian pohjalle.

Tämän johdosta Keskuskomitean täysistunto, kuultuaan toveri Zhdanovin selostuksen, päätti:

«a) Järjestää puoluetyön uudelleen puoluesääntöjen määräämän puolueen sisäisen demokratian perusteiden ehdottoman ja täydellisen toteuttamisen pohjalla.

b) Lopettaa puoluekomiteoiden jäsenten kooptceraamisen käytännön ja palauttaa voimaan puoluejärjestöjen johtavien elinten valinnallisuuden puoluesääntöjen mukaisesti.

c) Kieltää puolue-elinten vaaleissa lista-äänestyksen — äänestys on toimitettava yksityisistä ehdokkaista, taaten samalla kaikille puolueen jäsenille rajoittamaton oikeus ehdokkaiden jääväämiseen ja arvosteluun.

d) Säätää puolue-elinten vaaleissa suljetun (salaisen) äänestyksen ehdokkaista.

e) Suorittaa kaikissa puoluejärjestöissä puolue-elinten vaalit, puolueen perusjärjestöjen puoluekomiteoista aluepiirikomiteoihin sekä aluekomiteoihin ja kansallisten kommunististen puolueiden Keskuskomiteoihin saakka, päättää vaalit viimeistään toukokuun 20 pnä.

f) Velvoittaa kaikki perusjärjestöt noudattamaan tiukasti puolueen sääntöjen mukaisia puolue-elinten vaalien määräaikoja: puolueen perusjärjestöissä kerran vuodessa, piiri- ja kaupunkijärjestöissä kerran vuodessa, alue-, aluepiiri- ja tasavallan järjestöissä kerran puolessatoista vuodessa.

g) Turvata puolueen perusjärjestöissä sen periaatteen ankaran noudattamisen, että tehtaiden puoluekomiteoiden vaalit on suoritettava tehtaan yleisissä kokouksissa, sallimatta niiden korvaamista konferensseilla.

h) Lopettaa monissa puolueen perusjärjestöissä tavaksi tulleen yleisten kokousten tosiasiallisen käytännöstä poistamisen ja yleisen kokouksen korvaamisen tehtaanosastojen kokouksilla ja konferensseilla».

Näin alkoi puolue valmistautua edessäoleviin vaaleihin.

Tällä Keskuskomitean päätöksellä oli suunnattoman suuri poliittinen merkitys. Sen merkitys ei ollut vain siinä, että se aloitti puolueen vaalikamppailun Neuvostoliiton Korkeimman Neuvoston vaaleissa. Sen merkitys oli ennen kaikkea siinä, että se auttoi puoluejärjestöjä järjestäytymään uudelleen, ottamaan suunnan puolueen sisäiseen demokratiaan ja ottamaan Korkeimman Neuvoston vaalit vastaan täysin valmiina.

Kehittäessään vaalikamppailua puolue päätti asettaa vaalipolitiikkansa kulmakiveksi kommunistien ja puolueeseen kuulu-

mattomien vaaliliitto-ajatuksen toteuttamisen. Puolue lähti vaaleihin blokissa puolueeseen kuulumattomien kanssa, liitossa puolueeseen kuulumattomien kanssa, päättäen asettaa yhdessä puolueeseen kuulumattomien kanssa yhteisiä ehdokkaita vaalipiireissä. Tämä oli jotakin ennen kuulumatonta ja täydellisesti mahdotonta kapitalistimaiden vaalikamppailuissa. Mutta kommunistien ja puolueeseen kuulumattomien vaaliliitto oli täysin luonnollinen ilmiö meidän maassamme, jossa ei ole enää vihamielisiä luokkia ja jossa kansan kaikkien kerrosten moraalis-poliittinen yhtenäisyys on kiistämätön tosiasia.

Joulukuun 7 pnä vuonna 1937 puolueen Keskuskomitea julkaisi vetoomuksen kaikille valitsijoille. Tässä vetoomuksessa sanottiin:

> «Joulukuun 12 pnä vuonna 1937 Neuvostoliiton työtätekevät valitsevat Sosialistisen Perustuslakimme pohjalla Neuvostoliiton Korkeimman Neuvoston edustajat. Bolshevikkien puolue esiintyy vaaleissa ***blokissa, liitossa*** puolueeseen kuulumattomien työläisten, talonpoikien, toimitsijain, intelligenssin kanssa... Bolshevikkien puolue ei eristy puolueeseen kuulumattomista, vaan päinvastoin menee vaaleihin blokissa, liitossa puolueeseen kuulumattomien kanssa, menee blokissa työläisten ja toimitsijoiden ammattiliittojen, kommunistisen nuorisoliiton ja muiden puolueeseen kuulumattomien järjestöjen ja yhdistysten kanssa. Siten edustajaehdokkaat ovat yhteisiä niin kommunisteille kuin myöskin puolueeseen kuulumattomille; jokainen puolueeseen kuulumaton edustaja on myöskin kommunistien edustaja, samoin kuin jokainen kommunistinen edustaja on puolueeseen kuulumattomien edustaja».

Keskuskomitean vetoomus päättyi seuraavaan kehoitukseen valitsijoille:

> «Neuvostoliiton Kommunistisen Puolueen (bolshevikkien) Keskuskomitea kehottaa kaikkia kommunisteja ja myötämielisiä äänestämään puolueeseen kuulumattomia ehdokkaita samanlaisella yksimielisyydellä, millä heidän tulee äänestää kommunistiehdokkaita.
>
> Neuvostoliiton Kommunistisen Puolueen (bolshevikkien) Keskuskomitea kehottaa kaikkia puolueeseen kuulumattomia valitsijoita äänestämään kommunistisia ehdokkaita samanlaisella yksimielisyydellä, millä he tulevat äänestämään puolueeseen kuulumattomia ehdokkaita.

Neuvostoliiton Kommunistisen Puolueen (bolshevikkien) Keskuskomitea kehottaa kaikkia valitsijoita saapumaan yhtenä miehenä joulukuun 12 pnä vuonna 1937 vaaliuurnille Liittoneuvoston ja Kansallisuuksien Neuvoston edustajien vaaleja varten.

Ei saa olla yhtään valitsijaa, joka ei käyttäisi kunniaoikeuttaan valita edustajia Neuvostovaltion Korkeimpaan elimeen.

Ei saa olla yhtään aktiivista kansalaista, joka ei pitäisi kansalaisvelvollisuutenaan auttaa poikkeuksetta kaikkien valitsijain osallistumista Korkeimman Neuvoston vaaleihin.

Vuoden 1937 joulukuun 12 päivän pitää tulla Neuvostoliiton kaikkien kansojen työtätekevien yhtenäisyyden juhlapäiväksi Leninin — Stalinin voittoisan lipun ympärillä».

Toveri Stalin piti vaalipiirissään vaalien aattona, joulukuun 11 pnä vuonna 1937, puheen, jossa kosketteli kysymystä siitä, minkälaisia toimihenkilöitä kansan valittujen, Neuvostoliiton Korkeimman Neuvoston edustajien, tulee olla. Toveri Stalin sanoi:

«Valitsijain, kansan, pitää vaatia edustajiltaan, että he olisivat tehtäviensä tasalla; etteivät he työssään laskeutuisi poliittisten poroporvarien tasolle; että he olisivat Leninin tyyppisiä poliittisia toimihenkilöitä; että he olisivat samanlaisen selvyyden ja varmuuden omaavia toimihenkilöitä kuin oli Lenin; että he olisivat yhtä pelkäämättömiä taistelussa ja säälimättömiä kansan vihollisia kohtaan kuin oli Lenin; että he olisivat vapaita kaikesta pakokauhusta, kaikesta pakokauhun tapaisesta, kun tilanne käy mutkalliseksi ja taivaanrannalla häämöttää joku vaara; että he olisivat yhtä vapaita kaikesta pakokauhun tapaisesta kuin oli Lenin; että he olisivat, kuten Lenin, viisaita ja malttavaisia ratkaistessaan monimutkaisia kysymyksiä, joissa tarvitaan kaikinpuolista perehtymistä ja kaikinpuolista kaikkien myönteisten ja kielteisten seikkojen huomioon ottamista; että he olisivat yhtä oikeudenmukaisia ja rehellisiä kuin oli Lenin; että he rakastaisivat kansaansa samoin kuin Lenin rakasti sitä».

Joulukuun 12 pnä suoritettiin Neuvostoliiton Korkeimman Neuvoston vaalit. Vaalit suoritettiin tavattoman innostuksen vallitessa. Ne eivät olleet vain pelkät vaalit, vaan suuri juhlapäivä, Neuvostokansan riemujuhla, Neuvostoliiton kansojen suuren ystävyyden ilmaus.

94 miljoonasta valitsijasta osallistui vaaleihin yli 91 miljoonaa eli 96,8 prosenttia. Niistä äänesti kommunistien ja puolueeseen kuulumattomien liiton puolesta 89 miljoonaa 844 tuhatta henkeä eli 98,6 prosenttia. Vain 632 tuhatta henkeä, se on alle yhden prosentin, äänesti kommunistien ja puolueeseen kuulumattomien liittoa vastaan. Kommunistien ja puolueeseen kuulumattomien vaaliliiton kaikki ehdokkaat tulivat poikkeuksetta valituiksi.

Siten 90 miljoonaa henkilöä yksimielisellä äänestyksellä vahvisti sosialismin voiton Neuvostoliitossa.

Se oli kommunistien ja puolueeseen kuulumattomien vaaliliiton suurenmoinen voitto.

Se oli bolshevikkien puolueen riemuvoitto.

Neuvostokansan moraalis-poliittinen yhtenäisyys, josta toveri Molotov puhui historiallisessa puheessaan Lokakuun vallankumouksen 20-vuotispäivänä, sai tässä loistavan vahvistuksensa.

LOPPUKATSAUS

Millaisia ovat tärkeimmät johtopäätökset bolshevikkipuolueen kulkemasta historiallisesta tiestä?

Mitä Neuvostoliiton Kommunistisen Puolueen (bolshevikkien) historia opettaa meille?

1) Puolueen historia opettaa ennen kaikkea, että proletaarisen vallankumouksen voitto, proletariaatin diktatuurin voitto on mahdotonta ilman proletariaatin vallankumouksellista puoluetta, joka on vapaa opportunismista, leppymätön luokkasovinnon kannattajia ja antautujia kohtaan, vallankumouksellinen porvaristoa ja sen valtiovaltaa kohtaan.

Puolueen historia opettaa, että proletariaatin jättäminen vaille sellaista puoluetta merkitsee sen jättämistä vaille vallankumouksellista johtoa ja sen jättäminen vaille vallankumouksellista johtoa merkitsee proletaarisen vallankumouksen asian hunningolle saattamista.

Puolueen historia opettaa, että sellaisena puolueena ei voi olla tavallinen, länsi-eurooppalaistyyppinen sosialidemokraattinen puolue, joka on kasvatettu kansalaisrauhan oloissa ja laahaa opportunistien perässä, haaveilee «yhteiskunnallisista reformeista» ja pelkää yhteiskunnallista vallankumousta.

Puolueen historia opettaa, että sellaisena puolueena voi olla vain uudentyyppinen puolue, marxilais-leniniläinen puolue, yhteiskunnallisen vallankumouksen puolue, joka kykenee valmistamaan proletariaattia ratkaiseviin otteluihin porvaristoa vastaan ja järjestämään proletaarisen vallankumouksen voiton.

Sellainen puolue on Neuvostoliitossa bolshevikkipuolue.

«Vallankumousta edeltäneellä kaudella», sanoo toveri Stalin, «enemmän tahi vähemmän rauhallisen kehityksen kaudella, jolloin II Internationalen puolueet olivat työväenliikkeessä hallitsevana voimana ja parlamentaarisia taistelumuotoja pidettiin perusmuotoina, — näissä oloissa ei puolueella ollut eikä voinut olla sitä suurta ja ratkaisevaa merkitystä, minkä se sai sittemmin, avointen vallankumoustaistelujen oloissa. Puolustaessaan II Internationalea hyökkäyksiltä Kautsky sanoo, että II Internationalen puolueet ovat rauhan eivätkä sodan välineitä, että juuri sen tähden ne eivät kyenneet mihinkään vakavaan toimintaan sodan aikana, proletariaatin vallankumouksellisten esiintymisten kaudella. Se on täysin totta. Mutta mitä se merkitsee? Se merkitsee, että II Internationalen puolueet ovat kelvottomia proletariaatin vallankumouksellista taistelua varten, että ne eivät ole proletariaatin taistelupuolueita, jotka johtavat työläisiä valtaan, vaan vaalikoneisto, joka sopii parlamenttivaaleja ja parlamenttitaistelua varten. Tämä oikeastaan selittääkin sen tosiasian, että II Internationalen opportunistien valtakaudella ei proletariaatin poliittisena perusjärjestönä ollut puolue, vaan parlamenttiryhmä. Tunnettua on, että tuona aikana puolue oli tosiasiallisesti parlamenttiryhmän lisäkkeenä ja sen apuaineksena. Tuskinpa on tarpeellista todistella, että sellaisissa oloissa ja sellaisen puolueen ollessa johdossa ei voinut olla puhettakaan proletariaatin valmistamisesta vallankumoukseen.

Asia muuttui kuitenkin perin juurin uuden kauden saapuessa. Uusi kausi on luokkien avointen yhteentörmäysten kautta, proletariaatin vallankumouksellisten esiintymisten kautta, proletaarisen vallankumouksen kautta, voimien suoranaisen valmistelun kautta imperialismin kukistamiseen, vallan valloittamiseen proletariaatille. Tämä kausi asettaa proletariaatille uudet tehtävät koko puoluetyön uudelleenjärjestämiseksi uudelle, vallankumoukselliselle kannalle, työläisten kasvattamiseksi vallankumouksellisen valtataistelun hengessä, reservien kouluttamiseksi ja mukaanvetämiseksi, liiton solmiamiseksi naapurimaiden proletariaatin kanssa, lujien yhteyksien aikaansaamiseksi siirtomaiden ja riippuvaisten maiden vapausliikkeen kanssa j.n.e. j.n.e. Sellainen ajatus, että nämä uudet tehtävät voidaan ratkaista parla-

mentarismin rauhallisissa oloissa kasvatettujen vanhojen sosialidemokraattisten puolueiden voimin, merkitsee itsensä tuomitsemista lohduttomaan epätoivoon, varmaan tappioon. Jos tällaisten tehtävien odottaessa ratkaisuaan jäädään vanhojen puolueiden johdettavaksi, niin se merkitsee täydellisen aseettomuuden tilaan jäämistä. Tuskinpa on tarpeellista todistella, että proletariaatti ei voinut tyytyä sellaiseen asiaintilaan.

Sen tähden oli välttämätön uusi puolue, taistelupuolue, vallankumouksellinen puolue, joka on kyllin rohkea viemään proletaarit taisteluun vallasta, kyllin kokenut ymmärtääkseen vallankumouksellisen tilanteen monimutkaiset olot ja kyllin joustava välttääkseen kaikki ja kaikenlaiset salakarit kulkiessaan päämäärää kohti.

Ilman tällaista puoluetta ei ole ajattelemistakaan imperialismin kukistamisesta, proletariaatin diktatuurin valloittamisesta.

Tämä uusi puolue on leninismin puolue» (*Stalin*, «Leninismin kysymyksiä», sivut 63—64).

2) Puolueen historia opettaa edelleen, että työväenluokan puolue ei voi suorittaa luokkansa johtajan osaa, ei voi suorittaa proletaarisen vallankumouksen järjestäjän ja johtajan osaa, jollei se ole omaksunut työväenliikkeen edistyneintä teoriaa, jollei se ole omaksunut marxilais-leniniläistä teoriaa.

Marxilais-leniniläisen teorian voima on siinä, että se antaa puolueelle mahdollisuuden pysyä selvillä tilanteesta, ymmärtää ympärillä sattuvien tapahtumien sisäisen yhteyden, nähdä ennakolta tapahtumien kulun ja havaita ei ainoastaan sen, miten ja mihin tapahtumat kehittyvät nykyisin, vaan senkin, miten ja mihin niiden täytyy kehittyä tulevaisuudessa.

Vain marxilais-leniniläisen teorian omaksunut puolue voi kulkea eteenpäin varmana ja johtaa työväenluokkaa eteenpäin.

Ja päinvastoin, puolueen, joka ei ole omaksunut marxilais-leniniläistä teoriaa, on pakko kulkea hapuillen, se kadottaa toimintavarmuutensa eikä kykene johtamaan työväenluokkaa eteenpäin.

Saattaa näyttää, että marxilais-leniniläisen teorian omaksuminen merkitsee Marxin, Engelsin ja Leninin teoksissa esitettyjen yksityisten johtopäätösten ja ajatusten tunnontarkkaa ulkoaoppi-

mista, niiden oikeaan aikaan lainailemista ja tähän tyytymistä, toivossa, että ulkoaopitut johtopäätökset ja ajatukset kelpaavat missä tilanteessa tahansa, elämän kaikissa vaiheissa. Mutta sellainen suhtautuminen marxilais-leniniläiseen teoriaan on täysin väärä. Marxilais-leniniläistä teoriaa ei saa pitää dogmikokoelmana, katkismuksena, uskonkappaleena, eikä itse marxilaisia sanansaivartelijoina ja kirjanoppineina. Marxilais-leniniläinen teoria on tiede yhteiskunnan kehityksestä, tiede työväenliikkeestä, tiede proletaarisesta vallankumouksesta, tiede kommunistisen yhteiskunnan rakentamisesta. Se, tieteenä ollen, ei seiso eikä voi seistä paikallaan — se kehittyy ja täydellistyy. On ymmärrettävää, että kehityksessään se ei voi olla rikastumatta uudella kokemuksella, uusilla tiedoilla, eivätkä sen yksityiset ajatukset ja johtopäätökset voi olla muuttumatta ajan kuluessa, eivät voi olla jättämättä paikkaansa uusia historiallisia oloja vastaaville uusille johtopäätöksille ja ajatuksille.

Marxilais-leniniläisen teorian omaksuminen ei ensinkään merkitse sen kaikkien lauselmien ja johtopäätösten ulkoa oppimista ja näiden lauselmien ja johtopäätösten jokaiseen kirjaimeen takertumista. Marxilais-leniniläisen teorian omaksumiseksi on tarpeellista ennen kaikkea oppia tekemään ero sen kirjaimen ja olemuksen välillä.

Marxilais-leniniläisen teorian omaksuminen merkitsee, että omaksutaan tämän teorian *ydinajatus* ja opitaan käyttelemään tätä teoriaa vallankumouksellisen liikkeen käytännöllisten kysymysten ratkaisemisessa proletariaatin erilaisissa luokkataistelun oloissa.

Marxilais-leniniläisen teorian omaksuminen merkitsee, että on kyettävä rikastuttamaan tätä teoriaa vallankumouksellisen liikkeen uudella kokemuksella, on kyettävä rikastuttamaan sitä uusilla ajatuksilla ja johtopäätöksillä, kyettävä *kehittämään sitä ja viemään sitä eteenpäin*, pysähtymättä silloinkaan, kun teorian ydinajatuksesta lähtien on korvattava muutamia jo vanhentuneita ajatuksia ja johtopäätöksiä uutta historiallista tilannetta vastaavilla uusilla ajatuksilla ja johtopäätöksillä.

Marxilais-leniniläinen teoria ei ole dogmi, vaan toimintaohje.

Venäjän toiseen vallankumoukseen saakka (vuoden 1917 helmikuuhun) kaikkien maiden marxilaiset lähtivät siitä ajatuksesta, että parlamentaarinen demokraattinen tasavalta on yhteiskunnan valtiollisen organisation tarkoituksenmukaisin muoto

kapitalismista sosialismiin siirtymisen kaudella. Tosin Marx oli osoittanut jo 70-luvulla, että ei parlamentaarinen tasavalta, vaan Pariisin kommuunin tyyppinen valtiollinen organisatio on proletariaatin diktatuurin tarkoituksenmukaisin muoto. Mutta tämä Marxin ajatus ei valitettavasti tullut kehitetyksi edelleen Marxin teoksissa ja se joutui unohduksiin. Sitäpaitsi Engelsin arvovaltainen lausunto hänen Erfurtin ohjelman luonnosta koskevassa arvostelussaan v. 1891 siitä, että «demokraattinen tasavalta... on... proletariaatin diktatuurin ominainen muoto», ei jättänyt epäilystä sen suhteen, että marxilaiset pitävät edelleenkin demokraattista tasavaltaa proletariaatin diktatuurin valtiollisena muotona. Tämä Engelsin ajatus tuli sitten johtavaksi periaatteeksi kaikille marxilaisille, heidän joukossaan Leninillekin. Venäjän vallankumous vuonna 1905 ja erikoisesti vallankumous vuoden 1917 helmikuussa toivat kuitenkin esille yhteiskunnan valtiollisen organisation uuden muodon — työväen ja talonpoikien edustajien Neuvostot. Venäjän kahden vallankumouksen kokemuksen tutkimisen perusteella Lenin, lähtien marxilaisuuden teoriasta, tuli siihen johtopäätökseen, että proletariaatin diktatuurin parhain valtiomuoto ei ole parlamentaarinen demokraattinen tasavalta, vaan Neuvostotasavalta. Tällä perusteella Lenin esitti vuoden 1917 huhtikuussa, porvarillisesta vallankumouksesta sosialistiseen siirtymisen kaudella, tunnuksen Neuvostotasavallan järjestämisestä proletariaatin diktatuurin parhaimpana valtiomuotona. Kaikkien maiden opportunistit alkoivat pitää kiinni parlamentaarisesta tasavallasta syyttäen Leniniä marxilaisuudesta poikkeamisesta, demokratian hävittämisestä. Mutta todellinen, marxilaisuuden teorian omaksunut marxilainen oli tietenkin Lenin eivätkä opportunistit, sillä Lenin vei eteenpäin marxilaista teoriaa, rikastuttaen sitä uudella kokemuksella, mutta opportunistit kiskoivat sitä taaksepäin, muuttivat yhden sen ajatuksista dogmiksi.

Miten olisi käynyt puolueen, vallankumouksemme, marxilaisuuden, jos Lenin ei olisi uskaltanut kajota marxilaisuuden kirjaimeen eikä korvata yhtä marxilaisuuden vanhaa, Engelsin esittämää ajatusta uutta historiallista tilannetta vastaavalla uudella ajatuksella Neuvostotasavallasta? Puolue olisi harhaillut pimeydessä, Neuvostot olisivat joutuneet epäjärjestykseen, meillä ei olisi Neuvostovaltaa, marxilainen teoria olisi kärsinyt vakavan menetyksen. Proletariaatti olisi joutunut häviölle, proletariaatin viholliset olisivat voittaneet.

Tutkiessaan esi-imperialistista kapitalismia Engels ja Marx tulivat johtopäätökseen, että sosialistinen vallankumous ei voi voittaa yhdessä erillisessä maassa, että se voi voittaa vain samanaikaisella iskulla kaikissa maissa tahi sivistyneiden maiden enemmistössä. Silloin oltiin XIX vuosisadan puolivälissä. Tästä johtopäätöksestä tuli sitten kaikkien marxilaisten johtava sääntö. XX vuosisadan alkuun mennessä esi-imperialistinen kapitalismi muuttui kuitenkin edelleen imperialistiseksi kapitalismiksi, nouseva kapitalismi muuttui kuolevaksi kapitalismiksi. Imperialistisen kapitalismin tutkimisen perusteella Lenin tuli, lähtien marxilaisesta teoriasta, johtopäätökseen, että Engelsin ja Marxin vanha määritelmä ei enää vastaa uutta historiallista tilannetta, että sosialistinen vallankumous voi aivan hyvin voittaa yhdessä erillisessä maassa. Kaikkien maiden opportunistit alkoivat pitää kiinni Engelsin ja Marxin vanhasta sanamuodosta syyttäen Leniniä marxilaisuudesta poikkeamisesta. Mutta todellinen, marxilaisuuden teorian omaksunut marxilainen oli tietenkin Lenin eivätkä opportunistit, sillä Lenin vei eteenpäin marxilaista teoriaa, rikastuttaen sitä uudella kokemuksella, mutta opportunistit kiskoivat sitä taaksepäin, muuttivat sen muumioksi.

Miten olisi käynyt puolueen, vallankumouksemme, marxilaisuuden, jos Lenin ei olisi uskaltanut kajota marxilaisuuden kirjaimeen, jos häneltä olisi puuttunut teoreettista rohkeutta viskata pois yhtä marxilaisuuden vanhoista johtopäätöksistä ja korvata sitä uudella, uutta historiallista tilannetta vastaavalla johtopäätöksellä sosialismin voiton mahdollisuudesta yhdessä erillisessä maassa? Puolue olisi harhaillut pimeydessä, proletaarinen vallankumous olisi jäänyt johtoa vaille, marxilainen teoria olisi alkanut kuihtua. Proletariaatti olisi joutunut häviölle, proletariaatin viholliset olisivat voittaneet.

Opportunismi ei aina merkitse marxilaisen teorian ja sen yksityisten kohtien ja johtopäätösten suoranaista kieltämistä. Opportunismi ilmenee usein yrityksissä takertua marxilaisuuden yksityisiin, jo vanhentuneisiin kohtiin ja muuttaa ne dogmeiksi, pidättääkseen siten marxilaisuuden kehittymistä edelleen, pidättääkseen siis myöskin proletariaatin vallankumouksellisen liikkeen kehitystä.

Voidaan sanoa liioittelematta, että Engelsin kuoleman jälkeen Lenin suurimpana teoreetikkona ja Leninin jälkeen Stalin ja muut Leninin oppilaat ovat olleet ainoita marxilaisia, jotka ovat vieneet

eteenpäin marxilaista teoriaa ja rikastuttaneet sitä uudella kokemuksella proletariaatin luokkataistelun uusissa oloissa.

Ja juuri siksi, että Lenin ja leniniläiset ovat vieneet eteenpäin marxilaista teoriaa, leninismi on marxilaisuuden edelleen kehittämistä, marxilaisuutta proletariaatin luokkataistelun uusissa oloissa, imperialismin ja proletaaristen vallankumousten aikakauden marxilaisuutta, maapallon kuudennella osalla saavutetun sosialismin voiton aikakauden marxilaisuutta.

Bolshevikkien puolue ei olisi pystynyt voittamaan vuoden 1917 Lokakuussa, jos sen edistyneimmät kaaderit eivät olisi omaksuneet marxilaisuuden teoriaa, jos ne eivät olisi oppineet pitämään tätä teoriaa toimintaohjeenaan, jolleivät ne olisi oppineet viemään eteenpäin marxilaista teoriaa ja rikastuttamaan sitä proletariaatin luokkataistelun uudella kokemuksella.

Arvostellessaan Amerikassa oleskelleita saksalaisia marxilaisia, jotka olivat ottaneet tehtäväkseen Amerikan työväenliikkeen johtamisen, Engels kirjoitti:

> «Saksalaiset eivät ole pystyneet tekemään teoriastaan vipusinta, joka saisi amerikkalaiset joukot liikkeelle. Enimmäkseen eivät he itsekään ymmärrä tätä teoriaa, vaan käsittelevät sitä kaavaoppisesti ja dogmaattisesti luullen, että se on opittava ulkoa ja että se jo riittää kaikissa elämänvaiheissa. Heille se on dogmi eikä toimintaohje» (*F. Engelsin* kirjeestä F. A. Sorgelle. Lontoo, 29 pv. marraskuuta 1886).

Arvostellessaan Kamenevia ja muutamia vanhoja bolshevikkeja, jotka takertuivat vuoden 1917 huhtikuussa proletariaatin ja talonpoikaiston vallankumouksellisen demokraattisen diktatuurin vanhaan lauselmaan samaan aikaan, kun vallankumousliike oli mennyt eteenpäin vaatien siirtymistä sosialistiseen vallankumoukseen, Lenin kirjoitti:

> «Meidän oppimme ei ole dogmi, vaan toimintaohje, — siten sanoivat aina Marx ja Engels aivan oikein pilkatessaan «lauselmien» päähänpänttäämistä ja pelkkää toistamista, «lauselmien», jotka parhaimmassa tapauksessa pystyvät vain viitoittamaan *yleiset* tehtävät, jotka välttämättä muuttavat muotoaan historiallisen prosessin jokaisen erikoisen *aikakauden konkreettisen* taloudellisen ja poliittisen tilanteen mukaan. On omaksuttava se kiistämätön totuus, että marxilaisen on otettava huomioon elävä elämä, *todellisuuden*

täsmälliset tosiasiat eikä jatkettava eilispäivän teoriaan takertumista»... (*Lenin*, XX osa, sivut 100—101).

3) Puolueen historia opettaa edelleen, että lyömättä hajalle työväenluokan riveissä toimivia pikkuporvarillisia puolueita, jotka ajavat työväenluokan takapajuisia kerroksia porvariston syliin ja rikkovat siten työväenluokan yhtenäisyyttä, on proletaarisen vallankumouksen voitto mahdoton.

Puolueemme historia on pikkuporvarillisia puolueita: eserriä, menshevikkejä, anarkisteja ja natsionalisteja vastaan käydyn taistelun ja niiden hajallelyömisen historiaa. Ilman näiden puolueiden voittamista ja niiden karkoittamista työväenluokan riveistä olisi ollut mahdotonta saavuttaa työväenluokan yhtenäisyyttä ja ilman työväenluokan yhtenäisyyttä olisi ollut mahdotonta toteuttaa proletaarisen vallankumouksen voittoa.

Lyömättä hajalle näitä puolueita, jotka ensin puolustivat kapitalismin säilyttämistä ja sitten, Lokakuun vallankumouksen jälkeen, kapitalismin palauttamista, olisi ollut mahdotonta säilyttää proletariaatin diktatuuria, voittaa ulkomaista sotilaallista interventiota, saada rakennetuksi sosialismia.

Ei voida pitää sattumana, että kaikki pikkuporvarilliset puolueet, jotka kansan pettämiseksi nimittivät itseään «vallankumouksellisiksi» ja «sosialistisiksi» puolueiksi — eserrät, menshevikit, anarkistit, natsionalistit — olivat muuttuneet vastavallankumouksellisiksi puolueiksi jo Lokakuun sosialistisen vallankumouksen edellä ja sen jälkeen muuttuivat ulkolaisten porvarillisten tiedustelulaitosten kätyreiksi, vakoilijoiden, vahingontekijäin, tuholaisagenttien, murhaajien, maanpetturien joukkioksi.

> «Proletariaatin yhtenäisyyden», sanoo Lenin, «voi yhteiskunnallisen vallankumouksen aikakaudella toteuttaa vain marxilaisuuden äärimmäinen vallankumouksellinen puolue, vain säälimätön taistelu kaikkia muita puolueita vastaan» (*Lenin*, XXVI osa, sivu 50).

4) Puolueen historia opettaa edelleen, että ilman leppymätöntä taistelua omissa riveissä olevia opportunisteja vastaan, ilman omassa keskuudessa olevien antautujien nujertamista työväenluokan puolue ei voi säilyttää riviensä yhtenäisyyttä ja kuria, ei voi täyttää proletaarisen vallankumouksen järjestäjän ja johtajan tehtäväänsä, ei voi täyttää uuden sosialistisen yhteiskunnan rakentajan tehtäväänsä.

Puolueemme sisäisen elämän kehityksen historia on puolueen sisällä olleita opportunistisia ryhmiä — «ekonomisteja», menshevikkejä, trotskilaisia, buharinilaisia ja natsionalististen poikkeamain edustajia — vastaan käydyn taistelun ja niiden hajallelyömisen historiaa.

Puolueen historia opettaa, että kaikki nämä antautujaryhmät ovat itse asiassa olleet menshevismin asianajajia puolueemme sisällä, sen laahustimenkannattajia, sen jatkoa. Ne, kuten menshevismikin, välittivät porvarillista vaikutusta työväenluokan ja puolueen keskuuteen. Sen vuoksi taistelu näiden ryhmien hävittämiseksi puolueesta oli menshevismin hävittämiseksi käydyn taistelun jatkoa.

Lyömättä hajalle «ekonomisteja» ja menshevikkejä me emme olisi voineet rakentaa puoluetta ja johtaa työväenluokkaa proletaariseen vallankumoukseen.

Lyömättä hajalle trotskilaisia ja buharinilaisia me emme olisi voineet valmistaa sosialismin rakentamiselle välttämättömiä edellytyksiä.

Lyömättä hajalle kaikkien ja kaikenlaisten natsionalististen poikkeamain edustajia me emme olisi voineet kasvattaa kansaa internationalismin hengessä, emme olisi voineet säilyttää Neuvostoliiton kansojen suuren ystävyyden lippua, emme olisi voineet rakentaa Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liittoa.

Saattaa näyttää, että bolshevikit ovat omistaneet liian paljon aikaa taistelulle opportunistisia aineksia vastaan puolueessa, että he ovat yliarvioineet niiden merkityksen. Mutta se ei pidä ensinkään paikkaansa. Ei saa sietää opportunismia omassa keskuudessa, kuten ei saa sietää mätää terveessä elimistössä. Puolue on työväenluokan johtava joukko-osasto, sen etummaisin linnoitus, sen taisteluesikunta. Ei voida sallia, että työväenluokan johtavassa esikunnassa istuisivat heikkouskoiset, opportunistit, antautujat, kavaltajat. Kun käydään taistelua elämästä ja kuolemasta porvaristoa vastaan ja omassa esikunnassa, omassa linnoituksessa pidetään antautujia ja kavaltajia, niin se merkitsee sellaisten ihmisten asemaan joutumista, joita ammutaan sekä edestä että takaa. Ei ole vaikea ymmärtää, että sellainen taistelu voi päättyä vain tappioon. Linnoituksia valloitetaan kaikkein helpoimmin sisältäpäin. Voiton saavuttamiseksi on tarpeellista puhdistaa ennenkaikkea työväenluokan puolue, työväenluokan johtava

esikunta, sen etummaisin linnoitus antautujista, rintamakarkureista, lakonrikkureista, kavaltajista.

Ei voida pitää sattumana, että trotskilaiset, buharinilaiset, natsionalististen poikkeamien edustajat, taistellessaan Leniniä vastaan, taistellessaan puoluetta vastaan päätyivät siihen, mihin päätyivät menshevikkien ja eserrien puolueet: ne muuttuivat fasististen tiedustelulaitosten kätyreiksi, muuttuivat vakoilijoiksi, vahingontekijöiksi, murhaajiksi, tuholaisagenteiksi, maanpettureiksi.

«Jos omissa riveissä pidetään reformisteja, menshevikkejä», sanoo Lenin, «niin on *mahdotonta* voittaa proletaarisessa vallankumouksessa, on *mahdotonta* puolustaa sitä. Tämä pitää ilmeisesti paikkansa periaatteellisesti. Kokemus on vahvistanut tämän havainnollisesti sekä Venäjällä että Unkarissa... Venäjällä oli *monta kertaa* vaikeita tilanteita, jolloin neuvostojärjestelmä *varmastikin* olisi tullut kukistetuksi, jos menshevikit, reformistit, pikkuporvarilliset demokraatit olisivat jääneet puolueemme sisälle...» (*Lenin*, XXV osa, sivut 462—463).

«Kun puolueemme onnistui», sanoo toveri Stalin, «luoda itselleen sisäinen yhtenäisyys ja verraton eheys riveissään, niin tapahtui se ennen kaikkea siitä syystä, että se kykeni aikanaan puhdistautumaan opportunismin loasta, että se kykeni ajamaan ulos puolueesta likvidaattorit ja menshevikit. Proletaaristen puolueiden kehityksen ja lujittumisen tie käy niiden puhdistamisen kautta opportunisteista ja reformisteista, sosiali-imperialisteista ja sosiali-chauvinisteista, sosiali-patriooteista ja sosiali-pasifisteista. Puolue lujittuu puhdistautumalla opportunistisista aineksista» (*Stalin*, «Leninismin kysymyksiä», sivu 73).

5) Puolueen historia opettaa edelleen, että puolue ei voi suorittaa työväenluokan johtajan tehtäväänsä, jos se alkaa menestyksistä huumaantuneena pöyhkeillä, jos se lakkaa huomaamasta työnsä puutteellisuuksia, jos se pelkää virheittensä tunnustamista, pelkää niiden korjaamista aikanaan avoimesti ja rehellisesti.

Puolue on voittamaton, jos se ei pelkää arvostelua eikä itsearvostelua, jos se ei peittele työnsä virheitä ja puutteellisuuksia, jos se opettaa ja kasvattaa kaadereitaan puoluetyön virheiden opetuksien pohjalla, jos se osaa korjata virheensä aikanaan.

Puolue joutuu perikatoon, jos se salaa virheitään, peittelee kipeitä kysymyksiä, verhoaa epäkohtiaan teennäisellä hyvinvoinnin näytteille asettamisella, ei siedä arvostelua eikä itsearvostelua, tulee itsekylläiseksi, antautuu omahyväisyyden tunteen valtaan ja alkaa lepäillä laakereillaan.

> «Poliittisen puolueen suhtautuminen virheisiinsä», sanoo Lenin, «on yksi tärkeimpiä ja varmimpia arvioperusteita puolueen vakavuudelle ja sen *tosiasialliselle* velvollisuuksiensa täyttämiselle *luokkaansa* kohtaan ja työtätekeviä *joukkoja* kohtaan. Virheen avoin tunnustaminen, sen syiden paljastaminen, sen aiheuttaneen tilanteen erittely, virheen korjaamiseksi välttämättömien keinojen huolellinen harkitseminen — se on vakavan puolueen tunnusmerkki, se on sen velvollisuuksiensa täyttämistä, se on *luokan* ja sitten *joukkojenkin* kasvattamista ja opettamista» (*Lenin,* XXV osa, sivu 200).

Ja edelleen:

> «Kaikki vallankumoukselliset puolueet, jotka tähän asti ovat tuhoutuneet, ovat tuhoutuneet siksi, että ovat alkaneet *pöyhkeillä* eivätkä ole kyenneet näkemään, missä on niiden voima, *ovat pelänneet puhua heikkouksistaan.* Mutta me emme tuhoudu, sillä me emme pelkää puhua heikkouksistamme, vaan opimme voittamaan heikkouden» (*Lenin,* XXVII osa, sivut 260—261).

6) Vihdoin, puolueen historia opettaa, että ilman laajoja yhteyksiä joukkoihin, ilman näiden yhteyksien alituista lujittamista, ilman taitoa kuunnella joukkojen ääntä ja ymmärtää niiden kipeitä tarpeita, ilman halua ei vain opettaa joukkoja, vaan oppiakin joukoilta, työväenluokan puolue ei voi olla todella joukkopuolue, joka kykenee viemään mukanaan työväenluokan ja kaikkien työtätekevien miljoonajoukot.

Puolue on voittamaton, jos se kykenee, kuten Lenin sanoo, «ottamaan yhteyden, lähentymään, ja jos haluatte, määrättyyn asteeseen saakka sulautumaankin työtätekevien laajimpiin joukkoihin, ensi kädessä proletaarisiin, mutta myöskin ei-proletaarisiin työtätekeviin joukkoihin» (*Lenin,* XXV osa, sivu 174).

Puolue tuhoutuu, jos se sulkeutuu ahtaaseen puoluekuoreensa, jos se eristäytyy joukoista, jos se peittyy byrokraattisella kerrostumalla.

«Voidaan pitää sääntönä», sanoo toveri Stalin, «että niin kauan kuin bolshevikit säilyttävät yhteyden kansan laajoihin joukkoihin, pysyvät he voittamattomina. Ja päinvastoin, bolshevikkien tarvitsee vain irtaantua joukoista ja kadottaa yhteys niihin, heidän tarvitsee vain peittyä byrokraattisella ruosteella, menettääkseen kaiken voiman ja muuttuakseen mitättömyydeksi.

Vanhoilla kreikkalaisilla oli tarumaailmassaan eräs mainehikas sankari — Antaios, joka oli, kuten tarusto kertoo, Poseidonin, meren jumalan, ja Gean, maan jumalattaren, poika. Hän tunsi erikoista kiintymystä äitiinsä, joka oli synnyttänyt, ruokkinut ja kasvattanut hänet. Ei ollut sellaista sankaria, jota hän, tämä Antaios, ei olisi voittanut. Häntä pidettiin voittamattomana sankarina. Missä oli hänen voimansa? Se oli siinä, että joka kerran, kun hän joutui ahtaalle taistelussa vihollista vastaan, hän kosketti maata, äitiään, joka oli synnyttänyt ja ruokkinut hänet, ja sai uutta voimaa. Mutta hänellä oli kuitenkin heikko kohtansa, se oli vaara joutua jollakin lailla irroitetuksi maasta. Viholliset ottivat huomioon tämän hänen heikkoutensa ja väijyivät häntä. Ja löytyikin vihollinen, joka käytti hyväkseen tätä hänen heikkouttaan ja voitti hänet. Se oli Herkules. Mutta kuinka Herkules voitti hänet? Hän irroitti Antaioksen maasta, nosti hänet ilmaan, otti häneltä pois mahdollisuuden koskettaa maata ja kuristi hänet siten ilmassa.

Minun mielestäni bolshevikit muistuttavat meille kreikkalaisen taruston sankaria Antaiosta. He, kuten Antaioskin, ovat voimakkaita pitäessään yhteyttä äitiinsä, joukkoihin, jotka ovat synnyttäneet, ruokkineet ja kasvattaneet heidät. Ja niin kauan kuin he pitävät yhteyttä äitiinsä, kansaan, heillä ovat kaikki mahdollisuudet jäädä voittamattomiksi.

Tässä on bolshevistisen johdon voittamattomuuden avain» (*Stalin*, «Puoluetyön puutteellisuuksista»).

Sellaiset ovat bolshevikkipuolueen kulkeman historiallisen tien perusopetukset.

L o p p u.

SISÄLTÖ

III luku

MENSHEVIKIT JA BOLSHEVIKIT VENÄLÄIS-JAPANILAISEN SODAN JA VENÄJÄN ENSIMMÄISEN VALLANKUMOUKSEN KAUDELLA

(1904—1907)

IV luku

MENSHEVIKIT JA BOLSHEVIKIT STOLYPINILAISELLA TAANTUMUSKAUDELLA. BOLSHEVIKKIEN MUODOSTUMINEN ITSENÄISEKSI MARXILAISEKSI PUOLUEEKSI

(1908—1912)

V luku

BOLSHEVIKKIEN PUOLUE TYÖVÄENLIIKKEEN NOUSUN VUOSINA ENSIMMÄISEN IMPERIALISTISEN SODAN EDELLÄ

(1912—1914)

VI luku

BOLSHEVIKKIEN PUOLUE IMPERIALISTISEN SODAN KAUDELLA. TOINEN VALLANKUMOUS VENÄJÄLLÄ

(1914 — maaliskuu 1917)

VII luku

BOLSHEVIKKIEN PUOLUE LOKAKUUN SOSIALISTISEN VALLANKUMOUKSEN VALMISTELUN JA SUORITTAMISEN KAUDELLA

(Huhtikuu 1917 — vuosi 1918)

VIII luku

BOLSHEVIKKIEN PUOLUE ULKOMAISEN SOTILAALLISEN INTERVENTION JA KANSALAISSODAN KAUDELLA

(1918—1920)

IX luku

BOLSHEVIKKIEN PUOLUE SIIRRYTTÄESSÄ RAUHALLISEEN TYÖHÖN KANSANTALOUDEN KUNTOONPALAUTTAMISEKSI

(1921—1925)

X luku

BOLSHEVIKKIEN PUOLUE TAISTELUSSA MAAN SOSIALISTISEN TEOLLISOINNIN PUOLESTA

(1926—1929)

XI luku

BOLSHEVIKKIEN PUOLUE TAISTELUSSA MAATALOUDEN KOLLEKTIVISOINNIN PUOLESTA

(1930—1934)

XII luku

BOLSHEVIKKIEN PUOLUE TAISTELUSSA SOSIALISTISEN YHTEISKUNNAN RAKENNUSTYÖN LOPPUUNSUORITTAMISEKSI JA UUDEN PERUSTUSLAIN VOIMAANSAATTAMISEKSI

(1935—1937)

Karjalais-Suomalainen SNT
Ministerineuvoston
Kirjapainoteollisuuden Hallinto
Sortavalan kirjapaino

Sortavala, Karjalankatu, 32.